

ผลงานวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหการ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้าย ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

Factors Affecting the Efficiency of Signboard Tax Management of the Local Administrative Organization in Chom Bueng District Ratchaburi Province

ยุพา सरुโณ¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี (2) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บภาษีป้ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอจอมบึง จำนวน 18 คน จาก 8 ตำบล เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วยค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Analysis)

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X}=4.46$ ประกอบด้วย ด้านมาตรการในการดำเนินงาน $\bar{X}=4.70$ ด้านโครงสร้างภาษีอากร $\bar{X}=4.59$ ด้านเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษี $\bar{X}=4.44$ ด้านบรรยากาศที่เอื้อให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตามกฎหมาย $\bar{X}=4.43$ ด้านการประชาสัมพันธ์ $\bar{X}=4.41$ ด้านปัญหาและอุปสรรคของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง $\bar{X}=4.35$ ด้านฐานข้อมูลของผู้เสียภาษี $\bar{X}=4.33$ ตามลำดับ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บ

¹ อาจารย์สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี 70150

E-mail : yupa_saruno@hotmail.com เบอร์โทรศัพท์ 086-7823242

ภาษีป้าย มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านฐานข้อมูลของผู้เสียภาษี ด้านมาตรการในการดำเนินงาน ด้านโครงสร้างภาษีอากร ด้านบรรยากาศที่เอื้อให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตามกฎหมาย ด้านปัญหาและอุปสรรคของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สำหรับด้านเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษี มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ภาษีป้าย, ประสิทธิภาพ, การบริหารจัดการเก็บภาษี

Abstract

The objectives of this research were to (1) investigate the factors affecting the management efficiency of the signboard tax collection of Local Administrative Organizations in Chombueng district Ratchaburi province, and (2) explore the relationship of the factors affecting the management efficiency of the signboard tax collection of the Local Administrative Organizations in Chombueng district Ratchaburi province. The sample were 18 signboard tax collection officers from 8 local Administrative Organizations in Chombueng district Ratchaburi province. They were purposively selected. This quantitative research used a questionnaire to collect data. The obtained data was then analyzed using the descriptive statistics to calculate for the frequency, the arithmetic mean scores, the standard deviation, and the Pearson Correlation.

The results revealed that in overall, the factors affecting the management efficiency of the signboard tax collection of Local Administrative Organizations in Chombueng district, Ratchaburi province was at a high level $\bar{x}=4.46$, Those factors were the operational measures $\bar{x}=4.70$, the tax structure $\bar{x}=4.59$, the tax collection officers $\bar{x}=4.44$, the atmosphere that encourages taxpayers to abide by the law $\bar{x}=4.43$, the public relations $\bar{x}=4.41$, the relevance laws' problems and obstacles $\bar{x}=4.35$, and the taxpayer database $\bar{x}=4.33$, respectively. The factors which had positive correlation at 0.01 level on statistical significance with the management efficiency of the signboard tax collection were the taxpayer database, the operational measures, the tax structure, the atmosphere that encourages taxpayers to abide by law, the relevant laws' problems and obstacles whereas the tax collection officers had positive correlation with statistical significance at 0.05 level.

Keywords : Signboard Tax, Efficiency, Tax Management

บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอีกหนึ่งหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทและมีอำนาจหน้าที่ในการจัดหารายได้ โดยใช้พระราชบัญญัติต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พระราชบัญญัติภาษีป้าย และพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องถิ่น (ปารีฉัตร ภูตองลม, 2559, หน้า 556) การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่นเป็นรายได้หลักของเงินงบประมาณที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการนำไปจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชนในเขตพื้นที่ต่างๆ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น มีความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตแต่การที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ จะสามารถพัฒนาได้ดีหรือไม่เพียงใดนั้นก็ย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการรายได้ว่ามีเพียงพอเพื่อพัฒนาท้องถิ่นหรือไม่ ซึ่งรายได้จากการจัดเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ถือเป็นแหล่งที่มาของรายได้ที่สำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาระบบการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีจะเกิดขึ้นได้นั้นจะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยด้านต่าง ๆ เพื่อให้การจัดเก็บภาษีนั้นตรงตามเป้าหมายให้ได้มากที่สุด ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องเร่งปรับปรุง และพัฒนาระบบการจัดเก็บภาษี ให้เป็นไปตามเป้าหมายและครอบคลุมทุกพื้นที่ ในการพัฒนานี้จะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยหลาย ๆ ด้านที่จะส่งผลให้การจัดเก็บภาษีมีประสิทธิภาพได้ เช่น ปัจจัย ด้านความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบภาษี ส่วนท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่พนักงาน ปัจจัยด้านความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบภาษีส่วนท้องถิ่นของผู้เสียภาษี ปัจจัยด้านการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่น ปัจจัยด้านเอกสารการยื่นภาษีบำรุงท้องถิ่น และปัจจัยด้านการบริการ และประชาสัมพันธ์ (สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2555, หน้า 29-30)

ตามพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2510 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2511 เป็นต้นไป รวมถึงตราพระราชบัญญัติภาษีป้ายฯ สืบเนื่องมาจากภาษีป้ายนั้นเป็นภาษีของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งแยกออกจากประมวลรัษฎากร โดยเป็นกฎหมายว่าด้วยภาษีป้ายขึ้นมาเป็นการเฉพาะและส่งมอบให้ราชการส่วนท้องถิ่น คือองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และสุขาภิบาล เป็นผู้จัดเก็บ และยังได้มีการแก้ไขภาษีป้ายเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติภาษีป้าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 ได้มีการบังคับใช้มาเป็นเวลานานจึงควรมี การปรับปรุงบทบัญญัติโดยมีการยกเว้นภาษีและมีการกำหนดอัตราภาษี การประเมิน การยื่นแบบ แสดงรายการชำระภาษี การบังคับชำระภาษีค้างและการคืนเงินค่าภาษีอัตราเงินเพิ่มรวมไปถึงการอุทธรณ์ ตลอดจนจนถึงการปรับปรุงและการกำหนดบทลงโทษให้สอดคล้องกับสภาพการณ์และสภาวะเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามภาษีป้ายเป็นภาษีท้องถิ่นที่จัดเก็บจากป้ายที่แสดงชื่อ ยี่ห้อ เครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้าหรือการประกอบกิจการอื่น ๆ เพื่อหารายได้หรือการโฆษณา ปัจจุบันพระราชบัญญัติภาษีป้ายได้

แก้ไขปรับปรุงตามกฎหมายกระทรวง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2535 โดยปรับปรุงอัตราภาษีที่มีอักษรไทยล้วนหรือป้ายที่มีตัวอักษรภาษาไทยปนกับอังกฤษต่างประเทศและปนกับภาพหรือเครื่องหมายอื่น หรือป้ายที่ไม่มีอักษรไทยไม่ว่าจะมีภาพหรือเครื่องหมายใด ๆ หรือป้ายที่มีอักษรไทยบางส่วนหรือทั้งหมดอยู่ใต้หรือต่ำกว่าอักษรต่างประเทศและกำหนดอัตราภาษีป้ายขึ้นใหม่สำหรับภาษีที่ใช้เครื่องจักรกลและป้ายจออิเล็กทรอนิกส์ที่มีการโฆษณามากกว่าหนึ่งภาพในหกสิบวินาที โดยกำหนดให้อัตราภาษีป้ายมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2564 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2566 เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ ในปัจจุบันและเพื่อให้การบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาการหารายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ซึ่งการจัดเก็บรายได้ของสำนักงานส่วนท้องถิ่นนั้นสามารถระบุถึงปัญหาการจัดเก็บรายได้เกี่ยวกับด้านภาษีต่างๆ เช่น ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีป้าย ซึ่งก็ยังมีปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาได้ภาษีป้ายเกี่ยวกับการบริหารจัดการในการจัดเก็บภาษีป้ายจากการทำธุรกิจ แม้ว่าภาษีป้ายจะเป็นภาษีที่ทำรายได้ให้กับท้องถิ่นไม่มากในบรรดารายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บแต่ก็ยังมีอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจหรือที่ควรจะเป็น โดยมีปัญหาในระดับการปฏิบัติบางประการที่ทำให้ท้องถิ่นจัดเก็บได้น้อยเกิดมาจากปัญหาการประเมินภาษี เนื่องจากภาษีป้ายเป็นการประเมินภาษีจากค่าของรายได้ประจำปีกรณีที่เจ้าของป้ายนั้นไม่แสดงรายการยื่นเสียภาษีป้ายนั้นจะทำให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานไม่สามารถหาผู้ครอบครองป้ายที่แท้จริงไม่ได้ให้ถือว่าผู้ครอบครองป้ายเป็นเจ้าของที่ดินและอาคารเหล่านั้นที่ได้ใช้ประโยชน์จากป้ายติดอยู่เป็นผู้เสียภาษีป้ายเอง (นฤมล แก้วสุก, 2564, หน้า 24)

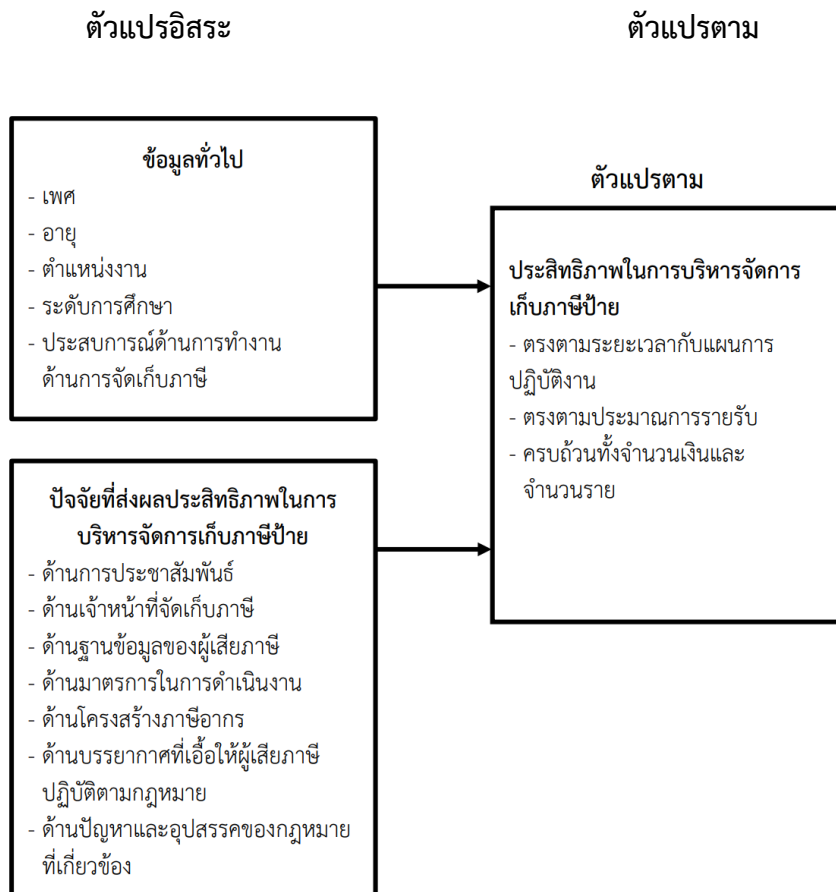
จากความสำคัญดังกล่าวการบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เป็นเขตอำเภอที่มีความสำคัญในเรื่องการจัดเก็บภาษีเพื่อนำไปวางแผนพัฒนาสาธารณะให้กับประชาชนในพื้นที่ที่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแต่การพัฒนานั้นขึ้นอยู่กับการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่เป็นรายได้เพียงพอต่อการพัฒนาท้องถิ่นหรือไม่ปัญหาที่พบจากการสรุปข้อมูลขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในปี 2563 คือ เจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เรื่องของประสิทธิภาพในการสร้างความเข้าใจที่ดีในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายให้แก่ประชาชนและช่องทางในการประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัยและทั่วถึง รวมไปถึงสถานที่ในการบริหารจัดการเก็บภาษีไม่มีความสะดวกต่อผู้เสียภาษีในการรอกการเสียภาษี และปัจจุบันจากสถานการณ์ COVID-19 ส่งผลต่อการบังคับใช้กฎหมายภาษีและการบริหารจัดการเก็บภาษี จากเดิมโดยมีระเบียบข้อบังคับของกฎหมายเพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้ภาครัฐ แต่ขณะนี้ผู้เสียภาษีไม่อาจเสียภาษีให้รัฐได้ตามเป้าหมายจนทำให้เกิดการหลีกเลี่ยงการเสียภาษี จึงทำให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายไม่เป็นไปตามที่ภาครัฐกำหนดไว้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี เพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้าย เพื่อที่จะนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี
2. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ที่มา : ยุพา สรรุโณ (2564)

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณนี้ (Quantitative Research) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอำเภอจอมบึง จำนวน 8 ตำบล ประกอบด้วย เทศบาลจอมบึง เทศบาลตำบลด่านทับตะโก องค์การบริหารส่วนตำบลจอมบึง องค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง องค์การบริหารส่วนตำบลเปิกไพร องค์การบริหารส่วนตำบลด่านทับตะโก องค์การบริหารส่วนตำบลแก้มอัน และองค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว (การปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอจอมบึง, 2563)

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากบัญชีรายชื่อพนักงานในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอำเภอจอมบึง จำนวน 8 ตำบล รวม 18 คน (โครงสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอจอมบึง, 2563)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ประสบการณ์ด้านการทำงานด้านการจัดเก็บภาษี ปัจจัยที่ส่งผลในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้าย ประกอบด้วย ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษี ด้านฐานข้อมูลของผู้เสียภาษี ด้านมาตรการในการดำเนินงาน ด้านโครงสร้างภาษีอากร ด้านบรรยากาศที่เอื้อให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตามกฎหมาย ด้านปัญหาและอุปสรรคของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย ตรงตามระยะเวลากับแผนการปฏิบัติงาน ตรงตามประมาณการรายรับครบถ้วนทั้งจำนวนเงินและจำนวนราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire Survey) โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้าย ประกอบด้วย ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษี ด้านฐานข้อมูลของผู้เสียภาษี ด้านมาตรการในการดำเนินงาน ด้านโครงสร้างภาษีอากร ด้านบรรยากาศที่เอื้อให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตาม

กฎหมาย ด้านปัญหาและอุปสรรคของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 3) ประสิทธิภาพกระบวนการบริหารจัดการ เก็บภาษีป้าย ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการเก็บภาษีได้ตรงตามระยะเวลากับแผนการปฏิบัติงาน ด้านการบริหารจัดการเก็บภาษีได้ตรงตามประมาณการรายรับ ด้านการบริหารจัดการเก็บภาษีได้ครบถ้วน ทั้งจำนวนเงินและจำนวนราย 4) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา รายข้อ (Item Analysis) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.84 โดยทำการเลือก ข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 และหาความเชื่อมั่นตามวิธีของของครอนบัก (Cronbach) ด้วยการนำ แบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง (Try Out) คือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติด้านการบริหารจัดการเก็บ ภาษีป้ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อื่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ชุด โดย คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ผลการทดสอบค่าความ เชื่อมั่นแบบสอบถาม พบว่า ข้อคำถามโดยรวมมีค่าความเชื่อมั่น 0.922

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม

ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสาร บทความและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) คือ ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Analysis)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้าย ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรีพบว่า

ตารางที่ 1 แสดงการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้าย	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น	ลำดับ
ด้านการประชาสัมพันธ์	4.41	0.72	มาก	5
ด้านเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษี	4.44	0.57	มาก	3
ด้านฐานข้อมูลของผู้เสียภาษี	4.33	0.77	มาก	7
ด้านมาตรการในการดำเนินงาน	4.70	0.55	มากที่สุด	1
ด้านโครงสร้างภาษีอากร	4.59	0.62	มากที่สุด	2
ด้านบรรยากาศที่เอื้อให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตามกฎหมาย	4.43	0.56	มาก	4
ด้านปัญหาและอุปสรรคของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.35	0.74	มาก	6
โดยรวม	4.46	0.65	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายโดยรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X}=4.46$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้

ด้านมาตรการในการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X}=4.70$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้อันดับแรกคือ คำสั่งในการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีอย่างชัดเจนเหมาะสม ง่ายและสะดวกต่อการปฏิบัติ รองลงมาคือ ประชาชนสามารถตรวจสอบความโปร่งใสในการทำงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ กฎระเบียบข้อบังคับอย่างชัดเจนเหมาะสมต่อการปฏิบัติในการดำเนินงาน และการออกหนังสือแจ้งผู้เสียภาษีทุกलयล่วงหน้าก่อนจัดเก็บภาษีอย่างน้อย 30 วันตามลำดับ

ด้านโครงสร้างภาษีอากรด้านโครงสร้างภาษีอากรโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X}=4.59$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้อันดับแรกคือ มีระบบขั้นตอนวิธีการชำระค่าธรรมเนียมค่าภาษี และอัตราภาษีที่ต้องชำระ รองลงมาคือ ฐานการเสียภาษีที่ชัดเจน และการติดตามเร่งรัดในการจัดเก็บภาษี ตามลำดับ

ด้านเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีโดยรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X}=4.44$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้อันดับแรกคือ มีความกระตือรือร้นที่จะให้บริการแก่ประชาชนในการรับชำระภาษีป้าย รองลงมาคือ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ในการรับชำระภาษีป้าย มีการแก้ไขปรับปรุงการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสามารถประยุกต์ความรู้ไปพัฒนาการจัดเก็บภาษีให้แก่ชุมชนตามลำดับ

ด้านบรรยากาศที่เอื้อให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตามกฎหมายโดยรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X}=4.43$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้อันดับแรกคือ มีความพร้อมในด้านวัสดุอุปกรณ์ ในการจัดเก็บภาษี และมีการให้คำแนะนำเพื่อสร้างความประทับใจให้แก่ประชาชน รองลงมาคือ มีการจัดทำบัตรคิวสำหรับผู้ชำระภาษีเพื่ออำนวยความสะดวกและรวดเร็วให้แก่ผู้ชำระภาษี มีสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการรองรับผู้มาชำระภาษี เช่น มีการจัดเก้าอี้ น้ำดื่ม ให้เพียงพอต่อประชาชนและมีสถานที่ในการจัดเก็บภาษีสะอาดถูกสุขอนามัย ตามลำดับ

ด้านการประชาสัมพันธ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X}=4.41$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้อันดับแรกคือ มีการติดป้ายประชาสัมพันธ์การชำระภาษีให้ประชาชนทราบในที่เปิดเผยมองเห็นง่าย ชัดเจน และมีการออกหน่วยประชาสัมพันธ์แจ้งให้ประชาชนทราบก่อนมีการจัดเก็บภาษี รองลงมาคือ มีการจัดทำเอกสารแผ่นพับ โปสเตอร์เชิญชวนให้ไปชำระภาษีมีการแจ้งประชาสัมพันธ์การรับชำระภาษีผ่านเสียงตามสายหมู่บ้านเป็นประจำก่อนมีการจัดเก็บภาษีและมีการออกหน่วยบริการรับชำระภาษีนอกสถานที่เป็นประจำทุกปี ตามลำดับ

ด้านปัญหาและอุปสรรคของกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X}=4.35$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้อันดับแรกคือ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวข้องกับภาษี มีกฎหมายทางราชการเป็นระเบียบบังคับในขั้นตอนการทำงานเป็นหลักทำให้รวดเร็วต่อการใช้บริการประชาชน รองลงมาคือ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับภาษีมีการปรับปรุงให้ทันสมัย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับภาษี ไม่เอื้อต่อการหลบเลี่ยงภาษีของประชาชน และกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับภาษี ไม่มีความซับซ้อนและยากแก่การเข้าใจของท่าน ตามลำดับ

ด้านฐานข้อมูลของผู้เสียภาษีโดยรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X}=4.33$ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้อันดับแรกคือมีการสำรวจรายการทรัพย์สินที่อยู่ในข่ายต้องเสียภาษีอย่างสม่ำเสมอ และมีการปรับปรุงข้อมูลทะเบียนทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบัน รองลงมาคือ มีการนำระบบคอมพิวเตอร์ มาใช้เป็นพื้นฐานการเก็บข้อมูลของผู้เสียภาษีต่อมามีการนำระบบแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินมาใช้ในการจัดเก็บภาษี และมีการประเมินทะเบียนทรัพย์สินตรงกับฐานข้อมูลของผู้เสียภาษี ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหาร
เก็บภาษีป้ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	Y
ด้านการประชาสัมพันธ์ (X1)	1.000	.476*	.939**	.868**	.726**	.629**	.599**	.603**
ด้านเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษี (X2)		1.000	.390	.252	.234	.465	.169	.333
ด้านฐานข้อมูลของผู้เสียภาษี (X3)			1.000	.900**	.659**	.587*	.681**	.683**
ด้านมาตรการในการดำเนินงาน (X4)				1.000	.647**	.454	.701**	.723**
ด้านโครงสร้างภาษีอากร (X5)					1.000	.758**	.647**	.697**
ด้านบรรยากาศที่เอื้อให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตามกฎหมาย (X6)						1.000	.4933*	.486*
ด้านปัญหาและอุปสรรคของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (X7)							1.000	.470**
ด้านประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้าย (Y)								1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี พบว่า ตัวแปรที่มีค่าอยู่ระหว่าง .169 - .939 มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านฐานข้อมูลของผู้เสียภาษี ด้านมาตรการในการดำเนินงาน ด้านโครงสร้างภาษีอากร ด้านบรรยากาศที่เอื้อให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตามกฎหมาย ด้านปัญหาและอุปสรรคของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สำหรับด้านเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีป้ายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย ด้านมาตรการในการดำเนินงาน ด้านโครงสร้างภาษีอากร ด้านเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษี ด้านบรรยากาศที่เอื้อให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตามกฎหมาย ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านปัญหาและอุปสรรคของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ด้านฐานข้อมูลของผู้เสียภาษี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิยะดา ดีสง่า (2554, หน้า 1) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษี

ฐานข้อมูลของผู้เสียหาย ความร่วมมือของผู้เสียหาย บรรยากาศที่เอื้อให้ผู้เสียหายปฏิบัติตามกฎหมาย โครงสร้างภาษีอากร และกฎหมายภาษี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก คือ การต้อนรับและการให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนวิธีการยื่นแบบชำระภาษีแก่ผู้เสียหาย การนำเอา ระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการเก็บข้อมูลตามแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน การให้ความร่วมมือของผู้เสียหายโดยสมัครใจและชำระภาษีภายในกำหนดเวลา การประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสาร เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้เสียหายความแน่นอนในเรื่องฐานภาษี อัตราภาษี วัน เวลา และวิธีการจัดเก็บ การประเมินค่าภาษี และอัตราภาษีที่ต้องชำระ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดินรภี บุญสง่า (2559, หน้า 58) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาของค์การบริหารส่วนตำบลแม่คะ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านบุคลากร รองลงมาคือ สถานที่ และด้านการบริการ และเช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ปาริฉัตร ภูตองลม (2559, หน้า 46) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์กรบริหารส่วนตำบลคลองขาม อำเภอปางศิลาทอง จังหวัดกำแพงเพชร โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการประชาสัมพันธ์และการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ได้อย่างทั่วถึง ด้านการชำระภาษี โดยรวมอยู่ในระดับมากเพราะมีการจัดทำทะเบียนคุมผู้มีหน้าที่เสียภาษีพร้อมทั้งอัตราที่ต้องชำระ เนื่องจากบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญต่อการจัดเก็บภาษีปายได้ครบถ้วนตามทะเบียนคุม

การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีปายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านฐานข้อมูลของผู้เสียหาย ด้านมาตรการในการดำเนินงาน ด้านโครงสร้างภาษีอากร ด้านบรรยากาศที่เอื้อให้ผู้เสียหายปฏิบัติตามกฎหมาย ด้านปัญหาและอุปสรรคของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริพร สีสว่าง และสิทธิเดช สิริสุขะ (2558, หน้า 38) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ การจัดเก็บภาษีมีความสัมพันธ์ทางบวกในทิศทางเดียวกันกับประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์ในระดับสูง คือ ด้านสถานที่ วัสดุ และอุปกรณ์ ด้านที่มีความสัมพันธ์ในระดับมาก คือ ด้านค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีต่ำ ด้านประชาชนผู้เสียหายได้รับความสะดวก และด้านการจัดเก็บภาษีได้ตามเป้าหมาย ตามลำดับ และด้านที่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง คือ ด้านโครงสร้างภาษีและการบริหารจัดการ ด้านงบประมาณ และด้านบุคลากร ตามลำดับ และยังสอดคล้องกับผลวิจัยของ สาคร บุญสง่า (2557, หน้า 52) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดกาญจนบุรีมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกโดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.01

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี คือ ด้านความถูกต้องครบถ้วนในการจัดเก็บภาษี ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษี ด้านผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดเก็บภาษี

สำหรับด้านเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษีมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประภาพร พิษผักหวาน (2562, หน้า 42) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามสวน คือ ปัจจัยด้านสถานที่ ด้านวัสดุและอุปกรณ์ ด้านโครงสร้างภาษีและการบริหารจัดการ ด้านประชาสัมพันธ์ และด้านบุคลากร โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปาริฉัตร ภูตองลม (2559, หน้า 38) พบว่า ปัจจัยที่มีผลในการจัดเก็บภาษีกับประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีทุกด้าน ได้แก่ ด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษี ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านความรู้เกี่ยวกับภาษี ด้านการชำระภาษี ด้านมาตรการในการดำเนินงาน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีตามลำดับ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเก็บภาษีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภออื่น เพื่อเป็นข้อเปรียบเทียบในการนำมาปรับปรุงผลการปฏิบัติงานต่อไป
2. ควรนำปัญหาและอุปสรรคขององค์การบริหารส่วนตำบลอื่นที่ศึกษามาทำการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่นให้ได้ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องหรือส่งผลต่อการชำระภาษีของประชาชนหรือศึกษาถึงแรงจูงใจในการชำระภาษีของประชาชนว่ามีปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการชำระภาษี หรือวิธีการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบล

เอกสารอ้างอิง

- คณารัตน์ คงเปีย. (2561). ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีเงินได้จากผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. สืบค้น ธันวาคม 18, 2564 จาก <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Khanarat.Kho.pdf>.
- จิรัชญา สุขไหว. (2558). ปัญหาในการจัดเก็บภาษีท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่เทศบาลในเขตจังหวัดลำพูน. สืบค้น พฤษภาคม 10, 2564 จาก <http://cmuir.cmu.ac.th/jspui/bitstream>.
- เขาวินทร์ กองผา. (2560). ปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขวาง อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. สืบค้น พฤษภาคม 10, 2564 จาก

<http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis>.

- ฐิติยาภา โสริญาติ. (2556). การศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาษีศุลกากรของด่านศุลกากรในเขตภาคเหนือของไทย. สืบค้น มีนาคม 5, 2564 จาก <https://library.cmu.ac.th>.
- ฑาริกา แก้วนันทชัย. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ของกรมสรรพากรจากผู้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในเขตกรุงเทพมหานคร. สืบค้น มีนาคม 5, 2564 จาก <http://dspace.spu.ac.th>.
- ณิชา จันลออ. (2561). ประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้จากภาษีโรงเรือนและที่ดินเทศบาลเมืองพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง. สืบค้น มีนาคม 5, 2564 จาก <https://www.econ.cmu.ac.th>.
- ตินรภี บุญสง่า. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลแม่คะ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่. สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2564, จาก <http://mdc.library.mju.ac.th>.
- นภาพร จุดาบุตร. (2557). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการจัดเก็บภาษีของเทศบาลตำบลโพธิ์ทอง อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดร้อยเอ็ด. สืบค้น มีนาคม 15, 2564 จาก <http://phothong101.go.th>.
- นฤมล แก้วสุก. (2564). รายงานวิเคราะห์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564, จาก <https://www.parliament.go.th>.
- นันทน์ลิน ศรีบุญเรือง. (2558). ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำพูน. สืบค้น มีนาคม 20, 2564 จาก <http://repository.cmu.ac.th>.
- ประภาพร พิษผักหวาน. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลสามสวน อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ. สืบค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2564, จาก <http://www.ba-abstract.ru.ac.th>
- ปาริฉัตร ภูตองลม. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองขาม อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกาฬสินธุ์. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2564, จาก http://journal.nmc.ac.th/th/admin/Journal/2559Vol4No1_65.pdf.
- วาสนา เมธารากุล. (2559). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี. สืบค้น มิถุนายน 10, 2564 จาก <http://ethesisarchive.library.tu.ac.th>.
- วิยะดา ดีสง่า. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลในเขตอำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการ. สืบค้นเมื่อ 18 ธันวาคม 2563, จาก

<http://cms.dru.ac.th/jspui/handle/123456789/684>

วีรพล แก่นจันทร์. (2559). **ประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**

อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย. สืบค้น มิถุนายน 10, 2564

จาก <http://www.ba-abstract.ru.ac.th>.

ศิริพร สีสว่าง และสิทธิเดช สิริสุขะ. (2558). **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหาร**

ส่วนตำบลในเขตอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี. สืบค้นเมื่อ 10 มิถุนายน 2564, จาก

<https://he02.tci-thaijo.org>.

สาคร บุญส่ง. (2557). **ศึกษาประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขต**

อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดกาฬสินธุ์. สืบค้นเมื่อ 14 มิถุนายน 2564, จาก <http://ethesis.kru.ac.th>.

สร้อยเพชร ลิสนิ และมนตรี ช่วยชู. (2557). **ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี : กรณีศึกษา**

สำนักงานสรรพากรภาค 6. สืบค้น กรกฎาคม 3, 2564

จาก <https://www.spu.ac.th/account/files/2015/03.pdf>.

สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2555). **รายงานประจำปี**

2563. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2564, จาก <https://odloc.go.th>.

องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอำเภอจอมบึง. (2564). **โครงสร้างองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอำเภอ**

จอมบึง. สืบค้น มีนาคม 3, 2564 จาก <https://www.ts-local.com>.

Cronbach, L. J. (1951). Coefficient Alpha and the Internal Structure of Tests.

Psychometrical, 16(3), 297-334.

Likert, Rensis A. (1961). **New Patterns of Management.** New York: McGraw-Hill Book

Company Inc.

Smith, A. (1937). **The Wealth of Nations.** USA : Random House

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิทยาการ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี EXPECTATION AND SATISFACTION OF GRADUATE STUDENTS ON THE SERVICE QUALITY OF FACULTY OF MANAGEMENT SCIENCES IN PHETCHABURI RAJABHAT UNIVERSITY

วิกานดา สง่ามิน¹

บทคัดย่อ

ผลงานเชิงวิเคราะห์เรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา ระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี 2) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการให้บริการนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ทั้งศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน (รหัสนักศึกษา 56 – 63) จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ พบว่า

1. นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการและด้านคุณภาพของการบริการ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามีความคาดหวังต่อการให้บริการ ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ
2. จากผลการวิเคราะห์ ผู้วิเคราะห์สามารถเสนอแนวทางการพัฒนาการให้บริการได้ดังนี้

¹ วิกานดา สง่ามิน เป็น นักวิชาการศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี e-mail : wikanda.ao@gmail.com

2.1 มหาวิทยาลัยควรปรับขั้นตอนการให้บริการให้มีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นออกเพื่อลดระยะเวลาในการบริการ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาที่รับบริการได้รับบริการที่สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

2.2 มหาวิทยาลัยควรจัดอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการให้บริการอย่างมีคุณภาพ เพื่อความพร้อมในการให้บริการที่ดี โดยการจัดกิจกรรมอบรมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้งหรือมากกว่านั้น

2.3 ผู้ปฏิบัติงานควรจัดทำคู่มืออธิบายขั้นตอน กระบวนการต่าง ๆ ให้คำแนะนำแก่นักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษาเกิดความเข้าใจที่ชัดเจน เข้าใจและปฏิบัติงานง่ายขึ้น

2.4 ผู้ปฏิบัติงานควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างท่องแท้ หากผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถในงานที่ปฏิบัติงานแล้วนั้น ผู้ปฏิบัติงานจะสามารถถ่ายทอดและชี้แจงขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.5 ผู้ปฏิบัติงานควรมีการประเมินการปฏิบัติงานของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการวิเคราะห์งานและนำผลวิเคราะห์มาพัฒนางานของตนเองให้ดียิ่งขึ้นไป

คำสำคัญ: ความคาดหวัง ความพึงพอใจ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

Abstract

Analytical paper on graduate students' expectation and satisfaction towards the service provision of Faculty of Management Sciences, Phetchaburi Rajabhat University aimed to: 1) study the level of graduate students' expectation and satisfaction towards the service provision of the Faculty of Management Science, Phetchaburi Rajabhat University, 2) study guidelines for the development of graduate student service provision of Faculty of Management Science, Phetchaburi Rajabhat University. The sample group used in this analysis were 40 graduate students, both alumni and current students (Student ID 56...-63...), of Master of Business Administration Program, Business Administration Program, Faculty of Management Sciences, Phetchaburi Rajabhat University. The data was collected with a questionnaire. The data was analyzed with statistics for percentage, mean, standard deviation.

The results of the analysis were as follows:

1. The graduate students were satisfied with the service provision in the aspects of service personnel and service quality. Their expectation on service provision was on the aspect of knowing and understanding the service recipients.

2. From the results of the analysis, the analyst could propose guidelines for service provision development as follows:

2.1 The university should adjust the service provision process to be more flexible, eliminate unnecessary steps to reduce service time, which would allow students receiving services to receive more convenient and faster services.

2.2 The university should organize training to educate staff about providing quality service for the availability of good service by organizing training activities at least twice a year or more.

2.3 The work performers should prepare a manual explaining the procedure, various processes, providing guidance to students for students to have a clear understanding, easier to understand and perform.

2.4 The work performers should have thorough knowledge and understanding of work procedures. If the work performers had knowledge and ability on their work, they would be able to very well convey and explain the process and steps which would result in more quality in work performance.

2.5 The work performers should regularly assess their own performance in order to analyze the work and apply the results of analysis to develop and better their own work.

Keywords: Expectation, Satisfaction, Graduate Students

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิตและบริการทางวิชาการมาอย่างยาวนาน ด้วยคุณภาพและประสิทธิภาพ จึงมีรากฐานที่มั่นคงและขยายการเปิดสอนจากระดับประกาศนียบัตร สู่ปริญญาตรีปริญญาโท และปริญญาเอก ตลอดจนขยายสาขาวิชาที่เปิดการเรียนการสอน จากการเปิดสอนเฉพาะวิชาชีพครูสู่การเปิดรายวิชาแขนงต่าง ๆ ทั้งวิทยาศาสตร์บัณฑิต ศิลปศาสตรบัณฑิต นิติศาสตรบัณฑิต รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต บริหารธุรกิจบัณฑิตและสาขาอื่น ๆ

ที่กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ด้วยความพร้อมในด้านศักยภาพด้านอาคารเรียน ภูมิทัศน์ ระบบการเรียนการสอน ที่มีคุณภาพและทันสมัย ความพร้อมของบุคลากรและสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ ที่ เอื้อต่อการเรียนการสอนเป็นจุดเด่นที่ทำให้มีนักศึกษาเข้ามาเรียนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีอย่างต่อเนื่อง

คณะวิทยาการจัดการมีการกำหนดปรัชญาว่า จะผลิตบัณฑิตให้มี “คุณธรรมนำความรู้ สู่การพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน” ขณะนี้คณะยังต้องพัฒนาหลักสูตรใหม่ที่สอดคล้องกับการเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ในปี พ.ศ.2558 แต่อย่างไรก็ตามคณะวิทยาการจัดการก็ยังคงดำเนินการตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาท้องถิ่น และตามนโยบายของมหาวิทยาลัยคือ “หนึ่งคณะ หนึ่งอำเภอ” ด้วยภาระและหน้าที่ของบุคลากรคณะวิทยาการจัดการที่จะต้องร่วมกันสร้างและพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืนตลอดไป ปัจจุบันคณะวิทยาการจัดการมีหลักสูตรระดับปริญญาตรี จำนวน 4 หลักสูตร หลักสูตรระดับปริญญาโท จำนวน 1 หลักสูตร คณะวิทยาการจัดการ ดำเนินการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2548 โดยใช้ชื่อ “หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป” และได้ปรับปรุงหลักสูตรตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับหลักสูตร ในปี พ.ศ. 2555 โดยใช้ชื่อหลักสูตร “หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ” (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) และปรับปรุงหลักสูตรใน ปี พ.ศ. 2560 ชื่อ “หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ” (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560) ซึ่งเป็นหลักสูตรปัจจุบันที่ใช้ในการจัดการศึกษา

งานบริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี นับได้ว่าเป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่งของการจัดการเรียนการสอนซึ่งมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ให้บริการแก่นักศึกษาและบุคลากรด้านต่าง ๆ ดังนั้น การให้บริการจึงเป็นสิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานควรตระหนักถึงว่า ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจมากน้อยเพียงใดในการให้บริการด้านต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้รับบริการ ได้รับความสะดวกจากการมาติดต่อ ตลอดจนการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีของผู้ให้บริการ เป็นต้น ความพึงพอใจของผู้ที่มาใช้บริการ ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่วัดความสำเร็จ ในการให้บริการที่จะทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจต้องอาศัยปัจจัยหลายด้าน เช่น ลักษณะของการบริการ ขั้นตอนการให้บริการ บุคลิกภาพของผู้ให้บริการ สถานที่และสภาพแวดล้อมของหน่วยงาน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจสูงสุด และจะช่วยให้องค์กรประสบผลสำเร็จ ผู้วิเคราะห์ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการให้บริการที่ดี จึงนำมาสู่ความสนใจในการศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนางานบริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ให้ที่ดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

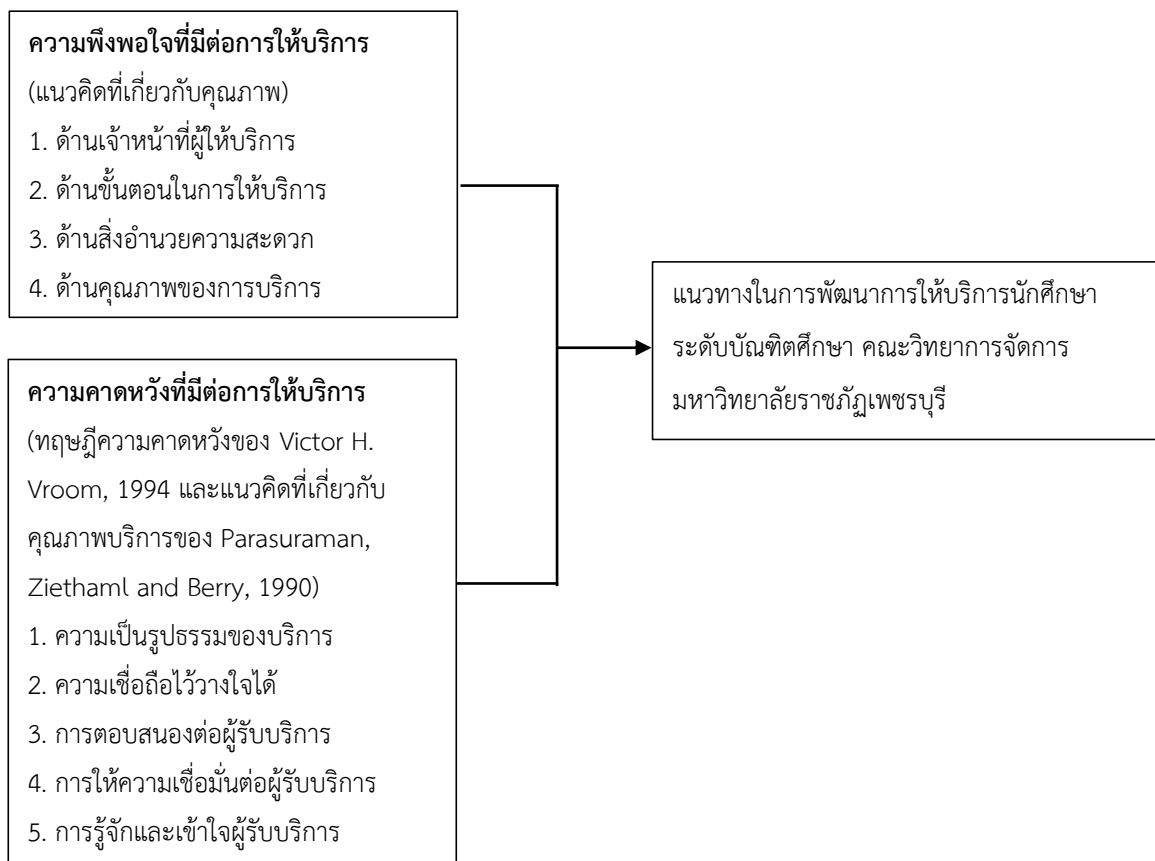
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการให้บริการนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ขอบเขตการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยความคาดหวังและปัจจัยความพึงพอใจ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ทั้งศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน (รหัสนักศึกษา 56-63) จำนวน 40 คน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิเคราะห์

นิยามศัพท์

มหาวิทยาลัย หมายถึง มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

คณะ หมายถึง คณะวิทยาการจัดการ

ระดับบัณฑิตศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ความคาดหวัง หมายถึง ความต้องการหรือการคาดการณ์ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีจากการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ความพึงพอใจ หมายถึง การตอบสนองความต้องการ ความรู้สึกของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีจากการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

วิธีดำเนินการวิเคราะห์

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ทั้งศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน (รหัสนักศึกษา 56 – 63) จำนวน 40 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed-end-Question) ชนิดตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ 2) ด้านขั้นตอนในการให้บริการ 3) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 4) ด้านคุณภาพของการบริการ และมีลักษณะเป็นคำถามแบบอัตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความเป็นรูปธรรมของบริการ 2) ความเชื่อถือไว้วางใจได้ 3) การตอบสนองต่อผู้รับบริการ 4) การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ 5) การรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ และมีลักษณะเป็นคำถามแบบอัตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-end-Question)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิเคราะห์ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลความคาดหวังและความพึงพอใจนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ตามตัวอย่างที่กำหนด จำนวน 40 คน โดยวิธีการส่งแบบสอบถามทาง google form หลังจากนั้นผู้วิเคราะห์ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน

4.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อใช้อธิบายลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลด้วยสถิติค่าร้อยละ (Percentage) และ แจกแจงความถี่ (Frequency)

4.1.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 4 ด้าน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.1.3 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 5 ด้าน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิเคราะห์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการสำรวจข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 33 คน เป็นเพศชาย จำนวน 7 คน มีอายุระหว่าง 30-40 ปี จำนวน 24 คน และมีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 16 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ จำนวน 29 คน และ จบการศึกษาแล้ว จำนวน 11 คน

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

(N=40)

ความพึงพอใจต่อการให้บริการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	4.35	0.58	มาก
ด้านขั้นตอนในการให้บริการ	4.28	0.58	มาก
ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.30	0.60	มาก
ด้านคุณภาพของการบริการ	4.35	0.58	มาก
ภาพรวม	4.32	0.59	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 (S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการและ ด้านคุณภาพของการบริการ มีค่าเฉลี่ยระดับสูงสุด เท่ากับ 4.35 (S.D. = 0.58) รองลงมาคือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 (S.D. = 0.60) และด้านขั้นตอนในการให้บริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 (S.D. = 0.58) ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคาดหวังของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความคาดหวังของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

(N=40)

คุณภาพบริการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคาดหวัง
ความเป็นรูปธรรมของบริการ	4.22	0.62	มาก
ความเชื่อถือไว้วางใจได้	4.31	0.61	มาก
การตอบสนองต่อผู้รับบริการ	4.28	0.65	มาก
การให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ	4.33	0.63	มาก
การรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ	4.34	0.60	มาก
ภาพรวม	4.30	0.62	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคาดหวังของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับความคาดหวังมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.30 (S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด เท่ากับ 4.34 (S.D. = 0.60) รองลงมาคือ ด้านการให้ความเชื่อมั่นต่อผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 (S.D. = 0.63) ด้านความเชื่อถือไว้วางใจได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 (S.D. = 0.61) ด้านการตอบสนองต่อผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 (S.D. = 0.65) และด้านความเป็นรูปธรรมของ บริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 (S.D. = 0.62) ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเพชรบุรี

จากการสำรวจข้อมูลมีผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ขึ้นตอนกระบวนในการดำเนินการต่าง ๆ ควรมีความกระชับมากขึ้น หรือสามารถข้าม ขั้นตอนได้ เพื่อความรวดเร็วในการชำระค่าการศึกษา ชำระค่ารักษาสุขภาพ เป็นต้น
2. เจ้าหน้าที่ควรมีการเพิ่มศักยภาพและพัฒนาเจ้าหน้าที่ในด้านการให้บริการอย่าง สม่าเสมอ
3. ควรมีการปรับปรุงความเร็วของระบบอินเทอร์เน็ตให้เหมาะสมกับการใช้งาน
4. การให้บริการของเจ้าหน้าที่ควรบริการที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
5. เจ้าหน้าที่หรือผู้ปฏิบัติงานควรปฏิบัติงานแทนกันได้
6. ควรมีการปรับปรุงแบบฟอร์มที่ให้บริการของสำนักงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ

อภิปรายผลการวิเคราะห์

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อ การให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการได้รับบริการในด้านต่าง ๆ ในระดับมาก แต่มีความคาดหวัง ในระดับมาก สามารถอธิบายได้ว่า อยู่ในระดับการให้บริการที่สามารถยอมรับได้ และสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไปได้อย่างมีคุณภาพ

เมื่อวิเคราะห์ความพึงพอใจ พบว่า ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการและด้านคุณภาพของการบริการ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด วิเคราะห์ความคาดหวัง พบว่า ด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดารัตน์ จันทร์พุด (2558) ที่พบว่า ความคาดหวังและความพึงพอใจของ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ ประถมประพัทธ์ (2556) ที่พบว่า ความพึงพอใจและความคาดหวังของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือและมหาวิทยาลัยนเรศวร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของชุตติกาญจน์ พลซึกชัย (2563) พบว่า ด้านการบริการของเจ้าหน้าที่ มีระดับความคาดหวังมาก แต่มีความพึงพอใจมากที่สุด จากผลการวิเคราะห์และงานวิจัยที่สอดคล้องแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่ได้รับบริการมีความพึงพอใจในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ไม่รับสินบน ไม่หาประโยชน์ในทางมิชอบ ฯลฯ มีความสุภาพ กิริยามารยาทที่ดีต่อนักศึกษา ให้บริการต่อนักศึกษาเหมือนกันทุกราย โดยไม่เลือกปฏิบัติ มีความเอาใจใส่กระตือรือร้น และพร้อมในการให้บริการ มีอัธยาศัยในการให้บริการ รวมถึงสามารถตอบคำถาม ชี้แจงข้อสงสัยให้คำแนะนำ ช่วยแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี ทำให้นักศึกษาได้รับการบริการที่ตรงกับความต้องการและได้รับการบริการครบถ้วนและถูกต้อง สอดคล้องกับหลักการและแนวทางการให้บริการของสมิต สัจฉกร (2550: 11-13) กล่าวว่า หลักการให้บริการมีข้อควรคำนึง ประกอบด้วย 1. สอดคล้องตรงตามความต้องการของผู้รับบริการ การให้บริการต้องคำนึงถึงผู้รับบริการเป็นหลัก จะต้องนำความต้องการของผู้รับบริการมาเป็นข้อกำหนดในการให้บริการ แม้ว่าจะเป็นการช่วยเหลือที่ผู้ให้บริการเห็นว่าดีและเหมาะสมแก่ผู้รับบริการเพียงใด แต่ถ้าผู้รับบริการไม่สนใจหรือไม่ให้ความสำคัญการบริการนั้นก็อาจจะไร้ค่า 2. ทำให้ผู้รับบริการเกิดความพอใจ คุณภาพคือความพอใจของลูกค้าเป็นหลักเบื้องต้น ดังนั้น การบริการจะต้องมุ่งให้ผู้รับบริการเกิดความพอใจและถือเป็นหลักสำคัญในการประเมินผลการให้บริการ 3. ปฏิบัติโดยถูกต้องสมบูรณ์ ครบถ้วนเพื่อสนองความต้องการและความพอใจของผู้รับบริการ 4. เหมาะสมแก่สถานการณ์ ด้วยการให้บริการที่รวดเร็วตามกำหนดหรือให้บริการได้ทันก่อนกำหนด

นอกจากนี้นักศึกษายังคงมีความคาดหวังต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ในด้านการรู้จักและเข้าใจผู้รับบริการให้มากขึ้น กล่าวคือ นักศึกษาคาดหวังให้เจ้าหน้าที่ให้บริการต่อนักศึกษาเหมือนกันทุกราย โดยไม่เลือกปฏิบัติ เอาใจใส่และให้บริการตามความต้องการนักศึกษาแต่ละคน ให้บริการเป็น อย่างดี สม่ำเสมอ ไม่เปลี่ยนแปลง รวมถึงทำความเข้าใจกับความต้องการของนักศึกษาแต่ละคนด้วย ความตั้งใจทั้งนี้การให้บริการอาจจะมีขั้นตอนการให้บริการที่ยุ่งยากซับซ้อนและไม่มีความคล่องตัวมากนัก จึงทำให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปอย่างล่าช้า หรือไม่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิเคราะห์ที่พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจด้านขั้นตอนในการให้บริการในระดับมากแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้วิเคราะห์จึงได้นำข้อคำถามที่มีผลค่าเฉลี่ยที่ต่ำมาเป็นแนวทางการพัฒนาการให้บริการต่อไป

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 แนวทางในการพัฒนาการให้บริการนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

จากผลการวิเคราะห์ ผู้วิเคราะห์สามารถเสนอแนวทางการพัฒนาการให้บริการได้ดังนี้

2.1 มหาวิทยาลัยควรปรับขั้นตอนการให้บริการให้มีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นออกเพื่อลดระยะเวลาในการบริการ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาที่รับบริการได้รับบริการที่สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

2.2 มหาวิทยาลัยควรจัดอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับการให้บริการอย่างมีคุณภาพ เพื่อความพร้อมในการให้บริการที่ดี โดยการจัดกิจกรรมอบรมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้งหรือมากกว่านั้น

2.3 ผู้ปฏิบัติงานควรจัดทำคู่มืออธิบายขั้นตอน กระบวนการต่าง ๆ ให้คำแนะนำแก่นักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจที่ชัดเจน เข้าใจและปฏิบัติงานง่ายขึ้น

2.4 ผู้ปฏิบัติงานควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างท่องแท้ หากผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถในงานที่ปฏิบัติงานแล้วนั้น ผู้ปฏิบัติงานจะสามารถถ่ายทอดและชี้แจงขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะทำการปฏิบัติงานเป็นไปได้อย่างมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2.5 ผู้ปฏิบัติงานควรมีการประเมินการปฏิบัติงานของตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการวิเคราะห์งานและนำผลวิเคราะห์มาพัฒนางานของตนเองให้ดียิ่งขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการวิเคราะห์ สามารถนำสู่นโยบายการพัฒนาการให้บริการของพนักงานสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. มหาวิทยาลัยฯ ควรมีการกำกับและติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อนำผลการประเมิน มาดำเนินการปรับปรุงพัฒนาการเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการวิเคราะห์ครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการสำรวจข้อมูลจากนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เท่านั้น ดังนั้นการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหลายมิติ เช่น บุคลากรภายในมหาวิทยาลัย นักศึกษาทุกระดับชั้น ผู้บริหาร เป็นต้น เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะประโยชน์ต่อผู้ที่เอาผลประโยชน์ไปใช้ปรับปรุงหรือวางแผนกลยุทธ์ในการเพิ่มความพึงพอใจให้แก่ผู้ใช้บริการต่อไป

2. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์งานบริการด้านวิชาการศึกษาเพียงด้านเดียว ควรทำการศึกษางานบริการให้ครอบคลุมทุกส่วนงาน เพื่อนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาพัฒนางานบริการระดับคณะให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

3. ควรทำการศึกษาเพื่อประเมินความพึงพอใจและเปรียบเทียบผลการประเมินในแต่ละปี เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ชุตติกาญจน์ พลซึกซ้าย. (2563). ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาชาวต่างชาติระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการให้บริการของคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ผลงานเชิงวิเคราะห์ คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ศิริรัตน์ ประถมประพัทธ์. (2556). ความพึงพอใจและความคาดหวังของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และมหาวิทยาลัยนเรศวร. วิทยานิพนธ์สาขาวิชาบริหารอาชีพและเทคนิคศึกษาภาคบริหาร เทคนิคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

สมิต สัชฌุกร. (2550). การต้อนรับและบริการที่เป็นเลิศ. กรุงเทพฯ: สายธาร

สุดารัตน์ จันทร์พุฒ. (2558). ความคาดหวังและความพึงพอใจของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหการ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

พฤติกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากร
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี
Behaviors toward Preparation Prior to Retirement of Personnel in
Ministry of Social Development and Human Security,
Pathum Thani Province

วนิดา อินอ่อน¹, สิริกร กาญจนสุนทร²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากร 3 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มอายุ 23-32 ปี กลุ่มอายุ 33-42 ปี และกลุ่มอายุ 43-50 ปี ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี ประชากรที่ใช้ในศึกษา คือ บุคลากรสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี จำนวน 183 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณภาพรวมกลุ่มอายุ 43-50 ปี มีพฤติกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณมากกว่ากลุ่มอายุ 33-42 ปี และกลุ่มอายุ 23-32 ปี เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณรายด้านของบุคลากร 3 กลุ่ม พบว่า ด้านเศรษฐกิจ กลุ่มอายุ 43-50 ปี มีพฤติกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณเท่ากับกลุ่มอายุ 33-42 ปี แต่มากกว่ากลุ่มอายุ 23-32 ปี ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านสังคม กลุ่มอายุ 43-50 ปี มีพฤติกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณ มากกว่ากลุ่มอายุ 33-42 ปี และกลุ่มอายุ 23-32 ปี ส่วนด้านเทคโนโลยี กลุ่มอายุ 23-32 ปี มีพฤติกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณ มากกว่า กลุ่มอายุ 33-42 ปี และกลุ่มอายุ 43-50 ปี

คำสำคัญ: พฤติกรรม, การเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณ

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

E-mail : inanwanida06@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Abstract

This research is survey research. The objective is to study comparative studies of the pre-retirement preparation behaviors of 3 groups of personnel, including 23-32 year olds, 33-42 year olds, and 43-50 year olds of the Ministry of Social Development and Human Security, Pathum Thani Province. Data were collected by persons under the Ministry of Social Development and Human Security. Pathum Thani province Economics 183 staffs. Questionnaires were distributed to gather the data that were later. Data were analyzed by descriptive statistics.

The results showed that the overall pre-retirement preparation behavior of the 43-50 age group had more pre-retirement preparation behaviors than the 33-42 age group and the 23-32 age group. When comparing the pre-retirement preparation behaviors of the three groups of personnel, in economic the 43-50 age group had the same pre-retirement preparation behaviors as the 33-42 age group, but more than the 23-32 age group, in physical health, mental, residential and social, the 43-50 age group had more pre-retirement preparation behaviors than the 33-42 age group and the 23-32 age group, in technology, the 23-32 age group had more pre-retirement preparation behaviors than the 33-42 age group and the 43-50 age group.

Keywords: Behaviors, Preparation Prior to Retirement

บทนำ

ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตั้งแต่ปี 2548 และมีสัดส่วนผู้สูงอายุมากเป็นอันดับ 2 (จำนวน 10.73 ล้านคน) ของอาเซียน ซึ่งในปี 2561 ที่ผ่านมามีประเทศไทยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 66.41 ล้านคน โดยมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 10.67 ล้านคน หรือ ร้อยละ 16.07 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปจำนวน 7.28 ล้านคน หรือ ร้อยละ 7.28 ของจำนวนประชากรทั้งหมด (สำนักบริหารการทะเบียน, 2561) แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) เนื่องจากมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 10 หรืออายุ 65 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 7 ของประชากรทั้งประเทศ ตามนิยามผู้สูงอายุขององค์การสหประชาชาติ (UN) (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2554) ปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มประชากรที่สูงอายุของประเทศ พบว่าปัญหาด้านสังคมผู้สูงอายุอาจจะไม่ได้รับการยกย่องจากสังคมเหมือนเดิม การลดบทบาทการมีส่วนร่วมในสังคม การพึ่งพาบุคคลในครอบครัวเพิ่มขึ้น ปัญหาด้านสุขภาพ

เสื่อมโทรม มีโรคภัยต่างๆ เบียดเบียน ด้านจิตใจอาจจะมีความวิตกกังวล มีอารมณ์เปลี่ยนแปลง ด้านเศรษฐกิจผู้สูงอายุที่มีฐานะไม่ดี ไม่มีลูกหลานดูแลอุปการะเลี้ยงดู อาจจะไม่มียาได้ หรือรายได้ไม่เพียงพอ สำหรับการเลี้ยงชีพ ด้านที่อยู่อาศัยอาจไม่มีที่อยู่อาศัยหรือไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง รวมถึงอาจมีสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ ทำให้ได้รับความลำบาก เป็นต้น

ดังนั้นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าวัยเกษียณเป็นเรื่องจำเป็นและสำคัญยิ่ง โดยการเตรียมความพร้อมต้องเกิดจากตัวของตนเองก่อน โดยเฉพาะการเตรียมตัวในวัยหนุ่มสาว เพราะคนกลุ่มนี้มีระยะเวลาหรือโอกาสพัฒนาตนเองในการเตรียมตัวให้พร้อมต่อการเข้าสู่วัยสูงอายุแต่อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่ประชาชนมักจะเริ่มเตรียมความพร้อมก่อนวัยเกษียณประมาณ ช่วงอายุ 50-59 ปี ซึ่งอาจจะเตรียมความพร้อมไม่ทัน ดังนั้นการเตรียมความพร้อมก่อนวัยเกษียณควรเริ่มในวัยทำงาน เพราะจะทำให้บุคคลมีหลักประกันที่มั่นคงในวัยเกษียณ สอดคล้องกับงานวิจัยของอารัตน์ อิงคภากร (2561) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมควรเริ่มตั้งแต่ในวัยหนุ่มสาว เพราะเป็นวัยที่มีศักยภาพในการเริ่มเตรียมความพร้อมให้กับตนเอง โดยจะเริ่มมีการสร้างความมั่นคงในชีวิตทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านร่างกาย และด้านจิตใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรที่ทำงานด้านการบริการสังคม คือบุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ประกอบด้วยข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ ลูกจ้างชั่วคราว/พนักงานจ้างเหมา เป็นบุคลากรซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติงานสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล และของหน่วยงาน ด้านการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำหน้าที่ในการจัดสวัสดิการดูแลผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงศึกษาประชากรในกลุ่มวัยทำงานจนถึงวัยก่อนเกษียณอายุของบุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี ว่าช่วงอายุที่แตกต่างกันของบุคลากรมีพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมหรือไม่และต่างกันมากน้อยอย่างไร ทั้งนี้จะศึกษาในช่วงอายุระหว่าง 23-50 ปี โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุ 23-32 ปี กลุ่มอายุ 33-42 ปี กลุ่มอายุ 43-50 ปี ซึ่งการศึกษานี้เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงในชีวิตให้มีคุณค่ามีคุณภาพชีวิตที่ดีในวัยเกษียณให้ตนเอง อีกทั้งข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในภาครัฐของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์หรือหน่วยงานภาครัฐอื่นและเอกชน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณของบุคลากร 3 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุ 23-32 ปี กลุ่มอายุ 33-42 ปี และกลุ่มอายุ 43-50 ปี ของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตประชากร : ศึกษาบุคลากรสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งประกอบไปด้วยจำนวน 14 หน่วยงาน ที่มีอายุช่วง 23-50 ปีจำนวน 346 คน โดยแบ่งบุคลากรตามอายุ 3 กลุ่ม คือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 23-32 ปี อายุระหว่าง 33-42 ปี และอายุระหว่าง 43-50 ปี

ขอบเขตเนื้อหา : ศึกษาตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณ แบ่งเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี

ขอบเขตพื้นที่ที่ศึกษา : ศึกษาในหน่วยงานสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี ประกอบด้วย 14 หน่วยงาน คือ 1) สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 2) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดปทุมธานี 3) สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จังหวัดปทุมธานี 4) สถาบันพระประชาบดี 5) สถานสงเคราะห์เด็กก่อนรังสิต 6) สถานสงเคราะห์เยาวชนมูลนิธิมหาราช 7) สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร 8) บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี 9) สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งหญิงธัญบุรี 10) สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งชายธัญบุรี 11) ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดปทุมธานี 12) สถานคุ้มครองและพัฒนาคนพิการบ้านกึ่งวิถี (หญิง) 13) สถานคุ้มครองและพัฒนาคนพิการบ้านกึ่งวิถี (ชาย) และ 14) ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานี

ขอบเขตระยะเวลา : การศึกษาครั้งนี้ใช้ระยะเวลาตั้งแต่ มกราคม 2564 – เมษายน 2565

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ศึกษา คือ บุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี จากการศึกษาข้อมูลพบว่า มีผู้อายุน้อยที่สุด 23 ปี และสูงสุด 50 ปี จำนวนทั้งสิ้น 346 คน ซึ่งแบ่งประชากรออกเป็น 3 กลุ่ม คือ อายุ 23-32 ปี อายุ 33-42 ปี และอายุ 43-50 ปี

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้ขนาดตัวอย่าง โดยมีระดับความเชื่อมั่นที่ระดับ .05 (95%) จากการประมาณขนาดตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan จากประชากรจำนวน 346 คน จึงเปิดตารางที่ประชากร 360 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 186 คน และทำการคำนวณหาสัดส่วนของกลุ่มประชากร ตามการแบ่งกลุ่มอายุ ที่แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม หลังจากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างมีระบบ (Systematic Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ในการตอบข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน โรคประจำตัว และหน่วยงานที่สังกัด

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณ แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี

การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1. การทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบว่า ข้อคำถามที่สร้างขึ้นสามารถวัดได้ตรงตามจุดหมาย และครอบคลุมเนื้อหาของเรื่องที่ศึกษาหรือไม่ หลังจากนั้นจึงได้นำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้แบบสอบถามมีความเที่ยงตรงยิ่งขึ้น

2. การทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบใช้กับบุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนนทบุรี ซึ่งมีอายุ 23-50 ปี จำนวน 30 คน ซึ่งแบ่งประชากรออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุ 23-32 ปี จำนวน 10 คน กลุ่มอายุ 33-42 ปี จำนวน 10 คน และกลุ่มอายุ 43-50 ปี จำนวน 10 คน สำหรับการหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ในส่วนของตัวแปรพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาร์ช (Cronbach Alpha Coefficient) มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.912

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามแต่ละฉบับ ผ่าน Google Form ถึงหัวหน้าส่วนราชการเพื่อขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ที่ศึกษา โดยกำหนดวันตอบแบบสอบถาม วันที่ 2 - 20 กันยายน 2564 ผู้วิจัยได้แบบสอบถามกลับมา 183 ชุด จากจำนวนทั้งหมด 186 ชุด คิดเป็นร้อยละ 98.39 หลังจากได้รับข้อมูลแต่ละฉบับ ผู้วิจัยได้มีการตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และความครบถ้วนของข้อมูลในแบบสอบถามทุกฉบับเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงพรรณนา คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูล ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล และพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณ 6 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสังคม และด้านเทคโนโลยี

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามในรูปแบบของ Google Form จำนวน 186 ชุด ได้รับการตอบกลับมาทั้งสิ้น จำนวน 183 ชุด โดยแบ่งการนำเสนอผลการศึกษาก่อนเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล

ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน โรคประจำตัว และหน่วยงานที่สังกัด รายละเอียดดังนี้

1. เพศ

ผลการศึกษาในภาพรวมและรายกลุ่มอายุพบว่าส่วนใหญ่มีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย รายละเอียดตาราง 1

ตาราง 1 จำนวน ร้อยละของบุคลากรที่ศึกษา 3 กลุ่ม จำแนกตามเพศ

เพศ	23-32 ปี (n ₁ : 47)		33-42 ปี (n ₂ : 82)		43-50 ปี (n ₃ : 57)		ภาพรวม (n: 183)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	14	29.79	19	23.17	17	31.48	50	27.32
หญิง	33	70.21	63	76.83	37	68.20	133	72.68
รวม	47	100.00	82	100.00	54	100.00	183	100.00

2. อายุ

ผลการศึกษาในภาพรวมและรายกลุ่มอายุของบุคลากรที่ใช้ในการศึกษา พบว่าบุคลากรมีจำนวนมากที่สุดในกลุ่มอายุ 33-42 ปี มีจำนวนร้อยละ 44.81 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 43-50 ปี มีจำนวนร้อยละ 29.51 กลุ่มอายุ 23-32 ปี มีจำนวนร้อยละ 25.68

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

ผลการศึกษาในภาพรวมและรายกลุ่มอายุของบุคลากรที่ใช้ในการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รายละเอียดตาราง 2

ตาราง 2 จำนวน ร้อยละของบุคลากรที่ศึกษา 3 กลุ่ม จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

ระดับการศึกษา	23-32 ปี (n ₁ : 47)		33-42 ปี (n ₂ : 82)		43-50 ปี (n ₃ : 54)		ภาพรวม (n: 183)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	9	19.15	20	24.39	27	50.00	56	30.60
ปริญญาตรี	35	74.47	48	58.54	23	42.59	106	57.92
สูงกว่าปริญญาตรี	3	6.38	14	17.07	4	7.41	21	11.48
รวม	47	100.00	82	100.00	54	100.00	183	100.00

4. สถานภาพสมรส

ผลการศึกษาในภาพรวมและรายกลุ่มอายุของบุคลากรที่ใช้ในการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด รายละเอียดตาราง 3

ตาราง 3 จำนวน ร้อยละของบุคลากรที่ศึกษา 3 กลุ่ม จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	23-32 ปี (n ₁ : 47)		33-42 ปี (n ₂ : 82)		43-50 ปี (n ₃ : 54)		ภาพรวม (n: 183)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	40	85.11	39	47.56	12	22.22	91	49.73
สมรส	6	12.77	39	47.56	33	61.11	78	42.62
หย่า หม้าย	1	2.13	4	4.88	9	16.67	14	7.65
รวม	47	100.00	82	100.00	54	100.00	183	100.00

5. รายได้ต่อเดือน

ผลการศึกษาในภาพรวมและรายกลุ่มอายุของบุคลากรที่ใช้ในการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 9,000-20,000 บาท รายละเอียดตาราง 4

ตาราง 4 จำนวน ร้อยละของบุคลากรที่ศึกษา 3 กลุ่ม จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน (บาท)	23-32 ปี (n ₁ : 47)		33-42 ปี (n ₂ : 82)		43-50 ปี (n ₃ : 54)		ภาพรวม (n: 183)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
9,000-20,000	44	93.62	50	60.98	25	46.30	118	64.48
20,001-30,000	3	6.38	31	37.80	23	42.59	58	31.69
30,001ขึ้นไป	0	0.00	1	1.22	6	11.11	7	3.83
รวม	47	100.00	82	100.00	54	100.00	183	100.00

6. รายจ่ายต่อเดือน

ผลการศึกษาในภาพรวมและรายกลุ่มอายุของบุคลากรที่ใช้ในการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีรายจ่ายต่อเดือน 10,001-20,000 บาท รายละเอียดตาราง 5

ตาราง 5 จำนวน ร้อยละของบุคลากรที่ศึกษา 3 กลุ่ม จำแนกตามรายจ่ายต่อเดือน

รายจ่ายต่อเดือน (บาท)	23-32 ปี (n ₁ : 47)		33-42 ปี (n ₂ : 82)		43-50 ปี (n ₃ : 54)		ภาพรวม (n: 183)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตั้งแต่ 10,000 ลงมา	27	57.45	21	25.61	13	24.07	61	33.33
10,001-20,000	19	40.43	52	63.41	27	50.00	98	53.55
มากกว่า 20,000	1	2.13	9	10.98	14	25.93	24	13.11
รวม	47	100.00	82	100.00	54	100.00	183	100.00

7. โรคประจำตัว

ผลการศึกษาในภาพรวมและรายกลุ่มอายุของบุคลากรที่ใช้ในการศึกษา พบว่าบุคลากรไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 73.22 และมีโรคประจำตัว ร้อยละ 26.78 เช่น ความดันโลหิตสูง ไชมัน เบาหวาน ไชนัส กรดไหลย้อน ภูมิแพ้ ไมเกรน เป็นต้น รายละเอียดตาราง 6

ตาราง 6 จำนวน ร้อยละของบุคลากรที่ศึกษา 3 กลุ่ม จำแนกตามโรคประจำตัว

โรคประจำตัว	23-32 ปี (n ₁ : 47)		33-42 ปี (n ₂ : 82)		43-50 ปี (n ₃ : 54)		ภาพรวม (n: 183)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	40	85.11	64	78.05	30	55.56	134	73.22
มี	7	14.89	18	21.95	24	44.44	49	26.78
รวม	47	100.00	82	100.00	54	100.00	183	100.00

8. หน่วยงานที่สังกัด

ผลการศึกษาในภาพรวมของบุคลากรที่ใช้ในการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่สังกัดสถานคุ้มครองและพัฒนาคนพิการบ้านกึ่งวิถี (หญิง) จ.ปทุมธานี ร้อยละ 10.93 รองลงมาสังกัดสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดปทุมธานี ร้อยละ 10.38 สถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งหญิงธัญบุรี ร้อยละ 9.29 สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1 และสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งชายธัญบุรีจำนวนเท่ากัน คือร้อยละ 8.74 สถานคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์จังหวัดปทุมธานีและสถานคุ้มครองและพัฒนาคนพิการบ้านกึ่งวิถี (ชาย) จ.ปทุมธานีมีจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 8.20 ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดปทุมธานี ร้อยละ 6.56 สถานสงเคราะห์เด็กก่อนรังสิตและสถานสงเคราะห์เยาวชนมูลนิธิมหาธาตุมีจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 6.01 สถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร ร้อยละ 5.46 สถาบันพระประชาบดี ร้อยละ 4.37 ศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งจังหวัดปทุมธานี ร้อยละ 3.83 บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดปทุมธานี ร้อยละ 3.28 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณ

ผู้วิจัยศึกษาพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณ 6 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสังคม และด้านเทคโนโลยี ผลการศึกษาในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านเศรษฐกิจ

ผลการศึกษาในภาพรวมและรายด้านของบุคลากรที่ศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมด้านเศรษฐกิจในระดับมาก รายละเอียดตาราง 7

ตาราง 7 จำนวน ร้อยละของบุคลากรที่ศึกษา 3 กลุ่ม จำแนกตามพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณด้านเศรษฐกิจ

คะแนน	23-32 ปี (n ₁ : 47)		33-42 ปี (n ₂ : 82)		43-50 ปี (n ₃ : 54)		ภาพรวม (n: 183)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0.00-4.00 (น้อย)	4	8.51	3	3.66	2	3.70	9	4.92
4.01-8.00 (ปานกลาง)	19	40.43	36	43.90	21	38.89	76	41.53
8.01-12.00 (มาก)	24	51.06	43	52.44	31	57.41	98	53.55
รวม	47	100.00	82	100.00	54	100.00	183	100.00

2.2 ด้านสุขภาพร่างกาย

ผลการศึกษาในภาพรวมและรายด้านของบุคลากรที่ศึกษา พบว่าส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพร่างกายในระดับมาก รายละเอียดตาราง 8

ตาราง 8 จำนวน ร้อยละของบุคลากรที่ศึกษา 3 กลุ่ม จำแนกตามพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณด้านสุขภาพร่างกาย

คะแนน	23-32 ปี (n ₁ : 47)		33-42 ปี (n ₂ : 82)		43-50 ปี (n ₃ : 54)		ภาพรวม (n: 183)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0.00-3.33 (น้อย)	1	2.13	0	0.00	0	0.00	1	0.55
3.34-6.66 (ปานกลาง)	22	46.81	36	43.90	19	35.19	77	42.08
6.67-10.00 (มาก)	24	51.06	46	56.10	35	64.81	105	57.38
รวม	47	100.00	82	100.00	54	100.00	183	100.00

2.3 ด้านจิตใจ

ผลการศึกษาในภาพรวมและรายด้านของบุคลากรที่ศึกษา พบว่าส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจในระดับมาก รายละเอียดตาราง 9

ตาราง 9 จำนวน ร้อยละของบุคลากรที่ศึกษา 3 กลุ่ม จำแนกตามพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณด้านจิตใจ

คะแนน	23-32 ปี (n ₁ : 47)		33-42 ปี (n ₂ : 82)		43-50 ปี (n ₃ : 54)		ภาพรวม (n: 183)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0.00-4.00 (น้อย)	1	2.13	0	0.00	0	0.00	1	0.55
4.01-8.00 (ปานกลาง)	19	40.43	34	41.46	22	40.74	75	40.98
8.01-12.00 (มาก)	27	57.45	48	58.54	32	59.26	107	58.47
รวม	47	100.00	82	100.00	54	100.00	183	100.00

2.4 ด้านที่อยู่อาศัย

ผลการศึกษาในภาพรวมและรายด้านของบุคลากรที่ศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมฯด้านที่อยู่อาศัยในระดับมาก รายละเอียดตาราง 10

ตาราง 10 จำนวน ร้อยละของบุคลากรที่ศึกษา 3 กลุ่ม จำแนกตามพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณด้านที่อยู่อาศัย

คะแนน	23-32 ปี (n ₁ : 47)		33-42 ปี (n ₂ : 82)		43-50 ปี (n ₃ : 54)		ภาพรวม (n: 183)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0.00-4.00 (น้อย)	5	10.64	4	4.88	0	0.00	9	4.92
4.01-8.00 (ปานกลาง)	18	38.30	33	40.24	21	38.89	72	39.34
8.01-12.00 (มาก)	24	51.06	45	54.88	33	61.11	102	55.74
รวม	47	100.00	82	100.00	54	100.00	183	100.00

2.5 ด้านสังคม

ผลการศึกษาในภาพรวมและรายด้านของบุคลากรที่ศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมฯด้านสังคมในระดับมาก รายละเอียดตาราง 11

ตาราง 11 จำนวน ร้อยละของบุคลากรที่ศึกษา 3 กลุ่ม จำแนกตามพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณด้านสังคม

คะแนน	23-32 ปี (n ₁ : 47)		33-42 ปี (n ₂ : 82)		43-50 ปี (n ₃ : 54)		ภาพรวม (n: 183)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0.00-3.33 (น้อย)	1	2.13	2	2.44	0	0.00	3	1.64
3.34-6.66 (ปานกลาง)	13	27.66	22	26.83	15	27.78	50	27.32
6.67-10.00 (มาก)	33	70.21	58	70.73	39	72.22	130	71.04
รวม	47	100.00	82	100.00	54	100.00	183	100.00

2.6 ด้านเทคโนโลยี

ผลการศึกษาในภาพรวมและรายด้านของบุคลากรที่ศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมฯด้านเทคโนโลยีในระดับมาก รายละเอียดตาราง 12

ตาราง 12 จำนวน ร้อยละของบุคลากรที่ศึกษา 3 กลุ่ม จำแนกตามพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณด้านเทคโนโลยี

คะแนน	23-32 ปี		33-42 ปี		43-50 ปี		ภาพรวม	
	(n ₁ : 47)		(n ₂ : 82)		(n ₃ : 54)		(n: 183)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
0.00-4.00 (น้อย)	0	0.00	0	0.00	2	3.70	2	1.09
4.01-8.00 (ปานกลาง)	9	19.15	22	26.83	19	35.19	50	27.32
8.01-12.00 (มาก)	38	80.85	60	73.17	33	61.11	131	71.58
รวม	47	100.00	82	100.00	54	100.00	183	100.00

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล และพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสังคม และด้านเทคโนโลยี สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

บุคลากรกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดปทุมธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 33-42 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพโสด มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 9,000-20,000 บาท รายจ่ายต่อเดือนระหว่าง 10,001-20,000 บาท ส่วนใหญ่ไม่มี โรคประจำตัว อธิบายได้ว่า ด้วยความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งผลให้พฤติกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านเทคโนโลยีต่างกัน เนื่องจากจากความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคลดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสุวิทย์ ขจรกล้า (2559) พบว่าพนักงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศ อายุ รายได้ต่อเดือน และภาวะสุขภาพต่างกัน มีการเตรียมความพร้อมสู่วัยเกษียณอายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้การที่จะส่งเสริมให้บุคลากรมีพฤติกรรมในการเตรียมความพร้อมนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะทำความเข้าใจถึงความแตกต่างของลักษณะบุคคล เช่น เพศ อายุ สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน โรคประจำตัว เป็นต้น เพื่อจะได้เข้าใจถึงพฤติกรรมการดำเนินชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคลว่าจะสามารถมีวิธีการอย่างไรที่จะกระตุ้นให้บุคคลนั้นเกิดพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมวัยเกษียณได้ เช่น บุคลากรกลุ่มอายุ 23-32 ปีเป็นวัยที่เริ่มต้นทำงานและมองว่าการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณเป็นเรื่องไกลตัว แต่หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถให้ความรู้กับบุคลากรถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมวัยเกษียณตั้งแต่เริ่มทำงาน เช่น ให้ความรู้เรื่อง

การวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ ตั้งแต่เริ่มทำงานทำให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจในวัยเกษียณ อาทิ มีรายได้ ไม่เป็นหนี้ ลดการพึ่งพิงครอบครัว อาจทำให้บุคลากรกลุ่มอายุ 23-32 ปี ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมาเตรียมความพร้อมด้านเศรษฐกิจมากขึ้นได้ และจากผลการศึกษาพฤติกรรมเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยีกลุ่มที่มีอายุ 33-42 ปี และอายุ 43-50 ปี มีคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่มอายุ 23-32 ปีนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเทคโนโลยีว่ามีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตประจำวันมากขึ้น เช่นการจัดอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน การจัดอบรมพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร การจัดอบรมในการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันสำหรับการทำธุรกรรมทางการเงิน การซื้อของออนไลน์ การจัดอบรมการใช้เทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทัน ปกป้องการตกเป็นเหยื่อจากมิจฉาชีพ เป็นต้น เพื่อให้บุคลากรเห็นว่าการใช้เทคโนโลยีทำให้เป็นประโยชน์ต่อตัวเองในปัจจุบันและเมื่อเข้าสู่วัยเกษียณซึ่งอาจทำให้เกิดพฤติกรรมเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยีมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับจินณรัตน์ วราบุญนาทกริมย์ (2558) กล่าวว่า หากบุคลากรมีการรับรู้การเตรียมความพร้อมการเกษียณอายุเพิ่มมากขึ้น พฤติกรรมเตรียมความพร้อมการเกษียณอายุ ก็เพิ่มมากขึ้น ในทางกลับกัน หากบุคลากรที่มีการรับรู้การเตรียมความพร้อมการเกษียณอายุลดลง พฤติกรรมเตรียมความพร้อมการเกษียณอายุก็ลดลงเช่นเดียวกัน

2. พฤติกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณ

พฤติกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณในภาพรวมและรายด้านพบว่า บุคลากรที่ศึกษามีพฤติกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณ มีค่าเฉลี่ย 1.50 อยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มอายุ 43-50 ปี มีค่าเฉลี่ย 1.52 กลุ่มอายุ 33-42 ปี มีค่าเฉลี่ย 1.51 กลุ่มอายุ 23-32 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.47 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรที่ศึกษาทั้ง 3 กลุ่ม มีพฤติกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้านโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ พฤติกรรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยเกษียณด้านเทคโนโลยี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.66 รองลงมาเป็นด้านจิตใจ และด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 1.52 เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนสำคัญกับการดำเนินชีวิตประจำวันมากขึ้นทำให้บุคลากรในทุกกลุ่มอายุให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีและเรียนรู้วิธีใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยเพื่อเป็นการปรับตัวในการใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับ กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ (2562) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นการมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องต่อการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างรู้เท่าทัน ปกป้องการตกเป็นเหยื่อของเทคโนโลยีและผู้ใช้เทคโนโลยีทางมิจฉาชีพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1.1 พฤติกรรมการเตรียมความพร้อมด้านเศรษฐกิจ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายให้แก่บุคลากร เพื่อเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรสามารถบริหารค่าใช้จ่ายโดยไม่ต้องกังวลกับอนาคต เพราะเมื่อเกษียณอายุแล้วจะมีค่าใช้จ่ายหลายประการ ทั้งค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ค่ารักษาพยาบาล ซึ่งสวนทางกับการมีรายได้ที่ลดลง

1.2 พฤติกรรมการเตรียมความพร้อมด้านสุขภาพร่างกาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีนโยบายให้บุคลากรต้องตรวจสุขภาพประจำปีทุกคน มีการประชาสัมพันธ์เรื่องการตรวจสุขภาพประจำปีให้บุคลากรในหน่วยงานรับทราบโดยทั่วถึง โดยให้ข้อมูลเรื่องค่าใช้จ่ายในการตรวจสุขภาพประจำปีตามสิทธิสวัสดิการของแต่ละบุคคล และสื่อสารให้รับรู้ถึงข้อดีของการตรวจสุขภาพประจำปีทำให้สามารถตรวจพบโรคต่าง ๆ ได้ตั้งแต่ยังไม่มีอาการทำให้ได้รับการรักษาที่เหมาะสมและป้องกันไม่ให้โรคลุกลามไปจนเกิดภาวะแทรกซ้อนรุนแรง

1.3 พฤติกรรมการเตรียมความพร้อมด้านจิตใจ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดทำหลักสูตรการสอนทางศาสนาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อให้บุคลากรสามารถเข้าถึงหลักสูตรการสอนทางศาสนาได้ทุกที่ทุกเวลา และควรส่งเสริมให้บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ

1.4 พฤติกรรมการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมี การประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรได้รับรู้ถึงโครงการบ้านพักคนชรา ของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ว่ามีหลากหลายรูปแบบทั้งเช่ารายเดือน เช่าระยะยาว หรือซื้อขาด โดยรวบรวมข้อมูลค่าใช้จ่าย การให้บริการ ที่ตั้ง และสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย เพื่อให้บุคลากรสามารถวางแผนเตรียมความพร้อมก่อนวัยเกษียณเพื่อมีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมสำหรับตนเองได้

1.5 พฤติกรรมการเตรียมความพร้อมด้านสังคม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการรณรงค์ให้ครอบครัวมีกิจกรรมร่วมกันและสนับสนุนให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว เช่นการจัดสวนสาธารณะ สนามกีฬาและบริการนันทนาการในชุมชนเพื่อให้สมาชิก ในครอบครัวสามารถทำกิจกรรมร่วมกัน รวมถึงควรส่งเสริมให้บุคลากรเห็นความสำคัญของบุคคล ในครอบครัวและดูแลเอาใจใส่บุคคลในครอบครัว เพื่อลดการขัดแย้งและการห่างเหินกับครอบครัว

1.6 พฤติกรรมการเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดอบรมวิธีใช้เทคโนโลยีอย่างรู้เท่าทัน ปกป้องการตกเป็นเหยื่อของเทคโนโลยีและผู้ใช้เทคโนโลยีทางมิฉฉาชีพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเรื่องรูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยวัยเกษียณในกลุ่มผู้ด้อยโอกาส แรงงานนอกระบบ เพื่อให้รัฐบาลสามารถจัดเตรียมนโยบายและสิทธิสวัสดิการ ที่จะช่วยเหลือได้อย่างทั่วถึงและเหมาะสมกับคนทุกกลุ่ม
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุระหว่างกลุ่มคนที่มีอาชีพอิสระหรือประกอบธุรกิจกับกลุ่มที่มีอาชีพรับราชการ
3. ควรจะมีการศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลเชิงลึกของปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยเกษียณ

เอกสารอ้างอิง

- กองส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2562). **เด็กรู้ เตรียมพร้อม ก่อนสูงวัย**. กรุงเทพฯ : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- จิณณรัตน์ วราบุญนาคริรมย์. (2558). **การเตรียมความพร้อมการเกษียณอายุของพนักงาน บริษัทยูเซ็นโลจิสติกส์ (ประเทศไทย) จำกัด**. สารนิพนธ์พัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2554. **สังคมผู้สูงอายุ : นัยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ**. สืบค้นเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2563, จาก <https://bit.ly/2OMHyLy>.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). **พจนานุกรม**. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2562, จาก <http://www.royin.go.th/dictionary/>.
- สุวิทย์ ขจรกล้า. (2559). **การศึกษาการเตรียมความพร้อมสู่วัยเกษียณของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี**. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2561). **ระบบสถิติทางการทะเบียน**. สืบค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2562, จาก http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age_disp.php.
- อาภารัตน์ อิงคภากร. (2561). **การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุของประชาชนเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาสังคม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหกิจ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และตราผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร
สำหรับผู้ประกอบการชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พืซ ตำบลคลองลานพัฒนา

อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

The Development of Herbal Soap Product, Packaging,
and Branding for Ban Plaeng Si - Mae Phuet Community
Entrepreneurs, Khlong Lan Phatthana Subdistrict, Khlong Lan
District, Kamphaeng Phet Province

ดวงหทัย เปรมสน¹, กนกกาญจน์², เมธิ เพชรธา บุคสีทา³,
อิสริย์ ต่อนคร้าม⁴, จิระ ประสพธรรม⁵, ชูเกียรติ เนื้อไม้⁶,
วรรณพรรณ รักษ์ชน⁷

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านการตลาดของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร 2) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และตราผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร และ 3) เพื่อศึกษาผลที่เกิดกับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พืซ ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พืซ ผู้เชี่ยวชาญการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และตราผลิตภัณฑ์ 3 คน นักวิชาการด้านการตลาด 3 คน และผู้บริโภค จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินผลิตภัณฑ์

¹ นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร พ.ศ.2564

² นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร พ.ศ.2564

³ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

⁴ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

⁵ อาจารย์ สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

⁶ อาจารย์ สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

⁷ อาจารย์ สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พิช ได้ทำการผลิตและจำหน่ายสบู่สมุนไพรโดยไม่ได้พัฒนาบรรจุภัณฑ์และไม่มีตราผลิตภัณฑ์ของสบู่สมุนไพร จัดจำหน่ายให้เฉพาะในชุมชน ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร 2) ผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และตราผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรได้พัฒนาจากสมุนไพรมะขามขมิ้นภายใต้ชื่อตราผลิตภัณฑ์ “ใบบัว” และบรรจุภัณฑ์เป็นที่ยอมรับของผู้ซื้อ 3) ผลที่เกิดกับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พิช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรคือ กลุ่มลูกค้ายอมรับสบู่สมุนไพรมะขามขมิ้น สามารถจัดจำหน่ายได้ทั้งในชุมชนและภายนอกชุมชนก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : ผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร, บรรจุภัณฑ์, การสร้างแบรนด์

Abstract

This research aimed to 1) identify the conditions of marketing operation of herbal soap entrepreneurs 2) to develop products, packaging, and branding of herbal soap products, and 3) to investigate the consequence toward the herbal soap community entrepreneurs of Ban Plaeng Si - Mae Phuet, Khlong Lan Phatthana Subdistrict, Khlong Lan District, Kamphaeng Phet Province. Qualitative Research and Participatory Action Research (PAR) was applied to the research methodology. The sample group of this research consisted of herbal soap entrepreneurs of Ban Plaeng Si-Mae Phuet community: three experts in product development, packaging, and branding; three marketing academics; and three consumers. The research tools were included an interview form and a product evaluation form. For the data were analyzed using the content analysis approach. The findings were as follows: 1) The entrepreneurs of Ban Plaeng Si-Mae Phuet community have been produced and sold out herbal soaps without developing packaging or branding, which are distributed only to the community of Khlong Lan Phatthana Subdistrict, Khlong Lan District, Kamphaeng Phet Province. 2) Herbal soaps products, packaging, and branding were developed from tamarind and turmeric under the brand name 'Baibua,' and the packaging was acceptable to the consumers. 3) According to consequences toward the herbal soap entrepreneurs of Ban Plaeng Si-Mae Phuet community, Khlong Lan Phatthana Sub-district, Khlong Lan District, Kamphaeng Phet Province, the soap with tamarind and turmeric herbal was

acceptable to the customer, and it could be distributed both within the community and outside the community that generate more income to the community.

Key word : Herbal Soap Product, Packaging, Branding

บทนำ

สังคมเกษตรกรรมประชากรส่วนใหญ่ของประเทศอยู่ในชุมชนการผลิตขั้นพื้นฐานทางเกษตรกรรมมากกว่าการผลิตทางอุตสาหกรรมที่จะนำพาให้สังคมและประเทศชาติมีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ การให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มีการขยายตัว ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เกิดค่านิยมการบริโภควัตถุตามแบบอย่างในสังคมตะวันตกเน้นการผลิตเพื่อส่งออกมากกว่าการผลิตเพื่อยังชีพ รวมทั้งการมุ่งเน้นพัฒนาสังคมและประเทศในลักษณะก้าวกระโดดส่งผลให้เกิดช่องว่างทางชนชั้นในสังคมที่นำไปสู่ปัญหาสังคมหลายประการ (วนิดา เสร็จกิจ, 2563, หน้า 83) ซึ่งการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวจะสามารถแก้ไขให้ครอบคลุมรอบด้านต้องให้ความสำคัญกับการเข้ามามีส่วนร่วม (People Participation) ในการแก้ไขปัญหาของเมืองและชุมชน จากการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกันวางแผน และร่วมตัดสินใจ ตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้นนโยบายจนถึงการประเมินผลนโยบาย เพื่อให้ประชาชนจะสามารถแก้ไขปัญหาของตนเองได้ตรงตามความต้องการ และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน (Self-reliance) (โกวิท พวงงาม, 2553)

การพัฒนาประเทศโดยยึดพื้นที่ชุมชนเขตเมืองเป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้เป็นเมืองที่น่าอยู่เหมาะสมต่อการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทั่วถึงและเป็นการสร้างฐานทางเศรษฐกิจและรายได้จากพื้นที่เศรษฐกิจใหม่มากขึ้น สอดคล้องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) การพัฒนาพื้นที่ โดยเฉพาะในเขตเมืองเพื่อเชื่อมโยงเชิงกายภาพสู่การพัฒนาพื้นที่ เศรษฐกิจและชุมชนตามแนวระเบียงเศรษฐกิจต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และการกระจายความเจริญในการพัฒนาชุมชน จังหวัด และเมือง ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ รวมถึงพื้นที่ จังหวัดที่กำลังเติบโตเป็นเมือง ซึ่งจะเชื่อมโยงกับจังหวัดอื่นภายในประเทศ การพัฒนาเมืองให้เป็นเมืองที่น่าอยู่ได้ โดยคาดหวังการดำเนินการของภาครัฐนั้นอาจไม่เพียงพอต่ออาศัยความเข้มแข็งของชุมชนเป็นฐานสำคัญในการลดผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม และสร้างกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืนต่อไปในอนาคต ที่ต้องใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่ในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ชุมชน” ซึ่งเป็นทุนทางสังคมที่จะพัฒนาให้เกิดความเข้มแข็งของเมืองให้น่าอยู่ได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) ดังนั้น การส่งเสริมและสนับสนุนให้ “ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง” เป็นชุมชนที่มีความสามัคคี มีความซื่อสัตย์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการรวมกลุ่มองค์กรในชุมชน ผู้นำมีคุณธรรม มีวิสัยทัศน์และรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชน มีโอกาสหาความรู้เพิ่มเติม

มีอาชีพสามารถเลี้ยงตัวเองได้ ครอบครัวมีความอบอุ่น รักใคร่ปรองดองกัน มีความอบอุ่น รักใคร่ปรองดองกัน อยู่พร้อมหน้าและมีสุขภาพที่แข็งแรง สามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาภายในชุมชนได้ด้วยการมีส่วนร่วมนอกจากนั้น ชุมชนเข้มแข็ง สมาชิกในชุมชนจะต้องมีความตระหนักถึงการมีส่วนร่วมและมีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาหรือร่วมกันพัฒนา เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกในชุมชน โดยสามารถบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ หรือดำเนินกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ ได้ด้วยชุมชนเอง รวมถึงความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตในชุมชนได้

ในการศึกษาชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พิช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเป็นชุมชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ผลิตสมุนไพรที่หลากหลาย เช่น กระจับปี่ มะขามขมิ้น เป็นต้น ประชาชนในชุมชนได้รับแนวคิดจากหน่วยงานพัฒนาชุมชนที่จะนำสมุนไพรที่ผลิตได้จำนวนมากในชุมชนมาแปรรูปให้เป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพร เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตผลทางการเกษตรที่ชุมชนผลิตได้ อีกทั้งยังสามารถสร้างรายได้ให้กับประชาชนในชุมชน สมุนไพรจึงเป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่ถือว่าน่าจะเป็นโอกาสสำหรับผู้ประกอบการที่จะเข้ามาสู่ตลาดได้อย่างไม่ยากเย็นนัก ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการธุรกิจสมุนไพรขนาดใหญ่ ผู้ประกอบการรายย่อย หรือกลุ่มแม่บ้าน OTOP ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วสินค้าที่วางจำหน่ายมักจะมีคุณภาพใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกันมาก จะแตกต่างกันอยู่บ้างในเรื่องของบรรจุภัณฑ์ สารสกัดหรือวัตถุดิบที่ใช้ และมาตรฐานที่ได้รับรองผล

จากการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ของนักวิจัย เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2564 ได้สัมภาษณ์คุณไบบัว รอดเฉลิม ซึ่งเป็นผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พิช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ได้พูดถึงปัญหาและความต้องการ พบว่า ผลิตภัณฑ์สมุนไพร นั้นยังไม่มีสัดส่วนของส่วนผสมที่ได้การรับรองความปลอดภัย บรรจุภัณฑ์ และตราสินค้าที่ยังไม่ได้มาตรฐาน จึงทำให้ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพรมีความต้องการในเรื่องของการพัฒนาส่วนผสมของสมุนไพรให้มีสัดส่วนที่ปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค การสร้างตราสินค้า รวมทั้งการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้สอดคล้องกับผลิตภัณฑ์สมุนไพร (สัมภาษณ์, 4 กรกฎาคม 2564)

จากสภาพปัญหาและความต้องการดังกล่าวกลุ่มผู้วิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ซึ่งกำลังศึกษารายวิชาการวิจัยตลาดเห็นความสำคัญของการวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และตราผลิตภัณฑ์สมุนไพร สำหรับผู้ประกอบการชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พิช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พิช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการตลาดให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้า และให้ผลตอบแทนแก่ผู้ประกอบการ

ผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พืช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านการตลาดของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พืช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และตราผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร สำหรับผู้ประกอบการ ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พืช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อศึกษาผลที่เกิดกับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พืช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา
การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และตราผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร สำหรับผู้ประกอบการ ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พืช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
2. ขอบเขตตัวแปร
ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย 1) สภาพการดำเนินงานด้านการตลาดของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พืช 2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และตราผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร สำหรับผู้ประกอบการ ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พืช และ 3) ผลที่เกิดกับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พืช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร
3. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล
แหล่งข้อมูลประกอบด้วย 1) ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พืช จำนวน 1 คน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ และตราผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 คน 3) นักวิชาการด้านการตลาด จำนวน 3 คน ผู้ซื้อสบู่สมุนไพร 3 คน และ 4) ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรที่พัฒนาบรรจุภัณฑ์ และตราผลิตภัณฑ์แล้ว จำนวน 15 คน
4. นิยามศัพท์เฉพาะ
สภาพการดำเนินงานของผู้ประกอบการชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พืช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พืช ประกอบด้วย ด้านการตลาด ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ และตราผลิตภัณฑ์ ดังนี้

1) ด้านการตลาด หมายถึง การวางแผนการตลาด ความต่อเนื่องของตลาด การกำหนดลูกค้า วิธีการหาลูกค้า การกำหนดผลิตภัณฑ์ กำหนดราคา การกำหนดช่องทาง การจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด

2) ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ หมายถึง รูปแบบผลิตภัณฑ์ เอกลักษณ์ การตอบสนองความต้องการของลูกค้า วิธีการออกแบบ สิ่งดึงดูดใจของผลิตภัณฑ์บรรจุภัณฑ์ วิธีการปรับปรุง และพัฒนาผลิตภัณฑ์

3) ด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ หมายถึง รูปแบบผลิตภัณฑ์ การตอบสนองความต้องการของลูกค้า วิธีการออกแบบ สิ่งดึงดูดใจของผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ วิธีการปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์

4) ด้านตราผลิตภัณฑ์ คือ สื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนสัมพันธ์สภาวะคดี ๆ แบบวิถีชาวบ้าน สร้างภาพพจน์และความน่าเชื่อถือให้กับองค์กร และผลิตภัณฑ์ความแตกต่างสัญลักษณ์ ไม่เหมือนใครให้ผู้บริโภคได้จดจำผลิตภัณฑ์ได้ง่าย

สบู่สมุนไพร หมายถึง สบู่ที่ผลิตจากกลีเซอรีนมีส่วนผสมทำมาจากธรรมชาติ หรือใช้สารสกัดที่มาจากวัตถุดิบธรรมชาติไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 70 คือ สบู่สมุนไพรมะขามขมิ้น ทั้งกลีเซอรีน ไม่มีสารเคมีปนเปื้อนทำให้ไม่มีสารพิษตกค้างในร่างกายในระยะยาวและปลอดภัย มะขาม ขมิ้น น้ำผึ้ง มีวิตามินช่วยขจัดเซลล์ผิวเก่าที่ตายแล้ว สบู่สมุนไพรนี้จะช่วยฟื้นฟูสภาพผิวเผยผิวใหม่ให้ขาวเนียนใส ดูผุดผ่องอย่างเป็นธรรมชาติ และยังขจัดปัญหาสิวอักเสบ สิวอุดตัน ฝ้า ผดผื่นคันและรักษากลิ่นตัว ขนาด 100 กรัม

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ หมายถึง การสร้างผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรให้มีคุณสมบัติใหม่ หรือ ลักษณะเฉพาะที่แตกต่างออกไป ซึ่งมีส่วนเพิ่มเติม หรือ สามารถสร้างประโยชน์ใหม่ๆ ให้กับลูกค้าได้ ตามทฤษฎีของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ งานวิจัยครั้งนี้ เป็นผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรมะขามขมิ้น ซึ่งได้นำวัตถุดิบที่ผลิตได้ภายในชุมชน และมีคุณสมบัติฟื้นฟูสภาพผิวเผยผิวใหม่ให้ขาวเนียนใส ดูผุดผ่องอย่างเป็นธรรมชาติ และยังขจัดปัญหาสิวอักเสบ สิวอุดตัน ฝ้า ผดผื่นคันและรักษากลิ่นตัว ทั้งนี้ยังรวมไปถึงการออกแบบบรรจุภัณฑ์และกำหนดตราผลิตภัณฑ์สบู่ด้วย

ผลที่เกิดกับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร หมายถึง รายได้และช่องทางจัดจำหน่ายที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่

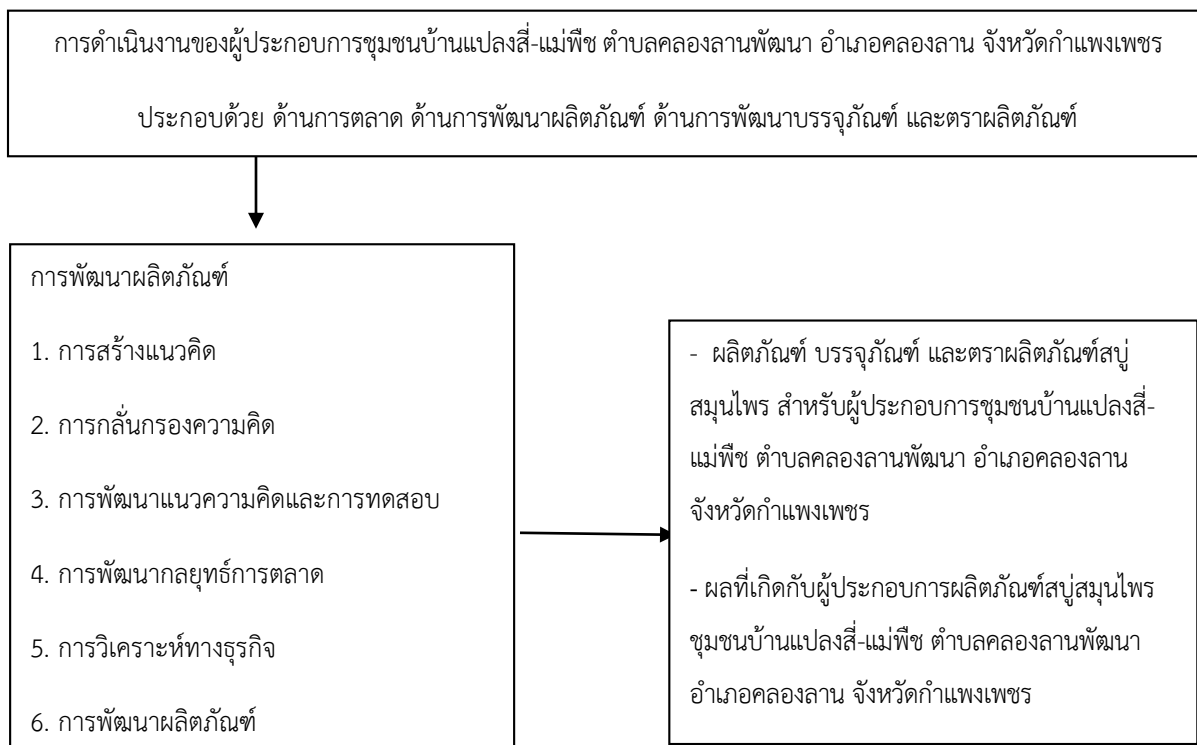
ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร ชุมชนบ้าน แปลงสี่แม่พิซ ได้ผ่านการพัฒนาผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชาการวิจัยการตลาด ระดับชั้นปริญญาตรี ซึ่งนักศึกษามีเวลาในการดำเนินการวิจัยเพียง 3 เดือน (กรกฎาคมถึงกันยายน 2564) อีกทั้งเป็นช่วงที่มีการระบาดของโรคโควิด 19 จึงไม่สามารถเก็บข้อมูลกับผู้ใช้ในวงกว้างได้ เก็บข้อมูลได้เฉพาะลูกค้าที่ซื้อสบู่

สมุนไพรร ณหแห่งจะหน่วย ชุมชนบ้าน แปลงสี่-แม่พีช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัด กำแพงเพชร

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านการตลาดของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร ชุมชนบ้าน ปลงสี่-แม่พีช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีเนื้อหา ประกอบด้วย ด้านการตลาด ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ และตราผลิตภัณฑ์ แหล่งข้อมูลคือ ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สมุนไพร ชุมชนบ้าน ปลงสี่-แม่พีช จำนวน 1 คน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และตราผลิตภัณฑ์สมุนไพร สำหรับผู้ประกอบการ ชุมชนบ้านปลงสี่-แม่พีช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร แหล่งข้อมูล คือ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และตราผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 คน 2) นักวิชาการด้านการตลาด จำนวน 3 คน 3) ผู้ซื้อสมุนไพร 3 คน โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ใช้กรอบแนวคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ 8 ขั้นตอนคือ การสร้างแนวคิด การกลั่นกรอง

ความคิด การพัฒนาแนวความคิดและการทดสอบ การพัฒนากลยุทธ์การตลาด การวิเคราะห์ทางธุรกิจ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การทดสอบตลาด การดำเนินการทางพาณิชย์ (Kotler & Keller, 2016, pp.573-581)

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลที่เกิดกับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พิช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์กับผู้ซื้อสบู่สมุนไพร ที่ผ่านการพัฒนาแล้ว จำนวน 15 คน ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ตามกรอบ 1) การเสริมสร้างรายได้ให้กับกิจการและชุมชน 2) การมีช่องทางจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านการตลาดของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร ชุมชนบ้าน แปลงสี-แม่พิช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พิช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เริ่มดำเนินธุรกิจปี พ.ศ 2562 ซึ่งมีแรงจูงใจเริ่มมาจากหน่วยงานภาครัฐ สนับสนุนในการให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปสบู่ไว้ในครัวเรือน โดยใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ภายในชุมชน ได้แก่ มะขาม และขมิ้น ในการแปรรูปนั้นทำตามความรู้และความเข้าใจในคุณสมบัติที่ดีของสมุนไพรแต่ละประเภทที่นำมาผสมกัน โดยส่วนใหญ่จะจัดจำหน่ายให้กับผู้บริโภคภายในชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พิช และการจัดแสดงสินค้าร่วมกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พิช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร

สภาพการดำเนินงานด้านการตลาดคือ ไม่มีการวางแผนด้านการตลาด กลุ่มลูกค้าอยู่ภายในชุมชน ไม่มีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ อีกทั้ง ผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรไม่มีตราผลิตภัณฑ์ ฉลากผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ ที่จะช่วยเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ไม่ให้เกิดความเสียหายเสื่อมคุณภาพได้ การผลิตและแปรรูปสบู่ทำตามความรู้และความเข้าใจในคุณสมบัติที่ดีของสมุนไพรแต่ละประเภทที่นำมาผสมกันนั้น มีสัดส่วนที่ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรแบบเดิมส่วนผสมของสบู่ยังไม่เนียนเป็นเนื้อเดียวกัน มีการแยกชั้นกันระหว่างตัวสบู่และผงขมิ้น ตัวสบู่มีความนิ่มชื้น และสีของสบู่ค่อนข้างเข้มมาก รูปแบบของบรรจุภัณฑ์เป็นเพียงการใส่ถุงตีฟองธรรมดา

บรรจุภัณฑ์เป็นถุงฟิล์มหดรสูง ขนาด 9 × 11.50 เซนติเมตร เพราะถุงฟิล์มหดรนั้นต้นทุนต่ำ

ภาพที่ 1 ภาพสบู่ก่อนการพัฒนาบรรจุภัณฑ์

2. ผลการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ และตราผลิตภัณฑ์ สำหรับผู้ประกอบการชุมชนบ้านแปลงสี่-แม่พิช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรแสดงผลดังนี้

2.1 การพัฒนาผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรมะขามขมิ้น

นำสบู่สมุนไพรมะขามขมิ้นไปทดสอบที่บริษัทดารินแล็บดาริน แล็บบอราทอรีส์ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ในส่วนผสมของผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรมะขามขมิ้น ไม่ได้ใช้สารเคมีที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ห้ามใช้ และไม่พบสารที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย ทดลองแปรรูปสบู่ เพื่อแก้ปัญหาสบู่สมุนไพรมะขามขมิ้นมีความชื้น สบู่มีความอ่อนไม่เซตตัว และมีส่วนผสมของสบู่ที่ละลายติดกับพลาสติกที่ห่อหุ้มสบู่ พบว่า เกิดจากมีส่วนผสมที่เป็นของเหลวมากเกินไป (น้ำมะขาม) ทำให้สบู่ไม่เซตตัว และมีความชื้น ทำให้ส่วนผสมของสบู่ไม่เนียนเป็นเนื้อเดียวกัน ดังนั้น จึงได้ปรับปรุงส่วนผสม และวิธีการแปรรูปสบู่ โดยลดปริมาณความเข้มข้นของน้ำมะขามให้น้อยลง และทำผงขมิ้นให้ละลายก่อนนำไปผสมกับส่วนผสมอื่น ๆ รวมทั้งเพิ่มกลิ่นของสบู่ให้มีกลิ่นของมะขามมากขึ้น ปรับรูปทรงของสบู่จากรูปทรงที่เป็นวงรี เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ดังภาพที่ 2 และเพิ่มปริมาณสุทธิจาก 65 กรัม เป็น 100

ภาพที่ 2 สบู่สมุนไพรมะขามขมิ้นรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า

2.2 บรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร มีลักษณะเป็นถุงฟิล์มหัด ทำจากพลาสติก ด้านหน้าและด้านหลังของบรรจุภัณฑ์ เป็นพลาสติกใสทั้งหมด สามารถมองเห็นตัวผลิตภัณฑ์สบู่ได้อย่าง ชัดเจน บรรจุภัณฑ์มีการเพิ่มความโดดเด่นโดยใช้สายคาดคาดบนบรรจุภัณฑ์ไว้บนบรรจุภัณฑ์ ขนาดของ สายคาด มีขนาด 4.5 × 21.5 เซนติเมตร

ภาพที่ 3 สบู่สมุนไพรมะขามขมิ้นตราใบบัว

2.2 สายคาดของผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร

ภาพที่ 4 สายคาดของผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร

สายคาดของผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร มีการเลือกใช้โทนสี คือ สีน้ำตาล ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ส่วนผสมในผลิตภัณฑ์นั้นก็คือ มะขาม และในสายคาดประกอบไปด้วย ชื่อผลิตภัณฑ์ตราผลิตภัณฑ์ รายละเอียดของสินค้า แหล่งผลิต โลโก้ ส่วนผสม ตราสัญลักษณ์ของพัฒนาชุมชน วันเดือนปีที่ผลิต และช่องทางการติดต่อ สายคาดมีขนาด 4.5 × 21 เซนติเมตร

2.3 ตราผลิตภัณฑ์

ภาพที่ 5 ตราผลิตภัณฑ์สบู่มุนไพร์ “ใบบัว”

ชื่อตราผลิตภัณฑ์เกิดจากการระดมความคิดเห็นระหว่างนักศึกษาสาขาวิชาการตลาดและผู้ประกอบผลิตภัณฑ์สบู่มุนไพร์ ได้ชื่อตราผลิตภัณฑ์ “ใบบัว” ซึ่งเป็นชื่อของผู้ประกอบการ มาตั้งเป็นชื่อตราผลิตภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์สบู่มุนไพร์

2.4 มาสคอต

ภาพที่ 6 มาสคอตสบู่มุนไพร์ใบบัว

มาสคอตมะขาม สื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ ณ จุดขาย มีข้อสรุปในการระดมความคิดเห็นร่วมกันว่า ควรเป็น ตัวการ์ตูนมะขาม ที่ถือใบบัวซึ่งเป็นชื่อตราผลิตภัณฑ์รวมทั้งตัวผลิตภัณฑ์สบู่มุนไพร์ด้วยที่มีชื่อว่า “ใบบัว” ที่ตัวมาสคอต

3. ผลที่เกิดกับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่มุนไพร์ ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พิช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า

3.1 ผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรมะขามขมิ้นตราใบบัว มีช่องทางจัดจำหน่ายผ่าน เพจ Facebook ทำให้ผู้ซื้อสามารถซื้อสบู่สมุนไพรมะขามขมิ้นตราใบบัวได้สะดวกยิ่งขึ้น อีกทั้งได้ออกบูทร่วมกับพัฒนาชุมชนของอำเภอคลองลาน และจังหวัดกำแพงเพชร นำผลิตภัณฑ์สบู่มะขามขมิ้นตราใบบัวไปวางขาย

ภาพที่ 7 จำหน่าย ณ ตลาด OTOP ของอำเภอ

ภาพที่ 8 จำหน่าย ณ ตลาดในชุมชน

ภาพที่ 9 จำหน่ายผ่านเพจ Facebook

3.2 ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พิช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มียอดจัดจำหน่ายสบู่เพิ่มขึ้นจากเดิมประมาณร้อยละ 50-70

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานด้านการตลาดของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พิช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร จากงานวิจัยนี้ พบว่า ไม่มีการวางแผนด้านการตลาด กลุ่มลูกค้าอยู่ในชุมชน ไม่มีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ อีกทั้ง ผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรไม่มีตราผลิตภัณฑ์ ฉลากผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ ที่จะช่วยเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ไม่ให้เกิดความเสียหายเสื่อมคุณภาพได้ การผลิตและแปรรูปสบู่ทำตามความรู้และความเข้าใจในคุณสมบัติที่ดีของสมุนไพรแต่ละประเภทที่นำมาผสมกันนั้น มีสัดส่วนที่ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค ผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรแบบเดิมส่วนผสมของสบู่ยังไม่เนียนเป็นเนื้อเดียวกัน

มีการแยกชั้นกันระหว่างตัวสบู่และผงซักฟอก ตัวสบู่มีความนุ่มขึ้น และสีของสบู่ค่อนข้างเข้มมาก รูปแบบของบรรจุภัณฑ์เป็นเพียงการใส่ถุงดีฟองธรรมดา บรรจุภัณฑ์ที่เป็นบรรจุภัณฑ์ที่ยังไม่ได้มาตรฐาน ทำกิจกรรมทางการตลาดอย่างไม่มีประสิทธิภาพเนื่องจากเป็นผู้ประกอบการที่อยู่ในชุมชน ทำกันเอง ขายกันเองในตลาดชุมชนเท่านั้น อีกทั้ง ผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร ยังไม่มีตราผลิตภัณฑ์ ฉลากผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ ที่จะช่วยเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ไม่ให้เกิดความเสียหาย เสื่อมคุณภาพ และไม่สอดคล้องกับผลิตภัณฑ์ที่เป็นสบู่ ดังนั้นสาขาวิชาการตลาดมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ที่มีอาจารย์และนักศึกษาศาสาวิชาการตลาด จึงนำความรู้ความเข้าใจในศาสตร์การตลาดเข้าไปช่วยเหลือและแก้ปัญหาดังกล่าวให้กับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร เกี่ยวกับการพัฒนาส่วนผสมของสบู่ให้มีสัดส่วนที่ปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค การสร้างตราผลิตภัณฑ์ โลโก้ รวมทั้ง พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้สอดคล้องกับผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร

2. ผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรมะขามขมิ้น โดยนำสบู่สมุนไพรมะขามขมิ้นไปทดสอบที่บริษัท ดารินแล็บดาริน แล็บ บอราทอรีส์ จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ในส่วนผสมของผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรมะขามขมิ้น ไม่ได้ใช้สารเคมีที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ห้ามใช้ และไม่พบสารที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกาย ทดลองแปรรูปสบู่ เพื่อแก้ปัญหาสบู่สมุนไพรมะขามขมิ้นมีความชื้น สบู่มีความอ่อนไม่เซตตัว และมีส่วนผสมของสบู่ที่ละลายติดกับพลาสติกที่ห่อหุ้มสบู่ พบว่า เกิดจากมีส่วนผสมที่เป็นของเหลวมากเกินไป (น้ำมะขาม) ทำให้สบู่ไม่เซตตัว และมีความชื้น ทำให้ส่วนผสมของสบู่ไม่เนียนเป็นเนื้อเดียวกัน ดังนั้น จึงได้ปรับปรุงส่วนผสมและวิธีการแปรรูปสบู่ โดยลดปริมาณความเข้มข้นของน้ำมะขามให้น้อยลง และทำผงขมิ้นให้ละลายก่อนนำไปผสมกับส่วนผสมอื่น ๆ รวมทั้ง เพิ่มกลิ่นของสบู่ให้มีกลิ่นของมะขามมากขึ้น ปรับรูปทรงของสบู่จากรูปทรงที่เป็นวงรี เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า และเพิ่มปริมาณสุทธิจาก 65 กรัม เป็น 100 บรรจุภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร มีลักษณะเป็นถุงฟิล์มหัด ทำจากพลาสติก ด้านหน้าและด้านหลังของบรรจุภัณฑ์ เป็นพลาสติกใสทั้งหมด สามารถมองเห็นตัวผลิตภัณฑ์ได้อย่างชัดเจน บรรจุภัณฑ์มีการเพิ่มความโดดเด่นโดยใช้สายคาดคาดบนบรรจุภัณฑ์ไว้บนบรรจุภัณฑ์ ขนาดของสายคาด มีขนาด 4.5 × 21.5 เซนติเมตร ชื่อตราผลิตภัณฑ์ “ใบบัว” ซึ่งเป็นชื่อของผู้ประกอบการ มาตั้งเป็นชื่อตราผลิตภัณฑ์ของผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร โดยใช้สายคาดของผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร มีการเลือกใช้โทนสี คือ สีน้ำตาล ซึ่งมีความสอดคล้องกับส่วนผสมในผลิตภัณฑ์นั้นก็คือ มะขาม และในสายคาดประกอบไปด้วย ชื่อผลิตภัณฑ์ตราผลิตภัณฑ์ รายละเอียดของสินค้า แหล่งผลิต สโลแกน ส่วนผสม ตราสัญลักษณ์ของพัฒนาชุมชน วันเดือนปีที่ผลิต และช่องทางการติดต่อ สายคาดมีขนาด 4.5 × 21 เซนติเมตร ทั้งนี้การออกแบบตราผลิตภัณฑ์ องค์ประกอบของตราผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์สอดคล้องกับทฤษฎีการออกแบบตราและบรรจุภัณฑ์ (Kotler & Keller, 2012, pp.573-581) ที่ผ่านขั้นตอน 8 ขั้นตอนคือ 1) การสร้างแนวคิด 2) การกลั่นกรองความคิด 3)

การพัฒนาแนวความคิดและการทดสอบ 4) การพัฒนากลยุทธ์การตลาด 5) การวิเคราะห์ทางธุรกิจ 6) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ 7) การทดสอบตลาด 8) การดำเนินการทางพาณิชย์

3. ผลที่เกิดกับผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พืช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพรมะขามขมิ้นตราใบบัว มีช่องทางจัดจำหน่ายผ่านเพจ Facebook ทำให้ผู้ซื้อสามารถซื้อสบู่สมุนไพรมะขามขมิ้นตราใบบัวได้สะดวกยิ่งขึ้น อีกทั้งได้ออกบูทร่วมกับพัฒนาชุมชนของอำเภอลองลาน และจังหวัดกำแพงเพชร นำผลิตภัณฑ์สบู่มะขามขมิ้นตราใบบัวไปวางขาย มียอดจัดจำหน่ายสบู่มเพิ่มขึ้นจากเดิมประมาณร้อยละ 50-70 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรณู อยู่เจริญ (2556, หน้า 146) ทำวิจัยเรื่องการผลิสบู่จากสารสกัดพืชสมุนไพรสาขาชีววิทยาและเทคโนโลยีชีวภาพ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พบว่า การผลิสบู่จากสารสกัดพืชสมุนไพรเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายสามารถผลิตและพัฒนาแปรรูปผลิตภัณฑ์ผลิสบู่จากสารสกัดพืชสมุนไพร เป็นการเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับพืชสมุนไพรในท้องถิ่นนั้นๆ สบู่สมุนไพรเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่สืบสืบทอดหรือที่เรียกว่า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ซึ่งเป็นโครงการที่รัฐบาลผลักดันเพื่อต้องการสร้างงานสร้างอาชีพให้กับชุมชน และเพื่อสานต่อภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ตลอดไป พืชสมุนไพร คือพืชที่ใช้ ทำเป็นเครื่องยา สบู่สมุนไพรกำเนิดมาจากธรรมชาติและมีความหมายต่อชีวิตมนุษย์โดยเฉพาะ ในทางสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพและการรักษาโรค ความหมายของยาสมุนไพรในพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 สารสกัดจากพืชสมุนไพรพื้นบ้านหลายชนิดมีฤทธิ์มีความสามารถในการออกฤทธิ์ทางชีวภาพ เช่น ขมิ้นสามารถยับยั้งการเจริญเติบโตและฆ่าเชื้อราจากพวก dermatophytes, black mold, white mold และ yeast ได้หลายชนิด และสามารถส่งเสริมให้เกิดรายได้แก่ชุมชนอีกด้วย และเบญจมาศ ทานสุวรรณ (2559, หน้า 128) ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์สบู่จากกากกาแฟอาราบิก้า (ดงมะไฟ) ตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสองแคว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผู้ซื้อชื่นชอบและเห็นว่าผลิตภัณฑ์ มีรูปลักษณะสวยงามผลิตภัณฑ์มีกลิ่นหอม ผลิตภัณฑ์มีสีสวยงาม ผลิตภัณฑ์สบู่มีขนาดที่เหมาะสมกับการใช้งานและในด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์พบว่าทำให้ผิวเนียนนุ่ม ชุ่มชื้น รู้สึกผิวสะอาดสดชื่น กลิ่นหอมติดทนนานปริมาณการเกิดฟองที่พอเหมาะ การประเมินความพึงพอใจในทุกด้านมีความพึงพอใจในระดับมาก สอดคล้องกับ เพชรา บุคสีทา (2562, หน้า 88-89) ทำวิจัยเรื่องการพัฒนากลยุทธ์การตลาดดิจิทัลเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการตลาด สำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ผู้ซื้อมีความต้องการซื้อผลิตภัณฑ์ผ่านการดำเนินกิจกรรมการตลาดดิจิทัล ปัจจัยทางการตลาดดิจิทัลที่มีผลต่อการซื้อผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนคือ ส่วนประกอบที่เป็นเนื้อหา การนำเสนอที่ตรงความต้องการ เฉพาะ การติดต่อซื้อขาย ความเป็นชุมชน รูปลักษณะ การติดต่อสื่อสารและการเชื่อมโยงผู้ซื้อ การดำเนินงานการตลาดดิจิทัลส่งผลให้ผู้ซื้อสามารถติดต่อทำการซื้อขายผ่านช่องทางตลาดดิจิทัลได้

สะดวกและรวดเร็วกว่าช่องทางการตลาดออฟไลน์ อีกทั้งสามารถสั่งซื้อผลิตภัณฑ์ตามรูปแบบที่ผู้ซื้อต้องการได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พิช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร สามารถนำผลการศึกษาในครั้งนี้ ไปใช้ในการปรับปรุงสินค้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงต่อความต้องการของลูกค้าได้มากที่สุด

1.2 ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์สบู่สมุนไพร ชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พิช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ควรประสานกับสาธารณสุขประจำอำเภอเพื่อขอรับการตรวจสอบคุณภาพของสบู่สมุนไพรที่พัฒนาขึ้นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สบู่สมุนไพรมีมาตรฐาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นของลูกค้าที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ และตราผลิตภัณฑ์ สำหรับผู้ประกอบการชุมชนบ้านแปลงสี-แม่พิช ตำบลคลองลานพัฒนา อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์อื่นๆต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. (2553). การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.
- เบญจมาศ ทานสุวรรณ (2559) การพัฒนาผลิตภัณฑ์สบู่จากกากกาแฟอาราบิก้า (ดงมะไฟ) ตำบลมะเกลือใหม่ อำเภอสองแคว จังหวัดนครราชสีมา. รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- เพชรรา บุตสีทา. (2561). การจัดการการตลาด. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- เพชรรา บุตสีทา. (2562). การพัฒนากลยุทธ์การตลาดดิจิทัลเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการตลาด สำหรับผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดกำแพงเพชร.วารสารการจัดการปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 10 (1 2562), 76-89
- เรณู อยู่เจริญ. (2556). เอกสารประกอบการอบรม การผลิตสบู่จากสารสกัดพืชสมุนไพรสาขาชีววิทยาและเทคโนโลยีชีวภาพ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วนิดา เสรีจิกิจ. (2563). การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนในบริบทของการพัฒนาประเทศ. วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน พ.ศ. 2563), หน้า 81-106

สุมนต์ทิพย์ คงตัน จันทร์ฟัก. (2556). การพัฒนาสมุนไพรไลกลีเซอร์ินผสมสารสกัดสมุนไพรที่มีฤทธิ์ในการยับยั้งเชื้อแบคทีเรียที่ก่อให้เกิดโรคบริเวณผิวหนัง. *วารสารวิทยาศาสตร์เกษตร*, 44 (2) (พิเศษ): 509-512 (2556).

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

Kotler, P. & Keller, K.L.. (2016). **Marketing Management**. (15th ed). New Jersey: Pearson Education.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิทยาการ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

พฤติกรรม การเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊กไลฟ์ ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

The Cloth Purchasing Behaviors through the Facebook Live of Undergraduate Students in Kasetsart University, Bangkhen Campus.

ชลิตา เตวะสุข¹ กนิษฐา แยมโพธิ์ใช้²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม การเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊กไลฟ์ ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวน 397 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย การทดสอบแบบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และหาค่าความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรม การเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊กไลฟ์ ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊กไลฟ์ และสาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊กไลฟ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การเลือกซื้อเสื้อผ้าออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์ ทุกด้าน ยกเว้นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊กไลฟ์ ด้านความสะดวกสบายไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การเลือกซื้อเสื้อผ้าในด้านการหาข้อมูล สาเหตุการตัดสินใจเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊กไลฟ์ ด้านคุณภาพไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊กไลฟ์

คำสำคัญ: เฟซบุ๊กไลฟ์, พฤติกรรม การเลือกซื้อเสื้อผ้า, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Master's degree, Social Development and Administration, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University

² Department of Geography, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University

Corresponding author; e-mail address: fsockety@gmail.com

Abstract

The research had the objective to study the cloth purchasing behaviors through the Facebook Live of undergraduate students in Kasetsart University, Bangkhen campus. The population of the study was undergraduate students in Kasetsart University, Bangkhen campus with 397 random samplings. The tool was questionnaire. Data were analyzed by descriptive statistics consisting of frequencies, percentage, mean and standard deviation. The inferential statistics consisting of t-test, one-way anova, and Chi-square.

The results showed that the behavior of undergraduate students in Kasetsart University, Bangkhen Campus overall opinion was at a high level, The motivation factors of purchasing clothes through the Facebook Live and the cause of decision purchasing clothes through the Facebook Live was related overall to the cloth purchasing behaviors through the Facebook Live except the motivation factors of purchasing clothes through Facebook Live, there is no correlation with the cloth purchasing behaviors through the Facebook Live in searching information. the cause of decision purchasing clothes through the Facebook Live in the quality factor is no correlation with the behavior purchasing clothes through the Facebook Live.

Keywords: Facebook Live, Cloth Purchasing Behaviors, Kasetsart University, Bangkhen Campus.

บทนำ

ปัจจุบันการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อการค้าเป็นไปอย่างแพร่หลายจนได้รับการยอมรับว่าอินเทอร์เน็ตมีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ด้วยความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ก้าวไปอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดธุรกิจขนาดเล็กขึ้นเป็นจำนวนมากบนโลกออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) อินสตาแกรม (Instagram) และทวิตเตอร์ (Twitter) เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ได้รับนิยมมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ เฟซบุ๊ก, ทวิตเตอร์, อินสตาแกรม (ร้อยละ 93.6) การรับส่งอีเมล (ร้อยละ 74.2) และการค้นหาข้อมูลบนโลกอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 70.8) ตามลำดับ (สำนักงานพัฒนาธุรกิจกรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2561) ประชากรทั้งเพศหญิงและชายอยู่ในช่วง 19-38 ปี มีการใช้งานเป็นจำนวนมาก ซึ่งในช่วงวัยยุคเจนเนอเรชันวาย (Generation Y) เป็นวัยที่เติบโตมาพร้อมกับคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และเทคโนโลยีสารสนเทศจากผลการสำรวจพบว่าในกลุ่มเจนวายมีการใช้งานเฟซบุ๊กมากที่สุด

การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 (COVID-19) ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจการค้ารุนแรง ไม่แพ้ผลกระทบด้านสุขภาพ ขณะเดียวกันยังมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภค จากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติระหว่างเดือนมกราคมและเดือนกุมภาพันธ์ปี 2563 พบว่าประชาชนมียอดการใช้งานเพื่อการซื้อขายในเดือนกุมภาพันธ์เพิ่มสูงขึ้นจากเดือนมกราคมถึงร้อยละ 80 โดยผลสำรวจเป็นการเก็บข้อมูลผู้ใช้งานต่อคนต่อวัน สำหรับเดือนมกราคมพบว่า ผู้ใช้งานเพซบุ๊กเพิ่มขึ้นจากเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 93.80 การเพิ่มขึ้นจากการใช้งานเกิดจากการที่ประชาชนพยายามหลีกเลี่ยงพื้นที่ ห้างสรรพสินค้า ออกจากบ้านน้อยลงและใช้การติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางต่างๆ การรับชมข่าวสารผ่าน แอปพลิเคชันมากขึ้นผู้บริโภคส่วนใหญ่ในปัจจุบันจึงมีพฤติกรรมอยู่ในออนไลน์มากขึ้น (มติชนออนไลน์, 2563) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าตลาดออนไลน์อย่างเพซบุ๊ก ไลน์มีผลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภคซื้อสินค้าของผู้บริโภคในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในกลุ่มช่วงอายุ 19 – 38 ปี นักเรียนหรือนักศึกษายังคงเป็นกลุ่มอาชีพที่มีจำนวนชั่วโมงการใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยต่อวันสูงที่สุดอยู่ที่ 12 ชั่วโมง 43 นาทีต่อวัน เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นช่วงวัยที่นิยมทำกิจกรรมต่างๆ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตอยู่เสมอ และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่มีมาตรการปิดสถานศึกษาให้ทำการเรียนการสอนแบบออนไลน์ และที่ทำงานส่วนใหญ่มีนโยบายการทำงานที่บ้านพักอาศัย (Work from Home) ทำให้หลายคนต้องเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการทำงานมาเป็นแบบออนไลน์มากขึ้น และกิจกรรมที่ทำกันบ่อยคือการซื้อสินค้าออนไลน์อยู่ที่ร้อยละ 67.3 และเรียนออนไลน์อยู่ที่ร้อยละ 57.5 (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2563)

เมื่อผู้บริโภคมีพฤติกรรมเลือกซื้อสินค้าที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม รูปแบบที่ปรับเปลี่ยนไปตามเทคโนโลยี และมีพฤติกรรมเปิดรับสื่อออนไลน์มากกว่าสื่อแบบดั้งเดิม แนวโน้มของธุรกิจค้าปลีกผ่านระบบออนไลน์จึงมีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง และสินค้าที่ผู้บริโภคนิยมซื้อขายผ่านระบบออนไลน์มากที่สุดคือ เสื้อผ้า คิดเป็นร้อยละ 24 ส่วนสุขภาพและความงามคิดเป็นร้อยละ 19 เฟอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ภายในบ้านคิดเป็นร้อยละ 14 กีฬา สัตว์เลี้ยงและของสะสม คิดเป็นร้อยละ 9 และโทรศัพท์หรืออุปกรณ์สื่อสารคิดเป็นร้อยละ 8 จะเห็นได้ว่าเสื้อผ้าแฟชั่นมีการบริโภคสูงสุดในบรรดาสินค้าอุปโภคบริโภค เนื่องจากมีราคาไม่สูงมาก และมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยตามความนิยมหรือรสนิยม การเปลี่ยนแปลงได้บ่อย ทำให้เกิดความถี่ในการเลือกบริโภคสินค้ากลุ่มประเภทนี้เพิ่มขึ้น (ฐานเศรษฐกิจ, 2563) เมื่อพฤติกรรมเลือกซื้อสินค้าและบริการผ่านระบบออนไลน์ได้รับความนิยม เนื่องจากความรวดเร็วและสะดวก รวมถึงความปลอดภัยในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของวัยรุ่น

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นนิสิตปริญญาโทต้องการทราบถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตดังกล่าว จึงได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่ใช้ช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ในการเลือกซื้อเสื้อผ้า เป็นช่วงอายุที่มีการใช้สื่อออนไลน์ค่อนข้างมาก การทราบถึงพฤติกรรมของนิสิตจะทำให้มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถร่วมดำเนินการหามาตรการเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับนิสิตให้สามารถใช้ชีวิตบนโลกออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเสริมความรู้เท่าทันสื่อ โดยไม่ถูกแม่ค้าฉ้อโกง โดยการให้ความรู้ในการซื้อเสื้อผ้าผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ เป็นการเสริมปัจจัยพื้นฐานการดำรงชีวิตได้เป็นอย่างดีรวมทั้งมหาวิทยาลัยสามารถปรับวิธีหรือรูปแบบการขายเสื้อผ้าหรือสินค้าของมหาวิทยาลัยผ่านช่องทางนี้อีกช่องทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ สาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตประชากร : นักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีจำนวน 15 คณะ ซึ่งมีจำนวน 32,550 คน

ขอบเขตกลุ่มตัวอย่าง : ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 397 คน โดยเปิดตาราง Taro Yamane ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 ที่ประชากร 50,000 คน

ขอบเขตเนื้อหา : การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยมีตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

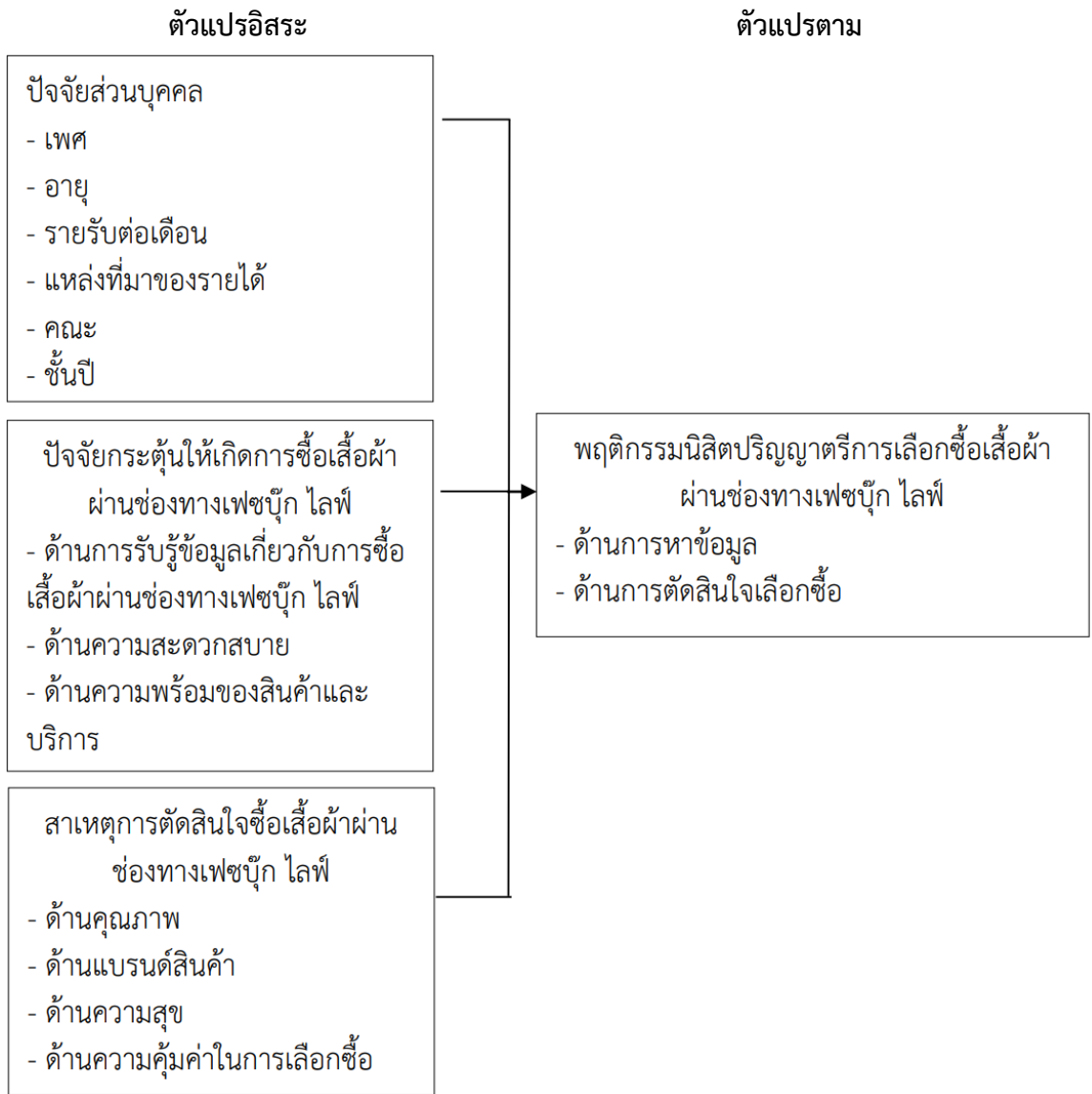
- ตัวแปรอิสระที่ศึกษา คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการซื้อเสื้อผ้า ผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ และสาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์

- ตัวแปรตามที่ศึกษา คือ พฤติกรรมนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตบางเขนต่อการเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์

ขอบเขตพื้นที่ที่ศึกษา : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

ขอบเขตด้านระยะเวลา : การศึกษาครั้งนี้ใช้ระยะเวลาตั้งแต่ธันวาคม 2563 – เมษายน 2565

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐาน

ปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ สาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้า ผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊ก ไลฟ์

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต บางเขน ทั้ง 4 ชั้นปี จำนวนทั้งสิ้น 397 คน

2. กลุ่มตัวอย่างกำหนดประชากรที่ศึกษา คือ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีจำนวน 15 คณะ ซึ่งมีจำนวน 32,550 คน ข้อมูล ณ เดือน พฤษภาคม 2563 (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2563) ผู้วิจัยเปิดตาราง Taro Yamane ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 ที่ประชากร 50,000 คนได้ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 397 คน (Yamane, 1973) ที่เลือกวิธีการเปิดตารางเพราะผู้วิจัยทราบจำนวนประชากร และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ รายรับต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ คณะ และชั้นปี ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบ Kuder-Richardson (KR-20) คือ รู้ (1 คะแนน) ไม่รู้ (0 คะแนน) ด้านความสะดวกสบาย และด้านสินค้าและบริการ ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับสาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพของเสื้อผ้า ด้านแบรนด์เสื้อผ้า ด้านความสุข และด้านความคุ้มค่าในการเลือกซื้อเสื้อผ้า ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์ ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการหาข้อมูล และด้านการตัดสินใจซื้อ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุปเนื้อหาสาระสำคัญและกรอบแนวคิดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย และสร้างแบบสอบถามการวิจัย นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบการใช้คำ ความชัดเจนของคำถาม และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา เพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence, IOC) โดยแบบสอบถามมีค่าความชัดเจนของคำถามและความตรงเชิงเนื้อหารายข้ออยู่ระหว่าง 0.6-1.00 และแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นในภาพรวม 0.90 ตอนที่ 2 เท่ากับ 0.94 ตอนที่ 3 เท่ากับ 0.94 และตอนที่ 4 เท่ากับ 0.94

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยอธิบายให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษา เข้าใจในแบบสอบถาม จากนั้นจึงให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตนเองและขอรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง โดยผู้ศึกษาตรวจสอบแบบสอบถามทุกฉบับเพื่อดูความสมบูรณ์และถูกต้องของแบบสอบถามก่อน และเมื่อได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจนครบจำนวนและมีความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม จึงจะนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้รวบรวมแล้วเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์ และสาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันด้วยการทดสอบไคสแควร์

ผลการวิจัย

จากการวิจัยพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์ ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน สรุปผลได้ดังนี้

1. **ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล** นิสิตที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 68.80, อยู่ในช่วงอายุ 20 ปี ร้อยละ 28.70, มีรายรับเฉลี่ยอยู่ที่ 6,001 – 8,000 บาท ร้อยละ 41.30, แหล่งที่มาของรายได้จากบิดา/มารดา ร้อยละ 83.60, ศึกษาคณะเศรษฐศาสตร์ ร้อยละ 13.40 และอยู่ในชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 28.0

2. **ปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์** ผลการศึกษา พบว่า นิสิตที่ใช้ในการศึกษามีความคิดเห็นต่อปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นด้านความสะดวกสบายมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 รองลงมาคือด้านความพร้อมสินค้าและบริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 และความรู้ด้านการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.87 ตามลำดับ

ตาราง 1 ปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์ ในภาพรวมและรายด้าน

ปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์	0.87	0.25	มาก
2. ด้านความสะดวกสบาย	4.05	0.46	มาก
3. ด้านความพร้อมของสินค้าและบริการ	3.69	0.52	มาก

2.1 ด้านการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์ พบว่า นิสิตมีระดับความรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.87 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่านิสิตที่ใช้ในการศึกษามีความรู้อยู่ในระดับมาก ในประเด็นคำถาม (ข้อ4) แม้คำที่ขายผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์มีทั้งหน้าร้านและไม่มีหน้าร้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.99 รองลงมาคือ (ข้อ2) การซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์ สามารถตอบกลับคอมเมนต์ผู้อื่นผ่านไลน์ ได้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.97 ตามลำดับและสำหรับการรับรู้ที่อยู่ในระดับปานกลางมีแค่ประเด็นคำถาม (ข้อ3) การซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์ มีช่องทางในการดำเนินคดีแบบกลุ่มเพื่อแจ้งความได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.58

2.2 ด้านความสะดวกสบาย ผลการศึกษาปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ด้านความสะดวกสบาย พบว่า นิสิตมีระดับความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตที่ใช้ในการศึกษามีความเห็นด้วยด้านความสะดวกสบาย อยู่ในระดับมากทุกประเด็นคำถาม โดยคำถาม (ข้อ7) การเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ลดความแออัดภายในร้านค้าและลดการติดเชื้อโควิด 19 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 รองลงมาเห็นด้วย ด้านความสะดวกสบายอยู่ในระดับมากคือ (ข้อ6) การเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านเฟซบุ๊ก ไลฟ์สามารถลดแรงกดดันจากผู้ขาย เช่น ผู้ขายยื่นกดดันระหว่างที่เลือกซื้อเสื้อผ้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 และ (ข้อ4) การเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ลดเวลาในการเดินทางเพื่อไปซื้อเสื้อผ้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ตามลำดับ

2.3 ด้านความพร้อมสินค้าและบริการ ผลการศึกษาปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ด้านความพร้อมสินค้าและบริการ พบว่า นิสิตมีระดับความคิดเห็นภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตที่ใช้ในการศึกษามีความเห็นด้วยด้านความพร้อมสินค้าและบริการ อยู่ในระดับมาก ในประเด็นคำถาม (ข้อ3) การเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านเฟซบุ๊ก ไลฟ์ มีเสื้อผ้าครบทุกขนาด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 รองลงมาคือ (ข้อ4) การเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านเฟซบุ๊ก ไลฟ์ มีเสื้อผ้าหลากหลายรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ตามลำดับและสำหรับความคิดเห็นด้านความพร้อมสินค้าและบริการที่อยู่ในระดับปานกลางมีแค่ประเด็นคำถาม (ข้อ6) การเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านเฟซบุ๊ก ไลฟ์มีความพร้อมในการตอบข้อมูลตลอด 24 ชั่วโมง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43

3. สาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ผลการศึกษา พบว่า นิสิตที่ใช้ในการศึกษามีความคิดเห็นต่อสาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นด้านความคุ้มค่ามากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 รองลงมาคือด้านคุณภาพ และด้านแบรนด์สินค้ามีค่าเฉลี่ยเท่ากันอยู่ที่ 3.93 และด้านความสุรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 ตามลำดับ

ตาราง 2 สาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ในภาพรวมและรายด้าน

สาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ด้านคุณภาพ	3.93	0.52	มาก
2. ด้านแบรนด์เสื้อผ้า	3.93	0.49	มาก
3. ด้านความสุรม	3.85	0.55	มาก
4. ด้านความคุ้มค่า	3.97	0.48	มาก

3.1 ด้านคุณภาพ ผลการศึกษาสาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ด้านคุณภาพ พบว่า นิสิตมีระดับความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตที่ใช้ในการศึกษา มีความคิดเห็นด้านคุณภาพอยู่ในระดับมาก ทุกประเด็นคำถาม โดยคำถาม (ข้อ3) ขนาดของเสื้อผ้าตรงตามมาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 รองลงมา คือ (ข้อ6) เสื้อผ้าทนทานต่อการใช้งาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 และ (ข้อ4) คุณภาพเนื้อผ้าตรงตามที่คุณขาย บอก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ตามลำดับ

3.2 ด้านแบรนด์สินค้า ผลการศึกษาสาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ด้านแบรนด์สินค้า พบว่า นิสิตมีระดับความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตที่ใช้ในการศึกษามีความคิดเห็นด้านแบรนด์สินค้าอยู่ในระดับมาก ในประเด็นคำถาม (ข้อ4) แบรินด์เสื้อผ้าที่มีมาตรฐาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 รองลงมาคือ (ข้อ7) แบรินด์เสื้อผ้าบนเฟซบุ๊ก ไลฟ์ เห็นโฆษณาผ่านสื่อต่างๆบ่อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 และสำหรับความคิดเห็น ด้านแบรนด์เสื้อผ้าที่อยู่ในระดับปานกลางมีแค่ประเด็นคำถาม (ข้อ3) แบรินด์เสื้อผ้าที่ได้รับความนิยม จากดารา เน็ตไอดอล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62

3.3 ด้านความสุข ผลการศึกษาสาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ด้านความสุข พบว่า นิสิตมีระดับความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตที่ใช้ในการศึกษามีความคิดเห็นด้านความสุขอยู่ในระดับมาก ใน ประเด็นคำถาม (ข้อ4) รู้สึกตื่นเต้นกับการพิมพ์ CF สินค้าผ่านไลฟ์ได้ทัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 และ ประเด็นคำถาม (ข้อ2) รู้สึกมีความสุขเมื่อได้จับจ่ายใช้สอย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 รองลงมาคือ (ข้อ3) รู้สึกสนุกในกิจกรรมที่ทางร้านได้จัดขึ้นผ่านเฟซบุ๊ก ไลฟ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 และสำหรับความคิดเห็น ด้านความสุขที่อยู่ในระดับปานกลางมีแค่ประเด็นคำถาม (ข้อ5) รู้สึกมีเพื่อนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ เสื้อผ้าผ่านไลฟ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60

3.4 ด้านความคุ้มค่าในการเลือกซื้อ ผลการศึกษาสาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทาง เฟซบุ๊ก ไลฟ์ ด้านความคุ้มค่าในการเลือกซื้อ พบว่า นิสิตมีระดับความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นิสิตที่ใช้ในการศึกษามีความคิดเห็นด้านความคุ้มค่า ในการเลือกซื้ออยู่ในระดับมากในประเด็นคำถาม (ข้อ2.3) ประหยัดเวลาในการต่อแถวชำระเงิน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.10 รองลงมาคือ (ข้อ1.3) ราคาไม่แพงเมื่อเทียบกับการซื้อผ่าน Platform ของแบรนด์ต่างๆ เช่น H&M, Uniqlo มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 และสำหรับความคิดเห็นด้านความคุ้มค่าในการเลือกซื้อที่อยู่ใน ระดับปานกลางมีแค่ประเด็นคำถาม (ข้อ1.2) ราคาถูกลงเมื่อซื้อเสื้อผ้าจำนวนมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51

4. พฤติกรรมนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนต่อการเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ผลการศึกษา พบว่า นิสิตที่ใช้ในการศึกษามีความถี่ของพฤติกรรมนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนต่อการเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทาง เฟซบุ๊ก ไลฟ์ เมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นิสิตมีความถี่ด้านการตัดสินใจเลือกซื้อมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 และด้านการหาข้อมูลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 พฤติกรรมนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนต่อการเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ในภาพรวมและรายด้าน

พฤติกรรมนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการหาข้อมูล	3.77	0.59	ทำทุกครั้ง
2. ด้านแบรนด์เสื้อผ้า	3.87	0.56	ทำทุกครั้ง

4.1 ด้านการหาข้อมูล ผลการศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน พบว่านิสิตมีพฤติกรรมความถี่ภาพรวมอยู่ในระดับทำทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นิสิตที่ใช้ในการศึกษามีพฤติกรรมในด้านการหาข้อมูลทุกครั้งก่อนการเลือกซื้อในประเด็นคำถาม (ข้อ6) ท่านตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ เพราะการประชาสัมพันธ์สินค้าและการอัปเดตข้อมูลอย่างสม่ำเสมอและ(ข้อ3) ท่านวางแผนหาข้อมูลเกี่ยวกับร้านค้าก่อนตัดสินใจซื้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 และสำหรับพฤติกรรมในด้านการหาข้อมูลบางครั้งก่อนการตัดสินใจซื้อในประเด็นคำถาม (ข้อ2) ท่านถามความคิดเห็นของผู้บริโภคคนอื่นก่อนการตัดสินใจซื้อผ่านเฟซบุ๊ก ไลฟ์ มีค่าเฉลี่ย 3.51 และ (ข้อ4) ท่านหาข้อมูลว่าร้านค้านั้นมีประวัติการโกงก่อนหรือไม่ ทั้งสองข้อมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.36

4.2 ด้านการตัดสินใจเลือกซื้อ ผลการศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน พบว่านิสิตมีพฤติกรรมความถี่ภาพรวมอยู่ในระดับทำทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นิสิตที่ใช้ในการศึกษามีพฤติกรรมในด้านการตัดสินใจเลือกซื้อที่ทำทุกครั้งในประเด็นคำถาม (ข้อ3) เสื้อผ้าเหมาะสมกับราคาที่ขาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 รองลงมาคือ (ข้อ5) ร้านตอบคำถามได้อย่างรวดเร็ว และ (ข้อ9) เคยซื้อจนเกิดการซื้อซ้ำ ทั้งสองข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.97 และสำหรับพฤติกรรมที่อยู่ในระดับบางครั้งมีแค่ประเด็นคำถาม (ข้อ6) การเลือกซื้อจากการแนะนำของเพื่อนที่รู้จักหรือคนในครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41

5. ปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ และสาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊ก ไลฟ์

5.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ กับพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ในภาพรวมพบว่า ปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ทั้ง 3 ด้าน คือ

ด้านการรับรู้ ด้านความสะดวกสบาย และด้านความพร้อมของสินค้าและบริการมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนยกเว้นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ด้านความสะดวกสบาย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนในด้านการหาข้อมูล แต่มีความสัมพันธ์พฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ด้านการตัดสินใจเลือกซื้อเพียงด้านเดียว

5.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ กับพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ในภาพรวมพบว่า สาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ แค่ 3 ด้าน คือ ด้านแบรนด์เสื้อผ้า ด้านความสุข และด้านความคุ้มค่าในการเลือกซื้อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน และมีเพียง 1 ด้านคือสาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ด้านคุณภาพที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนเลย

การอภิปรายผลการวิจัย

1. **ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล** นิสิตที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 68.80 อยู่ในช่วงอายุ 20 ปี ร้อยละ 28.70 มีรายรับเฉลี่ยอยู่ที่ 6,001 – 8,000 บาท ร้อยละ 41.30 แหล่งที่มาของรายได้จากบิดา/มารดา ร้อยละ 83.60 ศึกษาในคณะเศรษฐศาสตร์ ร้อยละ 13.40 และอยู่ในชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 28.0 ซึ่งไปตรงกับผลงานวิจัยของปรีชา กาวีอิน (2560) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการซื้อสินค้าและบริการผ่านอินเทอร์เน็ตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวมเป็นเพศหญิง อายุ 20-25 ปี ประสบการณ์ใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 2 ปี ซึ่งใช้อินเทอร์เน็ตทั้งในมหาวิทยาลัยและในหอพัก โดยระยะเวลาเฉลี่ยในการใช้อินเทอร์เน็ตนาน 30-60 นาที มีความถี่เฉลี่ย 4-6 ครั้งต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตในช่วงเวลา 16.00-20.00 น. และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวีระนุช รายระยับ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าจากสื่ออินเทอร์เน็ตในกลุ่มวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นผู้หญิง ร้อยละ 72.8 อายุ 19-21 ปี ร้อยละ 50.8 การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 63.8 มีระดับรายได้ 10,001 – 15,000 บาท ร้อยละ 37.8 เป็นรูปแบบเสื้อผ้าแฟชั่น ร้อยละ 42.8 มีตราสินค้าเป็นอิทธิพลในการเลือกซื้อ ร้อยละ 26.3 ซื้อเสื้อผ้าแต่ละชิ้นในราคา 501-1000 บาท ร้อยละ 23.5 ซื้อ 1 ครั้งต่อเดือน ร้อยละ 47.8 ครั้งละจำนวน 2 ชิ้น ร้อยละ 36.2 ชำระเงินโดยการโอนผ่านบัญชีธนาคาร ร้อยละ 54 และมีปัจจัยด้านกลยุทธ์ทางการตลาดมีระดับคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 3.86

2. ปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นด้านความสะดวกอยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านความสะดวกสบายเป็นปัจจัยที่มี ส่วนกระตุ้นอย่างสูงต่อการเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ของนิสิตซึ่งไปตรงกับ ผลงานวิจัยณัฐนันท์ มิมะพันธ์ (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ทัศนคติและพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้า แฟชั่นบนเว็บไซต์เฟซบุ๊กของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการเลือก ซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นบนเว็บไซต์เฟซบุ๊กส่วนใหญ่เป็นการซื้อเสื้อผ้าลำลองเนื่องจากต้องการความสะดวกสบาย โดยใช้จ่ายประมาณ 500 – 1,000 บาทต่อครั้ง แต่ในขณะเดียวกันกลุ่มตัวอย่างก็ยังคงมีความกังวลกับ คุณภาพของสินค้าไม่ตรงตามที่ได้ระบุไว้ หรือมีตำหนิ นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนมีทัศนคติโดยรวม ต่อการซื้อเสื้อผ้าบนเว็บไซต์เฟซบุ๊กในระดับมาก

3. สาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ นิสิตมีความคิดเห็นด้านแบรนด์ เสื้อผ้าพบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากแสดงว่าแบรนด์เสื้อผ้าเป็นสาเหตุที่มีส่วนกระตุ้น อย่างสูงต่อการเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ของนิสิต เพราะเสื้อผ้าไม่ใช่การตอบสนอง ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการบ่งบอกถึงรสนิยมของผู้ใส่ สไตล์และ ความทันสมัย การใส่เสื้อผ้าแฟชั่นหรือเป็นที่นิยม ณ ช่วงเวลาใดช่วงเวลาหนึ่ง ผู้บริโภคให้ความสำคัญ กับตราสินค้า โดยผู้บริโภคจะเลือกตัดสินใจจากความมีชื่อเสียงของตราสินค้าและมักจะนิยมเลือกซื้อ สินค้าที่มีราคาแพงเนื่องจากมีความเชื่อว่าราคาของสินค้าสามารถบ่งบอกถึงคุณภาพของสินค้านั้นๆ ยิ่งมีราคาสูงจะหมายถึงยังมีคุณภาพที่ดี นอกจากนี้ผู้บริโภคกลุ่มนี้ยังนิยมเลือกซื้อสินค้าที่ติดอันดับขายดี และมีการโฆษณาด้วย Sproles and Kendall (1986, อ้างใน ชูชัย สมितिไกร, 2553) และไปตรงกับ ผลงานวิจัยของแนวคิดของ Crosby, Evans & Cowles (1990, อ้างใน รัชชนัน วงศ์ปิ่น, 2560) ที่กล่าวว่า ความน่าเชื่อถือในแบรนด์ เป็นความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์ หรือบริการที่ผู้ขายสินค้าสร้างขึ้นในระยะยาว โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ลูกค้าจะได้รับ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างลูกค้า และผู้ขายสินค้าในระยะยาวเนื่องจากลูกค้าส่วนใหญ่จะตัดสินใจซื้อสินค้าหรือบริการก่อนการได้รับสินค้า หรือบริการจริง และเมื่อลูกค้าเกิดความพึงพอใจ หรือสิ่งที่ลูกค้าได้รับนั้น เกินความคาดหวังที่ตั้งไว้ ก็จะช่วย เพิ่มความแข็งแกร่งในส่วนของความน่าเชื่อถือในผู้ขายสินค้า ให้เกิดความซื่อสัตย์ภักดีต่อผู้ขายสินค้า ในที่สุด

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ และ สาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ กับพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทาง เฟซบุ๊ก ไลฟ์ ของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน พบว่า ปัจจัยกระตุ้น ให้เกิดพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ทั้ง 3 ด้าน คือด้านการรับรู้ ด้าน ความสะดวกสบาย และด้านความพร้อมของสินค้าและบริการมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อ

เสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ทั้ง 3 ด้านช่วยส่งเสริมพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าออนไลน์ของนิสิต ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ด้านความสะดวกสบายเมื่อนิสิตสามารถเข้าถึงร้านค้าทางออนไลน์ได้ตลอด 24 ชั่วโมงไม่จำเป็นต้องเดินทางการใช้งานซื้อขายทางออนไลน์จึงส่งผลให้เกิดความเป็นอิสระและความสบายใจในเลือกซื้อ การหาข้อมูล รวมถึงด้านการตัดสินใจซื้อสินค้า ด้านความพร้อมของสินค้าและบริการที่สามารถเข้าถึงสินค้าทุกหมวดหมู่ได้ผ่านทางออนไลน์ เพราะอินเทอร์เน็ตได้รวบรวมสินค้าหลากหลายประเภทจากร้านค้าทำให้เกิดความสะดวกมากกว่าการซื้อสินค้าในร้านค้า และด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนไปสามารถค้นหาข้อมูลความรู้ต่างๆได้อย่างรวดเร็วผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทำให้นิสิตมีความรู้ในเรื่องของการซื้อขายออนไลน์ ได้แก่ความรู้ว่าผู้ชายมีทั้งหน้าร้านและไม่มีหน้าร้านจากประสบการณ์การซื้อของตนเอง ความรู้ในการตอบกลับคอมเมนต์ผู้อื่นระหว่างดูไลฟ์ได้เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ขณะเลือกซื้อ ความรู้ ในเรื่องที่มีผู้ซื้อจะต้องเป็นผู้เสียภาษี ความรู้ในเรื่องการขอเปิดพัสดุก่อนรับต่อหน้าเจ้าหน้าที่จัดส่งสินค้าได้ ซึ่งสอดคล้องจิตติมา ผกาธรัตน์สกุล และ วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ (2558) กลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ในด้านทัศนคติที่ผู้บริโภคมีต่อการซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ทัศนคตินั้นมีผลทำให้ผู้บริโภคพร้อมที่จะแสดงปฏิกริยาตอบสนองด้วยพฤติกรรมต่างๆ จากการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคมีทัศนคติต่อการซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ในเชิงบวก ว่าการซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์นั้นมีความสะดวก รวดเร็ว สามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา ไม่ต้องเสียเวลาเดินทาง มีสินค้าให้เลือกหลากหลายสามารถหาซื้อสินค้าที่เป็นสินค้าพิเศษเฉพาะกลุ่มได้ และโดยส่วนใหญ่ราคาจะถูกกว่าซื้อจากร้านเพราะธุรกิจออนไลน์ไม่ต้องมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเช่าพื้นที่ขาย ทำให้ต้นทุนถูกกว่าและสาเหตุการตัดสินใจซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์แค่ 3 ด้าน คือ ด้านแบรนด์เสื้อผ้า ด้านความสุข และด้านความคุ้มค่าในการเลือกซื้อที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การเลือกซื้อเสื้อผ้าออนไลน์ผ่านเฟซบุ๊ก ไลฟ์ ของนิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน สามารถอธิบายได้ว่าการตัดสินใจของนิสิตมักจะซื้อสินค้าจากตราสินค้าเดิมทุกครั้งจนติดเป็นนิสัย หรือเจาะจงซื้อเฉพาะตราสินค้าที่ชื่นชอบเป็นส่วนใหญ่และให้ความสำคัญกับราคาของสินค้าเป็นอย่างมาก มักจะเลือกซื้อสินค้าที่มีการลดราคา หรือมีราคาถูกอยู่เสมอ โดยนิสิตกลุ่มนี้มีเป้าหมายที่จะเลือกซื้อสินค้าที่มีความคุ้มค่ากับเงินที่จ่ายไปให้ได้มากที่สุด การซื้อสินค้าออนไลน์เพื่อความเพลิดเพลิน เนื่องจากมีความสุขเมื่อได้จับจ่ายใช้สอยตอบสนองความต้องการส่งผลให้ตนเองมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของธัญญพัทธ์ เกตุประดิษฐ์ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ตของผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญเรื่องปัจจัยด้านราคามากที่สุดว่าสินค้านั้นมีราคาเหมาะสมกับคุณภาพหรือไม่ และเรื่องความคุ้มค่า เช่น ราคาที่ซื้อผ่านแอปพลิเคชันเมื่อรวมค่าจัดส่งแล้วมีราคาที่ถูกลงกว่าซื้อจากช่องทางอื่น และพบว่าทั้งกลุ่มนักศึกษาและกลุ่มวัยรุ่นเริ่มต้นทำงาน

ต่างมีการตัดสินใจซื้อที่มุ่งเน้นราคาของสินค้าในระดับสูง โดยปัจจัยที่ทั้งสองกลุ่มให้ความสำคัญที่สุดคือ ตัวแปรด้านการเลือกซื้อสินค้าที่มีความคุ้มค่าสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับเงินที่จ่าย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา จากการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์และสาเหตุการตัดสินใจเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก ไลน์ นั้นแสดงว่าพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าต้องอาศัยปัจจัยแวดล้อมหรือปัจจัยกระตุ้น เช่น การรับรู้ ความสะดวกสบาย ความพร้อมของสินค้าและบริการและรวมถึง คุณภาพ แบนด์สินค้า ความสุขและความคุ้มค่าในการเลือกซื้อ นำไปสู่การหาข้อมูลและการตัดสินใจซื้อ ดังนั้นกลุ่มผู้ขายสินค้ากลุ่มนี้ควรให้ข้อมูลสินค้าอย่างครบถ้วน และให้ข้อมูลที่เป็นจริงเพราะลัทธิเป็นเหตุผลทำให้เกิดพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้า

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ควรผสมผสานเทคนิควิธีในการทำวิจัยอื่นๆ เช่น การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก จะได้ช่วยศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ชัดเจนมากขึ้นและควรสอบถามกลุ่มผู้ให้บริการหรือผู้ขายสินค้าเพื่อนำมาพัฒนาหรือปรับปรุง ขั้นตอนกระบวนการขายสินค้าออนไลน์ และยังช่วยให้ภาคธุรกิจเอกชน หรือสถาบันการศึกษาสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาธุรกิจ

เอกสารอ้างอิง

ชูชัย สมितिไกร. (2553). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฐานเศรษฐกิจ. (2563). #ขายอะไรดีค้าออนไลน์ 2020. สืบค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2563, จาก <https://www.thansettakij.com/tech/417711>

ฐิติมา ผการัตน์สกุล และวิโรจน์ เจษภูาลักษณ์. (2558). กลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจเสื้อผ้าแฟชั่นผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ณัฐนันท์ มิยะพันธ์. (2556). ทักษะคติและพฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าแฟชั่นบนเว็บไซต์เฟซบุ๊กของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ธชนะนันทน์ วงศ์ปิ่น. (2560). อิทธิพลของความเป็นธรรมชาติที่รับรู้และความคาดหวังของผู้บริโภคที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการคุ้มครองผู้บริโภค. หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ธัญญพัทธ์ เกตุประดิษฐ์. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าทางอินเทอร์เน็ตของผู้หญิงในเขตกรุงเทพมหานคร. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ, หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต.

- ปรีชา กาวิอิน. (2560). พฤติกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายในการซื้อสินค้าและบริการ ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต. ปริญญาานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงราย. มติชนออนไลน์. (2563). วิฤตแพรระบาด'โควิด-19' ผลักอัตราเร่ง'ช้อปออนไลน์'. สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2564, จาก https://www.matichon.co.th/politics/politics-in-depth/news_2071025.
- วีระนุช ราชระยับ. (2556). พฤติกรรมการเลือกซื้อเสื้อผ้าจากสื่ออินเทอร์เน็ตในกลุ่มวัยรุ่น. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2561). รายงานผลสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2561 Thailand Internet User Behavior 2018. สืบค้นเมื่อ 1 มกราคม 2563, จาก <https://www.slideshare.net/ETDAofficialRegist/thailand-internet-user-profile-2018-147392373>
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2563). รายงานผลสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2563 Thailand Internet User Behavior 2020. สืบค้นจาก <https://www.etda.or.th/th/Useful-Resource/publications/Thailand-Internet-User-Behavior-2020.aspx>.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหกิจ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสงช่วงสุนิข)

Development of Promoting Desirable Characteristic Model for Secondary Students in Wat Khaowang School (Sang Chuangsuwanit)

ภาณุ เทพเกื้อ¹, อภินันต์ อันทวีสิน², ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์³

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (2) พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (3) ประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (4) ใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ (5) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุนิข) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน มีองค์ประกอบ 4 ส่วน P – A – N – U ได้แก่ การวางแผนเสริมสร้างคุณลักษณะ (Planning) การปฏิบัติตามแผน (Action) การสังเกตและเก็บรวบรวมผล (Noticing) และการสรุปผลเพื่อทำความเข้าใจและให้ข้อเสนอแนะ (U – Understanding) 3) ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 มีค่าสูงกว่า 0.60 ซึ่งสามารถนำไปทดลองใช้ได้ 4) การทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กับกลุ่มทดลองเป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้และได้รับความร่วมมือจากครูและนักเรียนเป็นอย่างดี 5) ผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอัน

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยคริสเตียน E-mail : sara.phanu@gmail.com

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยคริสเตียน

³ รองศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยคริสเตียน

พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล ด้านคุณค่า และความพึงพอใจ

คำสำคัญ: : การพัฒนารูปแบบ / คุณลักษณะอันพึงประสงค์ /นักเรียนระดับมัธยมศึกษา

Abstract

This research aimed to develop a desirable characteristics model for secondary students at Wat Khao Wang School (Sang Chuangsuwanit). The research objectives were to 1) study the problematic conditions of promoting desirable characteristics of secondary students, 2) design and construct a model, 3) evaluate the performance of the model, 4) experiment using the model, 5) study the results of using the model. The results showed 1) problems of promoting desirable characteristics of secondary students are moderate, 2) the model P-A-N-U consists of has four components: P-Planning, A-Action, N-Noticing, and U - Understanding, 3) evaluation of model effectiveness had an average of 1.00, values higher than 0.60 were used, 4) the experiment of the model is following the action plan and are well cooperative with teachers and students, and 5) the result of using the model receive high effectiveness, efficiency, value, and satisfaction.

KEYWORDS : DEVELOPMENT OF PROMOTING MODEL , DESIRABLE CHARACTERISTIC SECONDARY STUDENTS

บทนำ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดีและมีความสุข โดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้สร้าง ความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินชีวิตตามวิถีประชาธิปไตย ใช้คุณธรรม เป็นพื้นฐานในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษา เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนที่ชัดเจนและมี ประสิทธิภาพสูง นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ใน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย 1) รักชาติศาสนา กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะเป็นหลักที่ควรเร่งรัดปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเยาวชนของชาติไทยซึ่งการพัฒนาคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้และการประเมินผู้เรียน เพื่อผ่านเกณฑ์ตามที่สถานศึกษากำหนดทุกระดับการศึกษาในการพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และชุมชนต้องร่วมมือกันปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) นอกเหนือจากคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดและคุณลักษณะอันพึงประสงค์การประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนจึงเป็นกลไกสำคัญอันหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยในหลักสูตรได้กำหนดสมรรถนะสำคัญที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนไว้ 5 สมรรถนะ ได้แก่ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

โรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) มีกระบวนการพัฒนานักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และจัดกิจกรรมเสริมต่าง ๆ เพื่อให้ นักเรียนบรรลุตามประเด็นพิจารณาของมาตรฐาน โดยมีวิธีการพัฒนาได้แก่โครงการโรงเรียนคุณธรรมสถานศึกษาแห่งความดีและโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีกิจกรรมที่หลากหลายที่มุ่งเน้นการพัฒนาด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้เกิดกับผู้เรียนโดยการจัดกิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระทุกวัน ทำบุญทุกวันพระวันสำคัญ เข้าค่ายอบรมคุณธรรมจริยธรรม การแบ่งเขตรับผิดชอบทำความสะอาดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เป็นต้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ และสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในระดับที่เหมาะสม แต่จากรายงานผลจากการประเมินคุณภาพตนเองในปีการศึกษา 2562 พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนการประเมินผลตนเองในระดับประถมศึกษา เท่ากับ 94.00 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเท่ากับ 80.50 และเมื่อพิจารณาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เท่ากับ 84.21 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เท่ากับ 81.18 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 76.11 (โรงเรียนวัดเขาวัง, 2562) ซึ่งผลการดำเนินงานต่างๆของโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) ในรายงานประเมินตนเองถึงแม้จะมีผลด้านมาตรฐานคุณภาพผู้เรียนด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนมีระดับคุณภาพยอดเยี่ยม แต่จะเห็นว่าคะแนนการประเมินตนเองในระดับประถมศึกษาสูงกว่าระดับชั้นมัธยมศึกษาและมีแนวโน้มลดลงตามระดับชั้นที่สูงขึ้น และมีข้อเสนอแนะจุดควรพัฒนาในส่วนของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีระดับคะแนนที่น้อย โดยผู้ตรวจประเมินได้ให้คำแนะนำ อาทิ ควรจัดให้มีการบูรณาการรายวิชาภาษาไทยในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อพัฒนา ด้านทักษะการอ่านตามแนว PISA ให้เป็นผู้รู้จักคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณและสามารถ

แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและมีใจรักในความเป็นไทย เป็นต้น จึงเป็นสิ่งที่สถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐานคุณภาพผู้เรียน เพราะนักเรียนที่ขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์จะมีผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และชื่อเสียงของโรงเรียน ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาหาแนวทางพัฒนาและแก้ไขด้วยการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนวัดเขาวัง(แสง ช่วงสุวนิช) เพื่อให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คู่คุณธรรม สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 แต่การที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เหมาะสมและเป็นไปตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษานั้นจำเป็นต้องมีการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบ กระบวนการต่างๆ ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับพลวัตทางสังคมในปัจจุบัน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) เพื่อเป็นรูปแบบในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนและเป็นข้อมูลพื้นฐานในการประเมินผลการศึกษาของโรงเรียนในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช)
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช)
3. เพื่อประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช)
4. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช)
5. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช)

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development : R&D) โดยมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการดำเนินการวิจัยการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) โดยกำหนดกรอบเนื้อหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ 8 ประการคือ (1) รักชาติศาสน์กษัตริย์ (2) ซื่อสัตย์สุจริต (3) มีวินัย (4) ใฝ่เรียนรู้ (5) อยู่อย่างพอเพียง (6) มุ่งมั่นในการทำงาน (7) รักความเป็นไทย และ (8) มีจิตสาธารณะ ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณค่า ความพึงพอใจ

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูประจำชั้นโรงเรียนโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) จำนวน 30 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 617 คน ปีการศึกษา 2564

3. ขอบเขตด้านเวลา

ระหว่าง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 (พฤศจิกายน 2564 – มีนาคม 2565)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช)ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. แนวคิดการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้วิจัยได้เลือกใช้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กำหนดไว้ 8 ประการคือ (1) รักชาติศาสน์กษัตริย์ (2) ซื่อสัตย์สุจริต (3) มีวินัย (4) ใฝ่เรียนรู้ (5) อยู่อย่างพอเพียง (6) มุ่งมั่นในการทำงาน (7) รักความเป็นไทย และ (8) มีจิตสาธารณะ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้วิจัยได้นำกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการของเคมมิส และแมคทาการ์ท (Kemmis & McTaggart, 1988) ที่ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน P A O R ประกอบด้วย (1) วางแผน (Planing) (2) ปฏิบัติตามแผน (Acting) (3) สังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล(Observation) และ(4) การสะท้อนผลและการให้ข้อเสนอแนะ(Reflection) มาพัฒนาและปรับปรุง จาก P A O R มาเป็น P A N U ประกอบด้วย (1) P – Planing การวางแผนเสริมสร้างคุณลักษณะ (2) A – Action การปฏิบัติตามแผน (3) N – Noticing การสังเกตและรวบรวมผล และ (4) U – Understanding การสรุปผลเพื่อทำ ความเข้าใจและให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช)

3. แนวคิดเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้วิจัยศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณค่า และความพึงพอใจ ดังนี้

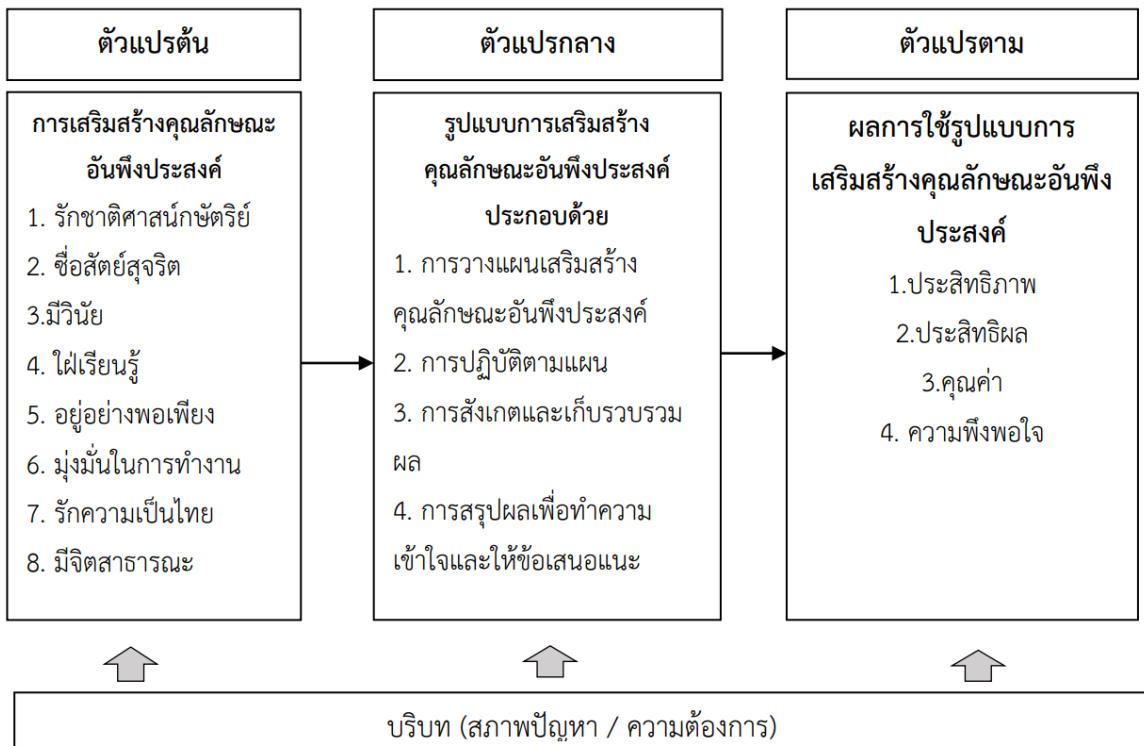
3.1 ด้านประสิทธิภาพ การประเมินตามแนวคิดของคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการประเมินทางการศึกษา (the joint committee on standards for educational evaluation) ซึ่งได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานสำหรับการตัดสินคุณภาพการประเมินทางการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 มาตรฐาน 29 เกณฑ์ (James R. Sanders . et al , 1994, p.18-19 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) ได้แก่ (1) มาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ การประเมินนั้นให้สารสนเทศที่จำเป็นแก่ผู้เกี่ยวข้อง ระบุผู้ที่เกี่ยวข้องที่ต้องการใช้สารสนเทศ ความเป็นที่เชื่อถือของผู้ประเมิน การรวบรวมข้อมูลครอบคลุม และตอบสนองความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้อง การแปลความหมายและ การตัดสินคุณค่า มีความชัดเจน รายงานการประเมินมีความชัดเจนทุกขั้นตอน การเผยแพร่ผลการประเมินไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง รายงานการประเมินเสร็จทันเวลาสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ การประเมินส่งผลกระทบต่อ กระตุ้นให้มีการดำเนินการประเมินต่อไปอย่างต่อเนื่อง (2) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (feasibility standards) การประเมินที่มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เหมาะสมกับสถานการณ์ ปฏิบัติได้ ยอมรับได้ ประหยัดและคุ้มค่า และ (3) มาตรฐานความเหมาะสม (propriety standards) การประเมินได้ทำอย่างเหมาะสมตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณ มีการคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประเมิน และ (4) มาตรฐานความถูกต้อง (accuracy standard) การประเมินได้ใช้เทคนิคที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อสรุป ข้อค้นพบ และสารสนเทศที่เพียงพอสำหรับตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน

3.2 แนวคิดในการประเมินประสิทธิผลตามแนวคิดของสตีเยอร์ (Steers,1977) เสนอแบบจำลองกระบวนการ (process model) เพื่อประเมินความมีประสิทธิภาพ ได้แก่ (1) การบรรลุถึงเป้าหมายให้ได้สูงสุด (goal optimization) ที่เป็นไปได้ (2) การพิจารณาองค์กระเชิงระบบเน้นความสำคัญของปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์การกับสิ่งแวดล้อม (3) เป็นพฤติกรรมของบุคคลในบริบทขององค์กรนั้นๆ เน้นบทบาทของพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรที่มีต่อความสำเร็จขององค์กรในระยะยาว Robbins (1994) ได้แบ่งแนวทางการศึกษาประสิทธิผลออกเป็น 4 แนวทาง คือ (1) แนวทางการบรรลุเป้าหมาย (the goal-attainment approach) (2) แนวทางเชิงระบบ (the system approach) (3) แนวทางกลุ่มผู้เกี่ยวข้องเชิงกลยุทธ์ (the strategic-constituencies approach) (4) แนวทางค่านิยมที่มีการแข่งขัน (the competing-value approach) โดยกำหนดแนวทางการประเมินประสิทธิผลเป็น 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความสามารถในการบรรลุเป้าหมายของรูปแบบ (2) ด้านความรู้ความเข้าใจ และ (3) ด้านความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้

3.3 ด้านคุณค่า แนวคิดการประเมินคุณค่าตามแนวคิดการวัดผลเชิงดุลยภาพ (Balanced Score Card: BSC) ของแคปแลนและนอร์ตัน (Kaplan and Norton, 1996) ประกอบไปด้วยการประเมินคุณค่า มีวัตถุประสงค์เพื่อตัดสินคุณค่าของรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์เมื่อนำไปใช้แล้วส่งผลต่อผู้เรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างไรบ้าง ประกอบไปด้วย (1) ด้านบริบทโรงเรียน (2) ด้านครู และ (3) ด้านนักเรียน

3.4 ด้านความพึงพอใจ ความรู้สึก ทักษะทัศนคติส่วนบุคคลที่เป็นไปเจตนาทางบวกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ความรู้สึกพอใจแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือความรู้สึกพึงพอใจในทางบวกและความรู้สึกพึงพอใจทางลบ ผู้วิจัยใช้วิธีประเมินความพึงพอใจโดยปรับปรุงจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาของ พรนิภา น้อยจันทร์ (2560) ประกอบด้วย (1) ด้านกิจกรรมการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (2) ด้านบรรยากาศในการจัดกิจกรรม (3) ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม และ (4) ด้านการประเมินผล

จากการทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์และประยุกต์ใช้เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) ศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนจำนวน 3 คน ประกอบด้วยรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานทั่วไป ซึ่งกำกับดูแลงานกิจการนักเรียน หัวหน้าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และหัวหน้าสายชั้นมัธยมศึกษา และใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) (2) ออกแบบและสร้างรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) (3) ประเมินรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) ตรวจสอบรูปแบบและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน (4) ทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูประจำชั้นจำนวน 15 คน และนักเรียนจำนวน 60 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (5) ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) กลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณค่าของรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) ได้แก่ ครูประจำชั้นจำนวน 15 คน และนักเรียนจำนวน 60 คน กลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) ได้แก่ ครูประจำชั้นจำนวน 15 คน และนักเรียนจำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา แผนปฏิบัติการแบบประเมินความสอดคล้อง และแบบประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณค่า และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหาสรุปขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังตาราง

ตารางที่ 3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์	เครื่องมือที่ใช้	การวิเคราะห์ข้อมูล
ข้อ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	1. แบบสัมภาษณ์ 2. แบบสอบถาม	1. การวิเคราะห์เนื้อหา 2. ร้อยละ 3. ค่าเฉลี่ย 4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ข้อ 2 เพื่อออกแบบและสร้างรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	แผนภูมิประกอบ	การวิเคราะห์ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบเชิงหลักการและทฤษฎี
ข้อ 3 เพื่อประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	แบบประเมินความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับเนื้อหา (IOC)	ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity)
ข้อ 4 เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	แผนปฏิบัติการ	การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis)
ข้อที่ 5 เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	แบบประเมินเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณค่า	1. ความถี่ 2. ร้อยละ 3. ค่าเฉลี่ย 4. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รายข้ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ชื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ เมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้คุณลักษณะรายข้อย่อย พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

2. รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) มีองค์ประกอบ 4 ส่วน P-A-N-U ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนเสริมสร้างคุณลักษณะ (Planning) องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Action) องค์ประกอบที่ 3 การสังเกต

และเก็บรวบรวมผล (Noticing) และองค์ประกอบที่ 4 การสรุปผลเพื่อทำความเข้าใจและให้ข้อเสนอแนะ (Understanding) มีรายละเอียดดังนี้

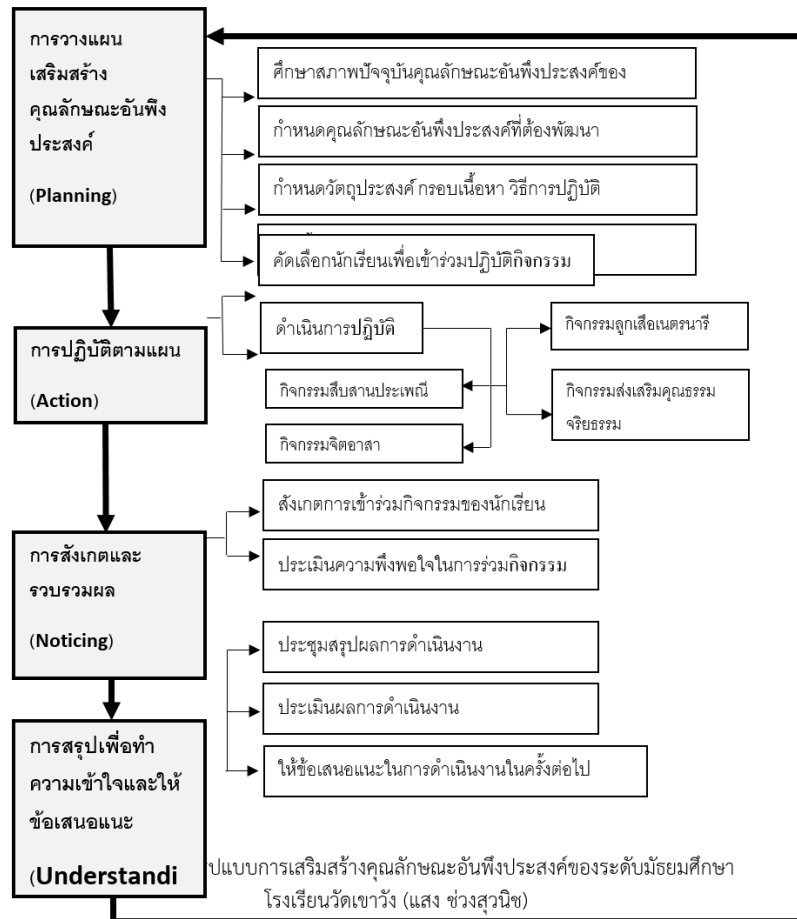
2.1 การวางแผนเสริมสร้างคุณลักษณะ (Planning) มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ประกอบด้วย กิจกรรมที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน กิจกรรมที่ 2 กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องพัฒนา กิจกรรมที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์ กรอบเนื้อหา วิธีการปฏิบัติ ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือเนตรนารี กิจกรรมสืบสานประเพณี กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และกิจกรรมจิตอาสา

2.2 การปฏิบัติตามแผน (Action) มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการตามแผนการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ได้แก่ คัดเลือกนักเรียนเพื่อเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรม และ ดำเนินการปฏิบัติ

2.3 การสังเกตและเก็บรวบรวมผล (Noticing) มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมและรวบรวมผล ประกอบด้วย 2 กิจกรรม 1) สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนในทุกกิจกรรมที่จัดขึ้น 2) ประเมินความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรมด้วยแบบประเมินความพึงพอใจหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม

2.4 การสรุปผลเพื่อทำความเข้าใจและให้ข้อเสนอแนะ (Understanding) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เกิดกับนักเรียน และมีการประเมินผลระหว่างดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม ประกอบด้วย 1) ประชุมสรุปผลการดำเนินงาน 2) การประเมินผลการดำเนินงาน 3) ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานในครั้งต่อไป

รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่างสุวนิช) ดังภาพประกอบ

3. ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) โดยใช้ค่าความสอดคล้องของรูปแบบที่สร้างขึ้นกับวัตถุประสงค์ เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) ผลปรากฏว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 มีค่าสูงกว่า 0.60 ซึ่งสามารถนำไปทดลองใช้ได้

4. การทดลองใช้รูปแบบเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) กับกลุ่มทดลอง ได้แก่ ครูจำนวน 15 คน และนักเรียนจำนวน 64 คน เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้ ผลการทดลองใช้รูปแบบปรากฏว่าทุกกิจกรรมได้รับความร่วมมือจากครูและนักเรียนเป็นอย่างดี

5. ผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) ทั้งในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณค่า และความพึงพอใจภาพรวมค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยรวมควรได้รับการเสริมสร้างทั้ง 8 ข้อ เพราะจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างมีความเห็นตรงกันว่าจำเป็นต้องเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้นักเรียนทุกข้อ โดยให้ครูทุกคนช่วยกันปลูกฝัง อบรมอย่างต่อเนื่อง และผู้ปกครองต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลอบรมนักเรียนด้วย ซึ่งค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นจากผลการวิจัยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อรายการด้วย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนยังไม่ได้รับความร่วมมือจากครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำกับดูแลนักเรียนอย่างจริงจัง ที่สำคัญ ตัวนักเรียนเองยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตนเองอย่างแท้จริง สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่ระบุว่าในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูผู้สอน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง และชุมชนต้องร่วมมือกันปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการสร้างรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) พบว่า รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) โรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การวางแผนเสริมสร้างคุณลักษณะ (Planning) ได้แก่ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน (2) กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องพัฒนา (3) กำหนดวัตถุประสงค์ กรอบเนื้อหา วิธีการปฏิบัติ (4) แต่งตั้งคณะทำงานและมอบหมายงาน ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Action) ได้แก่ (1) คัดเลือกนักเรียนเพื่อเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรม (2) ดำเนินการปฏิบัติ กิจกรรมย่อย ประกอบด้วยกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี กิจกรรมสืบสานประเพณี กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และกิจกรรมจิตอาสา ขั้นที่ 3 การสังเกตและเก็บรวบรวมผล (Noticing) ได้แก่ (1) สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน (2) ประเมินความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรม และ ขั้นที่ 4 การสรุปผลเพื่อทำความเข้าใจและให้ข้อเสนอแนะ (Understanding) ได้แก่ (1) ประชุมสรุปผลการดำเนินงาน (2) ประเมินผลการดำเนินงาน (3) ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานในครั้งต่อไป สอดคล้องกับผลการวิจัยของนริศรา ตาปราบ (2562) พบว่า รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) วางแผน 2) ปฏิบัติตามแผน 3) สังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล และ 4) การสะท้อนผลและการให้ข้อเสนอแนะ

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) จากการประเมินโดยการหาค่าความสอดคล้องรูปแบบกับวัตถุประสงค์ พบว่า ทุกข้อมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับ 1.00 ซึ่งสามารถนำไปสามารถทดลองใช้ได้ โดยที่รูปแบบมีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน นำไปใช้ในการพัฒนาการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตนเองของนักเรียนได้เป็นอย่างดี องค์ประกอบของรูปแบบมีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) สามารถนำไปใช้ในการวางแผนบริหารจัดการสถานศึกษาด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้ ผู้ที่นำไปใช้รูปแบบนี้มีความรู้สามารถอธิบาย และถ่ายทอดความรู้ในการนำไปปฏิบัติได้ สนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตนเองของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียน และผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเสริมสร้างเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตนเอง และเมื่อนำมาทดลองใช้ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คงไว้เป็นการยืนยันรูปแบบที่พัฒนาขึ้น อีกทั้งเป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้ผ่านการรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิมีความเป็นไปได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นันทิยาภรณ์ หงส์เวียงจันทร์ (2559) พบว่า การประเมินรูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีค่าระหว่าง 0.60 - 1.00 สามารถนำไปใช้ได้

4. ผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) ในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณค่า และความพึงพอใจ ปรากฏผลดังนี้

4.1 ด้านประสิทธิภาพ พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านอรรถประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม และความถูกต้อง เนื่องจากรูปแบบ ที่สร้างขึ้นเป็นรูปแบบที่มีองค์ประกอบที่เป็นระบบ ชัดเจน และกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน สอดคล้องกับ เจมส์ อาร์ แซนเดอร์ (Sanders, J.R., 1994) ได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานสำหรับการตัดสินคุณภาพการประเมินทางการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 มาตรฐาน 29 เกณฑ์ ได้แก่ (1) มาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ การประเมินนั้นให้สารสนเทศที่จำเป็นแก่ผู้เกี่ยวข้อง ระบุผู้ที่เกี่ยวข้องที่ต้องการใช้สารสนเทศ ความเป็นที่เชื่อถือของผู้ประเมิน การรวบรวมข้อมูลครอบคลุม และตอบสนองความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้อง การแปลความหมาย และการตัดสินคุณค่า มีความชัดเจน รายงานการประเมินมีความชัดเจนทุกขั้นตอน การเผยแพร่ผลการประเมินไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง รายงานการประเมินเสร็จทันเวลาสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ การประเมินส่งผลกระทบต่อในการกระตุ้นให้มีการดำเนินการประเมินต่อไปอย่างต่อเนื่อง (2) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ การประเมินที่มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เหมาะสมกับสถานการณ์ ปฏิบัติได้ ยอมรับได้ ประหยัด และคุ้มค่า (3) มาตรฐานความเหมาะสม การประเมินได้ทำอย่างเหมาะสมตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณ

มีการคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประเมิน และ (4) มาตรฐานความถูกต้อง การประเมินได้ใช้เทคนิคที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อสรุป ข้อค้นพบ และสารสนเทศที่เพียงพอสำหรับตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน

4.2 ด้านประสิทธิผล โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้งด้านความสามารถในการบรรลุเป้าหมายของรูปแบบ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความสามารถในการนำไปปฏิบัติจริง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นสูงสุด คือ นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในสถานศึกษา ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากครูในการดำเนินกิจกรรม ทำให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมบรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการประเมินของโรบบินส์ (Robbins, 1994) ที่ได้เสนอแนวทางการศึกษาประสิทธิผลออกเป็น 4 แนวทางคือ (1) แนวทางการบรรลุเป้าหมาย (2) แนวทางเชิงระบบ (3) แนวทางกลุ่มผู้เกี่ยวข้องเชิงกลยุทธ์ และ (4) แนวทางค่านิยมที่มีการแข่งขัน

4.3 ด้านคุณค่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบทโรงเรียน ด้านครู ด้านนักเรียนโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจนทำให้ครูรู้สึกและเชื่อว่ากิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นมีประโยชน์ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม โดยเฉพาะกับผู้เรียนที่ได้รับการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีในตนเอง มีความคุ้มค่าในการดำเนินงาน สอดคล้องกับแนวทางของแคปแลน และนอร์ตัน (Kaplan and Norton, 1996) ที่ใช้รูปแบบการประเมินองค์กรแบบสมดุลเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทอดและแปลงวิสัยทัศน์ลงสู่เป้าหมายในระดับต่าง ๆ จนถึงการปฏิบัติ รวมทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมและติดตามผลการดำเนินงาน การวัดผลเป็นการวัดที่ครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน แบ่งออก เป็น 4 ด้าน ได้แก่ (1) มุมมองด้านการเงิน (2) มุมมองด้านลูกค้า (3) มุมมอง กระบวนการภายใน และ (4) มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา

5. ด้านความพึงพอใจต่อรูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช)

5.1 ความพึงพอใจของครูประจำชั้นต่อการใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนวัด เขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) โดยภาพรวมเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านบรรยากาศในการจัดกิจกรรม ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผล โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

5.2 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) โดยภาพรวมเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านบรรยากาศในการจัดกิจกรรม ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรม และด้านการประเมินผล โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ร่วมกันในส่วนของครูนั้นเป็นผู้ออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน นักเรียนจึงให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี รวมทั้งรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นไม่ยุ่งยากซับซ้อนและสามารถนำไปปฏิบัติได้โดยง่าย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิภาส ทองสุทธิ (2560) พบว่า การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากความพึงพอใจเป็นระดับความรู้สึกของคุณครู หรือความต้องการที่จะได้บรรลุเป้าหมาย หรือภาวะของการมีอารมณ์ที่มีผลเกิดขึ้นจากการเปรียบเทียบระหว่างการรับรู้คุณค่าที่ได้รับจากสิ่งที่ดีหวังของแต่ละบุคคล ก่อนที่จะใช้ หรือได้รับสิ่งนั้น ๆ เป็นพฤติกรรมออกมาว่ามีความพอใจหรือไม่พอใจ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะองค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนี้ ง่ายต่อการทำความเข้าใจ สามารถทำนาย หรืออธิบายถึงผลลัพธ์ที่จะตามมาได้เป็นอย่างดี จึงส่งผลให้ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) มีส่วนสำคัญในพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีขึ้น ด้วยกิจกรรมและกระบวนการต่างๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาสถานศึกษาในอนาคต และควรสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครอง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น

1.2 รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) สามารถเป็นเป็นแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ เป็นต้นแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน แต่จำเป็นต้อง

ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญเพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณค่าสูงสุด

1.3 พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) ให้เป็น Best practice ของการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลคะแนนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนที่ได้รับการประเมินจากครูประจำชั้นกับผลที่ได้หลังจากการใช้รูปแบบเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนว่ามีพัฒนาการเป็นอย่างไร

2.2 ควรมีการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีการศึกษากิจกรรมการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน สถานการณ์ และความเห็นของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนอย่างจริงจังต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

นริศรา ตาปราบ. (2562). **รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ**. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฐ์บัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม: มหาสารคาม.

นันทิยาภรณ์ หงส์เวียงจันทร์. (2559). **การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฐ์บัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี: กาญจนบุรี.

พรนิภา จันทร์น้อย. (2560). **รูปแบบกิจกรรมการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามคุณลักษณะบัณฑิตอุดมคติไทย**. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฐ์บัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่: เชียงใหม่.

โรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช). (2563). **รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาปีการศึกษา 2563**, งานประกันคุณภาพ, โรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช): ราชบุรี.

วิภาส ทองสุทธิ. (2560). **รูปแบบการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี**. วารสารวิจัยทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 11(2), 150-164.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไข. เพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

Kaplan, R.S. & Norton, D.P. (1996). **Using the Balanced Scorecard as a Strategic Management System**. Harvard Business Review, 74, 75-85.

Kemmis, & McTaggart. (1982). **Action research in retrospect and prospect. The action research reader**. Geelong, Vic: Deakin University.

Robbins, T.R. (1994). **Evaluating Efficiency and Performance within the multistore, Multi-Market Retail Organization : an Integration of Data Development Analysis and The Balanced Scorecard**. The University of Texas.

Sanders, J.R. (1994). **The Program Evaluation Standards**. California : SAGE Publications, Inc.

Steers, R.M. (1977). **Organization Effectiveness**. California: Goodyear Publishers Inc.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหกิจ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 2
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
ต่อการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ในช่วงสถานการณ์
การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)
Satisfaction of 2nd year student in the Department of Public
Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences,
Thepsatri Rajabhat University towards teaching and learning
management, measurement, and evaluation during the
coronavirus disease 2019 epidemic situation

อัครพงษ์ กอพงษ์¹, ไตรสิทธิ์ รัตนกิตติ์อังกูร², สุรวรรค์ ชี้อัตย์³,
จิระดาพร ปั่นชื่น⁴, ธัชพล ทิธี⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ระดับความพึงพอใจและข้อเสนอแนะ ต่อการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 86 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในสถิติเชิงสถิติพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

¹ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี E-mail :niwoopoop62@gmail.com

² นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี E-mail : Khotrisit@gmail.com

³ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี E-mail :surawat45678@gmail.com

⁴ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี E-mail Jiradaporn408@gmail.com

⁵ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี E-mail : thatchapon.t@lawasri.tru.ac.th

ผลการศึกษา พบว่า

1) ผลการสำรวจความพึงพอใจ ต่อด้านการจัดการเรียนการสอน ภาพรวมและรายข้อมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ภาพรวมและรายข้อมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ การวัดและประเมินผลมีประสิทธิภาพและยุติธรรม

2) ข้อเสนอแนะ ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า 1) ผู้สอนควรบริหารเวลาการเรียนรู้ไม่ยาวนานเกินไปซึ่งส่งผลให้เกิดความเมื่อยล้าของสายตา เรียนไม่เข้าใจ 2) ผู้สอนควรมีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีสำหรับการสอนแบบออนไลน์ และไม่ควรบังคับให้นักศึกษาเปิดกล้องขณะเรียน เพราะบริบทของนักศึกษามีความแตกต่างกัน และ3) ต้องการให้จัดการเรียนการสอนแบบ On-site เข้าใจเนื้อหามากกว่าเรียนออนไลน์ สำหรับด้านการวัดและประเมินผล มีข้อเสนอแนะคือ ควรวัดและประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และควรออกข้อสอบให้ตรงกับเนื้อหาที่สอน

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ, การจัดการเรียนการสอน, การวัดและการประเมินผล

Abstract

The objectives of this research were to study the level of satisfaction and study suggestions with teaching and learning management, measurement and evaluation in case of 2nd year student in the Department of Public Administration, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thepsatri Rajabhat University. The sample group used in this research was 86 second-year students in the Department of Public Administration. The research tool was a questionnaire and analyzing quantitative data in descriptive statistics such as percentage, mean, and standard deviation.

The results of the study found that

1) Satisfaction Survey Results Regarding teaching and learning management, it was found that the overall and each item had a high level of satisfaction such as the use of information technology in teaching and learning. In terms of measurement and evaluation, it was found that the overall and each item had a high level of satisfaction. Considering each aspect, in order from the highest average to the lowest mean, is that the measurement and evaluation are efficient and fair.

2) Suggestions on teaching and learning management found that 2.1) Instructors should manage their learning time. It should not take too long, which results in eye fatigue and incomprehensible learning 2.2) teachers should be ready to use technology for online teaching and should not force students to turn on their cameras while studying. Because the context of the students is different and 2.3) should provide on-site teaching rather than online learning As for the measurement and evaluation, there are suggestions that should be measured and evaluated according to the learning objectives and should issue an exam that matches the content taught.

Keywords: satisfaction, teaching and learning management, measurement and evaluation

บทนำ

เมื่อเดือนธันวาคม 2562 เกิดสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ประเทศจีน ส่งผลทำให้ประเทศต่าง ๆ ประกาศปิดสถานศึกษา รวมถึงประเทศไทย ซึ่งก็ได้รับผลกระทบต่อของคนในสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งการดำเนินธุรกิจทุกประเภท ตลอดจนการดำเนินชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อระบบการจัดการเรียนการสอนของในทุกๆระดับ ทำให้สถานศึกษาต้องถูกปิดไปด้วยเพื่อลดช่องทางการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส

ขณะที่รัฐบาลได้ออกประกาศและมีมาตรการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสอาทิ ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในพื้นที่ทั่วราชอาณาจักร โดยอาศัยอำนาจตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 กำหนดให้มีการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ห้ามการใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนและสถาบันการศึกษาทุกประเภท เพื่อจัดการเรียนการสอน การสอบ ฝึกอบรม หรือการทำกิจกรรมใด ๆ ที่มีผู้เข้าร่วมเป็นจำนวนมาก เว้นแต่เป็นการดำเนินการสื่อสารแบบทางไกลหรือด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ (ปิยะวรรณ ปานโต, 2563) ซึ่งการเรียนการสอนออนไลน์ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นทางเลือกหนึ่ง ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันที่ทุกคนช่วยกันจำกัดพื้นที่อยู่ในที่พักอาศัย (วิทศน์ ฝักเจริญผล และคนอื่นๆ, 2563)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้ติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อย่างใกล้ชิด และออกประกาศของมหาวิทยาลัย ในการเฝ้าระวังและป้องกันการระบาดของโรคในมหาวิทยาลัย โดยให้จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 2/2562 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ได้มีการ

ใช้สื่อการเรียนการสอนระบบออนไลน์ที่หลากหลาย อาทิเช่น โปรแกรม Zoom, google meet, Face book, Line เป็นต้น สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ฯ ได้ประชุมหัวหน้าหมู่เรียนทุกชั้นปี ถึงสภาพปัญหาการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 ขาดปัจจัยความพร้อมของอุปกรณ์เทคโนโลยีและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ความพร้อมต่อการเรียนแบบออนไลน์ของผู้เรียนมากกว่าทุกชั้นปี นอกจากปัญหาดังกล่าวการจัดการเรียนการสอนที่ต้องอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก (Notebook) โทรศัพท์มือถือในระยะเวลาที่ยาวนาน ส่งผลให้ความเมื่อยล้าของสายตาเรียนไม่เข้าใจ (สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, 2563) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและสภาพปัญหาของแต่ละสถาบันการศึกษา หากต้องการให้รูปแบบการเรียนออนไลน์เกิดประสิทธิภาพของมากที่สุด ควรมีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และหามาตรการร่วมกันหลายฝ่ายทั้งฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงฝ่ายผู้เรียนด้วย (เมธาวิ จำเนียร และกรกฎ จำเนียร (2561) การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ตรงต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคม นั้น จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้ดีและมีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตรงตามความ คาดหวังของสังคม องค์ประกอบที่สำคัญขององค์ประกอบหนึ่งของระบบการศึกษา คือ หลักสูตร เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือน แผนแม่บทที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การวัด และการประเมินผล (Beauchamp,1981: p.28; Nillapun, 2011, p.1) อังโน รัชพล ทีดี, และคนอื่นๆ, 2563)

จากหลักการและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อันจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยตรง สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จึงต้องมีการสอบถามระดับความพึงพอใจ ปัญหา อุปสรรคจากผู้เรียนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 เพื่อที่จะนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการทำงานด้านวิชาการให้มีความสมบูรณ์ชัดเจน มีคุณภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนซึ่งสามารถนำไปเป็นส่วนหนึ่งที่จะแก้ปัญหาหรือพัฒนาการรับมือกับสถานการณ์แบบเดียวกันที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจ และข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยซึ่งประกอบด้วยขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านประชากร และขอบเขตด้านระยะเวลาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้ เป็นการสำรวจความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ใน 2 ด้านคือ 1) จัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1.1 การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับลักษณะวิชาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 1.2 การใช้สื่อประกอบการสอนอย่างเหมาะสม 1.3 วิธีการสอนส่งเสริมให้นักศึกษาได้ประยุกต์แนวคิดศาสตร์ทางวิชาชีพและ/หรือศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้ 1.4 มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการเรียนการสอน 1.5 มีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะศตวรรษที่ 21 และ 1.6 มีการจัดสอนซ่อมเสริมสำหรับนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน และ 2) การวัดและประเมินผล ได้แก่ 2.1 วิธีการวัดประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และกิจกรรมการเรียนการสอน 2.2 การวัดและประเมินผลเป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์และข้อตกลง ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า และ 2.3 การวัดและประเมินผลมีประสิทธิภาพและยุติธรรม

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

ประชากร คือ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2/2564 จำนวน 110 คน

กลุ่มตัวอย่าง โดยการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างวิธีการของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) จำนวน 86 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

การศึกษานี้ มีตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

1) ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพทั่วไป แบ่งตามเพศ

2) ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอน การวัดและ

ประเมินผล ใน 2 ด้าน แบ่งเป็น

2.1) จัดการเรียนการสอน

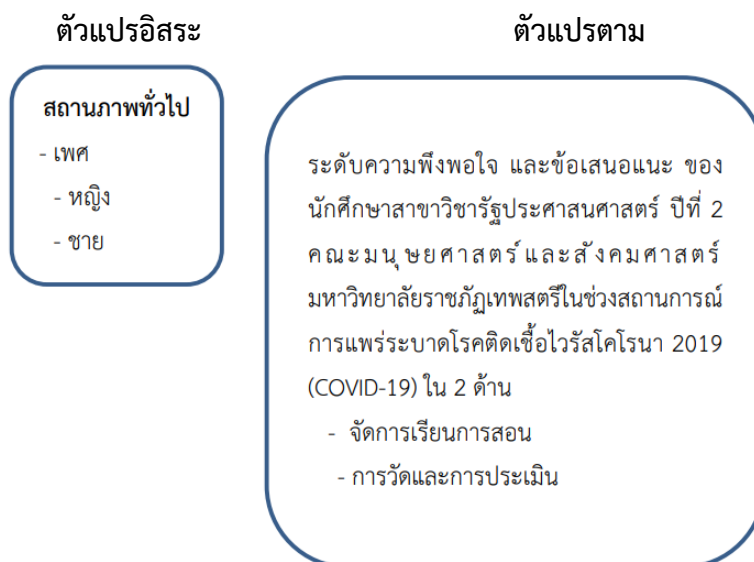
2.2) การวัดและประเมินผล

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ตั้งแต่เดือน มกราคม พ.ศ. 2565 จนถึงเดือน มีนาคม พ.ศ. 2565 รวมเป็นระยะเวลา 3 เดือน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาวรรณกรรมและผลงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องในการศึกษา โดยคณะผู้วิจัยได้ผสมผสานองค์ประกอบต่างๆ เหล่านั้นเป็นตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ดังแสดงได้ตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2/2564 จำนวน 110 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2/2564 โดยการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างวิธีการของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง 86 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามระดับความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจ ของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ใน 2 ด้าน คือ 1) จัดการเรียนการสอน และ 2) การวัดและการประเมิน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มีข้อคำถามจำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended)

การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม

คณะผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการศึกษาแนวคิด ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเรื่องที่จะทำวิจัย และวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยศึกษาจาก ตำรา หนังสือ เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบเนื้อหาของแบบสอบถาม และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. คณะผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามแนวทางที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าให้ครอบคลุมความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษา

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์ชลิตา แสนวิเศษ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์จุฑามาศ พรรณสมัย, และอาจารย์วันวิสา แยมกระจ่าง ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของถ้อยคำ โดยมีค่าดัชนีสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00

3. คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับตัวประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด และนำข้อมูลมาหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา อัลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค โดยหลักการจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป จึงจะถือว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงใช้ได้ (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์, 2547หน้า 149) ผลการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งชุด เท่ากับ 0.891

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ Google Form ในกลุ่ม Line นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และรวบรวมแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้นำเอาโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล โดยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเรียงตามแบบสอบถามในแต่ละตอน ดังนี้

4.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การแปลความหมายจากแบบสอบถาม ใช้เกณฑ์ในการเทียบระดับค่า (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2553 หน้า 142) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.20 – 5.00	หมายถึง	ระดับพึงพอใจมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.40 – 4.19	หมายถึง	ระดับพึงพอใจมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.60 – 3.39	หมายถึง	ระดับพึงพอใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.80 – 2.59	หมายถึง	ระดับพึงพอใจน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.79	หมายถึง	ระดับพึงพอใจน้อยที่สุด

4.3 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามแบบสอบถามในแต่ละตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบแบบสอบถาม จำนวน 86 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 74.72 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 25.58

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรีในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

2.1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล ในภาพรวม (n=86)

ผลการสำรวจความพึงพอใจ ในภาพรวม ต่อการจัดการเรียนการสอน และการวัดผล และประเมินผล ของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ

ไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = .75) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ ด้านจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = .81) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวัด และการประเมินผล ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = .70)

2.2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนการสอน (n=86)

ผลการสำรวจความพึงพอใจ ต่อการจัดการเรียนการสอน ของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = .71) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่เกี่ยวข้องเนื่อง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง ที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .67) การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะศตวรรษที่ 21 ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = .66) วิธีการสอนส่งเสริมให้นักศึกษาได้ประยุกต์แนวคิดศาสตร์ทางวิชาชีพและ/หรือศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = .74) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดสอนซ่อมเสริมสำหรับนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = .81)

2.3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจด้านการวัดและประเมินผล (n=86)

ผลการสำรวจความพึงพอใจ ต่อการวัดและประเมินผลของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = .70) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่เกี่ยวข้องเนื่อง เรียงจากค่าเฉลี่ยสูง และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การวัดและประเมินผลมีประสิทธิภาพและยุติธรรม ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = .69) รองลงมา คือ วิธีการวัดประเมินผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = .66) และ การวัดและประเมินผลเป็นไปตามระเบียบกฎเกณฑ์ และข้อตกลง ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = .77)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-Ended). ของนักศึกษาสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ใน 2 ด้าน คือ 1) จัดการเรียนการสอน และ 2) การวัดและการประเมิน

3.1.ด้านการจัดการเรียนการสอน นักศึกษามีข้อเสนอแนะ พบว่า 1) ผู้สอนควรบริหารเวลา เรียนรู้ไม่ควรใช้นานจนเกินไป อาจเกิดปัญหาสายตากับนักศึกษาได้ 2) ผู้สอนควรมีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีสำหรับการสอนแบบออนไลน์ และไม่ควรงัดข้อบังคับให้นักศึกษาเปิดกล้องเดี่ยวเพราะบริบท

ของนักศึกษามีความแตกต่างกัน เช่น ความไม่พร้อมอุปกรณ์ในการเรียน สถานที่เรียน เป็นต้น และ 3) ต้องการให้มีจัดการเรียน การสอนแบบ On-site เข้าใจเนื้อหามากกว่าเรียนออนไลน์

3.2 ด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษามีข้อเสนอแนะ พบว่า ควรวัดและประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์การเรียน และควรออกข้อสอบให้ตรงกับเนื้อหาที่สอน

อภิปรายผล

จากการศึกษาการความพึงพอใจของนักศึกษาสาชาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ต่อการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีประเด็นที่สำคัญที่ต้องนำมาอภิปรายดังนี้

ผลจากการศึกษาตามวัตถุประสงค์ พบว่า 1) ผลการสำรวจความพึงพอใจ ต่อการจัดการเรียนการสอน ของนักศึกษาสาชาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ภาพรวมและรายข้อมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = .71) และผลการสำรวจความพึงพอใจ ต่อการวัดและประเมินผลของนักศึกษาสาชาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ภาพรวมและรายข้อมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = .70) ซึ่งระดับความพึงพอใจ ต่อด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ทั้งสองด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ให้ความรู้กับผู้สอนในสอนแบบออนไลน์โดยให้ผู้สอนต้องคำนึงถึงผู้เรียน เนื้อหา สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้กระบวนการ จัดการเรียนรู้อ ระบบการติดต่อสื่อสาร ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ การวัดและ การประเมินผล โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนมีหลากหลายวิธี ที่จะทำให้ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันได้ ตลอดจนมีการสนับสนุนเครื่องมือการสอนที่เหมาะสม คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต และอินเทอร์เน็ตในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับการศึกษาของ สุชนิษฐ์ สังข์สุตร และ จอมเดชตรีเมฆ (2564) ได้ศึกษาการศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์การระบาดของ โรคติดเชื้อโควิด (COVID-19) ของมหาวิทยาลัยรังสิต โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ และศึกษาปัญหา อุปสรรค ต่อการจัดการเรียนการสอน ผลการศึกษาพบว่านักศึกษามีความคิดเห็นต่อความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ของมหาวิทยาลัยรังสิต ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนใน ระบบ

ออนไลน์ของมหาวิทยาลัยรังสิตในภาพรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความพึงพอใจมากที่สุดด้านหลักสูตร/เนื้อหา ($\bar{X} = 3.86$) ส่วนการวัดและการประเมินผลมีความพึงพอใจน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.44$) สำหรับปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ พบว่ามี ปัญหาเกี่ยวกับไม่มีสมาธิในการเรียน, มีการรบกวนของสภาพแวดล้อมรอบข้างขณะเรียน, รู้สึกเบื่อ, มีใบงาน/ การบ้าน เยอะเกินไป ดังนั้น ผู้สอนควรสอบถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นพร้อมทั้งวางแผนการเรียน การสอนร่วมกับ นักศึกษาเพื่อจัดการปัญหาเหล่านี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ กรธณวัฒน์ วุฒิญาณ (2560) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจการเรียนภาษาอังกฤษแบบออนไลน์ของนักเรียนในสถาบัน สอนภาษา ECC พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการเรียน ภาษาอังกฤษแบบออนไลน์ ด้านรูปแบบและ เนื้อหามากที่สุด และ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุรินทร์ เพชรไทย (2560) ศึกษาการพัฒนาบทเรียน ออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์โดยใช้โอเอิร์นนิงพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการ ใช้บทเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์โดยใช้โอเอิร์นนิงอยู่ในระดับดี

ข้อเสนอแนะ ด้านการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ผู้สอนควรบริหาร เวลาเรียนการเรียนรู้ ไม่ควรใช้นานจนเกินไป ส่งผลให้ความเมื่อยล้าของสายตาเรียนไม่เข้าใจ 2) ผู้สอน ควรมีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีสำหรับการสอนแบบออนไลน์ และไม่ควรรังคับให้นักศึกษาเปิด กล้องขณะเดียวเพราะบริบทของนักศึกษามีความแตกต่างกัน เช่น ความไม่พร้อมอุปกรณ์ในการเรียน สถานที่เรียน เป็นต้น และ 3) ต้องการให้มีการจัดการเรียน การสอนแบบ On-site เข้าใจเนื้อหามากกว่า เรียนออนไลน์ สำหรับด้านการวัดและประเมินผล มีข้อเสนอแนะ คือ ควรวัดและประเมินผลตรงตาม วัตถุประสงค์การเรียน และควรออกข้อสอบให้ตรงกับเนื้อหาที่สอน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้ (Change Learning) ในช่วงสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จากรูปแบบการสอนแบบ On-site เป็น รูปแบบเรียนออนไลน์ การปรับระบบการสอน การปรับการวัดและประเมินผลผู้เรียนจากการสอบรวมกัน ในชั้นเรียนมาเป็นการสอบรูปแบบออนไลน์ อาจมีความคลาดเคลื่อน และการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามา ช่วยในการสอน ส่งผลให้ผู้สอนบางส่วนยังขาดความชำนาญในการเทคโนโลยี สอดคล้องกับการศึกษาของ วิทยา วาโย , อภิตี เจริญนุกูล, ฉัตรสุดา กานกายนต์ และจรรยา คนใหญ่ (2563) ศึกษา เรื่อง การเรียน การสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 พบว่าการเรียนการสอนแบบ ออนไลน์มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหา สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้กระบวนการ จัดการเรียนรู้อ ระบบการติดต่อสื่อสาร ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ การวัดและการประเมินผล รูปแบบการเรียนการสอนควรมีหลากหลายวิธี ที่ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันได้ การ พิจารณาองค์ประกอบและรูปแบบที่สอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะวิชา และบริบทของผู้เรียนจะนำไปสู่

การประยุกต์ใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผล
ลัพธ์การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

สำหรับประเด็นข้อเสนอแนะ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ได้มีแนวทางในการพัฒนาการจัดการ
เรียนการสอนไว้ดังนี้ ออกแบบการเรียนการสอนผ่านออนไลน์ ให้เป็นไปตามบรรลุมติวัตถุประสงค์และ
เป้าหมายของหลักสูตร พัฒนาผู้สอนให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีและการเรียนการสอนมีความ
หลากหลาย ปรับเปลี่ยนการวัดและประเมินผลการสอบรูปแบบออนไลน์อาจปรับให้มีการวัดและประเมิน
ผลท้ายหน่วยการเรียนรู้หรือพิจารณาปรับน้ำหนักคะแนนการสอบปลายภาค เพื่อช่วยลดความเครียดของ
ผู้เรียนจากการสอบออนไลน์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1.1 ในระดับสาขาวิชา ต้องให้ความสำคัญและกำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอน
ออนไลน์ ในด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ให้ชัดเจนเพื่อให้เป็นไปตาม
บรรลุมติวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตร

1.2 ในระดับคณะ ควรจะมีการถอดบทเรียนจากสาขาวิชาต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จใน
การจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์สถานการณ์โควิด 19 (COVID-19) และจัดทำแผนพัฒนาการ
จัดการเรียนรู้ในสถานการณ์วิกฤติ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

ควรใช้การวิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์สถานการณ์โควิด
19 (COVID-19) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กรชนวัฒน์ วุฒินุญ (2560). ความพึงพอใจการเรียนรู้ภาษาอังกฤษแบบออนไลน์ผ่านทางโปรแกรม Skype ของนักเรียนในสถาบันสอนภาษา ECC. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565. จาก <http://www.edu-journal.ru.ac.th/index.php/abstractData/viewIndex/886.ru>
- ธัชพล ทีดี, ชลิตา แสนวิเศษ, จุฑามาศ พรรณสมัย, วันวิสา แยมกระจ่าง, มยุรี รัตนเสริมพงศ์, วาสิตา เกิดผล ประสพศักดิ์, และปรียาภาญ์ ใจสะอาด. (2563). ความพึงพอใจของนักศึกษา ชั้นปีที่ 4 ต่อการบริหารหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. ใน การประชุมวิชาการ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 3 (The 3rd National Conference on Humanities and Social Sciences : 3rd HUNIC Conference 2020) ภายใต้หัวข้อ “New Normal New Life : กระบวนทัศน์ใหม่เพื่อสืบสานอัตลักษณ์ สร้างสรรค์ ภูมิปัญญาสู่การพัฒนาท้องถิ่นตามศาสตร์พระราชา” วันที่ 25 กันยายน 2563 (หน้า 635 – 646). สุรินทร์: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ, (2553). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: ปิซิเนสอาร์แอนด์ตี .
- ปิยะวรรณ ปานโต. (2563). การจัดการเรียนการสอนของไทยภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. สำนักวิชาการสถานีวิจัยกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา.
- เมธาวี จำเนียร และกรกฎ จำเนียร. (2561, กันยายน – ธันวาคม). ประโยชน์ ปัญหา และแนวทางแก้ไขการใช้สื่อออนไลน์ในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพของโรงเรียนในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารราชพฤกษ์, 16(3), 113-121.
- ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์. (2547). ระเบียบวิธีการวิจัย. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี การพิมพ์.
- วิทัศน์ ฝักเจริญผล, กนิษฐา เขาวัดพัฒนกุล, พินดา วราสุนันท์, กุลธิดา นุกุลธรรม, กิตติศอร เหล่าเหมณี, สินีสุข สุวรรณภิกษาติ, และ สุมิตร สุวรรณ. (2563). ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ภายใต้สถานการณ์ระบาดไวรัส Covid-19. วารสารศาสตร์การศึกษาและการพัฒนา มนุษย์. 4(1), 44-61.
- วิทยา วาโย , อภิตี เจริญนุกูล, ฉัตรสุดา กานกายนต์ และจรรยา คนใหญ่. (2563, พฤษภาคม – สิงหาคม). การเรียนการสอนแบบออนไลน์ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของไวรัสCOVID-19 : แนวคิดและการประยุกต์ใช้จัดการเรียนการสอน, วารสารศูนย์อนามัยที่ 9. วารสารส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม, 14(34), 23-37.

- สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
(2563). รายงานประชุมสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ครั้งที่ 1/2563. ลพบุรี: สาขาวิชา
รัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุขนิษฐ์ สังขสูตร และจอมเดช ตรีเมฆ. (2564). การศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียน
การสอนออนไลน์ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อโควิด-19 ของมหาวิทยาลัย
รังสิต. ใน งานประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิตประจำปี 2564 วันที่ 30 เมษายน
2564 (หน้า 1- 12). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สุรินทร์ เพชรไทย. (2560). การพัฒนาบทเรียนออนไลน์รายวิชาการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์โดย
ใช้อีเลิร์นนิ่ง. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติพิบูลสงครามวิจัย ครั้งที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พิบูลสงคราม (หน้า 74 -81). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- Beauchamp, G.A (1981). **A curriculum theory.** (4th ed.). Itusch, Illinois: F.E. Peacock.
- Nillapun, M. (2011). **The Curriculum Systematic Evaluation by applying CIPP Model.**
The Curriculum Evaluation Graduates Handbook. Silpakorn University.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหกิจ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การใช้คำยืมในอนิเมะและมังงะภาษาญี่ปุ่น

The Use of Loanwords in Japanese Anime and Manga

อภิสิทธิ์ แบนเนียน¹, พัชราวดี สร้อยชื่อ², ณัฐริกา ทับทิม³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษาการใช้คำยืมต่างประเทศในภาษาญี่ปุ่นในอนิเมะและมังงะภาษาญี่ปุ่น เนื่องจากในภาษาญี่ปุ่นมีคำยืมจากภาษาต่างประเทศมาใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งคำที่มีในภาษาญี่ปุ่นมีอยู่แล้ว และคำที่ไม่เคยมีมาก่อน ผลการวิจัยพบจำนวนคำยืมรวมทั้งหมด 1367 คำ นับเฉพาะคำไม่ซ้ำมีจำนวน 387 คำ สาเหตุที่ใช้คำยืมภาษาต่างประเทศในภาษาญี่ปุ่น แยกลักษณะการใช้ได้ดังนี้ 1) การเติมช่องว่างของคำศัพท์ที่ไม่มีอยู่เดิมในภาษาต้นทาง พบจำนวน (นับคำซ้ำ) 823 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 59.81 จากผลรวม และ จำนวน (ไม่นับคำซ้ำ) 211 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.52 2) คำยืมใช้แทนคำเทียบเท่าในภาษาต้นทางหรือในภาษาญี่ปุ่น พบจำนวน (นับคำซ้ำ) 553 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.18 และ จำนวน (ไม่นับคำซ้ำ) 176 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.47 3) วิธีการใช้เพื่อเบี่ยงเบนความหมายทางลบ ไม่พบข้อมูลในแหล่งข้อมูล

คำสำคัญ : คำยืม, อนิเมะ, มังงะ, ภาษาญี่ปุ่น

Abstract

This research aimed to study the use of loanwords in Japanese anime and manga, since in Japanese, the loanwords are used normally in daily. Some are parallel to old words in Japanese and some do not have equivalent words. The findings displayed that there are 1367 loanwords in word token and 387 loanwords in word type. The factors for using the loanwords can be categorized into 1) the fulfillment function of loanwords

¹ นักศึกษาด้านวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

² นักศึกษาด้านวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

³ อาจารย์สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

for non-exist words was found 823 times (word token) (59.81%) and 211 times (word type) (54.52%), 2) the loanwords for equivalent words in Japanese was found 553 times (word token) (40.18%) and 176 times (word types) (45.47%), and the use for meanings hedging was not found.

Keywords : Loanwords , Anime , Manga, Japanese

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการติดต่อสื่อสารของมนุษย์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสดง ความคิด ความรู้สึกของผู้พูดให้ผู้ฟังเข้าใจ นอกจากนี้จะเป็นเครื่องมือในการสื่อสารภาษายังเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และพัฒนาความคิดของมนุษย์ ที่สำคัญภาษาเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์มีความ เข้าใจซึ่งกันและกัน ได้ดังคำกล่าวที่ว่า “ภาษา ใช้ทำความเข้าใจกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟังให้เข้าใจ ตรงกันได้”

เนื่องจากการหยิบยืมคำภาษาต่างประเทศมาใช้ในชีวิตประจำวัน คำยืมเป็นกลวิธีทางภาษา แบบหนึ่งที่อยู่ในรูปแบบคำยืม คำยืมถูกนำมาใช้ในภาษาญี่ปุ่น และมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เข้ากับ ลักษณะของภาษาดั้งเดิม ซึ่งการใช้คำยืมนี้มีจุดประสงค์หลายอย่าง เช่น เพื่อยกระดับการใช้ภาษาของ ตนเอง หรือเพื่ออำนวยความสะดวกสื่อสารของนักท่องเที่ยวกับคนในพื้นที่ โดยผ่านการทับศัพท์ภาษาที่เป็นมา จากภายนอก

การยืมภาษาเป็นสิ่งจำเป็นในทุกยุคทุกสมัย เนื่องจากว่าเพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการสื่อสาร ซึ่งกันและกัน “การยืมภาษาเหมือน การกินอาหารเพื่อประทังชีวิต การรับคำภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้ใน ภาษาของตนก็เช่นเดียวกันก็เนื่องจาก เกิดความจำเป็นต้องรับเข้ามาเพื่อความสะดวกในการสื่อสารทำ ความเข้าใจกันไม่ต้องเสียเวลา ในการสื่อสาร”จากกระบวนการภาษาดังกล่าว ในภาษาญี่ปุ่นเองก็พบ ตัวอย่างคำยืมทั้งในหนังสือเรียน และการ์ตูน เช่น shoppingu (ショッピング, shopping) ที่เป็นคำยืม กับ 買い物 ที่เป็นภาษาของญี่ปุ่นเอง ซึ่งมีความหมายเหมือนกันคือ ชื้อของ และนอกจากนำมาใช้แทนคำ ที่มีอยู่แล้ว ยังมีบางคำที่เป็นคำยืมและยังไม่เคยมีในภาษาญี่ปุ่นมาก่อน เช่น rajio (ラジオ, rajio) และ roketto (ロケット, rocket) และบางคำใช้คำยืมเพื่อให้คำศัพท์นั้นไม่มีความหมายที่แรงเกินไป หรือ คือการใช้คำศัพท์ที่ฟังแล้วนุ่มนวลขึ้น เช่น deribari (การจัดส่ง) ไปยังคำนามเดิมคือ deribari herusu (デリバリーヘルス) จะทำให้หมายถึงการบริการของผู้หญิงที่ให้บริการตามบ้านหรือสถานที่ส่วนตัว

เนื่องจากในภาษาญี่ปุ่นมีคำยืมจากภาษาต่างประเทศมาใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งคำที่ภาษาญี่ปุ่น มีอยู่แล้ว และคำที่ไม่เคยมีมาก่อน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาคำยืมในภาษาญี่ปุ่นเพื่อให้ทราบ

ลักษณะการใช้ในบริบทต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์งานวิจัย คือ ศึกษาความถี่ และการใช้คำยืมในภาษาญี่ปุ่นที่ปรากฏในอนิเมะและมังงะ

ทั้งนี้ Rebusk (2002) ได้อธิบายเกี่ยวกับคำยืมในภาษาญี่ปุ่นในประเด็นเหตุผลในการใช้ว่าทำไมต้องมีการใช้คำยืมของภาษาต่างประเทศมาเพิ่ม หรือมาทดแทน โดยแบ่งแยกออกเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. การเติมช่องว่างของคำศัพท์ที่ไม่มีอยู่เดิมในภาษาต้นทาง และไม่มีคำที่มีความหมายตรงกันในภาษาญี่ปุ่น จึงต้องใช้เป็นคำยืมภาษาต่างประเทศซึ่งไม่มีคำภาษาญี่ปุ่นมาก่อน

2. คำยืมใช้แทนคำเทียบเท่าในภาษาต้นทางหรือในภาษาญี่ปุ่น โดยมีหน้าที่แบ่งย่อยออกเป็น 6 หน้าที่ดังนี้

2.1) ใช้สื่อถึง ความเป็นชาติตะวันตก

2.2) ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อความทันสมัยและทันสมัยเหตุการณ์ปัจจุบัน

2.3) ใช้คำยืมเพื่อเสริมให้เห็นความเป็นญี่ปุ่นหรือวัฒนธรรมญี่ปุ่นมากยิ่งขึ้น

2.4) เปลี่ยนภาพลักษณ์ของสิ่งที่ไม่สามารถสื่อออกมาได้ด้วยคำเดิมในภาษาญี่ปุ่น

2.5) บอกความเป็นตะวันออกแยกจากความเป็นตะวันตก

2.6) ให้คำศัพท์เสริมทำให้มีคลังคำศัพท์ที่เพิ่มมากขึ้น

3. หน้าที่เบี่ยงเบนความหมายที่ไม่ดีหรืออันตรายแก่ธุรกิจบางประเภท และมีบางครั้งที่ใช้คำยืมเนื่องจากคำที่มีความหมายเทียบเท่าในภาษาญี่ปุ่น ฟังดูตรงเกินไปหรือเมื่อความหมายโดยนัยของคำมีความหมายเชิงลบ คำยืมมักให้ความหมายที่อ่อนโยนหรือให้ความหมายเชิงบวกมากกว่าคำในภาษาญี่ปุ่น

ปราณี กุลละวณิชและคณะ (2535: 67) ได้กล่าวถึงคำยืมภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทยว่าวิธีการยืมภาษาอังกฤษมาใช้สื่อสารในภาษาไทยโดยทั่วไปจะแบ่งออกเป็น 3 วิธีคือ

1. การแปลศัพท์ การยืมคำภาษาอังกฤษโดยวิธีการแปลศัพท์หมายถึง การยืมคำที่เราไม่เคยรู้จักหรือไม่เคยมีหรือการกล่าวถึงความคิดหรือนามธรรมซึ่งไม่ใช่ความคิดหรือนามธรรมที่มีมา ก่อนการยืมคำ โดยวิธีการนี้จะต้องใช้วิธีการคิดแปลเป็น คำภาษาไทยให้มีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษ แล้วนำคำนั้นมาใช้สื่อสารในภาษาไทยต่อไป

2. การบัญญัติศัพท์ การบัญญัติศัพท์เป็นวิธีการยืมคำ โดยรับเอาเฉพาะความคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้น มาสร้างคำขึ้นใหม่ ซึ่งมีเสียงแตกต่างจากคำในภาษาอังกฤษ

3. การทับศัพท์เป็นวิธีการยืมจากภาษาหนึ่ง มาใช้ในอีกภาษาหนึ่งโดยการถ่ายเสียง และถอดอักษร การยืมคำภาษาอังกฤษ โดยวิธีการนี้เป็นวิธีการที่ทำได้ง่าย และปรากฏเด่นชัดที่สุดว่าเป็นคำยืมจากภาษาอังกฤษ

การที่มีการใช้คำยืมของต่างประเทศเข้ามาใช้ในประเทศไทยเนื่องจากมีการติดต่อสื่อสารและการค้าขาย การเรียนรู้การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมหรือในด้านการศึกษา จึงทำให้มีการใช้คำยืมเข้ามาแทน

คำศัพท์บ้างคำมากขึ้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ทราบถึงว่าการใช้คำยืมภาษาอังกฤษที่นิยมใช้ใน ประเทศไทยมีความประปรายกันอยู่อย่างแพร่หลาย

วัตถุประสงค์งานวิจัย

ศึกษาความถี่ และการใช้คำยืมในภาษาญี่ปุ่นปรากฏในอนิเมะและมังงะ

กรอบแนวคิดทฤษฎี (Theoretical Framework)

ใช้กรอบการวิเคราะห์การใช้คำยืมจาก Rebeck (2002)

- 1) ใช้เพื่อเติมช่องว่างของคำศัพท์ที่ไม่มีอยู่เดิมในภาษาต้นทาง
- 2) ใช้แทนคำเทียบเท่าในภาษาต้นทาง
- 3) ใช้เพื่อปรับภาษาให้สละสลวย หรือเพื่อเบี่ยงเบนความหมายทางลบ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)

การดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยมีขั้นตอนต่าง ๆ

ขอบเขตงานวิจัย

คำยืมที่พบในอนิเมะ และมังงะ อย่างละ 2 เรื่อง

1. อนิเมะ 2 เรื่อง คือ Tenkinoko (天気の子) และ Spirited away

อนิเมะ 2 เรื่องนี้ Tenkinoko (天気の子) เป็นอนิเมะที่ออกฉายผ่านทางโรงภาพยนตร์เมื่อปี 2020 และ Spirited away เป็นอนิเมะที่ก็รับการตอบรับดีจากบุคคลทั่วไป ผู้วิจัยจึงเลือกอนิเมะ 2 เรื่องนี้เพื่อทำการสำรวจคำยืมที่เกิดขึ้น

2. มังงะ 2 เรื่อง คือ โคนันยอดนักสืบ เล่ม 21-25 จำนวน 5 เล่ม และ One Punch Man ตอนที่ 1-6 จำนวน 6 ตอน โดยมังงะทั้ง 2 เรื่องนี้ เป็นมังงะที่ได้รับความนิยม และแพร่หลาย และผู้วิจัยสนใจใน เนื้อหาในตอนที่ 21-25 และ One Punch Man ซึ่งมีความความทันสมัยทางเทคโนโลยีจึงคาดว่ามีการเกิด ของคำยืมมากพอสมควร ผู้วิจัยจึงเลือกมังงะ 2 เรื่องนี้เพื่อทำการสำรวจคำยืมที่เกิดขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตารางข้อมูลที่ออกแบบให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์งานวิจัย เพื่อให้ง่ายต่อการวิเคราะห์และ รวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าเอกสารและแหล่งข้อมูล

1. ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. รวบรวมอนิเมะและมังงะ

3. นำคำยืมที่รวบรวมจัดใส่ตารางบันทึกข้อมูล
4. วิเคราะห์การใช้คำยืมตามทฤษฎีของ Rebeck (2002)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้คำยืมในอนิเมะและมังงะภาษาญี่ปุ่น โดยวิเคราะห์จากอนิเมะ 2 เรื่อง คือ Tenkinoko (天気の子) และ Spirited away และ มังงะ 2 เรื่อง คือ โคนันยอดนักสืบ เล่ม 21-25 จำนวน 5 เล่ม และ One Punch Man ตอนที่ 1-6 จำนวน 6 ตอน โดยใช้ตารางเก็บรวบรวมข้อมูล และตารางคิดค่าความถี่ร้อยละ โดยแบ่งได้ 2 ส่วนดังต่อไปนี้

1. คำยืมที่พบจากแหล่งข้อมูล 2 ประเภท
2. สัดส่วนการนำคำยืมไปใช้ตามแนวคิดของ Rebeck (2002)

ตาราง 1 คำยืมที่พบจากแหล่งข้อมูล 2 ประเภท

ลำดับ	ประเภท	จำนวนนับแยก (คำ)	จำนวนนับซ้ำ (คำ)
1	มังงะ	1315	387
2	อนิเมะ	61	
รวม		1376	

จากตาราง 1 มีคำยืมทั้งหมด แบบนับไม่ซ้ำ 387 คำ โดยแยกเป็น จากอนิเมะ จำนวน 61 คำ มังงะ จำนวน 1315 คำ-จากข้อมูลตารางที่ 1 แสดงให้เห็นแนวโน้มว่ามีการใช้คำยืมในมังงะ มากกว่าอนิเมะ ตัวอย่างคำยืมที่พบนำเสนอตัวอย่างบางคำได้ดังนี้ トイレ ที่มีการเกิดมากที่สุดแหล่งข้อมูลมากถึง 112 คำ และคำยืมอื่น ๆ 50 คำแรกดังนี้

アイス (ice)	シーン (scene)	ビニール (vinyl)	ロケット (rocket)	スタンガン (stun gun)
アイスピック (Ice pick)	グループ (group)	ダイエット (diet)	パソコン (computer)	ポケット (pocket)
アインシュタイン (Einstein)	シャツ (shirt)	ビニールテー (Vinyl tape)	ロック (rock)	マスター (Master)
アクティブ (Active)	グルメ (Gourmet)	タイプ (type)	パターン (pattern)	ボス (boss)
アゴ	クレー	タイマー	バッグ	ホテル

(Chin)	(clay)	(timer)	(bag)	(Hotel)
アップ	クローゼット	タイム	バッジ	マジ
(up)	(closet)	(time)	(badge)	(Really)
アトリエ	グロテスク	タイムリミット	バツ	マジック
(Atelier)	(grotesque)	(Time limit)	(Butts)	(magic)
アベック	シャワー	ピストル	ロビー	パトカー
(Abek)	(shower)	(pistol)	(lobby)	(Police car)
アメリカ	ゲーゲー	タクシー	パニック	マスク
(America)	(Game game)	(taxi)	(Panic)	(mask)
アリバイ	ショー	ピンチ	ヒーロー	イメージ
(alibi)	(show)	(pinch)	(Hero)	(image)

ตาราง 2 สัดส่วนการนำคำยืมไปใช้ตามแนวคิดของ Rebus (2002)

การนำคำยืมไปใช้	จำนวนคำที่พบ (นับคำซ้ำ)	ร้อยละ	จำนวนคำที่พบ (ไม่นับคำซ้ำ)	ร้อยละ
ใช้แทนคำเทียบเท่าใน ภาษาต้นทาง	823	59.81	211	54.52
ใช้เพื่อเติมช่องว่างของ คำศัพท์ที่ไม่มีอยู่เดิม ในภาษาต้นทาง	553	40.19	176	45.48
ใช้เพื่อปรับภาษาให้ สละสลวย หรือใช้เพื่อ เบี่ยงเบนความหมาย ทางลบ	0	0	0	0
รวม	1376	100	387	100

จากข้อมูลในตารางที่ 2 จะพบว่า

ประเด็นที่ 1 “ใช้แทนคำเทียบเท่าในภาษาต้นทาง” พบจำนวนคำที่พบ (นับคำซ้ำ) 823 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 59.81 จากผลรวม และจำนวนคำที่พบ (ไม่นับคำซ้ำ) 211 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.52

ตัวอย่างการใช้แทนคำเทียบเท่าในภาษาต้นทาง

ママ (母)、パパ (父)、トイレ (お手洗い)、カメラマン (写真家)、
ドア (門)

ประเด็นที่ 2 “ใช้เพื่อเติมช่องว่างของคำศัพท์ที่ไม่มีอยู่เดิมในภาษาต้นทาง” พบจำนวนคำที่พบ (นับคำซ้ำ) 553 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.18 และ จำนวนคำที่พบ (ไม่นับคำซ้ำ) 176 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.47

ตัวอย่างการใช้เพื่อเติมช่องว่างของคำศัพท์ที่ไม่มีอยู่เดิมในภาษาต้นทาง

ロケット、ビール、ビジネスパートナー、ニュース、

ประเด็นที่ 3 “ใช้เพื่อปรับภาษาให้สละสลวยหรือใช้เพื่อเบี่ยงเบนความหมายทางลบ” ไม่ปรากฏข้อมูลตามแนวคิดของ Rebus (2002)

อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาความถี่ และการใช้คำยืมในภาษาญี่ปุ่น ผลการวิจัยพบว่าการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้คำยืมในอนิเมะและมังงะภาษาญี่ปุ่น โดยวิเคราะห์จากอนิเมะ 2 เรื่อง คือ Tenkinoko (天気の子) และ Spirited away และ มังงะ 2 เรื่อง คือ โคนันยอดนักสืบ เล่ม 21-25 จำนวน 5 เล่ม และ One Punch Man ตอนที่ 1-6 จำนวน 6 ตอน โดยใช้ตารางเก็บรวบรวมข้อมูล และ ตารางคิดค่าความถี่ร้อยละ อภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้

คำศัพท์ที่รวบรวมทั้งหมด คำยืมที่พบใน อนิเมะ Tenkinoko (天気の子) และ Spirited away มังงะ 2 เรื่อง คือ โคนันยอดนักสืบ เล่ม 21-25 จำนวน 5 เล่ม และ One Punch Man ตอนที่ 1-6 จำนวน 6 ตอน คำศัพท์ทั้งหมด 387 คำ จากอนิเมะ Tenkinoko (天気の子) และ Spirited away มังงะ 2 เรื่อง คือ โคนันยอดนักสืบ เล่ม 21-25 จำนวน 5 เล่ม และ One Punch Man ตอนที่ 1-6 จำนวน 6 ตอน โดยจะแบ่งตารางออกตามทฤษฎีของ Rebus (2002)

ค่าความถี่การเกิดของคำยืม ในแต่ละแนวคิด จะพบว่า ในทฤษฎีที่ 1 “ใช้แทนคำเทียบเท่าในภาษาต้นทาง” พบจำนวนคำที่พบ(นับคำซ้ำ) 823 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 59.81 จากผลรวม และ จำนวนคำที่พบ (ไม่นับคำซ้ำ) 211 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.52 ในทฤษฎีที่ 2 “ใช้เพื่อเติมช่องว่างของคำศัพท์ที่ไม่มีอยู่เดิมในภาษาต้นทาง” พบจำนวนคำที่พบ(นับคำซ้ำ) 553 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.18 และ จำนวนคำที่พบ(ไม่นับคำซ้ำ) 176 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.47 ส่วนในทฤษฎีที่ 3 “ใช้เพื่อปรับภาษาให้สละสลวยหรือใช้เพื่อเบี่ยงเบนความหมายทางลบ” ไม่ปรากฏข้อมูลตามแนวคิดของ Rebus (2002) จะเห็นได้ว่าการใช้คำยืมโดยแบ่งออกตามทฤษฎีของ Rebus (2002) ทฤษฎีที่ 1 การใช้แทนคำเทียบเท่าในภาษาต้นทาง พบจำนวนคำที่พบมากที่สุด พบได้ถึง 823 ครั้ง รวมกับจำนวนคที่นับซ้ำด้วย คิดเป็นร้อยละ 59.81 จากผลรวม และ จำนวนคำที่พบ(ไม่นับคำซ้ำ) 211 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.52 ในทฤษฎีที่ 2 “ใช้เพื่อเติมช่องว่างของคำศัพท์ที่ไม่มีอยู่เดิมในภาษาต้นทาง” พบจำนวนคำที่พบรองลงมา พบได้ (นับคำซ้ำ) 553

ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.18 และ จำนวนคำที่พบ(ไม่นับคำซ้ำ) 176 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.47 ส่วนใน ทฤษฎีที่ 3 “ใช้เพื่อปรับภาษาให้สละสลวยหรือใช้เพื่อเบี่ยงเบนความหมายทางลบ” ไม่ปรากฏข้อมูล

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Reback (2002) ที่พบว่าคำยืมภาษาอังกฤษทำ หน้าที่หลัก 3 ประการในภาษาญี่ปุ่น ประการแรก เมื่อไม่มีคำในภาษาต้นทางที่เทียบเท่าคำยืม จึงมีความ จำเป็นที่ต้องหาคำศัพท์มาเติม “ช่องว่างของคำศัพท์” ที่หายไป ประการที่สอง คำยืมอาจใช้แทนคำ เทียบเท่าในภาษาต้นทาง เพื่อสื่อสารความหมายเฉพาะ หรือความหมายพิเศษให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ประการที่ สาม ใช้เป็นคำสละสลวยในบางกรณี

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Further Research Suggestion)

การวิจัยนี้ทำให้เห็นการใช้คำยืมต่างประเทศแทนคำภาษาญี่ปุ่น ซึ่งส่วนมากจะพบการใช้คำ ภาษาต่างประเทศแทนคำที่มีอยู่เดิมในภาษาญี่ปุ่น ซึ่งมักจะเป็นประเด็นปัญหาของการใช้ภาษาญี่ปุ่นว่า ควรใช้ภาษาให้ถูก หรือรู้ว่าคำภาษาต่างประเทศมีการแทนคำภาษาญี่ปุ่นอย่างไร การวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึง การใช้คำยืมต่างประเทศในภาษาญี่ปุ่น จึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรศึกษาการใช้ภาษาต่างประเทศอื่นๆที่เข้ามาปะปนในภาษาญี่ปุ่น
2. ควรมีการศึกษาในแหล่งข้อมูลอื่น ๆ นอกเหนือจากอนิเมะและมังงะ

เอกสารอ้างอิง

นงลักษณ์ บัณฑิตวงศ์. (2560). การใช้คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
กรุงเทพฯ.

ปราณี กุลละวณิช และคณะ. (2535). ภาษาทัศนศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

ปรารธนา กาลเนาวกุล, (2544). การปนภาษาอังกฤษในภาษาไทยของรายการโทรทัศน์.
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,ปัตตานี, 44.หน้า 10.

Kokugogaku Daijiten. (1980). 『国語学大辞典』 東京堂出版

One punch man Ep1-6, สืบค้นวันที่ 31 กรกฎาคม 2564 จาก

<http://galaxyheavyblow.web.fc2.com/fc2->

[imageviewer/?aid=1&iid=2](http://galaxyheavyblow.web.fc2.com/fc2-imageviewer/?aid=1&iid=2)

Rebeck, M. (2002). The Function of English Loanwords in Japanese. NUCB journal of
language culture and communication, 55-61.

Spirited-Away. (n.d.). สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2564, จาก <https://movie1234hd.com/>

青山剛昌. (1999). コナン, (21). 東京 : 小学館

青山剛昌. (1999). コナン, (22). 東京 : 小学館

青山剛昌. (1999). コナン, (23). 東京 : 小学館

青山剛昌. (1999). コナン, (24). 東京 : 小学館

青山剛昌. (1999). コナン, (25). 東京 : 小学館

澤田田津子. (1993). 「日本語教育のための基本外来語について」 『奈良教育大学紀要』
42(1), 225-239.

天気の子. (n.d.). สืบค้นเมื่อ 1 สิงหาคม 2564, จาก <https://anime-kimuchi.com>

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหกิจ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ทุนทางวัฒนธรรม ของชุมชนในจังหวัดศรีสะเกษ

Creation of creative tourism route based on cultural capital of
communities in Sisaket province, Thailand.

อภิชัย ธรรมนิยม¹, รัชนิพร ธิมา², บดินทร ศุภผลา³, ฐานันดร ผึ้งลาภ⁴,
มนัส ธีรวิทยาภรณ์⁵, ปริญา เสภา⁶, สุชาติ กริไกรหนู⁷

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนในจังหวัดศรีสะเกษ และ 2) เพื่อสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดศรีสะเกษ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน จำนวน 425 คน และ ตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบเก็บข้อมูลทุนทางวัฒนธรรมของชุมชน และแบบประเมินแบบประเมินศักยภาพของทุนทางวัฒนธรรม วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการประชุมกลุ่ม และใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนในจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบไปด้วย 4 กลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่ เขมร กูย(ส่วย) ลาว และเยอ ซึ่งมีบริบทพื้นที่ วัฒนธรรม และประเพณีที่แตกต่างกันในแต่ละชนเผ่า เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดศรีสะเกษประกอบด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อของชาวศรีสะเกษ แบ่งเป็น 4 เส้นทาง

¹ อาจารย์ ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตศรีสะเกษ E-mail : a.thumniyom@tnsu.ac.th

² นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตศรีสะเกษ

³ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตศรีสะเกษ

⁴ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตศรีสะเกษ

⁵ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตศรีสะเกษ

⁶ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตศรีสะเกษ

⁷ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตศรีสะเกษ

ท่องเที่ยว ได้แก่ 1) กราบเจจิซื่อดัง ชมวัดสวายนนต์ขลัง ลิ้มรสเมนูเด็ด 2) ย้อนรอยเมืองศรี ของดีชนเผ่า
3) สุจริตชน คนเมืองศรี 4) เส้นทางสายไหม ผ้าไทยเมืองศรี

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์, ทูทางวัฒนธรรม, กลุ่มชาติพันธุ์

Abstract

The research objectives were 1) study and analyze cultural resource of communities in Sisaket province and 2) to formulate a creative tourism model in Sisaket province. The key informants were 425 subjects included village leaders, sages and 30 representatives of government and private agency. The instrument of the study were cultural capital collection form and cultural capital potential assessment form. The data was collected by in-depth interview and focus group discussion. The data was analyzed by using mean, standard deviation and content analysis. The research finding were 1) cultural capital of communities in Sisaket province were composed by 4 ethnics, khmer, kui(suay), lao, and yer where cultures and traditions are different. Creative tourism routes in Sisaket province were composed by tourism activities that reflect the identity, way of life, culture, traditions and beliefs of the Sisaket people. There are 4 itineraries as follows; 1) worship to master monk, visit charming temple, and taste delicious menu, 2) retrace the past of Sisaket, product of ethnics, 3) honesty profession of Sisaket people, and 4) silk road of Sisaket.

Keywords: creative tourism, cultural capital, ethnics group

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการเรียนรู้ในเรื่องศิลปะ วัฒนธรรม เอกลักษณ์ท้องถิ่นหรือสถานที่โดยผ่านประสบการณ์ตรงในการมีส่วนร่วมกับเจ้าของวัฒนธรรมนั้น ๆ (UNESCO, 2006) เป็นการท่องเที่ยวซึ่งมอบโอกาสให้กับผู้เดินทางในการพัฒนาศักยภาพ การสร้างสรรค์ ของตน ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของ พื้นที่เป้าหมายที่ได้ท่องเที่ยว (Richards & Raymond, 2000) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการ ใช้ประโยชน์สูงสุดจากทรัพยากรท่องเที่ยวที่เป็นกระบวนการที่มีคุณค่าในท้องถิ่น เช่นการเดินรำ การร้อง

เพลง งานฝีมือ การทำอาหาร ศิลปะ งานเทศกาล เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะสามารถเพิ่มคุณค่าในตัวเองสามารถสร้างโอกาสให้แหล่งท่องเที่ยวปลายทางนั้น ๆ สร้างนวัตกรรมหรือสินค้าที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นใหม่ ๆ ได้ (Romana, 2013)

จังหวัดศรีสะเกษเป็นพื้นที่ที่มีทุนทางสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลายและเป็นเอกลักษณ์แห่งหนึ่งที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่นเพราะเป็นพื้นที่ที่มีกลุ่มคนจากหลากหลายชาติพันธุ์อาศัยอยู่และมีการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมและมีเอกลักษณ์ของตนเองมาช้านาน ทั้งวรรณคดี ความเชื่อ ประเพณี พิธีกรรม ศิลปกรรมและภูมิปัญญา การแต่งกาย อาหาร ภาษา และสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จึงถือว่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีทุนทางสังคมที่ควรค่าแก่การฟื้นฟูและอนุรักษ์ต่อไป (จิตตภา บำรุงศิลป์, 2563) ทรัพยากรทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพมากที่สุดของจังหวัดศรีสะเกษ คือ ปราสาทสระกำแพงใหญ่ รองลงมา คือ ภาพสลักนูนต่ำ ผามออีแดง วัดศรีมงคลรัตนาราม วัดไพรพัฒนา วัดป่ามหาเจดีย์แก้ว (วัดล้านขวด) ปราสาทสระกำแพงน้อย ปราสาทแห่งตำนานเมืองศรีสะเกษ และปราสาทตำหนักไทร ตามลำดับ (กนกกาญจน์ บุญทรง และคณะ, 2564)

นอกจากนี้ ความหลากหลายของทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและประเพณี ศาสนา ธรรมชาติ เกษตร และนันทนาการ แต่ละชาติพันธุ์ยังเป็นจุดเด่นที่สามารถนำมาส่งเสริมและสร้างคุณค่าให้กลายเป็นสิ่งดึงดูดใจต่อนักท่องเที่ยวได้ และถ้าหากมีการศึกษาถึงแนวทางการอนุรักษ์ฟื้นฟูและเผยแพร่ให้กับสังคมภายนอกได้รับรู้ผ่านรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่มีแก่นแท้และผลลัพธ์ทางการท่องเที่ยวคือการตระหนักและเกิดความเข้าใจในคุณค่าของวัฒนธรรมเพื่อเพิ่มความสมดุลทางสังคมเศรษฐกิจสิ่งแวดล้อม ลดความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ การพัฒนาพื้นที่และทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะสามารถดึงให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวและเรียนรู้ประเพณีและวิถีชีวิตของแต่ละชาติพันธุ์ การวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาและสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย โดยเน้นการเรียนรู้ถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนศรีสะเกษเพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษ และส่งเสริมให้ผู้คนในท้องถิ่นเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมในชุมชนของตนเองก่อให้เกิดความรักและหวงแหนมีความสามัคคีและร่วมกันอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นของชุมชนมากขึ้นและเกิดความภูมิใจในชุมชนของตน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนในจังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดศรีสะเกษ

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาทุนทางวัฒนธรรมของจังหวัดศรีสะเกษจากการค้นคว้าเอกสารวิชาการ และการลงพื้นที่สำรวจพื้นที่ต่าง ๆ ในจังหวัด จากนั้นจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อกำหนดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ในชุมชน มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

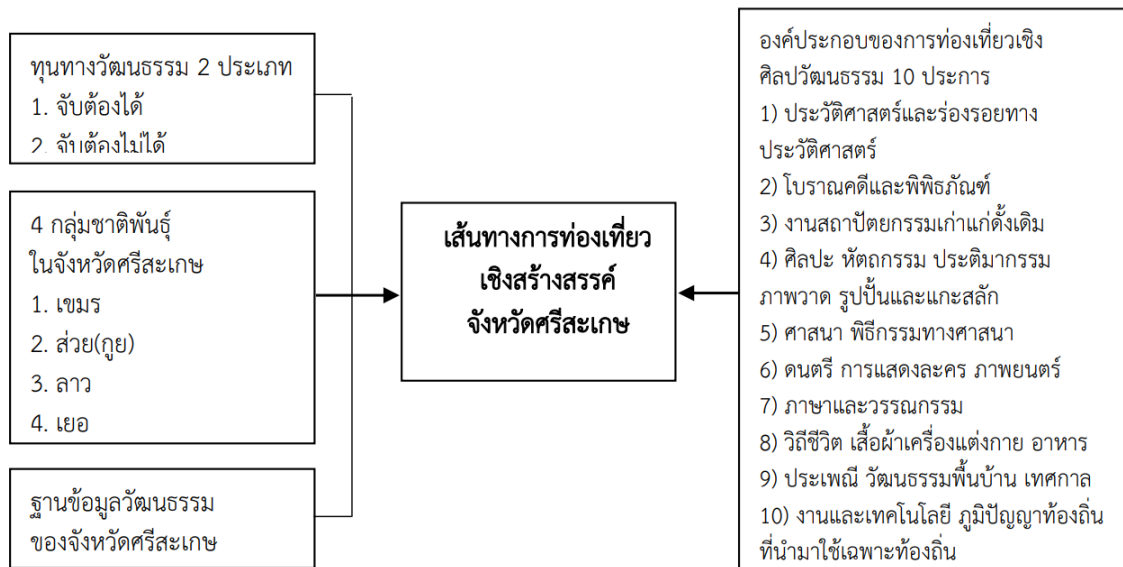
1. ด้านขอบเขตด้านประชากร ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในจังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน จำนวน 425 คน และ ตัวแทนจากหน่วยงาน ภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 30 คน

2. ด้านขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาประเด็นเกี่ยวกับการศึกษาและวิเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดศรีสะเกษ และการสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดศรีสะเกษ โดยมุ่งศึกษาในหัวข้อ 1) ทุนทางสังคม 2) ทุนทางวัฒนธรรมของชุมชน 3) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ 4) กิจกรรมการท่องเที่ยว

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ในการศึกษา คือ แหล่งท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้ฐานข้อมูลหมู่บ้านโอท็อปเพื่อการท่องเที่ยวของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดศรีสะเกษ ประจำปี 2562 จำนวน 85 หมู่บ้าน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา: อภิชัย ธรรมนิยม และคณะ. (2564).

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาและวิเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนในจังหวัดศรีสะเกษ เป็นการวิจัยแบบผสม กล่าวคือเป็นการศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนชาวบ้านเพื่อเก็บรวบรวมฐานข้อมูลด้านวัฒนธรรมของชุมชน จากนั้นจึงได้สังเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมที่มีศักยภาพต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดศรีสะเกษ

1.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน ของหมู่บ้านเพื่อการท่องเที่ยว จำนวน 85 หมู่บ้าน โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบสโนว์บอล จำนวน 5 คนต่อหมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 425 คน โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้ 1) มีความรู้และมีความเชี่ยวชาญในวัฒนธรรมของชุมชน 2) เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากชุมชน และ 3) มีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบเก็บข้อมูลทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนในจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วยคำถามเพื่อการจำแนกประเภทและรายละเอียดของทุนทางวัฒนธรรม จำนวน 5 คำถาม 15 ข้อย่อย ได้แก่ 1) ชื่อผู้ให้ข้อมูล 2) ชื่อทุนทางวัฒนธรรม 3) ประเภทของทุนทางวัฒนธรรม 4) รายละเอียดหรือคำอธิบาย 5. รูปภาพประกอบ การทดสอบความตรง (Test of Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน พิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาและ หาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ค่า IOC = 0.90

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล จัดทำข้อมูลรายชื่อและเบอร์โทรศัพท์ในการติดต่อ นัดหมายวันและเวลาที่สะดวกต่อการให้สัมภาษณ์ ใช้การจดบันทึกและการบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึก และ ข้อมูลจากการบันทึกเสียง และถอดบทสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อบรรยายอัตลักษณ์ของชุมชน

2. การสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์และคัดเลือกทุนทางวัฒนธรรมที่มีศักยภาพต่อการท่องเที่ยว โดยกำหนดให้แบ่งหมวดหมู่ของกิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยว

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้าน ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานวัฒนธรรม สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานเกษตร สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และสมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว จำนวน 30 คน ใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินศักยภาพของทุนทางวัฒนธรรมของจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วย ชื่อทุนทางวัฒนธรรมที่ได้จากการเก็บข้อมูล และการประเมินระดับความน่าสนใจของกิจกรรม 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 103) ดังนี้

ระดับ 1	หมายถึง	น้อยมาก
ระดับ 2	หมายถึง	น้อย
ระดับ 3	หมายถึง	ปานกลาง
ระดับ 4	หมายถึง	มาก
ระดับ 5	หมายถึง	มากที่สุด

ทั้งนี้ผ่านการพิจารณาความถูกต้องของชื่อและประเภททุนทางวัฒนธรรมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน หาค่าความสอดคล้องของทุนทางวัฒนธรรมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ค่า IOC = 1.00

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อประเมินศักยภาพของทุนทางวัฒนธรรม โดยการเชิญผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาระดับความน่าสนใจของทุนทางวัฒนธรรม

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. การศึกษาและวิเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนในจังหวัดศรีสะเกษ

จังหวัดศรีสะเกษเป็นแหล่งอารยธรรมของ 4 ชนเผ่า คือ เขมร ลาว กูย และเยอ ซึ่งมีบริบทวัฒนธรรม และประเพณีที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ชาวเขมรเป็นชนพื้นเมืองที่อาศัยในบริเวณนี้มาก่อน ใช้ภาษาเขมรพื้นบ้านในการสื่อสารระหว่างกัน การแต่งกายผู้ชายแต่งกายด้วยเสื้อคอกลมผ่าหน้า นุ่งโสร่งสีสັນ ใช้ผ้าขาวม้าคาดเอวหรือคล้องไหล่ ผู้หญิงแต่งกายด้วยการนุ่งผ้าถุงลายตั้ง มีเชิงตามขวางสองชั้น ชั้นบนกว้าง ชั้นล่างแคบ ระหว่างรอยต่อคาดด้วยสีแดง เสื้อดำย้อมด้วยมะเกลือ แขนกระบอกรัดรูปตามรอยตะเข็บถักด้วยสีต่าง ๆ ชายเสื้อผ่าทั้งสองด้าน กระจุดมทำด้วยเงิน ผ้านคล้องไหล่มีสีสันท่าง ๆ และนับถือผีบรรพบุรุษ ชาวลาวอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณพื้นที่เมืองศรีสะเกษ อำเภอกันทรารมย์ และอำเภอบึงบูรพ์ มีความรู้ในการทอผ้า เอกลักษณ์คือผ้าซิ่นตีนแดง นับถือประเพณีในระบบฮีต-คองอย่างเคร่งครัด ชาวกูยเป็นชนกลุ่มใหญ่ที่ตั้งหลักแหล่งอยู่ในเขตจังหวัดศรีสะเกษ ใช้ภาษากูยในการสื่อสาร การแต่งกายผู้ชายจะแต่งกายด้วยเสื้อคอกลมผ่าหน้า นุ่งโสร่งสีสันท่าง ๆ ผ้าขาวม้าคาดเอวหรือคล้องไหล่ ผู้หญิงนุ่งผ้าถุงมีเชิง กระจุดมทำด้วยเงิน เสื้อแขนกระบอกสีสันท่าง ๆ ผ้าเปียงเป็นผ้าขาวม้าหรือผ้าลายลูกแก้วสีครีมดำ นับถือผีบรรพบุรุษเชื่อว่าจะให้ความอารักขาและความสุขแก่ลูกหลานได้ และชาวเยอใน

จังหวัดศรีสะเกษอพยพมาจากเมืองจำปาศักดิ์ ตอนใต้ของประเทศลาวในช่วงปลายกรุงศรีอยุธยา ใช้ภาษาเยอในการสื่อสาร การแต่งกายผู้ชายจะนุ่งโสร่งหรือ ผ้าสีต่าง ๆ เป็นโจงกระเบน มีผ้าขาวม้าคาดเอวหรือ คล้องไหล่ เครื่องประดับมีสร้อยคอรูปแบบต่าง ๆ ผู้หญิงสวมเสื้อแขนกระบอกกลมหรือคอตั้ง นุ่งผ้าถุง โจงกระเบน ใส่ตุ้มหูเป็นเครื่องประดับที่สำคัญ นับถือศาสนาพุทธเป็นหลัก และนับถือผีบ้านหรือ ผีบรรพบุรุษ

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและปราชญ์ชาวบ้านเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรม รวมไปถึงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดศรีสะเกษ ผ่านการวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วยผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน จำนวน 30 คน แบ่งตามทฤษฎีองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548: 287-288) ได้ดังนี้

1. ประวัติศาสตร์และร่องรอยทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ ปราสาทสระกำแพงใหญ่ อำเภออุทุมพรพิสัย ปราสาทสระกำแพงน้อย อำเภออุทุมพรพิสัย ปราสาทปรางค์กู๋ อำเภอปรางค์กู๋ ปราสาทบ้านปราสาท อำเภอห้วยทับทัน ปราสาทโดนตวล อำเภอกันทรลักษ์ ปราสาทเมืองจันทร์ อำเภอเมืองจันทร์ ปราสาทบ้านสมอ อำเภอปรางค์กู๋ กุสมบูรณ อำเภอบึงบูรพ์ ปราสาทตาเล็ง อำเภอขุขันธ์ และปราสาทตำหนักไทร อำเภอขุนหาญ

2. โบราณคดีและพิพิธภัณฑ์ ได้แก่ พิพิธภัณฑ์สี่เผ่าไทย วัดพระธาตุเรืองรอง อำเภอเมืองพิพิธภัณฑ์ชุมชนชาวกูย บ้านกู่ อำเภอปรางค์กู๋ พิพิธภัณฑ์โครงการควบคุมมนุษย์โบราณ วัดปราสาทพนาราม อำเภอห้วยทับทันกู่ และแก้วสี่ทิศบ้านห้วย อำเภอราษีไศล

3. งานสถาปัตยกรรมเก่าแก่ดั้งเดิม ได้แก่ ตึกขุนอำเภอไพพานิชย์ อำเภอเมือง และหอรบั้ง วัดหลวง สุ่มังคาราม อำเภอเมือง

4. ศิลปะ ทัศนกรรม ประติมากรรม ภาพวาด รูปปั้นและแกะสลัก ได้แก่ การสานครุฑน้อย บ้านสะอาง อำเภอขุขันธ์ การทำเกวียนน้อยบ้านใจดี อำเภอขุขันธ์ การทำต่อเงินต่อทอง อำเภอภูสิงห์ ผ้าไหมบ้านธาตุน้อย อำเภออุทุมพรพิสัย การปักเสวผ้า บ้านทุ่งไชย อำเภออุทุมพรพิสัย และการย้อมผ้ามะเกลือ บ้านเมืองหลวง อำเภอห้วยทับทัน

5. ศาสนา พิธีกรรม ได้แก่ พิธีเปลี่ยนจิวรหลวงปู่สรวง วัดไพรพัฒนา อำเภอภูสิงห์ งานสักการะหลวงปู่เครื่อง วัดสระกำแพงใหญ่ อำเภออุทุมพรพิสัย และพิธีเล่นกลมอ อำเภอปรางค์กู๋

6. ดนตรี การแสดงละคร ภาพยนตร์ ได้แก่ หนังบักตื้อ บ้านเพี้ยมาต อำเภอราษีไศล การแสดงโขนขุขันธ์ อำเภอขุขันธ์ และสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์ผู้บ่าวไทบ้าน อำเภอราษีไศล

7. ภาษาและวรรณกรรม ได้แก่ ศูนย์การเรียนภาษาเขมร วัดโสภณวิหาร อำเภอขุขันธ์

8. วิถีชีวิต เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อาหาร ได้แก่ การทำนา การปลูกหอมแดง มัดหอมแดง ผ้าไหม ย้อมมะเกลือ ผ้าเบญจศรี แกงมันปู ขนมไปrokeซัง ขนมตดหมา และกึ่งแม่น้ำมูล

9. ประเพณี วัฒนธรรมพื้นบ้าน เทศกาลต่าง ๆ ได้แก่ งานประเพณีแซนโฎนตา อำเภอขุขันธ์ งานเทศกาลดอกคำดวนบาน สืบสานประเพณีสี่เผ่าไทยศรีสะเกษ โฮมสเตย์นครคำดวน อำเภอวังหิน งานประเพณี หัวบุญเบิกฟ้า ขึ้น 3 คำ มหัทศจรยต์เดือนสาม อำเภอปรารังค์กู งานย้อนรำลึกปราสาทสระกำแพงใหญ่ วิสวะสงกรานต์แห่งศรีพุกทเศศวร ขึ้น 2 คำ เดือน 5 อำเภออุทุมพรพิสัย ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวกูย บ้านกู่ อำเภอปรารังค์กู ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวลาว บ้านละทาย อำเภอกันทรารมย์ ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านปราสาทเยอ อำเภอไพรบึง ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านกุดนาแก้ว อำเภอขุขหาญ ชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บ้านสำโรงเกียรติ อำเภอขุขหาญ และชุมชนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านหัวนา อำเภอกันทรารมย์

10. ลักษณะงานและเทคโนโลยี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาใช้เฉพาะท้องถิ่น ได้แก่ การตีมีดของชนเผ่ากูย บ้านตะดอบ อำเภอเมือง

2. การสร้างเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดศรีสะเกษ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์และคัดเลือกทุนทางวัฒนธรรมที่มีศักยภาพต่อการท่องเที่ยว โดยกำหนดให้แบ่งหมวดหมู่ของกิจกรรมและเส้นทางการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 15 กิจกรรม ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดศรีสะเกษ

ลำดับที่	กิจกรรมการท่องเที่ยว	สถานที่/อำเภอ
1	การสานครุฑน้อย	บ้านสะอาง อำเภอขุขันธ์
2	การตีมีดของชนเผ่ากูย	บ้านตะดอบ อำเภอเมือง
3	การทำแกงมันปู “ละแวกะตาม”	บ้านกู่ อำเภอปรารังค์กู
4	การทำขนมไปrokeซัง	บ้านกู่ อำเภอปรารังค์กู
5	การปลูกหอมแดง มัดหอมแดง	บ้านโนนสูง อำเภอขุขันธ์
6	การย้อมผ้าศรีลาวา	บ้านกระมัลพัฒนา อำเภอขุขหาญ
7	การทอผ้าไหม	บ้านธาตุน้อย อำเภออุทุมพรพิสัย
8	การปักเสวเสื่อ	บ้านทุ่งไชย อำเภออุทุมพรพิสัย
9	การย้อมผ้าด้วยมะเกลือ	บ้านเมืองหลวง อำเภอห้วยทับทัน
10	พิพิธภัณฑ์ชุมชนชาวกูย	บ้านกู่ อำเภอปรารังค์กู
11	ชมปราสาทปรารังค์กู	บ้านกู่ อำเภอปรารังค์กู

ลำดับที่	กิจกรรมการท่องเที่ยว	สถานที่/อำเภอ
12	ไถ่อย่างไม้มะดัน	บ้านห้วยทับทัน อำเภอห้วยทับทัน
13	กราบขอพรหลวงปู่ห้วย	วัดป่าประชารังสรรค์ อำเภอห้วยทับทัน
14	ชมวัดศรีบึงบูรพ์	วัดศรีบึงบูรพ์ อำเภอบึงบูรพ์
15	กึ่งแม่น้ำมูล	บ้านเหล่าโดน อำเภอราชไศล

2.2 เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงที่สะท้อนถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อของชาวศรีสะเกษ จำนวน 4 เส้นทาง ดังนี้

1) กราบเก็จชื่อดัง ชมวัดสวยมนต์คลัง ลี้มรสเมนูเด็ด ได้แก่ กราบพระเกจิอาจารย์ชื่อดังของจังหวัดศรีสะเกษที่ยังมีชีวิตอยู่คือ หลวงปู่ห้วย วัดป่าประชารังสรรค์ อำเภอห้วยทับทัน ลี้มลองไถ่อย่างไม้มะดัน การนำเอาต้นมะดันมาทำเป็นไม้ปิ้งไก่ ทำให้รสเปรี้ยวจากไม้ซึมเข้าไปในเนื้อไก่ ทานคู่กับน้ำจิ้มสูตรเด็ดประจำร้าน จากนั้น เดินทางไปชมอุโบสถวัดศรีบึงบูรพ์ อำเภอบึงบูรพ์ จุดเด่นคือรูปปั้นพญานาค 7 เศียรสีทองขนาดใหญ่ มีความสวยงามและอลังการมาก จากนั้นเดินทางไป อำเภอราชไศล เพื่อทำกิจกรรมตามหากึ่งแม่น้ำมูล เป็นกึ่งน้ำจืดขนาดใหญ่ วิธีการจับคือวางตาข่ายดักปลา นำมาทำเมนูกึ่งเผาและต้มยำกึ่ง

2) ย้อนรอยเมืองศรี ของดีชนเผ่า ได้แก่ สักการะอนุสาวรีย์พระยาไกรภักดี (ตากะจะ) เจ้าเมืองคนแรก ที่บ้านดวนใหญ่ อำเภอวังหิน ชมการแสดงเซิ้งสะโนของชาวเยอ ทำกิจกรรมขุดปูนา และทำเมนูเด็ดของชาวกูย “ละแวกะตาม” เข้าพักโฮมสเตย์สัมผัสวิถีชีวิต เดินทางไปบ้านตะดอบ อำเภอเมืองเรียนรู้และทดลองตีมีดด้วยภูมิปัญญาพื้นบ้านชาวกูย จากนั้นเดินทางไป เดินทางไป อำเภอปรางค์กู๋ เยี่ยมชมปราสาทปรางค์กู๋ และทำกิจกรรม “ขนมไปรกระซัง” ขนมโบราณหาทานยาก เป็นลูกกลมสีเหลืองคล้ายขนมไข่หงส์ ทำจากแป้ง ใส้ทำจากมะพร้าวอ่อนคลุกน้ำตาลแดง

3) สุจริตชน คนเมืองศรี ได้แก่ กิจกรรมมัดजूหอมแดง อำเภอขามเฒ่า หอมแดงเป็นสินค้าที่สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรชาวจังหวัดศรีสะเกษ ปลูกมาใน อำเภอราชไศล และอำเภอขามเฒ่า จากนั้นเดินทางไปอำเภอขุขันธ์ เพื่อทำกิจกรรมสานครุฑน้อย ผลิตภัณฑ์ขนาดจิ๋ว ยกกระดับเป็นต่างหู เครื่องประดับสุดเท่ จากนั้นเดินทางไป อำเภอขุนหาญ ดินแดนทุเรียนภูเขาไฟ ทำกิจกรรม “ย้อมผ้าศรีลาวา” จากดินภูเขาไฟ เยี่ยมชมสวนทุเรียนและผลไม้

4) เส้นทางสายไหม ผ้าไทยเมืองศรี ได้แก่ กิจกรรมทอผ้าลายประจำถิ่นที่บ้านธาตุน้อย อำเภออุทุมพรพิสัย เช่น ลายนาคร ลายสน และลายหุ้ยแมง จากนั้นเดินทางไปบ้านทุ่งไผ่ อำเภออุทุมพรพิสัย ทำกิจกรรมปักแสบ กรรมวิธีโบราณในการเย็บต่อชิ้นผ้าด้วยลวดลายพื้นบ้าน เช่น ลายตะขาบ ลายเซียงเทียน และลายใบโพธิ์ จากนั้นเดินทางไปบ้านเมืองหลวง อำเภอห้วยทับทัน เรียนรู้กรรมวิธีชมการสาธิต และร่วมทดลองย้อมผ้าด้วยมะเกลือที่ให้สีดำสีนิยมของคนพื้นบ้านแถบนี้

อภิปรายผล

ในพื้นที่ของจังหวัดศรีสะเกษสามารถพบปราสาทขอมโบราณจำนวนมากเนื่องจากมีกลุ่มชาติพันธุ์เขมรอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษนี้มาก่อน เช่น ปราสาทสระกำแพงใหญ่ ปราสาทสระกำแพงน้อย ปราสาทปรารังค์กู ปราสาทห้วยทับทัน ปราสาทโดนตวล เป็นต้น จากนั้นมีการอพยพเข้ามาของชาวเยอ ชาวกูย และชาวลาวจากเมืองจำปาสัก ประเทศลาวตอนใต้ ส่งผลให้จังหวัดศรีสะเกษเป็นเมืองแห่งอารยธรรม 4 เผ่า ได้แก่ เขมร กูย(ส่วย) ลาว และเยอ ซึ่งมีอัตลักษณ์ทางวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีที่โดดเด่น การศึกษาในครั้งนี้ได้สังเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมของทั้ง 4 เผ่า จนสามารถถอดองค์ความรู้นำไปสู่การสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวสะท้อนอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของจังหวัดศรีสะเกษได้ คือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ เช่น การมัดหอมแดง การสานครุฑน้อย การตีเม็ด กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาหาร เช่น การทำแกงมันปู “ละแวกะตาม” การทำขนมโปรกะซัง ไก่ย่างไม้มะดัน กุ้งแม่น้ำมูล กิจกรรมที่เกี่ยวกับศิลปหัตถกรรม เช่น การทอผ้าไหม การปักแส้วเสื่อ การย้อมผ้า ศรีลาวา การย้อมผ้าด้วยมะเกลือ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธนิตา แสงวิเชียร และคณะ (2020, 180-199) เรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บ้านไทยทรงดำ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี มีการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้วัฒนธรรมอาหารไทยทรงดำสำหรับขึ้นเฮือนใหม่ เป็นห้องเรียนการทำอาหารพื้นถิ่น เช่น ยำผักจู้บ แกงส้มหน่อไม้ ผัดข้าวต้มมัด และกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม เช่น กิจกรรมการทอผ้า การปักหมอน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิตติมา อังกรวัชรพันธุ์ และ กิ่งกนก เสาวภาวงศ์ (2561, 29-42) เรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มคุณค่าการท่องเที่ยวบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดอ่างทอง พบว่าชุมชนบางเจ้าฉ่าและชุมชนบางตาแผ่นดินได้นำผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ หวาย และผักตบชวาที่มีความโดดเด่นทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาและหัตถกรรมพื้นบ้าน มาสร้างเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักท่องเที่ยว โดยแบ่งเป็นฐานการเรียนรู้ ได้แก่ ฐานการเรียนรู้งานจักสาน ฐานการเรียนรู้การทำขนมไทย และฐานการเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ โดยมีการสอนทำจักสานตั้งแต่ระดับง่ายจนถึงระดับยาก

เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จากทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนในจังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงที่สะท้อนถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณีและความเชื่อของชาวศรีสะเกษ แบ่งเป็น 4 เส้นทางการท่องเที่ยว ได้แก่ 1) กราบเกจิชื่อดัง ชมวัดสวยมนต์ขลัง ถิ่นรสเมนูเด็ด 2) ย้อนรอยเมืองศรี ของดีชนเผ่า 3) สุจริตชน คนเมืองศรี 4) เส้นทางสายไหม ผ้าไทยเมืองศรี สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดวงธิดา พัฒโน และ จาริณี แซ่ว่อง (2560, 89-106) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนมีส่วนร่วม กรณีศึกษา ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง พบว่า สินค้าหลักหลักทางการท่องเที่ยวมีทั้งประเภทธรรมชาติ เช่น น้ำตกหนานปลิว ถ้ำน้ำห้วยน้ำใส ประเภทประวัติศาสตร์และศาสนสถาน เช่น วัดลานข่อย วัดทุ่งชุมพล ประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี เช่น วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ กลุ่มอาชีพ และประเภทที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำใส

กิจกรรมล่องแก่ง และสวนสมุนไพร และได้สร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ภายในตำบลลานข่อย จำนวน 3 เส้นทาง ได้แก่ เส้นทางที่ 1 กลุ่มหัตถกรรมไม้กลึง วัดลานข่อย กลุ่มทอผ้าไหมลานข่อย กลุ่มเครื่องแกงบ้านทุ่งชุมพลพัฒนา วัดทุ่งชุมพล อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำใส กิจกรรมล่องแก่ง เส้นทางที่ 2 วัดลานข่อย กลุ่มทอผ้าไหมลานข่อย กลุ่มสมุนไพรเพื่อการยังชีพแบบพื้นบ้าน กลุ่มเครื่องแกงบ้านทุ่งชุมพลพัฒนา วัดทุ่งชุมพล อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำใส กิจกรรมล่องแก่ง และเส้นทางที่ 3 วัดลานข่อย กลุ่มหนังตะลุง กลุ่มทอผ้าถ้ำลา ลานข่อย น้ำตกหนานปลิว อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำใส วัดทุ่งชุมพล

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษา รวบรวม ตลอดจนจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาษากูย (ส่วย) และ ภาษาเยอ เนื่องจากเป็นภาษาที่มีเฉพาะภาษาพูด ไม่มีภาษาเขียน
2. ควรศึกษาและพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวปราสาทขอมโบราณที่สามารถสร้างประสบการณ์ที่แปลกใหม่ให้นักท่องเที่ยว เนื่องจากมีจำนวนมากในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ
3. ควรศึกษาและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติรูปแบบใหม่ ๆ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวทุกเพศทุกวัย

เอกสารอ้างอิง

- กนกกาญจน์ บุญทรง, พยอม ธรรมบุตร, สันติธร ภูริภักดี, และสหพันธ์ ตั้งเบญจสิริกุล. (2564). แผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวแบบบูรณาการอย่างยั่งยืนในจังหวัดศรีสะเกษ. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**, 10(2), 308-322.
- ดวงธิดา พัฒโน และ จาริณี แซ่ว่อง. (2560). การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยชุมชนมีส่วนร่วม กรณีศึกษา ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 37(2), 89-106.
- จิตติมา อังกรวัชรพันธุ์ และ กิ่งกนก เสาวภาวงศ์. (2561). รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มคุณค่าการท่องเที่ยวบนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดอ่างทอง. **วารสารศรีนครินทรวิโรฒ วิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**, 10(20), 29-42.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: : เพรส แอนด์ ดีไซน์
- จิตติมา บำรุงศิลป์. (2562). การประเมินคุณค่าของทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดศรีสะเกษ. **มนุษยศาสตร์ (มสส.)**, 17(2), 1-23
- ธนิศา แสงวิเชียร, ปริพรรณ์ แก้วเนตร, จุฑามาส เฟ็งโคนา, ฐณวุฒิ ชูติพงศ์เดช และฐานิดา ดวงแป้น. (2020). เรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์บ้านไทยทรงดำ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี. **วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**, 12(1), 180-199.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- UNESCO. (2006). **Towards sustainable strategies for creative tourism discussion report of the planning meeting for 2008**. International Conference on Creative Tourism. USA: New Mexico.
- Romana KOREZ-VIDE. (2013). **Creative tourism as a source of innovativeness and sustainability in tourism**. 1307-1320.
- Richards, G. and Raymond, C.. (2000). **Creative Tourism**. ATLAS News 23, 16-20.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการศพสัตว์วิชาการ

วันที่ 26 - 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การพัฒนาเว็บไซต์เพื่อการบริหารจัดการศพสัตว์เลี้ยง

The Development for Management of Pet Cremation Services Website

ณัฐรากร กาลเขว้า¹, ณัฐชยา ไกรพรศักดิ์², ลีรพร คำแดง³,
ณैया จิตรใจเย็น⁴, จิรพรรณ ฐลิตนารมย์⁵, วราพรรณ อภิกุระโชค⁶

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการบริการ และพัฒนาเว็บไซต์เพื่อการบริหารจัดการศพสัตว์เลี้ยง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยในจังหวัดกรุงเทพมหานคร และเลี้ยงสัตว์เลี้ยง จำนวน 102 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบลูกโซ่ ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี มีอาชีพพนักงาน/ลูกจ้างเอกชน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 35,000 บาท พักอาศัยอยู่บ้านเดี่ยว รู้จักวิธีการจัดการกับศพของสัตว์เลี้ยง และมีประสบการณ์ในการจัดการกับศพของสัตว์เลี้ยง ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยงในระดับมาก ส่วนการพัฒนาเว็บไซต์พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการข้อมูลคำอธิบายเกี่ยวกับการใช้บริการและสามารถเข้าใช้งานได้จากหลายช่องทางในระดับมาก

คำสำคัญ: เว็บไซต์, ความต้องการของผู้บริโภค, บริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง

¹ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขานิติศาสตร์และสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ Email-Jiraphan.t@gku.th

² นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขานิติศาสตร์และสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขานิติศาสตร์และสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

⁴ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขานิติศาสตร์และสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

⁵ นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขานิติศาสตร์และสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

⁶ อาจารย์ประจำภาควิชานิติศาสตร์และสารสนเทศ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ E-mail: warapan.a@ku.th

Abstract

The purposes of this research were to study the service needs and development for management of pet cremation services website. The samples consisted of 102 pet parents living in Bangkok. The research use snowball sampling and online questionnaire to collect information. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation. The results of the research found that most of the samples were female aged between 21-30 years old, working as a company employee, have an average monthly income more than 35,000 baht, and living in detached house. The samples know how to manage pet corpses and have experienced to handling pet corpses. The samples need pet funeral services in a high-level. As for website development it was found that the samples need description information about services and can be access from various channels in a high-level.

Keywords: Website, Consumer Needs, Pet Cremation Services

บทนำ

กระแสความผูกพันความรักที่ผู้คนแสดงออกสู่สัตว์เลี้ยงเริ่มมีมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้วยรูปแบบชีวิตความเป็นอยู่ของสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไปสู่ “ครอบครัวเดี่ยว” มากยิ่งขึ้น ส่วนหนึ่งแต่งงานเป็นสามีภรรยากันแต่ไม่มีบุตร ทำให้การเลี้ยงสัตว์อย่างอบอุ่นเปรียบเสมือนคนในครอบครัว ตามวิถีชีวิตของ “คนยุคมิลเลนเนียล” รวมถึงการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ที่ผู้สูงอายุเลี้ยงสัตว์เพื่อคลายเหงาทำให้เกิดธุรกิจเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงขึ้นมา

ผู้จัดงาน Pet Expo Thailand 2020 เปิดเผยว่า ภาพรวมตลาดธุรกิจสัตว์เลี้ยงในปี 2563 ยังคงทรงตัวได้ดี สวนกระแสภาวะเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นช่วงปีแรกที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 และเทรนด์การเลี้ยงสัตว์ของคนรุ่นใหม่เปลี่ยนไป ซึ่งเปลี่ยนจากพฤติกรรมการเลี้ยงแบบ Pet Lover มาเป็น Pet Parent ซึ่งเป็นความรักความผูกพันเหมือนสมาชิกในครอบครัว โดยจะเห็นได้จากการที่ผู้เลี้ยงสัตว์มีการมอบความรักให้แก่สัตว์เลี้ยงเหมือนลูกของตนเอง โดยมีความต้องการเลือกสิ่งที่ดี มีคุณภาพให้กับสัตว์เลี้ยง ไม่ว่าจะเป็นอาหาร สิ่งของเครื่องใช้ หรือบริการต่าง ๆ ส่งผลให้กลุ่มธุรกิจสัตว์เลี้ยงยังคงเติบโตต่อเนื่อง ทั้งนี้ มูลค่าตลาดสัตว์เลี้ยงในปี 2562 ที่ผ่านมามีมูลค่าการเติบโตที่ 35,453 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ประมาณ 10% (ไทยรัฐออนไลน์, 2563) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสถานการณ์โควิด-19 ที่ทำให้เกิดการทำงานอยู่บ้าน (work from home) และอยู่บ้านเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด ส่งผลให้คน

เกิดความผูกพันกับสัตว์เลี้ยงมากยิ่งขึ้น รวากับพวกเขาเหล่านั้นเป็นสมาชิกคนหนึ่งภายในครอบครัว และเมื่อสิ่งเกิดถึงธุรกิจที่เกิดขึ้นใหม่ และเกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยงเพิ่มขึ้นอย่างน่าสนใจในแง่ของมูลค่า หรือในแง่ของความแปลกใหม่ ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจดูแลสัตว์เลี้ยง เช่น โรงพยาบาลสัตว์ ที่ให้การรักษาพยาบาลคล้ายกับการรักษามนุษย์ มีการวินิจฉัยโรคอย่างละเอียดมากขึ้น การทำสปาสัตว์เลี้ยง รวมถึงธุรกิจการฉีดยาป้องกันโรคและการทำพิธีกรรมหลังจากที่สัตว์เลี้ยงเสียชีวิต ธุรกิจเหล่านี้เกิดขึ้นมาเพื่อรองรับความต้องการ ซึ่งมีแนวโน้มการเติบโตในระดับ 5-10% ต่อปี โดยถือเป็นกระแสในปัจจุบันสำหรับวงการสัตว์เลี้ยง (ดีไลฟ์, 2564)

นอกจากนี้ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเติบโตของธุรกิจสัตว์เลี้ยง อย่างแนวโน้มการมีอยู่แบบครอบครัวเดี่ยว การแต่งงานที่น้อยลง นิยมอยู่เป็นโสด และการแต่งงานแต่ไม่มีบุตรมากขึ้น จึงหันมานิยมเลี้ยงสัตว์เลี้ยงเป็นเพื่อนคลายเหงา ประกอบกับแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็น Pet Parent ซึ่งพฤติกรรมในลักษณะนี้คือ การที่ดูแลเอาใจใส่สัตว์เลี้ยงอย่างดีเสมือนหนึ่งเป็นสมาชิกในครอบครัว โดยแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็น Pet Parent ในประเทศไทยนั้น พบว่า สภาพสังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบัน มีค่านิยมการยกย่องสัตว์เลี้ยงเสมือนลูก โดยกลุ่มคนที่รักสัตว์นั้นไม่ได้มองว่าสัตว์เลี้ยงมีสถานะที่ต่ำกว่าคน แต่มองว่าสัตว์เลี้ยงมีสถานะภาพที่ไม่ต่างจากคน (ปัทมา เหมือนสมัย, 2557) ซึ่งสามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมของผู้เลี้ยง เช่น การสนทนากับสัตว์เลี้ยง ที่ผู้เลี้ยงมักจะมีการสร้างเสียงพิเศษในการสนทนากับสัตว์เลี้ยง เสมือนการสนทนากับเด็ก โดยผู้เลี้ยงสัตว์เลี้ยงได้กำหนดให้ตนเองเป็นพ่อหรือแม่ด้วยความรักความผูกพันที่มีต่อสัตว์เลี้ยง และยังทำให้ผู้เลี้ยงมีการใช้จ่ายเงินเพื่อให้สัตว์เลี้ยง มีความสุข และยินดีที่จะทุ่มเทเงินเพื่อใช้จ่ายไปกับสินค้าและบริการเพื่อสัตว์เลี้ยงเป็นจำนวนมาก เพื่อแสดงให้เห็นถึงการให้ความรัก ดูแลเอาใจใส่สัตว์เลี้ยง โดยพบว่า ไม่เพียงแต่การดูแลเอาใจใส่ต่อสัตว์เลี้ยงเท่านั้น แต่การใช้ชีวิตโดยมีสัตว์เลี้ยงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ก็เป็นการสะท้อนถึงความสำคัญที่มีให้กับสัตว์เลี้ยงที่มากขึ้น และยังสอดคล้องกับการเติบโตของธุรกิจสัตว์เลี้ยงอีกด้วย

จากกระแสความนิยมและพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ที่เพิ่มขึ้นดังที่กล่าวข้างต้นนั้น ชี้ให้เห็นถึงการให้ความสำคัญจากเจ้าของสู่สัตว์เลี้ยงที่เพิ่มมากขึ้น รวมถึงการเติบโตของธุรกิจสัตว์เลี้ยงที่มีแนวโน้มการเติบโตขึ้นทุกปี ผู้ประกอบการจึงต้องมีการปรับตัวตามพฤติกรรมของผู้บริโภค เพื่อช่วยให้เกิดการขยายโอกาสทางธุรกิจได้ (ศิวพร เทียงธรรม และบุหงา ชัยสุวรรณ, 2561) อย่างไรก็ตามการเลี้ยงสัตว์ไปจนถึงช่วงอายุชัย การประสบอุบัติเหตุ การสูญเสีย สำหรับคนที่เลี้ยงสัตว์ไม่ว่าจะมาจากสาเหตุใดก็ตามย่อมทำให้เกิดความรู้สึกเศร้าเสียใจ รวมถึงการที่คนหรือผู้ที่เลี้ยงสัตว์นั้นมีความเชื่อและวิถีในการจัดการศพของสัตว์เลี้ยงที่ต่างกัน ประกอบกับข้อมูลจำนวนชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2561 ที่พบว่าในกรุงเทพมหานครมีประเภทของชุมชนเป็นชุมชนอัดมากที่สุดในรองลงมาคือชุมชนเมือง (สำนักผังเมือง. กองนโยบายและแผนงาน, 2561) ซึ่งอาจทำให้ผู้ที่เลี้ยงสัตว์ขาดพื้นที่และไม่สะดวกในการจัดการศพของ

สัตว์เลี้ยงของตนเองเมื่อเกิดการสูญเสียดังกล่าว จึงเป็นที่มาของการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อที่จะศึกษาความต้องการใช้บริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง และพัฒนาเว็บไซต์เพื่อบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง โดยผลการวิจัยจะช่วยในการวางแผนประชาสัมพันธ์การบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยงให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น และเป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์เพื่อบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยงให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการใช้บริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง
2. เพื่อพัฒนาเว็บไซต์เพื่อบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาเว็บไซต์เพื่อบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยในจังหวัดกรุงเทพมหานคร และเลี้ยงสัตว์เลี้ยง โดยการวิจัยครั้งนี้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 102 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์ในรูปแบบ Google Form แบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ความต้องการบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง และ 3) การพัฒนาเว็บไซต์เพื่อบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง

การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบแก้ไขให้มีความถูกต้องและเที่ยงตรงตามเนื้อหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการคัดเลือกแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) โดยจะส่งต่อลิงค์ (url) ของแบบสอบถามผ่านเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ เฟซบุ๊กและไลน์ นอกจากนี้ยังมีการส่งผ่านข้อความ (Chat) ของกลุ่มคนรักสัตว์ใน ช่วงเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูล คือ วันที่ 5 – 10 มีนาคม 2565

การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ลงรหัสข้อมูล วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic Analysis) โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะการจำแนก ข้อมูล	ประเภท	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	46	45.10
	หญิง	56	54.90
2. อายุ (ปี)	ต่ำกว่า 20 ปี	2	1.96
	21 - 30 ปี	27	26.47
	31 - 40 ปี	26	25.49
	41 - 50 ปี	18	17.65
	51 - 60 ปี	21	20.59
	มากกว่า 60 ปี	8	7.84
3. อาชีพ	นักเรียน/นักศึกษา	4	3.92
	รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	9	8.83
	พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน	59	57.84
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	26	25.49
	อื่น ๆ	4	3.92
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 15,000 บาท	4	3.92
	15,001 - 25,000 บาท	21	20.59
	25,001 - 35,000 บาท	18	17.65
	มากกว่า 35,000 บาท	59	57.84
5. รูปแบบที่พักอาศัย	หอพัก/อพาร์ทเมนท์/คอนโด	17	16.67
	บ้านเดี่ยว	52	50.98
	อาคารพาณิชย์/ทาวน์โฮม/ทาวน์เฮ้าส์	32	31.37
	อื่น ๆ	1	0.98
	รวม	54	52.94

ลักษณะการจำแนก ข้อมูล	ประเภท	จำนวน (คน)	ร้อยละ
6. ท่านรู้จักวิธีการ จัดการกับศพของสัตว์ เลี้ยงหรือไม่	ไม่รู้	48	47.06
7. ท่านเคยมี ประสบการณ์ในการ จัดการกับศพของสัตว์ เลี้ยงหรือไม่	มี	55	53.92
	ไม่มี	47	46.08
	รวม	102	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทั้งสิ้น 102 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 54.90 ด้านอายุ พบว่ามีช่วงอายุ 21 - 30 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 26.47 มีอาชีพ พนักงาน/ลูกจ้างเอกชน จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 57.84 ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่ารายได้มากกว่า 35,000 บาท จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 57.84 ด้านรูปแบบที่พักอาศัย พบว่า พักอยู่บ้านเดี่ยว จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 50.98 ด้านการรู้วิธีการจัดการกับศพของสัตว์เลี้ยง พบว่า รู้จักวิธีการจัดการกับศพของสัตว์เลี้ยง จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 52.94 ด้านประสบการณ์ในการจัดการกับศพของสัตว์เลี้ยง พบว่ามีประสบการณ์ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 53.92

ความต้องการใช้บริการบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง

ความสนใจในบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง

ตารางที่ 2 ความสนใจเกี่ยวกับ “บริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง”

ความสนใจใน “บริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง”	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สนใจ	66	64.71
ไม่สนใจ	12	11.76
ยังไม่แน่ใจ	24	23.53
รวม	102	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สนใจบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยงจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 64.71 ยังไม่แน่ใจ 24 คน คิดเป็นร้อยละ 23.53 และไม่สนใจ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 11.76

2.2 บริการที่ต้องการในการบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง

ตารางที่ 3 บริการที่ต้องการในการบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง

บริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รับศพสัตว์เลี้ยงจากที่บ้าน/คลินิก/โรงพยาบาล	37	13.21
ฝังศพสัตว์เลี้ยง	56	20.00
เผาศพสัตว์เลี้ยง	59	21.07
การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา	36	12.86
ลอยอังคาร	18	6.43
ทำบุญ/อุทิศส่วนกุศล	35	12.50
ของที่ระลึกจากอัฐิของสัตว์เลี้ยง	20	7.14
บริการ Remind (แจ้งเตือนเพื่อระลึกถึงในวันครบรอบ)	19	6.79
รวม	280	100.00

*หมายเหตุ : เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 3 พบว่า จากคำตอบรวมทั้ง 280 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สนใจบริการเผาศพสัตว์เลี้ยง จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 21.07 รองลงมาคือ ฝังศพสัตว์เลี้ยง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และน้อยที่สุดคือ ลอยอังคาร จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 6.43

การพัฒนาเว็บไซต์เพื่อบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง

3.1 ข้อมูลเพื่อพัฒนาเว็บไซต์เพื่อบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง

ตารางที่ 4 ข้อมูลเพื่อพัฒนาเว็บไซต์บริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง

รูปแบบเว็บไซต์	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความต้องการ
1) ข้อมูลบนเว็บไซต์			
1.1) ข้อมูลคำอธิบายเกี่ยวกับการให้บริการ	4.10	0.97	มาก
1.2) ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศพสัตว์เลี้ยง	4.05	0.97	มาก
1.3) ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กร	3.59	0.90	มาก
1.4) ข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลและเลี้ยงสัตว์	3.89	0.85	มาก
1.5) ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการรักษาสัตว์เลี้ยง	3.97	0.91	มาก
1.6) ข้อมูลเกี่ยวกับด้านอาหารและโภชนาการของสัตว์	3.89	0.96	มาก
1.7) ข้อมูลเกี่ยวช่องทางการติดต่อเรา	4.01	0.95	มาก
รวม	3.93	0.77	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ข้อมูลบนเว็บไซต์ที่ใช้ในการพัฒนาเว็บไซต์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.77) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อมูลคำอธิบายเกี่ยวกับการให้บริการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.97) รองลงมาคือ ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศพสัตว์เลี้ยง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.97) และน้อยที่สุดคือข้อมูลเกี่ยวกับองค์กร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.90)

3.2 การออกแบบเพื่อพัฒนาเว็บไซต์เพื่อบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง

ตารางที่ 5 การออกแบบเพื่อพัฒนาเว็บไซต์บริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง

รูปแบบเว็บไซต์	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความต้องการ
2) การออกแบบเว็บไซต์			
2.1) สัญลักษณ์ (Icon) มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.26	0.81	มาก
2.2) ภาษาที่ใช้เป็น ภาษาระดับทางการ	3.82	0.84	มาก
2.3) มีสื่อมัลติมีเดีย เช่น รูปภาพ วิดีโอ ประกอบการข้อมูล	4.11	0.79	มาก
2.4) เว็บไซต์มีการใช้สี กราฟิก ที่สวยงามและเหมาะสม	4.08	0.82	มาก
2.5) สามารถเข้าใช้ได้จากหลายช่องทาง เช่น Smartphone, Tablet	4.27	0.81	มาก
รวม	4.11	0.71	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า การออกแบบเว็บไซต์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.71) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สามารถเข้าใช้ได้จากหลายช่องทาง เช่น Smartphone, Tablet อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.81) รองลงมาคือ สัญลักษณ์ (Icon) มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.81) และน้อยที่สุดคือ ภาษาที่ใช้เป็น ภาษาระดับทางการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.84)

อภิปรายผล

บริการที่ต้องการในการบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สนใจบริการเผาศพสัตว์เลี้ยง รองลงมาคือ ฟังศพสัตว์เลี้ยง อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างอาจไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศพสัตว์เลี้ยงที่ถูกต้อง หรืออาจจะไม่สะดวกในการจัดการศพของสัตว์เลี้ยงด้วยตัวเอง รวมถึงเรื่องของพิธีกรรมและความเชื่อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูภัทรจิตตาภรณ์., วิเชียร นามการ, พระครูอัครศีลวิสุทธิ, สุทธิวิทย์ จันทร์ภิรมย์ และพระสุวิจักขณ์ กุลยศขยงกูร (2564) ที่ศึกษาประเพณีพิธีกรรมกับคติความเชื่องานฌาปนกิจศพในกระแสบริโณคนิยมของวัดหนองไผ่ ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา ที่อธิบายไว้ว่า วิธีทำศพส่วนใหญ่จะต้องคล้อยตามความเชื่อทางศาสนา ซึ่งโดยทั่วไปจะมีเพียง 2 วิธี คือ การฝังและการเผา

การพัฒนาเว็บไซต์เพื่อการบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยงพบว่า

2.1 ด้านข้อมูลบนเว็บไซต์เพื่อพัฒนาเว็บไซต์บริการจัดการศพสัตว์เลี้ยงโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อมูลคำอธิบายเกี่ยวกับการให้บริการ รองลงมาคือ ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศพสัตว์เลี้ยง ข้อมูลของบริการเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เข้าใจถึงรายละเอียดและขั้นตอนในการให้บริการ เพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตนา ฐานิตธนกร และอุมารินทร์ศรีศศิวิมล (2554) ที่ศึกษาการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่เกี่ยวข้องกับสัตว์เลี้ยง ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่อธิบายไว้ว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการมากที่สุด

2.2 ด้านการออกแบบเพื่อพัฒนาเว็บไซต์เพื่อบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถเข้าใช้ได้จากหลายช่องทาง เช่น Smartphone เนื่องจากปัจจุบันมีเทคโนโลยีใหม่เกิดขึ้นมากมาย ในรูปแบบออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงได้ทุกที่และทุกเวลา เพื่อตอบสนองด้านการอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงและการสื่อสารระหว่างผู้ซื้อ

และผู้ขาย จากเทคโนโลยีต่าง ๆ นี้ทำให้ผู้บริโภคนั้นต้องการทางเลือกตามความสะดวกของตนเองในการเข้าถึงบริการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Reitzen J. (2007) ที่กล่าวไว้ว่า สินค้าและบริการโดยอาศัยช่องทางฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อเข้าถึงผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งตอบโจทย์ความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันและใช้ต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยช่องทางดิจิทัลเป็นช่องทางที่สามารถเป็นการเปิดโอกาสให้กับธุรกิจขนาดเล็กเป็นที่รู้จักและขยายฐานลูกค้าได้เป็นอย่างดี และผลการวิจัยส่วนนี้สอดคล้องกับการวิจัยของสุชาติดา พลาชัยภิรมย์ศิลป์ (2555) ที่พบว่า แท็บเล็ตสามารถพกพาไปได้ทุกที่และมีการใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย เช่นเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ใช้ข้อมูลข่าวสาร สามารถใช้ในการติดต่อพูดคุยกันผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ได้ และผลการวิจัยส่วนนี้ยังพบอีกว่า ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการการออกแบบด้านสัญลักษณ์ (Icon) มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย ซึ่งสอดคล้องกับจันทร์วรรณ วีรพงษ์ และหนึ่งททัย (2554) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้งานไอคอนบนหน้าจอโทรศัพท์มือถือ พบว่า สิ่งในกลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีผลต่อความสามารถในการใช้งานไอคอนบนหน้าจอโทรศัพท์มือถือในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความง่ายในการจดจำ และการสื่อความหมายได้อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับณัฐ น้อยสวัสดิ์ (2543) ที่อธิบายไว้ว่า การออกแบบเว็บเพจเป็นเหมือนการทำงานศิลปะชนิดหนึ่ง ที่จะต้องทำให้ผู้ชมได้รับความสำราญ สนุกสนานหรือชื่นชอบ และพอใจที่จะกลับมาชมอีกดังนั้นการออกแบบเว็บเพจที่ดีจึงต้องประกอบด้วย ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว สัญลักษณ์นำทาง (Icon) และข้อความปกติที่มีลูกเล่นต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต้องการทราบข้อมูลคำอธิบายเกี่ยวกับการให้บริการ เนื่องจากการบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยงเป็นบริการที่ใหม่ และยังไม่แพร่หลายในประเทศไทย ดังนั้นในเว็บไซต์เพื่อการบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง จึงควรนำเสนอข้อมูลอธิบายเกี่ยวกับการให้บริการบนเว็บไซต์ให้ชัดเจน โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการจัดการศพของสัตว์เลี้ยง เช่น บริการเผาและฝังศพสัตว์เลี้ยง รวมไปถึงบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยให้ผู้ใช้เว็บไซต์ได้ทราบรายละเอียด และเข้าใจเกี่ยวกับการบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยงมากยิ่งขึ้น

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการด้านการออกแบบเว็บไซต์เพื่อบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยงอยู่ในระดับมาก โดยผู้ออกแบบเว็บไซต์ควรวางแผนการออกแบบเพื่อการใช้งานในอุปกรณ์ที่หลากหลาย อย่างรูปแบบการเข้าถึงได้ในช่องทางต่าง ๆ เช่น Smartphone, Tablet เนื่องจากขนาดหน้าจอแสดงผลแตกต่างกัน รวมถึงการกำหนดและเลือกใช้สัญลักษณ์ (Icon) ให้มีความเหมาะสม

ชัดเจน คำนึงถึงความง่ายในการใช้งาน การเชื่อมโยง และการทำความเข้าใจ เพื่อให้เว็บไซต์บริการจัดการ ศพสัตว์เลี้ยงใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการใช้บริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง
2. ศึกษาความพึงพอใจจากการใช้งานเว็บไซต์เพื่อการบริการจัดการศพสัตว์เลี้ยง

เอกสารอ้างอิง

- จักรพงษ์ เจือจันทร์. (2543). การศึกษาการออกแบบเว็บเพจของโรงเรียนในโครงการเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อโรงเรียนไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์วรรณ ศรีสุวรรณ, วีรพงษ์ พลนิกรกิจ และหนึ่งหทัย ขอผลกลาง. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้งานไอคอนบนหน้าจอโทรศัพท์มือถือ. *Suranaree Journal of Social Science*, 5(2), 93-107.
- ณัฐ นอยสวัสดิ์. (2543). อินเทอร์เน็ตกับการออกแบบ. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์*, 8(2), 29-38.
- ดีไลฟ์. (2564). เทรนด์ สัตว์เลี้ยงแสนรัก วิธีชีวิตใหม่...สู่ธุรกิจความผูกพัน. สืบค้นเมื่อ 8 เมษายน 2565, จาก <https://www.prachachat.net/d-life/news-816106>
- ไทยรัฐออนไลน์. (2563). ธุรกิจสัตว์เลี้ยงยังเติบโต เหตุคนรักหมา แมว เหมือนลูก หุ่นเงินจ่ายไม่อื่น. สืบค้นเมื่อ 8 เมษายน 2565, จาก <https://www.thairath.co.th/business/market/1912957>
- นิตนา ฐานิตชนกร และ อุมารินทร์ ศรีศิริวิมล. (2554). การตัดสินใจเลือกใช้บริการที่เกี่ยวข้องกับ สัตว์เลี้ยงในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. *วารสารคณะวิทยาการจัดการและ สารสนเทศศาสตร์*, 6(2), 40-52.
- ปัทมา เหมือนสมัย. (2557). คำอ้างถึงบุรุษในภาษาไทยในการอ้างถึงและพูดคุยกับสัตว์เลี้ยง. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระครูภัทรจิตตาภรณ์, วิเชียร นามการ, พระครูอัครศีลวิสุทธิ, สุทธิวิทย์ จันทร์ภิรมย์ และพระสุวิจักขณ์ กุลยศชัยกุล (2564). การศึกษาประเพณี พิธีกรรมกับคติความเชื่องานฌาปนกิจศพในกระแสบริโภคนิยม ของวัดหนองไผ่ ตำบลโพธิ์กลาง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ศิวพร เทียงธรรม และ บุหงา ชัยสุวรรณ. (2561). รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคกลุ่ม Pet Parents. *วารสารการสื่อสารและการจัดการ นิต้า*, 4(2), 61-75.
- สำนักผังเมือง. กองนโยบายและแผนงาน. (2561). สถิติชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร : กองนโยบายและแผนงาน สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร.
- สุชาดา พลาชัยภิรมย์ศิลป์. (2555). แท็บเล็ตสื่อยอดนิยมในยุคการเรียนรู้แบบไฮบริด. *Executive Journal*, 32(3), 134-140.
- Rietzen, J. (2007). What is digital marketing?. Retrieved from <http://www.mobilestorm.com/resouces/digital-marketing-blog/what-isdigitalmarketing>
- So, S. (2012). Pets' position within the family structure from the owners' perspective: Sources and consequences of owners' views (Order No. 1532404). Retrieved from <https://search.proquest .com /docview/1287053302?accountid=44809>

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหการ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การตระหนักรู้ในตนเองและความไว้วางใจในองค์กร
ที่พยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร
ของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ
Self-awareness and Organization Trust
Predicting Organizational Citizenship Behavior
of Academic Support Staff in Autonomous University

ณัฐธิดา บุรณะพงษ์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร การตระหนักรู้ในตนเอง และความไว้วางใจในองค์กรของพนักงาน 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้ในตนเองและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของพนักงาน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจในองค์กรและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของพนักงาน 4) พยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรด้วยการตระหนักรู้ในตนเองและความไว้วางใจในองค์กรของพนักงาน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ จำนวน 360 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรโดยรวม การตระหนักรู้ในตนเองโดยรวม และความไว้วางใจในองค์กรโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) การตระหนักรู้ในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .646$) 3) ความไว้วางใจในองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .657$) 4) ความไว้วางใจในองค์กรโดยรวม การตระหนักรู้ในตนเอง

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะศิลปศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ E-mail :

ด้านการประเมินตนเองตามความเป็นจริง และการตระหนักรู้ในตนเองด้านตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงานได้ร้อยละ 55.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ, การตระหนักรู้ในตนเอง, ความไว้วางใจในองค์การ

Abstract

This research aimed to 1) examine the level of organizational citizenship behavior, self-awareness and organization trust, 2) examine the relationship between self-awareness and organizational citizenship behavior, 3) examine the relationship between organization trust and organizational citizenship behavior, 4) predict organizational citizenship behavior from self-awareness and organization trust of employees. Samples were 360 academic support staff in autonomous University. The research instrument was a questionnaire. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, Pearson product-moment correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

Results indicated that 1) organizational citizenship behavior was in a high level, self-awareness was in a high level and organization trust was in a high level, 2) self-awareness was associated with organizational citizenship; the relationship was in a high level ($r = .646$) at a statistical significance level of .01, 3) organization trust was associated with organizational citizenship; the relationship was in a high level ($r = .657$) at a statistical significance level of .01, and 4) organization trust total, self-awareness in accurate self-assessment and self-awareness in emotional awareness could predict organizational citizenship behavior of academic support staff in autonomous University at 55.80% at a statistical significance level of .01.

Keywords: Organizational Citizenship Behavior, Self-awareness, Organizational Trust

บทนำ

ในปัจจุบันสถานการณ์โรคระบาด COVID-19 ทำให้มหาวิทยาลัยได้รับผลกระทบ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการปฏิบัติงานให้ทันต่อสถานการณ์ อาทิ อาจารย์และนักศึกษา มีการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ผู้บริหารและพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการมีรูปแบบ การ

ปฏิบัติงานที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงนั้นนอกจากจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนแล้วยังส่งผลกระทบต่อการทำงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการด้วย ซึ่งพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการถือว่าเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญต่อมหาวิทยาลัยที่จะช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังช่วยให้มหาวิทยาลัยบรรลุเป้าหมาย ประสบความสำเร็จและมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น พนักงานมหาวิทยาลัยต้องปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานให้อยู่ในรูปแบบของการทำงานที่บ้าน (Work from home) ทำให้ลักษณะงานและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ พฤติกรรมของพนักงานเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยในการส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพต่อมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ซึ่งเป็นพฤติกรรมทางบวกของพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่นอกเหนือจากบทบาทหน้าที่ที่องค์กรมอบหมายให้อย่างเป็นทางการด้วยความเต็มใจ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำเนินงานภายในองค์กร ช่วยยกระดับและประสิทธิผลขององค์กร เนื่องจากในการปฏิบัติงานร่วมกันภายในองค์กรนั้น ย่อมต้องมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน รวมไปถึงการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันเพื่อให้ตนเองและองค์กรประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ (พนิดา ศรีโพธิ์ทอง, 2550) เมื่อพนักงานมีพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ย่อมส่งผลให้พนักงานมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงาน มีการเพิ่มพูนความรู้อยู่เสมอและมีการเพิ่มทักษะที่จำเป็นต่อการทำงานในรูปแบบใหม่ ซึ่งเป็นการกระทำด้วยความเต็มใจหรือสมัครใจหากพนักงานไม่มีพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร อาจเกิดจากมหาวิทยาลัยไม่ได้ดูแลใส่ใจพนักงานมหาวิทยาลัยเท่าที่ควร ย่อมส่งผลเสียต่อการบริหารงาน สัมพันธภาพระหว่างบุคคลและส่งผลเสียต่อการดำเนินงานได้ เพราะอาจทำให้พนักงานไม่รู้สึกรู้สีกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย อาจทำให้มหาวิทยาลัยไม่เกิดการพัฒนา การดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และอาจปฏิบัติงานล่าช้าหรือผิดพลาด ซึ่งจะส่งผลเสียต่อประสิทธิภาพในการดำเนินการของมหาวิทยาลัยได้

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้พนักงานมีพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์กร คือ การตระหนักรู้ในตนเอง (Self-awareness) ซึ่งหมายถึงการที่พนักงานรู้จักและเข้าใจความรู้สึกของตนเอง รู้จุดเด่น ข้อจำกัดของตนเอง สามารถควบคุมจัดการและแสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม มีสติที่สามารถรับรู้และตระหนักได้ว่าขณะนี้กำลังทำอะไร รู้สึกอย่างไร หากพนักงานยังขาดการตระหนักรู้ในความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของตนเองและผู้อื่น ย่อมส่งผลในการแสดงพฤติกรรมที่กระทบต่อความรู้สึกและความสัมพันธ์ของผู้อื่น (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2545) ถ้าพนักงานมีการตระหนักรู้ในตนเองด้านความมั่นใจในตนเองก็จะสามารถแสดงพฤติกรรมได้อย่างมั่นใจ มีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ทำให้พนักงานกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง และถ้ามหาวิทยาลัยสามารถให้ความไว้วางใจให้กับ

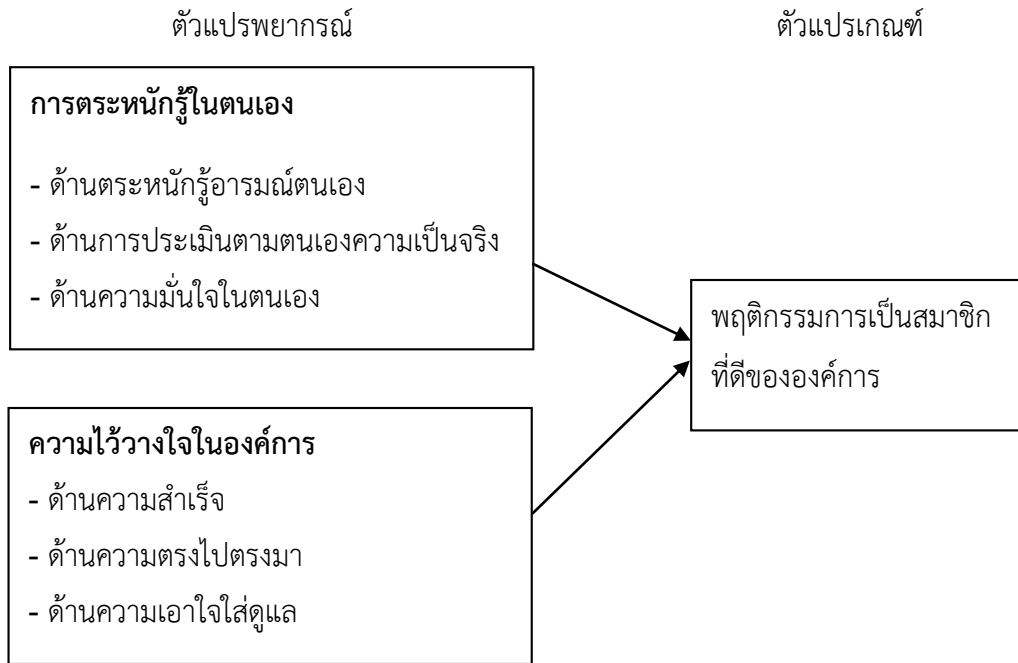
พนักงานได้ก็จะยิ่งทำให้พนักงานกล้าที่จะแสดงความคิดเห็น นำเสนอรูปแบบการทำงานมากยิ่งขึ้น กล้าแสดงความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์อันนำไปสู่การพัฒนาด้านการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การที่พนักงานจะเกิดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรได้นั้น ส่วนหนึ่งพนักงานจะต้องมีความไว้วางใจในองค์กร เพราะความไว้วางใจย่อมนำไปสู่การแสดงออกทางพฤติกรรม ซึ่งความหมายของความไว้วางใจในองค์กร (Organizational Trust) คือ ความเชื่อถือว่าบุคคลที่ตนเชื่อถือจะทำให้ตนได้ในสิ่งที่คาดหวัง โดยมุ่งเน้นถึงปัจจัยที่จะดำรงความไว้วางใจให้คงอยู่ด้วยการรักษาความลับสัญญา มีการกระทำที่คงเส้นคงวา มีความจริงใจเปิดเผยข้อมูลต่างๆด้วยความจริงใจ มีความยุติธรรม ส่งผลให้พนักงานปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ (Shaw, 1997) ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงควรมีการกำหนดเป้าหมายที่มีความชัดเจน มีการบริหารงานที่ดี โดยมีการเปิดเผยข้อมูลให้พนักงานมหาวิทยาลัยทราบตามความเป็นจริง และส่งเสริมความสุข ความสำเร็จของพนักงานทุกคน โดยการทำให้พนักงานรู้สึกถึงความเท่าเทียม และรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย เมื่อพนักงานรู้สึกมีความไว้วางใจในองค์กรแล้ว ย่อมส่งผลให้พนักงานมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร หากพนักงานไม่มีความไว้วางใจต่อองค์กรก็ย่อมส่งผลเสียกับองค์กร ในการแสดงออกทางพฤติกรรมของพนักงานไม่มีความเต็มใจในการปฏิบัติงาน ไม่มีความผูกพันต่อองค์กร และไม่มีประสิทธิภาพในการทำงาน

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การตระหนักรู้ในตนเอง และความไว้วางใจองค์กรที่พยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการ เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาให้พนักงานเกิดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี สามารถทำงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของมหาวิทยาลัย และทำให้พนักงานสามารถทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยได้อย่างมีความสุข จะนำไปสู่ประสิทธิภาพในการทำงานและสร้างความมั่นคงให้กับมหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ระดับการตระหนักรู้ในตนเอง และระดับความไว้วางใจในองค์กรของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้ในตนเองและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจในองค์กรและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ
4. เพื่อพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรด้วยการตระหนักรู้ในตนเองและความไว้วางใจในองค์กรของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การตระหนักรู้ในตนเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ

สมมติฐานที่ 2 ความไว้วางใจในองค์กรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ

สมมติฐานที่ 3 การตระหนักรู้ในตนเองและความไว้วางใจในองค์กรอย่างน้อยหนึ่งด้านสามารถพยากรณ์พฤติกรรมกรการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Research) มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ จำนวน 2 มหาวิทยาลัย ซึ่งมีขนาดประชากรใกล้เคียงกัน โดยแบ่งออกเป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จำนวน 885 คน และมหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 900 คน รวมจำนวน 1,785 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ กำหนดขนาดตัวอย่างจากสูตรของ Taro Yamane (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนตามมหาวิทยาลัย (Stratified Random Sampling) หลังจากนั้นผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเพิ่มจากกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้อีก 10% เพื่อทดแทนแบบสอบถามที่อาจได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 360 คน และเลือกตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Selection)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตระหนักรู้ในตนเอง ความไว้วางใจ ในองค์กรและพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม พร้อมทั้งกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย หลังจากนั้นสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และองค์ประกอบที่กำหนด โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ตอนที่ 3 แบบสอบถามการตระหนักรู้ในตนเอง และตอนที่ 4 แบบสอบถามความไว้วางใจในองค์กร โดยแบบสอบถามตอนที่ 2, 3 และ 4 มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยค่า Index of Item Objective Congruence (IOC)

3.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการ ซึ่งไม่ใช่พนักงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ด้วยวิธีหาค่าสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item – Total Correlation) ซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณาค่าอำนาจจำแนก คือ ต้องมีค่า Item – Total Correlation (r) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป จึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นมีค่าอำนาจจำแนกที่มีคุณภาพ (สมชาย วรภิรกิจเกษมสกุล, 2553)

3.5 นำข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ค่าอำนาจจำแนก มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร แบบสอบถามการตระหนักรู้ในตนเอง และแบบสอบถามความไว้วางใจในองค์กรมีค่าความเชื่อมั่น .960, .931 และ .977 ตามลำดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล ส่งถึงผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และมหาวิทยาลัยศิลปากร

4.2 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานผ่านทางสารบรรณของมหาวิทยาลัยเพื่อแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการตอบ รวมทั้งแนบคำชี้แจงในการทำแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้ตอบสามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ Google Form ในการเก็บข้อมูล ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 360 ฉบับ คิดเป็น 100% และนำแบบสอบถาม จำนวน 360 ฉบับ มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุงาน

5.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้วิเคราะห์และอธิบายระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ระดับการตระหนักรู้ในตนเอง และระดับความไว้วางใจในองค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ

5.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ใช้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรตามสมมติฐาน

5.4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ใช้พยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการด้วยการตระหนักรู้ในตนเองและความไว้วางใจในองค์การ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ระดับการตระหนักรู้ในตนเอง และระดับความไว้วางใจในองค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ จากผลการวิเคราะห์ พบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$, $SD = 0.71$)

การตระหนักรู้ในตนเองโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.05$, $SD = .43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พนักงานมีการตระหนักรู้ในตนเองด้านการประเมินตนเองตามความเป็นจริงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.07$, $SD = .45$) รองลงมา คือ ด้านตระหนักรู้ในอารมณ์ตนเอง ($\bar{x} = 4.06$, $SD = .51$) และด้านความมั่นใจในตนเอง ($\bar{x} = 4.03$, $SD = .61$)

ความไว้วางใจในองค์การโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$, $SD = 0.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พนักงานมีความไว้วางใจในองค์การด้านความสำเร็จ

มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.98$, $SD = 0.66$) รองลงมา คือ ด้านความเอาใจใส่ดูแล ($\bar{x} = 3.87$, $SD = 0.79$) และด้านความตรงไปตรงมา ($\bar{x} = 3.77$, $SD = 0.81$)

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้ในตนเองและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้ในตนเองและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ

ตัวแปร	พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ		
	r	r ² x 100	ระดับความสัมพันธ์
ด้านตระหนักรู้ในอารมณ์ตนเอง	.491**	24.11	ปานกลาง
ด้านการประเมินตนเองตามความเป็นจริง	.583**	33.99	ปานกลาง
ด้านความมั่นใจในตนเอง	.571**	32.60	ปานกลาง
การตระหนักรู้ในตนเองโดยรวม	.646**	41.73	สูง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 พบว่า การตระหนักรู้ในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ เมื่อมีการตระหนักรู้ในตนเองเพิ่มขึ้น พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การจะเพิ่มมากขึ้นด้วย โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r = .646$) คิดเป็นร้อยละ 41.73 ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ 1

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจในองค์การและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจในองค์การและพฤติกรรมการองค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ

ตัวแปร	พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ		
	r	r ² x 100	ระดับความสัมพันธ์
ด้านความสำเร็จ	.702**	49.28	สูงมาก
ด้านความตรงไปตรงมา	.590**	34.81	ปานกลาง
ด้านความเอาใจใส่ดูแล	.592**	35.04	ปานกลาง
ความไว้วางใจในองค์การโดยรวม	.657**	43.16	สูง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ความไว้วางใจในองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ เมื่อมีความไว้วางใจในองค์การเพิ่มขึ้น พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การจะเพิ่มมากขึ้นด้วย โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r = .657$) คิดเป็นร้อยละ 65.70 ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ 2 ผลการศึกษาเพื่อพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การด้วยการตระหนักรู้ในตนเองและความไว้วางใจในองค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อคัดเลือกการตระหนักรู้ในตนเองและความไว้วางใจในองค์การที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ

ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	Adj R ²	SE _{est}	F	p
ค่าคงที่	.657	.432	.430	.313	272.26**	.000
- ความไว้วางใจในองค์การโดยรวม						
ค่าคงที่	.743	.552	.550	.278	220.04**	.000
- ความไว้วางใจในองค์การโดยรวม						
- การตระหนักรู้ในตนเองด้านการประเมินตนเองตามความเป็นจริง						
ค่าคงที่	.747	.558	.554	.277	149.59**	.000
- ความไว้วางใจในองค์การโดยรวม						
- การตระหนักรู้ในตนเองด้านการประเมินตนเองตามความเป็นจริง						
- การตระหนักรู้ในตนเองด้านตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง						

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจในการพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงานมีทั้งหมด 3 ตัวแปร ได้แก่ ความไว้วางใจในองค์การโดยรวม การตระหนักรู้ในตนเองด้านการประเมินตนเองตามความเป็นจริง และการตระหนักรู้ในตนเองด้านตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง ตัวแปรความไว้วางใจในองค์การโดยรวมเป็นตัวแปรแรกที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ได้ร้อยละ 43.20 ($R^2 = .432$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อเพิ่มตัวแปร การตระหนักรู้ในตนเองด้านการประเมินตนเองตามความเป็นจริง สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิก

ที่ดีขององค์การของพนักงานได้ร้อยละ 55.20 ($R^2 = .552$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และเมื่อเพิ่ม การตระหนักรู้ในตนเองด้านตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของ องค์การของพนักงานได้ร้อยละ 55.80 ($R^2 = .558$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ซึ่งยอมรับสมมติฐาน ที่ 3

ตารางที่ 4 รูปแบบสมการพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงาน มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการด้วยการตระหนักรู้ในตนเอง และความไว้วางใจในองค์การ

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE _b	β	t	p	b
ค่าคงที่	1.816	.146	-	12.442**	.000	1.816
- ความไว้วางใจในองค์การ	.274	.024	.471	11.311**	.000	.274
โดยรวม	.319	.038	.349	8.480**	.000	.319
- การตระหนักรู้ในตนเองด้านการ						
ประเมินตนเองตามความเป็นจริง	.075	.035	.091	2.109*	.036	.075
- การตระหนักรู้ในตนเอง						
ด้านตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง						

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อหาตัวแปรพยากรณ์ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ สามารถสร้างสมการในรูปคะแนนดิบ (Raw Score) ได้ดังนี้

พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ = 1.816 (ค่าคงที่) + .274 (ความไว้วางใจในองค์การ โดยรวม) + .319 (การตระหนักรู้ในตนเองด้านการประเมินตนเองตามความเป็นจริง) + .075 (การตระหนักรู้ในตนเองด้านตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง)

เมื่อแปลงคะแนนดิบให้เป็นคะแนนมาตรฐาน (Z-Score) แล้วได้สมการพยากรณ์ในรูปคะแนน มาตรฐานดังนี้

พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ = .471 (ความไว้วางใจในองค์การโดยรวม) + .349 (การตระหนักรู้ในตนเองด้านการประเมินตนเองตามความเป็นจริง) + .091 (การตระหนักรู้ในตนเอง ด้านตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง)

โดยสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานมีค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ .277 หรือร้อยละ 27.70

จากผลการวิเคราะห์ทางสถิติ สรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐานที่ 3 การตระหนักรู้ในตนเองและความไว้วางใจในองค์กรอย่างน้อยหนึ่งด้านสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการได้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การตระหนักรู้ในตนเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ

ผลการวิจัยพบว่า การตระหนักรู้ในตนเองโดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ทั้งนี้เพราะการตระหนักรู้ในตนเองเป็นสิ่งที่ทำให้พนักงานรู้จักและเข้าใจความรู้สึกของตนเอง มีสติรู้เท่าทันในอารมณ์ของตน ส่งผลให้พนักงานแสดงออกทางพฤติกรรมอย่างเหมาะสม อยู่ร่วมกับเพื่อนร่วมงานได้อย่างมีความสุข มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Goleman (1998) ที่กล่าวว่า การตระหนักรู้ในตนเองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ ผู้ที่ต้องการประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานจำเป็นที่จะต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ นอกเหนือจากสติปัญญาและความเชี่ยวชาญ หากบุคคลขาดความฉลาดทางอารมณ์จะนำไปสู่การเกิดปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจได้ ซึ่งส่งผลเสียต่อบุคคลและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานขององค์การ ยิ่งในการปฏิบัติงานกับผู้คนหมู่มากที่ต้องมีการติดต่อประสานความร่วมมือเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย อาจทำให้เกิดความหงุดหงิด ขัดแย้ง ไม่พอใจขึ้นได้เสมอ ถ้าหากไม่มีวิธีการที่เหมาะสมก็จะทำให้กลายเป็นปัญหาในองค์กรได้ ดังนั้น หากมีความตระหนักรู้ตนเองมากขึ้นก็จะยิ่งส่งผลให้ชีวิตมีความสุขและประสบความสำเร็จได้ตามที่หวังไว้

2. สมมติฐานที่ 2 ความไว้วางใจในองค์กรโดยรวมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ

ผลการวิจัยพบว่า ความไว้วางใจในองค์กรโดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ทั้งนี้เพราะหากมหาวิทยาลัยมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน ให้ความสนับสนุนในด้านทรัพยากรและการฝึกอบรมแก่พนักงาน ทำให้พนักงานรู้สึกถึงความเท่าเทียมและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย ให้ความเชื่อถือ ให้เกียรติ

และรับฟังความคิดเห็นพนักงาน ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความไว้วางใจในองค์การ จะทำให้พนักงานปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ โดยผลวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพัชร ตั้งติยะพันธ์ (2559) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความไว้วางใจในองค์การด้านความตรงไปตรงมาของครู พบว่า การที่องค์การกำหนดเป้าหมาย ค่านิยมและกลยุทธ์ที่ชัดเจน จะทำให้พนักงานสามารถปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความสำเร็จได้อย่างเป็นขั้นตอน มีความชัดเจนตามเป้าหมายที่องค์การตั้งไว้ นอกจากนี้การที่ผู้บังคับบัญชามีความจริงจังต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีการเปิดเผยข้อมูลขององค์การอย่างตรงไปตรงมา เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบได้ถึงความปรารถนาอย่างจริงใจที่ผู้บังคับบัญชามีต่อตนเอง ดังนั้นพนักงานจึงพร้อมที่จะทำตามคำแนะนำของผู้บังคับบัญชาอย่างเต็มที่ซึ่งจะส่งผลดีต่อองค์การในทุกด้าน ทั้งประสิทธิผลของงานและความก้าวหน้าขององค์การ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรินทร์ รองกลัด (2559) ที่พบว่า ความไว้วางใจในองค์การมีความสัมพันธ์กับการรับรู้ การสนับสนุนจากองค์การโดยรวม โดยเมื่อพนักงานมีความไว้วางใจต่อองค์การรวมถึงมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยทั้งด้านจิตใจและร่างกาย ต่อสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ย่อมส่งผลให้พนักงานเกิดการรับรู้ว่างค์การมีความห่วงใย ใส่ใจ และให้ความสำคัญต่อความทุ่มเทในการทำงานของพนักงาน

สมมติฐานที่ 3 การตระหนักรู้ในตนเองและความไว้วางใจในองค์การอย่างน้อยหนึ่งด้านสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ

ผลการวิจัยพบว่า ความไว้วางใจในองค์การโดยรวม การตระหนักรู้ในตนเองด้านการประเมินตนเองตามความเป็นจริง และการตระหนักรู้ในตนเองด้านตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง สามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐสายสนับสนุนวิชาการ

ความไว้วางใจในองค์การโดยรวมเป็นตัวแปรแรกที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การได้ ทั้งนี้เพราะเมื่อพนักงานมีความไว้วางใจต่อมหาวิทยาลัย จะทำให้พนักงานมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ซึ่งเป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมด้วยความสมัครใจ รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย พร้อมทั้งจะให้ความช่วยเหลือต่อมหาวิทยาลัยโดยได้โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มีความจงรักภักดีและมีความผูกพันต่อมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Shaw (1997) ที่กล่าวว่า ความไว้วางใจทำหน้าที่แทนความจงรักภักดี ซึ่งเป็นพื้นฐานความผูกพันขององค์การ และเป็นสิ่งที่จำเป็นในองค์การ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Dirks and Ferrin (2002) ที่กล่าวว่า ความไว้วางใจในผู้บังคับบัญชาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้บังคับบัญชาและพนักงาน โดยความไว้วางใจจะมีความสัมพันธ์ต่อผลลัพธ์ในทางบวกเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานของพนักงาน ได้แก่ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การการมีผลการปฏิบัติงานที่ดี การมีความพึงพอใจในงาน การมี

ความผูกพันต่อองค์การการมีความผูกพันต่อเป้าหมาย การเชื่อถือในข้อมูลข่าวสาร และการมีความพึงพอใจต่อตัวผู้บังคับบัญชาการตระหนักรู้ในตนเองด้านการประเมินตนเองตามความเป็นจริงเป็นตัวแปรพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การได้เป็นลำดับสอง ทั้งนี้เพราะเมื่อพนักงานมหาวิทยาลัยทราบถึงจุดแข็งและข้อจำกัดของตนเอง จะสามารถประเมินตนเองเองได้ อาทิ ประเมินตนเองด้านอารมณ์ ประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน ก็จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และเมื่อพนักงานเปิดใจยอมรับคำติชมเพื่อนำไปพัฒนาตนเองและพัฒนามหาวิทยาลัย ถือได้ว่าเป็นการแสดงพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีต่อองค์การ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอวยพร เรื่องตระกูล และสุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช (2551) ที่กล่าวว่า การประเมินตนเองเป็นกระบวนการที่มุ่งให้บุคคลเกิดการทบทวน ไตร่ตรองการปฏิบัติงาน สะท้อนความคิด และนำไปสู่การพัฒนาในภาระหน้าที่ของตนอย่างต่อเนื่อง

การตระหนักรู้ในตนเองด้านตระหนักรู้อารมณ์ตนเองเป็นตัวแปรพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การได้เป็นลำดับสาม ทั้งนี้เพราะเมื่อพนักงานรู้ถึงสาเหตุที่ส่งผลต่ออารมณ์ รู้ว่าขณะนี้ตนรู้สึกอย่างไร รู้ว่าอารมณ์ของตนมีผลต่อพฤติกรรมแสดงออก สามารถควบคุมอารมณ์ และแสดงออกในการปฏิบัติงานได้อย่างสร้างสรรค์จะนำไปสู่การพัฒนามหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศรีแพรว โปธิกุล (2555) ที่กล่าวว่า การตระหนักรู้ในตนเองมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตอย่างมาก เนื่องจากจะทำให้บุคคลสามารถที่จะรับรู้ รู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น ซึ่งอันจะเป็นผลนำไปสู่การแสดงออกและพฤติกรรมที่เหมาะสม เกิดการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นในด้านต่างๆที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวัน อาทิ ความฉลาดทางอารมณ์ และการพัฒนาความเป็นผู้นำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนิย์ ปนศิริวัฒนกุล (2549) ที่ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการพัฒนาทีมงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการฝึกอบรม กรมสรรพากร พบว่า ระดับความฉลาดทางอารมณ์ด้านการจัดการอารมณ์ตนเองอยู่ในระดับสูง เนื่องจากพนักงานที่ปฏิบัติงานด้านการฝึกอบรมนั้นมีขั้นตอนที่ละเอียดและมีกระบวนการหลายขั้นตอน อีกทั้งต้องปฏิบัติงานในสถานะการตรึงเครียด จะต้องเตรียมความพร้อมกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดมาก่อนอยู่เสมอและปฏิบัติงานกับผู้คนจำนวนมาก จึงต้องจัดการกับอารมณ์ตนเองและควบคุมอารมณ์ตนเองได้ รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ได้อยู่ตลอดเวลาและแสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสม

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า การตระหนักรู้ในตนเอง ความไว้วางใจในองค์การมีความสัมพันธ์และสามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การได้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาให้พนักงานเกิดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี สามารถปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของมหาวิทยาลัย และทำให้พนักงานสามารถปฏิบัติงานร่วมกับมหาวิทยาลัยได้อย่างมีความสุข จะนำไปสู่ประสิทธิภาพในการทำงาน และสร้างความมั่นคงให้กับมหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การพบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากข้อคำถาม พบว่า ข้อคำถาม “เมื่อมีโอกาสท่านจะเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน” มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ผู้วิจัยเสนอว่า มหาวิทยาลัยควรเปิดโอกาสให้พนักงานเขียนข้อเสนอแนะเป็นกลไกที่กระตุ้นให้พนักงานนำเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุงงาน โดยความคิดเห็นที่เสนอนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน การปรับปรุงหน้าทำงานและอื่นๆที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน อีกทั้งเป็นการพัฒนาทักษะการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

2. จากผลการศึกษาการตระหนักรู้ในตนเอง ด้านตระหนักรู้ในอารมณ์ตนเอง ด้านการประเมินตนเองตามความเป็นจริง และด้านความมั่นใจในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นมหาวิทยาลัยหรือผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้พนักงานมีการตระหนักรู้ตนเองเพราะเป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาตนเอง เช่น การกำหนดนโยบายวางแผนฝึกอบรมให้แก่พนักงานในเรื่องของการฝึกการทำสมาธิ สังเกตถึงอารมณ์และการกระทำของตน เพื่อให้พนักงานรู้จักและเข้าใจตนเองมากขึ้น มีกิจกรรมที่ผ่อนคลายสร้างบรรยากาศที่ดีสถานที่ทำงาน ฝึกให้พนักงานมีความมั่นใจในตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ

3. จากผลการศึกษาความไว้วางใจในองค์การ ด้านความตรงไปตรงมา และความเอาใจใส่ดูแลอยู่ในระดับปานกลาง มหาวิทยาลัยควรสร้างความมั่นใจและแสดงให้พนักงานรับรู้ความตรงไปตรงมาในการเปิดเผยข้อมูลให้พนักงานทราบตามความเป็นจริงมากขึ้นและแสดงให้พนักงานทุกระดับตำแหน่งรู้สึกถึงการดูแลเอาใจใส่พนักงานและมหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญกับพนักงานอย่างเท่าเทียม

4. จากผลการศึกษา พบว่า ความไว้วางใจในองค์การโดยรวม การตระหนักรู้ในตนเอง ด้านการประเมินตนเองตามความเป็นจริง การตระหนักรู้ในตนเองด้านตระหนักรู้อารมณ์ตนเองสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ผู้วิจัยเสนอว่า มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมพนักงานให้มีความไว้วางใจต่อมหาวิทยาลัย โดยการที่มหาวิทยาลัยกำหนดเป้าหมายให้มีความชัดเจน มีการเปิดเผยข้อมูลตามความเป็นจริงอย่างตรงไปตรงมา อีกทั้งให้การสนับสนุนด้านทรัพยากรและการฝึกอบรมให้กับพนักงานและเมื่อพนักงานทำงานอย่างทุ่มเทก็ควรมีการยกย่องชมเชย มอบรางวัล เช่น มอบเงินรางวัล ใบประกาศเกียรติคุณ เป็นต้น ด้านการประเมินตนเองตามความเป็นจริง มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญกับการจัดอบรมทางด้านจิตวิทยาให้แก่พนักงาน เพื่อเป็นแนวทางให้พนักงานได้สังเกตตนเองมากขึ้น สามารถวิเคราะห์ข้อดีและข้อจำกัดของตนได้และนำไปปรับปรุงและพัฒนาตนเองได้ต่อไป ด้านตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง มหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมให้

พนักงาน เช่น กิจกรรมดนตรีบำบัด จัดการบรรยายเกี่ยวกับการอยู่กับความรู้สึกของตน เพื่อให้พนักงานได้นำมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนวิชาการเท่านั้น จึงยังไม่ครอบคลุมถึงพนักงานสายวิชาการ เช่น อาจารย์มหาวิทยาลัย เนื่องจากลักษณะงานสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการปฏิบัติงานอาจจะแตกต่างกัน ดังนั้นในครั้งต่อไปจึงควรมีการเพิ่มความหลากหลายของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ เช่น การรับรู้การสนับสนุนจากองค์การ การกำกับตนเอง ความตั้งใจในการอยู่กับองค์การ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ณัฐพัชร์ ตั้งติยะพันธ์. (2559). ความเชื่อในอำนาจการควบคุมและความไว้วางใจในองค์การที่พยากรณ์พลังจูงใจในการทำงานเชิงจิตวิทยาของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดนนทบุรี, วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

นันทนา วงษ์อินทร์. (2542). การพัฒนาอารมณ์. ใน รวมบทความทางวิชาการ E.Q. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดสก์ทอป.

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธ์. (2551). ระเบียบวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร : จามจุรี โปรดักท์.

ปราณี หลาเบ็ญสะ. (2559). การหาคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผล. โครงการบริการวิชาการท่าสาบโมเดล. สาขาวิชาการวัดและประเมินผล คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัย ราชภัฏยะลา.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2545). การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. (น.15-18). กรุงเทพมหานคร ภาค วิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

พนิดา ศรีโพธิ์ทอง. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างความผูกพันต่อองค์การ คุณภาพชีวิตในการทำงานกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงาน:กรณีศึกษาการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รัชณี ปนศิริวัฒนกุล. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับการพัฒนาทีมงานของผู้ปฏิบัติงานด้านการฝึกอบรม กรมสรรพากร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- วรินทร์ รongกล้าด. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจในองค์การ การรับรู้การสนับสนุนจากองค์การ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของพนักงานบริษัทเครื่องดื่มและอาหารแห่งหนึ่ง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศรีแพรว โปธิกุล. (2555). การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุวิภา ภาคย์ออด. (2547). การพัฒนาการตระหนักรู้ในตนเองด้วยกิจกรรมกลุ่มของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมชาย วรกีเกษมสกุล. (2553). ระเบียบวิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). อุดรธานี : อักษรศิลป์การพิมพ์.
- อวยพร เรื่องตระกูล และสุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช. (2551). การประเมินตนเองเพื่อการพัฒนา, เต็มเต็ม ความรู้: รู้คิดรู้ทำ. (หน้า6-1 ถึง 6-26)
- Dirks, K. T., & Ferrin, D. L. (2002). Trust in leadership: Meta-analytic findings and implications for research and practice. *Journal of Applied Psychology*, 87(4) ,611- 628.
- Goleman, Daniel. (1998). *Emotional Intelligence, Working with Emotional Intelligence*. (pp.38) New York: Bantam Books
- Shaw, R.B. (1997). *Trust in the Balance Building Successful Organizations on Results Integrity and Concern*. California: Jossey-Bass.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหกิจ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

แรงจูงใจภายในและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่พยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิง

บวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์

Intrinsic Motivation and Interpersonal Relationships

predicting Positive Organizational Behavior

of Commercial Bank Employees

ธนิตา ยิ้มไทร¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับพฤติกรรมองค์การเชิงบวก แรงจูงใจภายในและสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ของพนักงานธนาคารพาณิชย์ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจภายในกับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลกับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ 4) พยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ด้วยแรงจูงใจภายในและสัมพันธภาพระหว่างบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ พนักงานธนาคารพาณิชย์ จำนวน 436 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมองค์การเชิงบวกโดยรวม แรงจูงใจภายในโดยรวม และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) แรงจูงใจภายในมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ในระดับสูงที่สุด ($r = .851$) มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 3) สัมพันธภาพระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ในระดับสูง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) แรงจูงใจภายในด้านความต้องการสิ่งท้าทาย ด้านความต้องการมีความสามารถ ด้านความสนใจ-เพลิดเพลิน ด้านความเป็นตัวของตัวเอง และ

¹ นางสาวธนิตา ยิ้มไทร คณะศิลปศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

E-mail : tanita.ym@gmail.com

สัมพันธภาพระหว่างบุคคลด้านการทำงานของกลุ่มที่มุ่งเน้นความสำเร็จร่วมกัน สามารถร่วมกันพยากรณ์ พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ได้ร้อยละ 74.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

คำสำคัญ: พฤติกรรมองค์การเชิงบวก, แรงจูงใจภายใน, สัมพันธภาพระหว่างบุคคล

Abstract

This research aimed to 1) examine the level of positive organizational behavior, intrinsic motivation and interpersonal relationships of commercial bank employees. 2) study the relationship between internal motivation and positive organizational behavior of commercial bank employees. 3) study the relationship between interpersonal relationships and positive organizational behavior of commercial bank employees. 4) predict positive organizational behavior of commercial bank employees with intrinsic motivation and interpersonal relationships. The sample was 436 employees in commercial banks. The questionnaire was used as an instrument. The statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson product moment correlation and stepwise multiple regression analysis.

Results indicated that 1) positive organizational behavior was in a high level, intrinsic motivation was in a high level and interpersonal relationships was in a high level. 2) internal motivation was associated with positive organizational behavior; the relationship was in a highest level ($r=.851$) at a statistical significance at .01 level. 3) interpersonal relationships were associated with positive organizational behavior; the relationship was in a high level ($r=.719$) at a statistical significance at .01 level. 4) internal motivation; need for challenge, need for competence, interest-enjoy, aspect of being yourself and interpersonal relationships; team efforts toward goal achievement could predict positive organizational behavior of commercial bank employees at 74.70 % at a statistical significance level of .01.

Keywords: Positive Organizational Behavior, Internal Motivation, Interpersonal Relationships

บทนำ

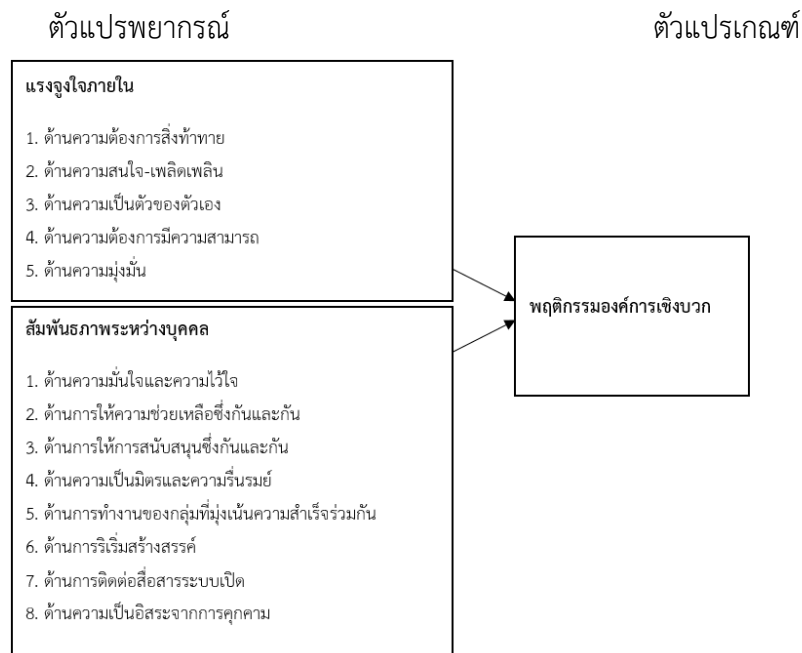
ในปัจจุบันสังคมทั้งในระดับประเทศและระดับโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาองค์การให้ก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคงและทันกับยุคสมัยนั้น จำเป็นที่จะต้องแสวงหารูปแบบขององค์การที่มีความสามารถในการปรับตัว และสามารถดำเนินกิจการให้ประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน พนักงานในองค์การเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จขององค์การ การเตรียมแผนในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเพื่อให้มีศักยภาพทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ความชำนาญและทัศนคติที่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละคน จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาองค์การให้ก้าวหน้าและประสบความสำเร็จได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถของพนักงานให้สอดคล้องกับรูปแบบธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไปเพราะทรัพยากรบุคคลเป็นสิ่งสำคัญที่นำมาสู่ความสำเร็จขององค์การ ดังนั้นการจัดการยุคใหม่ต้องเรียนรู้พฤติกรรมของพนักงานในองค์การที่เรียกว่าพฤติกรรมองค์การ ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหาร หัวหน้างาน และพนักงาน ที่ต้องศึกษาทำความเข้าใจ เพราะพฤติกรรมองค์การเป็นพื้นฐานในการทำงานและการจัดการกับองค์การ ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาได้มีการกล่าวถึง พฤติกรรมองค์การเชิงบวก (Positive Organizational Behavior) ที่มุ่งศึกษาและประยุกต์ใช้พฤติกรรมด้านบวกของบุคคล โดยเน้นการพัฒนาจุดแข็งหรือด้านดีของบุคคล ตามทฤษฎีองค์การเชิงบวกของ Luthans ซึ่งอธิบายว่าองค์การเชิงบวกจะเป็นองค์การที่ประกอบไปด้วย พนักงานที่มีความมั่นใจในตัวเอง มีความหวังในการพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีกว่า มีการมองโลกในแง่ดี มีทัศนคติเชิงบวก และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ หากพนักงานมีพฤติกรรมองค์การเชิงบวกก็จะช่วยให้องค์การสามารถปรับเปลี่ยนได้ทันกับความเปลี่ยนแปลงทั้งทางเทคโนโลยี ทางเศรษฐกิจ และทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ โดยทั่วไปพฤติกรรมองค์การเชิงบวกเป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้ พัฒนา และเปลี่ยนแปลงได้ผ่านโปรแกรมการฝึกอบรม การจัดการในงานที่ทำหรือการพัฒนาตนเอง เป็นต้น (Luthans, 2002 : 59)

ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการทำให้พนักงานเกิดพฤติกรรมองค์การเชิงบวก คือ พนักงานจำเป็นต้องมี แรงจูงใจภายใน (intrinsic motivation) ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่เกิดจากสิ่งกระตุ้นภายในตัวของบุคคล ผลักดันให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรม บุคคลจะกระทำการสิ่งต่างๆ ด้วยความสนใจ และได้รับความพึงพอใจจากตนเอง ไม่ได้เกิดจากความต้องการรางวัลหรือผลตอบแทนภายนอก (อรรถพิณทร์ ชูชม และคณะ, 2542) แรงจูงใจภายในเป็นความต้องการพื้นฐานทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นสิ่งที่มีมาแต่กำเนิด อาทิ ความหิว ความรัก ความอยากรู้อยากเห็น ความต้องการที่จะเรียนรู้ เป็นต้น แรงจูงใจภายในจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับพนักงาน เพราะช่วยอธิบายพฤติกรรมของพนักงานได้ และเป็นแรงผลักดันให้พนักงานแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้น หากต้องการให้พนักงานแสดงพฤติกรรมในทิศทางบวก ผู้บริหารจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจภายในให้สอดคล้องกับความต้องการของพนักงาน

นอกจากนี้ในการทำงานพนักงานจะต้องมีการติดต่อสื่อสาร ประสานงานกันเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ พนักงานจึงจำเป็นที่จะต้องมี สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationships) ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำรงอยู่ของมนุษย์ เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม (social animals) จะต้องมี ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้อื่น มีชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม มีการติดต่อสื่อสารกัน เพราะมนุษย์ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยลำพัง สัมพันธภาพระหว่างบุคคลในที่ทำงานมีหลายรูปแบบ ซึ่งความสัมพันธ์นี้จะค่อยๆ เกิดขึ้นและพัฒนาไปสู่ความผูกพันที่ลึกซึ้งจนกลายเป็นมิตรภาพ การสร้างและรักษาไว้ซึ่ง สัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นจึงเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มแรงจูงใจ ขวัญและกำลังใจในการทำงาน และเมื่อองค์กร เห็นความสำคัญและส่งเสริมให้พนักงานมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกันแล้ว พนักงานจะมีความเต็มใจที่จะทำงาน และก่อให้เกิดพฤติกรรมองค์กรเชิงบวกตามที่องค์กรคาดหวังได้

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา แรงจูงใจภายในและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่พยากรณ์พฤติกรรมองค์กรเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ ซึ่งผลที่ได้สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาให้พนักงานเกิดพฤติกรรมองค์กรเชิงบวกและสามารถทำงานให้งานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคล หรือวางแผนแก้ไขปัญหที่อาจเกิดขึ้นในองค์กรต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาความสัมพันธ์ของพนักงานให้สามารถอยู่ร่วมกันในองค์กรได้อย่างมีความสุข

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับ พฤติกรรมองค์การเชิงบวก แรงจูงใจภายในและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของพนักงานธนาคารพาณิชย์
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจภายในกับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลกับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์
4. เพื่อพยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ด้วยแรงจูงใจภายในและสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

สมมติฐาน

1. แรงจูงใจภายในมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์
2. สัมพันธภาพระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์
3. แรงจูงใจภายในและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอย่างน้อยหนึ่งด้านสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ได้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นพนักงานประจำของธนาคารพาณิชย์ ที่ปฏิบัติงานในสำนักงานใหญ่ทุกระดับตำแหน่ง จำนวน 2 แห่ง ซึ่งมีลักษณะการทำงานที่ใกล้เคียงกัน โดยแบ่งเป็นพนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งที่ 1 จำนวน 19,316 คน และพนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งที่ 2 จำนวน 25,937 คน (ข้อมูล มิถุนายน 2564) รวมมีจำนวนทั้งหมด 45,253 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ พนักงานธนาคารพาณิชย์ โดยผู้วิจัยกำหนดตัวอย่างตามสูตรของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% จากการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 396 คน จากนั้นผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างด้วยวิธี การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้ธนาคารพาณิชย์เป็นชั้นภูมิตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ อีก 10% เพื่อทดแทนแบบสอบถามที่ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลจึงมีจำนวน 436 คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างเป็นข้อคำถาม โดยลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถาม

เกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมองค์การเชิงบวก ส่วนที่ 3 แบบสอบถามแรงจูงใจภายใน และส่วนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ซึ่งแบบสอบถามส่วนที่ 2,3 และ 4 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ

4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม พร้อมทั้งได้ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ กำหนดข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ กรอบแนวคิด นิยาม องค์ประกอบ และแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการทำวิจัย จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม ตามจุดประสงค์ที่ต้องการวัด โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำผลการแสดงความคิดเห็นที่ได้มาวิเคราะห์ค่า IOC (Item Objective of Congruence Index) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่าข้อคำถามผ่านเกณฑ์ทุกข้อ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับพนักงานธนาคารพาณิชย์สำนักงานใหญ่ ซึ่งไม่ใช่พนักงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย แต่มีลักษณะการทำงานใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) ด้วยวิธีหาสหสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item – Total Correlation) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าแบบสอบถามส่วนที่ 2,3 และ 4 มีค่าความเชื่อมั่น = .970 , .971 และ .989 ตามลำดับ

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการทำวิจัย

5.2 ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ เพื่อดำเนินการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ Google form ในการเก็บข้อมูล โดยมีเจ้าหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ทั้ง 2 แห่ง เป็นผู้ประสานงาน ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนจำนวน 436 ชุด หลังจากนั้นจึงข้อมูลที่ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5.3 โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Products Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาาระดับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกแรงจูงใจภายในและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของพนักงานธนาคารพาณิชย์ จากผลการวิเคราะห์ พบว่า พฤติกรรมองค์การเชิงบวกโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, $SD = .49$)

แรงจูงใจภายในโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, $SD = .49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านความต้องการมีความสามารถมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, $SD = .53$) รองลงมาคือด้านความเป็นตัวของตัวเองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, $SD = .51$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นคือ ด้านความมุ่งมั่นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, $SD = .62$)

สัมพันธภาพระหว่างบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, $SD = .48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, $SD = .53$) และด้านการให้การสนับสนุนซึ่งกันและกันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, $SD = .51$) รองลงมาคือด้านความเป็นมิตรและความรื่นรมย์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, $SD = .52$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นคือ ด้านความมั่นใจและความไว้วางใจมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, $SD = .53$)

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจภายในกับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์

ตาราง 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจภายใน และพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์

ตัวแปร	พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์			
	r	r ² ×100	P	ระดับความสัมพันธ์
ด้านความต้องการสิ่งท้าทาย	.819**	79.39	.000	สูงที่สุด
ด้านความสนใจ-เฟลิตเฟลิน	.784**	61.47	.000	สูง
ด้านความเป็นตัวของตัวเอง	.773**	59.75	.000	สูง
ด้านความต้องการมีความสามารถ	.798**	63.68	.000	สูง
ด้านความมุ่งมั่น	.634**	40.20	.000	สูง
แรงจูงใจภายในโดยรวม	.851**	72.42	.000	สูงที่สุด

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 1 พบว่า แรงจูงใจภายในโดยรวมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ในระดับสูงที่สุด ($r = .851$) คิดเป็นร้อยละ 72.42 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .01 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุดคือ ด้านความต้องการสิ่งท้าทาย มีความสัมพันธ์ระดับสูงที่สุด ($r = .819$) คิดเป็นร้อยละ 79.39 รองลงมาคือด้านความต้องการมีความสามารถ มีความสัมพันธ์ระดับสูง ($r = .798$) คิดเป็นร้อยละ 63.68 และด้านที่มีค่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุดคือด้านความมุ่งมั่น มีความสัมพันธ์ระดับสูง ($r = .634$) คิดเป็นร้อยละ 40.20 จากผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐานที่ 1

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลกับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์

ตาราง 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์

ตัวแปร	พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์			
	r	r ² ×100	P	ระดับความสัมพันธ์
ด้านความมั่นใจและความไว้วางใจ	.548**	30.03	.000	ปานกลาง
ด้านการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	.657**	43.16	.000	สูง
ด้านการให้การสนับสนุนซึ่งกันและกัน	.688**	47.33	.000	สูง
ด้านความเป็นมิตรและความรื่นรมย์	.671**	45.02	.000	สูง
ด้านการทำงานของกลุ่มที่มุ่งเน้นความสำเร็จร่วมกัน	.701**	49.14	.000	สูง
ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์	.701**	49.14	.000	สูง
ด้านการติดต่อสื่อสารระบบเปิด	.661**	43.69	.000	สูง
ด้านความเป็นอิสระจากการคุกคาม	.666**	44.36	.000	สูง
สัมพันธภาพระหว่างบุคคลโดยรวม	.719**	51.70	.000	สูง

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 2 พบว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์โดยรวมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ในระดับสูง ($r = .719$) คิดเป็นร้อยละ 51.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงที่สุดคือ ด้านการทำงานของกลุ่มที่มุ่งเน้นความสำเร็จร่วมกัน มีความสัมพันธ์ระดับสูง ($r = .701$) คิดเป็นร้อยละ 49.14 และด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสัมพันธ์ระดับสูง ($r = .701$) คิดเป็นร้อยละ 49.14 รองลงมาคือด้านการให้การสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีความสัมพันธ์ระดับสูง ($r = .688$) คิดเป็นร้อยละ

47.33 และด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุดคือ ด้านความมั่นใจและความไวใจ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ($r = .548$) คิดเป็นร้อยละ 30.03 จากผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐานที่ 2

4. ผลการศึกษาเพื่อพยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ด้วยแรงจูงใจภายในและสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

ตาราง 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อคัดเลือกแรงจูงใจภายในและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์

ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	AdjR ²	SE _{est}	F
ค่าคงที่					
- แรงจูงใจภายในด้านความต้องการสิ่งท้าทาย	.819	.670	.670	.282	882.65**
ค่าคงที่					
- แรงจูงใจภายในด้านความต้องการสิ่งท้าทาย	.848	.720	.718	.261	555.49**
- แรงจูงใจภายในด้านความต้องการมีความสามารถ					
ค่าคงที่					
- แรงจูงใจภายในด้านความต้องการสิ่งท้าทาย	.857	.735	.733	.254	398.18**
- แรงจูงใจภายในด้านความต้องการมีความสามารถ					
- แรงจูงใจภายในด้านความสนใจ-เพลิดเพลิน					
ค่าคงที่					
- แรงจูงใจภายในด้านความต้องการสิ่งท้าทาย	.863	.745	.742	.249	314.32**
- แรงจูงใจภายในด้านความต้องการมีความสามารถ					
- แรงจูงใจภายในด้านความสนใจ-เพลิดเพลิน					
- สัมพันธภาพระหว่างบุคคลด้านการทำงานของกลุ่มที่มุ่งเน้นความสำเร็จร่วมกัน					
ค่าคงที่					
- แรงจูงใจภายในด้านความต้องการสิ่งท้าทาย	.864	.747	.744	.248	254.38**
- แรงจูงใจภายในด้านความต้องการมีความสามารถ					
- แรงจูงใจภายในด้านความสนใจ-เพลิดเพลิน					
- สัมพันธภาพระหว่างบุคคลด้านการทำงานของกลุ่มที่มุ่งเน้นความสำเร็จร่วมกัน					
- แรงจูงใจภายในด้านความเป็นตัวของตัวเอง					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจในการพยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์มีทั้งหมด 5 ตัว คือ แรงจูงใจภายในด้านความต้องการสิ่งท้าทาย แรงจูงใจภายในด้านความต้องการมีความสามารถ แรงจูงใจภายในด้านความสนใจ-เฟลิตเฟลิน สัมพันธภาพระหว่างบุคคลด้านการทำงานของกลุ่มที่มุ่งเน้นความสำเร็จร่วมกัน และแรงจูงใจภายในด้านความเป็นตัวของตัวเอง โดยตัวแปรแรงจูงใจภายในด้านความต้องการสิ่งท้าทาย เป็นตัวแปรพยากรณ์แรกที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ได้ร้อยละ 67.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 (R=.819) เมื่อเพิ่มตัวแปรแรงจูงใจภายในด้านความต้องการมีความสามารถสามารถพยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ได้ร้อยละ 72.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 (R=.848) เมื่อเพิ่มตัวแปรแรงจูงใจภายในด้านความสนใจ-เฟลิตเฟลิน สามารถพยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ได้ร้อยละ 73.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 (R=.857) เมื่อเพิ่มตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างบุคคลด้านการทำงานของกลุ่มที่มุ่งเน้นความสำเร็จร่วมกัน สามารถพยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ได้ร้อยละ 74.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 (R=.863) และเมื่อเพิ่มตัวแปรแรงจูงใจภายในด้านความเป็นตัวของตัวเอง สามารถพยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ได้ร้อยละ 74.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 (R=.864)

ตาราง 4 รูปแบบสมการพยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE _b	Beta	t	P
ค่าคงที่	.515	.107	-	4.823	.000
- แรงจูงใจภายในด้านความต้องการสิ่งท้าทาย	.287	.047	.318	6.115	.000
- แรงจูงใจภายในด้านความต้องการมีความสามารถ	.172	.051	.185	3.372	.001
- แรงจูงใจภายในด้านความสนใจ-เฟลิตเฟลิน	.179	.041	.202	4.368	.000
- สัมพันธภาพระหว่างบุคคลด้านการทำงานของกลุ่มที่มุ่งเน้นความสำเร็จร่วมกัน	.134	.036	.139	3.749	.000
- แรงจูงใจภายในด้านความเป็นตัวของตัวเอง	.105	.050	.108	2.116	.035

จากตาราง 4 พบว่า จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อหาตัวแปรพยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ สามารถสร้างสมการในรูปคะแนนดิบได้ดังนี้

$$\text{พฤติกรรมองค์การเชิงบวก} = .515 + .287 (\text{แรงจูงใจภายในด้านความต้องการสิ่งท้าทาย}) + .172 (\text{แรงจูงใจภายในด้านความต้องการมีความสามารถ}) + .179 (\text{แรงจูงใจภายในด้านความสนใจ-เฟลิตเฟลิน}) + .134 (\text{สัมพันธภาพระหว่างบุคคลด้านการทำงานของกลุ่มที่มุ่งเน้นความสำเร็จร่วมกัน}) + .105 (\text{แรงจูงใจภายในด้านความเป็นตัวของตัวเอง})$$

เมื่อแปลงคะแนนดิบให้เป็นคะแนนมาตรฐาน (Z-Score) แล้วได้สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานดังนี้

พฤติกรรมองค์การเชิงบวก = .318 (แรงจูงใจภายในด้านความต้องการสิ่งท้าทาย) +.185 (แรงจูงใจภายในด้านความต้องการมีความสามารถ) +.202 (แรงจูงใจภายในด้านความสนใจ-เพิลิตเพลิน)+.139 (สัมพันธภาพระหว่างบุคคลด้านการทำงานของกลุ่มที่มุ่งเน้นความสำเร็จร่วมกัน) + .108 (แรงจูงใจภายในด้านความเป็นตัวของตัวเอง)

จากผลการวิเคราะห์ทางสถิติสรุปได้ว่ายอมรับสมมติฐานที่ 3 แรงจูงใจภายในและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอย่างน้อยหนึ่งด้านสามารถพยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ได้

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ 1 แรงจูงใจภายในมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์

ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจภายในมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าแรงจูงใจภายในทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมองค์การเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าเมื่อพนักงานมีแรงจูงใจภายในสูงจะทำให้พนักงานมีพฤติกรรมองค์การเชิงบวกสูงขึ้นด้วย ทั้งนี้เพราะแรงจูงใจภายในเป็นสิ่งสำคัญ ที่ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆออกมา ทำให้พนักงานประสบความสำเร็จได้ ทำให้พนักงานเกิดความมุ่งมั่นตั้งใจในการที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ ดังนั้นการสร้างแรงจูงใจให้กับพนักงานจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการก้าวหน้าขององค์การ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Gagne & Deci (2005) ที่กล่าวไว้ว่า แรงจูงใจภายในสามารถอธิบายพฤติกรรมของบุคคล ในการทำกิจกรรมหรืองานที่บุคคลนั้นไม่ได้รับรางวัลหรือแรงเสริมใดๆ โดยที่ลักษณะของกิจกรรมหรืองานนั้นๆ เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลเกิดความอยากรู้อยากเห็น เกิดความสนใจ เกิดความท้าทายในสิ่งเหล่านั้น และผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธรรม อัสวศักดิ์สกุล (2549) ที่พบว่าแรงจูงใจภายในมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการปฏิบัติงานอีกด้วย

สมมติฐานที่ 2 สัมพันธภาพระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์

ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่า

เมื่อพนักงานมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลสูงขึ้นจะทำให้พนักงานมีพฤติกรรมองค์การเชิงบวกสูงขึ้นด้วย ทั้งนี้เพราะในการทำงานพนักงานจำเป็นต้องมีการสื่อสาร แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ติดต่อกัน ประสานงาน ไว้วางใจซึ่งกันและกัน และให้ความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณศ จุลสุคนธ์ (2555) ที่พบว่าสัมพันธภาพระหว่างบุคคล กับประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ทั้งนี้เป็นเพราะพนักงานมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันจะทำให้เกิดข้อขัดแย้งน้อยลง เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน การทำงานจะเต็มไปด้วยความราบรื่น จะทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข

สมมติฐานที่ 3 แรงจูงใจภายในและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลอย่างน้อยหนึ่งด้านสามารถร่วมกันพยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ได้

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า แรงจูงใจภายใน สัมพันธภาพระหว่างบุคคลและพฤติกรรมองค์การเชิงบวก มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา แม้ผลการวิจัยพบว่าแรงจูงใจภายในทั้ง 5 ด้านมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงาน แต่มีเฉพาะแรงจูงใจภายในด้านความต้องการสิ่งท้าทาย ด้านความต้องการมีความสามารถ ด้านความสนใจ-เพลิดเพลิน และด้านความเป็นตัวของตัวเอง เท่านั้นที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานได้ ในขณะที่สัมพันธภาพระหว่างบุคคลทั้ง 8 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงาน แต่มีเพียงด้านเดียวเท่านั้นที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานได้ คือ ด้านการทำงานของกลุ่มที่มุ่งเน้นความสำเร็จร่วมกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงาน เท่ากับ .864 สามารถพยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานได้ร้อยละ 74.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แรงจูงใจภายในด้านความต้องการสิ่งท้าทาย เป็นตัวแปรแรกที่พยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานได้ เนื่องจากเมื่อพนักงานรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ ต้องการงานที่ท้าทายใหม่ๆ จะแสดงออกด้วยการทำสิ่งที่มีความท้าทาย ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ และใช้ความพยายามที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ ทำให้เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง เพื่อแสดงความสามารถของตนเองให้ผู้อื่นยอมรับ และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้อื่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Deci (1975) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจภายในเป็นพลังที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมและกระบวนการทางจิตใจที่หลากหลาย บุคคลจะแสวงหาสิ่งที่น่าสนใจ สิ่งที่ทำท้าทายที่เหมาะสมกับความสามารถของตน คือไม่ยากหรืองานจนเกินไป เมื่อบุคคลพบสิ่งท้าทายที่เหมาะสม บุคคลจะพยายามที่จะเอาชนะและพากเพียร เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

แรงจูงใจภายในด้านความต้องการมีความสามารถ เป็นตัวแปรที่ 2 ที่พยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานได้ เนื่องจากเมื่อพนักงานมีความต้องการที่จะเรียนรู้ พัฒนาทักษะ และความสามารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้พนักงานเกิดความกระตือรือร้นในการพัฒนาศักยภาพของตนเอง

เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ White (1959) เกี่ยวกับแรงจูงใจ ใฝ่สามารถ คือ แรงจูงใจใฝ่สามารถจะปรากฏให้เห็นชัดเมื่อบุคคลต้องทำงานที่ไม่เคยทำมาก่อน ความต้องการภายในจะทำให้บุคคลเกิดการกระทำหรือจัดการต่อสภาพแวดล้อม และเป็นศูนย์กลางทางพัฒนาการส่วนใหญ่ของเด็ก

แรงจูงใจภายในด้านความสนใจ-เพลิดเพลิน เป็นตัวแปรที่ 3 ที่พยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานได้ เนื่องจากเมื่อพนักงานมีความสุขในการทำงาน มีความเพลิดเพลินในการทำกิจกรรมต่างๆ หรือมีความสนใจ มีความพึงพอใจในงานที่ได้รับมอบหมาย ก็จะทำให้พนักงานเกิดพฤติกรรมทางบวกต่อองค์การ และเมื่อพนักงานมีความสนใจในงานที่ได้รับมอบหมาย ก็จะสามารถสร้างสรรค์งานที่ได้รับนั้นออกมาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จีรพงษ์ อินคล้ำ (2562) ที่พบว่าแรงจูงใจภายในด้านความสนใจและเพลิดเพลินมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลหลักห้า อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร

สัมพันธภาพระหว่างบุคคลด้านการทำงานของกลุ่มที่มุ่งเน้นความสำเร็จร่วมกัน เป็นตัวแปรที่ 4 ที่พยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงาน เนื่องจากในการปฏิบัติงานพนักงานย่อมมีการติดต่อสื่อสารกัน มีให้ความร่วมมือกันในกลุ่ม เพื่อให้งานออกมามีประสิทธิภาพมากที่สุด ทำให้องค์การเกิดประโยชน์ และส่งผลเชิงบวกกับองค์การมากที่สุด และเมื่อพนักงานมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันความร่วมมือในการทำงานก็จะเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณิศ จุลสุคนธ์ (2555) ที่พบว่าสัมพันธภาพระหว่างบุคคลด้านการทำงานของกลุ่มที่มุ่งเน้นความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายร่วมกันมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงาน ซึ่งในการทำงานถ้าพนักงานให้ความร่วมมือ มีการประสานงานกันอย่างจริงจังและต่างยอมรับในความสามารถที่แต่ละคนมี ก็จะสามารถกำหนดบทบาทหรือหน้าที่ให้ตรงกับความสามารถของพนักงาน เมื่อทำงานร่วมกันก็มีการทบทวน ประเมินผล แก้ไขปรับปรุงการทำงานอยู่เสมอ ประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานก็จะสูงและช่วยให้งานสำเร็จตามจุดมุ่งหมายร่วมกันได้

และตัวแปรสุดท้ายที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงาน คือ แรงจูงใจภายในด้านความเป็นตัวของตัวเอง เนื่องจากเมื่อพนักงานต้องการความเป็นอิสระในการทำงาน สามารถกำหนดสิ่งต่างๆ ด้วยตัวเองได้ ทำให้พนักงานแสดงออกด้วยความตั้งใจด้วยตัวเองตั้งแต่เริ่มต้นและปฏิบัติอย่างต่อเนื่องด้วยความสม่ำเสมอ จึงทำให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นทางบวกอย่างสม่ำเสมอเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารงานยุคใหม่ของ Thomas (2000) ที่กล่าวว่าการบริหารงานในยุคใหม่ผู้บริหารควรให้ความสำคัญที่ตัวพนักงาน กระตุ้นให้พนักงานเกิดแรงจูงใจจากภายในตนเอง และเมื่อพนักงานมีแรงจูงใจภายใน พนักงานจะทำงานด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ และทุ่มเทร่างกายแรงใจให้กับ

องค์การด้วยความเต็มใจ โดยไม่คาดหวังรางวัลจากภายนอก รู้สึกว่ามีโอกาสเลือกทำงานด้วยตนเอง มีอิสระในการตัดสินใจ และสามารถเลือกวิธีการทำงานได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาระดับพฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ พบว่า พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากข้อคำถาม พบว่าข้อคำถาม “ท่านมั่นใจว่าตนเองสามารถเป็นตัวแทนในการนำเสนองานในที่ประชุมได้” เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น ผู้วิจัยเสนอว่า ควรจัดให้มีการอบรมพนักงานให้มีความกล้า มีความมั่นใจที่จะนำเสนอข้อมูลต่างๆ ซึ่งความมั่นใจนั้นถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้พนักงานกล้าพูด กล้าที่จะนำเสนองานในที่ประชุมได้ รวมไปถึงการเสนอความคิดเห็นต่างๆ ที่จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการประชุม หรือการอบรมพนักงานเพื่อเพิ่มทักษะการพูดในที่ประชุม หรือผู้บังคับขาดคอยพูดคุยให้คำปรึกษากับพนักงานอย่างเป็นกันเอง จะทำให้พนักงานเกิดความกล้า ความมั่นใจที่จะนำเสนองานในที่ประชุมได้

2. จากผลการศึกษาระดับแรงจูงใจภายใน พบว่า แรงจูงใจภายในทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากข้อคำถาม พบว่าข้อคำถาม “ท่านทำงานโดยไม่คาดหวังกับสิ่งตอบแทน” เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า หากองค์การให้สิ่งตอบแทนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของเงินเดือน หรือสวัสดิการต่างๆ ที่เหมาะสมแก่พนักงานเพื่อสร้างความพึงพอใจให้พนักงานแล้วพนักงานก็จะปฏิบัติงานเพื่อองค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

3. จากผลการศึกษาระดับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล พบว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากข้อคำถาม พบว่าข้อคำถาม “ท่านสามารถพูดคุยเรื่องส่วนตัวกับเพื่อนร่วมงานได้” ดังนั้นองค์การควรให้การสนับสนุนในด้านกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างพนักงาน ให้พนักงานเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เกิดความมั่นใจในความสามารถของเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในระดับต่างๆ เพื่อเป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ของพนักงานกับผู้บังคับบัญชา เพื่อเป็นการเพิ่มระดับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในองค์การให้เพิ่มมากขึ้น

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า แรงจูงใจภายในและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมองค์การเชิงบวก และแรงจูงใจภายในด้านความต้องการสิ่งท้าทาย แรงจูงใจภายในด้านความต้องการมีความสามารถ แรงจูงใจภายในด้านความสนใจ-เพลิดเพลิน แรงจูงใจภายในด้านความเป็นตัวของตัวเอง และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลด้านการทำงานของกลุ่มที่มุ่งเน้นความสำเร็จร่วมกัน สามารถพยากรณ์พฤติกรรมองค์การเชิงบวกของพนักงานธนาคารพาณิชย์ได้ ดังนั้นหากองค์การต้องการให้พนักงานเกิดพฤติกรรมองค์การเชิงบวกเพิ่มมากขึ้น ในด้านของความต้องการสิ่งท้าทายนั้น องค์การควรที่

จะส่งเสริมให้พนักงานได้ทำงานที่แปลกใหม่ ต่างไปจากเดิมเพื่อเป็นการกระตุ้นให้พนักงานเกิดความมุ่งมั่น ตั้งใจ เกิดความท้าทายในงาน พนักงานจะเกิดทักษะใหม่ๆ ทำให้งานที่ได้รับมอบหมายนั้นประสบความสำเร็จ ซึ่งความสำเร็จจากงานจะเป็นแรงบันดาลใจภายในมากกว่ารางวัลหรือเกียรติยศภายนอกและจะเป็นสิ่งที่ผลักดันให้พนักงานเกิดพฤติกรรมองค์การเชิงบวกเพิ่มขึ้นได้ สำหรับแรงจูงใจภายในด้านความต้องการมีความสามารถนั้น องค์การควรจัดให้มีการอบรมพนักงานเพิ่มพูนทักษะ และความสามารถต่างๆ ของพนักงานอยู่เสมอ เพื่อให้พนักงานได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง และทำให้พนักงานเกิดความก้าวหน้าในการทำงาน สำหรับแรงจูงใจภายในด้านความสนใจ-เพลิดเพลิน องค์การควรที่จะส่งเสริมให้พนักงานเกิดความสุขในการทำงานที่เพิ่มมากขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ เพื่อให้พนักงานมีความกระตือรือร้น มีความพอใจและเพลิดเพลินในการทำงานหรือกิจกรรมที่พนักงานสนใจ ทำให้พนักงานสามารถลดความเครียดที่เกิดจากการทำงาน ซึ่งจะส่งผลดีต่อทั้งสุขภาพร่างกายและจิตใจของพนักงาน เช่น กิจกรรมฝึกสมาธิ หรือมีกิจกรรมตามวันสำคัญต่างๆ เป็นต้น แรงจูงใจภายในด้านความเป็นตัวของตัวเอง เนื่องจากพนักงานต้องการที่จะมีอิสระในการทำงาน ดังนั้นองค์การควรที่จะสนับสนุนให้พนักงานบริหารจัดการการทำงานด้วยตนเอง โดยเน้นที่ผลงานว่าต้องเป็นไปตามเป้าหมายที่องค์การกำหนด และสำหรับสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้านการทำงานของกลุ่มที่มุ่งเน้นความสำเร็จร่วมกัน องค์การควรที่จะสนับสนุนให้พนักงานเกิดความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนร่วมงาน ให้ความร่วมมือในการทำงาน มีการประสานงานกันอย่างจริงจังและต่างยอมรับในความสามารถของกันและกันก็จะทำให้พนักงานเกิดพฤติกรรมองค์การเชิงบวกเพิ่มขึ้นไปด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการวิจัยครั้งนี้เลือกศึกษาเฉพาะธนาคารพาณิชย์ มิได้ครอบคลุมถึงกลุ่มพนักงานธนาคารอื่นๆ จึงควรศึกษาในกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น พนักงานธนาคารรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานสาขาของธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงบวกของพนักงาน อาทิ ความสุขในการทำงาน สมดุลระหว่างงานกับชีวิต การรับรู้การสนับสนุนจากองค์การ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- คณะศ จุลสุคนธ์. (2555). **ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และการเป็นสมาชิกกลุ่ม ไม่เป็นทางการกับประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงาน**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- จีรพงษ์ อินค้ำ, (2562). ปัจจัยการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กรและแรงจูงใจภายในที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลตำบลหลักห้า อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร. **วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**. 2(1), 28-40.
- สุธรรม อัครศักดิ์สกุล. (2549). **ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ ภาวะผู้นำ บรรยากาศองค์กรและผล การปฏิบัติงานของผู้จัดการ**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ออร์ปมิตร ชูชม, อัจฉรา สุขารมณ, และวิลาสลักษณ์ ชิววัลลี. (2542). การพัฒนาแบบวัดแรงจูงใจภายใน. **วารสารพฤติกรรมศาสตร์**. รายงานการวิจัยฉบับที่ 70. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Deci, E.L. (1975). **Intrinsic Motivation**. New York: Plenum Press.
- Gagne, M., & Deci, E. (2005). Self-determination theory and work motivation. **Journal of Organizational Behavior**, 26, 331-362.
<http://dx.doi.org/10.1002/job.322>
- Luthans, F. (2002). Positive organizational behavior: Developing and managing psychological strengths. **Academy of Management Executive**, 16(1): 57-72.
- Thomas, K. W. (2000). **Intrinsic motivation at work: Building energy and commitment**. San Francisco: Berrett-Koehler.
- White, R. (1959). Motivation reconsidered: The concept of competence. **Psychological Review**, 66, 279-333.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. (2nd ed.). New York: Harper & Row.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหกิจ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารเพื่อรู้เท่าทันสื่อลวง (พนันออนไลน์) Guidelines for the development of communication strategies to be aware of fake media (online gambling)

รจนา พิงสุข¹ สิริวิมล เทพหัสดิน² นฤวรรณ รักสกุล³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหา อุปสรรค ผลกระทบจากพนันออนไลน์ และการรู้เท่าทันสื่อลวง (พนันออนไลน์) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ทักษะคิด และการรู้เท่าทันสื่อพนันออนไลน์ รวมทั้งศึกษา แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการรู้เท่าทันสื่อลวง (พนันออนไลน์) ในกลุ่มเยาวชน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และเอกชนในประเทศไทย ที่เคยมีประสบการณ์การเปิดรับสื่อออนไลน์ และสื่อโฆษณาพนันออนไลน์ จำนวน 406 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการพนันออนไลน์ รวม 13 คน

ผลการวิจัย พบว่า สถานการณ์โควิด-19 ทำให้ปัญหาอยู่ในระดับที่รุนแรง และควบคุมได้ยาก เนื่องจากเยาวชนเข้าถึงสื่อออนไลน์เพิ่มมากขึ้น ทำให้ธุรกิจพนันออนไลน์ มีช่องทางการขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยใช้การปรับกลยุทธ์การโฆษณาพนันออนไลน์รูปแบบใหม่ เพื่อแอบแฝง และหลีกเลี่ยงกฎหมายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่นิยมใช้ การโฆษณาแฝงในเว็บเพจ เพลง เกม และอื่นๆ รวมทั้งการใช้เอเยนต์ทางการตลาด แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารเพื่อรู้เท่าทันสื่อลวง (พนันออนไลน์) พบว่า ยังไม่เพียงพอ จึงเสนอกลยุทธ์การสื่อสาร ดังนี้ (1) ผู้ส่งสาร ควรมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบการสื่อสารรณรงค์ปัญหาการพนันออนไลน์ (2) สาร ควรกำหนดแนวคิด เน้นประเด็นการสื่อสารรณรงค์ให้ชัดเจน และทันสมัย (3) สื่อ และกิจกรรมรณรงค์ ควรแปลกใหม่ เพิ่มความถี่ในการนำเสนอ ส่วนกิจกรรม ควรเพิ่มพื้นที่

¹ หัวหน้าสาขาวิชาสื่อสังคมออนไลน์และสารสนเทศดิจิทัล คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต E-mail: rojana.phu@kbu.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชานวัตกรรมการสื่อสารองค์กรและแบรนด์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต E-mail: sirivimol.pun@kbu.ac.th

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาสื่อสังคมออนไลน์และสารสนเทศดิจิทัล คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต E-mail: naluwan.rak@kbu.ac.th

การเรียนรู้ 4) กลุ่มเป้าหมาย ควรสื่อสารกับพ่อแม่ เพื่อน และครู รวมทั้ง กลุ่มใหม่ คือ เยาวชนที่ต้องการ
เลิกเล่นการพนันออนไลน์

คำสำคัญ: กลยุทธ์การสื่อสาร, รู้เท่าทันสื่อ, พนันออนไลน์

Abstract

The purpose of this research was to study the situation, problems, obstacles and impacts of online gambling. and ignorance of deceitful media (online gambling), media exposure behavior, attitudes and online gambling media literacy, including a study of guidelines for developing communication strategies for fake media literacy (online gambling) among youth The sample group was bachelor's degree students in public and private institutions in Thailand who have experienced exposure to online media and online gambling advertising media, a total of 406 people and a sample group related to online gambling problems, a total of 13 people.

The results of the study showed that the situation of COVID-19 causing the problem to be severe and difficult to control Due to the increasing access to online media among young people make online gambling business There is a channel for rapid expansion. By using a new online gambling advertising strategy to covert and circumvent the law through popular social media Hidden advertising in the web, movies, music, games, etc., including the use of marketing agents.

Guidelines for the development of communication strategies to be aware of fake media (online gambling) found that not enough Therefore, the communication strategy is proposed as follows: (1) the messenger should have the main unit responsible for communicating the problem of online gambling campaign; (2) the message should define the concept Emphasis on campaign communication issues clearly and up-to-date (3) Media and campaign activities should be new and increase the frequency of presentation, while activities should increase learning areas 4) Target groups should communicate with parents, friends and teachers, including the new group, namely youth who want to stop gambling online.

Keywords: communication strategy, media literacy, online gambling

บทนำ

ประเทศไทย การพนันออนไลน์ เป็นปัญหาระดับชาติที่ต้องได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน จากผลการสำรวจของศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ศึกษาภาพรวมการเล่นพนัน ปี 2564 พบว่า สิ่งที่น่ากังวล คือ เข้าถึงผู้คนง่าย เล่นเมื่อไหร่ก็ได้ ผ่านมือถือ และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ (ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน, 2564) ซึ่งสถานการณ์โควิด-19 เป็นตัวเร่ง สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ ในต่างประเทศ ที่พบปัญหาแบบเดียวกันว่า อัตราการเติบโตการพนันออนไลน์พุ่งสูงขึ้น เพราะต้องมี ระยะห่างทางสังคม การทำงานจากที่บ้าน และการจับกุมการเล่นพนันในบ่อนมากขึ้น ทำให้ ปี 2564 มีผู้เล่นเพิ่มขึ้นชัดเจน ประมาณ 1.1 ล้านคน หรือ 135% จากปี 2562 (ไทยพีบีเอสออนไลน์, 2564) ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องจาก ปี 2563 ผลสำรวจสถาบันยุวทัศน์แห่งประเทศไทย พบประเด็นที่น่าสนใจว่า ช่วงสถานการณ์โควิด-19 ทำให้ธุรกิจเว็บพนันออนไลน์ ขยายตัวกว่า 100% สถิติจำนวนเว็บพนันเพิ่มขึ้น จาก 240 เว็บไซต์ เป็น 440 เว็บไซต์ และขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เป็น 580 เว็บไซต์ หลังล็อกดาวน์ (Thebangkokinsight, 2020).

ด้านปัจจัยที่เป็นปัญหาประการหนึ่ง คือ สื่อโฆษณาพนันออนไลน์ พบว่า ใช้กลยุทธ์โฆษณา ผ่านเน็ตไอดอล และอินฟลูเอนเซอร์ ซึ่งมีผู้ติดตามทางเฟซบุ๊กจำนวนมาก รับโปรโมทพนันออนไลน์อย่าง กว้างขวาง และอวดยอดเงินในบัญชีจากการเล่นพนัน ทำให้เยาวชนที่ติดตามตกเป็นเหยื่อ” โดยช่วงอายุที่ เห็นโฆษณาให้เล่นพนัน หรือเกมพนันเสี่ยงโชคมากที่สุด เช่น ‘เล่นเกมได้เงิน’ ‘ลงทุนง่าย ได้เงินไว’ สูงถึง ร้อยละ 70.06 คือ เยาวชนอายุ 15 -19 ปี พบเห็น ผ่านเฟซบุ๊กมากที่สุด ร้อยละ 76.53 และเว็บไซต์ แอปพลิเคชันดูหนัง ฟังเพลง เล่นเกม ร้อยละ 70.64 ซึ่งมีเยาวชน ตามเข้าไปเล่นพนัน ถึงร้อยละ 13.24 (ไทยรัฐออนไลน์, 2564) นอกจากนี้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับ เครือข่ายเด็กรุ่นใหม่ไม่พนันและภาคีต่างๆ ศึกษาพบว่า ภัยร้าย ใกล้ตัวเด็ก และเยาวชน ตั้งแต่ปี 2563 เป็นต้นมา คือ กักตักพนันออนไลน์ ที่มาจากสื่อลวงโฆษณาชวนเชื่อแอบแฝงให้เล่นพนัน (สำนักงาน กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2564)

ดังนั้น ผลกระทบจากปัญหาการพนันออนไลน์กับเยาวชน คือ โรคติดพนัน ซึ่งเป็นโรคทางจิตเวช ที่มีผลต่ออัตราการฆ่าตัวตายที่เพิ่มสูงขึ้น (ไทยรัฐออนไลน์, 2564) องค์การอนามัยโลก และสถาบันวิจัย เกี่ยวกับสุขภาพจิตในอเมริกา สรุปว่า ผู้เล่น จะมีความสุข แต่ก็หยุดเล่นพนันไม่ได้ (สำรวจมณฑล สิทธิ สมาน, 2564) สิ่งที่เป็นวงจรตามมา คือ เป็นหนี้ ลักขโมย และพฤติกรรมก้าวร้าว (กรมสุขภาพจิต, 2564) รวมทั้ง ปัญหาการเงิน ความเครียด เสียเวลาเรียน สุขภาพเสื่อมโทรม (ไทยรัฐออนไลน์, 2564) ตัวอย่าง ชาว เช่น “เร่งล่าคนร้ายฆ่าโหดนักศึกษาชายหมกบ้านร้าง ปมติดหนี้พนันออนไลน์” (เช้านี้ที่หมอชิต, 2564) ชาว “อึ้ง! นศ.มหา'ลัยติดพนันอื้อ ใช้เงิน 'กยศ.' แทงบออลจนหมดตัว ขายตัวใช้หนี้” (bangkokbiznews, 2021)

จากปัญหาข้างต้น การบังคับใช้กฎหมาย ยังไม่ทันพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชน ซึ่งสื่อพันทันออนไลน์ สามารถเข้าถึงได้ง่าย และมีการปรับกลยุทธ์การโฆษณาเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมาย ทำให้เยาวชนตกเป็นเหยื่อได้ง่าย ขาดความรู้เท่าทันสื่อที่หลอกล่อให้เล่นพันทันออนไลน์ การพัฒนาซอฟต์แวร์ให้บรรจุเกมได้หลากหลาย รวมถึงฮาร์ดแวร์ เช่น VR (Virtual Reality) เพิ่มความบันเทิงให้สมจริง หรือเทคโนโลยี 3D (กรุงเทพฯธุรกิจออนไลน์, 2563) สื่อลงที่โฆษณาชักชวนให้หลงเชื่อ ทำให้ตัดสินใจเข้าสู่วงจรการเล่นพันทันออนไลน์ในที่สุด การวิจัยครั้งนี้ จึงสนใจศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารเพื่อรู้เท่าทันสื่อลง (พันทันออนไลน์)” เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหา อุปสรรค ผลกระทบ พฤติกรรมการเปิดรับสื่อทัศนคติ และการรู้เท่าทันสื่อพันทันออนไลน์ รวมทั้ง แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารเพื่อให้รู้เท่าทันสื่อลง (พันทันออนไลน์) โดยการสนับสนุนทุนวิจัย จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์เป็นฐานข้อมูลเชิงวิชาการ ข้อเสนอแนะการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารเพื่อรู้เท่าทันสื่อพันทันออนไลน์ ให้กับหน่วยงาน และภาคีเครือข่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารรณรงค์ต้านพันทันออนไลน์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหา อุปสรรค ผลกระทบจากพันทันออนไลน์ และการรู้เท่าทันสื่อลง (พันทันออนไลน์) ของเยาวชน
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ทัศนคติ และการรู้เท่าทันสื่อพันทันออนไลน์ ในกลุ่มเยาวชน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการรู้เท่าทันสื่อลง (พันทันออนไลน์) ในกลุ่มเยาวชน

ขอบเขตการวิจัย

กำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษาวิจัย ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และเอกชนในประเทศไทย ขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ศึกษาในกลุ่มเยาวชน คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และเอกชน ในประเทศไทย ปีการศึกษา 2563 ที่เคยมีประสบการณ์การเปิดรับสื่อออนไลน์ และได้เคยรับข้อมูลจากสื่อโฆษณาพันทันออนไลน์ และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์หรือมีประสบการณ์ด้านการพันทันออนไลน์ 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) เครือข่ายการรณรงค์ต่อต้านพันทันออนไลน์ (2) นักวิชาการด้านการสื่อสาร (3) เยาวชนที่เคยมีประสบการณ์เล่นการพันทันออนไลน์ และ (4) ผู้ปกครองของเยาวชนที่เล่นการพันทันออนไลน์

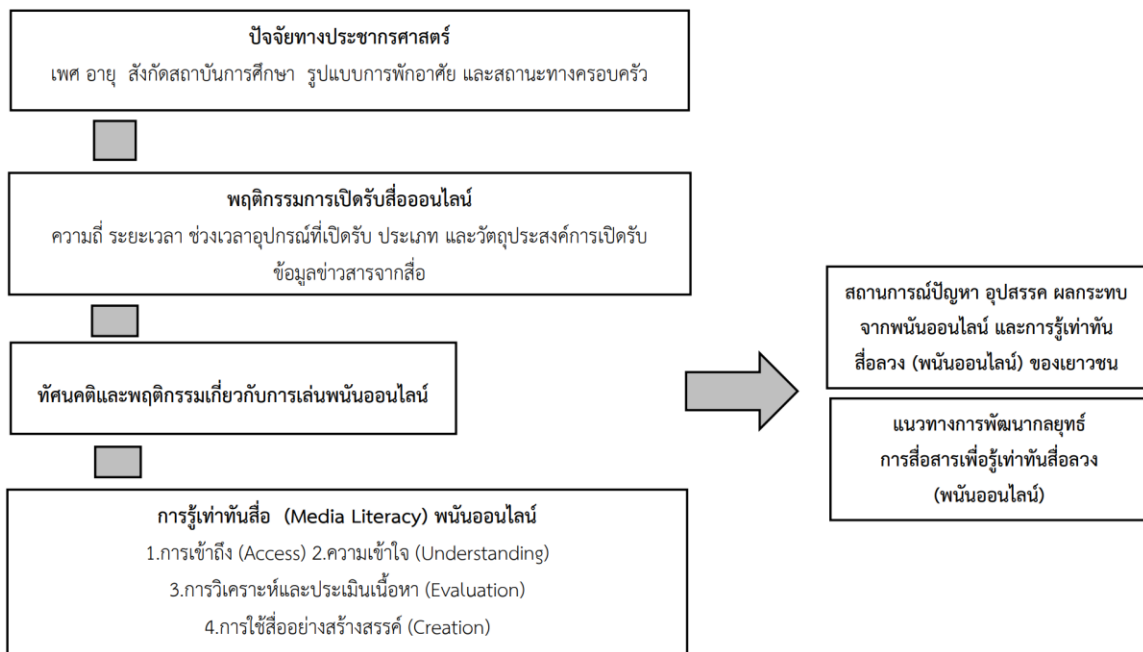
นิยามศัพท์

กลยุทธ์การสื่อสาร หมายถึง กลยุทธ์ในการสื่อสารรณรงค์เพื่อสร้างการรู้เท่าทันสื่อลง หรือสื่อโฆษณาบนออนไลน์

สื่อลง หมายถึง สื่อออนไลน์ รวมทั้งสื่อสังคมออนไลน์ที่ถูกใช้เป็นส่วนกลางในการโฆษณาเพื่อชักชวนล่อลวงให้เล่นการพนันออนไลน์ประเภทต่างๆ ซึ่งอาจเป็นช่องทางในการเล่นการพนันออนไลน์ด้วยการพนันออนไลน์ หมายถึง เกมการพนันที่อาศัยการสื่อสารผ่านทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ทำให้สามารถเข้าถึงเกมพนันออนไลน์ได้ โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา และสถานที่

การรู้เท่าทันสื่อลง (พนันออนไลน์) หมายถึง ความสามารถในการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy) ประเภทสื่อออนไลน์ ที่นำเสนอเนื้อหาโฆษณาชักชวนให้เล่นการพนันออนไลน์ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การเข้าถึงสื่อ (Access) (2) การทำความเข้าใจเนื้อหาจากสื่อ (Understanding) (3) การวิเคราะห์ และประเมินเนื้อหาจากสื่อ (Evaluation) (4) การใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ (Creation) สามารถรู้เท่าทันและหลีกเลี่ยง ปฏิเสธเนื้อหาโฆษณาจากสื่อพนันออนไลน์ได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นการศึกษาแบบผสมวิธี (Mixed Method) มีรายละเอียด วิธีดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

การศึกษาศาสนาการณปัญหา อุปสรรค ผลกระทบจากพินออนไลน์ และการรู้เท่าทันสื่อลง (พินออนไลน์) และแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการรู้เท่าทันสื่อลง (พินออนไลน์) ในกลุ่มเยาวชน ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการพินออนไลน์ จำนวน 13 คน ได้แก่ เครือข่ายหน่วยงานรณรงค์ต่อต้านการพินออนไลน์ จำนวน 2 คน นักวิชาการด้านการสื่อสาร จำนวน 2 คน เยาวชนที่มีประสบการณ์เล่นการพินออนไลน์ จำนวน 7 คน และผู้ปกครองของเยาวชนที่เล่นการพินออนไลน์ จำนวน 2 คน โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews) สุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) เก็บข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล จากถอดบทสัมภาษณ์ตามประเด็นคำถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ผลตามแนวทางการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การศึกษาพฤติกรรมเปิดรับสื่อ ทศนคติ และการรู้เท่าทันสื่อพินออนไลน์ ในกลุ่มเยาวชน โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และเอกชนในประเทศไทย ปีการศึกษา 2563 จำนวนโดยรวมประมาณ 1,536,563 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2564) ที่เคยมีประสบการณ์เปิดรับสื่อออนไลน์ และเคยได้รับสื่อโฆษณาพินออนไลน์ ทั้งนี้ จากข้อมูลการศึกษาของสมาคมไอเซคผู้นำนักศึกษาระหว่างประเทศ พบว่า ช่วงโควิด-19 กลุ่มเยาวชน ช่วงอายุระหว่าง 15-19 ปี เป็นกลุ่มเสี่ยงในการติดพินออนไลน์ และเป็นนักพินหน้าใหม่ ซึ่งพบเห็นโฆษณาชวนให้เล่นพิน หรือเกมพินมากที่สุด และติดตามเข้าไปเล่นพินจำนวนมาก (ไทยรัฐออนไลน์, 2564) การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้อย่างสำเร็จรูปของ Taro Yamane (1967) กำหนดให้มีระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน $\pm 5\%$ (ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ≥ 400 คน) ผู้วิจัยจึงศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 406 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ ใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบความเที่ยง ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficients) อยู่ที่ 0.81

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์ และประมวลผล

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัญหา อุปสรรค ผลกระทบจากพินันออนไลน์ และการรู้เท่าทันสื่อลวง (พินันออนไลน์) ของเยาวชน ผลการศึกษา พบว่า สถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้ปัญหาการพินันออนไลน์ควบคุมได้ยาก ธุรกิจเว็บพินันออนไลน์เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา จากการใช้ Smartphone ใช้กลยุทธ์สื่อโฆษณาพินันออนไลน์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) หลีกเลียงกฎหมาย เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) และยูทูป (YouTube) รวมทั้ง โฆษณาแฝงในเว็บหนัง เพลง และเกม ทำให้ตัดสินใจเล่นการพินันออนไลน์ครั้งแรกจากความชอบ เน้นเล่นง่าย ได้เงินเร็ว ไม่โดนจับ

ผลกระทบจากการพินันออนไลน์มากที่สุด คือ เสียการเรียน นอกจากนี้ มีการก่ออาชญากรรม ลักขโมย ปัญหาความสัมพันธ์กับบุคคลใกล้ชิด เช่น การยืมเงิน รวมทั้งด้านอารมณ์ และเสียทรัพย์สิน ส่วนการรู้เท่าทันสื่อลวง หรือสื่อโฆษณาพินันออนไลน์ โดยภาพรวมยังอยู่ในระดับต่ำ ถูกหลอกลวงได้ง่าย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ทักษะคิด และการรู้เท่าทันสื่อพินันออนไลน์ ในกลุ่มเยาวชน ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 18-20 ปี ร้อยละ 76.1 พักอาศัยอยู่กับครอบครัวสูงสุด ร้อยละ 80.3 พฤติกรรมการเปิดรับสื่อออนไลน์ ส่วนใหญ่ พบว่ามีความถี่ในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทุกวัน สูงถึงร้อยละ 78.6 ระยะเวลาการเปิดรับสื่อ มากกว่า 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ร้อยละ 30.5 ช่วงเวลาที่เปิดรับสื่อ เป็นประจำ คือ เวลา 20:01-24:00 น. ร้อยละ 39.9 ส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์มือถือ เป็นอุปกรณ์ ถึงร้อยละ 54.9 Facebook เป็นช่องทางที่ใช้เปิดรับมากที่สุด ร้อยละ 46.06 เพื่อความบันเทิง

ทัศนคติที่มีต่อการเล่นพินันออนไลน์ เห็นด้วยว่า จะนำไปสู่ปัญหาสังคมอื่นๆ เช่น เรียนไม่จบ หนี้ออกระบบ อาชญากรรม และผิดกฎหมาย ค่าเฉลี่ยสูงสุด 3.88 ส่วนการโฆษณา เกม การพินันเสี่ยงโชคต่างๆ ทายผลการแข่งขันทางสื่อออนไลน์ ทำให้อยากทดลองเล่นพินันออนไลน์มากขึ้น ค่าเฉลี่ย 3.68

กลุ่มตัวอย่างที่เคยมีประสบการณ์ ส่วนใหญ่จะเริ่มเล่นพินันออนไลน์ ตั้งแต่อายุ 16-20 ปี ร้อยละ 54.8 โดยได้รับข้อมูลโฆษณาพินันออนไลน์จากสื่อ Facebook มากที่สุด ร้อยละ 36.9 รองลงมา คือ Web Site และ YouTube ร้อยละ 26.6, 16.3 ส่วนบาคาร่า เป็นประเภทของการพินันที่นิยมมากที่สุด ร้อยละ 38.1 สาเหตุที่ทำให้ตัดสินใจเล่นการพินันออนไลน์ คือ เล่นตามเพื่อน หรือคนใกล้ชิด ร้อยละ 24.6 การ

เล่นพนันออนไลน์จะเล่นนานๆ ครั้ง เมื่อมีการแข่งขันกีฬา เช่น ฟุตบอลของสโมสร/ฤดูกาล ร้อยละ 51.5 ทั้งนี้ สื่อโฆษณา มีผลต่อการตัดสินใจเล่นการพนันออนไลน์เป็นอย่างมาก

ความสามารถการรู้เท่าทันสื่อพนันออนไลน์ ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.97 ทั้งนี้ผลการศึกษาที่น่าสนใจ คือ ด้านการวิเคราะห์ และประเมินเนื้อหา (Evaluation) สามารถแยกแยะได้ว่าข้อมูลที่ได้รับเป็นการโฆษณาการพนันออนไลน์หรือไม่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.11 รองลงมา คือ ด้านการใช้สื่ออย่างสร้างสรรค์ (Creation) หลีกเลียงโฆษณาการพนันออนไลน์ได้ ค่าเฉลี่ย 4.07

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการรู้เท่าทันสื่อลง (พนันออนไลน์) ในกลุ่มเยาวชน ผลการศึกษา พบว่า ในยุค Next Normal การพนันออนไลน์ ปรับตัวมีความแปลกใหม่ แฝงอยู่ในกิจกรรมรูปแบบต่างๆ ในชีวิตประจำวันของวัยรุ่นเพิ่มมากขึ้น เช่น เกม กีฬา กลองสุม ซึ่งเป็นการท้าทายในการสื่อสารรณรงค์ เสนอแนวทางกลยุทธ์ ดังนี้

1. ผู้ส่งสาร (Source) ควรมีหน่วยงานระดับชาติที่มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบ การสื่อสารรณรงค์ ปัญหาการพนันที่ชัดเจน และดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากปัจจุบันมีเพียงหน่วยงานเครือข่าย เฉพาะกิจ เท่านั้น

2. สาร (Message) ควรมีแนวทางการกำหนดเนื้อหารณรงค์ ได้แก่ (1) เน้นแนวคิด หรือประเด็น การสื่อสารให้ชัดเจนและทันสมัย เช่น การรู้เท่าทันการพนันออนไลน์แอปแฝงยุคใหม่ 4.0, 5.0 (2) ใช้คอนเทนต์ กระตุ้นอารมณ์และความรู้สึก (Emotional Content) เพิ่มการเข้าถึงและการรับรู้ เช่น ผลกระทบกับคนที่เรารัก (3) ทำแคมเปญระดับประเทศ ใช้คอนเทนต์ที่น่าสนใจ ทำให้เกิดไวรัล (Viral) การพูดต่อในสังคม ทำให้เกิดการรับรู้ จดจำ และการตื่นตัวเพื่อเปลี่ยนแปลง (4) ใช้กลุ่มคนที่มีอิทธิพลในสื่อออนไลน์ หรือ Influencer เช่น เน็ตไอดอล ยูทูบเบอร์ สื่อสารการตัดสินใจที่ทำให้เลิกเล่นพนันออนไลน์

3. ช่องทางการสื่อสาร (Channel) ได้แก่ สื่อรณรงค์ (1) ควรมีความแปลกใหม่ ทันสมัยน่าสนใจ หรือกำลังเป็นที่นิยมของเยาวชนกลุ่มวัยรุ่น เช่น Tiktok, Reels, ละครสั้นสะท้อนสังคม หรืออื่นๆ (2) เพิ่มความถี่ในการสื่อสารรณรงค์ และมีความต่อเนื่อง ไม่เป็นวาระเฉพาะกิจ เช่น เทศกาลบอลโลก ส่วนกิจกรรมรณรงค์ (1) เพิ่มสถานที่แหล่งรวมสาระบันเทิง หรือ Edutainment Complex เป็นพื้นที่ให้เยาวชนใช้เป็นแหล่งการเรียนรู้ปัญหาการพนันออนไลน์ เป็นเสมือนกับพิพิธภัณฑ์ที่มีชีวิตสร้างจิตสำนึกที่มีความยั่งยืน (2) สร้างเกมเชิงสร้างสรรค์หรือเกมออนไลน์ เพื่อทดแทนเกมการพนัน เช่น เกมฟุตบอลแฟนตาซี แทนพนันฟุตบอลออนไลน์ (3) ออกแบบหลักสูตร หรือชุดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้เท่าทันสื่อการพนันออนไลน์ในชีวิตประจำวัน (4) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้เยาวชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เช่น การประกวดความสามารถพิเศษต่างๆ 5) ใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ หรือเกมจำลองสถานการณ์ให้ทดลองเล่นพนันออนไลน์

4. ผู้รับสาร (Receiver) สื่อสารกับกลุ่มเป้าหมาย (1) พ่อแม่ เพื่อน ครู และบุคคลใกล้ชิด ให้รู้เท่าทันสื่อโฆษณาพนันออนไลน์ เพื่อดูแลเยาวชนไม่ให้ติดพนันหรือเล่นเกมพนัน (2) เยาวชนที่ต้องการเล่นเกมพนัน

อภิปรายผล

สถานการณ์ปัญหา อุปสรรค ผลกระทบจากพนันออนไลน์ และการรู้เท่าทันสื่อลง (พนันออนไลน์) ของเยาวชน ช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทำให้เยาวชนเข้าถึงพนันออนไลน์ได้ง่าย ผ่าน Smartphone สอดคล้องกับผลการศึกษาของศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน (2564) พบว่า ปี 2564 การพนันออนไลน์การเข้าถึงง่าย ผ่านมือถือ มีผู้เล่นเพิ่มขึ้น 135% และ E course Thailand Marketing Advisor (2021) ที่ว่ากลยุทธ์การตลาดที่เว็บพนันนิยมใช้ ปี 2021 คือ การใช้ AGENT หลากค้าเว็บพนัน ด้านผลกระทบกับเยาวชน ทำให้เสียการเรียน สอดคล้องกับ ชูชีพ ประทุมเวียง, ชญาดา ดานวงศ์ และสุภัสญา ธาณี (2561) ศึกษาเรื่อง สถานการณ์ และผลกระทบที่เกิดจากการพนัน ในนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี พบว่า ทำให้ไม่เต็มที่กับการเรียน ส่วนการรู้เท่าทันสื่อพนันออนไลน์อยู่ในระดับต่ำ สอดคล้องกับณัฐพงษ์ สายพิณ (2563) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการติดเกม การซื้อสินค้าเสมือนในเกมลูทบ็อกซ์ และการติดพนันในเกมออนไลน์ของวัยรุ่นไทย พบว่า เยาวชน ยังติดกับดักการเล่น เกมพนันออนไลน์ เพราะ น่าดึงดูดใจ

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ ทศนคติ และการรู้เท่าทันสื่อพนันออนไลน์ ในกลุ่มเยาวชน มีการเปิดรับสื่อทุกวัน มากกว่า 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยใช้โทรศัพท์มือถือ สอดคล้องกับ วิษณุ วงศ์สินศิริกุล (2546) ศึกษาการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร พบว่า เยาวชน มีการเปิดรับผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ ทุกวัน ด้านทศนคติ พบว่า การพนันออนไลน์ จะนำไปสู่ปัญหาสังคมอื่นๆ เช่น เรียนไม่จบ หนี้นอกระบบ และผิดกฎหมาย ส่วนใหญ่ จะเริ่มเล่นพนันออนไลน์ ตั้งแต่อายุ 16-20 ปี ตามเพื่อน ได้รับข้อมูลโฆษณาพนันออนไลน์จาก Facebook มากที่สุด สอดคล้องกับ คงกริช เล็กศรีนา, ณรงค์ พลอยदनัย และเชียรโชติ สุกโชติรัตน์ (2555) ศึกษา เรื่อง พฤติกรรมการเล่นการพนันของเยาวชน กรณีศึกษา :เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เยาวชนที่เล่นพนันออนไลน์ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 15-20 ปี และมีทศนคติว่า การพนันออนไลน์ จะทำให้เกิดปัญหาด้านปฏิสัมพันธ์กับครอบครัว และสังคม นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพล เกตุจินากุล และ เจษฎา ศาลาทอง (2562) ศึกษาเรื่อง ฟุตบอลแฟนเพจกับการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับการพนันฟุตบอล พบว่า เด็กและเยาวชน จะเล่นพนันตามเพื่อน ใช้ Facebook เป็นช่องทางการเปิดรับข้อมูลมากที่สุด ผลการศึกษา ประเภทของการพนันที่นิยมมากที่สุด คือ บาคาร่า สอดคล้องกับศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน (2564) พบว่า ผู้ที่นิยมเล่นบาคาร่า 90% เพราะ เล่นได้ทุกที่ทุกเวลา ส่วนความสามารถการรู้เท่าทันสื่อพนันออนไลน์ พบว่า อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพนม คลีณาษา (2563:1) ศึกษาเรื่อง

ความผูกพัน ความเสี่ยงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และความรอบรู้ทางดิจิทัลและการรู้เท่าทันของประชาชน พบว่า เยาวชน มีการรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ อยู่ในระดับมาก และนิคมล หิรัญวิจิตรภรณ์ (2558) ศึกษาเรื่อง ทักษะคิด การรู้เท่าทันสื่อ และพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงโฆษณาออนไลน์ พบว่า การรู้เท่าทันสื่อ และพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงโฆษณาออนไลน์ของผู้บริโภค อยู่ในระดับมาก

แนวทางการพัฒนากลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการรู้เท่าทันสื่อลง (พบนั่นออนไลน์) ในกลุ่มเยาวชน ยุค Next Normal ต้องมีการปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์การพบนั่นออนไลน์ เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ดังที่ วาสนา จันทร์สว่าง และดวงพร คำคุณวัฒน์ (2547) กล่าวว่า กลยุทธ์การสื่อสาร ต้องกำหนดเทคนิค ผู้ส่งสาร ข้อความ ช่องทาง ผู้รับสาร และผลตอบกลับ ซึ่งจะต้องมีจิตวิทยาเข้าใจผู้รับสารด้วย สอดคล้องกับ พงษ์ ใจชาญสุขกิจ (2558) ที่ว่ากลยุทธ์การสื่อสารในระดับต่างๆ ได้แก่ ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และเฉพาะท้องถิ่น ด้าน Rice และ Paisley (1989) กล่าวว่า การรณรงค์ ผู้ส่งสาร ต้องการมีอิทธิพลต่อความเชื่อ และพฤติกรรมของผู้อื่น โดยใช้การสื่อสารเป็นจุดสนใจ และ Rogers (1979) เพิ่มเติมว่า การรณรงค์สื่อสาร (Public Communication Campaign) จะต้องใช้สาร และช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย มีเป้าหมาย และคาดหวังผลตอบกลับที่ก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนั้น สามารถอภิปราย ได้ดังนี้

1. กลยุทธ์เกี่ยวกับผู้ส่งสาร ควรมีหน่วยงานรัฐที่มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบการสื่อสารรณรงค์ปัญหาการพบนั่นที่ชัดเจน ดังที่ อรวรรณ ปิลันธน์โอวาท (2554) กล่าวว่า ผู้ส่งสาร อาจเป็นสถาบัน องค์การ หรือหน่วยงาน ที่น่าเชื่อถือ และมีความชำนาญการสื่อสารรณรงค์ประเด็นทางสังคมเรื่องนั้นๆ ส่วนมธุรดา สุวรรณโพธิ์ (2562) ศึกษาเกี่ยวกับการลดผลกระทบการพบนั่นออนไลน์ต่อเด็ก และเยาวชนไทย พบว่า รัฐควรมอบหมายกระทรวงสาธารณสุข พัฒนาแผนระดับชาติ เพื่อแก้ปัญหการพบนั่นอย่างจริงจัง

2. กลยุทธ์ด้านสาร จะต้องมีเนื้อหาเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ สอดคล้องกับแนวคิด Akin (อ้างถึงใน ปารีชาติ สถาปัตตานนท์, 2551) ที่ว่า สารที่ใช้รณรงค์ให้ประสบความสำเร็จ ควรมีเนื้อหา ได้แก่ สร้างความตระหนัก แนะนำแนวปฏิบัติ และการโน้มน้าวใจ ซึ่งการนำเสนอสาร แบ่งออกเป็น 2 แนวทาง ได้แก่ **แนวทางเชิงลบ (Negative Approach)** ได้แก่ ใช้ผู้มีอิทธิพลในสื่อออนไลน์ (Influencer) รณรงค์การเลิกเล่นพบนั่นออนไลน์ การสื่อสารกระตุ้นอารมณ์ และความรู้สึก เช่น ความรัก และกำหนดประเด็นรณรงค์ที่ชัดเจน สอดคล้องกับที่ ปารีชาติ สถาปัตตานนท์, กิตติ กันภัย, พัฒนพงษ์ จาติเกตุ และปิยะนารถ จาติเกตุ.(2546) กล่าวว่า เป็นกลยุทธ์การตักเตือน นำเสนอข้อมูล เรื่องสะเพีอนใจ ความอ่อนไหวเชิงอารมณ์ กระตุ้นให้คิด ตัดสินใจ และไม่กระทำพฤติกรรมที่ไม่เป็นผลดีต่อตนเอง ส่วน **แนวทางเชิงบวก (Positive Approach)** ได้แก่ การคิดแคมเปญที่แปลกใหม่ น่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดการรับรู้ และจดจำใช้คอนเทนต์ให้เกิดไวรัล (Viral) ในสังคม สอดคล้องกับที่ ปารีชาติ สถาปัตตานนท์ และคณะ (2546)

อธิบายไว้ว่า การใช้วาทศิลป์เพื่อสร้างความประทับใจ ทำให้พูดกันปากต่อปาก จะเกิดกระแสตื่นตัวในการแก้ไข้ปัญหา

3.กลยุทธ์ด้านสื่อ ได้แก่ **สื่อรณรงค์** ควรใช้สื่อที่เยาวชนนิยม เช่น Tiktok มีความถี่ในการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจ สอดคล้องกับที่ Akin (อ้างถึงใน ปาริชาติ สถาปัตตานนท์, 2551) กล่าวว่า สื่อขึ้นอยู่กับคุณสมบัติของผู้รับสาร และความแตกต่างของสื่อ ส่วน จันทนา ทองประยูร (2546) กล่าวว่า ต้องมีความถี่ในการนำเสนอ ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ และโน้มน้าวใจ เนื้อหาอาจไม่น่าสนใจ แต่ต้องมีความถี่พอเหมาะ ส่วน**กิจกรรมรณรงค์** ควรเพิ่มแหล่งรวมสาระบันเทิง (Edutainment Complex) เพื่อให้เยาวชน ใช้เรียนรู้ปัญหาการพนัน และส่งเสริมการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ มีพื้นที่ให้แสดงความสามารถพิเศษรวมทั้ง สร้างเกมเชิงสร้างสรรค์ แทนเกมพนันออนไลน์ สอดคล้องกับ นวลน้อย ตรีรัตน์ (2564) ได้ศึกษาภาพรวมปัญหาการเล่นพนันของเด็กไทย พบว่า ควรมีพื้นที่ เวที หรือกิจกรรมให้เด็กสร้างสรรค์ จะสามารถดึงออกจากเกมหรือการพนันได้ ส่วน มธุรดา สุวรรณโพธิ์ (2562) ศึกษา การลดผลกระทบของพนันออนไลน์ พบว่า ควรเพิ่ม "พื้นที่สีขาว" มีกิจกรรมห่างไกลจากการพนัน อีกทั้ง การออกแบบหลักสูตรหรือชุดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้ให้เยาวชน แยกแยะการพนันออนไลน์ในชีวิตประจำวันได้ เช่น กิจกรรมบทบาทสมมติ หรือเกมจำลองสถานการณ์ สอดคล้องกับณัฐพงษ์ สายพิณ (2563) ศึกษา พฤติกรรมการติดเกม และการติดพนันในเกมออนไลน์ พบว่า จะต้องเร่งสร้างการรู้เท่าทันสื่อเกมออนไลน์ การติดเกม การพนันในเกม และภัยออนไลน์ ซึ่ง ปาริชาติ สถาปัตตานนท์ และคณะ (2546) กล่าวว่า การให้ข้อมูล 2 ด้าน จะทำให้กลุ่มเป้าหมายเปรียบเทียบจุดดี และจุดด้อย ได้ด้วยตนเอง

4.กลยุทธ์ด้านผู้รับสาร ควรการสื่อสารกับ พ่อแม่ เพื่อน และครู ให้ช่วยป้องกัน และแก้ไข้ปัญหาการพนันออนไลน์ รวมทั้ง กลุ่มเยาวชนที่ต้องการเลิกเล่นพนัน สอดคล้องกับ วิไลลักษณ์ ลังกา และคณะ (2554) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการติดพนันออนไลน์: ปัจจัยเชิงสาเหตุ กระบวนการ ผลกระทบทางพฤติกรรมศาสตร์ และแนวทางการช่วยเหลือผู้เรียนที่ติดพนันออนไลน์ สำหรับครูแนะแนวในสถานศึกษา พบว่า ควรสนับสนุนกิจกรรมเชิงบวก ในครอบครัว และสถานศึกษา ทำให้เกิดความพึงพอใจ อบอุ่น และ ปาริชาติ สถาปัตตานนท์ และคณะ (2546) กล่าวว่า การให้กำลังใจ โดยใช้สื่อบุคคล หรือสื่อเฉพาะกิจ ผ่านถ้อยคำที่มีความหมาย ความรู้สึกกินใจ ช่วงที่กำลังเผชิญปัญหา หรือพยายามปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ใช้มาตรการทางกฎหมายควบคู่กับการรณรงค์ด้านพนันออนไลน์ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ควรแก้ไข้เพิ่มเติมพระราชบัญญัติการพนัน ให้สอดคล้องกับสภาวการณ์ในปัจจุบัน

โดยเฉพาะสื่อโฆษณาพ่นออนไลน์ รวมทั้ง เร่งรัดให้มีบทลงโทษที่ชัดเจน รุนแรงมากขึ้น การสื่อสาร
รณรงค์ จึงจะได้ผล

2. ควรมีหน่วยงานหลักของรัฐที่มีภาระหน้าที่รับผิดชอบการแก้ปัญหาพ่นออนไลน์ รวมทั้งการ
วางแผนรณรงค์สื่อสารอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ

3. ควรเพิ่มสถานที่แหล่งรวมสาระบันเทิง หรือ Edutainment Complex เป็นพื้นที่สีขาวให้
เยาวชนใช้ทำกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ ได้รับความรู้ และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ แทนการเล่นพ่น
ออนไลน์

4. ควรเตรียมแผนการสื่อสารรณรงค์เชิงกลยุทธ์ในภาวะฉุกเฉิน เช่น กรณีโรคระบาด หรือ
อื่นๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เสี่ยง เช่น กลุ่มเยาวชน อายุต่ำกว่า 18 ปี หรือ กลุ่มเยาวชนที่
ติดพ่น และต้องการเลิกเล่นการพ่นอย่างถาวร เพื่อศึกษาการใช้กลยุทธ์การสื่อสารเฉพาะกลุ่มได้อย่าง
เหมาะสม

2. ควรมีการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่อง ด้านความเสี่ยง หรือผลเสียที่เกิดจากการเล่นพ่นออนไลน์
ของเยาวชนที่ติดพ่น

3. ศึกษาวิจัยการพ่นออนไลน์ และสื่อโฆษณาพ่นออนไลน์แบบรูปแบบใหม่ ที่เยาวชน
เข้าถึงในสถานการณ์ปัจจุบันควบคู่ไปกับแนวทางการวางแผนกลยุทธ์การสื่อสารให้มีความทันสมัย รู้เท่า
ทันสื่อสมัยใหม่

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต.(2564).ช่วงโควิดลูกติดพ่นออนไลน์!. สืบค้นจาก <https://bit.ly/3JBRSj4>.

กรุงเทพฯธุรกิจออนไลน์.(2563). ฝ่าปม ‘การพ่นออนไลน์’ กับผลร้ายที่เสียยิ่งกว่าเงิน. สืบค้นจาก
<https://bit.ly/3JC8YNC>

คองกริช เล็กศรีนาค ณรงค์ พลอยदनัย และวิเชียรโชติ สุขโขติรัตน์. (2555). พฤติกรรมการเล่นการพ่น
ของเยาวชนกรณีศึกษา :เขตกรุงเทพมหานคร.วิจัย มข, 12(4), 132-146

จันทนา ทองประยูร.(2546).ทฤษฎีและพฤติกรรมการสื่อสาร.นิเทศศาสตร์.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- ชูชีพ ประทุมเวียง, ชญาดา ดานวงศ์ และสุภัชญา ธาณี (2561).สถานการณ์และผลกระทบที่เกิดจากการพนันใน นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยี **อีสเทิร์น**, 15(2), 60-74.
- เข้านี้ที่หมอซิด (2564). เร่งล่าคนร้ายฆ่าโหดนักศึกษาชายหมกบ้านร้าง ปมติดหนี้พนันออนไลน์. สืบค้นจาก <https://bit.ly/3E9sz6H>
- ณัฐพงษ์ สายพิณ.(2563). พฤติกรรมการติดยา การซื้อสินค้าเสมือนในเกม ลูทบ็อกซ์ และการติด **พนันในเกมออนไลน์ของวัยรุ่นไทย** (รายงานการวิจัย). สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้าง เสริมสุขภาพและศูนย์ศึกษาปัญหาการเสพติด.
- ไทยพีบีเอสออนไลน์, (2564). ผลวิจัยจุฬาฯ พบพนันออนไลน์พุ่งช่วงโควิด **จีรัฐแก้กฎหมาย-บทลงโทษ**. สืบค้นจาก <https://bit.ly/3JGQKdY>
- ไทยรัฐออนไลน์.(2564). **ผงะเงินหมุนเวียนพนันออนไลน์ 4 หมื่นล้าน มอมเมาเยาวชนทำครอบครัว- ประเทศพัง**. สืบค้นจาก <https://bit.ly/3O6Cw9G>
- นวนน้อย ตรีรัตน์. (2564). **นักวิจัยจุฬาฯ ชี้พนันออนไลน์ ภัยใกล้ตัวในช่วงโควิด 19**. สืบค้นจาก <https://bit.ly/3JCqQbe>
- นิถุมล หิรัญวิจิตรภรณ์. (2558). **ทัศนคติ การรู้เท่าทันสื่อ และพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงโฆษณาออนไลน์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์. (2551). **การสื่อสารประเด็นสาธารณสุขและการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์, กิตติ กัณภัย, พัฒนพงษ์ จาติเกตุ และปิยะนารถ จาติเกตุ. (2546). **การสื่อสาร สุขภาพศึกษาของสื่อมวลชนในการสร้างเสริมสุข**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- พจน์ ใจชาญสุขกิจ.(2558). **กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อบริหารแบรนด์และสื่อสารการตลาดในยุคดิจิทัล**. กรุงเทพฯ: สมาคมประชาสัมพันธ์ไทย.
- พชรพล เกตุจินากุล และเจษฎา ศาลาทอง. (2562). **ฟุตบอลแฟนเพจกับการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับการ พนันฟุตบอล** (รายงานการวิจัย). ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน.
- พนม คลีฉายา.(2563). ความผูกพัน ความเสี่ยงจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และความรู้ทางดิจิทัล และการรู้เท่าทันของประชาชน. **วารสารนิเทศศาสตร์**, 38(3), 1-16.
- มธุรดา สุวรรณโพธิ์. (2562). **การลดผลกระทบของพนันออนไลน์ต่อเด็กและเยาวชนไทย** (รายงานการวิจัย). ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน. (2564). **แนวทางการป้องกันการเล่นพนันออนไลน์**. สืบค้นจาก <https://bit.ly/3Kyz5X8>.
- สรวงมณฑ์ สิทธิสมาน. (2563). **พ่อแม่ควรรู้ก่อนลูกติดการพนัน**. สืบค้นจาก <https://bit.ly/3M53f4N>.

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2564). ภัยพจน์ออนไลน์ วิฤตติสุขภาวะ.
<https://bit.ly/37g1Vx8>.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2564). จำนวนนิสิต นักศึกษา (ระดับปริญญาตรี) ในระบบ
โรงเรียนจำแนกตามสังกัด ปีการศึกษา 2563 ประเทศไทย. สืบค้นจาก
<https://bit.ly/38MHDvD>
- วาสนา จันทร์สว่าง และดวงพร คำคุณวิวัฒน์. (2547). สื่อสารประชาสัมพันธ์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:
สามเจริญพาณิชย์.
- วิชญ์ วงศ์สินศิริกุล. (2546). การพจน์ทางอินเทอร์เน็ต: หายนะตัวใหม่ของสังคมไทย ในเศรษฐกิจการ
พจน์ทางเลือกเชิงนโยบาย. กรุงเทพฯ: สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล.
- วิไลลักษณ์ ลังกา และคณะ.(2554). พฤติกรรมการติดพจน์ออนไลน์: ปัจจัยเชิงสาเหตุ กระบวนการ
ผลกระทบทางพฤติกรรมศาสตร์ และแนวทางการช่วยเหลือผู้เรียนที่ติดพจน์ออนไลน์ สำหรับ
ครูแนะแนวในสถานศึกษา. รายงานการวิจัย. ศูนย์ศึกษาปัญหาการเสพติด.
- อรรรรณ ปิรันธน์โอวาท. (2554). การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Rogers, E. M. (1979). **Communication Campaign**. New York: The Free Press.
- Ronald E. R. and William J. P. (1989). **Public Communication Campaign**. Beverly Hills:
Sage.
- Yamane, T.(1967). **Statistics, An Introductory Analysis**. (2nd Ed), New York: Harper and
Row.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหกิจ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การศึกษารูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะ A Study of Basic Japanese Grammatical Forms Appearing in Mangas

พัชรพรรณ พูลโ้¹ และ กนกรัตน์ ปิลาผล²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะ ภาษาญี่ปุ่นทั้ง 3 เรื่อง 3 แนว ได้แก่ แนวโชเน็น เรื่อง Chainsaw man แนวโชโจะ เรื่อง My Love Story !! และ แนวเซเน็น เรื่อง The way of the Househusband รวมทั้งหมด 3 เล่ม โดยคัดเลือกรูปไวยากรณ์ที่มีแนวโน้มปรากฏการใช้ในภาษาญี่ปุ่นระดับต้นมาจากหนังสือมินนะ โนะ นิฮงโกะ [2nd Edition] เล่ม 1 - 4 และหนังสือ TRY! เตรียมสอบวัดระดับ JLPT N4 รวมจำนวน 83 รูป มาเป็นเกณฑ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่คำร้อยละของรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะทั้ง 3 แนว

ผลการวิจัยพบว่า รูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะทั้ง 3 แนว มีอยู่ 71 รูป และมีค่าความถี่ที่ปรากฏอยู่ทั้งหมด 1,589 ครั้ง โดยมีมังงะแนวโชโจะมีค่าความถี่ที่ปรากฏมากที่สุด 722 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.44 รองลงมา คือ มังงะแนวโชเน็น 682 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 42.92 และมังงะแนวเซเน็น 185 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 11.64 เป็นมังงะที่มีค่าความถี่ที่ปรากฏน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังมีรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานอีก 12 รูป ที่ไม่ปรากฏเลยในมังงะทั้ง 3 แนว คือ yotei 「～予定」、to iidesu 「～といいです」、tara iidesuka 「～たら、いいですか」、teitadakemasenka 「～ていただけませんか」、tearimasu 「～てあります」、tsumoridesu 「～つもりです」、kara (de) tsukurimasu 「～から (で) 作ります」、to tsutaeteitadakemasenka 「～と伝えていただけませんか」、tochu-de 「～途中で」、niyotte 「～によって」、tabakaridesu 「～たばかりです」、(jishokei) soudesu 「～(辞書形) そうです」

คำสำคัญ: รูปไวยากรณ์ระดับพื้นฐาน, ภาษาญี่ปุ่น, มังงะ

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม E-mail: patcharapan.po@psru.ac.th

² อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม E-mail : kanokrat.pi@psru.ac.th

Abstract

The purpose of this research is to study the basic Japanese grammatical patterns that appear in 3 Japanese mangas in 3 genres : Shonen genre, Chainsaw man Shojjo genre, My Love Story !! and Seinen genre, a total of 3 volumes. Selected from the book Minna no Nihongo [2nd Edition] volumes 1 – 4 and TRY! Prepare for the JLPT N4 level in 83 sentences as criteria and analyze the data by calculating the frequency and percentage of basic grammatical patterns that appear in all three manga genres.

The results showed that there are 71 basic Japanese grammatical patterns that appear in the three manga genres, with a total frequency of 1,589, With the Shojjo manga having the highest frequency at 722 (45.44%), followed by 682 (42.92%) Shonen manga, and Seinen manga 185 (11.64%) was the manga with the lowest appearance frequency. There are also 12 basic Japanese grammar patterns that do not appear in all three manga genres : yotei 「～予定」、to iidesu 「～といいです」、tara iidesuka 「～たら、いいですか」、teitadakemasenka 「～ていただけませんか」、tearimasu 「～てあります」、tsumoridesu 「～つもりです」、kara (de) tsukurimasu 「～から (で) 作ります」、to tsutaeteitadakemasenka 「～と伝えていただけませんか」、tochu-de 「～途中で」、niyotte 「～によって」、tabakaridesu 「～たばかりです」、(jishokei) soudesu 「～(辞書形) そうです」

Keywords: Basic Grammatical Form, Japanese, Manga

บทนำ

“ภาษาญี่ปุ่น” เป็นหนึ่งในภาษาที่สามที่ผู้คนสนใจอยากจะศึกษา เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นได้ขายวัฒนธรรมของตนผ่านสื่อต่าง ๆ ที่เป็นที่ยอมรับของคนทั่วโลกอาจเป็นการสร้างแรงจูงใจให้คนสนใจในภาษาญี่ปุ่นด้วยเช่นกัน ในการเรียนภาษาญี่ปุ่น นอกจากความรู้พื้นฐานอย่าง ตัวอักษร การออกเสียง การเขียน คำศัพท์ เป็นต้นนั้น ความรู้ทางไวยากรณ์ก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก เพราะ ไวยากรณ์เปรียบเสมือนระบบของภาษาที่ทำหน้าที่ในการสร้างประโยคที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารของภาษา (ณัฐริธา ทับทิม, 2560) และหากเข้าใจในรูปแบบหรือกฎเกณฑ์ของรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่น จะสามารถสร้างประโยคและสื่อความหมายได้ง่ายมากขึ้น (Upwrite blog, 2021) แต่ เดวิด เทน และ อากิโกะ นางาโกะ (2557) เคยบอกว่า “ภาษาญี่ปุ่นเป็นหนึ่งในภาษาที่มีความกำกวมมากในหลาย ๆ จุด ทั้งตัวอักษร เสียง ความหมายทางศัพท์ รูปไวยากรณ์ จนแม้แต่เจ้าของภาษาก็ยังสับสนได้” แสดงว่าการจะเรียนภาษาญี่ปุ่นให้ดี จำต้องศึกษาพื้นฐานภาษาญี่ปุ่นเป็นสำคัญและแม่นยำ แล้วจะมีวิธีหรือหาแนวทางใน

การเรียนภาษาญี่ปุ่นอย่างไร ที่จะไม่ให้เกิดปัญหาความสับสนหรือความกำกวมของภาษาญี่ปุ่น และลดความเบื่อหน่าย เคร่งเครียด ในการเรียนได้

การเรียนรูปรูปไวยากรณ์ระดับพื้นฐานของภาษาญี่ปุ่นถือเป็นความรู้สำคัญอันดับแรกสำหรับผู้เรียนภาษาที่จะพัฒนาไปสู่ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนได้ โดยรูปรูปไวยากรณ์ระดับพื้นฐานจากหนังสือมินนะ โนะ นิฮงโกะ [2nd Edition] เล่ม 1 - 4 และหนังสือ TRY! เตรียมสอบวัดระดับ JLPT N4 รวมแล้ว มีจำนวนรูปรูปไวยากรณ์ระดับพื้นฐานอยู่ ทั้งหมด 83 รูป ดังนี้

「～だけ」、「～が欲しい／～たいです」、「～てください」、「～ています」、「～ています」、「～てもいいですか」、「～てはいけません」、「～より」、「～ないてください」、「～なければなりません」、「～なくてもいいです」、「～予定」、「～とき、～」、「～と、～」、「～といいです」、「～たり～たりします」、「～と思います」、「～と言います」、「～てから、～」、「～てあげます」、「～てもらいます」、「～てくれます」、「～たら」、「～前に」、「～んです」、「～ても(でも)、～」、「～たら、いいですか」、「～ながら～」、「～ていただけませんか」、「～し、～し」、「～で～」、「～て、～」、「～てしまいます」、「～てあります」、「～ておきます」、「～つもりです」、「～ていません」、「～た(ない／の)方がいいです」、「～でしょう」、「～かもしれません」、「～しか(ない)」、「～まだ～」、「～ように、～」、「～という意味です」、「～から(で)作ります」、「～と伝えていただけませんか」、「～とおりに～」、「～あとで」、「～なら」、「～ようにします」、「～ようになりす」、「～て(で)」、「～ので(から～)」、「～途中で」、「～か、どうか」、「～てみます」、「～ために」、「～によって」、「～たことがあります」、「～ことができます」、「～てくれませんか」、「～すぎます」、「～やすいです」、「～にくいです」、「～にします」、「～場合は、～」、「～のに」、「～のに」、「～ところす」、「～たばかりです」、「～はずです」、「～(マス形)そうです」、「～(辞書形)そうです」、「～がします」、「可能形」、「意向形」、「命令形」、「禁止形」、「条件形」、「受身形」、「使役形」、「敬語」、「尊敬語」

มังงะ หรือหนังสือการ์ตูนเป็นสื่อบันเทิงที่สามารถสร้างแรงจูงใจในการเรียนต่อผู้เรียนและลดความเบื่อหน่าย เคร่งเครียดได้ จากผลการวิจัยของ ยูพกา ฟูกุชิม่า กนกพร นุ่มทอง และ สร้อยสุดา ณะระนอง (2556) เรื่อง “ความนิยมในการเรียนภาษาญี่ปุ่นและภาษาจีน” พบว่า สื่อที่สามารถสร้างแรงจูงใจได้เป็นอันดับแรก ๆ คือ “การ์ตูนหรือมังงะ” เป็นไปได้ว่าจะสามารถนำสื่ออย่างมังงะมาใช้ในการเรียนหรือศึกษาภาษาญี่ปุ่นได้ จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่า ในมังงะปรากฏการใช้รูปรูปไวยากรณ์ระดับพื้นฐานอยู่ค่อนข้างมาก ผู้เรียนจะสามารถใช้ประโยชน์จากการอ่านมังงะในการทบทวนรูปรูปไวยากรณ์ระดับต้นตลอดจนพัฒนาทักษะภาษาในด้านอื่น ๆ ได้อีก ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาที่มีความกำกวมในหลาย ๆ ส่วน จนมักทำให้เกิดความสับสนและเข้าใจผิดได้ง่าย บางรูปรูปไวยากรณ์มีลักษณะที่เหมือนกันแต่ต่างกันที่บริบทหรือบางรูปรูปไวยากรณ์ไม่ได้มีความหมายเดียวกับมีหลายความหมาย ดังนั้น ผู้เรียนควรศึกษารูปรูปไวยากรณ์ระดับพื้นฐานให้เข้าใจอ่องแท้ เพื่อขจัดปัญหาและสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องเหมาะสม

จากความเป็นมาและปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า “ในมังงะญี่ปุ่นมีรูปรูปไวยากรณ์พื้นฐานอะไรบ้างและปรากฏอยู่มากน้อยเพียงใด” และได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ ศิริศักดิ์ วงรอด ศุภฤกษ์ ตันติอำนาจ และสุจิตรา เลิศเสมอ บุนยานันต์ (2562) ที่ศึกษารูปรูปไวยากรณ์ระดับ N2 และ N3

ที่ปรากฏในนวนิยายญี่ปุ่น และ ธารารัตน์ จันทรรักษ์ สุภคชจิ พุทธระกูล ปิยวัฒน์ จานตาดี และกนกรัตน์ ปิลาผล (2563) ที่ได้ศึกษารูปไวยากรณ์ระดับพื้นฐานที่ปรากฏในเพลงญี่ปุ่น ที่มีความใกล้เคียงกับงานวิจัยของผู้วิจัยมาประยุกต์และพัฒนาในการศึกษารูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะครั้งนี้ ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีความสนใจที่จะหาแนวทางในการเรียนภาษาญี่ปุ่นจากสื่ออื่น และต้องการทบทวน พัฒนา ความรู้ภาษาญี่ปุ่นระดับต้นไประดับกลางในด้านไวยากรณ์

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษารูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษารูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะ โดยใช้มังงะ ภาษาญี่ปุ่น 3 เรื่อง 3 แนว คือ แนวโชเน็น เรื่อง Chainsaw man แนวโชโจะ เรื่อง My Love Story !! และ แนวเซเน็น เรื่อง The way of the Househusband อย่างละ 1 เล่ม (ตอนที่ 1 - 9) รวม 3 เล่ม จำนวน 27 ตอน

นิยามศัพท์

รูปไวยากรณ์ หมายถึง ส่วนที่แสดงกฎเกณฑ์ของภาษาที่เกี่ยวข้องกับรูปคำ ความหมาย หน้าที่ และระเบียบในการสร้างประโยคที่ถูกต้องเพื่อมุ่งบรรยายหรือสื่อความหมายตามที่ผู้พูดต้องการ รวมไปถึงรูปคำหรือหน่วยคำที่ถูกลดบทบาททางความหมายลง เพื่อแสดงความหมายทางไวยากรณ์เด่นชัดขึ้นด้วย

รูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐาน หมายถึง หลักหรือรากฐานของภาษาที่สำคัญที่จะนำไปสู่การเรียนภาษาญี่ปุ่นในระดับต่าง ๆ และพัฒนาทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพได้

มังงะ หมายถึง คำเรียกโดยรวมถึง “หนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นที่มีลักษณะเป็นช่อง ๆ” หรือสื่อสิ่งพิมพ์สายบันเทิงที่คล้ายคลึงกับ “คอมมิค” ในต่างประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ โดยการสำรวจรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะภาษาญี่ปุ่นทั้ง 3 เรื่อง 3 แนว ได้แก่ แนวโชเน็น เรื่อง Chainsaw man แนวโชโจะ เรื่อง My Love Story !! และ แนวเซเน็น เรื่อง The way of the Househusband รวม 3 เล่ม จำนวน 27 ตอน โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง จากเกณฑ์ลักษณะของผู้อ่านหรือกลุ่มเป้าหมายบนเว็บไซต์ขายมังงะของประเทศญี่ปุ่น (Best seller Manga in Japan of 2020) และดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. สร้างแบบบันทึกข้อมูลด้วยข้อมูลของรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ได้คัดเลือกรูปไวยากรณ์ที่มีแนวโน้มปรากฏการใช้ในภาษาญี่ปุ่นระดับต้นมากจากหนังสือมินนะ โนะ นิฮงโกะ [2nd Edition] เล่ม 1 – 4 และหนังสือ TRY! เตรียมสอบวัดระดับ JLPT N4 ซึ่งพบรูปไวยากรณ์ระดับพื้นฐานรวมทั้งหมดอยู่ 83 รูป เป็นเกณฑ์ในการศึกษาแบบตารางวิเคราะห์ข้อมูล
3. สำนักรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะทั้ง 3 แนว ด้วย “แบบบันทึกข้อมูลค่าความถี่ของรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะ” และลงบันทึกในแบบบันทึกข้อมูล
4. วิเคราะห์ เปรียบเทียบข้อมูลและหาค่าความถี่ค่าร้อยละของรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะแต่ละแนวและสรุปผลของรูปไวยากรณ์ระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะทั้ง 3 แนว จากค่าความถี่มากไปหาน้อย
5. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตาราง แผนภูมิ ประกอบการบรรยาย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะสำหรับการทำงานวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

1. รูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะ

จากการสำรวจรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะทั้ง 3 เรื่อง 3 แนว รวม 3 เล่ม จำนวน 27 ตอน พบรูปไวยากรณ์ระดับพื้นฐานอยู่ 71 รูป จากทั้งหมด 83 รูป (ร้อยละ 85.54) มีความถี่ที่ปรากฏอยู่ทั้งหมด จำนวน 1,589 ครั้ง โดยมีรูปไวยากรณ์ระดับพื้นฐานที่ปรากฏการใช้มากที่สุดในมังงะทั้ง 3 แนว 20 อันดับ ดังนี้

ที่	รูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐาน	ความหมายหรือบริบท	ความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ
1	～んです	อธิบายเรื่องราว, ยืนยันการตัดสินใจ, ขอคำอธิบาย	193	12.15
2	可能形	รูปสามารถ	111	6.99
3	～ので (から)	เพราะว่า... (แสดงการบอกสาเหตุหรือเหตุผล)	107	6.73
4	命令形	รูปคำสั่ง	63	3.69
5	～ています	ตอนนี้...กำลัง...อยู่	61	3.84
6	受身形	รูปถูกกระทำ	59	3.71
7	～たら	ถ้า...(ก็), ถ้า...(จะ), หลังจาก...	55	3.46

ที่	รูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่น ระดับพื้นฐาน	ความหมายหรือบริบท	ความถี่ (ครั้ง)	ร้อยละ
		(การสมมุติแบบเจาะจง)		
8	~ても (でも)	ถึงแม้...ก็(จะ), แม้...ก็ยิ่ง, ยิ่งไงก็ตาม	52	3.27
9	~で	...ด้วย	49	3.08
		(การใช้เครื่องมือ / เครื่องใช้ / วิธีการ)		
10	条件形	รูปเงื่อนไข	47	2.96
11	~てくれます	ทำให้...(ฉัน), กรุณาทำให้...(ฉัน)	44	2.77
		(แฝงความรู้สึกขอบคุณ)		
12	~てしまいます	ทำ...(เสร็จ)แล้ว, ทำ...(ไป)เสียแล้ว	44	2.77
		(แฝงความรู้สึกเสียใจ)		
13	~が欲しい / ~たいです	อยากได้, ต้องการ / อยากทำ, ต้องการทำ	42	2.64
14	使役形	รูปให้กระทำ	40	2.52
15	~て (で)	...และ...	39	2.45
16	~だけ	แค่..., เพียง..., ไม่เกินไปกว่านี้, เท่านั้น	35	2.20
17	~し、~し	...และ..., ทั้ง...	29	1.83
		(แฝงความรู้สึกว่า “มีเหตุผลอื่น ๆ ด้วย”)		
18	~なら	ถ้า...ละก็	28	1.76
		(การเสนอแนะหรือให้ข้อมูลเพิ่มเติม)		
19	~ように	เหมือนอย่าง..., อย่างเช่น... / เพื่อ(สามารถ)...	27	1.70
20	~と思います	คิด(ว่า)..., คาด(ว่า)..., แสดงความคิดเห็น	26	1.64

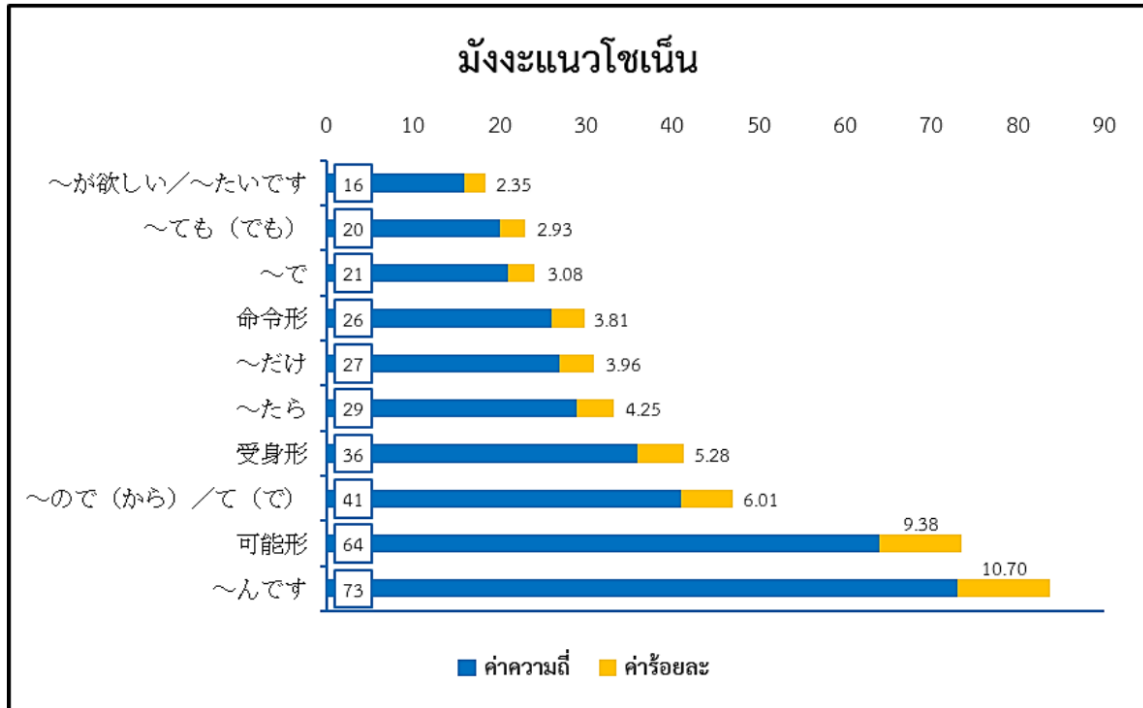
ภาพ 1 รูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะ

แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏการใช้มากที่สุดในมังงะ (20 อันดับ จากความถี่มากไปหาน้อย) โดยรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่พบใช้ในมังงะมากที่สุดคือ 「~んです」 จำนวน 193 ครั้ง (ร้อยละ 12.15) รองลงมา 4 อันดับ ได้แก่ 「可能形」 จำนวน 111 ครั้ง (ร้อยละ 6.99) 「~ので (から)」 จำนวน 107 ครั้ง (ร้อยละ 6.73) 「命令形」 จำนวน 63 ครั้ง (ร้อยละ 3.69) และ 「~ています」 จำนวน 61 ครั้ง (ร้อยละ 3.84) ตามลำดับ

2. รูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะแนวโชเน็น

จากการสำรวจรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะแนวโชเน็น เรื่อง Chainsaw man พบรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานอยู่ 57 รูป จากทั้งหมด 83 รูป (ร้อยละ 68.67)

มีความถี่ที่ปรากฏอยู่ทั้งหมด จำนวน 682 ครั้ง (ร้อยละ 42.92) โดยมีรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏการใช้มากที่สุดในมังงะแนวโชเน็น 10 อันดับ ดังนี้

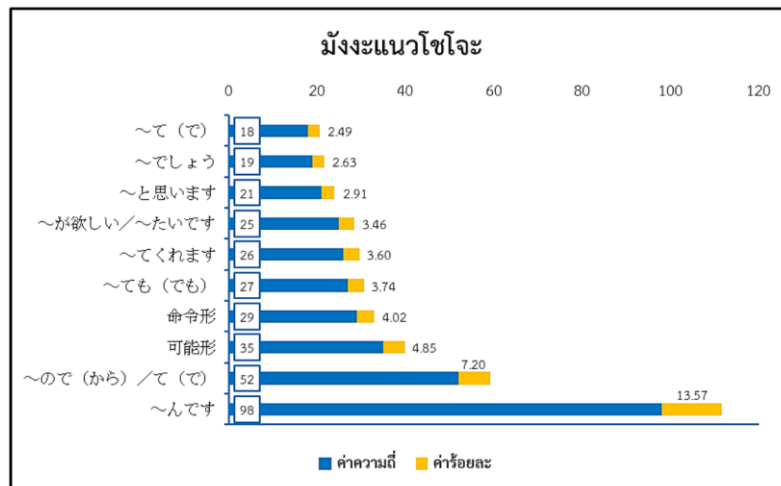

ภาพ 2 รูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะแนวโชเน็น

รูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่พบใช้ในมังงะแนวโชเน็นมากที่สุดคือ 「～んです」 จำนวน 73 ครั้ง (ร้อยละ 10.70) รองลงมา 4 อันดับ ได้แก่ 「可能形」 จำนวน 64 ครั้ง (ร้อยละ 9.38) 「～ので (から)」 จำนวน 41 ครั้ง (ร้อยละ 6.01) 「受身形」 จำนวน 36 ครั้ง (ร้อยละ 5.28) และ 「～たら」 จำนวน 29 ครั้ง (ร้อยละ 4.25) ตามลำดับ

3. รูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะแนวโชโจ

จากการสำรวจรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะแนวโชโจ เรื่อง My Love Story !! รูปไวยากรณ์ระดับพื้นฐานอยู่ 60 รูป จากทั้งหมด 83 รูป (ร้อยละ 72.29) มีความถี่ที่ปรากฏอยู่ทั้งหมด จำนวน 722 ครั้ง (ร้อยละ 45.44) โดยมีรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏการใช้มากที่สุดในมังงะแนวโชโจ 10 อันดับ ดังนี้

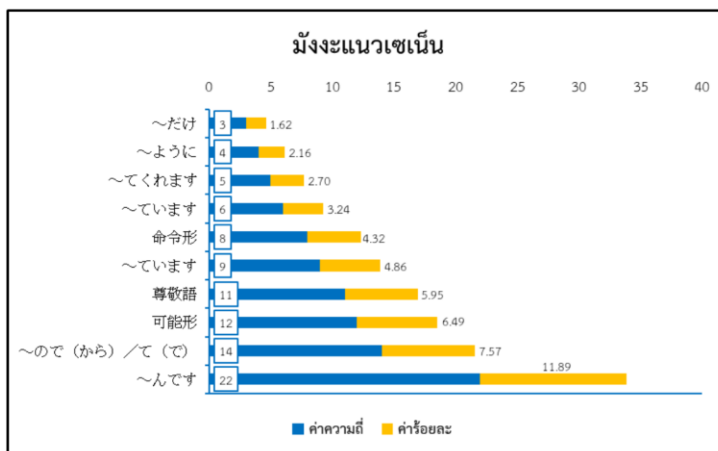

ภาพ 3 รูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะแนวโชโจ

รูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่พบใช้ในมังงะแนวโชโจมากที่สุดคือ 「~んです」 จำนวน 98 ครั้ง (ร้อยละ 13.57) รองลงมา 4 อันดับ ได้แก่ 「~ので (から)」 จำนวน 52 ครั้ง (ร้อยละ 7.20) 「可能形」 จำนวน 35 ครั้ง (ร้อยละ 4.85) 「命令形」 จำนวน 29 ครั้ง (ร้อยละ 4.02) และ 「~ても (でも)」 จำนวน 27 ครั้ง (ร้อยละ 3.74) ตามลำดับ

4. รูปไวยากรณ์ระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะแนวเซเน็น

จากการสำรวจรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะแนวเซเน็น เรื่อง The way of the Househusband ไวยากรณ์ระดับพื้นฐานอยู่ 46 รูป จากทั้งหมด 83 รูป (ร้อยละ 55.42) มีความถี่ที่ปรากฏอยู่ทั้งหมด จำนวน 185 ครั้ง (ร้อยละ 11.64) โดยมีรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏการใช้มากที่สุดในมังงะแนวเซเน็น 10 อันดับ ดังนี้

ภาพ 4 รูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะแนวเซเน็น

รูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่พบใช้ในมังงะแนวเซเน็นมากที่สุดคือ 「～んです」 จำนวน 22 ครั้ง (ร้อยละ 11.89) รองลงมา 4 อันดับ ได้แก่ 「～ので (から)」 จำนวน 14 ครั้ง (ร้อยละ 7.57) 「可能形」 จำนวน 12 ครั้ง (ร้อยละ 6.49) 「尊敬語」 จำนวน 11 ครั้ง (ร้อยละ 5.95) และ 「～ています」 จำนวน 9 ครั้ง (ร้อยละ 4.86) ตามลำดับ

นอกจากรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะทั้ง 3 แนวแล้ว 71 รูป ยังมีรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ไม่ปรากฏในมังงะทั้ง 3 แนวเลย อีก 12 รูป (ร้อยละ 14.46) คือ 「～予定」、「～といいです」、「～たら、いいですか」、「～ていただけませんか」、「～てあります」、「～つもりです」、「～から (で) 作ります」、「～と伝えていただけませんか」、「～途中で」、「～によつて」、「～たばかりです」、「～ (辞書形) そうです」

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้น มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า มีบางรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่สอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอยู่หลายรูป เช่น 「受身形」 ใช้ในความหมาย “ถูกกระทำ” ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริศักดิ์ วงรอด, ศุภฤกษ์ ตันติอำนาจ และสุจิตรา เลิศเสมอ บุญยานันต์ (2562) ที่ศึกษารูปไวยากรณ์ระดับ N2 และ N3 ที่ปรากฏในนวนิยายญี่ปุ่น เพราะ 「受身形」 เป็นรูปไวยากรณ์ที่ปรากฏการใช้มากที่สุดในนวนิยายและรูปไวยากรณ์เป็นรูปเดียวกัน หรือ 「～んです」 ใช้ในความหมาย “อธิบายเรื่องราวยืนยันการตัดสินใจและขอคำอธิบาย” ตรงกับผลการวิจัยของ ธารรัตน์ จันทร์รักษ์ สุภัคชจี พุฒระกุล ปิยวัฒน์ จานตาดี และกนกรัตน์ ปิลาผล (2563) ที่ได้ศึกษารูปไวยากรณ์ระดับพื้นฐานที่ปรากฏในเพลงญี่ปุ่น ว่า 「～んです」 เป็นรูปไวยากรณ์ที่ปรากฏการใช้มากในเพลงแนวป๊อป (Pop music) และมีความหมายบริบท การใช้ที่ใกล้เคียงกันอีก แสดงว่า นอกจากมังงะแล้วยังมีสื่ออื่น ๆ ที่ยังพบการใช้รูปไวยากรณ์ระดับพื้นฐานอยู่ได้อีก

2. จากการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลของมังงะแต่ละแนวพบว่า รูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานยังคงปรากฏการใช้ในมังงะอยู่มาก โดยเฉพาะมังงะแนวโชเน็นกับแนวโชโจ ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ อติศร ทาพรมา (2557) ที่เขียนไว้ว่า มังงะทั้ง 2 แนว เป็นมังงะสำหรับวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิง อายุ 15 - 18 ปี (ระดับมัธยมขึ้นไป) ที่เป็นช่วงวัยที่กำลังศึกษาภาษา ในระดับพื้นฐานโดยทั่วไปและมังงะแนวโชโจจะเป็นมังงะที่เน้นคำพูดคำจามากกว่าภาพประกอบ ของเรื่องอีก มีรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะแนวโชเน็นทั้งหมดอยู่ 57 รูป ร้อยละ 68.67 และมังงะแนวโชโจทั้งหมด 60 รูป ร้อยละ 72.29 ความถี่ที่ปรากฏของมังงะแนวโชเน็น คือ 682 ครั้ง ร้อยละ 42.92 ส่วนมังงะแนวโชโจ คือ 722 ครั้ง ร้อยละ 45.44 เห็นได้ว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะทั้ง 2 แนว มีผลที่ใกล้เคียงกันและรูปไวยากรณ์ที่ปรากฏก็มักใช้ในความหมายหรือบริบทเหมือนกันอีก ส่วนมังงะแนวเซเน็นมีรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่น

ระดับพื้นฐานปรากฏอยู่น้อยหรือมีการใช้รูปไวยากรณ์ต่างระดับควบคู่กัน เพราะ มังงะแนวเซเน็นเป็นมังงะสำหรับผู้ใหญ่ จึงมีการใช้รูปไวยากรณ์ระดับสูงกว่าระดับต้นอยู่มาก แต่บางรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นในระดับกลางก็ถูกต่อยอดมาจากรูปไวยากรณ์ระดับต้นด้วย ตรงกับคำกล่าวของ เอทสึโกะ โทโมะมัทสึ และ มาซาโกะ วากุริ (2557) ที่แปลว่า “เป็นภูเขาเล็ก ๆ ที่เป็นอุปสรรคอยู่บ้าง หากมัวแต่จะมุงมั่นที่จะข้ามภูเขาที่อยู่เบื้องหน้าอย่างเดียว อาจจะทำให้เรามองข้ามถึงความเชื่อมโยงระหว่างภูเขาแต่ละลูกได้” หมายถึง ถึงจะเคยเรียนหรือรู้พื้นฐานมาแล้วก็ตาม บางคนอาจจะยังใช้ผิดอยู่ บางคนอาจจะไม่ได้เข้าใจหรือแยกระดับภาษาต่าง ๆ ไม่ได้ จึงควรที่จะทบทวนหรือหาจุดเชื่อมโยงของภาษาตั้งแต่ระดับต้นไปถึงระดับสูง เพื่อขจัดปัญหาในการศึกษาในระดับต่อไปได้

3. จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของความหมายหรือบริบทของรูปไวยากรณ์พบว่า รูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ใช้ในมังงะมักจะสร้างความสับสนหรือความเข้าใจผิดได้ง่ายกับรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่น เพราะ หากเพียงแค่อุปภาพประกอบอย่างเดียวอาจจะไม่ได้เข้าใจเนื้อหาของเรื่องได้ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับคำอธิบายของ Kyoto Nihongo Kyoiku Center (2556) ว่า บ่อยครั้งมีคำหรือไวยากรณ์บางรูปบางคำที่ถูกนำไปใช้ในความหมายที่ต่างกันอย่างสิ้นเชิง โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือบริบทนั้น ๆ ตัวอย่างเช่น รูปไวยากรณ์ 「～だけ」 และ 「～しか (ない)」 มีความหมายเหมือนกันรวม ๆ ว่า “แค่... หรือ เท่านั้น” แต่ 「～しか (ない)」 มักใช้ในบริบทที่แฝงความรู้สึกไม่เพียงพอหรือความหมายในด้านลบ จึงใช้ได้ไม่กว้างกว่า 「～だけ」 ที่ไม่ได้แฝงความรู้สึกหรือจำกัดบริบท สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ว่า 「～だけ」 มีความถี่ที่ปรากฏอยู่ 35 ครั้ง ร้อยละ 2.20 มากกว่า 「～しか (ない)」 ที่มีความถี่ที่ปรากฏ 10 ครั้ง ร้อยละ 0.63 หากเข้าใจรูปไวยากรณ์ที่มีความหมายคล้ายคลึงกันได้ จะสามารถใช้รูปไวยากรณ์ได้ถูกต้อง ถูกบริบท และสื่อสารได้เข้าใจมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

ผู้ที่สนใจในการอ่านมังงะควรมีความรู้เกี่ยวกับรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐาน เนื่องจากมีความถี่ในการใช้อยู่ค่อนข้างมาก นอกจากนี้รูปไวยากรณ์ที่ใช้ในมังงะมักจะสร้างความสับสนหรือความเข้าใจผิดได้ง่าย จึงควรศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อจะสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้อง ทั้งนี้เนื่องจากรูปไวยากรณ์บางรูปอาจจะไม่ได้มีความหมายเฉพาะตัวและบางรูปมักมีหลายความหมาย ต้องดูบริบทประกอบด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในมังงะแนวอื่น ๆ เพิ่มเติมหรือศึกษาและเปรียบเทียบรูปไวยากรณ์ระดับพื้นฐานกับรูปไวยากรณ์ระดับสูงกว่าที่ปรากฏในมังงะ
2. ควรมีการศึกษาหาความถี่ของรูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐานที่ปรากฏในสื่ออื่น ๆ เช่น เกม บทความหรือวารสาร อนิเมะ(การ์ตูนหรือซีรี่ย์) เพลง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- คณาจารย์สถาบันวัฒนธรรมแห่งเอเชีย (ABK). (2557). TRY! เตรียมสอบวัดระดับ JLPT N4 (TRY! 日本語能力試験N4 文法から伸ばす日本語) . (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์.
- ณัฐริธา ทับทิม. (2560). รูปไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่น. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- เดวิด เทน และ อากิโกะ นางาโกะ. (2557). ไขปัญหา ภาษาญี่ปุ่น แปลิก แปลก. กรุงเทพฯ : ส.เอเชียเพรส (1989).
- ธารารัตน์ จันทร์รักษ์, สุภัคชจี พุตระกูล ปิยวัฒน์ จานตาดี และ กนกรัตน์ ปีลาผล. (2563). การศึกษารูปไวยากรณ์ระดับพื้นฐานที่ปรากฏในเพลงญี่ปุ่น(รายงานผลการวิจัย). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ยุพกา พุกุชีมา, กนกพร นุ่มทอง และ สร้อยสุดา ณ ระนอง. (2556). ความนิยมในการเรียนภาษาญี่ปุ่นและภาษาจีนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ : แรเงจุงใจแตกต่างกันอย่างไร. วารสารญี่ปุ่นศึกษา. 30(1), 27-40. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/japanese/article/view/13393>.
- ศิริศักดิ์ วงรอด, ศุภฤกษ์ ตันตออำนาจ และ สุจิตรา เลิศเสมอ บุณยานันต์. (2562). การศึกษารูปไวยากรณ์ระดับ N2 และ N3 ที่ปรากฏในนวนิยายญี่ปุ่น(รายงานผลการวิจัย). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- อดิสร ทาพรมา (mikuanone). (14 กันยายน 2557). มั่งงะ คืออะไร. การ์ตูนญี่ปุ่น. สืบค้นเมื่อ 6 มีนาคม 2564, จาก <https://mikuanone.wordpress.com/2014/09/14/มั่งงะคืออะไร>.
- เอทสึโกะ โทโมะมัทสึ และ มาซาโกะ วากุจิ. (2557). 20 หัวข้อเด็ด พิชิตไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น (短期集中初級日本語文法総まとめ ポイント 20) . (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์.
- 3A Corporation. (2561). มินนะ โนะ นิฮงโกะ 1 [2nd Edition]. (พิมพ์ครั้งที่ 6). ปทุมธานี : ที.เอส.บี. โปรดักส์.
- 3A Corporation. (2561). มินนะ โนะ นิฮงโกะ 2 [2nd Edition]. (พิมพ์ครั้งที่ 6). ปทุมธานี : ที.เอส.บี. โปรดักส์.
- 3A Corporation. (2561). มินนะ โนะ นิฮงโกะ 3 [2nd Edition]. (พิมพ์ครั้งที่ 7). ปทุมธานี : ที.เอส.บี. โปรดักส์.
- 3A Corporation. (2562). มินนะ โนะ นิฮงโกะ 4 [2nd Edition]. (พิมพ์ครั้งที่ 7). ปทุมธานี : ที.เอส.บี. โปรดักส์.
- Kyoto Nihongo Kyoiku Center. (2556). คำญี่ปุ่น 205 สถานการณ์ (絵でわかる日本語場面別表現 205) . (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์.
- Upwrite blog. (January, 2021). 「日本語文法の基礎」. Retrieved April 6, 2021, from <https://upwrite.jp/grammar>.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเทพสตรีวิชาการ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การสำรวจความต้องการและรูปแบบของโมบายแอปพลิเคชัน เพื่อการดูแลเองแบบครบวงจร

A Survey of needs and forms of Comprehensive Self-Health Care Mobile Application

กัญญ์วรา หิรัญพานิช¹, ชัชฎาภา อมรบุญชัย², ัญญลักษณ์ มีสุวรรณ³,
ฝนทิพย์ พลชนะ⁴, พัชรินทร์ อินทรเดโชกุล⁵, ทักษิยา วัชรสารทรัพย์⁶

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการและรูปแบบของโมบายแอปพลิเคชัน เพื่อการดูแลสุขภาพด้วยตนเองแบบครบวงจรในด้านต่างๆ เพื่อการพัฒนานวัตกรรมแอปพลิเคชันเพื่อสุขภาพให้ครอบคลุมและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค รวมถึงเพื่อการพัฒนาวัตกรรมเทคโนโลยีแอปพลิเคชันเพื่อสุขภาพซึ่งทางที่วิจัยได้มีการทำแบบสอบถามออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับความต้องการฟังก์ชันในการใช้งานและการออกแบบแอปพลิเคชันการดูแลสุขภาพด้วยตนเองโดยมีการใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 100 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่สนใจการดูแลสุขภาพแบบครบวงจร และใช้เวลาเก็บข้อมูลทั้งหมดในเดือนมีนาคม 2565

การสำรวจความต้องการและรูปแบบของโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการดูแลสุขภาพด้วยตนเองแบบครบวงจรประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ด้านฟังก์ชันของแอปพลิเคชัน และด้านการออกแบบแอปพลิเคชัน โดยองค์ประกอบเหล่านี้จะทำให้แอปพลิเคชันมีความสมบูรณ์

¹ นักศึกษา ภาควิชาวิทยาศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² นักศึกษา ภาควิชาวิทยาศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³ นักศึกษา ภาควิชาวิทยาศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

⁴ นักศึกษา ภาควิชาวิทยาศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

⁵ นักศึกษา ภาควิชาวิทยาศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

⁶ อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลการวิจัยได้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงที่มีอายุระหว่าง 24-29 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาทขึ้นไปต่อเดือน การดูแลสุขภาพ จากการสำรวจพบว่ามีการใช้วิธีการดื่มน้ำมากที่สุด เป็นจำนวนร้อยละ 25.14 มีการค้นหาข้อมูลด้านสุขภาพจากสื่อออนไลน์มากที่สุดร้อยละ 45.79 มีการดูแลสุขภาพ โดยการควบคุมอาหารร้อยละ 27.62 ด้านความต้องการและรูปแบบฟังก์ชันของแอปพลิเคชัน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ฟังก์ชันการช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉิน การแนะนำโภชนาการอาหารและการออกกำลังกาย การให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การแจ้งเตือนสุขภาพ ระบบประมวลผลสุขภาพเฉพาะบุคคลจากการบันทึกข้อมูลส่วนตัวทั่วไป การแจ้งเตือนด้วยระบบเสียง การให้คำปรึกษาด้านการดูแลสุขภาพจากผู้เชี่ยวชาญ และการแนะนำสถานที่ให้บริการด้านการดูแลสุขภาพแบบครบวงจร และด้านความต้องการและรูปแบบของการออกแบบแอปพลิเคชัน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ในทุกการออกแบบ ได้แก่ การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ และตรงประเด็น มีความทันสมัย การจัดหมวดหมู่ การไม่เสียค่าบริการในการดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน การใช้สีในการสื่อความหมายที่เหมาะสม มีระบบรักษาข้อมูลลูกค้า มีการใช้งานที่สะดวก และภาพประกอบที่เหมาะสมกับเนื้อหา เป็นต้น

คำสำคัญ: การดูแลสุขภาพด้วยตนเอง, โหมบายแอปพลิเคชัน

Abstract

This research aims to explore the needs and patterns of mobile applications for comprehensive self-care in various fields. For the development of innovative health applications to cover and meet the needs of consumers, including for the development of innovative health application technology, the research team has conducted an online questionnaire related to the requires functionality and design of a self-service healthcare application with a total sample of 100 people interested in integrated health care. And used to collect all data in March 2022.

A survey of the needs and patterns of end-to-end mobile healthcare applications consists of three aspects the personal characteristics of the sample functional aspects of the application and application design These elements complete the application.

The results of the research found that most of the respondents were women aged 24-29 years, Education in a bachelor's, occupation as a private company employee and salary more than 30,000 baht per month. According to the survey, it was found that

drinking water was the most common method. 25.14% had the most online searches for health information, 45.79% had health care by dieting, 27.62% requirements and application function formats. The overall picture was at a high level, including the emergency patient assistance function, nutrition, diet and exercise advice, general health awareness, health alert, personal health processing system from general personal data recording, sound notification, healthcare consulting from a specialist and the introduction of a comprehensive health care facility. In terms of requirements and patterns of application design, they were satisfied with the highest levels, using language that was easy to understand, concise and to the point, Modern classification, free application download, appropriate use of color to convey meaning, a system to maintain customer information, convenient to use and illustrations suitable for the content.

บทนำ

ประเทศไทยมีจำนวนประชากรประมาณ 70 ล้านคน แต่จำนวนของโทรศัพท์มือถือกลับมีสูงถึง 95.6 ล้านเครื่อง คิดเป็นสัดส่วน 136.5% ของประชากรไทย แต่มีคนที่ออนไลน์จริงๆ อยู่ 54.5 ล้านคน คิดเป็นกว่า 77.8% ของประชากรทั้งประเทศ จำนวนผู้ใช้งานโซเชียลมีเดียของไทยในปี 2022 สูงกว่าผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต เพราะมีจำนวนคนไทยที่ใช้งานโซเชียลมีเดียมากถึง 56.85 ล้านคน หรือคิดเป็น 81.2% ของประชากรทั้งประเทศ และเหตุการณ์ออนไลน์ คือ หาข้อมูลด้านสุขภาพ 42.9% (ณัฐพล, 2564) จากอัตราการใช้อินเทอร์เน็ตนี้แสดงให้เห็นว่า ปัจจุบันคนส่วนใหญ่หันมาให้ความสนใจด้านสุขภาพและการรักษาสุขภาพ เนื่องจากการมีสุขภาพที่ดีนั้นจัดเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ร่างกายของเราแข็งแรงสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข โดยปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ซึ่งการดูแลสุขภาพและการรักษาสุขภาพนั้นก็ยังมีหลากหลายวิธี เช่น การรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ วิตามิน และอาหารเสริมต่างๆ รวมถึงการออกกำลังกายอย่างถูกวิธี โดยเฉพาะในยุคสมัยใหม่นี้ เทรนด์สุขภาพกำลังมาแรง รวมไปถึงจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและวิถีชีวิตของผู้คนทั่วทุกมุมโลกรวมถึงประเทศไทยเองก็มียอดผู้ติดเชื้อและผู้เสียชีวิตสูงขึ้นเรื่อยๆเช่นกัน จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าพฤติกรรมการใช้ชีวิตของคนไทยในช่วงที่ผ่านมาเปลี่ยนแปลงไปโดยประชาชนได้เพิ่มความตระหนักรู้ต่อโรคและหันมาใส่ใจดูแลสุขภาพกันมากขึ้นเทรนด์ใหม่ๆ เกี่ยวกับสุขภาพก็ยังพัฒนาไปแบบไม่หยุดยั้ง มีนวัตกรรม รวมถึงแนวคิดใหม่ๆเกิดขึ้นมากมาย เช่น การเข้าถึงบริการทางการแพทย์ที่สะดวกสบายกว่าผ่านสมาร์ตโฟนการปรึกษาแพทย์เฉพาะทางผ่านแอปพลิเคชันและการดูแลตัวเองที่เหมาะสม เป็นต้นในเรื่องของสุขภาพพื้นฐานมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล เพื่อสุขภาพที่สมบูรณ์

ทั้งทางกายและใจ จึงเป็นเรื่องของการมีชีวิตที่กลมกลืนและประสานสอดคล้องกับธรรมชาติของชีวิต ร่วมกับการใช้เทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์การแพทย์สมัยใหม่อย่างผสมกลมกลืนตามหลักการของการแพทย์ เพื่อการมีชีวิตที่ยืนยาวนั่นเอง ทำให้นวัตกรรมการดูแลสุขภาพด้วยตนเองนั้นยิ่งเข้ามา มีบทบาทหรือประเมินความเสี่ยงในการดูแลสุขภาพตนเอง (พันธ์ศักดิ์, 2562)

นอกจากนี้จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค Covid-19 และพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟน ส่งผลให้คนส่วนใหญ่ต้องการอยากดูแลสุขภาพตนเองได้ที่บ้าน ในด้านการมีเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการเตือนความจำ เพื่อให้เกิดการดูแล สุขภาพอย่างต่อเนื่อง มีการบันทึกข้อมูลได้อย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ อีกทั้งยังสะดวกเนื่องจากสามารถทำได้ทุกที่ทุกเวลา รวมถึงการได้บันทึกข้อมูลสุขภาพของตนเอง เพื่อจะได้นำข้อมูลไปพบแพทย์ได้ด้วย รวมถึงต้องการทราบข้อมูลการดูแลสุขภาพที่ทันสมัยและได้รับข้อมูลจากสื่อที่น่าเชื่อถือเพื่อใช้ในการดูแลสุขภาพตนเองได้ ซึ่งต้องการทราบข้อมูลการออกกำลังกายที่สามารถทำได้ทุกวันและเป็นชนิดที่มีความเหมาะสมกับตนเอง (รัชชานันท์ และคณะ, 2562) และการค้นหาแพทย์เพื่อเข้ารับการรักษา และ ข้อมูลด้านสุขภาพ ทั่วไป โดยที่ช่องทางในการรู้จักบริการ แอปพลิเคชันปรึกษาแพทย์ออนไลน์จะเป็นจากอินเทอร์เน็ต (เริงฤทธิ์, 2563) โดยมีปัจจัยด้านประสิทธิภาพการทำงานของระบบ ด้านการทำงานได้ตามฟังก์ชันด้านความง่ายต่อการใช้งานของระบบ (อนุวัฒน์, 2563) การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยของตนเองจากเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันให้การดูแลสุขภาพด้วยตนเองได้ง่ายมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะดำรงไว้ ซึ่งการมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจรวมไปถึงยังสามารถสำรวจตนเองเบื้องต้นก่อนการไปพบแพทย์ได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจความต้องการของประชากรในการใช้แอปพลิเคชันการดูแลสุขภาพด้วยตนเองแบบครบวงจร
2. เพื่อสำรวจความต้องการของฟังก์ชันในการใช้แอปพลิเคชันการดูแลสุขภาพด้วยตนเองแบบครบวงจร
3. เพื่อสำรวจความต้องการด้านการออกแบบของแอปพลิเคชันการดูแลสุขภาพด้วยตนเองแบบครบวงจร

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน เป็นกลุ่มผู้ที่สนใจดูแลสุขภาพด้วยตนเองแบบครบวงจร มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรทั่วไป

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา จากการใช้แบบสอบถามออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการแอปพลิเคชันการดูแลสุขภาพด้วยตนเองแบบครบวงจร เช่นสอบถามด้านลักษณะ

ข้อมูลส่วนบุคคล สอบถามด้านฟังก์ชันของแอปพลิเคชัน สอบถามด้านการออกแบบแอปพลิเคชัน และสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะจากผู้สนใจในเรื่องการดูแลสุขภาพด้วยตนเองแบบครบวงจร

3. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการเก็บข้อมูล เดือน มีนาคม 2565 สร้างจาก Google forms ไปเผยแพร่ลงสื่อสังคมออนไลน์เพื่อให้คนในสังคมออนไลน์ที่เป็นกลุ่มผู้สนใจดูแลสุขภาพด้วยตนเองแบบครบวงจรตอบแบบสอบถาม

นิยามศัพท์

การดูแลสุขภาพด้วยตนเองแบบครบวงจร หมายถึง การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัยของตนเองเบื้องต้นในทุกเรื่องเพื่อที่จะดำรงไว้ซึ่งการมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องการสำรวจความต้องการแอปพลิเคชันการดูแลสุขภาพด้วยตนเองแบบครบวงจร เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่สนใจในเรื่องการดูแลสุขภาพด้วยตนเอง จำนวน 100 คน มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป โดยเลือกการสุ่มแบบตามสะดวก (Convenience Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามด้านลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล โดยมีลักษณะคำถามจำนวน 9 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ดูแลสุขภาพด้วยวิธีใด ค้นหาข้อมูลจากแหล่งใดบ้าง ด้านสุขภาพได้ไปใช้บริการจากแหล่งใด และสามารถใช้จ่ายด้านสุขภาพได้ที่เปอร์เซ็นต์ของรายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามด้านฟังก์ชันของแอปพลิเคชัน และส่วนที่ 3 แบบสอบถามด้านการออกแบบแอปพลิเคชัน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกเพียงคำตอบเดียว ซึ่งลักษณะคำถามเป็นการให้ค่า Rating Scale โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน จากมาตรฐานค่า 5 ระดับ (5 = มากที่สุด ไปจนถึง 1 = น้อยที่สุด) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้ คือ $1.00-1.80 =$ น้อยที่สุด / $1.81 - 2.60 =$ น้อย / $2.61 - 3.40 =$ ปานกลาง / $3.41 - 4.20 =$ มาก / $4.21 - 5.00 =$ มากที่สุด

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถให้ข้อมูลเพิ่มเติมกับแอปพลิเคชัน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นการวัดระดับแบบ Ratio Scale ให้เติมในช่องว่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสร้างแบบสอบถามและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม มีการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) ที่สร้างจาก Google forms ไปเผยแพร่ลงสื่อสังคมออนไลน์เพื่อให้คนในสังคมออนไลน์ที่เป็นกลุ่มผู้สนใจดูแลสุขภาพด้วยตนเอง แบบครบวงจรตอบแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับจากการตอบรับอย่างสมบูรณ์ จำนวน 100 ชุด ไปดำเนินการเก็บข้อมูล

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 100 ชุด เพื่อนำมาวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำที่ได้ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับแอปพลิเคชันเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคสำหรับการสำรวจความต้องการแอปพลิเคชันการดูแลสุขภาพด้วยตนเอง แบบครบวงจรมาวิเคราะห์และสรุปเป็นแนวทางเพื่อนำไปใช้พัฒนาแอปพลิเคชันต่อไป

ผลการวิจัย

จากการสำรวจประชากรกลุ่มตัวอย่าง อายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 100 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 59 คน อยู่ในช่วงอายุ 24 - 29 ปี จำนวน 62 คน มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 77 คน ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 53 มีรายจ่ายด้านการดูแลสุขภาพอยู่ที่น้อยกว่า 3% ของรายได้ต่อเดือน ส่วนใหญ่ดูแลสุขภาพด้วยวิธีการดื่มน้ำ ร้อยละ 25.14 รองลงมาคือ การพักผ่อนที่เพียงพอ การออกกำลังกายและการทานอาหารเสริม การปรึกษาปัญหาสุขภาพกับผู้เชี่ยวชาญ และอื่น ๆ เช่น มีประกันสุขภาพรับรอง เป็นต้น ส่วนใหญ่มีการค้นหาข้อมูลด้านสุขภาพจาก สื่อออนไลน์ ร้อยละ 45.79 รองลงมาคือ จากเพื่อน คนรู้จัก ครอบครัว โทรศัพท์ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ ร้อยละ 1.87 และอื่นๆ เช่น Instagram เป็นต้น ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 100 คน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	39	39.00
หญิง	59	59.00
รวม	100	100.00
2.อายุ		
18 - 23 ปี	6	6
24 - 29 ปี	62	62
30 - 35 ปี	26	26
มากกว่า 35 ปีขึ้นไป	6	6
รวม	100	100.00
3.การศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	1
ปริญญาตรี	77	77
ปริญญาโท	20	20
สูงกว่าปริญญาตรี	2	2
รวม	100	100.00
4.อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักเรียน / นิสิต / นักศึกษา	9	9
ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ	8	8
พนักงานบริษัทเอกชน	53	53
ธุรกิจส่วนตัว	18	18
อื่น ๆ	12	12
รวม	100	100.00
5.รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 10,000 บาท	9	9
10,001-20,000 บาท	29	29
20,001-30,000 บาท	22	22
มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	40	40
รวม	100	100.00
6.รายชื่อสถานที่ดูแลสุขภาพพบปัญหาเกี่ยวกับระดับความเครียด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่สังเกตเห็นปัจจัย	13	13
น้อยกว่า 3%	35	35
4 - 6 %	26	26
7 - 10 %	13	13
มากกว่า 10 %	13	13
รวม	100	100.00

7.ดูแลสุขภาพด้วยวิธีการใด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การออกกำลังกาย	59	16.67
การทานอาหารเสริม เช่น วิตามิน	59	16.67
การทานอาหารครบ 5 หมู่	57	16.10
การพักผ่อนที่เพียงพอ	68	19.21
การดื่มน้ำ	89	25.14
การปรึกษาปัญหาสุขภาพกับผู้เชี่ยวชาญ	20	5.65
อื่น ๆ	2	0.56
รวม	100	100.00
8.การค้นหาข้อมูลด้านสุขภาพจากแหล่งใดบ้าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โทรทัศน์	16	7.48
วิทยุ	4	1.87
สื่อออนไลน์	98	45.79
สื่อสิ่งพิมพ์	11	5.14
ครอบครัว	30	14.02
เพื่อน คนรู้จัก	54	25.23
อื่น ๆ	1	0.47
รวม	100	100.00
9.การดูแลสุขภาพใช้ชีวิตประจำวัน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การออกกำลังกายในที่สาธารณะ / บ้าน / ฟิตเนส	39	16.32
การทานอาหารเสริมที่มีประโยชน์	50	20.92
การควบคุมอาหาร	66	27.62
การเข้าคอร์สดูแลสุขภาพ	9	3.77
การทานอาหารสุขภาพ	44	18.41
การตรวจสุขภาพ	31	12.97
รวม	100	100.00

จากการสำรวจประชากรกลุ่มตัวอย่าง อายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 100 คน พบว่า ด้านฟังก์ชันของแอปพลิเคชันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.09 เมื่อพิจารณาแยกรายฟังก์ชันของแอปพลิเคชัน พบว่า การช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉิน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 การแนะนำโภชนาการอาหารและการออกกำลังกาย การให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การแจ้งเตือนสุขภาพ ระบบประมวลผลสุขภาพเฉพาะบุคคลจากการบันทึกข้อมูลส่วนตัวทั่วไป การแจ้งเตือนด้วยระบบเสียง การให้คำปรึกษาด้านการดูแลสุขภาพจากผู้เชี่ยวชาญ และการแนะนำสถานที่ให้บริการด้านการดูแลสุขภาพแบบครบวงจร ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลด้านฟังก์ชันแอปพลิเคชันของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

ด้านฟังก์ชันของแอปพลิเคชัน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	การแปลความหมายค่าเฉลี่ย
ระบบประมวลผลสุขภาพเฉพาะบุคคลจากการบันทึกข้อมูลส่วนตัวไป เช่น อายุ น้ำหนัก กรู๊ปเลือด เวลาตื่นนอน การดื่มน้ำ เป็นต้น	3.96	1.05	มาก
การให้คำปรึกษาด้านการดูแลสุขภาพจากผู้เชี่ยวชาญ เช่น ด้านการออกกำลังกาย การคุมอาหาร และดูแลสุขภาพ เป็นต้น	3.70	1.18	มาก
การแนะนำโภชนาการอาหารและการออกกำลังกาย	4.02	1.03	มาก
การแนะนำสถานที่ให้บริการด้านการดูแลสุขภาพแบบครบวงจร	3.46	1.23	มาก
การแจ้งเตือนสุขภาพ เช่น การดื่มน้ำ การขยับร่างกาย เป็นต้น	3.96	1.17	มาก
การให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ	4.02	0.97	มาก
การช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉิน เช่น การแชร์โลเคชันปัจจุบัน เป็นต้น	4.05	1.18	มาก
การแจ้งเตือนด้วยระบบเสียง เช่น การแจ้งเตือนเวลาอนการแจ้งเตือนการอัปเดตของฟังก์ชัน เป็นต้น	3.95	1.04	มาก
รวม	3.89	0.09	มาก

จากการสำรวจประชากรกลุ่มตัวอย่าง อายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 100 คน พบว่า ด้านรายการออกแบบแอปพลิเคชัน พบว่า การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ และตรงประเด็น อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 แอปพลิเคชันมีความทันสมัย ตรงตามความต้องการ อยู่ความชัดเจน เช่น การจัดหมวดหมู่ ไม่เสียค่าบริการในการดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน การใช้สีในการสื่อความหมายที่เหมาะสม มีระบบรักษาข้อมูลลูกค้า เช่น การใส่รหัสเข้าใช้งาน การสแกนหน้าและสแกนนิ้ว ใช้งานที่สะดวก เช่น การกรอกข้อมูลง่าย ไม่ซับซ้อน ประมวลผลด้วยความรวดเร็ว ขนาดและฟอนต์ตัวอักษรที่อ่านง่าย และภาพประกอบที่เหมาะสมกับเนื้อหาตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ด้านการออกแบบแอปพลิเคชันของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน

ด้านการออกแบบแอปพลิเคชัน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	การแปลความหมายค่าเฉลี่ย
การใช้งานที่สะดวก เช่น การกรอกข้อมูลง่าย ไม่ซับซ้อน เป็นต้น	4.41	0.84	มากที่สุด
ประมวลผลด้วยความรวดเร็ว	4.40	0.80	มากที่สุด
ต้องการภาพประกอบที่เหมาะสมกับเนื้อหา	4.28	0.85	มากที่สุด
ขนาด และฟอนต์ตัวอักษรที่อ่านง่าย	4.37	0.85	มากที่สุด
แอปพลิเคชันมีความทันสมัย ตรงตามความต้องการ	4.50	0.72	มากที่สุด
ไม่เสียค่าบริการในการดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน	4.47	0.87	มากที่สุด
มีการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ และตรงประเด็น	4.57	0.62	มากที่สุด
มีความชัดเจน เช่น การจัดหมวดหมู่	4.49	0.72	มากที่สุด
มีการใช้สีในการสื่อความหมายที่เหมาะสม	4.46	0.74	มากที่สุด
มีระบบรักษาข้อมูลลูกค้า เช่น การใส่รหัสเข้าใช้งาน การสแกนหน้าและสแกนนิ้ว เป็นต้น	4.45	0.78	มากที่สุด
รวม	4.44	0.08	มากที่สุด

อภิปรายผล

จากการสำรวจความต้องการและรูปแบบของโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการดูแลสุขภาพด้วยตนเองแบบครบวงจร พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ 24 - 29 ปี มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายจ่ายด้านการดูแลสุขภาพอยู่ที่น้อยกว่า 3% ของรายได้ต่อเดือน ส่วนใหญ่ดูแลสุขภาพด้วยวิธีการดื่มน้ำ รองลงมาคือการพักผ่อนที่เพียงพอ การออกกำลังกายและการทานอาหารเสริม การปรึกษาปัญหาสุขภาพกับผู้เชี่ยวชาญ และอื่น ๆ เช่น มีประกันสุขภาพรับรอง เป็นต้น ส่วนใหญ่มีการค้นหาข้อมูลด้านสุขภาพจาก สื่อออนไลน์ รองลงมาคือจากเพื่อน คนรู้จัก ครอบครัว โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุ และอื่นๆ เช่น Instagram เป็นต้น และส่วนใหญ่มีการดูแลสุขภาพโดยการควบคุมอาหาร รองลงมาคือ การทานอาหารเสริมที่มีประโยชน์ การทานอาหารสุขภาพ การออกกำลังกายในที่สาธารณะ / บ้าน / ฟิตเนส การตรวจสุขภาพ และการเข้าคอร์สดูแลสุขภาพ

ในการสำรวจความต้องการฟังก์ชัน กลุ่มเป้าหมายมีความต้องการ ฟังก์ชันการช่วยเหลือผู้ป่วยฉุกเฉิน การแนะนำโภชนาการอาหารและการออกกำลังกาย การให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การแจ้งเตือนสุขภาพ ระบบประมวลผลสุขภาพเฉพาะบุคคลจากการบันทึกข้อมูลส่วนตัวทั่วไป การแจ้งเตือนด้วยระบบเสียง การให้คำปรึกษาด้านการดูแลสุขภาพจากผู้เชี่ยวชาญ การแนะนำสถานที่ให้บริการด้านการดูแลสุขภาพแบบครบวงจร

ในส่วนของการออกแบบแอปพลิเคชัน กลุ่มเป้าหมายมีความต้องการ การใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับ และตรงประเด็น แอปพลิเคชันมีความทันสมัย ตรงตามความต้องการ ความชัดเจน เช่น การจัดหมวดหมู่ การไม่เสียค่าบริการในการดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน การใช้สีในการสื่อความหมายที่เหมาะสม ระบบรักษาข้อมูลลูกค้า เช่น การใส่รหัสเข้าใช้งาน การสแกนหน้าและสแกนนิ้ว การใช้งานที่สะดวก เช่น การกรอกข้อมูลง่าย ไม่ซับซ้อน การประมวลผลด้วยความรวดเร็ว ขนาดและฟอนต์ตัวอักษรที่อ่านง่าย และภาพประกอบที่เหมาะสมกับเนื้อหา การใช้สีในการสื่อความหมายที่เหมาะสมการใช้สีในการสื่อความหมายที่เหมาะสม โดยควรใช้สีฟ้าซึ่งเป็นสีที่ให้ความรู้สึกสงบเยือกเย็น เป็นอิสระ ปลอดภัย ปลอดภัย ใจเย็นและสามารถระงับความกระวนกระวายใจได้ (Theluckyname, 2561) และการใส่รหัสเข้าใช้งาน การสแกนหน้าและสแกนนิ้ว การใช้งานที่สะดวก การกรอกข้อมูลง่าย ไม่ซับซ้อน การประมวลผลด้วยความรวดเร็วขนาด และฟอนต์ตัวอักษรที่อ่านง่าย โดยใช้ฟอนต์ไทยที่มีหัวข้อจะช่วยให้อ่านง่าย สามารถแบ่งแยกตัวอักษรที่มีความใกล้เคียงทางกายภาพได้ชัดเจนมากขึ้น อาทิเช่นพยัญชนะ “ด” กับ “ค” หรือ “ท” กับ “ต” จะทำให้อ่านง่ายสามารถสื่อความหมายได้ตรงกับเนื้อหา (รัตนโชติ, 2560) และ มีรูปภาพประกอบที่เหมาะสมกับเนื้อหา

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาองค์ประกอบแอปพลิเคชันเพื่อตอบสนองความต้องการและรูปแบบของโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการดูแลสุขภาพด้วยตนเองในครั้งนี้ทำให้ได้ข้อมูลองค์ประกอบที่แอปพลิเคชันขั้นต้นเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาแอปพลิเคชันการดูแลสุขภาพด้วยตัวเองแบบครบวงจรทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ด้านฟังก์ชันของแอปพลิเคชัน และด้านการออกแบบแอปพลิเคชัน ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจเกี่ยวกับแอปพลิเคชันการดูแลสุขภาพ ควรมีระยะเวลาในการสำรวจและเก็บแบบสอบถามที่มากขึ้น และควรเพิ่มการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการพัฒนาต้นแบบแอปพลิเคชันที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ให้ครอบคลุม ที่จะสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างแท้จริงและควรมีการตรวจสอบด้านคุณภาพและการทำงานของแอปพลิเคชันที่ได้จากพัฒนาต้นแบบเพื่อค้นหาข้อผิดพลาดและปรับปรุงแก้ไขข้อมูลที่ได้มาว่าสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคให้มากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพล ม่วงท่า. (2564). **สรุป 52 Insight สำคัญจาก Thailand Digital Stat 2022 ของ We Are Social**. สืบค้นเมื่อ 12 เมษายน 2565, จาก <https://www.everydaymarketing.co/trend/>
- พันธ์ศักดิ์ ศุกระฤกษ์. (2562). **New trend in perfect Health... เทรนด์ใหม่ในการมีสุขภาพดีที่ยั่งยืนยุคดิจิทัล**. สืบค้นเมื่อ 12 เมษายน 2565. จาก <https://www.bumrungrad.com/th/>
- รัตนโชติ เทียนมงคล. (2560). **การศึกษาลักษณะฟอนต์ที่เหมาะสมต่อประสิทธิภาพสำหรับผู้สูงวัยในบริบทตัวอักษรไทยบนหน้าจอแท็บเล็ตคอมพิวเตอร์**. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(3), 1066-1082.
- รัชชานันท์ ศรีสุภักดิ์ ประภากร ศรีสว่างวงศ์ ปภาวี รัตนธรรม, และคณะ. (2562). **นวัตกรรมโมบายแอปพลิเคชันเพื่อการดูแลสุขภาพส่วนบุคคลสำหรับผู้สูงอายุ (รายงานผลการวิจัย)**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เริงฤทธิ์ พลเหลือ. (2563). **ปัจจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้งานแอปพลิเคชันปรึกษาแพทย์ (TelemedicineApplication) (การศึกษาค้นคว้าอิสระ, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต)**. สืบค้นจาก <http://dspace.bu.ac.th/jspui>.
- อนุวัฒน์ รัตนสมบูรณ์. (2563). **เฮลตี้ไลฟ์ : แอปพลิเคชันสำหรับการประเมินสุขภาพ**. สารนิพนธ์หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วท.ม. (วิศวกรรมเว็บไซต์และการพัฒนาแอปพลิเคชันบนอุปกรณ์พกพา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. สืบค้นจาก <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Anuwat.Rut.pdf>
- Mangozero. (2560). **จิตวิทยาของสี : สีแต่ละสีมีผลต่อจิตใจของเราอย่างไรบ้าง ?**. สืบค้นเมื่อ 12 เมษายน 2565, จาก <https://www.mangozero.com/whats-color-psychology>
- Theluckynome. (2561). **อิทธิพลของสีตามจิตวิทยา**. สืบค้นเมื่อ 12 เมษายน 2565, จาก <http://www.theluckynome.com/detail.php?type=name&code=142>

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหกิจ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การสังเคราะห์แนวคิดการจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส

Synthesis of the concept of participative water management of Ban Khok community Narathiwat Province

รุสลีนา สาเล็ง¹, ประจวบ ทองศรี²

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้ ทำการศึกษาเรื่องการสังเคราะห์แนวคิดการจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการสังเคราะห์แนวคิดการจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส ซึ่งวิธีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากแนวคิดทฤษฎี งานวิจัย และหนังสือ เอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส มาสังเคราะห์ สรุปความประเด็นนำมาบูรณาการความรู้ ที่เป็นองค์ความรู้ที่สามารถมาใช้ประโยชน์ และความรู้ทำความเข้าใจ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งจะครอบคลุมถึงแผนการพัฒนาพื้นที่ในการแสดงจุดยืนทางชุมชนเกษตรกรรม ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดการน้ำ ผลการศึกษา พบว่า การสังเคราะห์แนวคิดการจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

คำสำคัญ: แนวคิดการมีส่วนร่วม, การจัดการน้ำ, ชุมชนบ้านโคก

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

E-mail : Rusleena2564@gmail.com

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Abstract

This academic article Conducted a study on the synthesis of the concept of participative water management of the Ban Khok community. Narathiwat Province with purpose To study the synthesis of the concept of participative water management of Ban Khok community. Narathiwat Province which the method of conducting this research is a qualitative study by studying the concepts, theories, research and books and documents related to the concept of participative water management of Ban Khok community. Narathiwat Province to synthesize and summarize the issues to integrate knowledge that is a body of knowledge that can be used and understanding By using the method of content analysis, which will cover the area development plan to express the position of the agricultural community. Factors related to water management The results of the study revealed that the synthesis of the concept of participative water management of the Ban Khok community Narathiwat Province consists of 4 aspects: 1) participation in decision-making 2) participation in practice 3) participation in receiving benefits 4) participation in the evaluation.

Keywords : concept of participative, water management, Ban Khok community Narathiwat Province

บทนำ

ทรัพยากรน้ำเป็นทรัพยากรหนึ่งที่สามารถนำมาได้ง่ายและมีปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการ จำนวนประชากรไม่มากนักจึงพอต่อความต้องการ และการจัดการบริหารเป็นไปตามธรรมชาติของพื้นที่นั้น แต่ปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคในภาคครัวเรือน การใช้น้ำเพื่อการเพาะปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ในภาคการเกษตร ทั้งนี้เพื่อพิสูจน์และสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของชุมชนในพื้นที่ ให้ตรงกับประกาศวาระแห่งชาติ เรื่องน้ำ ภายในปี 2568 ประเทศไทยจะมีน้ำใช้อย่างพอเพียงและมีคุณภาพ โดยคำนึงถึงคุณภาพชีวิตและการมีส่วนร่วมในทุกกระดับ (ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2550)

น้ำ เป็นทรัพยากรธรรมชาติของคนไทยที่ต้องมีการบริหารจัดการทั้งปริมาณและคุณภาพ อย่างเป็นรูปธรรมทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

และชุมชนในลุ่มน้ำ ควรต้องร่วมกันทบทวนและปรับปรุงกระบวนการจัดการน้ำบางส่วนให้มีความเหมาะสมกับปัจจุบันด้วยแนวคิดของนโยบายที่ตั้งอยู่บนฐานแห่งความเป็นจริง และสามารถปฏิบัติได้ ซึ่งการจัดการน้ำในปัจจุบันควรมีกลไกสำคัญได้แก่ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการทำงานแบบร่วมด้วยช่วยกันคิด ช่วยกันหารูปแบบและวิธีดำเนินการแก้ปัญหาต่าง ๆ แบบบูรณาการในทุกมิติเสมอจึงจะบังเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างยั่งยืนโดยไม่เกิดความขัดแย้งในสังคม (ปราโมทย์ ไม้กลัด, 2550)

แม่น้ำบางนราไหลผ่านอำเภอเมืองและอำเภอดากใบ ออกทะเลสองทาง ได้แก่ ไหลออกอ่าวไทยตรงปากแม่น้ำที่อำเภอเมืองนราธิวาส และไหลลงสู่แม่น้ำโก-ลก บริเวณอำเภอดากใบ เป็นเขตแดนระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย นอกจากนี้ยังมีลำน้ำสาขาหลายสาย ได้แก่ คลองยะกัง คลองโต๊ะเจ๊ะ คลองจวบ และคลองสุโหงปาดี (สำนักงานประสานงานโครงการพื้นที่ 4, 2556) จึงทำให้ชุมชนในอดีตอาศัยน้ำดำรงชีวิต โดยการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งได้แก่การทำนา ซึ่งคลองจวบเป็นแหล่งน้ำในชุมชนบ้านโคก หมู่ที่ 5 ตำบลจวบ อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส ใช้ประโยชน์ในการทำเกษตร โดยเฉพาะเกษตรกรชาวนา เป็นเรื่องที่ต้องทำความเข้าใจกับการทำนา ที่ต้องใช้น้ำเป็นหลัก การจัดการโดยชุมชนในขณะนี้ คือ คณะกรรมการหมู่บ้านใช้เครื่องสูบน้ำ มีจำนวน 1 เครื่องที่ใช้ในการสูบน้ำจากคลองตันหยงมัส สูบเข้าสู่คลองส่งน้ำของชลประทานเพื่อแจกจ่ายไปยังพื้นที่นาของชาวบ้านในบริเวณใกล้เคียง ทั้งนี้การสูบน้ำแต่ละครั้งสูบเป็นจำนวนมากพอสมควรเพื่อให้ทั่วถึง แต่ก็ยังเกิดปัญหามากมาย เช่น ชาวนาทำนาในเวลาที่ไม่ตรงกัน ทำให้มีการแย่งชิงน้ำในการทำนา เกิดความขัดแย้งในเรื่องน้ำเข้านา โดยเฉพาะพื้นที่ต้นน้ำกับพื้นที่ปลายน้ำ ที่ยังไม่สามารถปรับสมดุลกันได้ และการทำเกษตรอย่างอื่นในบริเวณใกล้เคียง เช่น ยางพารา สวนปาล์ม เป็นต้น จึงทำให้รู้ว่าการจัดการน้ำที่ยังไม่เหมาะสมกับพื้นที่ พื้นที่นาถูกเปลี่ยนแปลงไป การจัดการน้ำจึงต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย พื้นที่ดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานชลประทานที่ 16 ที่เข้ามาติดตามสถานการณ์ในพื้นที่ในทุกปีทุกฤดูกาลเพาะปลูกข้าว เพื่อช่วยเหลือชาวเกษตรกรในการสูบน้ำเข้าพื้นที่นา แต่อาจจะเป็นการการแก้ปัญหาที่ต้องระมัดระวังทุกปีที่ต้องติดตามผล ทั้งนี้จะเป็นการดีหากทั้งสองฝ่ายร่วมกันหาทางออกในรูปแบบที่มี ความยั่งยืนและมั่นคงกว่านี้จะเป็นดีที่สุด

บ้านโคก หมู่ที่ 5 ตำบลจวบ อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส ประกอบอาชีพการเกษตรมีแหล่งน้ำ ธรรมชาติจากคลองตันหยงมัส เหมาะต่อการผันน้ำกระจายน้ำลงในแปลงเกษตรได้ทั่วถึง ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ของโครงสร้างพื้นฐานที่เข้ามาเป็นการปรับตัว เพื่อให้สามารถดำรงอยู่กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และต้องสามารถดำเนินวิถีชีวิตของชาวบ้าน ในการนี้จะเป็นแนวทางใหม่หรือวิธีการเกิดให้สอดคล้องกับบริบทที่เป็นอยู่ เพื่อการใช้ประโยชน์จากน้ำในการทำนา และการเกษตรของชุมชน หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ก็ส่วนในการช่วยเหลือและบูรณาการการทำงานไปพร้อมกันกับชาวบ้าน โดยเฉพาะกับกลุ่มส่วนได้ส่วนเสีย

กับโครงสร้างพื้นฐานที่เกิดขึ้นนั้น จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของมนุษย์ เช่น การพัฒนาแหล่งน้ำ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (เกษตร ปศุสัตว์ ประมง ชุมชน อุตสาหกรรม ถนน) ในแต่ละพื้นที่ที่มีลักษณะทางกายภาพหรือลักษณะภูมิประเทศที่ไม่เหมาะสมกับโครงสร้างและหน้าที่ของระบบนิเวศลุ่มน้ำหรือลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ ที่ส่งผลต่อปริมาณ คุณภาพ ช่วงเวลาการไหลที่เปลี่ยนแปลงไป (สำนักวิจัยพัฒนาและอุทกวิทยา สำนักส่งเสริมและประสานมวลชน กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2554) หมู่บ้านโคก มีลักษณะพื้นที่ราบลุ่ม ดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเกษตร ลักษณะภูมิอากาศ สภาพอากาศเป็นแบบร้อนชื้น มี 2 ฤดูกาล คือ ฤดูร้อน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม และฤดูฝนระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง มกราคม ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยประมาณ 213 อุนภูมิโดยทั่วไปอยู่ระหว่าง 18 – 32 องศาเซลเซียส ประชากรบ้านโคก นับถือศาสนาอิสลาม 100% จำนวนครัวเรือน 350 ครัวเรือน (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเจาะไอร้อง, 2559) การดำรงชีวิตประจำวันในสังคมของชุมชน ดำรงชีวิตแบบเครือญาติ ช่วยเหลือเผื่อแผ่ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ซึ่งลักษณะการตั้งบ้านเรือนเป็นกระจุกอยู่ติด ๆ กัน และคอยให้ความช่วยเหลือกัน ลักษณะการประกอบอาชีพของประชากร ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คือ ทำนา ทำสวน ปลูกผลไม้แบบสวนผสม เช่น ลองกอง เงาะ มังคุด ทุเรียน (สำนักงานพัฒนาชุมชน, 2559) จากข้อมูลแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรสำหรับเกษตร ปี 2559 จะเห็นได้ว่า หมู่ที่ 5 บ้านโคกอำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส มีเกษตรกรประมาณ 950 คน ใช้น้ำจากชลประทานมากที่สุดในการประกอบการเกษตรเป็นจำนวน 617 ราย ร้อยละ 65 มีเส้นทางน้ำในชุมชนมีจำนวน 3 สาย ไหลจากภูเขาอัยตายง 2 สาย ได้แก่ คลองอัยตายง กับ คลองตันหยงมัส และ ไหลจากภูเขาเจาะไอร้อง ได้แก่ คลองจวบ ประชาชนอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติในการประกอบเกษตร อาชีพทำนา ทำสวน และการประมงในคลองน้ำจืด โดยใช้น้ำจาก คลองจวบ คลองตันหยงมัส และคลองยานิง คลองบาโงดุดุง เดิมการจัดการน้ำในการทำนาของบ้านโคก มีลักษณะการจัดการน้ำแบบพึ่งตนเองและอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่น การทำนาในพื้นที่แห่งนี้ จึงได้ผลสมบูรณ์ ชุมชนบ้านโคก เป็นแหล่งรับน้ำคลองที่ไหลลงมาจากภูเขา แลยังเป็นพื้นที่เกษตรกรรมการทำนา เป็นแหล่งปลูกข้าว เพื่อบริโภคในครัวเรือน ที่เหลือจึงนำมาขายเล็กน้อย กลายเป็นรายได้เสริม และเป็นการลดค่าใช้จ่ายให้ครอบครัวของตัวเอง

ดังนั้น การจัดการน้ำที่ดี ต้องศึกษาระบบน้ำที่แท้จริงในพื้นที่เพื่อไม่ให้ผลกระทบต่อบ้านเรือนและพื้นที่เกษตร ปัญหาน้ำไม่ใช่ปัญหาเฉพาะหน้าเพียงปีใดปีหนึ่ง แต่เป็นปัญหาต่อเนื่องระยะยาว และมีสาเหตุมาจากปัญหาทางกายภาพหรือการจัดการน้ำเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เกิดจากการแบ่งปันน้ำที่ไม่มีประสิทธิภาพเป็นสำคัญด้วย ซึ่งหากปล่อยให้ปราศจากระบบการจัดการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่รุนแรงขึ้น จำเป็นต้องมีระบบการบริหารจัดการน้ำเพื่อประโยชน์ในการผลิต การบริโภค และการป้องกันอุทกภัยแบบบูรณาการ เพิ่มหรือสร้างขีดความสามารถในชุมชนต่อการพัฒนาระบบการจัดการน้ำในพื้นที่

แห่งนี้ก็ยังคงมีความจำเป็นในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ร่วมกับหน่วยงานที่ให้สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้จึงต้องทำการสังเคราะห์แนวคิดการจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาสเพื่อให้ได้แนวทางการจัดการน้ำให้สอดคล้องกับพื้นที่ และยึดชาวบ้านและผู้ใช้ประโยชน์จากน้ำในพื้นที่เป็นศูนย์กลางของการจัดการน้ำที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาการสังเคราะห์แนวคิดการจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาเฉพาะกรณีศึกษา คือ พื้นที่หมู่บ้านโคก หมู่ที่ 5 ตำบลจวบ อำเภोजะเอยร์ จังหวัดนราธิวาส ได้พิจารณาในการเลือกพื้นที่ ซึ่งเลือกเป็นพื้นที่ชุมชนพยายามจัดการน้ำเพื่อการเกษตร เพื่อความยั่งยืนและความมั่นคงของพื้นที่เกษตรกรรมในชุมชน ที่มีชาวเกษตรกรใช้น้ำในการประกอบอาชีพการเกษตรมากกว่าพื้นที่อื่นๆ เป็นต้น เรียกว่าได้ เป็นพื้นที่ฐานความมั่นคงฐานเศรษฐกิจชุมชน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาการมีส่วนร่วมการจัดการน้ำของเกษตรกร กรณีศึกษา ชุมชนบ้านโคก หมู่ที่ 5 ตำบลจวบ อำเภोजะเอยร์ จังหวัดนราธิวาส ที่มีการทำงานเกี่ยวกับการจัดการน้ำร่วมกัน ในประเด็น 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในเรื่องของการจัดการน้ำ เพื่อสามารถบูรณาการความรู้ที่เป็นองค์ความรู้ของชาวบ้าน ซึ่งจะครอบคลุมถึงแผนการพัฒนาพื้นที่ในการแสดงจุดยืนทางชุมชนเกษตรกรรม ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดการน้ำ

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา 5 เดือน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2564 จนถึง มีนาคม 2565

นิยามศัพท์

แนวคิดการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ร่วมกัน ตั้งแต่ คิด ตัดสินใจ ปฏิบัติ และประเมินผล
การจัดการน้ำ หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการในการจัดระเบียบแนวทางที่เหมาะสมในการจัดสรรน้ำ และการใช้ประโยชน์

ชุมชนบ้านโคก หมายถึง ชุมชนที่ศึกษา หมู่ที่ 5 ตำบลจวบ อำเภोजะเอยร์ จังหวัดนราธิวาส

วิธีดำเนินการศึกษา

เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากแนวคิดทฤษฎี งานวิจัย และหนังสือ เอกสาร ที่เกี่ยวข้อง กับแนวคิดการจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส มาสังเคราะห์ สรุปความ ประเด็นนำมาบูรณาการความรู้ ที่เป็นองค์ความรู้ที่สามารถมาใช้ประโยชน์ และความรู้ทำความเข้าใจ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งจะครอบคลุมถึงแผนการพัฒนาพื้นที่ในการ แสดงจุดยืนทางชุมชนเกษตรกรรม ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดการน้ำ

ผลการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้ แนวคิดทฤษฎี งานวิจัย และหนังสือ เอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำอย่างมีส่วนร่วม ของ ชุมชนบ้านโคก จังหวัดนราธิวาส มาสังเคราะห์ และแนวทางการศึกษาชุมชนให้เห็นถึงความเกี่ยวเนื่อง เชื่อมโยงกันและกัน จะช่วยอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่จะศึกษาโดยสรุปประเด็นดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของชุมชนบ้านโคก กลุ่มผู้ใช้น้ำจะทำหน้าที่รับผิดชอบหลักในการ ดูแลและในการตัดสินใจหลัก ที่จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชน ร่วมกับประชาชนในพื้นที่และผู้นำที่อยู่ในพื้นที่ ทำงานด้วยความสมัครใจ การกระทำหรือกิจกรรมที่เกิดจากคนในชุมชนด้วยกัน เพื่อความยั่งยืน บน รากฐานของพื้นที่ภูมิประเทศ สำหรับเกษตร มีการสร้างระบบการจัดการน้ำและดูแลประโยชน์ มีกลไก ประสานหลักและกลุ่มผู้ใช้น้ำ มีส่วนร่วมหลักในการตัดสินใจ ซึ่งกลุ่มผู้ใช้น้ำพยายามสร้างการยอมรับ และ หาข้อตกลงร่วมกัน วางแผนการใช้น้ำของพื้นที่ชุมชนบ้านโคก โดยการแบ่งเป็นที่เป็น 3 แหล่งน้ำ 1) คลอง ธรรมชาติ เป็นคลองที่เกษตรกรใช้ประโยชน์ในการทำนา ด้วยความเป็นธรรมชาติชาวบ้านแทบไม่ต้อง จัดการอะไร พื้นที่แหล่งน้ำอยู่สูงกว่าพื้นที่นา สามารถเปิดทางน้ำไหลเข้าสู่แปลงนาได้เลย 2) คลองต้นหยง เป็นคลองหลักของหมู่บ้าน เป็นคลองถูกขุดลอกมาแล้วหลายครั้ง ทำให้คลองอยู่ระดับต่ำกว่าพื้นที่ การใช้ ประโยชน์จากน้ำต้องมีการสูบน้ำ ด้วยเครื่องสูบของสำนักงานชลประทาน ติดตั้ง 3) คลองดาด เป็นคลอง ที่สำนักงานชลประทาน สร้างขึ้นมา เพื่อรองรับน้ำที่สูบจากคลองต้นหยง เพื่อให้ไหลไปยังแปลงนา ของเกษตรกร ซึ่งจะมีการจัดการน้ำที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้กลุ่มผู้ใช้น้ำชุมชนบ้านโคก จะส่งเสริมให้เกิด การยอมรับความคิดเห็นใหม่ๆ ของการจัดการน้ำในทุกรูปแบบที่ทันสมัย และยังต้องรักษาการจัดการน้ำ แบบดั้งเดิมไว้ด้วยกัน ไม่สามารถที่จะแยกออกจากกันได้ แต่บางพื้นที่ชุมชนยอมรับว่าต้องจัดการ ในรูปแบบสมัยใหม่อย่างเดียว และบางพื้นที่ต้องจัดการแบบสมัยดั้งเดิมที่ยังต้องรักษาอยู่ต่อไป

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

ประชาชนในชุมชนบ้านโคก ร่วมเสนอแนวทางในเวทีประชาคมในการแสดงความคิดเห็น จัดโดยสำนักงานชลประทาน ผู้เข้าร่วมจะเป็นเกษตรกร ความถี่ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้ใช้น้ำต้องการ ปกติจะจัดตลอดทุกฤดูกาลของเกษตรกร ในการดูแลและรักษาแหล่งน้ำของชุมชนบ้านโคก โดยหลักแล้วเพื่อทำการเกษตร ซึ่งพื้นที่เกษตรที่ประชาชนในพื้นที่ในการประกอบอาชีพในการทำนา รับทราบข้อมูลการจัดการน้ำร่วมกัน เผยแพร่ข้อมูลที่แต่ละพื้นที่ได้รับและใช้ประโยชน์ ช่วยกันประชาสัมพันธ์ในการจัดการน้ำพร้อมกัน มีแผนงานการปฏิบัติหน้าที่ชัดเจน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวตั้งอยู่ที่ว่าการผู้ใหญ่บ้านบ้านโคก ประชาชนในพื้นที่สามารถอ่าน เพื่อทำความเข้าใจได้ โดยเฉพาะการสร้างข้อตกลงร่วมกันของการใช้น้ำร่วมกันของชุมชนบ้านโคก

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ชุมชนบ้านโคกจะมี การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันของแต่ละโซนของพื้นที่ รวมทั้งพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนแต่ละโซน จัดการแบบทำหน้าที่ควบคุม และกระจายคนรับผิดชอบ เป็นหลักแนวทางให้ทุกพื้นที่ได้รับผลประโยชน์ก่อนและผลประโยชน์หลัง เหตุเกิดจากการทำนาที่ไม่ตรงกันระหว่างต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ในช่วงเดือนธันวาคมที่ผ่านมาการสูบน้ำเข้ามาแปลงนาขึ้นอยู่กับความพร้อมของเกษตรกร แจ้งไปยังกลุ่มผู้ใช้น้ำ จะเป็นกลุ่มดูแลการการสูบน้ำ เปิดปิดเครื่องสูบน้ำที่สำนักงานชลประทานติดตั้ง ผลประโยชน์จึงไม่ได้ในเวลาเดียวกัน แต่ได้รับผลประโยชน์เหมือนกัน และความจำเป็นในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศ เพื่อให้แต่ละโซนรับรู้ได้ โดยกลุ่มผู้ใช้น้ำชุมชนบ้านโคกจะเป็นแกนหลัก สนับสนุนและเปิดโอกาสรับฟังความคิดเห็น เพื่อให้ชุมชนผู้ใช้น้ำ จัดการน้ำได้รับผลประโยชน์ที่มากที่สุด

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

กลุ่มผู้ใช้น้ำและประชาชนที่เกี่ยวข้องตรวจสอบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น ตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุดกลุ่มผู้ใช้น้ำ จะเป็นผู้ประเมินหลักในการแจ้งผู้นำในสิ่งที่เกิดขึ้น และจะชี้แจงต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนบ้านโคก ต้องการน้ำใช้เพื่อการเกษตรเป็นหลัก โดยเฉพาะการทำนา ซึ่งการจัดการน้ำที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มผู้ใช้น้ำกับประชาชนในชุมชนบ้านโคก มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ แสดงออกทางพฤติกรรมที่แท้จริงของชุมชน สร้างทางเลือกของการใช้น้ำในรูปแบบอื่น

อภิปรายผล

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการดูแลและในการตัดสินใจหลัก ที่จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชน ร่วมกับประชาชนในพื้นที่และผู้นำที่อยู่ในพื้นที่ ทำงานด้วยความสมัครใจ การกระทำหรือกิจกรรมที่เกิดจากคนในชุมชนด้วยกัน มีการสร้างระบบการจัดการน้ำและดูแลประโยชน์ มีกลไกประสานหลักและกลุ่มผู้ใช้น้ำ และหาข้อตกลงร่วมกัน วางแผนการใช้น้ำ ทั้งนี้จะส่งเสริมให้เกิดการยอมรับความคิดเห็นใหม่ๆ ของการจัดการน้ำในทุกรูปแบบที่ทันสมัย สอดคล้องกับโกวิทย์ พวงงาม, 2553 ที่กล่าวว่า จิตสำนึกร่วม และสร้างอนาคตของชุมชน เป็นสิ่งสำคัญ และ เป็น “หัวใจกระบวนการมีส่วนร่วม” มีความรู้สึกร่วมและความผูกพันร่วมของประชาชน ต้องการร่วมที่จะแก้ไขปัญหา ตลอดจนมีความต้องการที่จะร่วมกำหนดอนาคตและแนวทางการพัฒนาของชุมชน เพื่อประโยชน์โดยรวมของในฐานะสมาชิกในชุมชน และ ยังสอดคล้องกับแนวคิด มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ, 2543 ที่ให้ความคิดเห็นว่า หลักการบางอย่างที่ชาวบ้านยึดถึงปฏิบัติมาเป็นเวลานาน ซึ่งเป็นความเชื่อที่มาจากบรรพบุรุษที่เห็นและมองทรัพยากรน้ำ เป็นมิตรกับชุมชน ได้แก่ 1) คุณค่าของธรรมชาติ หล่อเลี้ยงจิตวิญญาณ คุณค่าประเพณีวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ทางสังคม 2) การกำหนดสิทธิในการใช้ธรรมชาติ ผูกติดอยู่กับภาระหน้าที่ที่มนุษย์พึงมีต่อเพื่อนมนุษย์ เพื่อยังชีพ ผูกติดกับภาระรับผิดชอบต่อธรรมชาติและสังคม นับเป็นภูมิปัญญาที่ช่วยสร้างความเป็นธรรมให้กับธรรมชาติ และช่วยสงวนรักษาความยั่งยืนของธรรมชาติไว้จนตกทอดมาถึงรุ่นเรา 3) การจัดการองค์กรในการจัดการน้ำ การแต่งตั้งคณะกรรมการการจัดการน้ำโดยชาวบ้านในพื้นที่ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับ ปรีชา อ่องแก้ว และคณะ (2557) กล่าวว่า เพื่อให้เกิดประสิทธิผล ทุกคนอยากเห็นและมีเป้าหมายร่วมคือ “ต้องมีน้ำ” ล้วนร่วมกันเป็นภาคีเครือข่ายในการแก้ไขปัญหาการจัดการน้ำทั้งระบบ ซึ่งแต่ละกลุ่มมีความสามารถและความชำนาญ บทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันไป เมื่อนำองค์ความรู้มาบูรณาการเข้าด้วยกัน การแก้ปัญหาน้ำแล้งในพื้นที่โดยการสร้างฝายมีชีวิตในพื้นที่ซึ่งเกิดขึ้นจากความร่วมมือของหลายฝาย และต่างฝายก็ยอมรับข้อมูลที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ศึกษาหาความรู้ และทำความเข้าใจ และมีทักษะในการทำฝายมีชีวิต เบื้องต้น โดยผ่านการไปเรียนรู้ดูงาน ให้มีความรู้เบื้องต้น เรื่องโครงสร้างฝายมีชีวิตที่ตรงกัน สร้างรูปธรรมให้เห็น เมื่อเห็นผลก็มีความเชื่อถือ และเกิดการขยายผล

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และร่วมเสนอแนวทางในเวทีประชาคม ในการดูแลและรักษาแหล่งน้ำ โดยหลักแล้วเพื่อทำการเกษตร รับทราบข้อมูลการจัดการน้ำร่วมกัน เผยแพร่ข้อมูลที่แต่ละพื้นที่ได้รับ และใช้ประโยชน์ ช่วยกันประชาสัมพันธ์ในการจัดการน้ำพร้อม ประชาชนในพื้นที่สามารถอ่าน เพื่อทำความเข้าใจได้ โดยเฉพาะการสร้างข้อตกลงร่วมกันของการใช้น้ำร่วมกันของชุมชน สอดคล้องกับ ปราโมทย์ ไหมกลัด, 2550 กล่าวว่า การจัดการน้ำประกอบด้วยกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้ 1) การจัดหา น้ำชุมชนบ้านโคกจะมีแหล่งน้ำใช้ที่เพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตและการเกษตรจากน้ำคลองธรรมชาติ

และตามวิถีชีวิตและฤดูกาล 2) การจัดสรรและการใช้น้ำ ชุมชนบ้านโคกจะร่วมกันออกความเห็นเกี่ยวกับการดูแล และการรักษา โดยให้กลุ่มผู้ใช้น้ำเป็นผู้รับผิดชอบหลัก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ พีรพัฒน์ โกศลศักดิ์สกุล และคณะ (2558) ศึกษากระบวนการจัดการน้ำในพื้นที่ดังกล่าว จะมีการจัดการเน้นเรื่องปัญหาน้ำเนื่องจากน้ำแล้งมีระยะเวลายาวนานกว่าน้ำท่วม ปรากฏการณ์น้ำท่วมในพื้นที่จะมาเป็นฤดูกาลตามสถานการณ์น้ำฝน เป็นน้ำที่ไหลเร็วและไปเร็ว จึงพบทางออก ในการจัดการโดยการสร้างอ่างเก็บน้ำฉบับชาวบ้านเพื่อกักเก็บน้ำในการทำเกษตรในพื้นที่ และสร้างฝายมีชีวิตในหลายจุดในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยเลือกพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ที่สุด และสามารถยืดความแข็งแรงและความคงทนของฝายมีชีวิตที่จะสร้างขึ้น และต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของพื้นที่ และยังสอดคล้องกับ มะฮือฮือ ดือเร๊ะ และคณะ (2555) พบว่า การจัดทำปฏิทินการเพาะปลูก มาจากการถอดประสบการณ์ของการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของชาวบ้านในพื้นที่ เป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนการเพาะปลูกในอนาคต การเพาะปลูกเกษตรกรรมของชาวเกษตรกรของผู้ใช้น้ำช่วยกันจัดทำขึ้น ทำให้เห็นลักษณะการจัดการน้ำ การจัดสรรหาแบ่งปันน้ำในพื้นที่เพาะปลูกการเกษตรต่างๆในชุมชน ทั้งนาข้าว และสวนผลไม้ และสวนยางพาราที่เป็นพืชเศรษฐกิจของชุมชน การจัดการฝังการทำนาและการใช้ประโยชน์จากที่ดินในพื้นที่

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมร่วมกันของแต่ละโซนในพื้นที่ รวมทั้งพัฒนาขีดความสามารถของประชาชน จัดการแบบทำหน้าที่ควบคุม และกระจายคนรับผิดชอบ สนับสนุนและเปิดโอกาสรับฟังความคิดเห็น จัดการน้ำได้รับผลประโยชน์ที่มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับพิมพิไล แสงทัพ (2560) พบว่า ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาเรื่องการจัดการน้ำบางส่วนได้เป็นอย่างดี ทั้งต่อการผลิตภาคการเกษตรกรรมและการดำรงชีพ ปฏิบัติการจัดการน้ำของชุมชนโดยใช้พื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นของบรรพบุรุษ สังเคราะห์นำออกมาเป็นบทเรียนองค์ความรู้ ประสบการณ์ของชุมชนในการจัดการทรัพยากรน้ำ กลายเป็นพื้นฐาน ในการทำความเข้าใจและการใคร่ครวญสะท้อนคิด วิถีแก้ปัญหา โดยภาครัฐระยะต่อมาผ่านการตระหนักรู้จากการปฏิบัติการและการตระหนักรู้ผ่านการพิจารณาหรือการใช้เหตุผลเชิงวิพากษ์ นำไปสู่ปฏิบัติการชุมชนในการแก้ปัญหาทรัพยากรน้ำที่แตกต่างไปจากโครงการของรัฐ โดยชุมชนมีการรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมในการจัดการทรัพยากรน้ำ 2 รูปแบบ คือ การทำกรอดักน้ำสาธารณะและการขุดสระประจำไร่นา ชุมชนได้กระทำการอย่างต่อเนื่องและมีเครือข่ายมากขึ้นจนกลุ่มจัดการน้ำของชุมชนมีความเป็นทางการหรือมีการกลายเป็นสถาบันมากขึ้น ปฏิบัติการชุมชนในการจัดการทรัพยากรประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับให้เป็น ชุมชนต้นแบบในการจัดการน้ำ บันทึกความเข้าใจร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน และชุมชนหมู่บ้านเกี่ยวกับการวางแผนและการบริหารจัดการน้ำร่วมกันให้เกิดความร่วมมือ ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับพัชรี บุญเฉลียว (2550) พบว่า ชาวบ้านที่พึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติน้อยลงกว่าเดิม การควบคุมการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในแม่น้ำซึ่งได้แก่

ข้อตกลงในลักษณะที่เป็นทางการคือการดำเนินผ่านกฎหมาย การติดต่อประสานงานในชุมชนด้วยระบบตัวแทนโดยกลุ่มผู้นำในชุมชน สำหรับข้อตกลงในลักษณะที่ไม่เป็นทางการคือข้อตกลงกับบริษัทดูตทราย ในทางตรงได้แก่ การที่กำหนดการส่งน้ำบนถนนการให้เข้าบ้านในหมู่บ้านน้ำใสม่าใช้ประโยชน์ได้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายการต่อรองให้คนในชุมชนได้มีอาชีพเสริม นอกจากนี้ชุมชนแห่งนี้จะได้รับอิทธิพลจากภายนอกหรือในระดับนโยบาย ซึ่งมักได้รับนโยบายการบริหารมาจากส่วนกลาง ชุมชนไม่สามารถที่จะเป็นอิสระการจัดการตนเอง ได้อย่างเต็มที่โดยเฉพาะ ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ที่เป็นปัญหา เร่งด่วน เป็นปัญหาใหญ่ที่ส่งผลกระทบได้ในระยะยาวนั้นกลับไม่ได้รับการพูดถึงหรือมีการแก้ปัญหาคิดขึ้น

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลตรวจสอบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น ตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุด เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ แสดงออกทางพฤติกรรมที่แท้จริงของชุมชน ทำให้แหล่งน้ำถูกจัดการโดยชุมชนอย่างแท้จริง และบรรลุเป้าหมายที่ประสงค์ สอดคล้องกับแนวคิดของฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2550 กล่าวว่า การร่วมการประเมินมีการแบ่งรูปแบบเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้ 1) การใช้ประโยชน์จากน้ำโดยตรง เพื่อการเกษตรกรรม โดยเฉพาะเกษตรกรทำนา จำเป็นต้องใช้น้ำในการผันน้ำ 2) การใช้ประโยชน์จากน้ำในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศวิทยาน้ำ ได้ประโยชน์ในด้านการประมงในลำน้ำหรือความสมบูรณ์จากสัตว์น้ำชนิดต่างๆ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ โกวิท พวงงาม (2553) กล่าวว่า การนิยามคำว่า "การมีส่วนร่วม" (participation) ไว้ว่า "เป็นการมีส่วนร่วม (ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำบางอย่างหรือบางเรื่อง" ซึ่งจะมีความหมายตรงกันข้ามกับคำว่า การเมินเฉย ในทางวิชาการ เป็นกิจกรรมหนึ่งของกลุ่มที่สามารถให้เป็นแรงกระตุ้นที่จะช่วยให้เกิดความสำเร็จ เกิดความรับผิดชอบต่อกิจกรรมร่วมกัน ด้วยการเข้าไปเกี่ยวข้อง เข้าไปช่วยเหลือและมีความรับผิดชอบ เกิดขึ้นได้ 3 ลักษณะ คือ มีการช่วยเหลือ มีการให้อำนาจ และมีขอบเขตภาระงาน

ข้อเสนอแนะ

1. การดูแลบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ เพื่อความต้องการใช้น้ำทุกภาคส่วน ต้องมอบหมายให้รับผิดชอบระบบน้ำตามจุดที่มีปัญหา ละจุดที่ไม่มีปัญหา
2. การดูแลแยกพื้นที่ตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ควรจะมีแผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมวางกฎกติกาออกแบบปฏิทินการใช้น้ำ ตามรอบเดือนหรือรอบปี
3. ศึกษาแนวทางการจัดการน้ำ เพื่อความคล่องตัวในการไหลของกระแส
4. สร้างความเข้าใจถึงความจำเป็นการจัดการน้ำร่วมกัน รูปแบบการกักเก็บหรือการทอนน้ำเข้าสู่พื้นที่การเกษตร

เอกสารอ้างอิง

- โกวิท พวงงาม. (2553). การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร :บพิธ การพิมพ์.
- ปราโมทย์ ไม้กลัด. (2550) . การบริหารจัดการทรัพยากรแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน (เอกสารโรเนียว). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรีชา อ่องแก้ว และคณะ. (2557) โครงการแนวทางการพัฒนากลไกขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำ คลองหลาเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง ตำบลคลองหลา อำเภอกลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย : กรุงเทพมหานคร.
- ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม. (2550). การประกาศวาระแห่งชาติ เรื่องน้ำ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- พิมพ์ไธ แสงทัฬห. (2560). ปฏิบัติการจัดการทรัพยากรน้ำระดับชุมชนและการเปลี่ยนแปลงเชิง โครงสร้างในการจัดการทรัพยากรน้ำ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชา สังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พีรพัฒน์ โกศลศักดิ์สกุล และคณะ. (2558). การจัดการน้ำท่วมน้ำแล้งระดับชุมชนในพื้นที่ต้นน้ำฝั่ง ตะวันตกกลุ่มน้ำคลองอุตตะเกา อำเภอกลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา. สำนักงานวิจัยแห่งชาติ : กรุงเทพมหานคร.
- พัชรี บุญเฉลียว. (2550). พลวัตการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนริมฝั่งแม่น้ำโขง กรณีศึกษา บ้านพาลูกา ตำบลชะโนด อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มะอึซอ ดือเร๊ะ และคณะ. (2555). การบริหารจัดการน้ำสำหรับทำนา ในพื้นที่ชลประทาน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนบริเวณโครงการฝายบ้านกาเต็ง ตำบลกาลิสา อำเภอรอบแฉะ จังหวัด นราธิวาส ระยะที่ 1-2. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย : กรุงเทพมหานคร.
- มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือและคณะ. (2543). น้ำ : การจัดการทรัพยากรในลุ่มน้ำโดยมีส่วนร่วมของ ประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ 1. เชียงใหม่ : ปีเอกสารพิมพ์เชียงใหม่.
- สำนักงานประสานงานโครงการพื้นที่ 4. (2556). โครงการพัฒนาลุ่มน้ำบางนราอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ. ค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2564 จาก <http://www.rdpb.go.th/RDPB/Front/>
- สำนักงานประสานงานโครงการพื้นที่ 4. (2556). โครงการพัฒนาลุ่มน้ำบางนราอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ จ.นราธิวาส. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2564, สืบค้นจาก : <http://www.rdpb.go.th/>

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเกาะไอร่อง (2559). รายงานแผนพัฒนาชุมชนอำเภอเกาะไอร่อง จังหวัด
นราธิวาส ปี 2559. พิมพ์ครั้งที่ 1 :ที่ว่าการอำเภอเกาะไอร่อง จังหวัดนราธิวาส

สำนักวิจัยพัฒนาและอุทกวิทยา สำนักส่งเสริมและประสานมวลชน กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2554). ระเบียบข้อมูลระบบลุ่มน้ำและเขตการปกครอง
ของประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1: ไอเดีย สแควร์.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหกิจ

วันที่ 26 - 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต

หน่วยกองบัญชาการกองพลทหารราบที่ 15

Philosophy of Sufficiency Economy and Quality of Life Development

Headquarters of the 15th Infantry Brigade

คนองเดช ฝอดสูงเนิน¹ ประจวบ ทองศรี²

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้เป็นการศึกษาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพล หน่วยกองบัญชาการกองพลทหารราบที่ 15 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารตำรา บทความวิชาการ สื่อออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ สรุปประเด็นสำคัญนำมาบูรณาการเป็นองค์ความรู้ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ที่จะได้แนวทางประยุกต์ใช้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพล หน่วยกองบัญชาการกองพลทหารราบที่ 15

ผลการศึกษาพบว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยังเป็นศาสตร์ที่มีความจำเป็นอีกศาสตร์หนึ่งที่สามารถเชื่อมโยงของการใช้ชีวิตของคนในยุคต่างๆเข้าด้วยกันอย่างลงตัวและสมบูรณ์ และเป็นศาสตร์ที่ศึกษาได้ด้วยตนเองเข้าใจง่าย ปฏิบัติได้ง่ายไม่ซับซ้อน โดยการใช้หลักธรรมควบคู่กับการทำงานและการดำเนินชีวิตในสังคม เริ่มต้นจากจุดเล็กๆ จากตัวเราเองสู่ครอบครัว โดยการใช้หลักของความพอเพียง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นเกราะป้องกันตนเอง ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ของโลกแบบใด หากเรามีความพร้อม มีการวางแผนในการดำเนินชีวิตโดยความไม่ประมาทแล้ว ก็จะสามารถผ่านวิกฤตเหตุการณ์ต่างๆได้ ยกตัวอย่าง จากเหตุการณ์ เมื่อปี 2540 วิกฤตต้มยำกุ้ง และการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การดำเนินชีวิตต้องอาศัย ความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้เกิดความสมดุล

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารสังคม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถถอดบทมาปรับใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังในหน่วยกองบัญชาการกองพลทหารราบที่ 15 ได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ : ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, การพัฒนาคุณภาพชีวิต, หน่วยกองบัญชาการกองพลทหารราบที่ 15

Abstract

This academic paper is a study of the philosophy of Sufficiency Economy. To be applied to improve the quality of life of personnel. Headquarters of the 15th Infantry Brigade. Is a qualitative study by studying the theoretical concepts from textbooks Academic articles, online media and research related to Sufficiency Economy Philosophy to analyze and synthesize. Summarize the key points and integrate them into useful knowledge. By using the method of content analysis (Content Analysis) to obtain an applied approach Sufficiency Economy Philosophy for the Development of Personnel Quality of Life Headquarters of the 15th Infantry Brigade.

The results of the study found that Philosophy of Sufficiency Economy It is also a science that is necessary another science that can connect the lives of people in different eras together perfectly and completely. And is a science that can be studied by oneself, easy to understand Easy to implement, not redundant. By applying the principles of sufficiency, moderation, reasonableness, including good immunity have knowledge and virtue as a self defense. No matter what kind of changes in the world situation If we are ready to have a plan in life without negligence. will be able to go through various crises. For example, from the incident in 1997, the Tom Yum Kung Crisis and the spread of the coronavirus disease 2019. Life requires patience, perseverance, mindfulness, wisdom, and prudence. in order to be balanced and ready to support the rapid changes of the world. Both in terms of objects, society, environment and culture from the outside world as well. Which can be used to improve the quality of life of the forces in the 15th Infantry Division Headquarters as well.

Keywords: Philosophy of Sufficiency Economy with the improvement of quality of life Headquarters of the 15th Infantry Brigade.

บทนำ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงทราบถึงความเดือนร้อนของประชาชนของพระองค์ ซึ่งเป็นผลมาจากสงครามโลกครั้งที่ 2 จึงได้พระราชทานพระราชดำริ ในการช่วยเหลือพสกนิกร ให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ที่ราษฎรประสบอยู่ เช่น การช่วยเหลือด้านการแพทย์ สาธารณสุข และการสังคมสงเคราะห์การพัฒนาประเทศให้พออยู่พอกิน เพื่อแก้ปัญหาความยากจน การเป็นหนี้สินที่เกิดจากกู้ยืมมา ทำไร่ ทำนา และเป็นแนวทางการพัฒนาที่เน้นการกระจายรายได้ เพื่อสร้างพื้นฐาน และความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศก่อนเน้นการพัฒนาในระดับสูงขึ้นไป และการปลูกฝังสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ประชาชนเกิดความพอเพียง ในการดำรงชีวิต และให้ตระหนักความสมดุล โดยมี ความพอดี พอประมาณ มีเหตุมีผล และมีภูมิคุ้มกัน (วารานี เวสสุนทรเทพ และ วิญญาภัทร์ เขจรนันท์, 2558)

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัส ชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด มานานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤตการณ์ทำเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขปัญหารอดพ้นปัญหาวิกฤตมาได้ และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง และยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆของโลกปัจจุบัน แนวคิดที่ทรงย้ำเตือนให้พสกนิกรของพระองค์ มีจิตสำนึกในการดำรงชีวิตอย่าง มีสติ ตั้งอยู่บนเหตุ และผล มีความพอประมาณในความต้องการ ไม่โลภ ไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น (อรวรรณ ป้อมดำ, 2561) แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบไปด้วย คุณสมบัติ 3 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกัน ความพอประมาณ หมายถึง การกระทำที่พอเหมาะพอดีกับตนเอง ไม่มากไม่น้อยจนเกินไป และไม่ต้องเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจ การพิจารณา สิ่งนั้นอย่างรอบคอบ และการมีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมพร้อมรับสถานการณ์และ การเปลี่ยนแปลงต่างๆที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เงื่อนไขความรู้และคุณธรรม กล่าวคือ มีการใช้ความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง มาพิจารณา เพื่อให้สามารถตัดสินใจและปฏิบัติตนได้อย่างรอบคอบ และดำเนินชีวิตโดยยึดมั่นในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ มีความเพียรและความอดทนและมีสติปัญญา (นภมณี เทพละกุล และ วศิณี ธรรมศิริ, 2561)

การประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพล กองบัญชาการกองพลทหารราบที่ 15 หน่วยได้ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนงานโดยการน้อมนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตาม พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ที่ได้ทรงพระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตนั้น กองบัญชาการกองพลทหารราบที่ 15 ได้มีการดำเนินการในหลายรูปแบบ หลายกิจกรรมตามบริบทของ หน่วยงาน การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการพัฒนา

คุณภาพชีวิตของกำลังพล กองบัญชาการกองพลทหารราบที่ 15 และข้อเสนอแนะแนวทางในการขับเคลื่อนงาน ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นการจุดประกายให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นและทุกหน่วยงานให้ความสนใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิตของกำลังพลมากขึ้น รวมทั้งนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปต่อยอดให้เกิด ประโยชน์ต่อการพัฒนาหน่วยและหน่วยขึ้นตรงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของหน่วยกองบัญชาการกองพลทหารราบที่ 15

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา กองบัญชาการกองพลทหารราบที่ 15 ต.บ่อทอง อ.หนองจิก จ.ปัตตานี
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาเอกสารตำรา บทความวิชาการ บทความวิจัย งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสื่อสังคมออนไลน์ เกี่ยวกับศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบไปด้วย คุณสมบัติ 3 ประการ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน ความพอประมาณ หมายถึง การกระทำที่พอเหมาะพอดีกับตนเองไม่มากไม่น้อยจนเกินไป และไม่ต้องเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจ การพิจารณาสิ่งนั้นอย่างรอบคอบ และการมีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมพร้อมรับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงต่างๆที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เงื่อนไขความรู้และคุณธรรม กล่าวคือ มีการใช้ความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องมาพิจารณา เพื่อให้สามารถตัดสินใจและปฏิบัติตนได้อย่างรอบคอบ และดำเนินชีวิตโดยยึดมั่นในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ มีความเพียรและความอดทน และมีสติปัญญา
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการศึกษา ตั้งแต่ พฤศจิกายน 2564 - มีนาคม 2565

นิยามศัพท์

กองพลบัญชาการกองพลทหารราบที่ 15 หมายถึง หน่วยทหารที่จัดตั้งขึ้นตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาชายแดนภาคใต้ของกองทัพบก โดยมีภารกิจดูแลเรื่องความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยใน 3 จังหวัดชายแดนใต้และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง แนวพระราชดำริ การยึดหลักทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และมีคุณธรรมเป็น พื้นฐานในการตัดสินใจและการกระทำ

การพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง การพัฒนาตนเองเพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ปรับปรุงการดำเนินชีวิตให้สอดคล้องและรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น

วิธีดำเนินการศึกษา

เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากแนวคิดทฤษฎี จากเอกสารตำรา บทความวิชาการ สื่อออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาวิเคราะห์และสังเคราะห์สรุปประเด็นสำคัญนำมาบูรณาการเป็นองค์ความรู้ที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ที่จะได้แนวทางในการประยุกต์ใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

ผลการศึกษา

1. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบรมมหาราชวังมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้มีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 40 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ (พ.ศ.2540) และภายหลังเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ดังกล่าว พระองค์ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 จนถึงฉบับที่ 12 สศช. ได้ัญเชิญมาเป็นแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาและบริหารประเทศ เศรษฐกิจพอเพียง ถือเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปทางสายกลาง โดยยึดหลักการความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็น ที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อผลกระทบใดอันเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆมาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักวิชาการ นักธุรกิจ ในทุกระดับให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของยุคโลกาภิวัตน์ ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (กฤษณ์สัมพันธ์ เมนะสุต, 2562)

การดำเนินชีวิตของผู้คนในปัจจุบันต้องเผชิญทั้งสภาพเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเศรษฐกิจของประเทศยังพึ่งพาทายนอก และไม่เข้มแข็งพอที่จะมีภูมิคุ้มกันต่อความผันผวนจากกระแสโลกาภิวัตน์ สังคมไทยอ่อนแอลงจากกระแสบริโภคนิยม เกิดความย่อหย่อน ทางคุณธรรมและจริยธรรม การไม่คำนึงถึงคุณค่าศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ซึ่งนับเป็นอุปสรรค ต่อการพัฒนาประเทศ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 – 2559) จึงยังคงอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับ ปัจเจก ครอบครัว อย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศที่สมดุล เป็นธรรม และยั่งยืนในที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

ด้วยเหตุนี้การจะนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้และกระทำจนเกิด ผลสำเร็จนั้น บุคคลต้องมีความรู้และสร้างความเข้าใจให้เกิดในทุกระดับ โดยอาศัยความร่วมมือจาก ทุกภาคส่วน การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีแนวทางในการดำเนินชีวิตดังนี้ คือ ยึดความประหยัด ลดค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำเนินชีวิตอย่างจริงจัง ดังพระราชดำรัส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 พระราชทานเนื่องในโอกาส วันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิตดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต ในเรื่องปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ความว่า “ การเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้น หมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ให้มีพอเพียงกับตัวเอง อันนี้ก็เคยบอกว่าความ พอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้น มันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือ ในอำเภอจะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิต ได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก” ดังนั้น แนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งอยู่บน พื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง หลักการ 3 อย่างคือ พอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยมีความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรมเป็นเงื่อนไข สำคัญในทางปฏิบัติการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ย่อมมีผลทำให้คุณภาพชีวิต ของกำลังพลดีขึ้นและปัจจุบัน “คุณภาพชีวิต” ได้รับการกำหนดให้เป็น เป้าหมายสูงสุดในการพัฒนา ประเทศ คุณภาพชีวิตเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อบุคคลและสังคม เป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถ กำหนดและสร้างเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อให้มนุษย์มีระดับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และ ทำให้การพัฒนาตนเอง และสังคมไปสู่เป้าหมายที่ปรารถนา จึงต้องมีการพัฒนาตนเองในด้านการศึกษามีแนวคิดเจตคติที่ดี รู้จักการบริหารตนเอง มีความเอื้ออาทรต่อบุคคลอื่นมีอาชีพ มีรายได้ มีคุณธรรมและ จริยธรรม การพัฒนาประสิทธิภาพของหน่วยงานให้มีความก้าวหน้าเจริญงอกงาม สิ่งสำคัญคือ การพัฒนา คุณภาพชีวิตกำลังพล อันจะส่งเสริมให้มีกำลังแรงใจ และร่างกายในการปฏิบัติหน้าที่ ที่รับผิดชอบได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล อันจะส่งผลดีต่อหน่วยงานต่อกองทัพและ ต่อประเทศชาติเป็น

ส่วนรวม แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี ของกองทัพไทยและกองบัญชาการกองทัพไทย พ.ศ. 2559-2562 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคงและการช่วยเหลือประชาชน มีเป้าประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตโดยพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาประเทศ โดยน้อมนำแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและพัฒนาคุณภาพชีวิตมาเป็นแนวทางปฏิบัติ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ทั้งในส่วนของกำลังพลและครอบครัว รวมทั้งชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง หน่วยทหาร เพื่อปลูกฝังให้กำลังพลและครอบครัวยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง ในการดำเนินชีวิต (วรพจน์ เร้าเสถียร, 2562)

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ได้ทรงพระราชดำริสืบทอดเพื่อชี้แนะเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของ ประชาชนในยุคสมัยต่างๆ เป็นหลักการ ดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยใช้ หลักของความพึงพอใจในสิ่งที่ตนมี ความพอกิน ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงการมีภูมิคุ้มกันต่อตนเองในการที่จะก้าวผ่านความเปลี่ยนแปลง หรือการแก่งแย่งแข่งขันกันได้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ต้องอาศัยความรอบคอบ รอบรู้ ความระมัดระวังในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในกระบวนการวางแผนและ ดำเนินการให้เป็นไปด้วยความรอบคอบ เศรษฐกิจพอเพียงนอกจากจะเป็นส่วนหนึ่ง ของการดำรงชีวิตในปัจจุบันแล้ว ศูนย์ราชการ ใสสะอาดยังได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงมาเป็นหลักการในการดำเนินงานด้านการบริหาร หน่วยงานของรัฐในระดับต่างๆ ซึ่งจากการบริหารงานตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในหน่วยงานย่อยๆ นั้น เมื่อรวมกันแล้วจะเป็นภาพรวมในการบริหารงานระดับประเทศภายใต้กรอบแนวคิดการมี คุณธรรม จริยธรรมตามหลัก 4 พ. คือ พึ่งตนเอง พอดี พอเพียง พอใจกับตัวเอง (นิธิ์พัฐฐ ภัคดีจิรดิฐและ เพ็ญณี แนนรท, 2562)

2. บทบาทการทำบัญชีครัวเรือนของกำลังพลฯ กับเศรษฐกิจพอเพียง

เมื่อพิจารณาแล้วสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ 1) ระดับบุคคล โดยแต่ละบุคคลสามารถ จัดทำบัญชี การรับจ่ายของตนภายในครัวเรือนให้ทราบถึงระดับฐานะรายได้ รายจ่ายของตนเอง เพื่อใช้ในการวางแผนการเงิน ส่วนบุคคล ซึ่งรวมถึงการใช้จ่ายในอนาคต และไม่ใช้จ่ายเกินตัว 2) ระดับองค์กร โดยองค์กรแต่ละองค์กร จัดทำ รายงานทางการเงินที่แสดงฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงาน เพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารงานและการลงทุน ให้เหมาะสมกับขนาดขององค์กร 3) ระดับประเทศ โดยแต่ละประเทศควรมีการสำรวจ ความต้องการ และตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐาน ของประชาชน มีการบริโภคและการพัฒนาที่เหมาะสมกับ สภาพเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ (นภมณี เตพละกุล และ วศินี ธรรมศิริ, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับกบ้นโยบายของกองทัพบกปี 2563 เรื่องการจัดตั้งศูนย์เกษตร ทฤษฎีใหม่ครบวงจร ในหน่วยทหารและให้กำลังพลจัดทำบัญชีครัวเรือนของตนเอง

3. โควิด-19 ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงทางอาหาร กับหน่วยทหาร

การอุบัติขึ้นของ “ไวรัสโคโรนา” หรือ “โควิด-19 (COVID-19) ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยพบ ครั้งแรกในนครอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ประเทศจีน องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การระบาดนี้ เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศในวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2563 และประกาศให้เป็นโรค ระบาดทั่วในวันที่ 11 มีนาคม พ.ศ.2563 ณ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2563 (World Health Organization, 2020) โดยใช้ชื่อที่เป็นทางการสำหรับใช้เรียกโรคทางเดินหายใจที่เกิดจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ว่า "โควิด-ไนน์ ทีน" (Covid-19) การแพร่ระบาดของโรคทำให้มีผู้ติดเชื้อและเสียชีวิตเป็นจำนวนมากกระจายไปทั่วโลก โดยผู้ที่เสียชีวิตจากโรคมีระยะเวลาตั้งแต่การพัฒนาอาการของโรคโควิด-19 ไปจนถึงแก่ชีวิตนั้นมีช่วงอยู่ ระหว่าง 6 ถึง 41 วัน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 14 วัน การแพร่ระบาดของเชื้อเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วไปทั่วโลกโดย ณ วันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2563 พบว่ามีผู้ติดเชื้อยืนยันแล้วมากกว่า 31 ล้านคน มีผู้เสียชีวิตมากกว่า 9 แสน คน และมีผู้หายป่วยแล้วกว่า 21 ล้านคน ขณะที่ในไทยมีผู้ติดเชื้อยืนยันแล้ว 3,516 คน มีผู้เสียชีวิตแล้ว 59 คน มีผู้หายป่วยแล้ว 3,353 คน (Sanook, 2563) การกำเนิดขึ้นของโควิด-19 ที่อยู่นอกเหนือการ คาดการณ์และแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วทั่วโลก นอกจากจะทำให้คนติดเชื้อและตายมากเป็นประวัติการณ์ แล้ว ยังส่งผลกระทบต่ออย่างหนักหน่วงต่อทั้งภาคเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงทางอาหาร สถานประกอบการ หลายแห่งต้องถูกปิด ประชาชนตกงานเป็นจำนวนมาก การกักตุนอาหารและสินค้าอุปโภคบริโภคมีให้เห็นในหลายๆประเทศ รวมถึงความเหลื่อมล้ำทางสังคมและการขาดแคลนอาหารก็ทวีความรุนแรงมากขึ้น

สำหรับประเทศไทย มาตรการในการป้องกันและแก้ไขการแพร่ระบาดของ โควิด-19 ที่เกิดขึ้น โดยการ หยุดการเคลื่อนไหวของผู้คนในสังคม ซึ่งทำให้เกิดการหยุดการผลิตในหลายธุรกิจ ทำให้ระบบเศรษฐกิจ หยุดชะงัก ส่งผลกระทบต่อประชากรในการดำรงชีพและเรื่องอาหารการกิน ผู้คนตกงานว่างงาน เกิดปัญหา อดอยาก ขาดรายได้ สร้างบทเรียนใหม่ๆ และทำให้หลายๆ คนได้หันกลับมาวิเคราะห์และมองหาถึงหนทางรอด ซึ่งแนวทางหนึ่งที่ได้มีการพูดถึงในการแก้ปัญหาคือหลักการเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่ได้ทรงปูแนวทางเป็นหนทางรอดในทุกวิกฤต เพราะในทุกวิกฤตจะมี “โอกาส” ซึ่งทำให้คนไทยและคนทั้ง โลกเริ่มเชื่อมั่นในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จะเห็นได้จากคนหนุ่มสาววัยทำงานที่ตกงานและตัดสินใจกลับบ้าน พร้อมพัฒนาพลิกพื้นที่ทำการเกษตรแนวใหม่ตามหลักความพอเพียง เพราะเมื่อโลกเปลี่ยนคนต้องปรับ ทั้งรูปแบบและการใช้ชีวิตแนวใหม่ (SME ชี้ช่องรวย, 2563) ที่ผ่านมาสำหรับประชาชนที่อยู่ในต่างจังหวัดหรือ ชนบทจำนวนไม่น้อยที่ได้นำมรดกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติใช้โดยเฉพาะประชากรที่อยู่ในภาคการเกษตร จึงไม่กระทบในเรื่องของการดำรงชีวิตประจำวัน แม้จะขาดแคลนบ้างในเรื่องส่วนประกอบ อื่น ๆ แต่เรื่องหลัก ๆ โดยเฉพาะความอยู่ได้ของชีวิตไม่กระทบ ดังปรากฏให้เห็นในหลายๆพื้นที่ทั่วประเทศ ที่ผู้คนโดยส่วนใหญ่ยังมีกินมีใช้ และ

สามารถแบ่งปันแลกเปลี่ยนผลผลิตระหว่างกันได้อีกด้วย แนวทางปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานการณ์ปัจจุบันถือได้ว่าเป็นทางเลือกที่เหมาะสมกับประเทศไทยกับสังคมไทย ในยามที่ประเทศมี วิกฤตมีปัญหาย่างในอดีตที่เคยผ่านมาแล้ว ก็สามารถฝ่าฟันผ่านไปได้ จากการน้อมนำปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดี (ดาว ชุ่มตะขบ, 2563) ซึ่งสอดคล้องกับกับนโยบายของ กองทัพบกปี 2563 เรื่องการจัดตั้งศูนย์เกษตรทฤษฎีใหม่ครบวงจร ในหน่วยทหารทุกหน่วยในกองทัพบก เป็นศูนย์การเรียนรู้ทางการเกษตรอินทรีย์ เป็นแหล่งผลิตอาหารปลอดภัยหลักในพื้นที่และ จำหน่ายในราคาที่ถูกกว่าท้องตลาดให้กับกำลังพลภายในหน่วย และขยายผลสู่ชุมชนรอบค่ายสร้างความ มั่นคงทางอาหารให้กับหน่วยและชุมชนรอบค่าย เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันตนเองเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วซึ่งได้จากการถอดบทเรียน จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เมื่อปี 2563

4. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืน กับการพัฒนาคุณภาพชีวิต หน่วย กองบัญชาการกองพลทหารราบที่ 15

4.1 ความพอประมาณ กองบัญชาการกองพลทหารราบที่ 15 จึงนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง มาปรับใช้เพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตในการทำงาน นอกจากนี้จะทำให้บุคลากรรู้จักตนเอง มีการดำเนินงานอยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเองรู้จักพัฒนา ความรู้ความสามารถ ด้วยการศึกษาค้นคว้า และแก้ไขปัญหาด้วยตนเองก่อนเสมอ โดยใช้สติปัญญาและเหตุผล แล้วต่อจากนั้นจึง พึ่งพาซึ่งกันกับเพื่อน ร่วมงาน รู้จักใช้วิถีการทำงานที่ยึดเส้นทางสายกลางแห่งความพอดีทั้งด้านจิตใจ ได้แก่ เข้มแข็งมีจิตสำนึก ที่ดีเอื้ออาทร ประนีประนอม คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม ด้านสังคม ได้แก่ มีการ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ผนึกกำลังสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กร ผนวกกับการดำเนินวิถีชีวิตอย่างพอเพียงโดย ยึดทางสายกลาง ไม่กระทำการใดเกินฐานะ และตำแหน่งโดยมีธรรมะเป็นเครื่องกำกับและหลักการพึ่งตนเอง

4.2 ความมีเหตุผล กองบัญชาการกองพลทหารราบที่ 15 มีกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากฐาน รากที่มั่นคงและแข็งแรงไม่ว่าด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ดำรงชีวิตอย่างพอสมควร พออยู่ พอกินตามอัตภาพ และฐานะของตนเองโดยเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย ด้านเทคโนโลยีได้แก่รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ให้สอดคล้องกับความต้องการและพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาให้สอดคล้องกับประโยชน์ต่อองค์กร ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ รู้จักใช้และ จัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างฉลาดและ รอบคอบเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด เพื่อพัฒนางานให้มั่นคงเป็นขั้นเป็นตอน

4.3 ความมีภูมิคุ้มกันที่ดี กองบัญชาการกองพลทหารราบที่ 15 ส่งเสริมให้กำลังพล คิดและ วางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกันไม่เสี่ยงเกินไป เช่น ทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย เพื่อที่จะ

จัดการ การใช้จ่ายเงินได้อย่างเป็นระบบ ด้านจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

4.4 มีความรู้ กองบัญชาการกองพลทหารราบที่ 15 ส่งเสริมกำลังพลให้รู้จักใช้ และจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างฉลาดและรอบคอบ หมั่นศึกษาหาความรู้ใส่ตนเองอย่างรอบด้านฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนและคงอยู่ชั่วลูกหลาน ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

4.5 มีคุณธรรม รู้จักตั้งศรัทธาในตัวเองในเรื่องของปัจจัยสี่ให้ได้ในระดับหนึ่ง การพัฒนาตนเองให้สามารถ "อยู่ได้อย่างพอเพียง" คือ ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักทางสายกลางให้อยู่ได้อย่างสมดุล คือ มี ความสุขที่แท้จริง ไม่ให้รู้สึกขาดแคลน จนต้องเบียดเบียนตนเอง หรือดำเนินชีวิตอย่างเกินพอดี จนต้อง เบียดเบียนผู้อื่น หรือเบียดเบียนสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักพออยู่ พอกิน พอใช้ยึดความประหยัด ตัดทอน ค่าใช้จ่าย ลดความฟุ้งเฟ้อในการดำรงชีพ ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องและสุจริต ละ เลิก การ แก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันในการค้าขาย มุ่งเน้นหาข้าวหาปลา ก่อนมุ่งเน้นหาเงินหาทอง ทำมาหากิน

อภิปรายผล

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่ชี้ให้เห็นถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชน ในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ รวมทั้งกำลังพลในส่วนของกองบัญชาการกองพลทหารราบที่15 ในการปฏิบัติราชการในพื้นที่ รวมทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่พระองค์ท่านพระราชทานเป็นที่มาของนิยาม 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ซึ่งประกอบด้วย ความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน บนเงื่อนไข ความรู้ และคุณธรรม คือ ห่วงที่ 1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ห่วงที่ 2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของ ความพอเพียงนั้นจะต้องไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาอย่างรอบคอบ และห่วงที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้ พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น และ 2 เงื่อนไข คือ 1) เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้าน และ 2) เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้าง ให้มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน และมีความพากเพียรใช้ สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ให้เกิดความสมดุลไม่ว่าจะเป็นมิติในการพัฒนา 3 ด้าน สังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม หลักแห่งความพอเพียงก่อให้เกิดความพอดีและสมดุล โดยเฉพาะการพัฒนาใน ระดับของตัวบุคคล ครอบครัว การเป็นอยู่ของ

ชุมชนไปจนถึงการปฏิบัติหน้าที่การงาน หน่วยงานหรือ องค์กรของรัฐ โรงเรียนและสถาบันการศึกษา การประกอบอาชีพของประชาชนและการทำธุรกิจของ ภาคเอกชน จังหวัด ภูมิภาคและระดับประเทศ สอดคล้องกับ พรรณรส ทองวิลโพสิฐ, 2562 : ออนไลน์ หรือการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันในแต่ละ ด้าน ประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ไม่ใช่จ่าย เกินตัว ไม่ลงทุนเกินขนาด คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกันไม่เสี่ยงเกินไป เช่น ทำบัญชีรายรับ รายจ่ายเพื่อที่จะจัดการ การใช้จ่ายเงินได้อย่างเป็นระบบ ด้านจิตใจ มีจิตใจเข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ด้านสังคมและวัฒนธรรม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้รัก สามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว และชุมชน รักษาเอกลักษณ์ ภาษา ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย ด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้ และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิด ความยั่งยืนและคงอยู่ชั่วลูกหลาน เช่น การใช้น้ำอย่างประหยัด ปิดไฟเมื่อไม่ใช้งาน ขึ้นลงขั้นเดียวใช้บันไดแทน ลิฟท์ด้านเทคโนโลยี รู้จักใช้ เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมพัฒนา เทคโนโลยีจากภูมิปัญญา ชาวบ้าน Wichapars (2563 : ออนไลน์) จะเห็นได้ว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักการที่เชื่อมโยง กับการปฏิบัติงานอันนำไปสู่การ พัฒนาคุณภาพชีวิตในที่สุด ซึ่งควรเริ่มจากการสร้างพื้นฐานความพอเพียง ในจิตใจของบุคลากรเสียก่อน แล้วจึง ค่อยเสริมสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจตามลำดับ เพื่อจะได้เกิดสมดุลด้านต่างๆ โดยดำเนินการ อย่างเป็นขั้นเป็นตอนในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ นั้น ขั้นแรก ต้องยึดหลัก "พึ่งตนเอง" คือ พยายาม พึ่งตนเองให้ได้ก่อน ในแต่ละครอบครัวมีการบริหารจัดการ อย่างพอดี ประหยัดไม่ฟุ่มเฟือย สมาชิกใน ครอบครัวแต่ละคนต้องรู้จักตนเอง เช่น ข้อมูล รายรับ - รายจ่าย ในครอบครัวของตนเอง สามารถรักษาระดับ การใช้จ่ายของตนไม่ให้เกินนี้

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ และประพฤติปฏิบัติ จึงเป็นหลัก ที่สำคัญต่อ การยกระดับคุณภาพชีวิตในการทำงาน นอกจากจะทำให้บุคลากรรู้จักตนเอง รู้จักใช้วิถีการทำงานที่ยึดเส้นทางสายกลางแห่งความพอดี ผนวกกับการดำเนินวิถีชีวิตอย่างพอเพียงโดยยึดทางสาย กลาง ไม่กระทำการ ใดเกินฐานะ ดำรงชีวิตอย่างพอสมควร พออยู่ พอกิน ตามอัตภาพและตามฐานะ ของตนเองโดยเพิ่มรายได้ และ ลดรายจ่าย ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง และสุจริต (พระครูสุธีจริยวัฒน์, พระครูวินัยธรรวชิต ปยุตโต, อรรวรรณ แก้วมาตย์และ พระวิวัฒน์ ธนวิโส (พรมศรี). 2564)

ผลของโควิด-19 ที่กระทบไปทั่วโลกอย่างรุนแรง รวมถึงกำลังพลในส่วนของกองบัญชาการ กองพลทหารราบที่ 15 ทำให้การท่องเที่ยวซบเซา การส่งออกทำได้ยากขึ้น บริษัทใหญ่ๆหลายแห่งต้อง ปิดตัว ปรับลดและปลดคนงาน เศรษฐกิจตกต่ำอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน สำหรับประเทศไทยแม้ว่าภาครัฐ จะออกมาตรการมาช่วยเหลือเยียวยาหลาย ๆ มาตรการ ไม่ว่าจะป็นมาตรการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย และคนตกงานจากภาวะโควิด-19 มาตรการช่วยเหลือเกษตรกร มาตรการเยียวยา แรงงานที่ไม่อยู่ใน

ระบบประกันสังคม มาตรการดูแลและเยียวยาผู้ประกอบการ และมาตรการด้านภาษี แต่มาตรการดังกล่าวเป็นการเยียวยาในระยะสั้นๆ ส่วนในระยะยาวการที่เราจะอยู่รอดได้ในภาวะ โควิด 2019 จำเป็นต้องพึ่งพาตัวเองเป็นหลัก ต้องปรับเปลี่ยนวิถีการใช้ชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในภาวะวิกฤต ดังนั้นจึงต้องปรับตัว ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ประหยัด อดออม และหันกลับมา ดำรงชีวิตอย่างพอมิ พอกิน ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นอีกทางรอดอีกหนึ่งของคนไทยในบทเรียนจากการแพร่ระบาดของโรค โควิด-19 ที่จะช่วยให้ประชาชนคนไทยดำรงชีพอยู่ได้อย่างมีรากฐานมั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งกำลังพลของกองบัญชาการกองพลทหารราบที่ 15 สามารถนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และถอดบทเรียนรู้จากวิกฤตการแพร่ระบาดโรคไวรัสโคโรนา 2019 ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตภายในหน่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น 1) การส่งเสริมการศึกษาคุณงามความดี เศรษฐกิจพอเพียงจากองค์กรอื่นและนำมาขยายผลภายในหน่วย 2) ขับเคลื่อนศูนย์เกษตรทฤษฎีใหม่ครบวงจรให้เกิดเป็นรูปธรรมและขยายผลสู่ชุมชนรอบค่าย 3) ส่งเสริมกำลังพลปลูกผักหน้าบ้านและหลังบ้าน เพื่อลดรายจ่าย 4) จัดพื้นที่ว่างเปล่าให้กับกำลังพลทำการเกษตรปลูกผักสวนครัวเพื่อเพิ่มรายได้ 5) จัดอบรมเศรษฐกิจพอเพียงให้กับกำลังพลและครอบครัวเดือนละ 1 ครั้ง 6) ให้กำลังพลจัดทำบัญชีครัวเรือนทุกนาย 7) ประกวดเรือนแถวเศรษฐกิจพอเพียงและมอบรางวัล 8) ประชาสัมพันธ์ทุกช่องทางสื่อ เพื่อให้กำลังพลและประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร 9) ส่งกำลังพลเข้ารับการฝึกอบรม พร้อมทั้งสร้างวิทยากรขึ้นใช้ภายในหน่วยและต่อยอดขยายผลต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. กำกับดูแลหน่วยได้บังคับบัญชาในการนำนโยบายของกองทัพบก ให้ผู้บังคับหน่วยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับหน่วยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้เกิดเป็นรูปธรรมและขยายผลสู่ชุมชนรอบค่าย
2. สนับสนุนกำลังพลภายในหน่วย พัฒนาคุณภาพชีวิตโดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางและติดตามประเมินผลในรอบ 6 เดือน/12 เดือน พร้อมมอบของรางวัลเพื่อเป็นแรงจูงใจ เป็นขวัญกำลังใจสำหรับกำลังพลที่ประสบความสำเร็จ
3. จัดกิจกรรม ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ภายในหน่วยอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการกระตุ้นให้กำลังพลซึมซับวิถีในการใช้ชีวิตแบบพอเพียง
4. สร้างตัวแบบในการขยายผลเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชนรอบค่าย

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณ์สัมพันธ์ เมณะสุด. (2560). แนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร.
- ดาว ชุ่มตะขบ.(2563). เศรษฐกิจพอเพียงทางเลือกทางรอดฝ่าวิกฤต - โควิด 19. กรุงเทพมหานคร.
- นภมณี เตพละกุล และ วศินี ธรรมศิริ.(2561). เศรษฐกิจพอเพียงกับการบัญชี. กรุงเทพมหานคร.
- นิธิ์พัลล์ ภักดีจิระดิฐและ เพ็ญณี แนนรท.(2562). มุมมองด้านสภาพการ ขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาบุคลากรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจังหวัดชัยภูมิ. ชัยภูมิ.
- พระครูสุธีจริยวัฒน์, พระครูวินัยธรรวชิต ปยุตโต, อรรรรณ แก้วมาตย์และ พระวิวัฒน์ ธนวิโส (พรมศรี). (2564). ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. *Journal of Roi Kaensarn Academi*.2564(6). 197-209.
- วรพจน์ ไร่เสถียร.(2562). การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตกำลังพล. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565. จาก <http://www.dsdw2016.dsdw.go.th/doc>. วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- สุชาติ สระแก้ว. (2559). เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาประเทศ. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565 จาก <https://www.youtube.com/.โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์>.
- สุเทพ ศรีบุญเพ็ง และวิโรจน์ เจษฎาลักษณ์. (2557). การประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินธุรกิจของร้านชัยเจริญ เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลอนกำยาน อำเภอเมือง. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหกิจ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การสร้างอัตลักษณ์อาหารพื้นถิ่นสำหรับการท่องเที่ยววิถีชุมชน

Creating a local food identity for rural tourism

จุฑาลักษณ์ การคิด¹ ภูมิ หมั่นพลศรี² มัลลิกา นาจันทอง³

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างอัตลักษณ์อาหารพื้นถิ่นส่งเสริมและยกระดับการท่องเที่ยวชุมชนบ้านโนนเที่ยงศรีมงคล ตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มปลูกผักที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (Good Agriculture Practices: GAP) และผู้นำชุมชน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 13 คน ใช้การประชุมกลุ่มย่อย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปประเด็นเพื่อวางแผนและกำหนดแนวทางในการสร้างอัตลักษณ์อาหารพื้นถิ่น ผลการวิจัยพบว่า อาหารเป็นองค์ประกอบสำคัญที่บ่งบอกอัตลักษณ์ท้องถิ่นซึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความคล้ายคลึงกัน เช่น ไข่ต้มแดง หน่อไม้ เห็ดโดยอาหารพื้นถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ตำบลนามนเป็นอาหารตามฤดูกาลผสมผสานกับผลผลิตเด่นในพื้นที่คือกลุ่มปลูกผักและข้าวปลอดภัย ได้แก่ ฤดูร้อนมีเมนูก้อยไข่ต้มแดง แกงบอนใส่ไข่ต้มแดง ซุปผักต้ม แกงหอยขม แมลงกระซอนทอด ฤดูฝนมีเมนูแกงหน่อไม้สด แกงเห็ด หมกฮวก (ลูกฮ้อด) และฤดูหนาวมีเมนูป่นปูนา ก้อยกุ้งฝอย แจ่วแมงดา ทั้งนี้มีการนำผักในพื้นที่มาเป็นวัตถุดิบ เครื่องเคียง และผลไม้ตามฤดูกาลมาทำขนมหวาน เช่น แกงบวดฟักทอง ก้อยบัวขี้ บางชนิดทานสด และบางชนิดทานผลสุก ส่วนที่เป็นเครื่องดื่ม ได้แก่ น้ำผักเคล

คำสำคัญ: อัตลักษณ์อาหารพื้นถิ่น ท่องเที่ยววิถีชุมชน

¹ นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

² อาจารย์ ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

³ อาจารย์ ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Abstract

This research aims to establish a local food identity, promote and enhance the tourism of Ban Non Teng Sirimongkol community, Namon subdistrict, Namnon district, Kalasin Province. The samples were vegetable growing groups that were certified to good and appropriate agricultural production standards (Good Agriculture Practices: GAP) and community leaders Use specific sampling, a sample of 13 people, use focus group discussion. Analysed data by outlining issues to plan and shape guidelines for creating a local food identity. The results showed that food is an important element of local identity, which in the northeast is similar, such as ant eggs, bamboo shoots, mushroom, and local foods that are of Namon identity as seasonal foods combined with the main produce in the area: vegetable growing groups and safe rice, namely, summer with ant eggs spicy salad, Bon curry with ant eggs, Tew vegetable spicy salad, scallop curry. Fried bugs a mole cricket, Rainy season has a menu of fresh bamboo shoot curry, mushroom curry, tadpoles bury, and winter has a crab crush menu, shrimp spicy salad, pimp chili sauce. Vegetables in the area are used as raw materials, side dishes and seasonal fruits come to make sweets such as pumpkin curry, some bananas are ordained, some are eaten fresh, and others are ripe and beverages include Kale vegetable juice.

Keywords: local food identity, rural tourism

บทนำ

อาหารเป็นสื่อที่บ่งบอกถึงสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงอาหารจึงเป็น สิ่งหนึ่งที่ช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวสู่ท้องถิ่น ส่งผลทำให้การท่องเที่ยว ขยายตัว ก่อให้เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Gastronomy Tourism) รวมถึงการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งผลิตอาหาร และการเรียนรู้ประสบการณ์ทางด้านอาหารในการชิมอาหารและเครื่องดื่มส่งผ่านวัฒนธรรมการกิน เป็นโอกาสอันดีให้นักท่องเที่ยวได้เติมเต็มประสบการณ์และสัมผัสกิจกรรมท่องเที่ยวอันหลากหลายที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากอาหารซึ่งจะยังประโยชน์ให้เกิดกับสังคมเศรษฐกิจของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว สำหรับสถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงอาหารไทยถือเป็นที่ยู้งักกันดีในหมู่นักท่องเที่ยวทั้งชาว

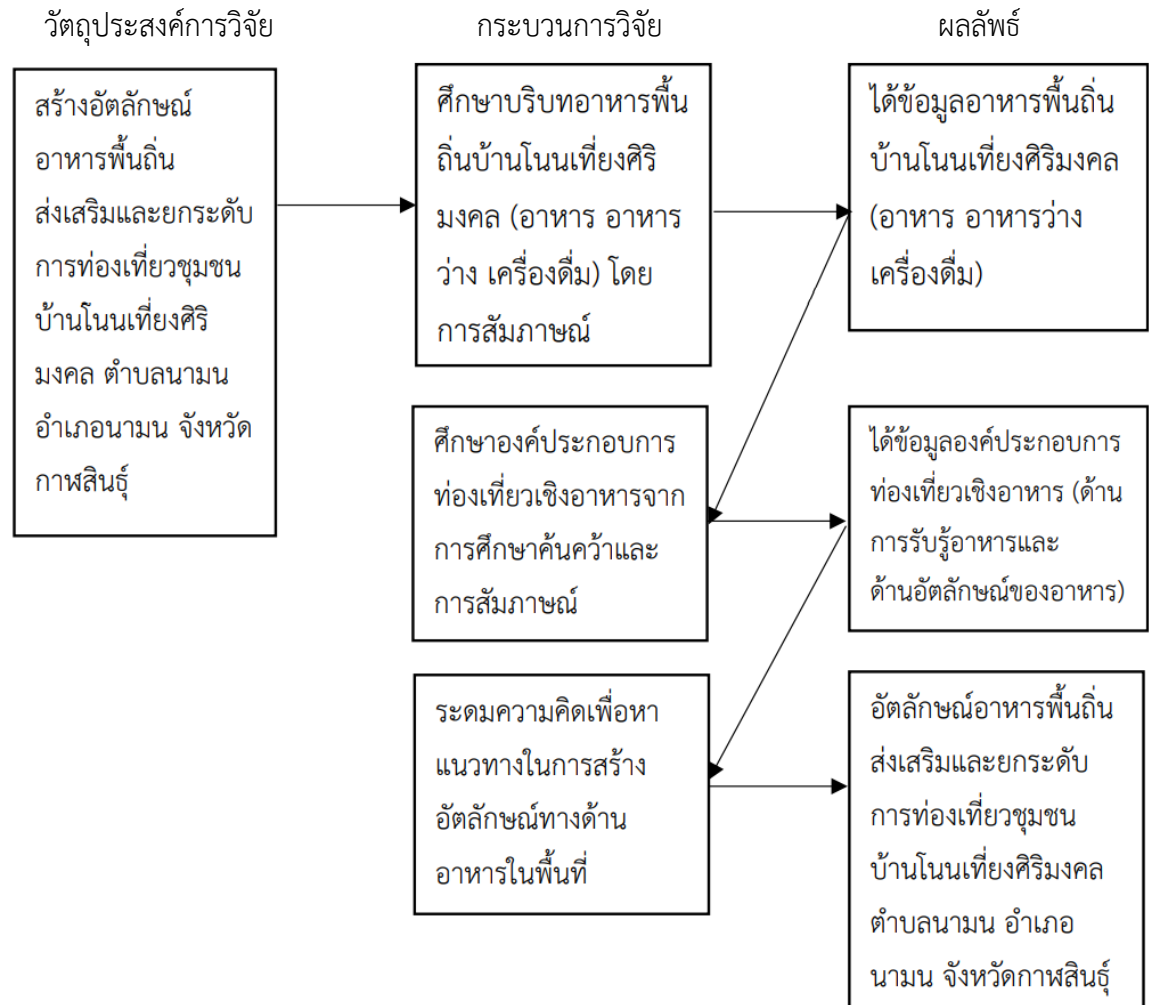
ไทยและชาวต่างชาติที่สะท้อนให้เห็นถึงการถ่ายทอดภูมิปัญญาและวิถีชีวิตตั้งแต่การเลือกสรรวัตถุดิบ เครื่องปรุงที่เป็นเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น ขั้นตอนการปรุง การจัดวาง และการตกแต่ง ทำให้อาหารมี อัตลักษณ์ มีความหลากหลายสามารถสร้างความสนใจแก่นักท่องเที่ยว กฤตวิทย์ กฤตมโนรช และศุภกรณ์ ดิษฐพันธ์. (2562).

จากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูลชุมชนบ้านโนนเที่ยงศิริมงคล ตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัด กาฬสินธุ์ เป็นชุมชนเกษตรกรรมโดยแท้ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่ยึดอาชีพทำการเกษตร และเลี้ยงสัตว์ มีการรวมกลุ่มปลูกผักที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (Good Agriculture Practices: GAP) ส่งขายให้กับห้างสรรพสินค้าผ่านกลุ่ม โรงพยาบาล และแม่ค้าขายผักที่ ตลาดสดในพื้นที่และใกล้เคียง ยึดปรัชญาการปลูกผักปลอดสารพิษโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้บริโภคและผู้ผลิตเป็นหลัก ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการดูแลศัตรูพืช เช่น การใช้น้ำหมักชีวภาพ ซึ่ง สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้นจากอาชีพหลัก จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้าน พบว่า กลุ่มมีความ ประสงค์ที่จะสร้างรายได้เสริมจากการท่องเที่ยวอีกทางหนึ่ง เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวได้รับการติดต่อเข้า ศึกษาดูงานเป็นจำนวนมาก แต่ไม่มีอาหารบริการผู้เข้าเยี่ยมชมอย่างไรก็ตาม กิจกรรมดังกล่าวจึงไม่ สามารถสร้างรายได้ให้กลุ่ม และกลุ่มยังขาดแนวทางเริ่มต้นในการดำเนินกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาบริบทที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมทำให้เกิดการท่องเที่ยว โดยการนำเสนออาหารพื้นถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านโนนเที่ยงศิริมงคล สร้างคุณค่า มูลค่าให้แก่ อาหารพื้นถิ่น สร้างรายได้ และมีความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างอัตลักษณ์อาหารพื้นถิ่นส่งเสริมและยกระดับการท่องเที่ยวชุมชน บ้านโนนเที่ยง - ศิริ มงคล ตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

กรอบกระบวนการวิจัย

นิยามศัพท์

อัตลักษณ์อาหารพื้นถิ่น หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะตัวที่โดดเด่นซึ่งเป็นสิ่งบ่งชี้ลักษณะเฉพาะของอาหารพื้นถิ่นในบริบทของชุมชนบ้านโนนเที่ยงศิริมงคล เช่น ฤดูกาล อาหารจากวัตถุดิบท้องถิ่นและปลอดภัย

การท่องเที่ยววิถีชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ
2. ประชากรเป็นกลุ่มปลูกผักที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม 12 คน และผู้นำชุมชนได้แก่ผู้ใหญ่บ้าน 1 คน รวมทั้งสิ้น 13 คน โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การประชุมกลุ่มย่อย (focus group discussion) เป็นประเด็นขอบเขตที่สนใจศึกษา เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้อภิปรายแลกเปลี่ยน ระดมความคิดเพื่อหาแนวทางในการสร้างอัตลักษณ์ทางด้านอาหารในพื้นที่ รวมถึงร่วมกันวางแผน และกำหนดแนวทางในการดำเนินการ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็นส่วนที่หนึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการอภิปรายแลกเปลี่ยนบริบทวัตถุดิบ อาหารในท้องถิ่น การกำหนดเมนูอาหาร เครื่องเคียง เครื่องดื่ม ขนมหวาน ผลไม้ การประเมินวัตถุดิบในแต่ละช่วงฤดูกาล การวางแผนผู้รับผิดชอบทางด้านอาหาร การมีส่วนร่วมของชุมชนภาคส่วนอื่นๆ ส่วนที่สองการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอาหาร การสร้างอัตลักษณ์ และการมีส่วนร่วม ซึ่งได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวมจากหนังสือ ตำรา เอกสารสิ่งพิมพ์ บทความ วารสาร งานวิจัยจากหลากหลายแหล่งที่มา
5. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสรุปประเด็นจากการอภิปรายแลกเปลี่ยน ระดมความคิดตามบริบทลักษณะจุดเด่นของพื้นที่เพื่อวางแผนและกำหนดแนวทางในการสร้างอัตลักษณ์อาหารพื้นถิ่น

ผลการวิจัย

จากการอภิปรายแลกเปลี่ยน ระดมความคิดเห็น สามารถสรุปประเด็นในการสร้างอัตลักษณ์อาหารพื้นถิ่นของบ้านโนนเที่ยงศิริมงคลโดยยึดฤดูกาลเป็นหลัก ทั้งนี้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ตลอดปีโดยชุมชนมีอาหารท้องถิ่นที่สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ได้ ดังนี้

ตาราง 1 สรุปผลรายการอาหารที่แสดงถึงอัตลักษณ์ท้องถิ่นบ้านโนนเที่ยงศิริมงคล

ฤดูกาล	วัตถุดิบอาหาร	เมนูอาหาร	ผลไม้
ฤดูร้อน	ไข่มดแดง หน่อไม้ ผักต้ว หอยขม บอน	ก้อยไข่มดแดง แกงหน่อไม้/แกงหน่อไม้ใส่ไข่มดแดง ซุบผักต้ว แกงหอยขม แกงบอนใส่ไข่มดแดง	มะม่วง ข้าวโพด ขนุน

ฤดูกาล	วัตถุดิบอาหาร	เมนูอาหาร	ผลไม้
	แมงจีซอน (แมลงกะซอน) มวนลำไย (แมงแคง)	คั่วแมงจีซอน ทอดแมงแคง	
ฤดูฝน	ปลา เห็ด อึ่งอ่าง แมงกีนูน ฮวก (ลูกฮ็อต) กบ เขียด หน่อไม้สด	แกงปลา แกงเห็ด ซั่วอึ่ง คั่วแมงกีนูน หมกฮวก อ่อมกบ หมกเขียด แกงหน่อไม้	น้อยหน้า ฝรั่ง
ฤดูหนาว	หนุณา เป็ด ไก่บ้าน ปูนา กุ้งฝอย แมงดา	หมกหนุ ลาบเป็ด ต้มไก่ ป่นปูนา ก้อยกุ้ง แจ่วแมงดา	มะขามหวาน กล้วย แบคเบอร์รี่ พุทรา ฟักทอง

ภาพ 1 สำหรับอาหารอัตลักษณ์ท้องถิ่นบ้านโนนเที่ยงศิริมงคลเพื่อการท่องเที่ยว
ที่มา : มัลลิกา นาจันทอง, 2565.

อภิปรายผล

อัตลักษณ์อาหารพื้นถิ่นส่งเสริมและยกระดับการท่องเที่ยววิถีชุมชน บ้านโนนเที่ยงศิริมงคล ตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นอาหารที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีความคล้ายคลึงกัน เช่น ไข่ต้มแดง หน่อไม้ เห็ดโดยอาหารพื้นถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ตำบลนามนเป็นอาหารตามฤดูกาลผสมผสานกับผลผลิตเด่นในพื้นที่คือกลุ่มปลูกผักและข้าวปลอดภัย ได้แก่ ฤดูร้อนมีเมนู ก้อยไข่ต้มแดง แกงบอนใส่ไข่ต้มแดง ซุปผักต้ม แกงหอยขม แมลงกระซอนทอด ฤดูฝนมีเมนูแกงหน่อไม้สด แกงเห็ด หมกฮวก (ลูกฮ้อด) และฤดูหนาวมีเมนูป่นปูนา ก้อยกุ้งฝอย แจ่วแมงดา ทั้งนี้มีการนำผักในพื้นที่มาเป็นวัตถุดิบ เครื่องเคียง และผลไม้ตามฤดูกาลมาทำขนมหวาน เช่น แกงบวดฟักทอง กลัวยาวชชี บางชนิดทานสด และบางชนิดทานผลสุก ส่วนที่เป็นเครื่องดื่ม ได้แก่ น้ำผักเคล สอดคล้องกับ ปิยวรรณ ศุภวิฑิตพัฒนา (2555) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาสำหรับอาหารท้องถิ่นสำหรับการท่องเที่ยวกลุ่มแม่น้ำน่าน กรณีศึกษาตำบลจอมทอง จังหวัดพิษณุโลก ชุมชนจอมทองมีการประกอบอาชีพการทำอาหารหลายชนิดที่เป็นอาหารท้องถิ่นจากภูมิปัญญาชาวบ้าน แต่ไม่มีการจัดสำหรับอาหารไทยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนในชุมชนและผู้ประกอบการนำอาหารพื้นบ้านของชุมชนไปเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว กลุ่มแม่น้ำน่าน งานวิจัยพบว่าสำหรับอาหารที่ได้รับความนิยมและมีความเหมาะสมของอาหารมากที่สุด ประกอบด้วยข้าวสวย แจ่วปลา และผักเครื่องเคียง แกงซี่เหล็ก ที่เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่ ส่วนภาชนะที่เหมาะสมสำหรับใส่อาหารคือ ภาชนะเซรามิคลายคราม ภาชนะสำหรับใส่สำหรับ คือ เครื่องจักรสานจากหวาย นอกจากนี้วัตถุดิบในการประกอบอาหารมีความคล้ายคลึงกับส่วนใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สอดคล้องกับ กฤตวิทย์ กฤตมโนรณ (2561) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอาหารผ่านอัตลักษณ์อาหารทั้ง 4 ภูมิภาค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอ และสรุปทฤษฎีสำคัญที่มีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอาหาร และนำเสนอรายการอาหารที่แสดงถึงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคในประเทศไทย ทั้งนี้วัตถุดิบและเมนูอาหารส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับฤดูกาล สอดคล้องกับ นิชาพร ฤทธิบุรณ์ และจันทิพย์ ปทุมพร (2560) ที่ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวบนพื้นฐานอัตลักษณ์อาหารพื้นถิ่น อำเภอลือชัยสุโขทัย จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์อาหารพื้นถิ่นในอำเภอลือชัยสุโขทัย จังหวัดขอนแก่น พบว่า อาหารพื้นถิ่นอำเภอลือชัยสุโขทัยมีอัตลักษณ์ในลักษณะอาหารตามประเพณี อาหารตามฤดูกาล และมีความเชื่อเรื่องอาหาร นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีประสบการณ์ด้านการรับประทานอาหารแต่ละชนิดแล้ว และอาหารท้องถิ่นเป็นองค์ประกอบสำคัญในการแข่งขันของแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากสามารถสร้างประสบการณ์ที่มีคุณภาพให้กับนักท่องเที่ยวขณะที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวได้ ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอาหารให้ประสบความสำเร็จนั้น แหล่งท่องเที่ยวต้องมีความเข้าใจในอัตลักษณ์ของอาหารท้องถิ่นและสร้างการจดจำให้กับนักท่องเที่ยวได้ สอดคล้องกับ กติกา กลิ่นจันทร์แดง และศิริเพ็ญ ดาบเพชร (2563) ศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารด้วยอัตลักษณ์ของ

อาหารท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของอาหารท้องถิ่นของเมืองรองทางการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 การศึกษา พบว่า อัตลักษณ์ของอาหารท้องถิ่นมี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเทคนิคในการทำ (Cooking technique) ด้านรสชาติ (Flavor) และด้านสูตรอาหาร (Recipe) ซึ่งอาหารท้องถิ่นได้ถูกนำมาสร้างการรับรู้เกี่ยวกับพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

1. ควรให้มีการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้าน หรือกลุ่มทำอาหาร โดยกำหนดตำแหน่ง บทบาท หน้าที่ เพื่อกระจายรายได้เสริมให้กับคนในชุมชน
2. ควรมีการจัดสรรสถานที่สำหรับการประกอบอาหารแก่ผู้มาเยือน เพื่อความสะดวกในการเตรียมอาหาร
3. ควรมีการศึกษาและวางระบบส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอาหารอัตลักษณ์

เอกสารอ้างอิง

- กติกากา กลิ่นจันทร์แดง, และศิริเพ็ญ ดาบเพชร. (2563). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอาหารด้วยอัตลักษณ์ของอาหารท้องถิ่น. *NRRU Community Research Journal*.15(3). 144-157.
- กฤตวิทย์ กฤตมโนรณ และศุภกรณ์ ดิษฐพันธ์. (2562). การท่องเที่ยวเชิงอาหารผ่านอัตลักษณ์อาหารทั้ง 4 ภูมิภาค. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 20(2). 140-151.
- ปิยวรรณ ศุภวิทิตพัฒนา. (2555). การพัฒนาสำหรับอาหารท้องถิ่นสำหรับการท่องเที่ยวลุ่มแม่น้ำน่านกรณีศึกษาตำบลจอมทอง จังหวัดพิษณุโลก. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ณิชภาพร ฤทธิบุรณ์, และจินณพัช ปทุมพร. (2560, 31 สิงหาคม.-1 กันยายน). แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวบนพื้นฐานอัตลักษณ์อาหารพื้นถิ่น อำเภอเขาสนกวาง จังหวัดขอนแก่น. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา ประจำปีการศึกษา 2560, ชลบุรี.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหกิจ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจ ในการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y A Study of Tourist Behavior and Factors Affecting on Volunteer tourism Motivation of Generation Y Tourists

อุไรวรรณ พิเคราะห์แน¹ ศรินภา รัชตโพธิ์²

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการแจกแบบสอบถามออนไลน์ให้แก่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 22-26 ปี มีสถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท ภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง มีพฤติกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ ดังนี้ วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ คือ ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม นิยมเดินทางร่วมกับกลุ่มเพื่อนมากที่สุด เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงบำเพ็ญประโยชน์ 1-2 วัน ส่วนใหญ่พักแรมค้างคืน เลือกที่พักแบบรีสอร์ต ระยะเวลาในการพักผ่อน 2 คืน ส่วนใหญ่เคยร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์มาแล้ว 1 ครั้ง รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากเว็บไซต์ และมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ต่ำกว่า 1,000 บาท สำหรับปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y โดยรวมอยู่ในระดับ

¹ นักศึกษา สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต E-mail : uraiwanpikrurnen@gmail.com

² อาจารย์ ประจำสาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต E-mail : sirinapha.raj@kbu.ac.th

มาก ซึ่งด้านที่มีระดับความคิดเห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านแรงจูงใจระหว่างบุคคล และระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ ด้านสถานภาพและชื่อเสียง ด้านแรงจูงใจทางกายภาพ และด้านแรงจูงใจทางวัฒนธรรม

คำสำคัญ: การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์, แรงจูงใจ, พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว, นักท่องเที่ยว Generation Y

Abstract

The study aims to 1) to study the volunteer tourism behaviour of Generation Y tourists 2) to study the factors affecting on volunteer tourism motivation of generation Y tourists. Online questionnaires were the instrument used in this research to collected data from 400 samples; this research used the descriptive statistics to analyze data by determining the frequency, percentage, mean and standard deviation.

The findings show that most volunteer tourists are female, aged between 22-and 26 years, single, most of them hold a Bachelor's degree, and have accumulated income under 10,000 baht, reside in the central region. The volunteer tourism behavior is as follows: the objective of tourists traveling to participate in volunteer activities is the awareness of environmental conservation, they travel with a group of friends, and the means of transportation were by private cars. The period of volunteer tourism participation is 1-2 days, mostly stay overnight, they choose resorts for accommodation, the length of stay was mostly two nights. Most of them have participated in volunteer tourism activities once, gathered information from websites, and have travel expenses of less than 1,000 baht. The factors affecting the motivation for volunteer tourism of Generation Y tourists are at a high level overall. The aspect with the highest level of opinion was interpersonal motivation, status, reputation motivation, physical motivation, and cultural motivation respectively.

Keywords: Volunteer tourism, Motivations, Tourist behavior, Generation Y Tourists

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยมีการพัฒนาและเติบโตอย่างต่อเนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เพิ่มขึ้นการขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยว ชีตความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวอยู่ในอันดับที่ดีขึ้นและแหล่งท่องเที่ยวของไทยได้รับความนิยมติดอันดับต้นๆของโลก เป้าหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศคือการปรับสมดุลการท่องเที่ยว การเชิดชูวิถีไทย และการเน้น “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยมีองค์ประกอบที่การท่องเที่ยวของไทยควรแสดงและคงไว้ ได้แก่ การอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมอันดีงามของประเทศไทย การให้ความสำคัญต่อความยั่งยืนของทรัพยากรท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว การกระจายรายได้และกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคของประเทศ ซึ่งได้มีการวางแนวทางการพัฒนาในระยะ 5 ปี ตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - 2564) แต่ในช่วงปี พ.ศ. 2563 ได้เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของทั่วโลกรของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เริ่มต้นขึ้นในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2563 ส่งผลให้หลายประเทศทั่วโลกประกาศใช้มาตรการปิดประเทศ ให้ประชาชนอยู่แต่ในที่พักอาศัย สถานประกอบการต่าง ๆ ต้องหยุดให้บริการเป็นการชั่วคราว รวมทั้งมีการใช้มาตรการควบคุมการเดินทางเข้าออก ประเทศ ประกาศปิดน่านฟ้าและพรมแดนระหว่างประเทศ ส่งผลให้การเดินทางท่องเที่ยวทั่วโลกลดลงจนถึงหยุดชะงัก ก่อให้เกิดความสูญเสียรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมหาศาล ต่อมาหลังจากที่ได้เริ่มมีการกระจายการฉีดวัคซีนให้แก่ประชาชนในประเทศต่างๆทำให้สถานการณ์การท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่ดีขึ้น ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทยโดยเน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งนโยบายของรัฐบาลในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจที่ไม่พึ่งพาต่างประเทศมากเกินไป มีความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก พึ่งพาการท่องเที่ยวในประเทศ และฟื้นตัวทางเศรษฐกิจโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือ ในการขับเคลื่อนตามแนวทางการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2564)

สำหรับการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย คำว่า Volunteourism ได้รับ การเผยแพร่และความสนใจมากขึ้นหลังจากเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิ โดยในเดือนมกราคม พ.ศ. 2548 ได้มีการจัดตั้งศูนย์อาสาสมัคร The Tsunami Volunteer Centre ขึ้นที่เขาหลัก จังหวัดพังงา ซึ่งมีอาสาสมัครอายุระหว่าง 19-67 ปีจากทั่วโลก จำนวนกว่า 3,500 คน เข้ามาเพื่อช่วยเหลือสร้างบ้าน สอนภาษาอังกฤษ ต่อเรือ ในขณะที่เกาะพีพี จังหวัดกระบี่ มีการจัดตั้ง The Phi Phi Dive Camp มีอาสาสมัครนานาชาติกว่า 4,000 คน เข้ามาเพื่อขนขยะและสิ่งปรักหักพังออกจากเกาะพีพี จำนวน 290 ตัน (พรรณี สนวนเพลง , 2559) ซึ่งหลังจากนั้นการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ได้รับการสานต่อจากหน่วยงาน โดยหนึ่งในนั้นคือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ที่จัดโครงการ “ท่องเที่ยวเรียนรู้ สู่ชุมชน” เป็นการนำเสนอการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ที่เรียกกันว่า Volunteourism หรือ การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ เปิดโอกาสให้นักศึกษาเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในขณะเดียวกันได้มีโอกาสเรียนรู้ในสิ่งที่

แตกต่างกันออกไป อาทิ วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ที่สำคัญ คือ ความแตกต่างในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นการเปิดโลกทัศน์ของนิสิตนักศึกษาจากการท่องเที่ยว และสุดท้าย คือ นิสิตนักศึกษาเหล่านั้นได้แบ่งปันความรู้ ความสามารถ ความคิด รวมไปถึงหยาดเหงื่อและแรงกาย ของตนเองในการสร้างสรรค์ประโยชน์ และสิ่งดีงามให้แก่ชุมชนด้วย ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวรู้สึกอึ้งอัมเมใจ ททท. ได้คัดเลือกชุมชนนำร่องเข้าร่วมโครงการ 4 แห่ง ได้แก่ ชุมชน บ้านถ้ำเต่า จ.สกลนคร ชุมชนคลองตะเคียน จ.พระนครศรีอยุธยา ชุมชนเกาะเตียบ บ้านปากคลอง จ.ชุมพร และบ้านนาตาโพ จ.อุทัยธานี “การท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่นี้ แตกต่างจากการท่องเที่ยว ในรูปแบบเดิม ด้วยการเพิ่มมิติของการเรียนรู้ และมิติของการแบ่งปันเข้าไปในการท่องเที่ยว ซึ่งทำให้ การเดินทางท่องเที่ยวหลงตัวไปด้วยมิติทั้งของ “ผู้ให้” และ “ผู้รับ” (ThaiPR, 2552) นอกจากนี้ มีการ จัดโครงการ “THE LITTLE BIG PROJECT” โดย ททท. ได้คัดเลือก 10 นักท่องเที่ยวอาสาสมัคร เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ 5 คน และชาวไทย 5 คน มาเข้าร่วมทำกิจกรรมการแข่งขันภารกิจเชิงจิตอาสาในโครงการต่าง ๆ 5 โครงการ โครงการละ 2 คน (MGR Online, 2556) ได้แก่ โครงการอาสาพัฒนาชุมชนชาวเขา จังหวัดเชียงราย ร่วมกับ International Student Volunteers (ISV, โครงการอาสาอนุรักษ์ช้าง จังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกับศูนย์บริหารช้างไทย, โครงการอาสาพัฒนาชุมชนตามแนวชายหาด จังหวัดพังงา ร่วมกับกลุ่ม Andaman Discoveries, โครงการอาสาอนุรักษ์ท้องทะเล เกาะเต่า จังหวัด สุราษฎร์ธานี ร่วมกับ กลุ่มรักษ์เกาะเต่า และโครงการอาสาอนุรักษ์ท้องทะเลและพันธุ์เต่าหายาก เกาะทะลุ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ร่วมกับชมรมเกาะทะลุ (ไทยรัฐออนไลน์, 2556)

จากแนวโน้มรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ (Volunteer Tourism) ซึ่งถือเป็น อีกหนึ่งรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน ทั้งในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยจุดเด่นของการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ คือ การบูรณาการกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์กับการเดินทางท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน โดยการดำเนินการดังกล่าว อาจอยู่ในรูปแบบของอาสาสมัครในด้านต่างๆ เช่น การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การสอนและการให้ความรู้ ฯลฯ ในประเทศไทย มีความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มบำเพ็ญประโยชน์จากต่างประเทศที่ต้องการเข้ามาทำกิจกรรมในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง (ช่วงก่อนวิกฤต COVID-19) (หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.), 2564)

กลุ่ม Gen Y เป็นกลุ่มที่ทันสมัย จึงนิยมใช้เทคโนโลยีมาสร้างความสะดวกสบายในการท่องเที่ยว ชื่นชอบการเดินทางแบบผจญภัยและมีจุดประสงค์ท่องเที่ยวเพื่อหาประสบการณ์ มักเดินทางคนเดียว เป็นคู่ หรือเป็นกลุ่มเล็ก แม้คนกลุ่มนี้กลัวโรคระบาดอยู่บ้างแต่พร้อมที่จะออกเดินทางอีกครั้ง อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีงบประมาณจำกัดและจำนวนวันพักผ่อน และการท่องเที่ยวในอนาคต ความต้องการของนักท่องเที่ยวมีลักษณะที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงวัย การท่องเที่ยวจะมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนมากขึ้น

การจัดประสบการณ์ที่ตอบโจทย์ความต้องการรายกลุ่ม (Personalized travel) จะช่วยทำให้การเดินทางตอบสนองความต้องการนักท่องเที่ยวที่แตกต่างและหลากหลาย (วิจัยกรุงศรี, 2564)

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและแรงจูงใจที่สำคัญของนักท่องเที่ยว Generation Y ที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งสามารถนำผลที่ได้จากการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ให้มีรูปแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น และชุมชนท้องถิ่นได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความเข้าใจร่วมกันกับนักท่องเที่ยว ตลอดจนสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y

นิยามศัพท์

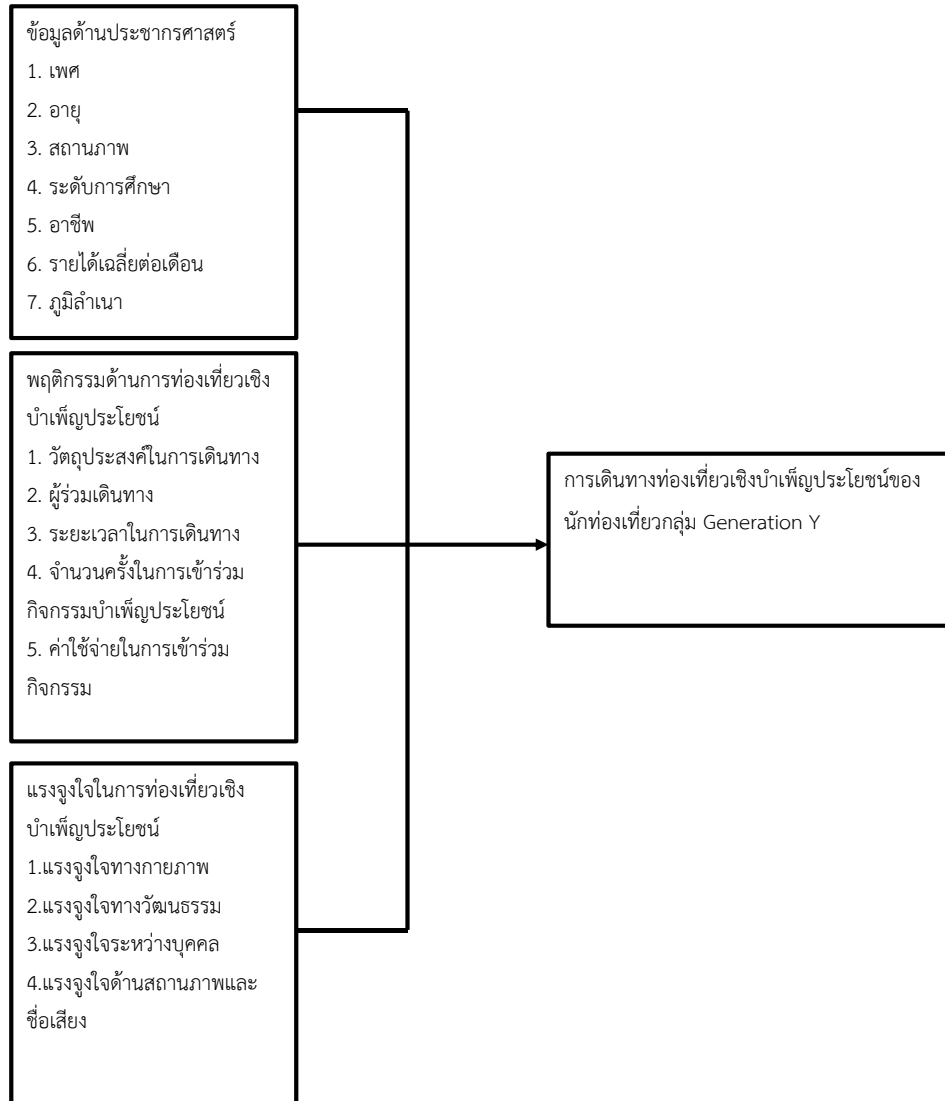
1. Generation Y หมายถึง กลุ่มอายุที่เป็นลูกของ Generation X กลุ่มประชากรวัยนี้เกิดมาพร้อมกับเทคโนโลยี คำนึงกับการท่องเที่ยวโลกอินเทอร์เน็ต เป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่กำลังคิด กล้าเสี่ยง และกล้าตัดสินใจทำในสิ่งใหม่ๆ ชื่นชอบในการไปในสถานที่ๆไม่เคยไปมาก่อนและยังมีอุปนิสัยชื่นชอบช่วยเหลือผู้อื่นอีกด้วย

2. การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวที่เกิดจากความสนใจ พิเศษของผู้เดินทาง เพื่อเข้าร่วมหรือเป็นส่วนหนึ่งของการทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่างๆในพื้นที่ท่องเที่ยวที่ไปเยี่ยมชมด้วยความสมัครใจ โดยพึงพอใจในการใช้จ่ายเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมหรือทำงาน เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

3. แรงจูงใจของนักท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวออกเดินทางท่องเที่ยวเพื่อสนองความต้องการของตนเอง ในที่นี้ คือ แรงจูงใจทางกายภาพ แรงจูงใจทางวัฒนธรรม แรงจูงใจระหว่างบุคคล และแรงจูงใจด้านสถานภาพและชื่อเสียง

4. พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว หมายถึง การปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวที่แสดงออกในขณะที่เดินทางท่องเที่ยว ซึ่งการแสดงออกเหล่านี้อาจมีรากฐานมาจากอุปนิสัยหรือความต้องการของแต่ละบุคคล หรืออาจเกิดจากสิ่งแวดล้อม หรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่ได้รับ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจและพฤติกรรมในการท่องเที่ยวเชิงบ่าเพื่อประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y ที่เดินทางท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ในประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างจากสื่อสังคมออนไลน์ เฟซบุ๊ก ซึ่งข้อมูลจากกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 ระบุว่า เป็นแพลตฟอร์มที่ชาวไทยนิยมใช้มากที่สุด โดยผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จากวัตถุประสงค์เกี่ยวกับกลุ่ม ดังนี้

1. สมาชิกกลุ่มเคยร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรือกิจกรรมอาสา
2. มีการประชาสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์หรือกิจกรรมอาสาอย่างสม่ำเสมอ และได้รับการอนุมัติให้แจกแบบสอบถาม จึงนำลิงค์ (link) ไปวางไว้ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชอบอาสา เก็บข้อมูลจำนวน 133 คน กลุ่มอาสาเดินทาง เก็บข้อมูลจำนวน 133 คน และ กลุ่มครูตอยอาสาเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 134 คน

3.3 เครื่องมือในการวิจัย

3.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.3.2 นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบพิจารณาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามด้วยวิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามทุกข้อมีค่า IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

3.3.3 นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกลุ่มตัวอย่าง โดยไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient ; α) ของ Cronbach สำหรับผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.852 ซึ่งมากกว่า 0.70 แสดงว่า แบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในระดับที่ยอมรับได้ จึงนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามออนไลน์ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน (แบบสอบถามออนไลน์ 400 ชุด) โดยการนำลิงค์แบบสอบถามไปแชร์ในกลุ่มชออบอาสา กลุ่มอาสาเดินดิน และ กลุ่มครูตอยอาสา ใช้ระยะเวลาเก็บข้อมูลหนึ่งเดือน จนครบตามจำนวน ส่วนข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการค้นหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ เอกสารและวารสารที่สามารถอ้างอิงได้ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงแหล่งข้อมูล ทางอินเทอร์เน็ต เพื่อการสร้างแบบสอบถาม

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Static) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งกำหนดค่าคะแนนแบบมาตราวัด (Rating Scale) 5 ระดับ และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยถือเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 121)

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 – 5.00 หมายความว่า ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 – 4.50 หมายความว่า ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 – 3.50 หมายความว่า ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 – 2.50 หมายความว่า ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.50 หมายความว่า ระดับน้อยที่สุด

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยว เพศหญิง จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 67 มีอายุระหว่าง 22-26 ปี จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 59 มีสถานภาพโสด จำนวน 323 คน คิดเป็นร้อยละ 82 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 62 ประกอบอาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 58 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46 และมีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคกลาง จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 42 ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาพฤติกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม

Generation Y

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ คือ เพื่อต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ

ละ 62 นิยมเดินทางร่วมกับกลุ่มเพื่อน จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55 เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 61 ระยะเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงบำเพ็ญประโยชน์ 1-2 วัน จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 64 ส่วนใหญ่เลือกพักแรมค้างคืน จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 61 โดยส่วนใหญ่เลือกพักที่รีสอร์ท จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 ระยะเวลาในการพักแรมส่วนใหญ่ 2 คืน จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 49.3 ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวเคยร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์มาแล้ว 1 ครั้ง 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29 มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่ จากเว็บไซต์ จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43 และมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 32

3. ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y

ตารางที่ 1 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y โดยรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจ	\bar{x}	S.D	การแปลผล
แรงจูงใจทางกายภาพ	4.43	0.66	มาก
แรงจูงใจทางวัฒนธรรม	4.43	0.60	มาก
แรงจูงใจระหว่างบุคคล	4.52	0.58	มากที่สุด
แรงจูงใจด้านสถานภาพและชื่อเสียง	4.49	0.60	มาก
รวม	4.46	0.61	มาก

จากตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.46$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีระดับความคิดเห็นด้านแรงจูงใจระหว่างบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.58) รองลงมาอยู่ในระดับมาก คือ ด้านสถานภาพและชื่อเสียง ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.60) และด้านแรงจูงใจทางกายภาพ ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.66) ด้านแรงจูงใจทางวัฒนธรรม ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.60)

ตารางที่ 2 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y ด้านแรงจูงใจทางกายภาพ

แรงจูงใจทางกายภาพ	\bar{x}	S.D	การแปลผล
สถานที่ท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้สะดวก	4.28	0.75	มาก
สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและด้านศิลปวัฒนธรรม	4.53	0.60	มากที่สุด
สถานที่ท่องเที่ยวมีความปลอดภัยต่อชีวิตและ ทรัพย์สิน	4.31	0.71	มาก
มีกิจกรรมเชิงบำเพ็ญประโยชน์ที่น่าสนใจ อาทิ สอนหนังสือเด็ก ปลูกป่า ดูแลสัตว์ เป็นต้น	4.32	0.70	มาก
การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ก่อให้เกิดความ สนุกและเพลิดเพลิน	4.52	0.59	มากที่สุด
การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ช่วยให้ท่านผ่อนคลายจากสภาพแวดล้อมที่จำเจในชีวิตประจำวัน	4.63	0.54	มากที่สุด
รวม	4.43	0.66	มาก

จากตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y ด้านแรงจูงใจทางกายภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.66) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ช่วยให้ท่านผ่อนคลายจากสภาพแวดล้อมที่จำเจในชีวิตประจำวัน ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.54) รองลงมาได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยวมีความสวยงามด้านทรัพยากรธรรมชาติและด้านศิลปวัฒนธรรม ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.60) การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ก่อให้เกิดความสนุกและเพลิดเพลิน ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.59) และระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ มีกิจกรรมเชิงบำเพ็ญประโยชน์ ที่น่าสนใจ อาทิ สอนหนังสือเด็ก ปลูกป่า ดูแลสัตว์ เป็นต้น ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.70) สถานที่ท่องเที่ยว มีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ($\bar{x} = 4.31$, S.D. = 0.71) และ สถานที่ท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้สะดวก ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.75)

ตารางที่ 3 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y ด้านแรงจูงใจทางวัฒนธรรม

แรงจูงใจทางวัฒนธรรม	\bar{x}	S.D	การแปลผล
ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวิถีชีวิตที่แปลกใหม่	4.40	0.60	มาก
ก่อให้เกิดความประทับใจและซาบซึ้งในด้านศิลปวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว	4.42	0.65	มาก
ส่งเสริมการเรียนรู้และยอมรับในวัฒนธรรมที่แตกต่างของสถานที่นั้นๆ	4.45	0.59	มาก
ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรด้านศิลปวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว	4.45	0.59	มาก
รวม	4.43	0.60	มาก

จากตารางที่ 3 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y ด้านแรงจูงใจทางวัฒนธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43$, S.D. = 0.60) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ระดับเห็นด้วยมาก คือ ส่งเสริมการเรียนรู้และยอมรับในวัฒนธรรมที่แตกต่างของสถานที่นั้นๆ และ ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรด้านศิลปวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.45$, S.D. = 0.59) รองลงมาได้แก่ ก่อให้เกิดความประทับใจและซาบซึ้งในด้านศิลปวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.65) และ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวิถีชีวิตที่แปลกใหม่ ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.60)

ตารางที่ 4 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y ด้านแรงจูงใจระหว่างบุคคล

แรงจูงใจระหว่างบุคคล	\bar{x}	S.D	การแปลผล
ได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ในการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์	4.52	0.53	มากที่สุด
ได้สร้างมิตรภาพและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น	4.56	0.63	มากที่สุด
ได้มีการช่วยเหลือสังคมและแบ่งปันความรู้ของท่านสู่บุคคลอื่น	4.49	0.57	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

แรงจูงใจระหว่างบุคคล	\bar{x}	S.D	การแปลผล
ได้พบผู้คนใหม่ๆ ก่อให้เกิดความกล้าและมั่นใจในการเข้าสังคมเพิ่มขึ้น	4.54	0.53	มากที่สุด
ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนและร่วมทำกิจกรรมต่างๆกับบุคคลอื่น	4.49	0.62	มาก
รวม	4.52	0.58	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y ด้านแรงจูงใจระหว่างบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.58) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ระดับเห็นด้วยมากที่สุดคือ ได้สร้างมิตรภาพและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.63) รองลงมา ได้แก่ ได้พบผู้คนใหม่ๆ ก่อให้เกิดความกล้าและมั่นใจในการเข้าสังคมเพิ่มขึ้น ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.53) ได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ในการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ ($\bar{x} = 4.52$, S.D. = 0.53) และระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ ได้มีการช่วยเหลือสังคมและแบ่งปันความรู้ของท่านสู่บุคคลอื่น ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.57) ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนและร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ กับบุคคลอื่น ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.62)

ตารางที่ 5 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y ด้านสถานภาพและชื่อเสียง

แรงจูงใจด้านสถานภาพและชื่อเสียง	\bar{x}	S.D	การแปลผล
ได้เปิดมุมมองใหม่ๆให้กับตนเอง	4.54	0.60	มากที่สุด
ได้ทำในกิจกรรมที่ท่านสนใจ	4.61	0.58	มากที่สุด
ได้เรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของท่านในการช่วยเหลือสังคม	4.47	0.60	มาก
การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์สร้างแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิตและการทำงานให้ท่าน	4.36	0.64	มาก
สามารถนำความรู้ที่ได้ไปบอกต่อและแนะนำบุคคลอื่นได้	4.49	0.59	มาก
ทำให้ได้เห็นคุณค่าของตัวเองในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือสังคม	4.51	0.57	มากที่สุด
รวม	4.49	0.60	มาก

จากตารางที่ 5 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y ด้านสถานภาพและชื่อเสียง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.60) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ระดับเห็นด้วยมากที่สุดคือ ได้ทำในกิจกรรมที่ท่านสนใจ ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.58) รองลงมาได้แก่ ได้เปิดมุมมองใหม่ๆให้กับตนเอง ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.60) ทำให้ได้เห็นคุณค่าของตัวเองในการมีส่วนร่วมช่วยเหลือสังคม ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.57) และระดับเห็นด้วยมาก ได้แก่ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปบอกต่อและแนะนำบุคคลอื่นได้ ($\bar{x} = 4.49$, S.D. = 0.59) ได้เรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของท่านในการช่วยเหลือสังคม ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.60) และ การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์สร้างแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิตและการทำงานให้ท่าน ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.64)

4. ผลการศึกษาจากข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว

4.1 อยากให้มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์แบบนี้ทุกๆปี

4.2 ควรมีการประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวในแต่ละภาคให้มากกว่านี้ทางสื่อต่างๆ

อภิปรายผล

อภิปรายตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมด้านการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y

จากการศึกษาพฤติกรรมการเดินทางของนักท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์กลุ่ม Generation Y พบว่า พฤติกรรมการเดินทางส่วนใหญ่เป็นการเดินทางร่วมกับกลุ่มเพื่อน โดยรถยนต์ส่วนตัว และมีวัตถุประสงค์หลักๆ คือ ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมซึ่งสอดคล้องกับ สุภัทรา สังข์ทอง (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จังหวัดสตูล พบว่า การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ เป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดหมาย เพื่ออาสาให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาสังคมด้านใดด้านหนึ่งในชุมชนที่ไปท่องเที่ยว ก่อให้เกิดประสบการณ์ที่มีคุณค่าในการพัฒนาตนเอง อีกทั้งยังเป็นการช่วยพัฒนาชุมชน และการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไปด้วย

อภิปรายตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แรงจูงใจด้านระหว่างบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านสถานภาพและชื่อเสียง ด้านกายภาพ และด้านวัฒนธรรมตามลำดับ ดังนี้

แรงจูงใจด้านระหว่างบุคคล เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การที่ได้สร้างมิตรภาพและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชตะสรณ์ จันทวรรณศิษฐ์ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจการท่องเที่ยวและประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีแรงจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดกาญจนบุรี คือ เพื่อพบปะและแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่ๆ กับบุคคลอื่นๆ ดังนั้น แนวทางทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y จึงควรพัฒนารูปแบบกิจกรรม เน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y กับบุคคลอื่น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ก่อให้เกิดมิตรภาพและประสบการณ์ที่ดีจากการท่องเที่ยว

แรงจูงใจด้านสถานภาพและชื่อเสียง เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การที่ได้ทำในกิจกรรมที่ท่่านสนใจ ซึ่งกิจกรรมในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ของแต่ละคนย่อมแตกต่างกันออกไป บางคนสนใจเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บางคนสนใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือดูแลสัตว์ ซึ่งสอดคล้องกับ แมคอินทอชและโกลด์เนอร์ (McIntosh & Goeldner, 1986) แรงจูงใจทางการท่องเที่ยว คือ สิ่งที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ดังนั้น ควรส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ให้มีกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y ที่เลือกทำกิจกรรมตามที่สนใจ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ให้กับตนเอง นอกจากนี้ ชุมชน เครือข่าย และหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว ควรมีการประชาสัมพันธ์ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ โดยการใช้สื่อออนไลน์ต่างๆอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างการรับรู้และจูงใจนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y ให้เกิดความต้องการหรือสนใจในการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์

แรงจูงใจด้านกายภาพ เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ช่วยให้ท่านผ่อนคลายจากสภาพแวดล้อมที่จำเจในชีวิตประจำวัน เนื่องจากบุคคลย่อมต้องการการผ่อนคลายความเครียดจากการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยการหาความสุขความสนุกสนานให้ตนเอง โดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆที่ตนสนใจ รวมไปถึงการเดินทางท่องเที่ยวยังสถานที่ต่างๆ จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุณดา มนตรีธิตี (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย กรณีศึกษา เกาะสีชัง จังหวัดชลบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวเดินทางเพราะต้องการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ คลายความเครียด ความเหนื่อยล้าทางร่างกายและจิตใจมากที่สุด ดังนั้น ควรส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ให้มีความแปลกใหม่ น่าสนใจ และท้าทายความสามารถ เพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์มากขึ้น นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนการจัดโครงการประกวดกิจกรรมการท่องเที่ยว

เชิงบำเพ็ญประโยชน์ อย่างต่อเนื่อง โดยให้ชุมชนและนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y ร่วมกันพัฒนา รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์และ สร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y เพิ่มมากขึ้น

แรงจูงใจด้านวัฒนธรรม เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การส่งเสริม การ เรียนรู้และยอมรับในวัฒนธรรมที่แตกต่างของสถานที่นั้นๆ และส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากร ด้าน ศิลปวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธาวิ ว่องกิจ และ เกศรินทร์ แก้ว สุวรรณ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในประเทศไทย : กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในการ เดินทางมาเป็นนักท่องเที่ยวอาสาสมัครในประเทศไทย คือ วัฒนธรรมและเอกลักษณ์ความเป็นไทย อธิปไตยไมตรีของคนในชุมชนท้องถิ่น วิถีชีวิตที่เรียบง่าย ดังนั้น จึงควรส่งเสริมการจัดรูปแบบกิจกรรม ให้ นักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y ได้มีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของ ชุมชนที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นแตกต่างกัน ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อเป็นการ อนุรักษ์ทรัพยากรด้านศิลปวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว รักษาความดั้งเดิมให้นักท่องเที่ยวได้จดจำและ ถ่ายทอดเรื่องราวต่อไปยังบุคคลอื่นได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัย นักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y ส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมเชิงบำเพ็ญ ประโยชน์ 1-2 วัน และพักค้างคืน 2 คืน ดังนั้น ชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ควรพัฒนา ที่พักในชุมชนให้ได้มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย และมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (Amazing Thailand Safety & Health Administration: SHA) เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวมาพักเพิ่มมากขึ้น

2. หน่วยงาน ได้แก่ คณะกรรมการชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และสมาคมที่ เกี่ยวข้อง เช่น สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวภายในประเทศ ควรร่วมมือกันพัฒนาศักยภาพการจัดรูปแบบ กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงบำเพ็ญประโยชน์ที่น่าสนใจและเหมาะสมในการจูงใจนักท่องเที่ยวกลุ่ม Generation Y โดยเน้นการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และกิจกรรม ที่ช่วยสร้างมิตรภาพและมนุษยสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2564). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ**. (พ.ศ.2564-2565). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2556, 13 เมษายน). **ททท.เปิดตัวแคมเปญ THE LITTLE BIG PROJECT** เที่ยวแบบ **จิตอาสา**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.thairath.co.th/lifestyle/travel/338298>.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เมธาวี ว่องกิจ และ เกศรินทร์ แก้วสุวรรณ. (2559). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัครในประเทศไทย : กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา**. [ออนไลน์]. **วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตตรัง. 11(2)**. เข้าถึงได้จาก: <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/tourismtaat/article/view/72464/58342/>
- รัชตะสรณ์ จันทรวรศิษฐ์. (2564). **แรงจูงใจการท่องเที่ยวและประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดกาญจนบุรี**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Ratchasorn>.
- วิจัยกรุงศรี. (2564, 22 มกราคม). **ธุรกิจท่องเที่ยวและโรงแรมหลัง COVID-19**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.krungsri.com/th/research/research-intelligence>.
- สุภัทรา สังข์ทอง. (2558). **ศักยภาพการท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์จังหวัดสตูล**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://kb.psu.ac.th/psukb/bitstream/2016/12222/1/420781.pdf>
- หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.). (2564). **แนวทางการจัดตั้งอาสาสมัครท่องเที่ยวไทยกับการเดินทางภาคการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. 1(2)**. เข้าถึงได้จาก: <https://www.mots.go.th/download/BannerLink>.
- อุนนดา มนตรีธิตี. (2564). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยกรณีศึกษา เกาะสีซัง จังหวัดชลบุรี**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/4772/7/aunnada>.
- MGR Online. (2556, 10 กรกฎาคม). **ท่องเที่ยวจิตอาสา ปลอ่ยเต่า “เกาะทะเล”**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://mgronline.com/travel/detail/9560000084382>.
- R.W. McIntosh, & Goelder, C.R. (1986). **Tourism principles, practices, philosophies**. New York: John Wiley & Sons, Inc.
- ThaiPR.net. (2552, 21 เมษายน). **ททท.เสนอการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ Voluntourism การท่องเที่ยวเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ ได้เที่ยว สนุก อิ่มเอมใจ**. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.ryt9.com/s/prg/559163>.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิชาการ

วันที่ 26 - 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการแอปพลิเคชันจองที่จอดรถ ในห้างสรรพสินค้า พื้นที่กรุงเทพมหานคร

A Study on the Demand of a Car Parking Reservation for Department Stores Application in Bangkok Area

กรวิวัฒน์ ไตรวัย¹ คุณัญญา จงภักดี²

จิรายุทธ์ ศรีช่วย³ เบญจมาศ จิตรนอก⁴ ภาณุพันธ์ คุ่มสุภา⁵

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการแอปพลิเคชันจองที่จอดรถ ในห้างสรรพสินค้า พื้นที่กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการใช้งานแอปพลิเคชันจองที่จอดรถในห้างสรรพสินค้า พื้นที่กรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ครั้งนี้คือ ผู้ที่ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางไปใช้บริการห้างสรรพสินค้าในพื้นที่กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง 116 คน โดยทำการศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ประสบการณ์ของผู้ใช้งาน (User Experience) ความง่ายในการใช้งานแอปพลิเคชัน และการออกแบบแอปพลิเคชัน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบแอปพลิเคชันจองที่จอดรถในห้างสรรพสินค้า พื้นที่กรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.52 ความง่ายในการใช้งานอยู่ในระดับสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.53 ในด้านการออกแบบต้องการให้แอปพลิเคชันมีการใช้ภาพประกอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างรวดเร็วอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.47 ต้องการให้แอปพลิเคชันมีการแสดงตำแหน่งที่จอดรถและการจองที่จอดรถที่ง่ายและชัดเจนอยู่ในระดับสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.68 ต้องการให้แอปพลิเคชันมีรูปแบบของสีโทนเย็น รูปแบบตัวอักษร

¹ นักศึกษา ภาควิชานิเทศศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

² นักศึกษา ภาควิชานิเทศศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

³ นักศึกษา ภาควิชานิเทศศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

⁴ นักศึกษา ภาควิชานิเทศศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

⁵ อาจารย์ภาควิชานิเทศศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เป็นตัวอักษรแบบไม่มีหัว (Font Kanit) การจัดวางมีคุณลักษณะของแอปพลิเคชันปุ่มแบบสมมาตรซ้ายขวา และการแสดงสัญลักษณ์แทนตัวหนังสือโทนสีน้ำเงินและแดง

คำสำคัญ : แอปพลิเคชัน, ที่จอดรถ, ห้างสรรพสินค้า

Abstract

This quantitative study aimed to explore demands of a car parking reservation application for department stores in Bangkok area - studied in 4 aspects as follows: 1) the demands of the samples 2) user experiences on the application 3) the ease of use and 4) the application design. The populations and convenience samples were 116 private car users going to department stores in the Bangkok area. The data was collected by questionnaire and was analysed using percentages, mean and standard deviation. At the end, the results of this research were adapted as guidelines for designing car parking reservation application for Bangkok area department stores.

The results, conducted via 116 users, revealed that, all of 4 studied aspects, the demand for using the car parking reservation application was at the highest level (\bar{X} = 4.53) as well as, the highest level, ease of use at (\bar{X} = 4.53). For the aspect of application design, illustrations required for quick and easy comprehension were at high level [AP1] (\bar{X} = 4.47). The display of parking spot and guides for convenient parking [AP2] were at the highest level (\bar{X} = 4.68) as well. Cool tone, no terminal loop fonts [AP3] (Font Kanit), left-right symmetrical layout [AP4] for application and replacing letters by using icon or pictorial displays in blue and red hues were recommended.

Keywords : Application, Car Parking, Department Stores

บทนำ

ในปัจจุบันผู้คนมีการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลมากขึ้นเรื่อย ๆ จากข้อมูลผู้ใช้งานรถยนต์ส่วนบุคคลในกรุงเทพมหานคร จากกลุ่มสถิติการขนส่ง กรมการขนส่งทางบก เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2565 มีจำนวนรถ

จดทะเบียนสะสมในส่วนของรถยนต์ส่วนบุคคลมากถึง 6,820,000 คัน (กรมการขนส่งทางบก, 2565) และด้วยความเจริญเติบโตของกรุงเทพมหานครที่มีการขยายตัวมากขึ้นเรื่อยๆ โดยมีการกระจุกตัวอยู่ อย่างหนาแน่น และการอพยพแรงงานเข้ามาสู่กรุงเทพมหานคร ทำให้เกิดปัญหาระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่ง ไม่สามารถพัฒนารองรับการเจริญเติบโตและการเพิ่มจำนวนประชากรอย่างรวดเร็ว อีกทั้งประชาชนส่วนมากยังมีความต้องการในการใช้รถยนต์ส่วนตัว (ศูนย์สารสนเทศกรุงเทพมหานคร, 2565) และจากการศึกษางานวิจัยก่อนหน้านี้ที่ได้มีการศึกษา ที่จอดรถในย่านศูนย์กลางธุรกิจของเมืองเก่า : กรณีศึกษาย่านถนนเยาวราช กรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพบว่าย่านถนนเยาวราช ห้ามไม่ให้มีการจอดรถริมถนนหรือหน้าอาคารพาณิชย์ รถยนต์ทุกคันจึงมีความจำเป็นต้องใช้บริการสถานที่ให้บริการจอดรถซึ่งมีจำนวนที่จอดรถรวม 2,514 ที่จอด ปัญหาเรื่องที่จอดรถที่พบในปัจจุบันคือ ความยากลำบากในการหาที่ว่างเพื่อทำการจอดรถ ในขณะที่ผู้คนที่อยู่อาศัยหรือมาประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในย่านนี้ จึงมีความต้องการใช้บริการที่จอดรถและต้องการให้มีการเพิ่มจำนวนที่จอดรถ (นพรัตน์ พิริยเลิศศักดิ์, 2555) และรวมไปถึงปัญหาความแออัดของที่จอดรถในห้างสรรพสินค้าในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ที่ปัจจุบันอาจไม่เพียงพอต่อจำนวนการใช้รถของประชาชน

จากปัญหาที่จอดรถในกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน จึงมีผู้สนใจที่จะนำเอาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีให้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนช่วยในการพัฒนาเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาที่จอดรถ ซึ่งจากการศึกษาของมโนรส บริรักษ์ธราวิทย์ และคณะ ที่ได้ศึกษาเรื่อง อินเทอร์เน็ตทุกสรรพสิ่ง กรณีศึกษา : ระบบลานจอดรถอัจฉริยะ ที่ได้มีการศึกษาและพัฒนาระบบการจัดการที่จอดรถผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยมีการนำแนวคิดเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตทุกสรรพสิ่งมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้ผู้ใช้รถสามารถค้นหาที่จอดรถได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้ลานจอดรถจำนวน 60 คน พบว่า มีความพึงพอใจในด้านความสะดวก ด้านการใช้งานง่าย ด้านความรวดเร็ว ด้านความต้องแม่นยำ และ ด้านความทันสมัยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจรวมในระดับ สูงที่สุด (มโนรส บริรักษ์ธราวิทย์ และคณะ, 2562) โดยจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจึงทำให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของผู้คนในสังคม อีกทั้งในปัจจุบันสังคมมีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องและเป็นพลวัต โดยหนึ่งในแนวคิด เพื่อการพัฒนาและออกแบบเครื่องมือในการแก้ไขปัญหา คือ แนวคิดการพัฒนาที่อาศัยหลักผู้ใช้งาน เป็นศูนย์กลาง (User Centric) เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานมากที่สุด ซึ่งมีแนวคิดประกอบในการพัฒนาและออกแบบเครื่องมือ ต้องอาศัยหลักการศึกษาด้านประสบการณ์ของผู้ใช้งาน (User Experience) การศึกษาความต้องการส่วนต่อประสานกับผู้ใช้งาน (User Interface) และปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้งาน เพื่อให้การออกแบบเครื่องมือ แพลตฟอร์ม หรือแอปพลิเคชันต่างๆ สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งานมากที่สุด โดยการศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้งานก่อนที่จะพัฒนาเครื่องมือ แพลตฟอร์ม หรือแอปพลิเคชันนั้น การศึกษาความต้องการของผู้ใช้งานถือเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากเครื่องมือ แพลตฟอร์ม

หรือแอปพลิเคชันควรถูกออกแบบและพัฒนาให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งานเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้งานอย่างสูงสุด (กชพรรณ ยังมี, 2562)

ดังที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าปัญหาความแออัดของชุมชนเมือง ส่งผลให้การหาที่จอดรถในกรุงเทพมหานครยังคงเป็นปัญหาระดับต้น ๆ ของการเดินทาง และในปัจจุบันที่มีการขยายตัวของชุมชนเมืองในกรุงเทพมหานคร ผู้คนเพิ่มจำนวนมากขึ้น อีกทั้งจากการศึกษางานวิจัยก่อนหน้านี้พบว่า ผู้คนในสังคมเมืองมีความต้องการใช้บริการที่จอดรถ นวัตกรรมหรือแอปพลิเคชันที่ช่วยแก้ปัญหาในการจอดรถ เพื่อบรรเทาปัญหาความยากลำบากในการจอดรถ และแนวคิดการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัล การพัฒนาที่อาศัยผู้ใช้งานเป็นศูนย์กลาง (User Centric) ข้อมูลด้านประสบการณ์ของผู้ใช้งาน (User Experience) ข้อมูลความต้องการส่วนต่อประสานกับผู้ใช้งาน (User Interface) และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้งาน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการแอปพลิเคชันจองที่จอดรถในห้างสรรพสินค้า พื้นที่กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการแอปพลิเคชันจองที่จอดรถในห้างสรรพสินค้า พื้นที่กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือแบบสอบถามออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 116 คน โดยเก็บข้อมูลในเดือนมีนาคม 2565

นิยามศัพท์

ผู้ให้บริการ หมายความว่า ผู้ที่ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางไปใช้บริการห้างสรรพสินค้าในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

ความต้องการของผู้ใช้บริการ หมายความว่า การศึกษาความต้องการในประเด็น ความต้องการด้านคุณลักษณะ ความง่ายในการใช้งาน การออกแบบแอปพลิเคชัน

แอปพลิเคชันในการจองที่จอดรถ หมายความว่า รูปแบบการบริการผ่านโทรศัพท์มือถือเพื่อการจองที่จอดรถล่วงหน้า การค้นหา และนำทางไปหารถที่จอดไว้ รวมไปถึงการจ่ายค่าบริการที่จอดรถผ่านแอปพลิเคชัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการแอปพลิเคชันจองที่จอดรถในห้างสรรพสินค้า พื้นที่กรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) และเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งกลุ่มผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการศึกษาโดยมีรายละเอียดขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ที่ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางไปใช้บริการห้างสรรพสินค้าในพื้นที่กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่ใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทางไปใช้บริการห้างสรรพสินค้าในพื้นที่กรุงเทพมหานคร โดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 116 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามออนไลน์ ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ห้างสรรพสินค้าที่เลือกใช้บริการ ประเภทรถยนต์ เวลาที่ใช้บริการจอดรถในห้างสรรพสินค้า ระยะเวลาที่ใช้บริการจอดรถในห้างสรรพสินค้า มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และคำถามปลายเปิด และแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการด้านคุณลักษณะการใช้งาน ได้แก่ ความง่ายในการใช้งาน การออกแบบแอปพลิเคชัน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert) โดยนำแบบสอบถามไปตรวจสอบกับอาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามออนไลน์ และส่งให้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้รับการตอบกลับ จำนวนทั้งสิ้น 116 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ในรูปแบบแจกแจงความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลความต้องการคุณลักษณะในการใช้บริการแอปพลิเคชัน ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยาย และการแปลผล 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อมูลความง่ายในการใช้บริการแอปพลิเคชัน ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยาย และการแปลผล 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ข้อมูลการออกแบบแอปพลิเคชันในการจองที่จอดรถ วิเคราะห์ในรูปแบบแจกแจงความถี่ และร้อยละ และนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นรูปภาพประกอบการบรรยาย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการแอปพลิเคชันจองที่จอดรถในห้างสรรพสินค้า พื้นที่กรุงเทพมหานคร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ลักษณะทางประชากร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 65.50 และเพศชาย จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 มีอายุเฉลี่ย 33.36 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 5.20 อายุต่ำสุด 22 ปี สูงสุด 45 ปี ด้านรายได้ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 45,913.45 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 40069.22 มีรายได้ต่ำสุด 12,000 บาท และรายได้สูงสุด 250,000 บาท

1.2 ห้างสรรพสินค้าที่กลุ่มตัวอย่างนิยมเลือกไปมากที่สุดในกรุงเทพมหานคร 5 อันดับแรก คือ เซ็นทรัลลาดพร้าว จำนวน 35 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 19.02 รองลงมาคือเซ็นทรัล (ไม่ระบุสาขา) จำนวน 30 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 16.30 รองลงมาคือ สยามพารากอน จำนวน 23 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 12.50 รองลงมาคือ เซ็นทรัลเวสเกต จำนวน 9 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 4.89 และเซ็นทรัลเวิลด์ จำนวน 8 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 4.35

1.3 ประเภทรถยนต์ที่ใช้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้รถยนต์ขนาดเล็ก จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 28.40 รถยนต์ขนาดกลางจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 42.20 รถยนต์ขนาดใหญ่จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 7.80 รถประเภท SUV จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 10.30 รถประเภท Luxury car จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30 รถประเภท Super car จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.90 รถตู้ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.90 และรถจักรยานยนต์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.20

1.4 ช่วงเวลาที่ใช้บริการและชั่วโมงที่ใช้บริการต่อครั้ง พบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้บริการที่จอดรถมากที่สุด คือ ช่วงเวลา 13.00 – 17.59 น. จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 51.70 รองลงมาคือช่วงเวลา 18.00 – 20.59 น. จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 35.30 รองลงมาคือช่วงเวลา 10.00 – 12.59 น. จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 12.10 และลำดับสุดท้ายคือช่วงเวลา 21.00 ขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.90 เกี่ยวกับการใช้บริการที่จอดรถก็ชั่วโมงต่อครั้ง พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการที่จอดรถมากที่สุด

คือ 2-4 ชั่วโมงต่อครั้ง จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 66.10 รองลงมาคือ 1-2 ชั่วโมงต่อครั้ง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 25.90 รองลงมาคือ มากกว่า 4 ชั่วโมง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 5.20 และ ลำดับสุดท้ายคือ น้อยกว่า 1 ชั่วโมง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.60

1.5 ประสบการณ์การใช้แอปพลิเคชันในการจองที่จอดรถ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้แอปพลิเคชันในการจองที่จอดรถ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.70 ไม่ใช้แอปพลิเคชันในการจองที่จอดรถ จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 62.10 และไม่ทราบว่ามีการใช้แอปพลิเคชันในการจองที่จอดรถ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 36.20

2. ผลการศึกษาความต้องการคุณลักษณะและความง่ายในการใช้บริการแอปพลิเคชัน

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการคุณลักษณะในการใช้บริการแอปพลิเคชัน

ความต้องการคุณลักษณะในการใช้บริการแอปพลิเคชัน	\bar{x}	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	การแปลความหมายค่าเฉลี่ย
1. สามารถจองที่จอดรถล่วงหน้าได้และสามารถบอกตำแหน่งที่ชัดเจนในการเข้าจอด	4.53	0.73	สูงที่สุด
2. สามารถนำทางและระบุตำแหน่งรถยนต์ภายในที่จอดรถได้ในกรณีลืมที่จอดรถหรือหารถไม่เจอ	4.44	0.80	สูง
3. การใช้งานแอปพลิเคชันมีการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลผู้ใช้	4.56	0.73	สูงที่สุด
4. แอปพลิเคชันมีเสถียรภาพในการใช้งาน	4.55	0.72	สูงที่สุด
5. มีความสะดวกในการติดต่อผู้ให้บริการหากมีปัญหาในการเข้าใช้แอปพลิเคชันในขณะที่ใช้บริการ	4.47	0.71	สูง
6. สถานที่จอดรถผ่านแอปพลิเคชันต้องมีความปลอดภัย เพื่อดูแลทรัพย์สินของผู้ใช้บริการ	4.56	0.67	สูงที่สุด
7. สามารถยกเลิกบริการการจองได้โดยไม่มีค่าบริการหลังการจองภายในเวลาที่กำหนด	4.53	0.78	สูงที่สุด
8. แอปพลิเคชันสามารถคำนวณค่าใช้จ่ายและเตือนผู้ใช้บริการทุกครั้งในช่วงเวลาที่มีค่าจอดเพิ่มขึ้น	4.51	0.71	สูงที่สุด

ความต้องการคุณลักษณะในการใช้บริการแอปพลิเคชัน	\bar{x}	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	การแปลความหมายค่าเฉลี่ย
9. ระบบสามารถจดจำข้อมูลสารสนเทศในการใช้ บริการครั้งต่อไปเพื่อความรวดเร็วในการใช้งาน	4.51	0.75	สูงที่สุด
10. แอปพลิเคชันมีการแสดงข้อมูลรายละเอียดในขณะที่ใช้บริการ	4.54	0.69	สูงที่สุด
รวม	4.52	0.59	สูงที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการคุณลักษณะในการใช้บริการแอปพลิเคชันในภาพรวมอยู่ในระดับสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.59 เมื่อพิจารณาแบบแยกรายชื่อความต้องการคุณลักษณะในการใช้บริการแอปพลิเคชัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการคุณลักษณะในการใช้บริการแอปพลิเคชันเกี่ยวกับความสามารถจองที่จอดรถล่วงหน้าได้และสามารถบอกตำแหน่งที่ชัดเจนในการเข้าจอดอยู่ในระดับสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.73 กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการคุณลักษณะในการใช้บริการแอปพลิเคชันเกี่ยวกับความสามารถในการนำทางและระบุตำแหน่งรถยนต์ภายในที่จอดรถได้ในกรณีลิ้มที่จอดรถหรือหารถไม่เจออยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.80 กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการคุณลักษณะในการใช้บริการแอปพลิเคชันเกี่ยวกับความปลอดภัยของข้อมูลผู้ใช้อยู่ในระดับสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.73 กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการใช้คุณลักษณะในการใช้บริการแอปพลิเคชันเกี่ยวกับความมีเสถียรภาพในการใช้งานอยู่ในระดับสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.72 กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการใช้คุณลักษณะในการใช้บริการแอปพลิเคชันเกี่ยวกับความสะดวกในการติดต่อผู้ให้บริการหากมีปัญหาในการเข้าใช้แอปพลิเคชันในขณะที่ใช้บริการอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.71 กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการคุณลักษณะในการใช้บริการแอปพลิเคชันเกี่ยวกับสถานที่จอดรถผ่านแอปพลิเคชันต้องมีความปลอดภัยอยู่ในระดับสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.67 กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการคุณลักษณะในการใช้บริการแอปพลิเคชันเกี่ยวกับความสามารถในการยกเลิกบริการการจองได้ โดยไม่มีค่าบริการหลังการจองภายในเวลาที่กำหนดอยู่ในระดับสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.78 กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการใช้คุณลักษณะในการใช้บริการแอปพลิเคชันเกี่ยวกับ

ความสามารถในการคำนวณค่าใช้จ่ายและเตือนผู้ใช้บริการทุกครั้งในช่วงเวลาที่มี ค่าจอดเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.71 กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการคุณลักษณะในการใช้บริการแอปพลิเคชันความสามารถในการจดจำข้อมูลสารสนเทศในการใช้บริการครั้งต่อไปเพื่อความรวดเร็วในการทำงานอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.75 และ กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการคุณลักษณะในการ ใช้บริการแอปพลิเคชันเกี่ยวกับการแสดงข้อมูลรายละเอียดในขณะที่ใช้บริการอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.69 ตามลำดับ

2.1 ความง่ายในการใช้บริการ

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความง่ายในการใช้บริการแอปพลิเคชัน

ความง่ายในการใช้บริการแอปพลิเคชัน	\bar{x}	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	การแปลความหมายค่าเฉลี่ย
1. มีระบบการจองที่จอดรถง่ายต่อการใช้งาน	4.57	0.66	สูงสุด
2. มีระบบการค้นหาที่จอดรถที่ง่ายต่อการใช้งาน	4.58	0.62	สูงสุด
3. การนำทางค้นหาหารถยนต์ง่ายต่อการใช้งาน	4.51	0.63	สูงสุด
4. สามารถใช้ได้ทุกที่ทุกเวลา	4.56	0.65	สูงสุด
5. การสมัครใช้บริการในครั้งแรกไม่ยุ่งยากและมีขั้นตอนการสมัครที่ไม่ซับซ้อน	4.49	0.71	สูง
6. สามารถเรียนรู้การใช้งานแอปพลิเคชันได้ง่ายไม่ซับซ้อน	4.55	0.70	สูงสุด
7. มีการแนะนำวิธีการเข้าใช้งานแอปพลิเคชัน	4.46	0.73	สูง
รวม	4.53	0.59	สูงสุด

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความง่ายในการใช้บริการแอปพลิเคชัน ในภาพรวมอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.59 เมื่อพิจารณาแบบแยกรายชื่อความง่ายในการใช้บริการแอปพลิเคชัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความง่ายในการใช้งานแอปพลิเคชันจองที่จอดรถอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.66 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการค้นหาที่จอดรถมีความง่ายต่อการใช้งานอยู่ระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.62 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำทางค้นหาหารถยนต์ง่ายต่อการใช้งานอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.63 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสะดวกและสามารถใช้ได้ทุกที่ทุกเวลาอยู่ในระดับ 4.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.65 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความง่ายในการสมัครใช้บริการในครั้งแรกไม่ยุ่งยากและมีขั้นตอนการสมัครที่ไม่ซับซ้อนอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.71 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการเรียนรู้การใช้งานแอปพลิเคชันได้ง่ายไม่ซับซ้อนอยู่ในระดับสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.70 และ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแนะนำวิธีการเข้าใช้งานแอปพลิเคชันอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.73 ตามลำดับ

3. ผลการศึกษาด้านการออกแบบแอปพลิเคชันในการจองที่จอดรถโดยมีรูปแบบแอปพลิเคชัน 4 ส่วน

3.1 การใช้ภาพประกอบการออกแบบแอปพลิเคชัน

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ภาพประกอบเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างรวดเร็ว อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.72 และ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงตำแหน่งที่จอดรถและการจองรถที่ง่ายและชัดเจนอยู่ในระดับสูงสุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.56

3.2 สีของแอปพลิเคชัน

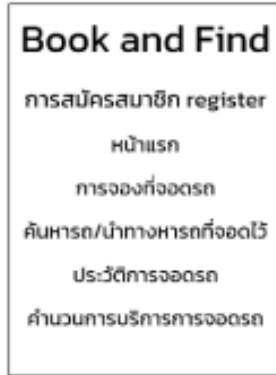
จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับสีโทนเย็นมากที่สุด จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 63.80

ภาพที่ 1 สีของแอปพลิเคชัน

3.3 รูปแบบตัวอักษร (Font)

จากการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับรูปแบบตัวอักษร Kanit มากที่สุด จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 16.40

ภาพที่ 2 รูปแบบตัวอักษร (Font)

3.4 รูปแบบการจัดวางแอปพลิเคชัน

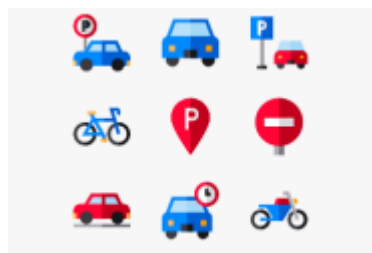
จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับรูปแบบการจัดวางแอปพลิเคชันสมมาตร ซ้ายขวา มากที่สุด จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80

ภาพที่ 3 การจัดวางรูปแบบแอปพลิเคชัน

3.5 รูปแบบสัญลักษณ์ของแอปพลิเคชัน

จากการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจกับรูปแบบสัญลักษณ์แทนตัวหนังสือ โทนสีน้ำเงินและแดง จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 60.30

ภาพที่ 4 รูปแบบสัญลักษณ์ของแอปพลิเคชัน

อภิปรายผล

การศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการแอปพลิเคชันจองที่จอดรถในห้างสรรพสินค้าพื้นที่กรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการคุณลักษณะของแอปพลิเคชันที่สามารถจองที่จอดรถล่วงหน้าได้ มีการระบุตำแหน่งในการเข้าจอดอย่างชัดเจน สามารถระบุตำแหน่งที่จอดรถกรณีลืมที่จอดรถ มีการรักษาความปลอดภัยของผู้ใช้บริการ สามารถติดต่อผู้ให้บริการได้อย่างสะดวก กรณีที่มีปัญหา สามารถคำนวณค่าใช้จ่ายและชำระค่าใช้จ่ายได้อย่างสะดวกสบายผ่านแอปพลิเคชัน โดยแอปพลิเคชันต้องมีความง่ายต่อการใช้งาน ทั้งในเรื่องของการค้นหาที่จอดรถ การนำทางหารถยนต์ที่จอด มีความสะดวกพร้อมใช้ในทุกที่และทุกเวลาโดยคำนึงถึงการใช้งานแอปพลิเคชันที่ไม่ซับซ้อน ในขั้นตอนการสมัครใช้งาน ทั้งนี้ การออกแบบแอปพลิเคชัน ตามรูปแบบ สี ตัวอักษร การจัดวาง และสัญลักษณ์ตามผลที่ได้จากการศึกษามีผลต่อแนวทางการออกแบบและพัฒนา ให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งานเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้งานอย่างสูงสุด

ผลการศึกษา พบว่า ประชากรในพื้นที่กรุงเทพมหานครมีความต้องการในการใช้รถยนต์ส่วนตัวเพิ่มมากขึ้นทำให้เกิดปัญหาด้านการจอดรถตามมา โดยมีความต้องการสถานที่ให้บริการจอดรถ ซึ่งการพัฒนาของระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่งในปัจจุบันไม่สามารถพัฒนาให้ทันและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นพรัตน์ พิริยเลิศศักดิ์ ที่ได้ศึกษาประเด็นที่จอดรถในย่านศูนย์กลางธุรกิจของเมืองเก่า : กรณีศึกษาย่านถนนเยาวราช กรุงเทพมหานคร และการใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตทุกสรรพสิ่ง (Internet of Things) จะช่วยลดปัญหาในการหาสถานที่จอดรถ ที่ว่างในการจอดรถ การหาการเสียเวลาในการหาที่ว่างในการจอดรถ การเสียเวลาในการชำระค่าที่จอดรถ เนื่องจากเทคโนโลยีจะสามารถเชื่อมโยงระหว่างฐานข้อมูลที่จอดรถกับอุปกรณ์ของผู้ใช้งานผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ให้ผู้ใช้รถสามารถค้นหาที่จอดรถ ชำระค่าที่จอดรถได้อย่างง่าย แม่นยำ และเพิ่มความสะดวกในการเดินทางมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ มโนรส บริรักษ์อรารินท และคณะ

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความต้องการของผู้ใช้งานตามหลักการอาศัยผู้ใช้งานเป็นศูนย์กลาง (User Centric) ประกอบด้วยแนวทางการศึกษาประสบการณ์ของผู้ใช้งาน (User experience) ในประเด็นคุณลักษณะของแอปพลิเคชัน ความง่ายในการใช้งานแอปพลิเคชัน และการออกแบบแอปพลิเคชันซึ่งประกอบไปด้วย รูปแบบ สี ตัวอักษร การจัดวาง และสัญลักษณ์ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาส่วนติดต่อผู้ใช้งาน (User Interface) ของแอปพลิเคชันให้ตอบสนองความต้องการ ของผู้ใช้งานและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อผู้ใช้งาน

ข้อเสนอแนะ

การแก้ปัญหาที่จอตรดควรนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเชื่อมต่อระหว่างฐานข้อมูลที่จอตรด ของห้างสรรพสินค้าและอุปกรณ์ของผู้ใช้บริการ เพื่อสร้างความสะดวกให้แก่ผู้ให้บริการ อีกทั้งยังเพิ่มความแม่นยำในการระบุตำแหน่งของที่จอตรดที่ยังว่างและตำแหน่งที่ได้ทำการจอตรดไว้

การออกแบบแอปพลิเคชันควรดำเนินตามรูปแบบ สี ตัวอักษร ตามผลการศึกษาที่ได้จากการศึกษาประสบการณ์ผู้ใช้ (User Experience) อาทิเช่น สีโทนเย็นและรูปแบบตัวอักษรที่อ่านง่าย เพื่อความสบายตาของผู้ใช้งาน

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มสถิติขนส่ง กรมขนส่งทางบก. (2565). **จำนวนรถจดทะเบียนสะสม ณ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2565.**

สืบค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2565, จาก <https://web.dlt.go.th/statistics>.

ศูนย์สารสนเทศกรุงเทพมหานคร. (2565). **กรุงเทพฯ ปัจจุบัน.** สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2565, จาก

<https://apps.bangkok.go.th/info/m.info/nowbma/>.

นพรัตน์ พิริยเลิศศักดิ์. (2555). **ที่จอตรดในย่านศูนย์กลางธุรกิจของเมืองเก่า : กรณีศึกษาย่านถนน**

เยาวราช กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

มโนรส บริรักษ์อรารินทร์, จีรวัดน์ นาคสุวรรณ, ชวัลรัตน์ ศรีนวลปาน, บุญนิภา เกี้ยวมาน, แวรุสดี แวขุน.

(2562). อินเทอร์เน็ตทุกสรรพสิ่ง กรณีศึกษา : ระบบลานจอตรดอัจฉริยะ. **การประชุมวิชาการ**

ระดับชาติด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ครั้งที่ 15 (น 36-41). กรุงเทพฯ.

กชพรรณ ยังมี. (2562, กันยายน-ตุลาคม). การออกแบบยูสเซอร์อินเตอร์เฟซเกมที่เหมาะสมกับเด็ก

ประถมศึกษา. **วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University, (12),** น

1552-1570. สืบค้น 29 มีนาคม 2565, จาก <https://he02.tcithaijo.org/index.php/>.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหกิจ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

แนวคิดในการสร้างสรรค์และเรียบเรียงเสียงดนตรีเพลงการแข่งขัน เฟสปิกเกมส์ ประเทศไทย ครั้งที่ 7 ปี พ.ศ. 2542 ของ อุดุลย์ วงศ์แก้ว

Study of Aduon Wongkaeo's Music Compositions and Arrangements for the 7th FESPIC Games, Thailand 1999

ธงชัย เหลืองทอง¹ ราเชนทร์ เหมือนชอบ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดในการสร้างสรรค์และเรียบเรียงเสียงดนตรีเพลงการแข่งขันเฟสปิกเกมส์ ประเทศไทย ครั้งที่ 7 พ.ศ. 2542 ของ อุดุลย์ วงศ์แก้ว โดยพิจารณาองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ลักษณะการสร้างสรรค์เรียบเรียงเสียงดนตรี 2) แนวคิดในการประพันธ์และเรียบเรียงดนตรี และ 3) โครงสร้างทางดนตรีในการประพันธ์และเรียบเรียง ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุดุลย์ วงศ์แก้ว การวิจัยนี้เป็นการวิจัยสร้างสรรค์เชิงคุณภาพ โดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (documentary study) และสัมภาษณ์ผู้ประพันธ์และนักดนตรีที่เกี่ยวข้องในการประพันธ์เพลง จำนวน 5 คน ทำวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ลักษณะการเรียบเรียงเสียงประสานดนตรีเพลงประจำการแข่งขันเฟสปิกเกมส์ ประเทศไทย ครั้งที่ 7 ปี พ.ศ. 2542 ของ อุดุลย์ วงศ์แก้ว จะประพันธ์โดยได้รับอิทธิพลจากดนตรีตะวันตก โดยการวางคอร์ดทำนอง และกระสวนจังหวะตามฉันทลักษณ์ทางดนตรีก่อน เพื่อจะได้มีโครงสร้างของเพลงตามแนวคิดที่วางไว้ 2) แนวคิดในการประพันธ์และการเรียบเรียงดนตรี พิจารณาความสำคัญกับวัตถุประสงค์ในการนำเพลงไปใช้ ว่าแต่งเพื่อใครนำไปใช้ทำอะไร 3) โครงสร้างทางดนตรีเน้นคีตลักษณ์เพลงเป็นแบบ A : B : C ใช้จังหวะแบบดนตรีแจ๊ส-พิวส์ซัน ใช้ทำนองบันไดเสียงแบบ major scale ปกติเป็นหลัก มีโครงสร้างคอร์ดและกระสวนจังหวะชัดเจน และมีการใช้คีตปฏิภาณ (improvise) ในห้องบันทึกเสียง การศึกษานี้ให้ข้อเสนอแนะว่า การประพันธ์เพลงและการเรียบเรียงดนตรีเพื่อการประกวด ควรเน้นที่การฟังง่ายดูเป็นสากลและมีความยิ่งใหญ่ เพื่อให้ประทับใจกรรมการผู้ตัดสินและผู้ฟัง

คำสำคัญ: การประพันธ์เพลง, การเรียบเรียงเสียงประสานดนตรี, อุดุลย์ วงศ์แก้ว, เฟสปิกเกมส์

¹ อาจารย์ สาขาวิชาดนตรีสากล มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม อีเมล: tongchai.l@chandra.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาดนตรีสากล มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Abstract

The purpose of this research was to study Music compositions and arrangements for the 7th the Far East and South Pacific Games for the Disabled or Thailand FESPIC Games which was held in 1999 by Adoon Wongkaeo considering 3 elements which are (1) creative style, (2) concept of composing and arranging, and (3) musical structure. This research is qualitative creative research by collecting data from documentary studies and interviews with composers and musicians involved in composing the music and data analysis using content analysis. The results showed that 1) the arrangement of the music of 7th FESPIC Games Thailand in 1999 was composed influenced by Western music by laying out the chords, melodies and rhythms according to musical prosody first in order to have the structure of the music according to the concept laid down, 2) the concept of composing and arranging music considers the importance and purpose of the music being used, for whom it is composed and what it is used for, and 3) the music structure emphasizes the style of A: B: C composing, using jazz-fusion rhythms, as well as using a normal major scale. There is also a clear chord structure and rhythm, and improvise in the recording room. This study suggests that music composition and arrangement for competitions should focus on easy listening, universality and grandeur to impress judges and listeners.

Keywords: Music Composition, Music Arrangement, Adoon Wongkaeo, FESPIC Games

บทนำ

ดนตรี เป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่มีมนุษย์ได้สร้างสรรค์ปรุงแต่งขึ้น และเป็นเรื่องของสุนทรียศาสตร์ ที่ว่าด้วยความสวย ความงาม ความไพเราะ ซึ่งไม่สามารถถ่ายทอดได้จากคำบอกเล่า การจำ หรือการคิด แต่ต้องอาศัยการรับรู้และสัมผัสด้วยตัวเอง (สายนต์ บุญใบ, 2562) ซึ่งการประพันธ์ดนตรี (music composition) และการเรียบเรียงเสียงประสาน (music arrangement) นับเป็นศาสตร์และศิลป์ ที่นักประพันธ์ผู้สร้างนั้นจะสื่ออารมณ์และความคิดออกมาผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ต่างๆ เพื่อถ่ายทอดให้กับผู้ฟังได้รับทราบเข้าใจถึงอารมณ์ ความหมาย ความคิด รวมถึงจุดประสงค์ในการประพันธ์เพลงนั้นๆ ดนตรีและบทเพลงนอกจากจะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวแล้ว ยังให้ความเพลิดเพลิน และในแต่ละบทเพลง จะให้อารมณ์ความรู้สึกต่างๆแก่ผู้ฟัง เช่น สนุกสนาน ร่าเริง เศร้าโศก เสียใจ บางเพลงได้รับความนิยม เป็นเวลานานนับเป็นร้อย ๆ ปี ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ทำให้แต่ละบทเพลงเกิดความไพเราะมีด้วยกันหลายประการ เช่น ผู้ประพันธ์คำร้อง ทำนอง จังหวะ นักดนตรีผู้ถ่ายทอด และผู้เรียบเรียงเสียงประสาน

เป็นปัจจัยสำคัญในแต่ละบทเพลง ซึ่งในแต่ละบทเพลงมีทั้งเนื้อร้อง ทำนอง จังหวะ และเครื่องดนตรีที่หลากหลาย จำเป็นอย่างยิ่งต้องมี การจัดระเบียบหน้าที่ของแต่ละเครื่องมือให้เหมาะสม มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ประสมประสานกลมกลืน ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้เรียบเรียงเสียงประสานที่จะต้อง ใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์การเรียบเรียงเสียง ประสานเพื่อให้เกิดความไพเราะ (ธงรบ ขุนสงคราม, 2558) ในขณะที่ดนตรีและการกีฬา มีความสัมพันธ์และสนับสนุนกันไป ตามธรรมชาติซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองมีความเกี่ยวข้องจนกลายเป็นประเพณี ของการแข่งขันกีฬา ดังเช่นบทเพลง “Take Me Out to the Ball Game” บทเพลงที่ใช้ในการแข่งขันเบสบอลที่ ผูกขรเพลงไปพร้อมกันในช่วงที่มีการจัดงาน นอกเหนือจาก มาตรฐานดั้งเดิมแล้ว ยังมีการให้ศิลปินที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในปัจจุบัน มีการแสดงสดในรายการกีฬา และมีการพัฒนาแก้ไขบทเพลงดั้งเดิมของพวกเขาให้เป็นรูปแบบการเล่นกีฬามากขึ้น ช่วยเปิดฤดูกาลการแข่งขันกีฬาด้วยการแสดงของพวกเขา ดังนั้นเมื่อพูด ถึงการจับคู่ดนตรีและกีฬา จึงมีปัจจัยที่ต้องพิจารณาความสัมพันธ์ เพื่อให้มั่นใจว่าเหมาะสมที่สุด และทำให้การแสดงดนตรีก็กลายเป็นส่วนหนึ่งของการแข่งขันกีฬาขนาดใหญ่ (ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์, 2560)

การกีฬาและการดนตรีมีการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันได้อย่างลึกซึ้ง โดยที่ทั้งสองมีรากฐานมาจาก เหตุการณ์ที่เต็มไปด้วยชีวิตการแข่งขัน การเฉลิมฉลอง และความบันเทิงอันสะท้อนให้เห็นบุคลิก ของลักษณะประเภทกีฬา ประเภทของกลุ่มผู้ชมที่ชื่นชอบและให้การสนับสนุน บทเพลงมีอิทธิพล ต่อการแสดง ความประทับใจ ความเข้มข้น ความสามัคคีของผู้คนที่มีแนวคิดทางการกีฬาไปใน ทางเดียวกัน และยังสร้างศิลปินที่เป็นตัวแทนของอัตลักษณ์ในแต่ละประเภทของกีฬาอีกด้วย ซึ่งกีฬาเฟสปิกเกมส์ FESPIC Games หรือ การแข่งขันกีฬาคนพิการภาคพื้นตะวันออกไกล และแปซิฟิก ตอนใต้ (Far East and South Pacific Games for the Disabled) เป็นมหกรรมกีฬาหลากหลายชนิด โดยนักกีฬาเป็นผู้พิการจากทั่วเอเชียและโอเชียเนีย เป็นมหกรรมกีฬาคนพิการอันดับสองของโลก รอง จากกีฬาพาราลิมปิก (Paralympic Games) ความเท่าเทียมในโลกหนึ่งเป็นสโลแกนของ FESPIC Games, Bangkok 1999 โดยจัดขึ้นครั้งแรกที่เมืองเบ็บบู จังหวัดโออิตะ ญี่ปุ่น ในปี พ.ศ. 2517 (ค.ศ. 1974) โดยมี นักกีฬาร่วมแข่งขัน 973 คน จาก 18 ประเทศ ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพการแข่งขันกีฬาเฟสปิกเกมส์ ครั้งที่ 7 ปี ค.ศ. 1999 จัดขึ้นที่ กรุงเทพมหานคร และจังหวัดปทุมธานี ระหว่างวันที่ 10 - 16 มกราคม พ.ศ. 2542 (ค.ศ. 1999) ซึ่งคณะกรรมการประชาสัมพันธ์กีฬาเฟสปิกเกมส์ ครั้งที่ 7 ได้จัดประกวดเพลง ประจำการแข่งขัน โดยมีแนวคิด “ความเสมอภาคเป็นหนึ่งเดียวในโลก” หรือ “Equality in One World” เป็นคำขวัญประจำการแข่งขันกีฬาเฟสปิกเกมส์ ครั้งที่ 7 ภายใต้ปรัชญากีฬา คือ การรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย รู้รักสามัคคี มีน้ำใจ ซึ่งล้วนเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดภาพรวมของมิตรภาพ ซึ่งจะไม่มีอุปสรรคใดมาขวาง กันไม่ว่าจะเป็น เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ต่างกัน และความบกพร่องทางร่างกาย เมื่อทุกคนเข้าสู่เฟสปิกเกมส์ ครั้งที่ 7 ทุกคนจะถูกหล่อหลอมให้เข้าสู่แนวร่วมเดียวกัน เป็นน้ำหนึ่งใจ

เดียวกันในที่สุด โดยเป้าหมายของ เฟสปิกเกมส์ ไม่ได้อยู่ที่ การแข่งขันกีฬา คนพิการ และผลแพ้ชนะเท่านั้น แต่มุ่งหวังให้สังคม ได้ตระหนักถึงศักยภาพของคนพิการด้วย เพื่อส่งผลให้เกิดการส่งเสริมคนพิการในทุกๆ ด้าน (Sirinart Tongsir, 1999)

ภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม ปัจจุบันคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ได้ส่งเพลงประจำการแข่งขันกีฬาเฟสปิกเกมส์ ครั้งที่ 7 เข้าประกวดจำนวน 7 เพลง ดังนี้ 1) ความเสมอภาคในเอกภพ 2) มิตรภาพในเอกภพ 3) พลังใจสู้ฝัน 4) จับมือไว้เป็นหนึ่งเดียว 5) Equality in One World 6) Friendship in One World 7) The Power of Mind เพลง ที่ผลิตโดยภาควิชาดนตรี สถาบันราชภัฏจันทรเกษมที่ได้เข้ารอบและได้รับรางวัล มีจำนวน 4 เพลง คือ เพลง ความเสมอภาคในเอกภพ ทำนองและเรียบเรียงดนตรี อุดลย์ วงศ์แก้ว คำร้องโดย ทองคุณ หงส์พันธุ์ เพลง Equality in One World ทำนองและเรียบเรียงดนตรี อุดลย์ วงศ์แก้ว คำร้องโดย สุมาลี ไชยสุภารากุล เพลงพลังใจสู้ฝัน ทำนองและเรียบเรียงดนตรี อุดลย์ วงศ์แก้ว คำร้องโดย ทองคุณ หงส์พันธุ์ และเพลง The Power of Mind ทำนองและเรียบเรียงดนตรี อุดลย์ วงศ์แก้ว คำร้องโดยปกป้อง วงศ์แก้ว ทั้ง 4 เพลง ถูกนำไปผลิตเป็นมิวสิควิดีโอใช้ประกอบการมอบเหรียญรางวัลเกียรติยศให้นักกีฬา

อุดลย์ วงศ์แก้ว เป็นอาจารย์ดนตรี นักวิชาการดนตรี หัวหน้าภาควิชาดนตรีสากล นักดนตรีอาชีพ นักดนตรีในท้องถิ่นที่กเสียง นักเรียบเรียงเสียงประสานดนตรี และโปรดิวเซอร์เพลง อดีตสมาชิกวงดนตรี ฟิงค์แพนเตอร์ วงโอดิสซี มีผลงานเรียบเรียงดนตรีกว่า 1,500 เพลง แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ 1) ผลงานเรียบเรียงดนตรีเชิงพาณิชย์ประมาณ 300 เป็นเพลงของ วงฟรุ๊ตตี้ อัลบั้ม เหมือนนกไร้ปีก คนข้างเคียง อยากบอกรัก (บางส่วน) ฯลฯ โดยผลงานที่จัดเป็นผลงานชิ้นเอกในกลุ่มนี้ คือ ผลงานเรียบเรียงดนตรีของวงโอดิสซี 2) ผลงานเรียบเรียงดนตรีโฆษณาประมาณ 1,000 เพลง ผลงานเพลงโฆษณาที่โด่งดังคือ แพลตปลาทอง, ปุนตราเสื่อ 3) ผลงานเรียบเรียงดนตรีเพื่อการศึกษา 200 เพลง เพลงประจำโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ 4) ผลงานเรียบเรียงดนตรีกับการแข่งขันกีฬาประมาณ 10 เพลง คือ เพลงในการแข่งขันกีฬาเฟสปิกเกมส์ ครั้งที่ 7 และเพลงในการแข่งขันกีฬาสหวิทยาลัยกลุ่มรัตนโกสินทร์ ผลงานการเรียบเรียงดนตรีของ อุดลย์ วงศ์แก้ว ที่เคยได้รับรางวัล ได้แก่ 1) Bangkok Arts Directors' Award หรือ "B.A.D Awards 2 เพลง คือ เพลงโฆษณาปุนตราเสื่อ เพลงโฆษณา 2) รางวัลรองชนะเลิศ ในการประกวดแข่งขันเพลงประกอบการแข่งขันกีฬาเฟสปิกเกมส์ ครั้งที่ 7 คือ เพลงความเสมอภาคในเอกภพ หรือ Equality in One World

ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาแนวคิดในการสร้างสรรค์และเรียบเรียงเสียงดนตรีเพลงการแข่งขันเฟสปิกเกมส์ ประเทศไทย ครั้งที่ 7 ปี พ.ศ. 2542 ของ อุดลย์ วงศ์แก้ว รวมทั้งศึกษาโครงสร้างทางดนตรีในการประพันธ์และเรียบเรียงดนตรีในการประกวดเพื่อให้ประทับใจผู้ฟัง และกรรมกรของ อุดลย์ วงศ์แก้ว

ซึ่งจะทำให้เป็นแนวทางในการทำความเข้าใจการสร้างสรรค์และเรียบเรียงเสียงดนตรี และสามารถนำไปต่อยอดกับการประกวดการประพันธ์และเรียบเรียงดนตรีในการประกวดอื่น ๆ สำหรับผู้ที่สนใจได้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาลักษณะการสร้างสรรค์เรียบเรียงเสียงดนตรีเพลงประจําการแข่งขันเฟสปิกเกมส์ประเทศไทย ครั้งที่ 7 ปี พ.ศ. 2542 ของ อุดุลย์ วงศ์แก้ว
2. ศึกษาแนวคิดในการประพันธ์และเรียบเรียงดนตรีในการประกวดของ อุดุลย์ วงศ์แก้ว
3. ศึกษาโครงสร้างทางดนตรีในการประพันธ์และเรียบเรียงดนตรีในการประกวด เพื่อให้ประทับใจผู้ฟัง และกรรมการของ อุดุลย์ วงศ์แก้ว

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดการสร้างสรรค์เรียบเรียงเสียงดนตรีของเพลงประจําการแข่งขันเฟสปิกเกมส์ ประเทศไทย ครั้งที่ 7 ปี พ.ศ. 2542 ของ อุดุลย์ วงศ์แก้ว ในแงภาพลักษณ์ทัศนคติ แนวคิดในการสร้างสรรค์ เอกลักษณ์และโครงสร้างทางดนตรีในผลงานขอบเขต ด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้ที่เกี่ยวข้องในการประพันธ์คำร้อง ทำนอง และด้านการผลิต จำนวน 5 คน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยสร้างสรรค์เชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการประพันธ์คำร้อง ทำนอง และด้านการผลิต จำนวน 5 คน คือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุดุลย์ วงศ์แก้ว อายุ 68 ปี ผู้เรียบเรียงเสียงดนตรี มีผลงาน
2. รองศาสตราจารย์ประเสริฐ ฉิมท้วม อายุ 62 ปี ผู้บรรเลงแซกโซโฟน
3. นายสมศักดิ์ ท้าวสบาย อายุ 56 ปี ผู้เล่นกีตาร์
4. นายคณิศร พ่วงจิ้น อายุ 50 ปี ผู้บันทึกเสียง
5. รองศาสตราจารย์สุมาลี ไชยศุภรากุล อายุ 67 ปี ผู้ประพันธ์คำร้อง (ภาษาอังกฤษ)

เครื่องมือที่ใช้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ โดยมีวิธีการพัฒนาและหาคุณภาพของเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. นำสารสนเทศที่ได้มาประมวลเข้าด้วยกันโดยทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา เพื่อให้ได้กรอบแนวคิดของแนวคิดในการสร้างสรรค์และเรียบเรียงเสียงดนตรีเพลงการแข่งขันเฟสปิกเกมส์ประเทศไทย ครั้งที่ 7 ปี 2542 ของ อุดลย์ วงศ์แก้ว
3. นำเสนอร่างแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้ไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
4. ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์หรือข้อมูลที่ต้องการในขั้นตอนนี้ได้ประยุกต์ใช้การวิเคราะห์ความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence)
5. นำสารสนเทศที่ได้จากการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิไปใช้ในการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
6. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเบื้องต้นจากโน้ตเพลง ของอุดลย์ วงศ์แก้ว ที่เรียบเรียงไว้สำหรับ การแข่งขันเฟสปิกเกมส์ประเทศไทย ครั้งที่ 7 ปี พ.ศ. 2542
2. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ วารสาร บทความทางวิชาการ และฐานข้อมูลใน อินเทอร์เน็ต
3. การสัมภาษณ์ อุดลย์ วงศ์แก้ว และผู้ที่เกี่ยวข้องในการประพันธ์คำร้อง ทำนอง และด้านการผลิต โดยประสานกลุ่มตัวอย่างเพื่อนัดหมายวัน เวลา และสถานที่การเข้าสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำมาจัดหมวดหมู่เพื่อถ่ายทอดการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ลักษณะของการสร้างสรรค์เรียบเรียงเสียงดนตรีเพลงประกอบการแข่งขันเฟสปิกเกมส์ ครั้งที่ 7 ของ อุดลย์ วงศ์แก้ว
2. แนวคิดในการประพันธ์และเรียบเรียงเสียงดนตรีเพลงประกอบการแข่งขันเฟสปิกเกมส์ ครั้งที่ 7 ของ อุดลย์ วงศ์แก้ว
3. โครงสร้างทางดนตรีในการสร้างสรรค์และเรียบเรียงเสียงดนตรีเพลงประกอบการแข่งขันเฟสปิกเกมส์ ครั้งที่ 7 ของ อุดลย์ วงศ์แก้ว

ผลการวิจัย

1. ลักษณะของการสร้างสรรค์เรียบเรียงดนตรีเพลงประกอบการแข่งขันเฟสปิกเกมส์ ครั้งที่ 7 ของ อุดุลย์ วงศ์แก้ว

ผลการศึกษากการเรียบเรียงดนตรีเพลงประกอบการแข่งขันเฟสปิกเกมส์ พบว่า ลักษณะการเรียบเรียงเสียงประสานดนตรีเพลงประกอบการแข่งขันเฟสปิกเกมส์ ประเทศไทย ครั้งที่ 7 ในปี พ.ศ. 2542 ของ อุดุลย์ วงศ์แก้ว จะประพันธ์โดยได้รับอิทธิพลจากดนตรีตะวันตก โดยการวางคอร์ดทำนองและกระสวนจังหวะตามฉันทลักษณ์ทางดนตรีก่อน เพื่อจะได้มีโครงสร้างของเพลงตามแนวคิดที่วางไว้แล้วจึงใส่คำร้อง ส่วนรายละเอียดดนตรีปลีกย่อยจะเว้นไว้ให้มีพรโหว้ในการบันทึกเสียง

A (Female)

Gm Dm Eb F Bb Dm

ก้อ พ - ลัง รวม แรง สอง แสง ศรีท-ธา__ สร้าง สา - มัค-คี ไม่ มี เสื่อม คลาย

รวม เฝ้า พันธุ์ สร้าง สรรค์ จิต ใจ__ สาย ไย ผูก พันธุ์

B (Male)

Bb Bbmaj7 Bb Bbmaj7 Bb Bb7

มา ไกล แสน ไกล__ อบ ลู่ น ไป แสน นาน__ เพราะ สะ - พาน เขื่อม ใจ ดิด กัน จิต

และ ภาย สัม - พันธุ์__ สร้าง วิญ-ญาณ สม - บุรณ__ ก้อ กุล กัน มั่น คง

C (Chorus)

Bb Gm11 Eb F

เฟส ปิก พลึก เกมส์ ก็ ฟ้า__ นา มา ซึ่ง ความ กลม เกสียว

เส-มอ ภาค จาก โลก ไบ เดียว__ ผูก เกสียว ให้ มั่น ยืน ยง

เฟส ปิก เอ - ก ภาพ ด้า รงค์__ มั่น คง นี รัตนร์

ภาพที่ 1 การใช้คอร์ดในเพลง ความเสมอภาคในเอกภาพ

2. แนวคิดในการประพันธ์และเรียบเรียงดนตรีเพลงประกอบการแข่งขันเฟสปิกเกมส์ ครั้งที่ 7 ของ อุดลย์ วงศ์แก้ว

นอกจากจะใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการประพันธ์ดนตรีแล้ว อุดลย์ วงศ์แก้ว ยังให้ความสำคัญกับวัตถุประสงค์ในการนำเพลงไปใช้ ว่าแต่งเพื่อใคร นำไปใช้ทำอะไร เพลงในการแข่งขันกีฬาเฟสปิกเกมส์ เน้นความสำคัญว่าต้องฟังง่าย ดูเป็นสากล มีความยิ่งใหญ่ เพราะเพลงจะถูกนำไปใช้ในสนามกีฬากลางแจ้งที่โล่ง คำว่า ‘เฟสปิก’ ต้องชัดเจน ไม่เพี้ยนตามทำนอง และโดดเด่นอยู่ในท่อนฮุคของเพลง โดยคำว่า ‘เฟส’ ต้องเสียงสูงและ ‘ปิก’ ต้องเสียงต่ำ โดยเพลง ความเสมอภาคในเอกภาพ หรือ Equality In One World เป็นเพลงป็อบที่ฟังง่าย ผู้ฟังจะจำได้เร็ว

5

System 1 (Measures 29-36):

Lead Vocal: เฟส ปิก พลิก เกมส์ กีฬา นำมาซึ่งความกลมเกลียว

Backing Vocals: เฟส ปิก พลิก เกมส์ กีฬา นำมาซึ่งความกลมเกลียว

System 2 (Measures 37-44):

Lead Vocal: เฟส ปิก เอ - ก ภาพ ดำรงค์ มั่นคง นิรันดร์

Backing Vocals: เอ - ก ภาพ ดำรงค์ มั่นคง นิรันดร์

ภาพที่ 2 การวางตำแหน่งของโน้ตเพื่อให้คำร้องเด่นชัด

3. โครงสร้างทางดนตรีในการสร้างสรรค์และเรียบเรียงดนตรีเพลงประกอบการแข่งขันเฟสปิกเกมส์ ครั้งที่ 7 ของ อุดลย์ วงศ์แก้ว

โครงสร้างทางดนตรีในการสร้างสรรค์และการเรียบเรียงดนตรีเพลงประจำการแข่งขันเฟสปิกเกมส์ ประเทศไทย ครั้งที่ 7 ปี พ.ศ. 2542 สรุปได้ว่า

3.1 คีตลักษณ์ เพลงความเสมอภาคในเอกภพหรือ Equality in One World เป็นเพลงที่มีทำนองแบ่งออกเป็น 3 ส่วน มีคีตลักษณ์เป็นแบบ A : B : C

13 **A** (Female)

ก่อ พ - ลัง ร่วม แรง สอง แสง ครีท-ธา สร้าง สา - มัค-คิ ไม่ มี เสื่อม คลาย

21 **B** (Male)

มา โกล แสน โกล อม อุ่น ไป แสน นาน เพราะ สะ - พาน เข้ม ใจ ดิด กัน จิด

29 **C** (Chorus)

เฟส ปิก พลัง เกมส์ ก็ ฟ้า นำ มา ซึ่ง ความ กลม เกี้ยว

ภาพที่ 3 คีตลักษณ์ A : B : C

3.2 การดำเนินคอร์ด (Chord Progression) เป็นการนำคอร์ดมาวางเรียงต่อเนื่องกันบนทำนอง เพื่อกำหนดเสียงประสานให้ผู้ฟังมีจินตนาการ รู้สึกถึงสีสันเสียง และความไพเราะ ที่ได้รับฟังจากคอร์ดที่ได้จัดวางไว้ (สมชาย รัตมี, 2559) เพลงความเสมอภาคในเอกภพหรือ Equality in One World ใช้รูปคอร์ดธรรมดา ไม่ซับซ้อน เป็นการเรียบเรียงดนตรีที่ใช้โปรเกรสชันคอร์ดแบบเพลงสมัยนิยม (popular) ทั่วไป ไม่ได้ใช้คอร์ดซับซ้อน

A (Female)

Lead Vocal

Piano: Gm Dm Eb F Bb Dm

ก้อ พ - ลัง รวม แร่ง สอง แสง ครัท-ธา... สร้าง สา - มัค-คี ไม่ มี เสื่อม คลาย

Lead Vocal

Piano: Eb F Dm Gm Gm Cm F

รวม เฝ่า พันธุ์ สร้าง สรรค์ จิต ใจ... สาย ไย ผูก พันธ

ภาพที่ 4 การดำเนินคอร์ด (Chord Progression)

4.3 จังหวะ เพลงความเสมอภาคในเอกภพหรือ Equality in One World ใช้จังหวะแบบดนตรี jazz- fusion แต่เพลงนี้จะเน้นหนักที่ beat ที่ 4 เท่านั้น ไม่เหมือนดนตรี jazz - fusion ทั่วไปที่จะเน้นจังหวะที่ 2 กับ 4

Drums

ภาพที่ 5 รูปแบบของการเน้นจังหวะ

4.4 ทำนอง เพลงความเสมอภาคในเอกภพหรือ Equality in One World ใช้บันไดเสียงแบบ major scale เป็นหลัก มีเพียงบางช่วงที่จะต้องตัด melody โน้ตตัวที่ 4 ของบันไดเสียงขึ้นไปครึ่งเสียง เพื่อให้สอดคล้องกับคอร์ด 2 ที่เปลี่ยนจาก minor ให้เป็น major

Bb Ebmaj C F

ภาพที่ 6 การเปลี่ยนคอร์ดจาก minor ให้เป็น major

4.5 การเลือกใช้เครื่องดนตรี ส่วนใหญ่จะเป็นเสียงจาก sound card ที่เป็นเสียงเครื่องดนตรีพื้นฐานของเพลงป๊อป เช่น พวกเสียง string เสียง brass ที่เป็นเสียงเครื่องดนตรีจริงก็คือเสียงแซกโซโฟนกับเสียงกีตาร์ไฟฟ้า

4.6 เอกลักษณ์ ของผลงานการเรียบเรียงดนตรีเพลงเฟสปิกๆ ของ อุดุลย์ วงศ์แก้ว คือแนวคิดในการเรียบเรียงดนตรีต้องตอบโจทย์ตามวัตถุประสงค์ที่จะนำเพลงไปใช้ ทำนองต้องโดดเด่นและไม่เพี้ยน โครงสร้างคอร์ดและกระสวนจังหวะชัดเจน รายละเอียดปลีกย่อยจะมีลักษณะการใช้คีตปฏิภาณ (improvise) ในห้องบันทึกเสียงเพื่อให้มีความเป็นธรรมชาติของการบรรเลงดนตรี โดยการคิดแนวทำนองขึ้นใหม่จากแนวทำนองหลัก บางตอนก็ไม่ได้นำโน้ตจากทำนองต้นฉบับมาใช้ แต่ให้มีการบรรเลงโดยยึดตามลักษณะของคอร์ดที่ใช้ในเพลงเป็นหลัก ซึ่งเป็นวิธีการบรรเลงที่ได้รับความนิยมจากศิลปินที่มีชื่อเสียงหลายคน (ธีรัช เล่าหิวัระพานิช, 2557)

อภิปรายผล

1. ลักษณะการเรียบเรียงเสียงประสานดนตรีเพลงประจำการแข่งขันเฟสปิกเกมส์ ประเทศไทย ครั้งที่ 7 ปี พ.ศ. 2542 ของ อุดุลย์ วงศ์แก้ว จะประพันธ์โดยได้รับอิทธิพลจากดนตรีตะวันตก โดยการวางคอร์ดทำนอง และกระสวนจังหวะตามฉันทลักษณ์ทางดนตรีก่อน เพื่อจะได้มีโครงสร้างของเพลงตามแนวคิดที่วางไว้ วิธีการประพันธ์เพลงและการเรียบเรียงดนตรีเพื่อการประกวดเน้นที่เรื่องการฟังง่าย เพราะเป็นดนตรีสมัยนิยม (Popular Music) ซึ่งเป็นดนตรีที่ได้รับความนิยมในสังคมส่วนใหญ่ของกลุ่มชนหรือเชื้อชาติต่าง ๆ ตามยุคสมัยนั้นๆ มีหมายความใกล้เคียงกันกับดนตรีประจำชาติที่เรียกว่า Traditional Music เช่น ในสมัยรัชกาลที่ 6 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ดนตรีไทยเดิมซึ่งถือว่าเป็นดนตรีประจำชาติของไทยได้รับความนิยมมาก เหล่าเชื้อพระวงศ์หรือเจ้านายชั้นสูงต่างมีวงดนตรีไทยเป็นของตนเอง นักดนตรีล้วนมีความสามารถมากจนได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์ให้มีตำแหน่งทางราชการ หรือในวัฒนธรรมตะวันตก หากย้อนเวลากลับไปในยุคคลาสสิกซึ่งอยู่ในช่วงประมาณ ค.ศ. 1750-1820 ดนตรีที่ประพันธ์ขึ้นอย่างมีระเบียบแบบแผนเพื่อการฟังโดยเฉพาะ ซึ่งมีอยู่หลายรูปแบบ เช่น บทเพลงที่เรียกว่า คอนแชร์โต ซิมโฟนีฯ ซึ่งบรรเลงโดยวงดนตรีขนาดใหญ่ที่เรียกว่าวงออร์เคสตร้านั้นได้รับความนิยมมาก มีผู้ประพันธ์เพลงที่มีความสามารถเกิดขึ้นมากมายในยุคสมัยนั้น ดังนั้นลักษณะดนตรีแบบนี้จึงถือได้ว่าเป็นดนตรีสมัยนิยมได้ในยุคนั้น ซึ่งจะมีความแตกต่างจากดนตรีศิลป์ (Art Music) ที่มีรูปแบบการเรียบเรียงที่มีความซับซ้อนกว่ามาก ซึ่งสอดคล้องกับ Miffleton Richard & Manuel Peter (2001) กล่าวว่าดนตรีสมัยนิยมสามารถเข้าถึงกลุ่มคนฟังจำนวนมากได้ทันที โดยเฉพาะเป็นผู้ฟังที่ไม่ได้มีความรู้ทางดนตรีมากนัก แต่ในขณะเดียวกันต้องมีความเป็นสากลทั้งเนื้อร้อง ทำนอง และมีความยิ่งใหญ่จากการประสาน

เสียงดนตรี การขับร้อง และการแสดงท่วงทำนองของเพลง เพื่อให้ประทับใจกรรมการผู้ตัดสินและผู้ฟัง รวมทั้งผู้สร้างสรรค์เพลงต้องศึกษาวัตถุประสงค์ในการนำเพลงไปใช้เป็นสำคัญ

2) แนวคิดในการประพันธ์และการเรียบเรียงดนตรี พิจารณาความสำคัญกับวัตถุประสงค์ในการนำเพลงไปใช้ ว่าแต่งเพื่อใครนำไปใช้ทำอะไร โดยเพลงในการแข่งขันกีฬาเฟสปิกเกมส์ เน้นความสำคัญว่าต้องฟังง่าย ดูเป็นสากล มีความยิ่งใหญ่ เพราะเพลงจะถูกนำไปใช้ในสนามกีฬากลางแจ้งที่โล่ง คำว่า ‘เฟสปิก’ ต้องชัดเจน ไม่เพี้ยนตามทำนอง และโดดเด่นอยู่ในท่อนฮุคของเพลง โดย คำว่า ‘เฟส’ ต้องเสียงสูงและ ‘ปิก’ ต้องเสียงต่ำ สอดคล้องกับคุณสมบัติของเสียงดนตรี เสียงที่จัดว่าเป็นเสียงดนตรีได้นั้น ต้องประกอบด้วยคุณสมบัติพื้นฐาน คือ 1) ระดับเสียง (Pitch) คือ ระดับความสูง – ต่ำ ของเสียงในการพูดคุย หรือการสนทนาของมนุษย์เราทุกครั้งที่ เราจะพบว่า มีความแตกต่างของระดับเสียงชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้ภาษาไทยจะเห็นได้ชัดเจนว่า มีการผันเสียงของวรรณยุกต์ ทำให้เกิดเสียงสูง – ต่ำ ทำให้ความหมายแตกต่างกันออกไป เช่น ปา ป่า ป้า เป็นต้น แต่ถ้าการพูดของมนุษย์ไม่มีความแตกต่างของระดับเสียงสูง – ต่ำ การพูดคือนั้นคงเป็นสิ่งที่น่าเบื่อและคงไม่มีเสียงดนตรีจนถึงปัจจุบัน และ 2) ความดัง – ค่อย (Dynamics) ความดังและความค่อยในทางดนตรี เรียกว่า “Dynamic” เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในทางดนตรี มีความสัมพันธ์กับช่วงกว้างของคลื่นเสียง (Amplitude) ในการสั่นสะเทือนที่ทำให้เกิดเสียงนั้น ๆ ช่วงกว้างมากเสียงจะดังและช่วงกว้างน้อยเสียงจะเบา (อนงค์สุลักษณ์ ใยลออ, 2555) รวมทั้งเพลง ความเสมอภาคในเอกภพ หรือ Equality In One World เป็นเพลงป๊อปที่ฟังง่าย ผู้ฟังจะจำได้เร็ว เป็นเพลงหรือดนตรีสมัยนิยม ที่ฟังง่าย ไม่สลับซับซ้อนและมีโครงสร้างของเมโลดี้ที่ฟังแล้วไพเราะติดหูคนฟัง เพลงป๊อป หรือดนตรีป๊อปได้รวบรวมแนวดนตรีที่พัฒนามาจากเพลงแนวร็อก แอนต์โรลล์และแนวบลูส์ โดยดนตรีแนวป๊อปได้รวบรวมเอาความหลากหลายของแนวดนตรีมารวมกัน เป็นต้นว่า ดนตรีแนวร็อก, ฮิปฮอป, เร้กเก้, แดนซ์, อาร์แอนด์บี, ฟังก์ หรือแม่แต่โฟล์ก

3) โครงสร้างทางดนตรีเน้นคีตลักษณ์เพลงเป็นแบบ A : B : C ใช้จังหวะแบบดนตรีแจ๊ส-พิวส์ชั้น ใช้ทำนองบันไดเสียงแบบ major scale ปกติเป็นหลัก มีโครงสร้างคอร์ดและกระสวนจังหวะชัดเจน และมีการใช้คีตปฏิภาณ (improvise) ในห้องบันทึกเสียง โดยการทำนองบันไดเสียงแบบ Major Scale หากกล่าวถึงอารมณ์ และการแสดงออกของโมดหลักทั้ง 5 ชนิด คือไอโอเนียน โหมด เป็นโหมดที่ให้อารมณ์ความรู้สึกที่สดใส เข้มแข็ง สง่า Major Scale มีรากฐานมาจาก ไอโอ เนียนโหมด ดังนั้นบทเพลงที่ต้องการความสง่า เข้มแข็ง สนุกสนาน จึงนิยมใช้ Major Scale ซึ่งการแข่งขันกีฬาเฟสปิกเกมส์ ประเทศไทย ครั้งที่ 7 มีแนวคิด “ความเสมอภาคเป็นหนึ่งเดียวในโลก” หรือ “Equality in One World” เป็นคำขวัญประจำการแข่งขันกีฬาเฟสปิกเกมส์ ครั้งที่ 7 ภายใต้ปรัชญากีฬา คือ การรู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย รู้รักสามัคคี มีน้ำใจ ซึ่งล้วนเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดภาพรวมของมิตรภาพ ที่ไม่มีอุปสรรคใดๆ มาขวางกั้นไม่ว่าจะเป็น เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ต่างกัน และความบกพร่อง

ทางร่างกาย เมื่อทุกคนเข้าสู่เฟสปิกเกมส์ ครั้งที่ 7 ทุกคนจะถูกหล่อหลอมให้เข้าสู่แนวร่วมเดียวกัน เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในที่สุด โดยเป้าหมายของ เฟสปิกเกมส์ ไม่ได้อยู่ที่ การแข่งขันกีฬาคนพิการ และผลแพ้ชนะเท่านั้น แต่มุ่งหวังให้สังคม ได้ตระหนักถึงศักยภาพของคนพิการด้วยเพื่อส่งผลให้เกิดการส่งเสริมคนพิการในทุกๆ ด้าน (Sirinart Tongsir, 1999)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

การประพันธ์เพลงและการเรียบเรียงดนตรีเพื่อการประกวด ควรเน้นที่การฟังง่าย ความเป็นสากล และมีความยิ่งใหญ่ เพื่อให้ประทับใจกรรมการผู้ตัดสินและผู้ฟัง อย่างไรก็ตามองค์ประกอบหรือรูปแบบการเรียบเรียงดนตรีจะเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทสังคมและความนิยมของผู้ฟัง ดังนั้นควรมีการทำวิจัยการประพันธ์เพลงและการเรียบเรียงดนตรีเพื่อการประกวดในสมัยปัจจุบัน เปรียบเทียบกับงานวิจัยเรื่องนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการเรียนการสอน

การสอนการประพันธ์เพลง และการเรียบเรียงดนตรีเพื่อการประกวดให้ได้ประสิทธิผล ต้องประกอบด้วยทักษะส่วนต่อหลายประการ เช่น ความรู้ในเชิงทฤษฎีดนตรี ฝีมือในการบรรเลงเครื่องดนตรี เพื่อให้มีหลักในการเรียบเรียงดนตรีที่ดี และถูกต้องผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนในสร้างความรู้ความเข้าใจใหม่ด้วยตนเองจากโจทย์หรือเงื่อนไขที่ผู้สอนสร้างขึ้น โดยผู้สอนกำหนดสิ่งแวดล้อม แล้วให้ผู้เรียนฝึกตีความหมายว่าจะต้องเรียบเรียงดนตรีเช่นใด จึงจะตอบโจทย์ที่ผู้สอนกำหนด เริ่มจากกำหนดเงื่อนไขอย่างละเอียด แล้วค่อย ๆ ลดเงื่อนไขให้เหลือน้อยลงเรื่อยๆ เพื่อให้ผู้เรียนจะมีประสบการณ์ในการตีความเงื่อนไขเป็นความรู้ใหม่ได้รวดเร็ว

เอกสารอ้างอิง

- เด่น อยู่ประเสริฐ. (2564). งานวิจัยสร้างสรรค์การประพันธ์เพลงและการเรียบเรียงเสียงประสาน: “โอเวอร์ซีส์แอดแวนเจอร์ทราเวล” สำหรับวงแจ๊สออร์เคสตรา. *วารสารดนตรีและการแสดง*, 7 (1), น. 110-119.
- ธีรัช เล่าหิระพานิช. (2557). การอิมโพรไวส์ด้วยวิธีการพัฒนาจากแนวทำนองหลักของลี โคนิทซ์ในบทเพลง สเตลลาบายสตาร์ไลท์. *วารสารดนตรีรังสิต*, 9 (1), น. 1-19.
- ธงรบ ขุนสงคราม (2558). *แนวคิดการเรียบเรียงเสียงประสานเพลงไทยลูกทุ่งของศิลปินแห่งชาติ ประยงค์ ชื่นเย็น*. มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์. (2560). บทบาทของดนตรีกับการกีฬา. *Mahidol Music Journal Vol.1 No. 1: March – August 2018*.
- เศรษฐศักดิ์ ไสวงาม และ เฉลิมศักดิ์ พิกุลศรี. (2563). แนวคิดและการประพันธ์ดนตรีสำหรับกีตาร์ ฟิงเกอร์สไตล์ ของ พิจักษณ์ วีระไทย. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 12 (2), น. 1-21.
- สมชาย รัศมี. (2559). *การเรียบเรียงเพลงสมัยนิยม*. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- สายันต์ บุญใบ. (2562). การพัฒนาการประพันธ์เพลงสมัยนิยมของนักศึกษาสาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 16 (75), น. 124-130.
- Master Class Staff. (2022). *Jazz Fusion Guide: A Brief History of Jazz Fusion*. Retrieved April 14, 2022, from <https://www.masterclass.com/articles/jazz-fusion>.
- Miffleton, Richard, Manuel Peter. (2001). *Popular music: The new grove dictionary of music and musicians*. NewYork: Oxford University Press.
- Sirinart Tongsiri.(1999). *Sports for the Person with a Disability The 7th FESPIC Games in Bangkok*, Thailand. *Asia and Pacific Journal on Disability*

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหกิจ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

นวัตกรรมจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ในอำเภอชางกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

Sustainable Tourism Business Management Innovation

in Chang Klang District Nakhon Si Thammarat Province

กุลวดี จันทร์วิเชียร¹ เตชิตา สุทธิรักษ์²

บทคัดย่อ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ให้ข้อมูลว่า ททท.เตรียมแผนสำหรับพลิกโฉม การท่องเที่ยวไทย โดยวางธีมใหม่ในการปรับยุทธศาสตร์ไปสู่การท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน หรือ high-value & sustainable tourism ภายใต้แผน 3R ประกอบด้วย 1.Reopen ซึ่งเป็นช่วงทดลองเปิดภายใต้นโยบาย Phuket Sandbox 2.Recover เป็นช่วงการเปิดประเทศเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2564 และ 3.Resilient เป็นช่วงการส่งเสริมการท่องเที่ยวไปสู่การท่องเที่ยวเชิงคุณภาพและความยั่งยืน เนื่องจากยังขาดการเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวรองที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ และการขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีจากทั้งภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น

นครศรีธรรมราช จัดเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามทั้งด้านวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยมีจุดเด่นของจังหวัด คือ สถานที่ท่องเที่ยวใน อำเภอชางกลาง แต่เอกลักษณ์ของอำเภอยังไม่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวได้ ผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรม การตัดสินใจและทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวอำเภอชางกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว และแนวทางในการสร้างนวัตกรรมจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอำเภอชางกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวอำเภอชางกลาง ไม่ได้มีความต้องการเดินทางมาด้วยตนเอง แต่เป็นการมาตามคำชวนของเพื่อนที่เป็นเจ้าถิ่น

¹ อาจารย์ ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช E-mail : kunwadee_sri@nstru.ac.th

² อาจารย์ ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช E-mail : taechita_sut@nstru.ac.th

หรือเป็นการท่องเที่ยวในรูปแบบของจุดแวะพักก่อนเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่อื่นๆ ส่วนกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ยังไม่เคยเดินทางมาท่องเที่ยว ให้เหตุผลว่ามีการรับรู้เกี่ยวกับข้อมูลการท่องเที่ยวของอำเภอช้างกลางน้อยเกินไป

ดังนั้น แนวทางในการสร้างนวัตกรรมเพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยว คือ การรวมกลุ่มของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในรูปแบบของเครือข่าย โดยร่วมกันสร้างแบรนด์ให้กับสถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอช้างกลาง ผ่านเรื่องเล่าตำนานและประวัติศาสตร์ และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยเปิดมุมมองใหม่ รวมถึงจัดทำเว็บไซต์เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และมั่นใจได้ว่าอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราชจะเป็นตัวเลือกหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ไม่ทำให้ผิดหวัง

คำสำคัญ: นวัตกรรม, การจัดการธุรกิจ, การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Abstract

Tourism Authority of Thailand (TAT) provides information that TAT prepares plans to transform Thai tourism. By setting a timeline to adjust the strategy towards tourism that focuses on quality and sustainability or high-value & sustainable tourism under the 3R plan consisting of 1.Reopen, which is an open trial period under the Phuket Sandbox 2 policy. 2.Recover is the period of opening the country on 1 November 2021 and 3.Resilient is the period to promote tourism towards qualitative and sustainable tourism. Because there is still a lack of connection between tourist attractions and routes to secondary attractions, it is not effective. and the lack of good public relations from both the government and the central and local Nakhon Si Thammarat is classified as one of the provinces with beautiful tourist attractions both in terms of culture and natural attraction the highlight of the province is the tourist attractions in Chang Klang District. But the identity of the district is still unable to attract tourists to travel. The objectives of this research are 1) to study decision-making behaviors and attitudes of tourists traveling to tourist attractions in Chang Klang District. Nakhon Si Thammarat Province 2) to study decision-making behaviors and attitudes of tourists who have traveled to tourist attractions in Chang Klang District Nakhon Si Thammarat Province.

The study found that The sample of tourists who travel to tourist attractions in Chang Klang District do not need to travel by themselves. But come at the invitation of a local friend or as a tour in the form of a stopover before leaving. Others, as for tourists who have never traveled to travel The reason was that there was too little awareness about the tourism information of Chang Klang District.

Therefore, an innovative approach to tourism management is to integrate tourism-related businesses in the form of a network. By jointly building a tourist brand in Chang Klang District through stories, legends, history and tourism activities that help open new perspectives including creating a website to promote tourism in Chang Klang District Nakhon Si Thammarat Province to provide information to tourists for decision making and Make sure that Chang Klang District, Nakhon Si Thammarat Province it will be one of the travel options that will not disappoint.

Keywords: Innovation, Management, Sustainable Tourism

บทนำ

ธุรกิจท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยเป็นอย่างมาก โดยในปีพ.ศ. 2562 ประเทศไทย มีนักท่องเที่ยวเข้าเฉลี่ย 109,040 คนต่อวัน นักท่องเที่ยวต่างชาติมีจำนวนมากถึง 39.8 ล้านคน รายได้จาก นักท่องเที่ยวต่างชาติคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12 ของจีดีพี เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ธุรกิจท่องเที่ยวทั่วโลกได้รับผลกระทบอย่างหนัก นักท่องเที่ยวต่างชาติไม่เดินทางเข้ามาในประเทศไทย ตั้งแต่ เดือนเมษายน พ.ศ. 2563 จีดีพีในช่วงไตรมาสที่ 2 ของปีพ.ศ. 2563 ตีดลง 12.1% นับเป็นการตีดลงต่ำสุด ในรอบปี ธุรกิจท่องเที่ยวของไทยยังมีข้อจำกัด เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังประเทศไทยมีการกระจุกตัวในเชิงสัญชาติ โดยเฉพาะประเทศจีน การท่องเที่ยวของไทยพึ่งพาเศรษฐกิจจีนอย่างมาก รายได้จาก นักท่องเที่ยวชาวจีนคิดเป็นร้อยละ 28 ของรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติทั้งหมด แต่ในปีพ.ศ. 2563 จำนวน นักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้าประเทศไทยในช่วงเดือนมกราคม-มิถุนายนมีเพียง 1,247,564 คน สร้างรายได้ 57,199.58 ล้านบาท ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันในปีพ.ศ. 2562 ที่มีนักท่องเที่ยวชาวจีนจำนวนมากถึง 5,650,474 คน และสร้างรายได้สูงถึง 274,367.49 ล้านบาท จำนวนนักท่องเที่ยวจีนลดลงร้อยละ 77.92 และ รายได้จากนักท่องเที่ยวจีนลดลงร้อยละ 79.15 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างมาก

การท่องเที่ยวของไทยก็ยังคงมีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคสำคัญจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในการรับมือ สถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ผันตัวอย่างเปราะบาง ในสถานการณ์ที่ธุรกิจท่องเที่ยวได้รับผลกระทบอย่างหนัก

ภาคธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวล้วนได้รับผลกระทบตามไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นโรงแรมที่พัก การค้าปลีก ภัตตาคาร การขนส่งทางบก หรือการขนส่งทางอากาศ อุตสาหกรรมต่างๆ ล้วนได้รับผลกระทบ (Forbes Thailand.,2563)

การท่องเที่ยวอีกประเภทหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก คือ การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืน พัฒนาบูรณะฟื้นฟูมรดกและสินทรัพย์ทางวัฒนธรรมทั้งในเขตเมืองและนอกเมืองเพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวใหม่ สร้างแหล่งจับจ่ายซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยว โดยจะส่งเสริมบทบาทเอกชนร่วมกับชุมชนในการรักษาแหล่งท่องเที่ยวในการเพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นถึงสภาพปัญหาการท่องเที่ยวในอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ยังไม่มีบทบาทในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เด่นชัด ทั้งนี้ทางคณะผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงนวัตกรรมของการสร้างให้เกิดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวใหม่ สร้างแหล่งจับจ่ายซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยว

ดังนั้นเพื่อเพิ่มรายได้ทางการท่องเที่ยวให้กับชุมชนในอำเภอช้างกลาง และรายได้ให้แก่การท่องเที่ยว คณะผู้วิจัยจึงควรพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ผ่านการสร้างนวัตกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อยกระดับคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยให้เพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว พร้อมทั้งให้สอดคล้องกับการพัฒนาสังคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจและทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว และแนวทางในการสร้างนวัตกรรมการจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอำเภอช้างกลาง

ขอบเขตการวิจัย

ด้านประชากรการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆที่อยู่ในอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยเลือกตามความสะดวก ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีแบบแผน โดยมีการกำหนดแบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติที่ส่งผลต่อการตัดสินใจที่เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่อยู่ในอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. ตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก เลือกตัวอย่างโดยสมัครใจ

3. ตัวแทนชุมชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่เป็นพื้นที่ท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นผู้ที่รู้ข้อมูลการจัดการการท่องเที่ยว ภายในชุมชน โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

ด้านพื้นที่การวิจัย คือ แหล่งท่องเที่ยวอยู่ในอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช เช่น วัดธาตุน้อย, วัดสวนขัน, ช้างกลาง แคมป์ปิ้ง, น้ำตกท่าแพ, วัดหน้าเขาเหมน, วัดหลักช้าง, จุดชมวิวเขาเหมน, เขาเหมน รีสอร์ท, COPTER Chill RESORT, เรินเเมอ, ChanYa Forest, Lyn Cafe', Dahla Café & Resort รวม 13 แหล่ง

นิยามศัพท์

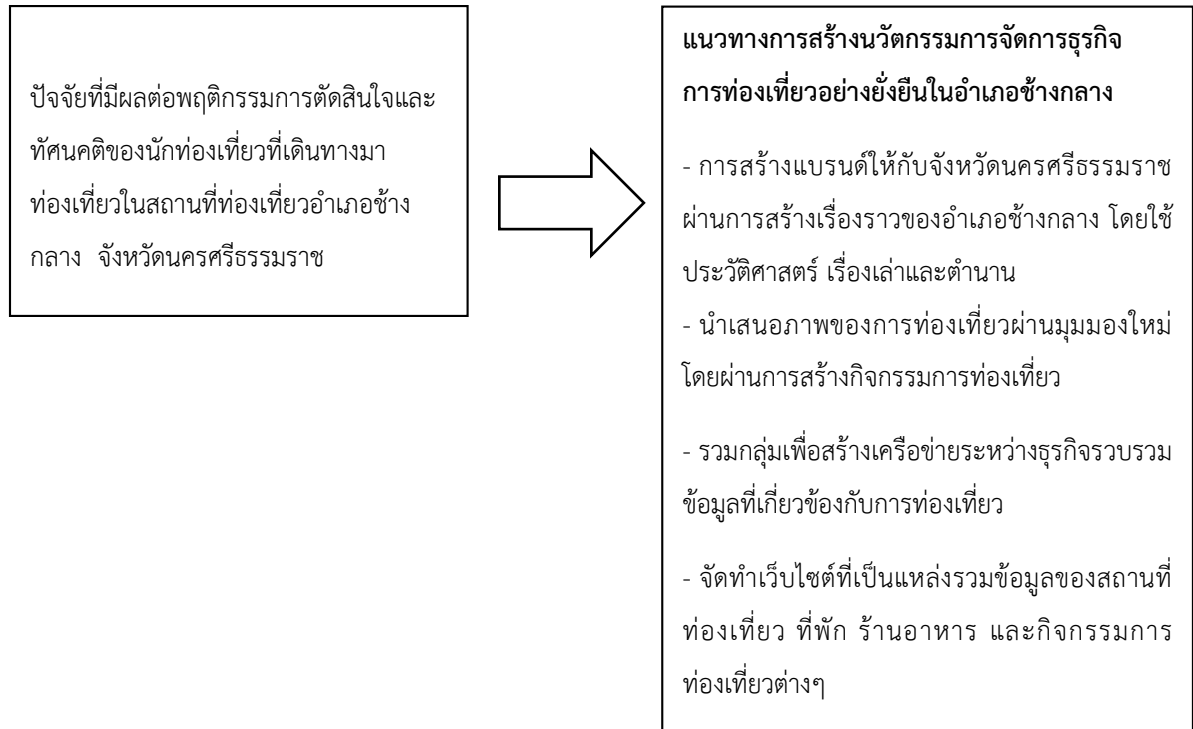
1. นวัตกรรม หมายถึง การทำงานสิ่งต่างๆด้วยวิธีใหม่ๆและยังอาจหมายถึงการเปลี่ยนแปลงทางความคิด การผลิต กระบวนการ หรือองค์กร ความคิดริเริ่ม และนวัตกรรม อันหมายถึงความคิดริเริ่มที่นำมาประยุกต์ใช้อย่างสัมฤทธิ์ผล (Mckeown, 2008)

2. การจัดการธุรกิจ หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ร่วมมือกัน ดำเนินกิจกรรมหรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการและทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัด

3. การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่สนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยวและผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว โดยเน้นการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้สามารถรักษาความมั่นคงของระบบนิเวศ ตลอดจนวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชนเพื่อประโยชน์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต (WTO, 1998)

4. อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช หมายถึง เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดนครศรีธรรมราช เดิมเป็นเขตท้องที่ของอำเภอฉวางทั้งหมด ก่อนที่จะขอจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอ โดยการปกครองบางส่วนออกจากอำเภอฉวางในวันที่ 26 มิถุนายน 2539 และยกฐานะเป็นอำเภอ ในวันที่ 8 กันยายน 2550

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง นวัตกรรมจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จัดทำในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีในการเก็บข้อมูล ได้แก่ การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีแบบแผน โดยมีการกำหนดโครงสร้างในการสัมภาษณ์ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม มีลำดับขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. การนำเสนอข้อมูล

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ เพื่อประกอบการวิเคราะห์ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการรวบรวมข้อมูลให้ครบถ้วน จึงกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยแต่ละข้อตามแนวทาง ดังต่อไปนี้

1. นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆที่อยู่ในอำเภอช้างกลาง จังหวัด นครศรีธรรมราช โดยเลือกตามความสะดวก ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีแบบแผน โดยมีการกำหนด แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติที่ส่งผลต่อการตัดสินใจที่เดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่อยู่ในอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 30 คน

2. ตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก เลือกตัวอย่างโดยสุ่มใจ จำนวน 10 คน ผู้ประกอบการ ช้างกลาง แคมป์ปิ้ง, เขาเหมน รีสอร์ท, COPTER Chill RESORT ,เรินเฉอ ,ChanYa Forest, Lyn Cafe' ,Dahla Café & Resort

3. ตัวแทนชุมชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่เป็นพื้นที่ท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นผู้ที่รู้ข้อมูลการจัดการ การท่องเที่ยวภายในชุมชน โดยเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 10 คน เป็นชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนในชุมชน

โดยคำถามที่ใช้ถามในกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจะอ้างอิงตามทฤษฎีกระบวนการตัดสินใจ ของนักท่องเที่ยว 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรับรู้ความต้องการ การค้นหาข้อมูล การประเมินทางเลือก การตัดสินใจซื้อ และพฤติกรรมหลังการซื้อ

ส่วนคำถามในกลุ่มของตัวแทนผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว และตัวแทนชุมชน จะอ้างอิงตามแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ตามองค์ประกอบ 5 A's ได้แก่ ทัศนคติ การเข้าถึง ที่พัก สิ่งดึงดูดใจ และการประชาสัมพันธ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์

- ประเด็นหลักของการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยว ได้แก่ การตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว ทัศนคติ ประสพการณ์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว และข้อเสนอที่อยากให้แหล่งท่องเที่ยวมีการปรับปรุง

- ประเด็นหลักของการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ศักยภาพทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

- ประเด็นหลักของการสัมภาษณ์ธุรกิจท่องเที่ยว ได้แก่ แนวทางการพัฒนาธุรกิจ เพื่อรองรับ นักท่องเที่ยว แนวทางการปรับปรุงบริการ

- ประเด็นหลักของการสัมภาษณ์ตัวแทนชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ท่องเที่ยว ได้แก่ แนวทางในการ พัฒนาการท่องเที่ยวภายในชุมชน ทัศนคติของคนในชุมชนต่อการจัดการการท่องเที่ยว

2. แบบสังเกตการณ์

- สภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว และกิจกรรมต่างๆในชุมชน

- การเดินทางเข้าถึงพื้นที่ท่องเที่ยวต่างๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมการจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยว ได้แก่ นักท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการ ตัวแทนชุมชน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ออกแบบไว้เป็นเค้าโครงในการสัมภาษณ์ ประกอบกับ การจดบันทึก และใช้เครื่องบันทึกเสียง
2. การเก็บข้อมูลจากการสังเกตการณ์ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม โดยเป็นการสังเกตการณ์สภาพทั่วไปของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล ดังนี้

1. การตรวจสอบและจัดเตรียมข้อมูล โดยตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลภาคสนาม ทั้งข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลจากการสังเกตการณ์ ว่ามีครบถ้วนหรือไม่ แล้วนำข้อมูลมาจัดเรียงแยกตามกลุ่มผู้ถูกสัมภาษณ์
2. การนำข้อมูลมาจำแนกแบบไม่อิงทฤษฎี โดยการจำแนกข้อมูลที่ต้องการนำมาวิเคราะห์ตามความเหมาะสมกับข้อมูล
3. การวิเคราะห์สรุปข้อมูล โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย เพื่อตีความและสร้างข้อสรุป โดยพิจารณาข้อมูลเพื่อหาลักษณะร่วมของข้อมูลย่อยหลายๆ ชุด นำสรุปเป็นข้อมูลใหญ่ และนำมาสร้างแนวทางการพัฒนานวัตกรรมจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวต่อไป

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง นวัตกรรมจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจและทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว และแนวทางในการสร้างนวัตกรรมจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอำเภอช้างกลาง ให้สอดคล้องกับความต้องการนักท่องเที่ยว โดยศึกษาจากเอกสาร และการเข้าไปสังเกตการณ์ยังแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอช้างกลาง ประกอบกับการศึกษาด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากผู้ที่เกี่ยวข้องหรืออยู่ในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของอำเภอช้างกลาง

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจและทัศนคติของนักท่องเที่ยว

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในอำเภอ
ข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ส่วนใหญ่
ไม่ได้มีความต้องการที่เกิดขึ้นเอง แต่เกิดจากการชักชวนจากเจ้าถิ่น ในการจัดโปรแกรมแบบส่วนตัว
นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่ได้เลือกอำเภอข้างกลาง
เป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว แต่เป็นการบอกต่อ การเล่าเรื่องจากเจ้าถิ่น ในส่วนหนึ่งของ
แผนการท่องเที่ยว ส่วนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอข้างกลางเป็นครั้งแรก มาท่องเที่ยว
ในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆอยู่ในอำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยว
ส่วนใหญ่จะหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว โดยแหล่งข้อมูลส่วนใหญ่มาจาก
อินเทอร์เน็ต สื่อโซเชียล ออนไลน์ ในการรีวิว และ การโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ ในการแนะนำสถานที่
ท่องเที่ยว ที่พัก และร้านอาหาร นักท่องเที่ยวต้องการให้อำเภอข้างกลางประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการ
ท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้เพียงว่าสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช มี
ไม่กี่แห่ง ในสายธรรมชาติ ส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวสายวัฒนธรรมมากกว่า กลุ่มตัวอย่างชอบความ
แปลกใหม่มีความต้องการที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวยังอำเภอข้างกลาง โดยได้เสนอว่าอาจจะต้องมี
กิจกรรมให้ทำ และเพิ่มการประชาสัมพันธ์ข้อมูลทางการท่องเที่ยวให้มากขึ้น เพื่อให้ นักท่องเที่ยวมีข้อมูล
ในการตัดสินใจ เนื่องจากการรับรู้ข้อมูลเป็นสิ่งที่สำคัญ

2. ผลการศึกษาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของอำเภอข้างกลางจังหวัดนครศรีธรรมราช

ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในอำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

น้ำตกท่าแพ	น้ำตกท่าแพมีชั้นน้ำตก 10 ชั้น ทางอุทยานแห่งชาติเปิดให้ท่องเที่ยวพักผ่อน หย่อนใจ เพียง 3 ชั้น
วัดธาตุน้อย	ตั้งขึ้นความประสงค์ ของพ่อท่านคล้าย (พระครูพิศิษฐ์อรรถการ) พระเกจิอาจารย์ ที่ ชาวใต้เลื่อมใสศรัทธาอย่างสูงยิ่งรูปหนึ่ง ซึ่งศิษย์ยานุศิษย์และประชาชน ที่เคารพนับถือ ศรัทธา พ่อท่านคล้ายได้เชื่อถือถึงความศักดิ์สิทธิ์ของวาจา พุศอย่างไร เป็นอย่างนั้น
เขาเทมนริสอร์ท	รีสอร์ตเพื่อการพักผ่อนและชมธรรมชาติ สูดอากาศบริสุทธิ์ให้เต็มปอด กับวิว ของเขา เทมนหรือเขาพระสุเมรุ
COPTER Chill RESORT	พักผ่อนที่มาพร้อมกับคาเฟ่ และห้องพักริมลำธารสุดพิเศษ เหมาะสำหรับ คนที่ ต้องการมาพักผ่อนแบบใกล้ชิดธรรมชาติ
ข้างกลาง แค้มป์ปิ้ง	พักผ่อน ริมน้ำ ในดินแดนอากาศดีที่สูดนอนกระท่อม หรือ กางเต็นท์ เล่นน้ำ ทำอาหารทานเอง บรรยากาศธรรมชาติ เงียบสงบ เย็นสบาย

ในส่วนนี้จะเป็นการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์เพื่อหาคำตอบของสถานที่ท่องเที่ยวว่ามีเหมาะสมแก่การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ โดยคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จะอยู่ภายใต้ปัจจัยที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ 5 ประการ หรือ หลัก 5 A's อันได้แก่ (พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจด์, 2553, น. 58-63)

1. ทักษะคติ (Attitude) หากคนในชุมชนมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาการธุรกิจการท่องเที่ยว ซึ่งทำให้ส่งผลให้การแสดงออกของคนในท้องถิ่นต่อนักท่องเที่ยวในทางที่ดี จากผลการวิจัยพบว่าผู้ประกอบการท่องเที่ยวมีทัศนคติในทางบวกกับนักท่องเที่ยว มองว่านักท่องเที่ยวเป็นเสมือนแขกของจังหวัด จึงต้องทำหน้าที่เป็นเจ้าถิ่นที่ดี

2. การเข้าถึง (Access) การเดินทางไปอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช นั้นในการเดินทางโดยรถยนต์ค่อนข้างจะสะดวกสบาย

3. ที่พัก (Accommodation) ส่วนใหญ่จะเป็นรีสอร์ท และแคมป์ปิ้ง เพื่อรองรับกลุ่มลูกค้าที่มาเพื่อท่องเที่ยวสายธรรมชาติโดยเฉพาะ แต่การเพิ่มขึ้นของโรงแรมมากกว่าการเพิ่มขึ้นของลูกค้าทำให้ในบางครั้งโรงแรมบางแห่งอาจไม่มีลูกค้า

4. สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) สิ่งหนึ่งที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวยังอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช คือ วัตถุประสงค์น้อย และความเป็นธรรมชาติที่มีภูเขา น้ำตก ล้อมรอบ

5. การประชาสัมพันธ์ (Advertising) การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวภายในอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ยังไม่ดีนัก แต่ในปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวช้างกลางเมืองค์รด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวอำเภอช้างกลาง ทำให้ภาคเอกชนต้องเป็นผู้ดำเนินการเอง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยโดยการแบ่งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยแบ่งกลุ่มของผู้ถูกสัมภาษณ์ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวในอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) กลุ่มผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 3) ตัวแทนชุมชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน โดยในกลุ่มนักท่องเที่ยวจะใช้คำถามสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยว และในกลุ่มของผู้ประกอบการและ ตัวแทนชุมชน จะใช้คำถามสัมภาษณ์เกี่ยวกับศักยภาพเพื่อรองรับการท่องเที่ยวโดยพิจารณาจากองค์ประกอบ 5 A's โดยสามารถสรุปเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลคือปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสถานที่ท่องเที่ยว

การศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวมีการหาข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจในการท่องเที่ยว ที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังจังหวัดนครศรีธรรมราช มักจะเป็น การเดินทางท่องเที่ยวตามเส้นทางธรรมชาติมากกว่าเส้นทางธรรมชาติ ทำให้ไม่ได้มีการหาข้อมูลประกอบการ

ท่องเที่ยวมาก่อน แต่เดินทางมาท่องเที่ยวเพราะรู้ว่าจังหวัดนครศรีธรรมราชมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย หรือการเดินทางมาตามคำแนะนำของเพื่อนที่เป็นเจ้าถิ่น

อำเภอช้างกลางยังไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาใช้เวลาในการท่องเที่ยวมากนักจะเห็นได้จากอัตราการเพิ่มขึ้นของโรงแรมที่มากกว่าอัตราการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวทำให้บางครั้งกิจการที่พักบางแห่งไม่มีลูกค้าเข้าพัก ดังนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจึงมีความพยายามที่จะจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวขึ้น เช่น กิจกรรมเดินขึ้นเขาหรือบางกิจกรรมก็ต้องรอช่วงฤดูกาล ทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวของอำเภอช้างกลางไม่ต่อเนื่องซึ่งไม่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี อีกทั้งที่ตั้งของ จังหวัดนครศรีธรรมราชถูกล้อมด้วยจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ได้แก่ กระบี่ ภูเก็ต ซึ่งมีเรื่องราวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปสัมผัส

ดังนั้นอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงควรสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดอื่นๆ โดยจะต้องช่วยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาอยู่ในพื้นที่มากขึ้นอย่างน้อย 8 ชั่วโมง เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้จ่ายหรือพักค้างคืน ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการเพิ่มมากขึ้น

2. แนวทางในการสร้างนวัตกรรมเพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยว

2.1 การสร้างแบรนด์ให้กับจังหวัดนครศรีธรรมราช ผ่านการสร้างเรื่องราวของสถานที่ท่องเที่ยว อำเภอช้างกลางโดยใช้ประวัติศาสตร์ เรื่องเล่าและตำนาน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับอำเภอช้างกลางว่าเป็นอำเภอที่เงียบสงบธรรมชาติ จังหวัดนครศรีธรรมราชจึงควรนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวอำเภอช้างกลางและสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ในบริเวณรอบๆ ซึ่งเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่อยู่ในความรับรู้ (Perception) ของนักท่องเที่ยว โดยนำมาเล่าในรูปแบบใหม่ผ่านประวัติศาสตร์หรือตำนานที่เกี่ยวข้อง สร้างเรื่องราวที่น่าสนใจเพื่อเป็นแกนหลักของการท่องเที่ยว จากการศึกษ พบว่า อำเภอช้างกลางมีตำนานที่เกี่ยวข้องหลายตำนานได้แก่ ตำนานพ่อท่านคล้าย วาจาสิทธิ์ วัดสวนขัน วัดพระธาตุน้อย พระครูพิศิษฐ์อรรถการ หรือ ที่รู้จักกันทั่วไปว่า "พ่อท่านคล้าย" ประวัติพ่อท่านคล้าย วาจาสิทธิ์ เทวดาเมืองคอน ด้านความมีเมตตาและวาจาสิทธิ์ ศิษยานุศิษย์และประชาชนที่เคารพนับถือ ศรัทธาพ่อท่านคล้ายได้เชื่อถือถึงความศักดิ์สิทธิ์ของวาจา พูดอย่างไรเป็นอย่างนั้น พ่อท่านคล้ายจะพูดจากับทุกคนด้วยใบหน้ายิ้มแย้มและแจ่มใสอารมณ์เยือกเย็นอยู่ตลอดเวลา ท่านมักจะให้พรกับทุกคน "ขอให้มีความสุข เป็นสุข" ผู้ที่เคารพนับถือท่านต่างพากันกล่าวคำคำทอ เพราะผู้ที่ถูกตำหนิทุกรายล้วนแต่พบความวิบัติ คนส่วนมากจึงหวังที่จะได้รับคำอวยพร เพราะคำเหล่านั้นเป็นการพยากรณ์ที่แม่นยำทั้งในทางดีและทางเสื่อมเสีย คนที่ไปนมัสการ "พ่อท่านคล้าย"หวังที่จะได้วัตถุมงคล พระเครื่อง บ้างขอน้ำมนต์ ขานหมาก แหวน ผ้ายันต์ เหรียญ รูปหล่อ

รูปพิมพ์ ซึ่งพ่อท่านคล้ายก็ได้มีเมตตาให้กับทุกคน ยิ่งขานหมากของท่านหากใครได้รับจากมือท่าน เป็นต้องหวงแหนอย่างที่สุด

เนื่องจากเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อซึ่งเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวมีประสบการณ์ร่วมทำให้สามารถเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ Herget J. (2015, p. 120) กล่าวว่า ความท้าทายที่สำคัญของการสร้างตราสินค้าให้กับเมือง (City Branding) คือ การนำเสนออัตลักษณ์ที่สามารถเข้าถึงได้ เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้ง่ายอีกทั้งนอกจากจะเป็นการ ประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวอำเภอช้างกลางแล้ว ยังสามารถนำไปเชื่อมต่อยังสถานที่ท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับตำนาน ดังกล่าว คือ วัดสวนขัน และ วัดธาตุน้อย ในการการสร้างแบรนด์ให้กับจังหวัดนครศรีธรรมราช ทำให้กลุ่มนักท่องเที่ยวได้รับความมั่นใจในการเข้าถึงแหล่งการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

2.2 นำเสนอภาพของสถานที่ท่องเที่ยว อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผ่านมุมมองใหม่ โดยผ่านการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยว สามารถสร้างโปรแกรมการท่องเที่ยวภายใน 2 วัน 1 คืน เพื่อนำเสนอภาพการท่องเที่ยวในรูปแบบโปรแกรมการท่องเที่ยว ตัวอย่างโปรแกรมการท่องเที่ยว คือ

ช่วงเช้า วันที่ 1 ไปวัดต่างๆ เช่น วัดธาตุน้อย วัดหน้าเขาเหมน วัดสวนขัน

ช่วงบ่าย วันที่ 1 ไปน้ำตกต่างๆ เช่น น้ำตกท่าแพ น้ำตกหนานจุล และ คาเฟ่ต่างๆ

ช่วงเช้า วันที่ 2 ไปจุดชมวิวเขาเหมน, เขาเหมน รีสอร์ท, COPTER Chill RESORT

ปัจจุบันการท่องเที่ยวบริเวณในอำเภอช้างกลางมักจะเป็นการแวะมาถ่ายรูปที่วัดธาตุน้อย รูปปั้นพ่อท่านคล้ายวาจาสิทธิ์เท่านั้น โดยที่ไม่ได้มีกิจกรรมท่องเที่ยวที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาในการท่องเที่ยวมากนัก ดังนั้น จึงควรจัดให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ทำให้นักท่องเที่ยวต้องใช้เวลาในการท่องเที่ยวในพื้นที่อย่างน้อย 8 ชั่วโมง เพื่อให้เกิดการพัก ในรูปแบบที่พักต่างๆ เช่น โฮมสเตย์ รีสอร์ท และแคมป์ปิ้ง โดยการนำเสนอภาพของสถานที่ท่องเที่ยวในหลายๆ มุมมองผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว โดยกิจกรรมจะประกอบไปด้วย การพิชิตยอดเขาเหมนพักแรมที่ เขาเหมนรีสอร์ท ซึ่ง เป็นกิจกรรมที่มีการจัดอยู่แล้วโดยกลุ่มผู้ประกอบการได้ร่วมกันจัดขึ้นมา โดยใช้เวลาในการเดินทาง เพื่อ ขึ้นและลง 2 วัน 1 คืนซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะเริ่มต้นใน ตอนเช้า โดยการเดินทางจะเริ่มต้นจากบริเวณจุด ชมวิวเขาเหมนรีสอร์ท และเดินทางลงในช่วงสายๆ เป็นน้ำตกท่าแพ วัดหน้าเขาเหมน คาเฟ่ต่างๆ ดังนั้น นักท่องเที่ยวที่จะเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวจะต้องเดินทางมาค้างคืนที่พักรักษาตัวในอำเภอช้างกลาง ก่อนหนึ่ง คืน เพื่อเตรียมตัวชมวิวยุโรปล้อมด้วยภูเขาและธรรมชาติ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวสามารถ สร้างรายได้ ให้แก่ธุรกิจต่างๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ธุรกิจโรงแรมที่พัก ธุรกิจร้านอาหาร และธุรกิจขนส่ง ภายในจังหวัด แต่กิจกรรมดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน นอกจากจะอาศัยความร่วมมือระหว่าง ภาคธุรกิจต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่แล้ว ภาครัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็มีความสำคัญ เนื่องจากการที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามายังสถานที่ท่องเที่ยวได้นั้น สถานที่ท่องเที่ยวจะต้องมี

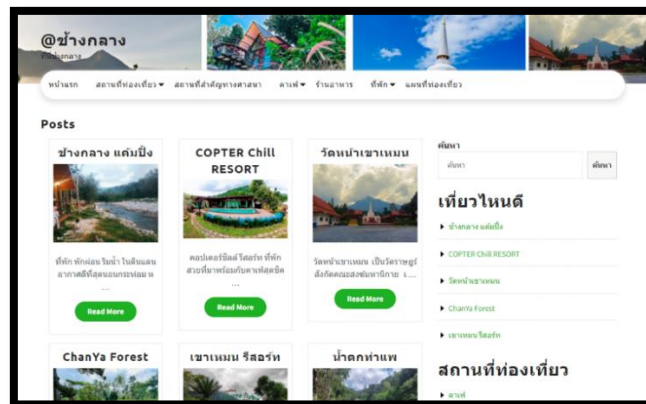
โครงสร้างพื้นฐานที่สามารถรองรับการท่องเที่ยวได้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว ซึ่งนับว่าเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความประทับใจในประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับ และส่งผลให้เกิดการบอกต่อหรือกลับมาท่องเที่ยวอีก

2.3 การสร้างเครือข่ายระหว่างธุรกิจ และจัดทำเว็บไซต์รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

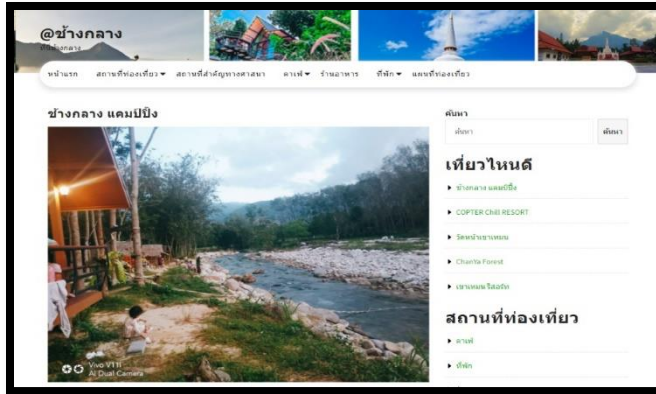
เนื่องจากในปัจจุบันนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นกลุ่มที่เดินทางมาตามคำชักชวนของเพื่อนที่เป็นเจ้าถิ่น ดังนั้นกลุ่มผู้ประกอบการโรงแรม จึงควรมีการสร้างความร่วมมือกับบริษัทนำเที่ยว เพื่อให้บริษัทนำเที่ยวช่วยประชาสัมพันธ์ และนำนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยการให้ส่วนลดแก่ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยว ซึ่งจะช่วยให้บริษัทนำเที่ยวสามารถลดต้นทุน อีกทั้งยังช่วยลดปัญหาปริมาณห้องพักที่ว่าง ที่มีสาเหตุมาจากอัตราการเพิ่มขึ้นของโรงแรมมากกว่าการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวได้อีกด้วย

นอกจากพันธมิตรในทางธุรกิจแล้วอำเภอช้างกลาง อาจจะต้องสร้างความร่วมมือกับจังหวัดใกล้เคียงที่อยู่บนเส้นทางท่องเที่ยวเดียวกัน การร่วมมือกับจังหวัดท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียง เช่น กระบี่ สุราษฎร์ธานี พังงา สงขลา เป็นต้น เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในลักษณะของเส้นทางท่องเที่ยวแบบต่อเนื่อง (Route) แต่การจะสร้างเครือข่ายของการท่องเที่ยว ก็ต้องอาศัยการผลักดัน และความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของพื้นที่ท่องเที่ยวในจังหวัดต่างๆ ในการประสานให้จังหวัดที่อยู่บนเส้นทางท่องเที่ยวเดียวกันเข้ามาร่วมเป็นพันธมิตรและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว

และเพื่อเป็นแนวทางในการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ www.changklangtrip.com ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างและออกแบบเองทั้งหมดก็เป็นอีกแนวทางมีการประชาสัมพันธ์ โดยประชาสัมพันธ์ สถานที่ท่องเที่ยวชั้นนำในอำเภอช้างกลาง มีการแนะนำประวัติ ความเป็นมา ข้อมูลรายละเอียดการติดต่อ และมีการใช้สื่อ VR มาแนะนำการเตรียมตัวการเดินทาง เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะสามารถช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงอำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 1 หน้าแรกของเว็บไซต์

ภาพที่ 2 สถานที่ท่องเที่ยว และข้อมูลต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

1. งานวิจัยชิ้นนี้เป็นเพียงการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการนวัตกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราชเท่านั้น ซึ่งยังสามารถนำไปขยายผลการศึกษาไปยังแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่อื่นๆ ของจังหวัดนครศรีธรรมราชได้

2. งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาจากกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยเพียงเท่านั้น ซึ่งผู้ที่ต้องการศึกษาเพิ่มเติม อาจทำการศึกษาผ่านทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้ ซึ่งอาจทำให้ได้ทัศนคติที่แตกต่างออกไป จากกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย

เอกสารอ้างอิง

พิมพ์ระวี โรจนรุ่งสัจย์. (2553). การท่องเที่ยวชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

Forbes Thailand. COVID-19 กับการถดถอยของเศรษฐกิจไทย. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2563. จาก <https://forbesthailand.com/commentaries>.

Herget, J., Petru, Z., & Abrham, J. (2015). City Branding and Its Economic Impacts on Tourism. *Economics And Sociology*, 8(1), 119-126.

McKeown, M. (2008). *The Truth About Innovation*. London, Prentice Hall.

World Tourism Organization. (1998). *Tourism Towards 2030 Global Overview*. Retrieved from http://www.wise.co.th/wise/Knowledge_Bank/References/Tourism/UNWTO.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหการ

วันที่ 26 - 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การศึกษาความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของ ของเชื้อโรคโควิด-19 โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย

Anxiety of Students Learning in the Situation of COVID-19

Pandemic at Sahasartsuksa School Chiang Rai Province

ดวงกมล แะะชอก¹ เจตินันท์ มาร์ต² ทิพธัญญา เวชสุวรรณ³

รณธ ศรีไวยพราหมณ์⁴ สุธิตา เยเป็ญ⁵ ต้องรัก จิตรบรรเทา⁶ ธนพัทธ์ จันทพิพัฒน์พงศ์⁷

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา
จังหวัดเชียงราย และเพื่อเปรียบเทียบระดับความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ จำแนกตาม เพศ ระดับชั้น
แผนการเรียน เกรดเฉลี่ยสะสม และรายได้ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 220 คน
ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความวิตกกังวลในการเรียน
ออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย
มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.83 สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีระดับความวิตกกังวลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.15$) เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมและการบ้าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.44$) รองลงมา คือ

¹ นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

² นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

³ นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

⁴ นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

⁵ นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

⁶ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาสังคม สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

⁷ อาจารย์ ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาสังคม สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ความสามารถ ในการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.27$) และด้านเนื้อหารายวิชา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.23$) ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบระดับความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ พบว่า นักเรียนที่มีเพศแผนการเรียน เกรดเฉลี่ยสะสม แตกต่างกันมีความวิตกกังวลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และนักเรียนที่มีระดับชั้น รายได้ แตกต่างกันมีความวิตกกังวลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ความวิตกกังวล, การเรียนออนไลน์, เชื้อโรคโควิด-19, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

Abstract

The objectives of this research were to study the level of anxiety in online learning among upper secondary school students in Sahasartsuksa School, Chiang Rai Province during the COVID-19 epidemic situation and to compare online learning anxiety levels by gender, grade level, school plan, cumulative GPA, and income. The sample group was 220 upper secondary school students, obtained by multistage randomization. The research tool was an online learning anxiety questionnaire during the COVID-19 epidemic situation of Sahasartsuksa School, Chiang Rai Province Chiang Rai. The reliability value was 0.83. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The results indicated that the students' overall anxiety level was at a moderate level ($X = 3.15$). When considering each aspect, it was found that activities and homework had the highest mean at a high level ($X = 3.44$), followed by learning ability which was at the moderate level ($X = 3.27$) and the course content at the moderate level ($X = 3.23$), respectively. When comparing anxiety levels in online learning, students with different gender, school plans, and cumulative GPA had no statistically insignificant difference of 0.5, and students with different grade levels, incomes, had statistically significant differences at the .05 level.

Keywords: Anxiety, Online learning, COVID-19 disease, Upper secondary school students

บทนำ

นับตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ทางประเทศจีนได้รายงานต่อองค์การอนามัยโลก (WHO) ว่าได้เกิดการระบาดของเชื้อไวรัสสายพันธุ์ใหม่ ซึ่งเชื่อว่ามีต้นตอมาจากตลาดสดในเมืองอู่ฮั่น และภายหลังกองการอนามัยโลกประกาศชื่ออย่างเป็นทางการว่า “โควิด-ไนน์ทีน” (Covid-19) ต่อมาทางการจีนมีคำสั่งระงับการให้บริการเครื่องบิน รถไฟ และบริการขนส่งมวลชนทั้งหมดที่เดินทางเข้าออกเมืองอู่ฮั่นรวมทั้งเมืองใกล้เคียง เพื่อลดการกระจายของเชื้อนี้ (BBC NEWS ไทย, 2563)

สำหรับประเทศไทยได้มีการพบผู้ติดเชื้อรายแรกเป็นนักท่องเที่ยวชาวจีนที่เดินทางเข้าประเทศไทยเมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2563 และเมื่อวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2563 ประเทศไทยมีรายงานผู้ป่วยชาวไทยรายแรก อาชีพขับรถแท็กซี่ ซึ่งมีประวัติขับรถแท็กซี่ให้บริการกับผู้ป่วยชาวจีน ในระยะต่อมาจำนวนผู้ป่วยได้เพิ่มขึ้นต่อเนื่องอย่างช้าๆ ทั้งผู้ป่วยที่เดินทางมาจากต่างประเทศ และผู้ป่วยที่ติดเชื้อภายในประเทศ (กรมควบคุมโรค, 2563)

จังหวัดเชียงรายนั้นได้พบผู้ป่วยรายแรกเมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2563 (Thai PBS NEWS, 2563) และทำให้มีผู้ติดเชื้อโควิด-19 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ต้องมีการปิดสถานบริการทุกแห่งส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชน เนื่องจากทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการใช้เทคโนโลยีที่ทำให้ส่งผลกระทบในด้านต่างๆตามมา เช่น ตกงาน หรือถูกเลิกจ้างงาน การรักษาระยะห่างทางสังคม สัมผัสภาพในครอบครัว และชุมชนลดน้อยลง ทำให้วิถีชีวิตเปลี่ยนไป รวมถึงรูปแบบการศึกษาในโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย ที่ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ จึงเป็นผลให้ครูและนักเรียนได้รับผลกระทบโดยตรง เนื่องจากต้องมีการดำเนินการจัดการเรียน การสอนในรูปแบบออนไลน์อย่างกระทันหันผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ เช่น Google classroom Meet, Zoom meeting, ฯลฯ จากสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อปรับตัวของนักเรียน ทั้งความวิตกกังวลกับการระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 การกักตัวอยู่บ้านตามประกาศของรัฐบาล การเรียนการสอนในทุกรายวิชา ทั้งภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎีอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้นักเรียนเข้าใจตนเอง และสามารถปรับตัวกับความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 ได้อย่างเหมาะสม อีกทั้ง เป็นแนวทางให้กับโรงเรียนในการหาทางป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงรายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย จำแนกตาม เพศ ชั้นปี สายการเรียน เกรดเฉลี่ยสะสม รายได้ของตนเองต่อเดือน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย จำนวน 459 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 -ม.6) โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2564 โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi stage random sampling) ตามตารางขนาดของตัวอย่างที่ควรเลือกจากประชากร (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 220 คน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน ประสพชัย พสุนนท์, 2557)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 ตามแนวทางของลักขมี ฉิมวงษ์ (2564) ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านบรรยากาศในการเรียนออนไลน์ ด้านปัญหาในการเรียนออนไลน์ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านความสามารถในการเรียน ด้านกิจกรรมและการบ้าน ด้านการประเมินผล

ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา ตำบลริมกก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ หมายถึง การที่นักเรียนรู้สึกตึงเครียด อึดอัด กังวล และไม่สบายใจกับเหตุการณ์ต่างๆที่คุกคามซึ่งส่งผลให้สภาวะทางร่างกายและจิตใจเกิดการเปลี่ยนแปลง และตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรวมทั้งส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิต ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

บรรยากาศในการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนรู้สึกตึงเครียด อึดอัด กังวล และไม่สบายใจ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการเรียน การเลือกสถานที่ และสิ่งแวดล้อมที่จะเรียน รวมถึงเรื่องเสียงรบกวน และแสงที่มีผลต่อการเรียนและสมาธิในการเรียนออนไลน์

ปัญหาในการเรียนออนไลน์ หมายถึง การที่นักเรียนรู้สึกตึงเครียด อึดอัด กังวล และไม่สบายใจ เกี่ยวกับสัญญาณอินเทอร์เน็ตขัดข้อง มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากบริการอินเทอร์เน็ต อีกทั้งต้องเรียนรู้วิธีการใช้งานแอปพลิเคชันใหม่ๆ และความอึดอัดใจกับการเรียนออนไลน์

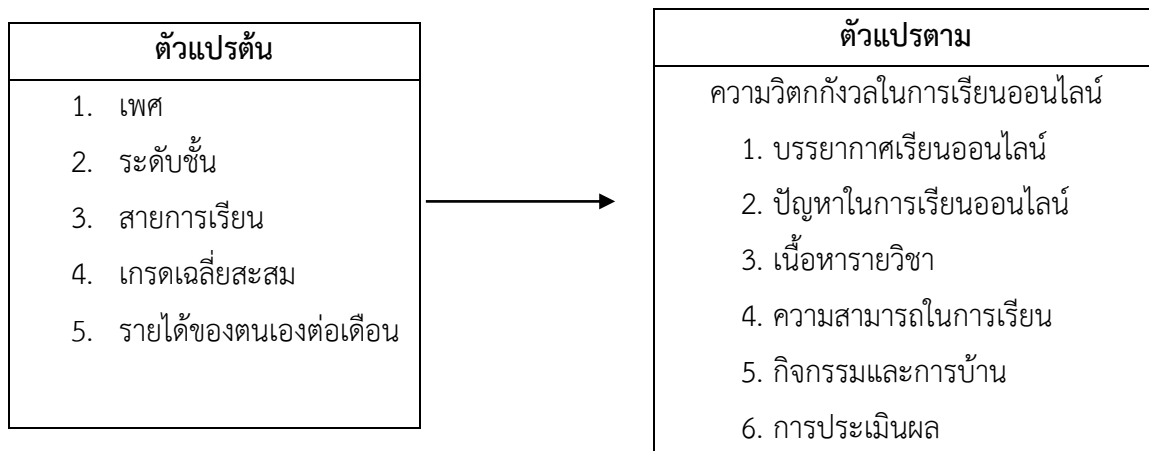
เนื้อหารายวิชา หมายถึง การที่นักเรียนรู้สึกตึงเครียด อึดอัด กังวล และไม่สบายใจ เกี่ยวกับการเรียนวิชาที่มีความสำคัญต่อนักเรียน มีหน่วยกิตที่สูง และเนื้อหาในการเรียนออนไลน์นั้นมีความยากมากกว่าการเรียนในรูปแบบปกติ

ความสามารถในการเรียน หมายถึง การที่นักเรียนรู้สึกตึงเครียด อึดอัด กังวล และไม่สบายใจ เกี่ยวกับการสอบ การที่ไม่สามารถสอบถามครูผู้สอนได้เมื่อมีข้อสงสัยหรือมีความสับสนในระหว่างเรียน ทำให้รู้สึกว่าคุณไม่พัฒนาในการเรียน และรู้สึกท้อแท้ในการเรียนออนไลน์

กิจกรรมและการบ้าน หมายถึง การที่นักเรียนรู้สึกตึงเครียด อึดอัด กังวล และไม่สบายใจ เกี่ยวกับการส่งชิ้นงานไม่ทันเวลาที่กำหนด เพราะจำนวนชิ้นงานที่ได้รับมอบหมายนั้นมีจำนวนที่มาก เนื่องจากมีชิ้นงานจากหลากหลายวิชาและอุปกรณ์ที่ไม่เอื้ออำนวยหรือไม่มีอุปกรณ์ในการทำชิ้นงานนั้นได้ ทำให้นักเรียนกังวลว่าชิ้นงานที่ทำส่งไปได้คะแนนที่ไม่ดี และมีความลำบากใจที่จะปรึกษากับครูผู้สอน

การประเมินผล หมายถึง การที่นักเรียนรู้สึกตึงเครียด อึดอัด กังวล และไม่สบายใจ เกี่ยวกับการสอบออนไลน์ และผลการเรียนเนื่องจากนักเรียนไม่ทราบถึงเกณฑ์การประเมินผลในการเรียนออนไลน์

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานงานวิจัย

1. นักเรียนที่มีเพศแตกต่างกันมีความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดในเชื้อโรคโควิด-19 แตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีระดับชั้นแตกต่างกันมีความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดในเชื้อโรคโควิด-19 แตกต่างกัน
3. นักเรียนที่มีแผนการเรียนแตกต่างกันมีความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดในเชื้อโรคโควิด-19 แตกต่างกัน
4. นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมแตกต่างกันมีความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดในเชื้อโรคโควิด-19 แตกต่างกัน
5. นักเรียนที่มีรายได้ของตนเองต่อเดือนแตกต่างกันมีความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดในเชื้อโรคโควิด-19 แตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 459 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - ม.6) โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2564 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi stage random sampling) ตามตารางขนาดของตัวอย่างที่ควรเลือกจากประชากร (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 220 คน (Krejcie and Morgan, 1970 อ้างอิงใน ประสพชัย พสุนนท์, 2557) โดยมีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างครั้งที่ 1 ด้วยวิธีแบ่งชั้น (Stratified Sampling) เพื่อเลือกนักเรียน แต่ละระดับชั้น โดยการเทียบบัญญัติไตรยางค์ ได้กลุ่มตัวอย่างชั้น ม.4 จำนวน 78 คน ม.5 จำนวน 75 คน และ ม.6 จำนวน 67 คน
2. สุ่มตัวอย่างครั้งที่ 2 ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อเลือกนักเรียนแต่ละระดับชั้นที่สุ่มจากชั้นที่ 1 โดยจับสลากเลือกชื่อนักเรียนแบบไม่ใส่คืน ได้จำนวน 220 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยที่พัฒนาตามแนวทางของ ลักขมี ฉิมวงษ์ (2564) ได้แก่ แบบสอบถามความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ กลุ่มชาติพันธุ์ ระดับชั้น แผนการเรียน เกรดเฉลี่ยสะสม ช่องทางการเรียนออนไลน์ รูปแบบของอินเทอร์เน็ตในการเรียนออนไลน์ อุปกรณ์ที่ใช้ รายได้ของตนเองต่อเดือน รวม 9 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบรรยากาศในการเรียน จำนวน 8 ข้อ ด้านปัญหาในการเรียน จำนวน 6 ข้อ ด้านเนื้อหาวิชาจำนวน 5 ข้อ ด้านความสามารถในการเรียน จำนวน 6 ข้อ ด้านกิจกรรมและการบ้าน จำนวน 8 ข้อ และด้านการประเมินผล จำนวน 4 ข้อ รวมทั้งสิ้น จำนวน 37 ข้อ ใช้เกณฑ์ของ บุญใจ ศรีสถิตนรากร (2555, น. 93) แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง นักเรียนมีความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง นักเรียนมีความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง นักเรียนมีความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง นักเรียนมีความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง นักเรียนมีความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ ในระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67 - 1.00 และนำแบบสอบถามมาทดลอง (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.26-0.75 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 แสดงให้เห็นว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นในระดับสูง และเมื่อพิจารณา เป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ด้านบรรยากาศในการเรียน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.41-0.74 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 ด้านปัญหาในการเรียน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.24-0.68 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 ด้านเนื้อหาวิชา มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.35-0.83 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 ด้านความสามารถในการเรียน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.32-0.65 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.73 ด้านกิจกรรม และการบ้าน มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.24-0.70 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.77 และด้านการประเมินผล มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.34-0.76 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย เพื่อขออนุญาตในการเข้าเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ และนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนแล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัยจากสำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายส่งถึงโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเลือกจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด และผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จากนั้นผู้วิจัย นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลแล้วจึงนำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาดำเนินการแจกแจงข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ในรูปแจกแจงความถี่ และร้อยละ
2. ข้อมูลระดับความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การเปรียบเทียบความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ โดยภาพรวม จำแนกตามเพศ วิเคราะห์ด้วยค่าสถิติทดสอบค่า t-test และวิเคราะห์ความแปรปรวนของความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ โดยภาพรวม จำแนกตามระดับชั้น แผนเรียน เกรดเฉลี่ย และรายได้ โดยใช้ F-test หรือ One – Way ANOVA ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะใช้การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.8 เป็นกลุ่มชาติพันธุ์อาข่า คิดเป็นร้อยละ 34.10 ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 35.50 ในแผนการเรียนภาษาไทย-สังคมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 30.00 มีเกรดเฉลี่ยอยู่ที่ 2.51 – 3.00 คิดเป็นร้อยละ 46.80 ซึ่งส่วนใหญ่ักเรียนใช้ช่องทางในการเรียนออนไลน์เป็น TrueID คิดเป็นร้อยละ 63.20 ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านมือถือ คิดเป็นร้อยละ 63.50 ใช้มือถือ

ในการเรียนออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 60.10 และมีรายได้ต่อเดือน 3,001 – 4,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 49.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 โรงเรียน สหศาสตร์ศึกษาจังหวัดเชียงราย โดยรวม (n=220)

ระดับความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ในช่วง สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 โดยรวม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านบรรยากาศในการเรียน	3.22	0.54	ปานกลาง
ด้านปัญหาในการเรียนออนไลน์	2.70	0.48	ปานกลาง
ด้านเนื้อหารายวิชา	3.23	0.36	ปานกลาง
ด้านความสามารถในการเรียน	3.27	0.55	ปานกลาง
ด้านกิจกรรม/การบ้าน	3.44	0.42	มาก
ด้านการประเมินผล	3.04	0.46	ปานกลาง
ระดับความวิตกกังวลโดยรวม	3.15	0.29	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษาจังหวัดเชียงราย มีความวิตกในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =3.15, S.D.=0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความวิตกกังวลด้านกิจกรรม/การบ้าน สูงที่สุด อยู่ในระดับมาก (\bar{X} =3.44, S.D.=0.42) รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =3.27, S.D.=0.55) ด้านเนื้อหารายวิชาอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =3.23, S.D.=0.36) และด้านปัญหาในการเรียนออนไลน์น้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} =2.70, S.D.=0.48) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความวิตกในการเรียนออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษาจังหวัดเชียงราย ด้านกิจกรรมและการบ้าน (n = 220)

ด้านกิจกรรมและการบ้าน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ฉันมีความกังวลว่าจะทำงานส่งไม่ทันเนื่องจากมีหลายวิชา	3.86	0.80	มาก
ฉันกังวลถึงจำนวนชิ้นงานที่ได้รับมอบหมายจากหลายวิชา	3.85	0.82	มาก
ฉันมีอุปสรรคที่เอื้ออำนวยในการทำชิ้นงานส่ง	2.64	0.85	ปานกลาง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ด้านกิจกรรมและการบ้าน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ฉันมีอุปสรรคในการทำชิ้นงานส่ง	2.58	0.85	น้อย
ฉันมีความกังวลว่าชิ้นงานส่งได้คะแนนไม่ดี	3.91	0.85	มาก
ฉันมีความกังวลว่าการบ้านส่งได้คะแนนไม่ดี	3.91	0.85	มาก
ฉันมีความลำบากใจในการปรึกษากับครูผู้สอน	3.38	0.97	ปานกลาง
ด้านกิจกรรมและการบ้านโดยรวม	3.44	0.42	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า นักเรียนโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย มีความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 ด้านกิจกรรมและการบ้าน สูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.44$, S.D.=0.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความวิตกกังวลว่าชิ้นงานส่งได้คะแนนไม่ดีและมีความวิตกกังวลว่าการบ้านส่งได้คะแนนไม่ดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$, S.D.=0.85) รองลงมา คือ มีความกังวลว่าจะทำงานส่งไม่ทันเนื่องจากมีหลายวิชาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.80) รู้สึกกังวลถึงจำนวนชิ้นงานที่ได้รับมอบหมายจากหลายวิชาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.82) และมีอุปสรรคในการทำชิ้นงานส่งน้อยที่สุด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.58$, S.D.=0.85) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความวิตกในการเรียนออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษาจังหวัดเชียงราย ด้านความสามารถในการเรียน (n = 220)

ด้านความสามารถในการเรียน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ฉันรู้สึกมีความกังวลหรือความตึงเครียดเมื่อนึกถึงการสอบ	4.00	0.97	มาก
ฉันสามารถสอบถามครูผู้สอนได้เมื่อไม่เข้าใจระหว่างที่เรียน	2.60	0.98	น้อย
ด้านความสามารถในการเรียน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ฉันมีความท้อแท้ในการเรียนออนไลน์	3.21	1.16	ปานกลาง
ด้านความสามารถในการเรียนโดยรวม	3.27	0.55	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย มีความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 ด้านความสามารถในการเรียนสูงที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.27$, S.D.=0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า รู้สึกมีความตึงเครียดหรือความตึงเครียดเมื่อนึกถึงการสอบ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.97) รองลงมาคือมีความท้อแท้ในการเรียนออนไลน์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.21$, S.D.=1.16) และสามารถสอบถามครูผู้สอนได้ เมื่อไม่เข้าใจระหว่างที่เรียน ($\bar{X}=2.60$, S.D.=0.98) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความวิตกในการเรียนออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษาจังหวัดเชียงราย ด้านเนื้อหาวิชา (n = 220)

ด้านเนื้อหาวิชา	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ฉันกังวลเมื่อต้องเรียนวิชาที่มีความสำคัญ	3.98	0.81	มาก
ฉันรู้ว่าวิชาที่เรียนมีความสำคัญมาก	1.92	0.76	น้อย
ฉันกังวลเมื่อต้องเรียนวิชาที่มีหน่วยกิตสูง	4.07	0.86	มาก
ฉันสามารถเรียนรู้เนื้อหาในรูปแบบออนไลน์ได้	2.49	0.76	น้อย
ฉันรู้สึกการเรียนออนไลน์ยากกว่าเรียนปกติ	3.71	0.88	มาก
ด้านเนื้อหาวิชาโดยรวม	3.23	0.36	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า นักเรียนโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย มีความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 ด้านเนื้อหาหาวิชา สูงที่สุดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.23$, S.D.=0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า รู้สึกกังวลเมื่อต้องเรียนวิชาที่มีหน่วยกิตสูง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.86) รองลงมา คือ รู้สึกวิตกกังวลเมื่อต้องเรียนวิชาที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.98$, S.D.=0.81) รู้สึกการเรียนออนไลน์ยากกว่าปกติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$, S.D.=0.88) และรู้ว่าวิชาที่เรียนมีความสำคัญมาก น้อยที่สุด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=1.92$, S.D.=0.76) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความวิตกในการเรียนออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษาจังหวัดเชียงราย ด้านบรรยากาศการเรียนออนไลน์ (n = 220)

ด้านบรรยากาศการเรียนออนไลน์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ฉันรู้สึกกังวลกับการเรียนออนไลน์	3.90	0.79	มาก
ฉันมีส่วนร่วมในการเรียนออนไลน์	2.09	0.76	น้อย
ฉันกังวลเมื่อต้องเปิดกล้องในการเรียนออนไลน์	3.64	1.12	มาก
ฉันรู้สึกกังวลกับการเลือกสถานที่เรียนออนไลน์	3.44	1.07	มาก
ฉันมีสิ่งแวดล้อมที่พร้อมในการเรียนออนไลน์	2.30	0.86	น้อย
ฉันกังวลเรื่องเสียงรบกวนในการเรียนออนไลน์	3.81	1.00	มาก
ฉันกังวลเรื่องแสงมีผลต่อการเรียนออนไลน์	3.38	1.06	ปานกลาง
ด้านบรรยากาศการเรียนออนไลน์โดยรวม	3.22	0.54	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า นักเรียนโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษาจังหวัดเชียงราย มีความวิตกในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 ด้านบรรยากาศการเรียนออนไลน์ สูงที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.22$, S.D.=0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า รู้สึกกังวลกับการเรียนออนไลน์ สูงที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, S.D.=0.79) รองลงมา คือ กังวลเรื่องเสียงรบกวนในการเรียนออนไลน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.81$, S.D.=1.00) กังวลเมื่อต้องเปิดกล้องในการเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$, S.D.=1.12) และมีส่วนร่วมในการเรียนออนไลน์ น้อยที่สุด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.09$, S.D.=0.76) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความวิตกในการเรียนออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษาจังหวัดเชียงราย ด้านปัญหาในการเรียนออนไลน์ (n = 220)

ด้านปัญหาในการเรียนออนไลน์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ฉันมีความพร้อมด้านอินเทอร์เน็ตในการเรียนออนไลน์	2.36	0.78	น้อย
ฉันมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่เสถียรในการเรียนออนไลน์	2.36	0.85	น้อย
ฉันกังวลเรื่องค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากบริการอินเทอร์เน็ต	3.70	1.01	มาก
ด้านปัญหาในการเรียนออนไลน์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ฉันเรียนรู้วิธีใช้งานแอปพลิเคชันในการเรียนออนไลน์ได้	2.14	0.73	น้อย
ด้านปัญหาในการเรียนออนไลน์	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ฉันสามารถใช้แอปพลิเคชันได้อย่างเสถียรบนอุปกรณ์	2.22	0.84	น้อย
ฉันรู้สึกอึดอัดใจกับการเรียนออนไลน์	3.45	1.07	มาก
ด้านปัญหาในการเรียนออนไลน์ โดยรวม	2.70	0.48	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า นักเรียนโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย มีความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 ด้านปัญหาในการเรียนออนไลน์ สูงที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.70$, S.D.=0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า รู้สึกกังวลเรื่องค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากบริการอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$, S.D.=1.01) รองลงมา คือ รู้สึกอึดอัดใจกับการเรียนออนไลน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.45$, S.D.=1.07) มีความพร้อม ด้านอินเทอร์เน็ตในการเรียนออนไลน์ รวมทั้งมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่เสถียรในการเรียนออนไลน์ อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.36$, S.D.=0.78 และ 0.85) และเรียนรู้วิธีการใช้แอปพลิเคชันในการเรียนออนไลน์ น้อยที่สุด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.14$, S.D.=0.73) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความวิตกในการเรียนออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษาจังหวัดเชียงราย ด้านการประเมินผล (n = 220)

ด้านการประเมินผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ฉันรู้สึกกังวลใจในการสอบออนไลน์	3.84	0.86	มาก
ฉันรู้สึกกังวลเรื่องคะแนนสอบออนไลน์	4.00	0.82	มาก
ฉันมีความพึงพอใจในผลการเรียน	2.20	0.86	น้อย
ฉันทราบถึงเกณฑ์การประเมินผลการเรียนออนไลน์	2.14	0.90	น้อย
ด้านการประเมินผลโดยรวม	3.04	0.46	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 พบว่า นักเรียนโรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย มีความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 ด้านการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.04$, S.D.=0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า รู้สึกกังวลเรื่องคะแนนสอบออนไลน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, S.D.=0.82) รองลงมา คือ รู้สึกกังวลใจในการสอบออนไลน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$, S.D.=0.86) มีความพึงพอใจในผลการเรียน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.20$, S.D.=0.86) และทราบถึงเกณฑ์การประเมินผลการเรียนออนไลน์ น้อยที่สุด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.14$, S.D.=0.90) ตามลำดับ

การเปรียบเทียบระดับความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษาจังหวัดเชียงราย ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19

ความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษาจังหวัดเชียงราย ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 เมื่อจำแนกตามระดับชั้นและรายได้ของตนเองต่อเดือน โดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในส่วนของเพศ แผนการเรียน และเกรดเฉลี่ยสะสม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาระดับความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวรรณา ยุทธภีรัตน์ (2563) ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษา มีความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เป็นไปในแนวทางเดียวกับการศึกษาของ อมรรัตน์ มะโนบาล และเทวีช เสวตไอยาราม (2560) พบว่า ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นระดับต้น มีความวิตกกังวลในการเรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนระดับต้นที่มีพื้นฐานภาษาญี่ปุ่นแตกต่างกัน อยู่ในระดับปานกลาง อีกทั้งจากการศึกษาของ ประดิษฐ์ คำมุงคุณ (2563) พบว่า นักศึกษามีความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความวิตกในการเรียนออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย ด้านกิจกรรม/การบ้าน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษา ลักษณะมี ฉิมวงษ์ (2564) ผลการวิจัย พบว่า นิสิตสาขาพลศึกษามีความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ ในสถานการณ์แพร่กระจายเชื้อโควิด 19 ในด้าน กิจกรรม/การบ้าน อยู่ในระดับมาก ซึ่งนิสิตมีความกังวลใจว่าจะทำงานส่งไม่ทันเนื่องจากมีหลายวิชา กังวลใจกับชิ้นงานที่ได้รับมอบหมาย และกังวลเรื่องของคะแนนชิ้นงานที่ส่งเป็นไปในทางเดียวกันกับงานวิจัยของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล (2564) ที่สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและผลกระทบจากการเรียนออนไลน์ ซึ่งพบว่า จำนวนการบ้านมากขึ้น ,เด็กมีพฤติกรรมเนือยนิ่ง, เครียด และวิตกกังวลกับชิ้นงานการบ้านที่เพิ่มขึ้น อีกทั้ง กรมสุขภาพจิต (2564) ที่กล่าวว่า สิ่งที่ได้ก็ต้องเจอจากการเรียนออนไลน์ประการแรก คือ ความกังวลเรื่องเรียนออนไลน์ โดยกังวลว่าคะแนนจะลดลง กลัวเรียนไม่ทัน ไม่เข้าใจเนื้อหาที่เรียน อีกประการคือ การบ้านเยอะ ข้อนี้เป็นภาระหนักอึ้งของเด็กที่ต้องเรียนออนไลน์ เพราะลำพังการปรับตัวในการเรียนแบบใหม่เครียดและวิตกกังวลอยู่แล้วยังต้องมาทำการบ้านเพิ่มขึ้นอีก

เมื่อเปรียบเทียบระดับความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษาจังหวัดเชียงราย จำแนกตาม เพศ ระดับชั้น แผนการเรียน เกรดเฉลี่ยสะสม รายได้ของตนเองต่อเดือน พบว่า นักเรียนที่มีเพศแผนการเรียน เกรดเฉลี่ยสะสม แตกต่างกันมีความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับการศึกษาของสุวรรณา ยุทธภีรัตน์ (2563) พบว่า นักศึกษาที่มีเพศ สาขาแตกต่างกันมีความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษ ด้านการพูด ด้านการฟัง ด้านการอ่าน และด้านการเขียนไม่แตกต่างกัน เป็นไปในทางเดียวกันกับงานวิจัยของประดิษฐ์ คำมุงคุณ (2563) พบว่า

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขต ล้านนา ที่มีเพศ สาขาวิชาเอก เกรดเฉลี่ย ต่างกัน มีความวิตกกังวลในการพูด ภาษาอังกฤษที่ไม่ต่างกัน อีกทั้ง งานวิจัยของ อภิญา ยุทธชาวิทย์ (2563) พบว่า เพศ สถานที่ปฏิบัติงานคลินิก ทัศนคติต่องานคลินิก เกรดเฉลี่ยสะสม ครอบครัว ของนักศึกษาและความเชื่อมั่นของนักศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลต่อการเรียนของวิชาคลินิกผสมผสานแต่อย่างใด

ในส่วนของระดับชั้น และรายได้ของตนเองต่อเดือน พบว่า มีระดับความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความวิตกกังวลน้อยกว่านักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชจรรย์ หงส์เหลี่ยม และคณะ (2559) ผลวิจัย พบว่า พฤติกรรมการเรียนด้านความวิตกกังวลในการเรียน มีความแตกต่างกันระหว่าง ชั้นปีมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปในทางเดียวกับกับ กรมสุภาพจิต (2563) ที่กล่าวว่า นักเรียนระดับชั้นที่ต้องชี้ชะตาว่าจะเปลี่ยนสถาบันการศึกษา เช่น สอบเข้า ม. 1, ม. 4 หรือสอบเข้ามหาวิทยาลัย ก็ยังเพิ่มความเครียด ความวิตกกังวล เพราะกังวลว่าจะทำผลคะแนนได้ไม่ดี ซึ่งแนวโน้มก็เป็นเช่นนั้น เพราะการเรียนออนไลน์กับการเรียนในห้องเรียนถ้าใช้วิธีประเมินแบบเดียวกัน ผลลัพธ์ก็ไม่มีทางเหมือนกัน และนักเรียนที่มีรายได้ของตนเองต่อเดือน แตกต่างกัน มีความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นักเรียนที่ได้รับเงินต่อเดือนมากกว่า 4,500 บาท และนักเรียนที่ได้รับเงินต่อเดือน 3,001 – 4,500 บาท มีระดับความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์มากกว่านักเรียนที่ได้รับเงินต่อเดือน 1,501 – 3,000 บาท จากทฤษฎีความต้องการลำดับขั้นของมาสโลว์ (ประภัสสร วัฒนา, 2560, น. 16-17) ที่กล่าวว่า ความต้องการของคนมีลักษณะเป็นลำดับขั้น จากต่ำไปหาสูงตามลำดับความสำคัญ ในขณะที่ความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการขั้นที่สูงขึ้นไปก็จะตามมา โดยขั้นที่ 1 ความต้องการด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำดื่ม อากาศ การพักผ่อน ยารักษาโรค ขั้นที่ 2 ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย เช่น การดูแลสุขภาพ ความมั่นคงในหน้าที่การงาน ความปลอดภัยในชีวิต ขั้นที่ 3 ความต้องการความรัก และการเป็นเจ้าของ เช่น การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัว เพื่อนสนิทหรือคนอื่นๆในสังคม ขั้นที่ 4 ความต้องการได้รับ การยอมรับการประกอบอาชีพ การชื่นชม และการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ขั้นที่ 5 ความต้องการความสำเร็จในชีวิต จะเห็นได้ว่า นักเรียนที่ได้รับเงินเดือนมากกว่าได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นที่ 1 อย่างพอเพียง ทำให้มีความต้องการในขั้นที่ 2 คือ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย เช่น ต้องการความมั่นคงด้านสุขภาพจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 ต้องการความมั่นคงในการเรียนออนไลน์ต้องการเกรดเฉลี่ยที่สูงขึ้น ทำให้มีความวิตกกังวลต่อการเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 มากกว่านักเรียนที่ได้รับเงินเดือนน้อยกว่า

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. แบบสอบถามความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย เป็นเครื่องมือ ที่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบตามหลักการ และมีความเที่ยงตรงในระดับสูง ดังนั้น จึงสามารถนำไปใช้เพื่อวัดความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ของนักเรียนในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19

2. หากยังคงมีการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์คุณครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีการวางแผนด้านการเรียนการสอนในการมอบหมายชิ้นงานหรือการบ้านให้มีจำนวนที่เหมาะสม กับรูปแบบการเรียนการสอนในออนไลน์เพื่อสร้างความมั่นใจ ความชัดเจนให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ไม่เกิดความวิตกกังวลในเวลานาน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความวิตกกังวลของผู้ปกครองที่มีบุตรเรียนออนไลน์ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 เพราะการเรียนออนไลน์อาจจะเป็นสาเหตุของความวิตกกังวลในผู้ปกครองได้ เช่น ค่าใช้จ่ายที่ต้องเพิ่มขึ้นจากการซื้ออุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนออนไลน์ ค่าใช้จ่ายในการใช้บริการอินเทอร์เน็ต และ ผู้ปกครองที่มีบุตรช่วงวัยเด็กที่ต้องเรียนออนไลน์ในช่วงวัยนี้อาจจะใช้งานอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่ได้หรือไม่คล่องแคล่ว และช่วงวัยเด็กอาจจะไม่สามารถจดจ่อกับการเรียนได้ ทำให้ผู้ปกครองต้องมาช่วยในการใช้อุปกรณ์ และคอยจัดระเบียบ บังคับในการเรียนออนไลน์

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ เช่น พัฒนาการแต่ละช่วงวัย ความฉลาดทางอารมณ์ ความคาดหวังในผลการเรียน ทักษะคติในการเรียนออนไลน์

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมโรค. (2563). **โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)**. สืบค้นเมื่อ 27 ธันวาคม 2564, จาก <https://bit.ly/38n0Svi>.
- กรมสุขภาพจิต. (2563). **โรคติดเชื้อติดต่อทางสังคม**. สืบค้นเมื่อ 27 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=2283>.
- กรมสุขภาพจิต. (2564). **ลดความตึงเครียดของเด็กเรียนออนไลน์**. สืบค้นเมื่อ 27 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30920>.
- นุชจรรย์ หงส์เหลี่ยม และคณะ. (2559). การศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาแพทย์ชั้นปรีคลินิก ปีการศึกษา 2559 คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล. **เวชบันทึกศิริราช**, 10 (3), 172 - 173 สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://bit.ly/3vEela9>.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากร. (2555). **การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย : คุณสมบัติการวัดเชิงจิตวิทยา**. (ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประดิษฐ์ คำมุงคุณ. (2563). ความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหา มกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา. **วารสารมหาจุฬานาครธรรม์**, 6 (10), 13 – 15 สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://bit.ly/396f8ci>.
- ประภัสสร วัฒนา. (2560). **แนวความคิดมนุษย์นิยมของมาสโลว์ และแนวความคิดอัตถิภาวนิยมของฌอง ปอล ซาทร์**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://bit.ly/3KcHCOs>.
- ประสพชัย พสุนนท์. (2557). การกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามแนวทาง Krejciernan and Morgan (1970) ในการวิจัยเชิงปริมาณ. **วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์**, 3, สืบค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2564, จาก <https://bit.ly/37AcOu1>.
- มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. **ผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมและผลกระทบจากการเรียนออนไลน์**. สืบค้นเมื่อ 27 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://bit.ly/3k9clkZ>.
- ลักขมี นิมวงษ์. (2564). ความวิตกกังวลในการเรียนออนไลน์ในสถานการณ์การแพร่กระจายเชื้อโควิด 19 ของนิสิต สาขาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะพลศึกษา. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี**, 10 (1), 9-19. สืบค้นเมื่อ 27 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://bit.ly/3k6uyj4>.
- สุวรรณา ยุทธภีรัตน์. (2563). ความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร. **วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**, 6 (1), 7 – 9 สืบค้น 26 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://bit.ly/3LucWdf>.

- อมรรัตน์ มะโนบาล. เติวิช เสวตไอยาราม. (2560). เรื่องความวิตกกังวลในการเรียนรู้ ภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนระดับต้นที่มีพื้นฐาน ภาษาญี่ปุ่นแตกต่างกัน. **วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**, 17 (1), 10 – 13 สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://bit.ly/3EYtsQh>.
- อภิัญญา ยุทธชาวิทย์. (2563). ความวิตกกังวลต่อการเรียนวิชาคลินิกผสมผสาน 1 ของนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทันตสาธารณสุข วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น. **วารสารทันตภิบาล 31 (2)**, 9 – 10 สืบค้นเมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://bit.ly/3rOdrXM>.
- BBC NEWS ไทย. (2563, มีนาคม) **ไวรัสโคโรนา : ที่มา อาการ การรักษา และการป้องกันโรคโควิด – 19**. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2564, จาก <https://bbc.in/3Kef7zO>.
- Thai PBS NEWS. (2563, มีนาคม) **คนแรก! "เชียงใหม่" ป่วย COVID-19 จากกลุ่มสถานบันเทิง**. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2564, จาก <https://bit.ly/3rQf1In>.
- _____ . (2563, มีนาคม) **วันที่ไทยรู้จัก COVID – 19**. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2564, จาก <https://bit.ly/xYoGQW>.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหกิจ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลเขาดิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

Tourism Pattern Study by Community Participation at Khaodin Subdistrict Bangpakong District, Chachoengsao Province

ภาณุวัฒน์ ธัมมิกนันท์¹ รัชฎาพร วงษ์โสพนากุล²
ไตรภพ โคตรวงษา³ ทักษิณา สมบัติ⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลเขาดิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา 2) เพื่อประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลเขาดิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา 3) เพื่อได้รูปแบบการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลเขาดิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ใช้มาจากกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ผู้นำชุมชนและชาวบ้านในชุมชนตำบลเขาดิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยแบบบันทึกข้อมูลภาคสนามและแบบประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยว

ผลการวิจัยพบว่าพื้นที่ชุมชนตำบลเขาดิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวในชุมชนและผลการประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลเขาดิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา คิดเป็นร้อยละ 66.38 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยวตามหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานด้านการท่องเที่ยวได้ กำหนดไว้ นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่าพื้นที่ชุมชนตำบลเขาดินสามารถพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมคือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

คำสำคัญ: รูปแบบการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของชุมชน

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

⁴ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Abstract

The purpose of this research were 1) to survey and collect the data about tourism resources of the community at Khaodin Subdistrict, Bangpakong District, Chachoengsao Province 2) to evaluate the tourism potential of the community at Khaodin Subdistrict, Bangpakong District, Chachoengsao Province and 3) to find out the suitable tourism pattern by community participation of the community at Khaodin Subdistrict, Bangpakong District, Chachoengsao Province. This research is qualitative research. The data analysis of the sample populations that there were 20 people including government officials who concern with tourism in Chachoengsao, tourism entrepreneurs, community leaders and local people at Khaodin Subdistrict, Bangpakong District, Chachoengsao Province. The data collected by using the field notes and the evaluation form.

The finding from the area survey at Khaodin Subdistrict, Bangpakong District, Chachoengsao Province found that the community has the physical environment potential to develop tourism in the community. The finding from the evaluation form found that Khaodin Subdistrict, Bangpakong District, Chachoengsao Province gets 66.38 percent which pass the target score of 60 percent required by Tourism Division, Ministry of Tourism and Sports. The suitable tourism pattern to develop were Eco tourism and Agricultural tourism.

Keywords: Tourism Pattern, Tourism by Community Participation

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2561-2580) มีเป้าหมายให้ประชาชนในประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ซึ่งเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (2566-2570) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทุกส่วนทั้งระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่นเพื่อให้เศรษฐกิจฐานรากมีความเจริญ ซึ่งเศรษฐกิจฐานรากนั้นมุ่งเน้นการให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ภายใต้การใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง การช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน การพัฒนาชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเข้มแข็งและยั่งยืน จากที่กล่าวมาจึงนำมาสู่การส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวในระดับชุมชน การท่องเที่ยวชุมชนนวัตกรรม จากข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลเขาหินไม่ปรากฏว่ามีแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในตำบลเขาหิน (องค์การบริหารส่วนตำบลเขาหิน,

ออนไลน์, 2564) และจากข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดฉะเชิงเทราก็ไม่มีการแนะนำหรือลงข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในตำบลเขาหินซ้อนกัน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานฉะเชิงเทรา, ออนไลน์, 2564) ทั้งนี้มีสถานที่ท่องเที่ยวในตำบลเขาหินซ้อนเพียง 1 แห่ง คือ วัดเขาหินหรือวัดปลิวบัวปัทมาราม ซึ่งเป็นสถานที่ที่เป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไปและมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์และสามารถเที่ยวชมในวัดได้ เนื่องจากในปีพ.ศ. 2563 สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ได้ลงพื้นที่ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอบางปะกง เพื่อจัดทำฐานข้อมูลระดับหมู่บ้านเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามยุทธศาสตร์ราชภัฏ ทำให้ได้ข้อมูลในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้กับชุมชนประกอบกับเป็นความต้องการของชุมชนอีกด้วย เนื่องจากทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชนเอื้อต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว (คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, ออนไลน์, 2563) คณะผู้วิจัยในสาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรมได้มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการวิจัยเชิงพื้นที่ของคณะวิทยาการจัดการ จึงได้ทำการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชนตำบลเขาหินซ้อน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติและผลผลิตทางการเกษตรที่หลากหลาย จึงทำการศึกษาเพื่อนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับพื้นที่รวมทั้งกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมเพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่นอันนำไปสู่การพึ่งพาตนเองและสร้างรายได้ต่อไป

สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ มีภารกิจที่สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่สอดคล้องกับนโยบายของสำนักปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งให้มหาวิทยาลัยดำเนินการภายใต้นโยบายหนึ่งมหาวิทยาลัยหนึ่งจังหวัดและสอดคล้องกับแนวทางการบริการวิชาการแก่สังคม และสอดคล้องกับภารกิจตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏและสอดคล้องกับเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษาที่จะต้องมีการบูรณาการงานวิจัยกับภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยและนำผลการวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ให้กับท้องถิ่น สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรมมีการดำเนินกิจกรรมและภารกิจด้านการวิจัยเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เนื่องจากสถาบันการศึกษามีบุคลากรและองค์ความรู้เป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการและเป็นที่ยอมรับให้กับประชาชนได้ จากการสำรวจข้อมูลที่ทำเนิการโดยคณะวิทยาการจัดการพบว่าอาจารย์ในคณะวิทยาการจัดการได้ลงพื้นที่เพื่อทำงานวิจัยในหลายตำบลในจังหวัดฉะเชิงเทรา หนึ่งในพื้นที่ที่ทำเนิการในปีที่ผ่านมาคือ ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงมีความต้องการจะพัฒนาต่อยอดงานวิจัยในปีที่ผ่านมาโดยการพัฒนาท้องถิ่นให้มีความยั่งยืน โดยอาศัยกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมหลักให้กับชุมชนในตำบลเขาหินซ้อน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. เพื่อประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา
3. เพื่อได้รูปแบบการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมชุมชนตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

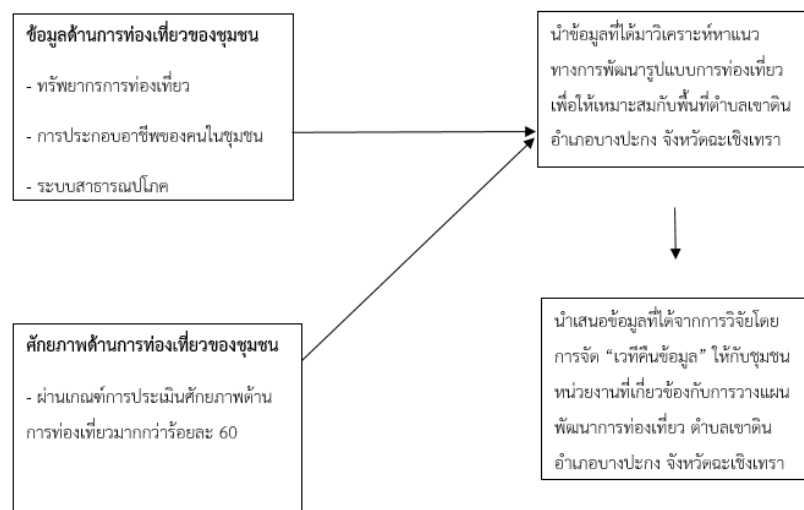
ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้คณะผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบมีส่วนร่วม เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยการดำเนินกิจกรรมมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเป็นกระบวนการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยคณะผู้วิจัยใช้วิธีศึกษาจากเอกสาร ตำราทางวิชาการและงานวิจัย ลงพื้นที่เพื่อศึกษาสำรวจ รวบรวมข้อมูลและประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยในครั้งนี้เพื่อให้ได้ผลลัพธ์จากการวิจัยที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยช่วงเวลาที่ทำการศึกษาวิจัยนั้นอยู่ระหว่างเดือนตุลาคม 2564 – มีนาคม 2565

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่เปิดโอกาสให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ผู้มีผลประโยชน์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรวมทั้งประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ชุมชนมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มคิด วิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางแก้ไขเพื่อการพัฒนาชุมชนของตนเองอย่างยั่งยืน วิธีการดำเนินการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

ระยะที่ 1 การรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทราจากเอกสารทางวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 2 การลงพื้นที่ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวและสภาพชุมชนในเขตตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ศึกษาปัญหา อุปสรรค โอกาสและแนวทางของการพัฒนาการท่องเที่ยว

ระยะที่ 3 การลงพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ผู้นำชุมชนและชาวบ้าน เพื่อร่วมกันทำการประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ลงพื้นที่และให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการศึกษาตามแนวทางเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและประชุมแบบสนทนากลุ่มย่อยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและหารูปแบบการจัดการด้านการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ผู้นำชุมชน สมาชิกในชุมชน ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชนตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยได้ศึกษาทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและพัฒนาเครื่องมือจำนวน 2 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลภาคสนาม โดยทำการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การพูดคุย การสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่างๆ ที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลในขณะที่คณะผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อทำการสำรวจสภาพปัญหาโดยทำการจดบันทึกและนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยและนำมาวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวต่อไป ชุดที่ 2 แบบประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ที่พัฒนาโดยกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ก่อนที่จะนำเครื่องมือการวิจัยไปเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว จำนวน 3 ท่านได้ตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ

ทั้งเชิงโครงสร้างและเชิงเนื้อหา นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมาปรับแก้ไขเครื่องมือการวิจัยให้สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการระหว่างเดือนตุลาคม 2564 ถึงเดือนมีนาคม 2565 โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลภาคสนามและใช้แบบประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ที่ใช้สำหรับประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้ใช้การถอดบทสัมภาษณ์ ถอดบทสนทนา วิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลและเขียนเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยต่อบัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวของตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา การลงพื้นที่พบว่า ตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีพื้นที่ทั้งหมดเป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำบางปะกง พื้นที่ประมาณ 21.24 ตารางกิโลเมตร หรือ 13,272 ไร่ อยู่ห่างจากตัวเมืองฉะเชิงเทราประมาณ 42 กิโลเมตร มีพื้นที่ติดกับจังหวัดชลบุรี ใกล้กับจังหวัดสมุทรปราการและกรุงเทพมหานคร สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำซึ่งเหมาะกับการทำการเกษตรกรรม มีคลองธรรมชาติจำนวน 4 สายไหลผ่าน ประกอบด้วย คลองใหม่ คลองตาลอย คลองดอนและคลองแจ๊กปัด มีแม่น้ำบางปะกงไหลขนานไปกับตำบลเขาหิน ถนนที่ใช้ในการคมนาคมและสัญจรระหว่างหมู่บ้านต่างๆ ในตำบลเขาหิน ส่วนใหญ่มีสภาพถนนเป็นถนนหินคลุก มีถนนลาดยางและถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาข้าว ทำนาจากเลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปลา เลี้ยงปูทะเล โดยใช้น้ำเพื่อการเกษตรจากคลองอ้อมเล็กและเมื่อเข้าหน้าแล้ง ชาวบ้านจะทำอาชีพเสริม เช่น รับจ้างทั่วไปในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ส่วนวัยหนุ่มสาวจะไปทำงานโรงงานอุตสาหกรรม สำหรับกิจกรรมที่ชาวบ้านในชุมชนสามารถทำได้ตลอดทั้งปี ได้แก่ ทำการเกษตร ปลูกผัก ทำปลาร้า ทำน้ำพริกและทำกะลา ศักยภาพในชุมชนมีจุดเด่นในการเลี้ยงปลาหมอคือ เลี้ยงปลากระบอก เลี้ยงกุ้ง เลี้ยงปูทะเล สานตักจาก ทำขนมจาก ตัดใบจาก ลูกจากและดอกจากขาย ทำนาข้าวพันธุ์ปทุมธานี 1 กิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สำคัญของชุมชน คือ 1. เรียนรู้การทำนาแบบ นา ขา วัง 2. เรียนรู้การเลี้ยงปูทะเล 3. เรียนรู้การเย็บตักจาก 4. เรียนรู้การทำอาหารแบบท้องถิ่นชุมชนบ้านเขาหิน และ 5. นั่งเรือชมหิ่งห้อย

ผลการวิจัยต่อบัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง

จังหวัดฉะเชิงเทรา มีผลการประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยวอยู่ที่ร้อยละ 66.38 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวซึ่งสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กำหนดเกณฑ์ไว้ที่ร้อยละ 60 ขึ้นไปถือว่าผ่าน จากการสำรวจพื้นที่ตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา การประเมินศักยภาพด้านการท่องเที่ยวมีจำนวน 5 หัวข้อ ได้แก่ 1. ความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว 2. ด้านกายภาพ 3. สาธารณูปโภค 4. คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว/ทรัพยากรการท่องเที่ยว 5. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ-สังคม และมีรายการที่ประเมิน จำนวน 23 รายการ สำหรับรายการประเมินที่ได้ค่าคะแนน 5 หมายถึง มากที่สุด ประกอบด้วย สร้างเสริมความสามัคคี/ความภูมิใจให้ท้องถิ่น อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์สิ่งก่อสร้างทางโบราณคดี/ประวัติศาสตร์ อนุรักษ์วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณค่าทางวิชาการและการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอาชีพชุมชน และผลกระทบต่อรายได้ของชุมชน รายการประเมินที่ได้ค่าคะแนน 4 หมายถึง มาก ประกอบด้วย สร้างอาชีพและรายได้ให้กับชุมชน/ท้องถิ่น สร้างความเจริญให้กับชุมชนด้านสาธารณูปโภค ระบบไฟฟ้า ระบบน้ำประปา โทรคมนาคม สิ่งก่อสร้างทางประวัติศาสตร์และโบราณสถาน คุณค่าทางประวัติศาสตร์ และคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม/ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายการประเมินที่ได้ค่าคะแนน 3 หมายถึง ปานกลาง ประกอบด้วย ความมีชื่อเสียง/เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป เอกลักษณ์/คุณค่าเฉพาะเชิงการท่องเที่ยว เส้นทางเข้าถึงจากภายนอก เส้นทางท่องเที่ยวชมภายในแหล่งท่องเที่ยว ป้ายสื่อความหมาย ระบบรักษาความปลอดภัย ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว และความสุนทรีย์และความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว รายการประเมินที่ได้ค่าคะแนน 2 หมายถึง น้อย ประกอบด้วย ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำ/ห้องสุขา ที่จอดรถ ร้านอาหาร-ร้านขายของที่ระลึก ที่พัก และรายการประเมินที่ได้ค่าคะแนน 1 หมายถึง น้อยที่สุด ประกอบด้วย ก่อให้เกิดปัญหาสังคม ความขัดแย้งของชุมชนในสังคม และทำลายจิตสำนึกชุมชน

ผลการวิจัยต่อบัณฑิตผู้ประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เพื่อได้รูปแบบการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จากผลการวิจัยพบว่าด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาของท้องถิ่นของตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา สามารถออกแบบรูปแบบการท่องเที่ยวเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตามทฤษฎีและแนวคิดทางการท่องเที่ยวด้านการจัดการการท่องเที่ยว การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

การวิจัยนี้ต่อบัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 3 ข้อ ได้แก่ บริบทของชุมชนตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อมที่จะเป็นชุมชนท่องเที่ยว นอกจากนี้จากการประเมินชุมชนตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่ามีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยว สามารถออกแบบรูปแบบการท่องเที่ยวของชุมชนเขาหินแห่งนี้ได้เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ให้กับตำบลเขาหิน จากการประชุมกับผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนนั้นพบว่า มีความต้องการให้มีการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนเพื่อสร้างรายได้และอาชีพให้กับคนในชุมชน ซึ่งผลการศึกษาของ พระมหามานพ วิมลเมธี (2549) พบว่าการบริหารการพัฒนาชุมชนวัดเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ได้รับการปรับปรุงพัฒนารูปแบบการบริหารและการดำเนินการให้เกิดแนวทางการพัฒนาในลักษณะบูรณาการด้วยการประสานความร่วมมือกันระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน ซึ่งเป็นรูปแบบที่เหมาะสม หากมีการกระตุ้นด้วยกระบวนการบริหารจัดการที่ดี ทำให้เกิดความร่วมมือกันมากขึ้นและประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของการที่ส่วนร่วมให้มากขึ้น จะทำให้การบริหารการพัฒนาชุมชนวัดเขาหินให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ในชุมชนมีแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น นาข้าววัง ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญและมีนักท่องเที่ยวประชาชนทั่วไป นักเรียน นักศึกษาเข้ามาเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลายกิจกรรม ซึ่งส่วนมากเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศและการเกษตรกรรมในพื้นที่ มีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่สามารถนำมาต่อยอดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ โชครวีร์ อ้นถาวร (2561) ที่พบว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำความรู้ความทันสมัยด้านเทคโนโลยีเข้ามาพัฒนาตำบลเขาหินในการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้า และต้องอาศัยเครือข่ายที่ประสานองค์การภายนอกชุมชนมาช่วยพัฒนาท้องถิ่น จะเป็นการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจของตำบลเขาหิน ทั้งการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรซึ่งเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริมสร้างรายได้ที่มั่นคง ส่งผลถึงทรัพยากรและสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่จะอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากคนในพื้นที่มีความห่วงหาอาชีพอันที่ยั่งยืนตลอดไป ในชุมชนมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำบางปะกง ป่าชายเลน ป่าจากและคลองธรรมชาติ ตำบลเขาหินควรมุ่งพัฒนาการท่องเที่ยวเกี่ยวกับแม่น้ำบางปะกง ป่าชายเลน ป่าจาก คลองธรรมชาติและ การเกษตรกรรม มีกิจกรรมล่องเรือชมแม่น้ำและคลองต่างๆ เรียนรู้วิถีชีวิตของคนในชุมชนและเรียนรู้การทำเกษตรกรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประสาน นันทะเสนและจัดการ หาญบาง (2559) ที่พบว่าการจัดการท่องเที่ยวแบบไป-กลับหรือแบบที่พักค้างคืนโฮมสเตย์ โดยมีการกำหนดตารางกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การนั่งรับประทานอาหารและขนมที่เป็นเอกลักษณ์ริมแม่น้ำบางปะกง มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาของท้องถิ่นด้านต่างๆ ประชาชนมีความเห็น

ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในตำบลเขาหิน คือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ แม่น้ำบางปะกง ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการจัดการที่พักแบบสัมผัสวิถีชีวิต ควรนำสถานที่ท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ คือ แม่น้ำบางปะกง ป่าชายเลน คลองธรรมชาติ เพื่อนำมาพัฒนาสินค้าหลักทางการท่องเที่ยว เพื่อสร้างจุดเด่นและควรพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป ซึ่งบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2549) ได้ให้แนวคิดและแนวทางการพัฒนาสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเกิดใหม่ ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การสรรหาสิ่งดึงดูดใจเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ขั้นตอนที่ 2 เมื่อได้สิ่งดึงดูดใจหลักและสิ่งดึงดูดใจรองตามลำดับแล้ว ก็ต้องมีการพัฒนาด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการ การท่องเที่ยว ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมการท่องเที่ยวไปให้นักท่องเที่ยวทราบ โดยผ่านสื่อมวลชนต่างๆ ขั้นตอนที่ 4 จัดตั้งหน่วยงานขึ้นรับผิดชอบการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวที่ค้นพบใหม่ ขั้นตอนที่ 5 จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวที่ค้นพบใหม่ การวิจัยนี้ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การมีส่วนร่วมในชุมชนและการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาารูปแบบการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาารูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับชุมชนตำบลเขาหิน ดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยเชิงบริหาร

1. จากการศึกษางานวิจัยนี้ เห็นว่าารูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชนตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา คือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เนื่องจากมีทรัพยากรการท่องเที่ยวและสภาพพื้นที่ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการท่องเที่ยว

2. ควรได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะหน่วยงานจากภาครัฐบาล หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาหิน ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดฉะเชิงเทรา และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานฉะเชิงเทรา ที่มีการรับนโยบายและงบประมาณจากรัฐบาลมาใช้ในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ร่วมมือกันขับเคลื่อนการท่องเที่ยวในชุมชนตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทราให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและนำไปสู่ความยั่งยืนในอนาคต

3. ควรให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ความเปลี่ยนแปลงของการสื่อสารในยุคปัจจุบัน ซึ่งมีผลกระทบต่อรูปแบบการท่องเที่ยวของคนไทยในปัจจุบัน คนรุ่นใหม่ให้ความสำคัญกับการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวผ่านทางสื่อโซเชียล มีเดีย ก่อนที่จะมาสัมผัสถึงสถานที่จริง ดังนั้นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อดังกล่าวจะต้องพิจารณาเป็นหลักและเป็นข้อมูลเบื้องต้นก่อนเผยแพร่สู่สาธารณะ

4. ส่งเสริมให้มีการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆในชุมชนตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์ ด้านการท่องเที่ยวให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยเชิงวิชาการ

1. ควรมีการวิจัยอย่างต่อเนื่องเพื่อศึกษาศักยภาพของพื้นที่ด้านการท่องเที่ยวและศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2. ควรมีการศึกษาความต้องการถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในเบื้องต้น เพื่อพิจารณาถึงความเร่งด่วนในการพัฒนาพื้นที่นั้นๆ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่

3. ควรมีการศึกษความเป็นไปได้ในการนำเสนอแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในตำบลเขาดิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทราไปปฏิบัติ

4. ควรมีการศึกษความเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยวพื้นที่ ตำบลหรืออำเภอใกล้เคียง

5. ศึกษาแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นจุดที่นักท่องเที่ยวสนใจเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากการมาเพื่อไหว้พระทำบุญที่วัดเขาดินหรือวัดปถวิวัตถาราม

6. มีการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับชุมชนและเป็นการท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืน

7. การพัฒนาบุคลากรหรือคนในชุมชนให้มีความสามารถในการจัดการการท่องเที่ยว

8. การส่งเสริมและพัฒนารูปแบบสินค้าทางการเกษตรในรูปแบบต่างๆที่ทันสมัยขึ้น นักท่องเที่ยวสามารถหาซื้อได้ตลอดเวลา ควรมีการร่วมมือกับหน่วยงานของภาครัฐหรือสถาบันการศึกษาในการพัฒนาสินค้าของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานฉะเชิงเทรา. **อำเภอบางปะกง**. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2565, จาก <http://www.chachoengsao.go.th>.

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. **ฐานข้อมูลระดับหมู่บ้านเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามยุทธศาสตร์ราชภัฏ**. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2565, จาก <http://bigdata.fms.rru.ac.th/index.php/moo4-khodin>.

โชคธีร อ้นถาวร. (2561). **รูปแบบการพัฒนาแบบบูรณาการเพื่อความเป็นเลิศของตำบลเขาหินอำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์).

พระมหามานพ วิมลเมธี. (2549). **รายงานผลการวิจัยเรื่อง การบริหารการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน โดยรูปแบบบ้าน-วัด-โรงเรียน : ศึกษากรณีชุมชนวัดเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). **การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน**. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2549). **การพัฒนาและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.

ประสาน นันทะเสน และ จัดการ หาญบาง. (2559). **รายงานการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน : กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา**. ฉะเชิงเทรา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

วัฒนธรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา. (2554). **องค์ความรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดฉะเชิงเทรา**. ฉะเชิงเทรา: ม.ป.ท.

ศุภยศิลา วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์. (2558). **แนะนำจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับอำเภอบางปะกง**. ฉะเชิงเทรา: บริษัท เอ็มเอ็น คอมพิวเตอร์ จำกัด.

องค์การบริหารส่วนตำบลเขาหิน. **ตำบลเขาหิน**. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2565, จาก <http://www.khaodinsao.go.th>.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหการ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ของประชาชน

ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

Anxiety of Covid-19 vaccination among People in

Ban-du Municipality, Mueang District, Chiang Rai Province.

ชลธิชา กล้ายแดง¹ ชัญญานุช อุปะละ²

ญาโณทัย คำงาม³สมिता ต่างใจรักษ์⁴ ณัฐฐนิชา อ่อนดั่ง⁵

จิรนนต์ ไชยงาม นอกซ์⁶ ธนพัทธ์ จันทร์พิพัฒน์พงค์⁷

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายและเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อความวิตกกังวลจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน จำนวนวัคซีนที่ได้รับ รูปแบบของวัคซีน และอิทธิพลทางสังคม กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 405 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .880 สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

¹ นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Email: 621427004@crru.ac.th

² นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Email: 621427005@crru.ac.th,

³ นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Email: 621427006@crru.ac.th,

⁴ นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Email: 621427013@crru.ac.th,

⁵ นักศึกษาปริญญาตรี สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย Email: 621427030@crru.ac.th

⁶ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาสังคม สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

⁷ อาจารย์ ประจำสาขาวิชาจิตวิทยาสังคม สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 โดยรวม อยู่ ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{X} = 3.158, S.D = 0.499$) เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา จำนวนวัคซีนที่ได้รับ รูปแบบของวัคซีนที่ต่างกัน มีความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 และประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอิทธิพลทางสังคมที่ต่างกัน มีความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ที่ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ความวิตกกังวล การรับวัคซีน โรคโควิด-19

Abstract

The objectives of this research study were to study the level of anxiety about getting vaccinated against COVID-19 of people in the area of Ban Du Subdistrict Municipality, Mueang District, Chiang Rai Province and to compare personal factors affecting the anxiety about vaccination against COVID-19, classified by gender, age, education level, occupation, marital status, average monthly income, number of vaccines received, form of the vaccine and social influence. The sample consisted of 405 people in Ban Du Subdistrict Municipality Area, Muang District, Chiang Rai Province, obtained by multistage randomization. A research instrument was a questionnaire on Anxiety about COVID-19 Vaccination in the area of Ban Du Subdistrict Municipality, Mueang District, Chiang Rai Province with a reliability of .880. The statistics used to analyze the data were mean, percentage, standard deviation, t-test and F-test.

The results of the research showed as follows: the overall level of anxiety about getting vaccinated against COVID-19 of people in Ban Du Sub-District Municipality Area, Muang District, Chiang Rai Province was at a relatively high level ($\bar{x} = 3.158, S.D = 0.499$). When comparing anxiety levels towards vaccination against COVID-19 of people, the respondents with different educational level, number of vaccines received, and form of vaccine had different anxiety about getting vaccinated against COVID-19 with a statistical significance level of .05. The respondents with different genders, ages, occupations, marital statuses, average monthly incomes and social influence had not indifferent anxiety about getting vaccinated against COVID-19.

Keywords : Anxiety, Vaccination, COVID-19

บทนำ

ย้อนกลับไปเมื่อปลายปี พ.ศ. 2562 มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด-19 โดยศูนย์กลางการแพร่ระบาดอยู่ที่เมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน โควิด-19 สามารถแพร่กระจายจากคนสู่คน ผ่านการ ไอ จาม หรือการสัมผัสกับสารคัดหลั่งของผู้ป่วย ทำให้ผู้ป่วยมีอาการปอดอักเสบรุนแรงจนถึงขั้นเสียชีวิต แต่ในขณะนั้นผู้คนต่างดำเนินชีวิตประจำวันอยู่อย่างปกติ ยังไม่รู้ถึงความเสี่ยง ภัยเงียบใกล้ตัว อันตรายร้ายแรงที่กำลังเกิดขึ้น แต่ละประเทศยังไม่มีมาตรการป้องกันที่คุมเข้ม และยังไม่มีความตื่นตัวกับโรคระบาดชนิดนี้ จนเกิดการแพร่ระบาดหนักไปทั่วทุกมุมโลก ทุกประเทศได้รับผลกระทบอย่างมากมาย ซึ่งประเทศไทยก็มีผู้เสียชีวิตมากกว่า 27,263 ราย และผู้ติดเชื้อจำนวน 4,084,299 ราย (กรมควบคุมโรค. 2565 : ออนไลน์)

ประชาชนทุกคนล้วนมีความเสี่ยงที่จะติดโรคระบาดนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีอาณาเขตพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อน ซึ่งจังหวัดเชียงรายก็เป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีพื้นที่ชายแดนติดต่อกับเพื่อนบ้าน คือ พม่า ลาว และยังคงอยู่ใกล้กับเมืองสิบสองปันนาของประเทศจีน ดังนั้นจึงทำให้มีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อของไวรัสโคโรนาสูงมากกว่าพื้นที่อื่นๆ ที่ไม่มีชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยรายงานสถานการณ์โควิด-19 จังหวัดเชียงราย ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2565 ถึง 19 เมษายน 2565 จังหวัดเชียงรายมีผู้ป่วยติดเชื้อสะสม 145,865 ราย เสียชีวิตจำนวน 66 ราย ซึ่งพื้นที่อำเภอเมือง มีจำนวนผู้ป่วยมากที่สุดในจังหวัดเชียงราย จำนวน 1,555 คน (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย. 2565 : ออนไลน์) อีกทั้งอำเภอเมือง ตำบลบ้านดู่ยังเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่เป็นสถานศึกษามีประชาชนมากมายใช้ชีวิตอยู่บริเวณดังกล่าว มีทั้งเด็กที่เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ พ่อแม่ค้าที่ขายของอยู่บริเวณหน้ามหาวิทยาลัย หรือองค์กรเอกชน ห้างร้านเป็นต้น ซึ่งพื้นที่ที่มีประชาชนเยอะก็เป็นพื้นที่ที่มีโอกาสติดเชื้อ แพร่กระจายเชื้อไปสู่คนอื่นๆ สูง โดยสถานการณ์โควิด-19 ทำให้ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายนั้นจำเป็นต้องมีการเข้ารับการฉีดวัคซีนโดยเร็วที่สุด เพื่อเป็นการป้องกันตนเองและผู้อื่นจากโรคโควิด-19

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เพื่อจะทำให้ทราบถึงระดับความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 และทราบถึงปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ศึกษา คือ เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ศึกษา คือ ประชากรเทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 20,719 คน (สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านดู่, 2564)

ขอบเขตด้านตัวแปร ได้แก่

ตัวแปรต้น

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1.1 เพศ

1.2 อายุ

1.3 ระดับการศึกษา

1.4 อาชีพ

1.5 สถานภาพ

1.6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1.7 จำนวนวัคซีนที่ได้รับ

1.8 รูปแบบของวัคซีน

1.9 อิทธิพลทางสังคม ได้แก่

1.9.1 ครอบครัว

1.9.2 เพื่อน

1.9.3 สื่อ

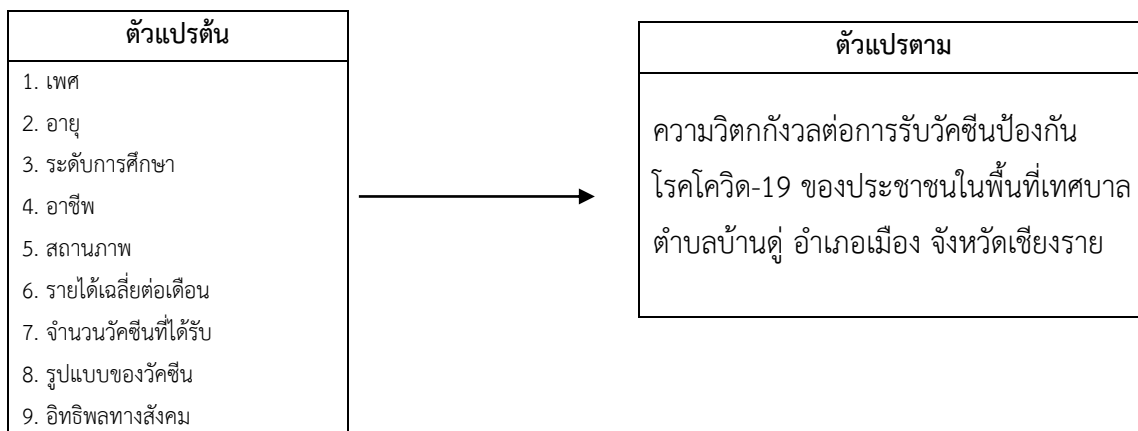
1.9.4 อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน (อสม.)

1.9.5 ที่ทำงาน

ตัวแปรตาม

1. ความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันส่งผลต่อความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีการดำเนินงานวิจัย

- ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีน
- นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลเพื่อกำหนดโครงสร้างและขอบเขตของเนื้อหา โดยจัดเนื้อหาให้ครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปร โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา
- สร้างแบบวัดความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อความมาจากเครื่องมือของสปิลเบอร์เกอร์ แปลไทยโดยนิตยา คชภักดี, สายฤดี วรกิจโกศาธร และมาลี นิสัยสุข (2535, อ้างถึงใน ทวีธา มณีรัตน์, 2547)
- นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม ตลอดจนความครอบคลุมและภาษาที่ใช้ให้มีความชัดเจนเป็นที่เข้าใจตรงกัน
- ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามบางส่วนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้กับประชาชนตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 30 ชุดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม .880
- หลังจากที่ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามแล้วผู้วิจัยได้ทำการจัดทำแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 405 ชุด
- ลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

8. แนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง อธิบายรายละเอียดของงานวิจัยเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถทำแบบสอบถามได้ถูกต้อง และรวบรวมข้อมูลตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบสอบถามที่เก็บได้ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติต่อไป

9. นำข้อมูลที่วิเคราะห์จากโปรแกรมสำเร็จรูปมาทำการประเมินผลและสรุปเพื่อจัดทำรูปเล่มวิจัยเพื่อส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบพบข้อผิดพลาดจะนำมาแก้ไข

10. เมื่อแก้ไขรูปเล่มวิจัยเสร็จผู้วิจัยจึงได้จัดทำเล่มที่สมบูรณ์เพื่อให้บุคคลที่สนใจได้ศึกษาต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชากรเทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 19 หมู่บ้าน จำนวน 20,719 คน (สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย, 2564)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 19 หมู่บ้าน จำนวน 405 คน ด้วยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

1. สุ่มตัวอย่างขั้นที่ 1 ด้วยวิธีการแบ่งชั้น (Stratified Sampling) เพื่อสุ่มประชาชนแต่ละหมู่บ้าน โดยการเทียบบัญชีผู้ใดรายวงศ์ ได้กลุ่มตัวอย่าง หมู่ 1 จำนวน 30 คน หมู่ 2 จำนวน 29 คน หมู่ 3 จำนวน 27 คน หมู่ 4 จำนวน 23 คน หมู่ 5 จำนวน 15 คน หมู่ 6 จำนวน 26 คน หมู่ 7 จำนวน 14 คน หมู่ 8 จำนวน 13 คน หมู่ 9 จำนวน 20 คน หมู่ 10 จำนวน 30 คน หมู่ 11 จำนวน 10 คน หมู่ 12 จำนวน 15 คน หมู่ 13 จำนวน 20 คน หมู่ 14 จำนวน 40 คน หมู่ 15 จำนวน 27 คน หมู่ 16 จำนวน 24 คน หมู่ 17 จำนวน 12 คน หมู่ 18 จำนวน 20 คน และหมู่ 19 จำนวน 10 คน รวมทั้งหมด 405 คน

2. สุ่มตัวอย่างขั้นที่ 2 ด้วยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อสุ่มประชาชนแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 405 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถาม มาจากเครื่องมือของสปิลเบอร์เกอร์ แพลไทยโดยนิตยา คชภักดี, สายฤดี วรกิจโกศาธร และมาลี นิสัยสุข (2535, อ้างถึงใน ทวีชา มณีรัตน์, 2547) แบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มี 9 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนวัคซีนที่ได้รับรูปแบบของวัคซีน และอิทธิพลทางสังคม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 มี 15 ข้อ โดยแบ่งเป็น ข้อคำถามเชิงลบ 4 ข้อ และข้อคำถามเชิงบวก 11 ข้อ โดยใช้มาตรวัดแบบ Likert 4 ระดับ คือ

ข้อความที่แสดงความรู้สึกเป็นลบ

มีเกือบประจำ	ให้น้ำหนักคะแนน	4
มีบ่อย	ให้น้ำหนักคะแนน	3
มีบ้างบางครั้ง	ให้น้ำหนักคะแนน	2
แทบไม่มีเลย	ให้น้ำหนักคะแนน	1

ข้อความที่แสดงความรู้สึกทางบวก

มีเกือบประจำ	ให้น้ำหนักคะแนน	1
มีบ่อย	ให้น้ำหนักคะแนน	2
มีบ้างบางครั้ง	ให้น้ำหนักคะแนน	3
แทบไม่มีเลย	ให้น้ำหนักคะแนน	4

การแปลความหมายโดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เพื่อจัดกลุ่มตามความเป็นจริงของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามมาจัดกลุ่มโดยแบ่งระดับความเป็นจริงเป็น 4 ระดับ ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{การหาค่าพิสัย (Range)} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนกลุ่ม}} \\ &= \frac{4-1}{4} \\ &= 0.75\end{aligned}$$

ดังนั้น ค่าพิสัยเท่ากับ 0.75

การจัดกลุ่มคะแนนตามค่าพิสัยดังกล่าวได้ความวิตกกังวลของประชาชน 4 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.75	ไม่มีความวิตกกังวล
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.76 – 2.50	มีความวิตกกังวลบ้าง
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 – 3.25	มีความวิตกกังวลค่อนข้างมาก
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.26 – 4.00	มีความวิตกกังวลมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ในรูปแบบแจกแจงความถี่ และร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 จำแนกตามเพศ และรูปแบบของวัคซีน วิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ t-test และวิเคราะห์ความแปรปรวนของความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนวัคซีนที่ได้รับ วิเคราะห์ด้วยค่าสถิติ One-Way ANOVA ถ้าพบความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำใช้การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 62 อายุ 40 ปีขึ้นไป จำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 ระดับการศึกษาประถมศึกษา 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.2 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 33.1 สถานภาพสมรส จำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 58 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 - 10,000 บาท จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8 จำนวนวัคซีนที่ได้รับ 2 เข็ม จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 57 รูปแบบของวัคซีนแบบไขว้ จำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 76 และอิทธิพลทางสังคมเป็นครอบครัว จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1. ผลศึกษาระดับความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 พบว่า ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ($\bar{x} = 3.158$, S.D = 0.499)

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่า

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ที่มีเพศ รูปแบบของวัคซีนแตกต่างกัน

จำแนกตามสถานภาพ		n	\bar{X}	S.D	t	P
1. เพศ	ชาย	154	3.103	.454	-1.726	.085
	หญิง	251	3.191	.523		
2. รูปแบบของวัคซีน	แบบชนิดเดียวกัน	97	2.9973	.55494	-3.684*	.000
	แบบไขว้	308	3.2080	.46969		

*มีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า 1) ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ไม่แตกต่างกัน 2) ประชาชนที่มีรูปแบบของวัคซีนแตกต่างกันมีความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ประชาชนที่มีรูปแบบของวัคซีนแบบไขว้จะมีความวิตกกังวลมากกว่าประชาชนที่มีรูปแบบของวัคซีนแบบชนิดเดียวกัน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าแปรปรวนทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ที่มี อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนวัคซีนที่ได้รับแตกต่างกัน

จำแนกตามสถานภาพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1. อายุ	ระหว่างกลุ่ม	4	2.091	.523	2.123	.077
	ภายในกลุ่ม	400	98.476	.246		
	รวม	404	100.567			
2. ระดับการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	5	3.964	.793	3.275*	.007
	ภายในกลุ่ม	399	96.603	.242		
	รวม	404	100.567			
3. อาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	5	2.473	.495	2.011	.076
	ภายในกลุ่ม	399	98.095	.246		
	รวม	404	100.567			
4. สถานภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	.006	.003	.011	.989
	ภายในกลุ่ม	402	100.562	.250		
	รวม	404	100.567			
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ระหว่างกลุ่ม	3	.610	.203	.816	.485
	ภายในกลุ่ม	401	99.957	.249		
	รวม	404	100.567			
6. จำนวนวัคซีนที่ได้รับ	ระหว่างกลุ่ม	4	8.129	2.032	8.794*	.000
	ภายในกลุ่ม	400	92.438	.231		
	รวม	404	100.567			

จำแนกตามสถานภาพ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
7. อิทธิพลทางสังคม	ระหว่างกลุ่ม	4	2.167	.542	2.202	.068
	ภายในกลุ่ม	400	98.400	.246		
	รวม	404	100.567			

*มีนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า 1) ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 น้อยกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมตอนปลาย ปวส./ปวช. ปริญญาตรี มัธยมศึกษาตอนต้น และประถมศึกษา 2) ประชาชนที่มีจำนวนวัคซีนที่ได้รับแตกต่างกันมีความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยพบว่า ประชาชนที่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีน มีความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 น้อยกว่าประชาชนที่ได้รับจำนวนวัคซีน 1 เข็ม 4 เข็มขึ้นไป 2 เข็ม และ 3 เข็ม 3) ประชาชนที่มีอายุ อาชีพ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อิทธิพลทางสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ของของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย สามารถแบ่งอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความวิตกกังวลมีหลายระดับขึ้นอยู่กับปัจจัยในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านการรับรู้ข่าวสาร ประชาชนส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา อาจมีการวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 จากแหล่งต่าง ๆ ได้น้อยกว่าคนที่มีระดับการศึกษาสูง และอาจจะไม่เข้าใจในบางเรื่องเกี่ยวกับโรคโควิด-19 เนื่องจากเป็นโรคที่ระบาดใหม่ ไม่ใช่โรคเดิมที่เคยปรากฏหรือรู้จักโดยทั่วไป ซึ่งสอดคล้องกับ ขนิษฐา ชื่นใจ และบุญกา ปันทุพร (2564) ได้อธิบายไว้ว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมีแนวโน้มการตัดสินใจที่เหมาะสมมากกว่าผู้มีการศึกษาน้อย

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ สถานภาพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อิทธิพลทางสังคมที่แตกต่างกัน มีความวิตกกังวล

ต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา จำนวนวัคซีนที่ได้รับ และรูปแบบของวัคซีนที่แตกต่างกัน มีความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

1) ระดับการศึกษากับความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 น้อยกว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมตอนปลาย ปวส./ปวช. ปริญญาตรี มัธยมศึกษาตอนต้น และประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ ขนิษฐา ชื่นใจ และบุญภา ปิ่นสุพรรณ (2564) ได้อธิบายไว้ว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมีแนวโน้มการตัดสินใจที่เหมาะสมมากกว่าผู้มีการศึกษาน้อยและสอดคล้องกับ ธัญลักษณ์ หวังมวงกลาง (2563) ได้อธิบายไว้ว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีความวิตกกังวลและอาการซึมเศร้าต่ำกว่า ผู้ที่มีการศึกษาน้อย เนื่องจากผู้ที่มีการศึกษาสูง จะมีความสามารถในการใช้สติปัญญา และมีการเผชิญปัญหาได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ อภิญา อิงอาจ, ญัฐพร กาญจนภูมิ และพรพรรณ เขยจิตร (2563) ได้ทำการศึกษา ความกังวลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า เมื่อเปรียบเทียบโดยใช้สถิติการทดสอบค่า พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูง การศึกษาระดับอุดมศึกษามีความกังวลสูงกว่า และมีการศึกษาน้อยกว่าระดับอุดมศึกษาที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่า 0.05 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงระดับการศึกษาทำให้เกิดความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ที่แตกต่างกัน เพราะผู้ที่มีการศึกษาในระดับที่สูงอาจจะมีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคโควิด-19 ได้ชัดเจนมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย

2) จำนวนวัคซีนที่ได้รับ และรูปแบบของวัคซีนกับความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 พบว่า ประชาชนที่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีน จะมีความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 น้อยกว่าประชาชนที่ได้รับการฉีดวัคซีนไปแล้ว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ที่ได้รับการฉีดวัคซีนแล้วนั้นมีอาการข้างเคียงจากวัคซีน ส่งผลต่อร่างกาย เช่น มีไข้ ปวดแขน ปวดหัว อ่อนเพลีย เป็นต้น จึงทำให้ผู้ที่ได้รับการฉีดวัคซีนไปแล้วนั้นมีความวิตกกังวลมากกว่าผู้ที่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีนที่ยังไม่ได้รับวัคซีน และผู้ที่ยังไม่ได้รับการฉีดวัคซีน ก็ไม่เคยเกิดอาการข้างเคียงจากวัคซีนจึงไม่ค่อยมีความวิตกกังวล ซึ่งคณะผู้เชี่ยวชาญเหตุการณ์ภายหลังได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค สถาบันประสาทวิทยา และกรมควบคุมโรค (2564) ได้อธิบายในรายงานเรื่องผลข้างเคียงของวัคซีนว่า วัคซีนทำให้เกิดความวิตกกังวลได้มากโดยเฉพาะกับวัคซีนที่ไม่มีประสบการณ์การใช้ในวงกว้างมาก่อน โดยประชาชนทั่วไปอาจมีการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเสียชีวิตหลังการได้รับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 หรือคนที่ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 แล้วเกิดอาการแพ้ มีผลข้างเคียง ก็อาจจะก่อให้เกิดความวิตกกังวลต่อการรับ

วัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ได้ รูปแบบของวัคซีน พบว่า ประชาชนที่ฉีดแบบไขว้จะมีความวิตกกังวลมากกว่าประชาชนที่ฉีดวัคซีนแบบชนิดเดียวกัน อาจจะเป็นเพราะว่าประชาชนที่ฉีดวัคซีนแบบไขว้ หรือ สูตรผสม เกิดอาการข้างเคียงที่แตกต่างกันไป จึงอาจจะทำให้ผู้ที่ฉีดแบบไขว้นั้นไม่รู้หรือแน่ใจว่าเป็นผลข้างเคียงจากวัคซีนชนิดไหน จึงมีความวิตกกังวลมากกว่าประชาชนที่ฉีดแบบชนิดเดียวกัน ที่ซึ่งหากเกิดผลหรืออาการข้างเคียงก็อาจจะมั่นใจได้ชัดเจนกว่าเพราะว่าฉีดแบบชนิดเดียวกันหรือสูตรเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. หากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ไม่มีท่าทีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ในเร็ววันนี้ กระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ที่มีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน หรือการเข้ารับการฉีดวัคซีน ควรเร่งมือให้ประชาชนทุกคนได้รับวัคซีน เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ไม่ให้มีผู้ติดเชื้อ หรืออัตราผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้น

2. บุคลากรของหน่วยงานภาครัฐ เช่น เทศบาล อบจ. อบต. หรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ตำบล ควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรคโควิด-19 การป้องกันโรค การเตรียมตัวก่อนและหลังการเข้ารับการฉีดวัคซีน ผลอาการข้างเคียงจากวัคซีน ฯลฯ ที่เป็นเนื้อหาที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน จัดทำรูปแบบสื่อ หรือเอกสารให้มีความน่าสนใจ เพื่อให้ประชาชนโดยทั่วไปอ่านแล้วสามารถเข้าใจได้อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือบริษัท ห้างร้านแบบเฉพาะเจาะจง เพราะพนักงานในองค์กรอาจจะมีความวิตกกังวลต่อการรับวัคซีนป้องกันโรคโควิด-19 ที่ต่างจากประชาชนทั่วไป

2. ในการศึกษาทำวิจัยครั้งต่อไปควรมีการเพิ่มตัวแปรเพื่อที่มิจะได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เข้ามาพิจารณาเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมควบคุมโรค. (2564). ขอให้ดำเนินการฉีดวัคซีนตามแผน และขอส่งแนวทางปฏิบัติสำหรับ

อาการไม่พึงประสงค์หลังการได้รับวัคซีน. สืบค้นเมื่อ 5 เมษายน 2565, จาก

<https://ddc.moph.go.th/vaccine-covid19/getFiles/14/1628584558328.pdf>.

กรมควบคุมโรค. (2565). รายงานการรับวัคซีน. สืบค้น 13 มีนาคม 2565, จาก

<https://mohprompt.moph.go.th/mpc/>

กรมควบคุมโรค. (2565). สถานการณ์ผู้ติดเชื้อ COVID-19 อัปเดตรายวัน. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน

2565, จาก <https://ddc.moph.go.th/covid19-dashboard/>

ชนิษฐา ชื่นใจ และบุรุษภา ปั่นทุพรพร. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจฉีดวัคซีนป้องกันโคโรนา

ไวรัส (Covid-19) ของประชากรในกรุงเทพมหานคร. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพมหานคร:

มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ัญลักษณ์ หวังมวนกลาง และกล้าเผชิญ โชคบำรุง. (2563). ความวิตกกังวลและอาการซึมเศร้าใน

ผู้ป่วยหลังผ่าตัดช่องท้องและเย็บปิดแผลซ้ำ. (รายงานการวิจัย). ขอนแก่น:

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิเชียร มั่นแหล, บุญยิ่ง ประทุม, สุรศักดิ์ แก้วอ่อน และกรกฎ จำเนียร. (2564). ผลกระทบและการ

ปรับตัวของประชาชนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จังหวัด

นครศรีธรรมราช. สืบค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2565, จาก <https://so03.tci-thaijo.org>.

ศูนย์ติดตามสถานการณ์ COVID 19 เชียงราย. (2565). สรุปรายงานสถานการณ์โรค Covid-19

จังหวัดเชียงราย ประจำวันอังคารที่ 19 เมษายน 2565. สืบค้นเมื่อ 20 เมษายน 2565,

จาก <https://www.facebook.com/CRIANTICOVID19> .

อภิญา อิงอาจ, ญัฐพร กาญจนภูมิ และพรพรรณ เขยจิตร. (2563). ความกังวลในสถานการณ์การ

แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วารสาร

บริหารธุรกิจเทคโนโลยีมหานคร, 17(2), 94-95. จาก<http://www.mbs.mut.ac.th/journal>.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิชาการ

วันที่ 26 - 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การปรับปรุงพื้นที่ในการจัดเก็บสินค้าเพื่อลดระยะเวลาในการเติมเต็มสินค้า

กรณีศึกษา ร้าน Prinmart

Improving storage space to reduce product replenishment time

Case study at Prinmart

นลินทิพย์ บุญยอุดมศาสตร์¹ ถิรนนท์ ทิวาราตรีวิทย์²

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้พื้นที่จัดวางสินค้าของร้านค้า 2) หาแนวทางในการปรับปรุงการจัดเก็บให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการศึกษาข้อมูลจากสภาพแวดล้อมจริง ทั้งนี้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแผนผังแสดงเหตุและผล (Fishbone Diagram) หาสาเหตุของปัญหา ใช้หลักการ Warehouse Activity Profile เพื่อค้นหาลักษณะเฉพาะของร้านค้าและนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดวางสินค้า หลักการ ABC ANALYSIS ในการจัดความสำคัญของสินค้า ทั้งนี้ผู้วิจัยแนะนำการเพิ่มประสิทธิภาพในการปรับปรุงรูปแบบการจัดเก็บด้วยการจัดเก็บแบบรวม (Combination system) โดยมีการจัดเก็บตามหมวดหมู่ของสินค้า และการกำหนดพื้นที่ตายตัว (Dedicated Storage) โดยกำหนดพื้นที่จัดเก็บสินค้าแต่ละชนิดไว้ตายตัว นั่นคือ สินค้าจะเก็บพื้นที่เก็บสินค้าตามที่ถูกกำหนดไว้มีข้อดีที่ง่ายต่อการหยิบสินค้า (Picking) เพราะพนักงานสามารถจดจำตำแหน่งของสินค้าได้

ผลการวิจัยพบว่าในการปรับปรุงการจัดเก็บโดยผู้วิจัยได้ทำการแบ่งโซนในการจัดเก็บตามลักษณะของการใช้งานสินค้า และแบ่งสินค้าออกเป็นหมวดหมู่ พบว่าจากเดิมพื้นที่ใช้สอย 4.4 ตารางเมตร เป็น 5.31 ตารางเมตร คิดเป็น 19% และสามารถลดเวลาในการเติมเต็มสินค้าบนชั้นวางจากเดิมใช้เวลา 44 นาที หลังจากทำการปรับปรุงลดลงเหลือ 28 นาที คิดเป็น 36% ส่งผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บและการใช้พื้นที่

คำสำคัญ: การจัดเก็บสินค้าตามประเภทของสินค้า, การจัดหมวดหมู่

¹สาขาการจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

²อาจารย์ประจำสาขาการจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Abstract

The objectives of this research were 1) to analyze the efficiency of store space utilization and 2) to find ways to improve the storage to be more efficient. by studying the data from the real environment The tools for collecting data The research tool is Fishbone Diagram, find the cause of the problem, use the Warehouse Activity Profile principle to discover store characteristics and lead to operational improvements to optimize product placement, ABC ANALYSIS Principles of Product Priority In this regard, the researcher approaches the efficiency improvement in the improvement of the storage model with the combined storage (Combination system). It is stored according to product category and designated storage by specifying the storage area for each type of product to be fixed, that is, the product will keep the designated storage area. Picking products (Picking) because employees can remember the location of the product.

The results showed that in the improvement of storage, the researcher has divided the storage zones according to the nature of the product usage. and divide the products into categories It was found that the area used to store products was previously 4.4 square meters. Increased usable space from 5.31 square meters or 19% after improvement of storage space It was able to reduce the time to fill the shelf from 44 minutes. After the improvement, it was reduced to 28 minutes. The replenishment time was reduced by more than 36%, which resulted in better service within the organization.

Keywords: Storing products according to product type, classification

บทนำ

ธุรกิจการค้าปลีกนั้นเกิดขึ้นพร้อมกันกับที่มนุษย์ได้เริ่มรู้จักการจับจ่ายใช้สอย ซึ่งมีการพัฒนามาจากการแลกเปลี่ยนสินค้ากัน ในอดีตนั้นมนุษย์ไม่มีสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน จึงใช้สิ่งของหรืออาหารของผู้อื่น ซึ่งมีความต้องการตรงกันและพึงพอใจที่จะแลกเปลี่ยนกันทั้งสองฝ่าย แต่ในบางครั้งความต้องการในการแลกเปลี่ยนอาจไม่ตรงกัน มนุษย์จึงได้คิดค้นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนขึ้นมา นั่นก็คือการแลกเปลี่ยนอาจไม่ตรงกัน มนุษย์จึงได้คิดค้นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนขึ้นมา นั่นก็คือเงิน เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในการแลกเปลี่ยนมากขึ้น ปัจจุบันรูปแบบการค้าปลีกของประเทศไทยมี 2 แบบ คือ ธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิมและธุรกิจค้าปลีกแบบทันสมัยหรือสมัยใหม่ ซึ่งการดำเนินธุรกิจทางการค้าที่แตกต่างจากความแตกต่างของการดำเนินทั้งสองช่องทางที่มีผลมาจากการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ธุรกิจค้า

ปลีกแบบดั้งเดิม คือ ร้านค้าขายสินค้าเข้าถึงผู้บริโภคโดยผ่านบุคคลที่เป็นเจ้าของธุรกิจ ไม่มีระบบการจัดการบริหารงาน มีรูปแบบที่หลากหลาย ขายสินค้าในพื้นที่ฐานความจำเป็นในการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในถิ่นนั้น สามารถสังเกตเห็นวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมท้องถิ่นความเป็นพื้นเมือง ความสามารถในการเจรจาต่อรอง ความเป็นมิตร ความเห็นอกเห็นใจกันและความเป็นกันเองในการสนทนาซักถามสารทุกข์สุกดิบ เช่น คนในสังคมเดียวกัน ด้วยความสนิทสนมและการที่ตลาดหรือร้านค้าเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมและมีความคุ้นเคยกันระหว่างผู้ค้ากับลูกค้า การดำเนินธุรกิจจึงมีความยืดหยุ่นเรื่องสินค้า และสถานที่ ซึ่งเป็นลักษณะการดำรงชีวิตของคนส่วนใหญ่ในประเทศไทยธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม

ร้านค้ากรณีศึกษาเป็นร้านค้าปลีกขนาดเล็ก (Small Retailer) จำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคในราคาปลีก ปัจจุบันตั้งอยู่ที่ เลขที่ 89/9 หมู่ 2 ต.บางพูน อ.เมืองปทุมธานี จ.ปทุมธานี 12000 โดยลูกค้าส่วนใหญ่คนที่อยู่บริเวณใกล้เคียง สินค้าที่มีเป็นสินค้าที่ใช้เป็นประจำและเคยชินกับยี่ห้อ เช่น ผงซักฟอก สบู่ ยาสีฟัน เป็นต้น รวมถึงสินค้าที่เป็นสินค้าสำเร็จรูปต่างๆ ได้แก่ ซอสปรุงรส ปลากระป๋อง บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ซึ่งสิ่งที่สำคัญของร้านค้าทุกแห่งคือการจัดแสดงสินค้าหน้าร้าน เพราะมีผลต่อความสะดวกสบายต่อลูกค้าที่จะหยิบจับสินค้าบนชั้นวาง หากร้านค้าใดขาดการจัดเรียงสินค้าที่ดีแล้ว จะทำให้ร้านค้านั้นด้อยประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจุบันเนื่องจากสินค้ามีหลายชนิด มีการจัดเก็บสินค้าบนชั้นวางไม่เป็นระเบียบ วางสินค้าปะปนกันไม่แยกประเภทสินค้า และวางสินค้าตามความเคยชิน ส่งผลให้พนักงานเสียเวลาในการเติมเต็มและจัดเรียงสินค้า

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญของการปรับปรุงพื้นที่การจัดวางสินค้าหน้าร้าน ที่จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น เพื่อลดระยะเวลาในการเติมเต็มสินค้าบนชั้นวาง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพการใช้พื้นที่จัดวางสินค้าของร้านค้า
2. เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงการจัดเก็บให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถหาสาเหตุของปัญหาที่มีผลต่อจัดเก็บสินค้าได้
2. สามารถจัดเก็บสินค้าให้เป็นหมวดหมู่มากยิ่งขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษารูปแบบการจัดเก็บสินค้าบนชั้นวาง เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดเก็บสินค้าให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

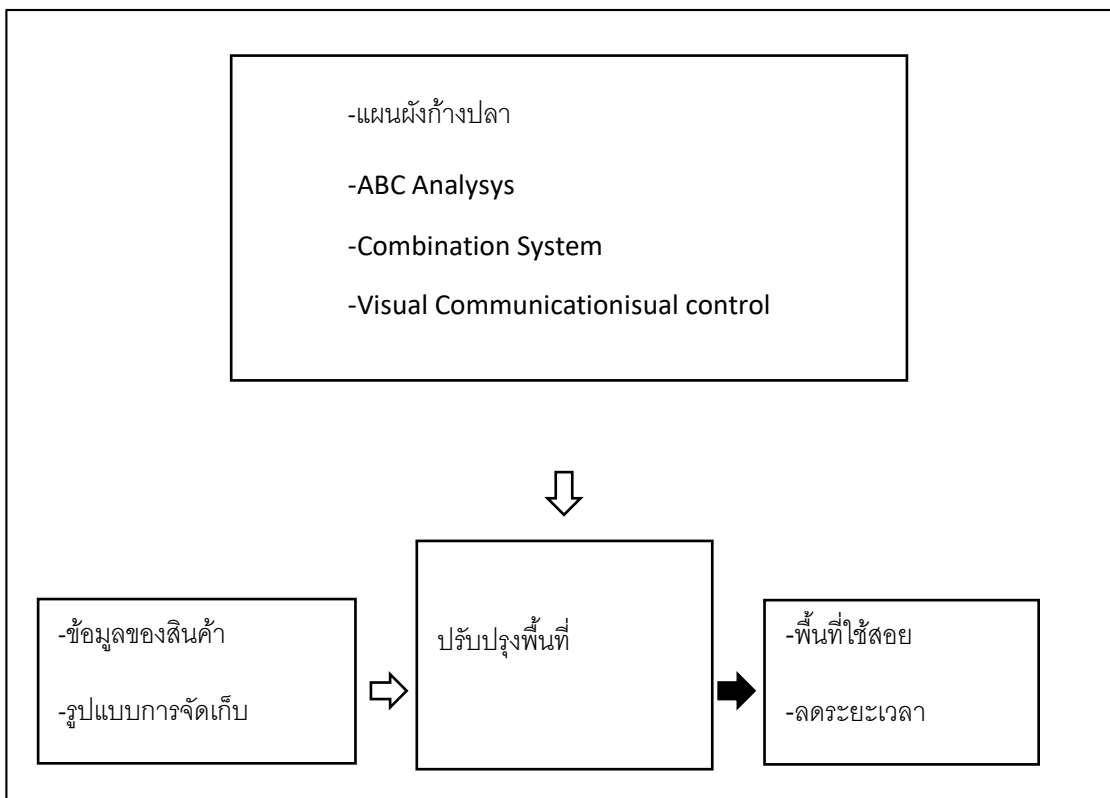
2. ขอบเขตเวลา

ระยะเวลาในการวิจัยใช้ข้อมูลปัญหาในการจัดเก็บสินค้าเป็นระยะเวลา 3 เดือน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

ร้านค้าตั้งอยู่ที่ ตึกปาริชาติอพาร์ทเมนต์ เลขที่ 89/9 หมู่ 2 ตำบลบางพูน อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี 12000

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยครั้งนี้ใช้การทำประวัติกิจกรรมสินค้า จึงใช้การวิเคราะห์ข้อมูลตามข้อมูลที่ได้ ดังนี้

1. วิเคราะห์ร้อยละของอรรถประโยชน์ของการใช้พื้นที่จัดเก็บ (% space utilization) โดยนำข้อมูลดิบการใช้พื้นที่จัดเก็บสินค้ามาหาค่า % space utilization โดยใช้สูตรคำนวณ

2. นำค่าที่ได้สร้างตารางแจกแจงความถี่ เพื่อให้ง่ายต่อการวิเคราะห์

3. วิเคราะห์เวลาในการเก็บสินค้าเข้าที่โดยเฉลี่ย (Dock-to-stock time: DTS) โดยนำข้อมูลที่เก็บตามระยะเวลาสร้างตารางแสดงวันที่และเวลาที่มีการรับสินค้า จนกระทั่งจัดเก็บเสร็จสิ้น

ตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ปัญหาที่พบ	สาเหตุ	แนวทางแก้ไข	เครื่องมือที่ใช้
พนักงานไม่ทราบตำแหน่ง (Location) ในการจัดเก็บสินค้าจึงทำให้วางสินค้าไว้หลายจุด	ไม่ได้กำหนดตำแหน่ง (Location) ในการจัดเก็บสินค้า	กำหนดตำแหน่ง (Location) ในการจัดเก็บสินค้า	-ระบบการจัดเก็บสินค้า -Visual control
วางสินค้าไม่เป็นระเบียบและไม่เป็นหมวดหมู่ทำให้ใช้เวลานานในการจัดเรียงสินค้า	พื้นที่ในร้านมีจำกัด	จัดสรรพื้นที่ให้ใช้ประโยชน์ได้คุ้มค่า	-Lay out design

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบพื้นที่จัดเก็บก่อนและหลังปรับปรุง

รายการ	พื้นที่ทั้งหมด ก่อนปรับปรุง	พื้นที่ทั้งหมด หลังปรับปรุง	$\frac{\text{ก่อน} - \text{หลัง}}{\text{ก่อน}} \times 100$	เพิ่มขึ้น
พื้นที่ในการจัดเก็บสินค้า	4.44 ตรม.	5.31 ตรม.	$\frac{4.44 - 5.31}{4.44} \times 100$ = 19.5694 ≈ 19%	19%

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบเวลาในการจัดเต็มเต็มสินค้าก่อนและหลังการปรับปรุง

รายการ	เวลาการเต็มสินค้า ก่อนปรับปรุง	เวลาการเต็มสินค้า หลังปรับปรุง	$\frac{\text{ก่อน} - \text{หลัง}}{\text{ก่อน}} \times 100$	ลดลง
ระยะเวลา ในการเต็ม สินค้าบน ชั้นวาง	44.83 นาที	28.27 นาที	$\frac{44.83 - 28.27}{44.83} \times 100$ ≈ 36 นาที	28%

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสังเกตจากพนักงานตั้งแต่การรับสินค้า ตำแหน่งสินค้า พบว่าไม่มีการระบุตำแหน่งในการจัดเก็บของประเภทของสินค้าที่ชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเริ่มทำการสุ่มจับเวลาใน โดยทำการเก็บข้อมูลยอดขายสินค้าภายในร้านค้าเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์จัดกลุ่มสินค้าในการจัดเก็บและเพื่อลดระยะเวลาในการค้นหาสินค้าและเกิดประโยชน์แก่พนักงานในการระบุตำแหน่งของสินค้าเพื่อให้ง่ายต่อการจดจำและสะดวกต่อการทำงาน

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยเอกสารบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยการทำการศึกษากการจัดวางตำแหน่งสินค้าภายในร้านค้าโดยการแบ่งกลุ่มสินค้าแบบ ABC analysis ซึ่งมีแนวโน้มทางเดียวกับ ชลาลีย์ ตันติจิรสกุล,ฉัตรรัตน์ โหตระไวศยะ. (2562). และยังสามารถศึกษากการจัดวางสินค้าโดยใช้ visual control และป้ายบ่งชี้ ช่วยในการจดจำตำแหน่งที่อยู่ของสินค้าให้ง่ายมากขึ้น รวมถึงการศึกษากการปรับปรุงพื้นที่การจัดเก็บสินค้า เจตวัตร พลายนพันธ์,เสาวรส แจ้งเขตต์.(2560). เพื่อสามารถใช้สอยพื้นที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยการปรับปรุงพื้นที่ในการจัดเก็บสินค้า มีการแก้ปัญหาในการลดเวลาในการเต็มเต็มสินค้าลงและสามารถนำงานวิจัยนี้ไปศึกษาต่อร่วมกับในส่วนของสินค้าที่เคลื่อนไหวช้าอาจหมดอายุก่อนได้

เอกสารอ้างอิง

- เจตวัตร พลายพันธ์,เสาวรส แจ้งเขตต์. (2560) การปรับปรุงพื้นที่การจัดเก็บสินค้าเพื่อลดระยะเวลาในการหาสินค้าพื้นที่หลังร้านสะดวกซื้อ.(วิจัยปริญญาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยวลัยลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์
- ชลาลัย ต้นติจรสกุล และฉัตรรัตน์ โหตระไวศยะ. (2562) การออกแบบการจัดกลุ่มสินค้าเพื่อลดระยะเวลาการหยิบสินค้ากรณีศึกษาบริษัท. AAA. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/journalcim/article/view/240149/163599>
- ณัฐนนท์ รุ่งเจริญ. (2560) การออกแบบผังการจัดเก็บวัสดุและอุปกรณ์สิ้นเปลืองด้วยเทคนิค ABC. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://dspace.spu.ac.th/handle/123456789/5864>
- ณัฐภัทรศญา เศรษฐโชติสมบัติ และประสิทธิ์ การนอก. (2562) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารพื้นที่คลังสินค้าอุตสาหกรรมชิ้นส่วนยานยนต์ ด้วยแนวคิดเชิงบูรณาการ กรณีศึกษา บริษัทโตไครคะ(ไทยแลนด์) จำกัด. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://app.eng.ubu.ac.th/engj/index.php/ojs/article/view/515/pdf>

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหการ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ความวิตกกังวลต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค Covid-19
ของผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขายในสถานที่คลัสเตอร์ กรณีศึกษา : ตลาดสด

เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

Anxiety on the Situation of the Covid-19 Epidemic of People who
Trade in Cluster Locations : A Case study of Ban Du
Municipal Fresh Market, Muang District, Chiang Rai Province

ณัฐดนัย ศิริวัน¹ ณัฐพล คำสม² เพียงฤทัย จุลเจิม³

ขวัญชัย สอนรัมย์⁴ ทิพวรรณ เมืองใจ⁵ ธนพัทธ์ จันทพิพฒน์พงค์⁶

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความวิตกกังวลของผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่อยู่ในสถานที่คลัสเตอร์ 2) เพื่อเปรียบเทียบความวิตกกังวลของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในปัจจุบันที่แตกต่างกัน 3) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการปรับตัวต่อสถานการณ์โควิด-19 ของผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่อยู่ในสถานที่คลัสเตอร์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในตลาดสดเทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ทั้งหมดจำนวน 220 คน โดยวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามแก่ผู้ประกอบอาชีพค้าขายทั้งหมดในตลาดสดเทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย และมีผู้ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 95 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ Independent Sample (t-test) และ One-way ANOVA (F-test)

¹ นักศึกษาศาสาจิตวิทยาสังคม สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

² นักศึกษาศาสาจิตวิทยาสังคม สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

³ นักศึกษาศาสาจิตวิทยาสังคม สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

⁴ นักศึกษาศาสาจิตวิทยาสังคม สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

⁵ นักศึกษาศาสาจิตวิทยาสังคม สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

⁶ อาจารย์ที่ปรึกษา

ผลการวิจัย ผู้ประกอบอาชีพค้าขายมีความวิตกกังวลด้านความเครียดก่อนเกิดคลัสเตอร์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย แต่มีความวิตกกังวลด้านความกลัวก่อนเกิดคลัสเตอร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ มีความวิตกกังวลด้านความเครียดหลังเกิดคลัสเตอร์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย แต่ยังคงมีความวิตกกังวลด้านความกลัวหลังเกิดคลัสเตอร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และความวิตกกังวลของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในตลาดสดเทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่าผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่มี เพศแตกต่างกันมีความวิตกกังวลที่ไม่แตกต่างกัน

ผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่มีอายุต่างกันมีความวิตกกังวลต่อโรคโควิด-19 ไม่แตกต่างกัน ผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่มีความใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อโควิด-19 ที่ต่างกันมีความวิตกกังวลต่อโรคโควิด-19 ไม่ต่างกัน ผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่ได้รับวัคซีนป้องกันโควิด-19 ในจำนวนที่แตกต่างกันมีความวิตกกังวลต่อโรคโควิด-19 ไม่ต่างกัน และผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่มีรายได้ที่แตกต่างกันมีความวิตกกังวลต่อโรคโควิด-19 ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : โควิด-19 , ความวิตกกังวล

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of anxiety among traders in cluster locations. 2) to compare the anxiety of traders in different factors 3) To study the behavior of adapting to the situation of COVID-19 of trade professionals located in cluster locations. The population used in this study was trade professionals in the municipal fresh market of Ban Du Subdistrict, Muang District, Chiang Rai Province totaled 220 people. The researcher distributed a questionnaire to all traders in the fresh market in Ban Du Subdistrict Municipality, Muang District, Chiang Rai Province. There were a total of 95 people who cooperated to answer the questionnaire. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, standard deviation. and test the hypothesis using Independent Sample t-test and Oneway Anova statistics.

The results of the research were that the trader had pre-cluster stress anxiety. Overall, at a low level but there was a pre-cluster fear anxiety. Overall, it's at a high level. and have post-cluster stress anxiety Overall, at a low level but there is still anxiety about the fear after the cluster. Overall, it's at a high level. and anxiety of traders in the fresh

market in Ban Du Subdistrict Municipality, Muang District, Chiang Rai Province. It was found that trade professionals of different sexes had the same anxiety. Trading professionals of different ages have concerns over COVID-19. no different Trading professionals who are close to those infected with COVID-19 Different people have different concerns about COVID-19. Traders who have been vaccinated against COVID-19 In different numbers, there was no difference in anxiety about COVID-19, and trade professionals of different incomes had the same anxiety about COVID-19. no different.

Keywords : Covid-19, Anxiety

บทนำ

โรคโควิด-19 ถูกพบครั้งแรกในเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีนในกลางเดือนพฤศจิกายน 2019 เป็นโรคระบาดที่เริ่มมาจากสัตว์มาสู่คน และคนสามารถแพร่เชื้อต่อไปยังสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมได้เช่นกัน โดยหลักสามารถแพร่เชื้อได้โดยสารคัดหลั่งที่มาจากจมูกหรือปาก อาจจะเป็นฝอยละอองที่เกิดขึ้นจากการไอหรือจาม การแพร่ระบาดจะทวีรุนแรงถ้าหากอยู่ในวงกว้างรวมถึงการประชุมขนาดใหญ่ ประชากรสูงอายุ ความหนาแน่นของเขตเมือง ระบบสาธารณสุขไม่เข้มแข็ง รัฐบาลขาดความโปร่งใส สื่อขาดเสรีภาพ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มียาต้านไวรัสที่ได้รับการขึ้นทะเบียนที่ใช้ในการรักษาโรคระบาดโควิด-19 (WHO THAILAND, 2563) ข้อมูล ณ ปัจจุบันในวันที่ 31 ธันวาคม 2564 มียอดผู้ติดเชื้อทั้งหมด 284,872,634 ราย และมีผู้เสียชีวิต 5,438,306 ราย โดยในประเทศไทย มียอดผู้ติดเชื้อทั้งหมด 2,223,435 ราย และมีผู้เสียชีวิต 21,698 ราย ซึ่งจังหวัดเชียงราย มีผู้ติดเชื้อทั้งหมด 5,835 ราย และมีผู้เสียชีวิต 103 ราย (กรมควบคุมโรค, 2564)

ซึ่งจากการศึกษาเรื่องการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้เห็นถึงผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นจำนวนมากซึ่งกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบเป็นอย่างมากคือบุคคลที่อยู่ในกลุ่มอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย การท่องเที่ยว นักเรียน และนักศึกษา เนื่องจากเศรษฐกิจที่ถดถอยอย่างต่อเนื่องทำให้รายได้ลดลงจากปกติเป็นอย่างมากส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวัน และสุขภาพจากความเครียดซึ่งจะส่งผลต่อไปยังอาการวิตกกังวลหรืออาจทำให้เกิดโรคเครียดได้ในภายหลัง (กรมควบคุมโรค, 2563) ซึ่งผลกระทบทางลบจากการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 จึงเป็นปัญหาอย่างมาก เพราะต้องมีการตักเตือน สูญเสียรายได้ อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อการผลิตอุตสาหกรรม ซึ่งมีผลให้สินค้าขาดแคลน เช่น เครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์ หรือบางอย่างส่งผลให้สินค้ามีราคาแพง เช่น หน้ากากอนามัยแพงขึ้น สินค้าอุปโภคและบริโภคถูกเก็งกำไรมากขึ้น (ยง ภูววรรณ, 2563)

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งวิจัยหลายแห่งในปัจจุบันผู้วิจัยเห็นว่ามีการศึกษาวิจัยศึกษาในเรื่องของความวิตกกังวลต่อโรคโควิด-19 ค่อนข้างมากแต่ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปทางฝั่งของบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ซึ่งการแพร่ระบาดของเชื้อโควิด-19 นี้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตเป็นอย่างมากโดยมีวิจัยระบุไว้ว่า ในระยะแรกของการระบาดประชาชนจะมีความเครียดสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดจนและค่อยๆลดลง แม้ยังอยู่ในช่วงการระบาด ซึ่งผลมีปัจจัยเหล่านี้ที่ส่งผลกระทบทำให้คนทั่วโลกตกอยู่ในสภาวะความเครียด วิตกกังวล โดยกลุ่มที่ได้รับผลกระทบชัดเจนที่สุดมี 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ที่มีปัญหาทางการเงิน ผู้หญิงหรือผู้ปกครองที่ต้องดูแลเด็กเล็ก ผู้ป่วยจากการติดเชื้อโควิด และผู้ป่วยที่มีโรคประจำตัวทางกายและทางจิตก่อนหน้าที่จะเกิดโรคระบาด (กรมสุขภาพจิต, 2564)

ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดทางด้านจิตวิทยาเกี่ยวกับความวิตกกังวลมาใช้เพื่อศึกษาความวิตกกังวลของผู้ที่ได้รับผลกระทบต่อสถานการณ์ของโรคโควิด-19 โดยทางผู้วิจัยได้เลือกผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขายในสถานที่คลัสเตอร์เพื่อให้ทราบถึงความวิตกกังวลของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 โดยตรง ซึ่งความวิตกกังวล เป็นภาวะทางอารมณ์ของมนุษย์ที่สามารถ ประสบอยู่เสมอในการดำรงชีวิตประจำวัน เป็นอารมณ์ที่สลับซับซ้อนที่บุคคลตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นหรือสิ่งคุกคามตามการรับรู้แล้วแปรผลตามทัศนคติของตน (ตฤไลา จำปาวัลย์, 2561) เนื่องจากสถานการณ์ก่อนหน้าที่ผู้วิจัยจะศึกษามีการติดเชื้อแพร่ระบาดเป็นคลัสเตอร์ซึ่งสถานที่คือตลาดแห่งหนึ่งในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย และอีกหลายแห่ง โดยผู้วิจัยได้เล็งว่าสถานที่เหล่านี้ค่อนข้างเป็นชุมชนแออัด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ต้องการศึกษาความวิตกกังวล ความเครียด และความกลัวเกี่ยวกับสถานการณ์แพร่ระบาดโควิด-19 ที่เป็นคลัสเตอร์เหล่านี้ เนื่องจากเป็นผู้ประสบทางตรงกับการแพร่ระบาดนี้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการทำวิจัยนี้ขึ้นมาเพื่อเป็นกรณีศึกษาความวิตกกังวล ความเครียด ความกลัว และระดับความวิตกกังวล โดยทางผู้วิจัยได้ดำเนินการได้สัมภาษณ์สอบถามทางผู้ที่ประกอบอาชีพที่อยู่ในสถานที่คลัสเตอร์ เพื่อที่จะหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพและเป็นการเสนอหรือแนะแนวทางในการป้องกันของโรคโควิด-19 เพื่อเป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการทางการค้าขายได้ป้องกันตนเองต่อไปได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความวิตกกังวลของผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่อยู่ในสถานที่คลัสเตอร์
2. เพื่อเปรียบเทียบความวิตกกังวลของผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการปรับตัวต่อสถานการณ์โควิด-19 ของผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่อยู่ในสถานที่คลัสเตอร์

นิยามศัพท์ทั่วไป

ผู้ประกอบอาชีพค้าขาย หมายถึง พ่อค้า-แม่ค้า ที่ต้องการศึกษาประกอบอาชีพในสถานที่ที่มีผู้ติดเชื้อหรือกลุ่มเสี่ยงสูงอาศัยหรือประกอบอาชีพในพื้นที่เดียวกัน

ตลาด หมายถึง สถานที่ประกอบอาชีพค้าขาย เพื่อให้บุคคลภายนอกเข้ารับบริการซื้อของที่ตนจำเป็นหรือต้องการที่จะขอรับบริการ แต่เป็นสถานที่เป็นคลัสเตอร์หรือสถานที่ที่มีผู้ติดเชื้อโควิด-19 อยู่ในสถานที่นั้นๆด้วย

คลัสเตอร์ หมายถึง กลุ่มคนจำนวนมากหรือชุมชนที่ได้รับเชื้อหรือแพร่เชื้อโควิด-19 เช่น คลัสเตอร์กาดหลวง

โรคโควิด-19 (Covid-19) หมายถึง โรคติดต่อซึ่งเกิดจากเชื้อไวรัสโคโรนา มีชื่อเรียกว่า SARS-COV-19

กรอบแนวคิดงานวิจัย

ความวิตกกังวลเป็นสภาวะที่บุคคลรู้สึกไม่สบายใจเป็นทุกข์หวาดกลัวและตึงเครียดเกิดขึ้น เพราะมนุษย์ต้องการความมั่นคงปลอดภัย ความวิตกกังวลจึงเป็นความเครียด ซึ่งคุกคามต่อความมั่นคงปลอดภัยของบุคคล สิ่งที่มาคุกคามนั้นอาจมีจริงหรืออาจเกิดความเครียดหรือจากการคาดการณ์ล่วงหน้า

สมมุติฐานการวิจัย

1. ผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่มีเพศแตกต่างกันจะมีความวิตกกังวลที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่มีอายุแตกต่างกันจะมีความวิตกกังวลที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่มีความใกล้ชิดต่อผู้ติดเชื้อต่างกันจะมีความวิตกกังวลที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่ได้รับวัคซีนป้องกันโควิด-19 ในจำนวนที่แตกต่างกันจะมีความวิตกกังวลที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่มีรายได้ที่แตกต่างกันจะมีความวิตกกังวลที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับความวิตกกังวลของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในกลุ่มเสี่ยงสูงหรือกลุ่มที่เป็นคลัสเตอร์ เพื่อทราบถึงความวิตกกังวลของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในกลุ่มเสี่ยงสูงหรือกลุ่มที่เป็นคลัสเตอร์ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนต่างๆของการวิจัยในครั้งนี ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในตลาดสดเทศบาลตำบลบ้านดู่ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสำรวจพื้นที่ในขอบเขตพื้นที่การวิจัย พบว่ามีประชากรทั้งสิ้น 220 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพค้าขาย ในตลาดสดเทศบาลตำบลบ้านดู่ โดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูป ของเครจซี่และมอร์แกน ในระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 140 คน

กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ผู้ประกอบอาชีพค้าขาย จากเป้าหมายที่สนใจ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย กรรมการจัดการตลาด 1 คน และเจ้าของแผงขนาดใหญ่อีก 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ประกอบด้วย

เครื่องมือเชิงปริมาณ

แบบสอบถามความวิตกกังวลต่อสถานการณ์โควิด-19 ที่อยู่ในพื้นที่คลัสเตอร์ที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูลแบบปลายปิด และเลือกตอบ เกี่ยวกับความวิตกกังวลต่อสถานการณ์โควิด-19 ก่อนก่อนเกิดคลัสเตอร์ และหลังเกิดคลัสเตอร์ ซึ่งในแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของข้อมูล

ความเครียด และความกลัวต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ก่อนเกิดคลัสเตอร์ และ ข้อมูลความเครียด และความกลัวต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 หลังเกิดคลัสเตอร์ ที่ ตลาดสดเทศบาลตำบลบ้านดู่ ซึ่งจะสามารถส่งผลก่อให้เกิดความวิตกกังวลได้ โดยใช้มาตรวัดแบบ Rating Scale แบ่งระดับเป็น 5 การนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งใช้สถิติเบื้องต้น ได้แก่ ค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ Independent Sample (t-test) Oneway Anova (f-test) และวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบสอบถามประกอบการนำเสนอข้อมูลเชิง ปริมาณ ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 5 ข้อ ได้แก่

1. เพศ
2. อายุ
3. ความใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อ
4. จำนวนวัคซีนที่ได้รับ
5. รายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความวิตกกังวลที่มีต่อสถานการณ์โควิด 19 ประกอบไปด้วย คำถามด้าน ความเครียดและความกลัว ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ก่อนเกิดเหตุการณ์คลัสเตอร์ และ หลังเกิดเหตุการณ์คลัสเตอร์

เครื่องมือเชิงคุณภาพ

แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviewing) โดยจะวิเคราะห์จาก องค์ประกอบด้านความเครียดและความกลัวของความวิตกกังวล ซึ่งจะแบ่งออกเป็น ส่วนที่ 1 การสัมภาษณ์เกี่ยวกับ ความรู้สึกและการปรับตัวก่อนและหลังเกิดคลัสเตอร์ ส่วนที่ 2 การสัมภาษณ์ เกี่ยวกับ ความเครียดความกลัวและความรู้สึกต่อผู้ติดเชื้อหลังการปิดตลาด ส่วนที่ 3 การสัมภาษณ์ เกี่ยวกับ ผลกระทบที่ได้รับและการสร้างความเชื่อมั่นต่อตลาด

ตัวอย่างข้อคำถาม

1. ก่อนเกิดคลัสเตอร์มีความรู้สึกอย่างไรและเมื่อเกิดคลัสเตอร์แล้วมีความรู้สึกและ พฤติกรรมด้านใดเปลี่ยนแปลงไปบ้าง
2. ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อผู้ติดเชื้อโควิด-19
3. จากสถานการณ์คลัสเตอร์ที่เกิดขึ้นที่ตลาดท่านได้รับผลกระทบด้านใดมากที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความวิตกกังวลของผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่อยู่ในสถานที่คลัสเตอร์ไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบเพื่อเก็บข้อมูลกับผู้ประกอบอาชีพค้าขาย ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความวิตกกังวลของผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่อยู่ในสถานที่คลัสเตอร์มาตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของแบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ แล้วนำมาดำเนินการแจกแจงข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลไปสัมภาษณ์ด้านพฤติกรรมทางสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในกลุ่มที่เป็นคลัสเตอร์โดยเลือกจากกลุ่มที่ผู้วิจัยสนใจ ซึ่งประกอบด้วยเจ้าของตลาดและแผงรายใหญ่
2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้านพฤติกรรมสุขภาพทางกายและสุขภาพจิตของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในกลุ่มเสี่ยงที่เป็นคลัสเตอร์มาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาพฤติกรรมการปรับตัวต่อสถานการณ์โควิด-19 ของผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่อยู่ในสถานที่คลัสเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานและทำการทดสอบสมมุติฐานโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย
 - 1.1 วิเคราะห์ระดับความวิตกกังวลของผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่อยู่ในสถานที่คลัสเตอร์ โดยการวิเคราะห์ ความถี่ (f) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
 - 1.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความวิตกกังวลของผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่อยู่ในสถานที่คลัสเตอร์ โดยการวิเคราะห์ค่า t-test และ One-way ANOVA

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และข้อมูลจากคำถามปลายเปิดจากแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

ผลจากการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบอาชีพค้าขายมีความวิตกกังวลด้านความเครียดก่อนเกิดคลัสเตอร์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย แต่มีความวิตกกังวลด้านความกลัวก่อนเกิดคลัสเตอร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความวิตกกังวลด้านความเครียดหลังเกิดคลัสเตอร์ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย แต่ยังคงมีความวิตกกังวลด้านความกลัวหลังเกิดคลัสเตอร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพิสูจน์สมมติฐาน ความวิตกกังวลของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในตลาดสดเทศบาลตำบลบ้านตุ๋น อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำแนกตามตัวแปร ผลจากการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในตลาดสดเทศบาลตำบลบ้านตุ๋น ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมี ระดับความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ของโรคโควิด-19 ทั้งช่วงก่อนและหลังเกิดคลัสเตอร์ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

สามารถอภิปรายผลการศึกษาได้ 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 เพื่อศึกษาระดับความวิตกกังวลก่อนและหลังเกิดคลัสเตอร์ของผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่อยู่ในสถานที่คลัสเตอร์

ประเด็นที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความวิตกกังวลของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในปัจจัยที่แตกต่างกัน

ประเด็นที่ 3 เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการปรับตัวต่อสถานการณ์โควิด-19 ของผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่อยู่ในสถานที่คลัสเตอร์

ประเด็นที่ 1 ระดับความวิตกกังวลก่อนและหลังเกิดคลัสเตอร์ของผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่อยู่ในสถานที่คลัสเตอร์

ผลการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบอาชีพค้าขายมีความเครียดทั้งช่วงก่อนและหลังเกิดคลัสเตอร์อยู่ในระดับน้อย ซึ่งเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ความเครียดทำให้ความระมัดระวังเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับสูง ทั้งช่วงก่อนเกิดคลัสเตอร์และช่วงหลังเกิดคลัสเตอร์ แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบอาชีพค้าขายในตลาดสดเทศบาลตำบลบ้านตุ๋นมีความระมัดระวังเพิ่มขึ้นตั้งแต่มีสถานการณ์คลัสเตอร์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชนาฏ รักษี , กนกพร ดอนเจดีย์ , นันทนัช สงศิริ , วินันดา ดีสวัสดิ์ , สาลินี จันทร์เจริญ และอารี อยู่ภู (2021) สรุปได้ว่า กลุ่มคลัสเตอร์ที่เกิดขึ้นไม่ได้ทำให้ความเครียดหรือความวิตกกังวลเพิ่มมากขึ้น และยังสามารถเป็นส่วนที่ทำให้เพิ่มการป้องกันหรือเป็นความเครียดเชิงบวก เนื่องจากมีการป้องกันตนเองเพิ่มมากขึ้น มีการเฝ้าระวังของโรคระบาดเพิ่มมากขึ้น และด้านของความกลัวของผู้ประกอบอาชีพค้าขายมีอยู่ในระดับที่มากทั้งช่วงก่อนและหลังเกิดคลัสเตอร์ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ช่วงก่อนและหลังเกิดคลัสเตอร์ผู้ประกอบอาชีพค้าขายมีความกลัวว่าจะส่งผลกระทบต่ออาชีพค้าขายอยู่ในระดับสูง แสดง

ให้เห็นว่าผู้ประกอบอาชีพค้าขายในตลาดสด เทศบาลตำบลบ้านดู่มีความกลัวว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จะส่งผลกระทบต่ออาชีพของตนซึ่งสอดคล้องกับความหมายของ เจดิสลิป สุขุมินทร์ (2558) ได้ให้ความหมายความกลัวไว้ว่า ความกลัว (Fear) เป็นอารมณ์ที่เกิดจากการรับรู้ถึงภัยคุกคามของสิ่งมีชีวิต ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสมองการทำงานของอวัยวะ และพฤติกรรม เช่น การวิ่งหนีการหลบ ซ่อน การหลีกเลี่ยง หรืออาการจากเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจ ความกลัวเป็นการตอบสนอง ต่อตัวกระตุ้นที่ เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน หรือในอนาคต ซึ่งรับรู้ว่าเป็นความไม่ปลอดภัยต่อ สุขภาพหรือชีวิต ทรัพย์สิน หน้าที่ การงาน หรือวัตถุใด ๆ

ตารางที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบ ระดับความวิตกกังวลของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในตลาดสด เทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

แบบทดสอบความวิตกกังวล	n	\bar{x}	S.D.	t	Sig.
ก่อนเกิดคลัสเตอร์	95	3.66	.78	-1.530	.129
หลังเกิดคลัสเตอร์	95	3.75	.62		

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามครั้งนี้มีความวิตกกังวลก่อนเกิดคลัสเตอร์โดยเฉลี่ยอยู่ที่ (\bar{x} = 3.66) และมีความวิตกกังวลหลังเกิดคลัสเตอร์อยู่ที่ (\bar{x} = 3.75)

ประเด็นที่ 2 เปรียบเทียบความวิตกกังวลของผู้ประกอบอาชีพค้าขายในปัจจัยที่แตกต่างกัน

จากการศึกษาพบว่า การเปรียบเทียบความวิตกกังวลกับปัจจัยส่วนบุคคลในทุกด้านที่ผู้วิจัยได้มุ่งศึกษาทั้งด้าน เพศที่แตกต่างกัน อายุที่แตกต่างกัน ความใกล้ชิดต่อผู้ติดเชื้อที่แตกต่างกัน จำนวนวัคซีนที่ฉีดแตกต่างกัน และรายได้ที่แตกต่างกัน พบว่าปัจจัยในทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ที่กล่าวว่าผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่ต่างกันจะมีความวิตกกังวลที่ต่างกัน เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับกับวิจัยของ นุชนาฏ รักษี ,กนกพร ดอนเจดีย์ ,นันทนัช สงศิริ ,วินันดา ดีสวัสดิ์ ,สาลินี จันทร์เจริญ และอารี อยู่ภู (2021) ได้ศึกษาความเครียด ความวิตกกังวล และสัมพันธภาพในครอบครัวของประชาชนไทยภายหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ระลอกแรก ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยช่วงหลังการแพร่ระบาดของโรค COVID-19 ระลอกแรก เดือนพฤษภาคม จำนวน 361 คนจากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเครียดระดับน้อย 56.2% , ปานกลาง 29.9% และมากถึงมากที่สุด 13.9% ไม่มีความวิตกกังวล 97.8% จะเห็นได้ว่ามีความวิตกกังวลเพียง

เล็กน้อยเนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เกิดขึ้นขึ้นมาเป็นเวลานานกว่า 2 ปี ทำให้ผู้ประกอบการอาชีพค้าขายส่วนใหญ่สามารถที่จะปรับตัวได้ จึงไม่มีความวิตกกังวลตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ และไม่มีความสอดคล้องของความวิตกกังวลกับปัจจัยส่วนบุคคลด้านใดเลย

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ความวิตกกังวลของผู้ประกอบการอาชีพค้าขายในตลาดสดเทศบาลตลาดบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยจำแนกตามเพศ

ความวิตกกังวล	เพศ	n	\bar{x}	S.D.	t	Sig.
ก่อนเกิดคลัสเตอร์	ชาย	26	3.54	.896	-.909	.366
	หญิง	69	3.70	.732		
หลังเกิดคลัสเตอร์	ชาย	26	3.64	.659	-1.040	.301
	หญิง	69	3.80	.601		

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของ ความวิตกกังวลของผู้ประกอบการอาชีพค้าขายในตลาดสดเทศบาลตลาดบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย โดยจำแนกตามอายุ ความใกล้ชิดกับผู้ติดเชื้อ จำนวนวัคซีนที่ได้รับ และรายได้

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความวิตกกังวล	Df	SS	MS	F	Sig.	
อายุ	ก่อนเกิดคลัสเตอร์	ระหว่างกลุ่ม	5	.926	.185	.472	.796
		ภายในกลุ่ม	89	34.928	.392		
		รวม	94	35.854			
	หลังเกิดคลัสเตอร์	ระหว่างกลุ่ม	5	2.963	.593	.976	.437
		ภายในกลุ่ม	89	54.028	.607		
		รวม	94	56.990			

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความวิตกกังวล		Df	SS	MS	F	Sig.
ความใกล้ชิดต่อผู้ติดเชื้อ	ก่อนเกิดคลัสเตอร์	ระหว่างกลุ่ม	4	1.428	.357	.578	.679
		ภายในกลุ่ม	90	55.562	.617		
		รวม	94	56.990			
	หลังเกิดคลัสเตอร์	ระหว่างกลุ่ม	4	.856	.214	.550	.699
		ภายในกลุ่ม	90	34.998	.389		
		รวม	94	35.854			
จำนวนวัคซีนป้องกันโควิด-19 ที่ได้รับ	ก่อนเกิดคลัสเตอร์	ระหว่างกลุ่ม	3	2.898	.966	1.625	.189
		ภายในกลุ่ม	91	54.092	.594		
		รวม	94	56.990			
	หลังเกิดคลัสเตอร์	ระหว่างกลุ่ม	3	1.435	.478	1.264	.291
		ภายในกลุ่ม	91	34.419	.378		
		รวม	94	35.854			
รายได้	ก่อนเกิดคลัสเตอร์	ระหว่างกลุ่ม	4	4.574	1.143	1.963	.107
		ภายในกลุ่ม	90	52.416	.582		
		รวม	94	56.990			
	หลังเกิดคลัสเตอร์	ระหว่างกลุ่ม	4	1.576	.394	1.034	.394
		ภายในกลุ่ม	90	34.278	.381		
		รวม	94	35.845			

สมมติฐาน	ผลการทดสอบ
ข้อที่ 1 เพศที่แตกต่างกันมีความวิตกกังวลที่ต่างกัน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ข้อที่ 2 อายุที่แตกต่างกันมีความวิตกกังวลที่ต่างกัน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ข้อที่ 3 ความใกล้ชิดผู้ติดเชื้อที่แตกต่างกันมีความวิตกกังวลที่ต่างกัน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ข้อที่ 4 จำนวนวัคซีนที่แตกต่างกันมีความวิตกกังวลที่ต่างกัน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ข้อที่ 5 รายได้ที่แตกต่างกันมีความวิตกกังวลที่ต่างกัน	ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ผลจากการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในตลาดสดเทศบาลตำบลบ้านดู่ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมี ระดับความวิตกกังวลต่อสถานการณ์ของโรคโควิด-19 ทั้งช่วงก่อนและหลังเกิดคลัสเตอร์ไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ประเด็นที่ 3 พฤติกรรมการปรับตัวต่อสถานการณ์โควิด-19 ของผู้ประกอบอาชีพค้าขายที่อยู่ในสถานที่คลัสเตอร์

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในตลาดสด เทศบาลตำบลบ้านดู่ จำนวน 5 คน สามารถแบ่งเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. ความคิดความรู้สึกและการปรับตัวต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ผลจากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในตลาดสดเทศบาลตำบลบ้านดู่ มีความวิตกกังวลเพียงเล็กน้อยและมีความสามารถในการปรับตัวได้ดี มีการสวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลา พกเจลแอลกอฮอล์ หลีกเลี้ยงผู้คนแออัด สามารถที่จะทำตามคำแนะนำของกรมสาธารณสุขได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับกับความหมายของ คอร์สิม (Corsim, 1999 : 58 อ้างอิงจาก เจนจิรา ชัยปาน, ทราญขวัญพรหมแก้ว และสิทธิ ศรีนาค, 2556) ความวิตกกังวล เป็นอารมณ์ที่ไม่น่าพึงพอใจ เช่น ความตึงเครียด ความกลัว ความไม่เข้าใจ ความสับสน ความกลัว คือ การตอบสนองที่ชัดเจน และเป็นการแสดงออกถึงอันตรายในปัจจุบัน ความฟุ้งซ่านปกติจะตอบสนองต่อสิ่งที่ไม่รู้ซึ่งอาจจะเป็นส่วนหนึ่งของความสับสนภายใน เป็นความรู้สึกไม่ปลอดภัยหรือได้รับสิ่งที่ถูกห้ามในสิ่งที่ไม่พอใจ กล่าวคือ ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในตลาดสดเทศบาลตำบลบ้านดู่ ไม่มีความวิตกกังวลเนื่องจากมีความพร้อมในการรับมือและมีความเข้าใจในโรคโควิด-19 เป็นอย่างดีและมีความพร้อมในการรับมือตามประกาศของกรมสาธารณสุข

2. ความเครียดความกลัวและความรู้สึกที่มีต่อผู้ติดเชื้อโควิด-19 ผลจากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบอาชีพค้าขายในตลาดสดเทศบาลตำบลบ้านดู่ ไม่มีความวิตกกังวลต่อผู้ติดเชื้อโควิด-19 เพราะถ้าหากเอาแต่กลัวก็ทำอะไรไม่ได้ทำอะไร และมองว่ามันคือชีวิตประจำวันเราต้องปรับตัวอยู่กับมันให้ได้ มีเพียงความเห็นอกเห็นใจกับผู้ติดเชื้อเท่านั้น ไม่ได้กลัวเพราะมองว่าไม่ได้มีใครอยากจะเป็น และยังคอยช่วยเหลืออยู่เสมอ ซึ่งเป็นไปตามที่ ฮอฟเบิร์ก และ วอร์ด (Hofberg & Ward, 2003 อ้างอิงจากนันทพร แสนศิริพันธ์, 2556) กล่าวว่า ความกลัวเป็นความรู้สึกปกติที่สามารถพบได้ในทุกบุคคล เกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้าและรับรู้ว่าเป็นอันตราย และเป็นอันตราย ซึ่งสามารถระบุชนิดของสิ่งเร้าได้อย่างชัดเจน ความกลัวจะเกิดขึ้นทันทีทันใดต่อสิ่งที่เป็นสาเหตุ และร่างกายจะมีการตอบสนองทางสรีระอย่างรวดเร็วโดยบุคคลจะแสดงพฤติกรรมใน 2 ลักษณะคือ เลือกที่จะหลีกเลี่ยงจากสิ่งที่เป็นต้นเหตุ หรือการเผชิญหน้ากับสิ่งที่ก่อให้เกิดความกลัว กล่าวคือผู้ประกอบอาชีพค้าขายในตลาดสดเทศบาลตำบลบ้านดู่ มีการเลือกที่จะ

เผชิญหน้ากับความกลัวและสามารถที่จะปรับตัวได้ดี เมื่อปรับตัวได้ก็จะทำให้ความกลัวที่มีต่อ โควิด-19 ลดลง เมื่อมีผู้ติดเชื้อเกิดขึ้นก็จะเข้าใจและรับมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลกระทบที่ได้รับและการสร้างความเชื่อมั่นต่อตลาดในการตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่าระดับความวิตกกังวลของข้อคำถาม ท่านรู้สึกว่าการระบาดของโควิด-19 มีผลกระทบต่ออาชีพค้าขายของท่าน และท่านรู้สึกว่าการระบาดของโควิด-19 มีผลต่อรายได้ของท่าน มีค่าเฉลี่ยที่สูง แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการอาชีพค้าขายในตลาดมีความวิตกกังวลในเรื่องของรายได้ และผลจากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบการอาชีพค้าขายในตลาดมีความวิตกกังวลในเรื่องของรายได้ และผลจากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบการอาชีพค้าขายที่ให้สัมภาษณ์ได้รับผลกระทบในด้านเดียวกันคือ ด้านรายได้ที่หายไปและผู้ให้บริการที่ลดลง จึงต้องมีการสร้างความเชื่อมั่นให้กับตลาดโดยการติดตั้งเจลแอลกอฮอล์ติดแผงกัน และทำความสะอาดเพื่อดึงดูดผู้ใช้บริการกลับมา แสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการอาชีพค้าขายมีความวิตกกังวลกับผลกระทบของอาชีพตนเองจึงมีการปรับตัวเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นเพิ่มขึ้น ซึ่งจากที่ไรครอฟ (Rycroft, 1978: 45 อ้างอิงจาก ทินกร บุญปิ่น, 2561: 6) กล่าวว่า ความวิตกกังวลเป็นความรู้สึกของการเตรียมพร้อม เพื่อเผชิญกับสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหรือเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆที่ไม่คุ้นเคยซึ่งภาวะเช่นนี้จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลตระหนักว่าจะมีอะไรบางอย่างมาคุกคามต่อตน แต่ตนเองยังไม่สามารถจะจัดการกับสิ่งนั้นได้ แสดงให้เห็นว่าเหตุที่ผู้ประกอบการอาชีพค้าขายในตลาดไม่มีความวิตกกังวลเพราะมีความคุ้นเคยกับโควิด-19 เนื่องจากมีการแพร่ระบาดมาเป็นเวลานานกว่า 2 ปีทำให้สามารถปรับตัวได้แล้ว ทั้งการใช้ชีวิตและการสร้างความเชื่อมั่นต่อลูกค้า

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาวิจัยเรื่องความวิตกกังวลต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค Covid-19 ของผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขายในสถานที่คลัสเตอร์ : กรณีศึกษาตลาดสดเทศบาลตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ซึ่งในการนำแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกไปใช้นั้นต้องคำนึงถึง

1. จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปได้อย่างเหมาะสม
2. สถานการณ์การแพร่ระบาดมีอิทธิพลต่อความเครียดของผู้ประกอบการอาชีพค้าขาย ดังนั้นควรมีการให้ความรู้ และวิธีป้องกันตนเอง

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรสร้างแบบสอบถามที่หลากหลายเนื่องจากมีประชากรที่หลากหลายสัญชาติ

2. ควรคำนึงถึงความหลากหลายทางเชื้อชาติ เนื่องจากผู้ประกอบการอาชีพค้าขายในตลาดสดเทศบาลตำบลบ้านดู่ มีความหลากหลายและมาจากที่ต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงรายที่มีกลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งบางคนไม่สามารถเข้าใจและอ่านภาษาไทยออกได้

ข้อจำกัดในการทำวิจัย

1. เนื่องจากมีการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทำให้วิจัยไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ตามเป้าหมาย
2. ช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากผู้ประกอบการอาชีพค้าขายมีโอกาสที่จะมีผู้เข้าใช้บริการอย่าง ต่อเนื่อง จึงต้องพิจารณาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น ช่วงเวลาที่ผู้คนไม่นิยมเข้าใช้บริการ จะทำให้ผู้ประกอบการอาชีพค้าขายมีเวลาในการให้ข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

เจดศิลาป สุขุมินท์ (2558). โรคกลัว. **หลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต. สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา.**

มหาวิทยาลัยศิลปากร สืบค้นจาก <http://www.sure.su.ac.th/xmlui/bitstream/handle/>.

เจนจิรา ชัยปาน, ทราญขวัญ พรหมแก้ว และสิทธิ ศรีนาถ (2556). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาหลักสูตร สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ชั้นปีที่**

4. หลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย. สืบค้นจาก http://libarts.rmutsv.ac.th/fl/sites/default/files/vijai_01.pdf

ทินกร บุญปิ่น. (2561) **ความวิตกกังวลตามสถานการณ์ของนักกีฬาฟุตบอลที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาสถาบันการศึกษาแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 42. สาขาวิชาพลศึกษา, ศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ สืบค้นจาก<http://www.tnsu.ac.th/web/web13/images>.**

นันทพร แสนศิริพันธ์ (2556) **ความกลัวการคลอดบุตร. คณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สืบค้นจาก <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/cmunursing>.**

นุชนาฏ รักษ์ ,กนกพร ดอนเจดีย์ ,นันทนัช สงศิริ ,วินันดา ดีสวัสดิ์ ,สาลินี จันทร์เจริญ และอารี อยู่ภู (2564).**การศึกษาความเครียด ความวิตกกังวล และสัมพันธภาพในครอบครัวของประชาชนไทยภายหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ระลอกแรก. สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว. มหาวิทยาลัยมหิดล. สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/QLLJ/article/>.**

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหการ

วันที่ 26 - 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

พฤติกรรม การดูแลสุขภาพและองค์กรสุขภาพดีที่พยากรณ์ ประสิทธิผลการทำงานของพนักงานในธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง

Health care behavior and Healthy Organization predicting Job Effectiveness of Employee in The Construction Business

สกุณา สามมล¹ ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการทำงาน องค์กรสุขภาพดีและพฤติกรรมดูแลสุขภาพของพนักงาน 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมดูแลสุขภาพและประสิทธิผลการทำงานของพนักงาน 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรสุขภาพดีและประสิทธิผลการทำงานของพนักงาน 4) เพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานด้วยองค์กรสุขภาพดีและพฤติกรรมดูแลสุขภาพของพนักงาน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ พนักงานบริษัทในธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 357 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามพฤติกรรมดูแลสุขภาพและองค์กรสุขภาพดีที่พยากรณ์ประสิทธิผลการทำงาน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .887 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .270 - .774 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลวิจัยพบว่า 1) พนักงานมีระดับทั้ง 3 ตัวแปร โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) พฤติกรรมดูแลสุขภาพโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการทำงานของพนักงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .200$) 3) องค์กรสุขภาพดีโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลในการทำงานของพนักงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .338$) 4) พฤติกรรมดูแลสุขภาพตนเองด้านการป้องกันอุบัติเหตุ องค์กรสุขภาพดีด้านความต้องการด้านการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์ พฤติกรรมดูแลสุขภาพด้านออกกำลังกาย และองค์กรสุขภาพดีด้านความต้องการด้านภารกิจ สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานของพนักงานได้ ร้อยละ 32

คำสำคัญ: พฤติกรรมดูแลสุขภาพ องค์กรสุขภาพดี ประสิทธิผลการทำงาน

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะศิลปศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

² รองศาสตราจารย์ คณะศิลปศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the level of effectiveness in work. healthy organization and health care behavior of employees 2) To study the relationship between health care behavior and job effectiveness of employees 3) To study the relationship between the Healthy organization and job effectiveness of employees 4) To predict the effectiveness To work with a healthy organization and health care behavior of employees. The population and samples used in the research were Employees of private companies doing construction business. The sample consisted in this research was 357 employees. The instrument was a questionnaire “ Health care behavior and Healthy Organization predicting Job Effectiveness of Employee” that reliability at .887 and discrimination at .270 - .774 The statistics used in data analysis were mean, standard deviation. Pearson Product-Moment Correlation and stepwise multiple regression analysis. The results showed that 1) Employees There is a level of all three variable were at high level 2) Overall health care behavior was positively correlated with employee productivity at the .01 level ($r=.200$) 3) Overall healthy organization was positively correlated with effectiveness. The employee's work performance was statistically significant at the .01 level ($r= .338$) 4) self-care behavior in the aspect of accident prevention. A healthy organization with complete development and transformation needs. exercise health care behavior and health organizations on mission needs Able to jointly forecast the effectiveness of employees' work by 32 percent.

Keywords: Health care behavior , Healthy Organization , Job Effectiveness

บทนำ

ในปัจจุบันพฤติกรรมการดูแลสุขภาพนั้นมีความเกี่ยวพันกับการทำงานเป็นอย่างยิ่ง เนื่องด้วยในชีวิตการทำงานของคุณคนนั้น สถานที่ทำงานและลักษณะการทำงานมีอิทธิพลต่อชีวิตและสุขภาพของคุณคน จะเห็นได้ว่า บุคคลที่อยู่ในวัยทำงานจะต้องใช้ชีวิตในขณะที่ตื่นอยู่ในที่ทำงานมากโดยในแต่ละวัน โดยเฉพาะผู้ที่ทำงานในเมืองใหญ่ที่มีสภาพการจราจรที่ติดขัด ต้องรับประทานอาหารในที่ทำงานหรือบริเวณใกล้เคียง ต้องใช้สิ่งอำนวยความสะดวกภายในองค์กร ปริมาณงาน ลักษณะงาน เวลาที่ใช้ในการทำงาน การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานรวมถึงการที่ต้องสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ในที่ทำงาน สิ่งต่างๆ

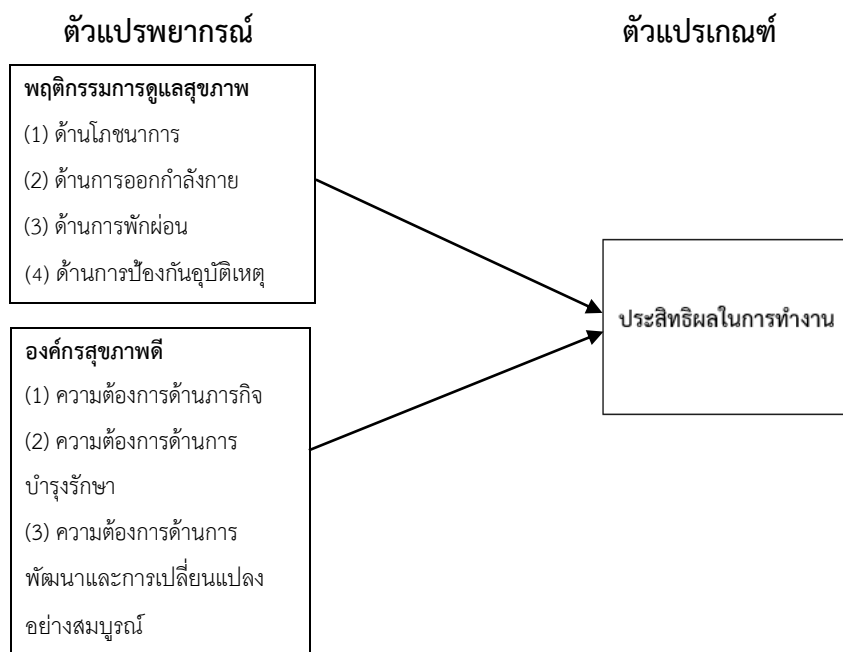
เหล่านี้ล้วนส่งผลต่อสุขภาพทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิตของบุคลากรในการทำงานทั้งสิ้น พฤติกรรมสุขภาพที่ดีนั้นจะต้องเป็นพฤติกรรมที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและต้องเป็นกิจกรรมที่กลมกลืนไปกับวิถีชีวิตของบุคคล (Taylor, 2009) ในปัจจุบันมีการรณรงค์ให้องค์กรต่าง ๆ คำนึงถึงสุขภาพของบุคลากรให้มากขึ้น เนื่องจากการที่บุคลากรมีสุขภาพดีส่งผลถึงการปฏิบัติงานที่ดีมีคุณภาพ สามารถลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลและทำให้องค์กรมีผลกำไร รวมทั้งยังเป็นตัวอย่างด้านการดูแลสุขภาพสามารถขยายผลไปถึงครอบครัวและชุมชนด้วย หลายองค์กรจึงมีการกำหนดนโยบายเพื่อก้าวขึ้นเป็นองค์กรสุขภาพดี ซึ่งเป็นองค์กรที่มีการส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจ สังคมและจิตปัญญา (สุวรรธนาและจุฑามาส, 2557)

ในฐานะนักจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร จึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า พฤติกรรมการดูแลสุขภาพ องค์กรสุขภาพดีและประสิทธิผลการทำงานอยู่ในระดับใด พฤติกรรมการดูแลสุขภาพและองค์กรสุขภาพดีมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการทำงานหรือไม่ และสุดท้ายพฤติกรรมการดูแลสุขภาพและองค์กรสุขภาพดีสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานได้หรือไม่โดยมีการนำแนวคิดประสิทธิผลการทำงานมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งผลวิจัยในครั้งนี้้องค์กรสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมให้พนักงานเกิดพฤติกรรมดูแลสุขภาพที่เหมาะสมและเป็นองค์กรที่ทุกคนมีสุขภาพดีจะส่งผลให้ประสิทธิผลการทำงานของพนักงานเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับความต้องการของผู้วิจัยที่ต้องการจะชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของประสิทธิผลการทำงานของพนักงาน การให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาบุคลากรในด้านสุขภาพ และการปรับปรุงพฤติกรรมดูแลสุขภาพ ตลอดจนเป็นแนวทางในต่อยอดประโยชน์ทางวิชาการแก่ผู้ที่สนใจในเรื่องดังกล่าวต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการทำงาน องค์กรสุขภาพดี และพฤติกรรมดูแลสุขภาพของพนักงานธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมดูแลสุขภาพและประสิทธิผลการทำงานของพนักงานธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรสุขภาพดีและประสิทธิผลการทำงานของพนักงานธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง
4. เพื่อพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานด้วยองค์กรสุขภาพดีและพฤติกรรมดูแลสุขภาพของพนักงานธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมการดูแลสุขภาพ หมายถึง การดูแลสุขภาพของตนเอง และลงมือปฏิบัติกิจกรรมการดูแลสุขภาพนั้นด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อดำรงรักษาชีวิต สุขภาพอนามัยความเป็นอยู่ที่ดี ตลอดจนหลีกเลี่ยงจากโรคร้าย ภัยอันตรายที่คุกคามต่อชีวิต
2. องค์กรสุขภาพดี หมายถึง องค์กรที่สามารถบรรลุถึงพันธกิจที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งมีความสามารถในการเติบโตและพัฒนาบุคลากรในองค์กรไปพร้อมกัน
3. ประสิทธิภาพการทำงาน หมายถึง ตัวชี้วัดความสำเร็จของงาน โดยพนักงานปฏิบัติงานในหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ทำงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่วางไว้ และสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรเพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

สมมติฐาน

- สมมติฐานที่ 1 พฤติกรรมการดูแลสุขภาพมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการทำงานของพนักงาน
- สมมติฐานที่ 2 องค์กรสุขภาพดีมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการทำงานของพนักงาน
- สมมติฐานที่ 3 พฤติกรรมการดูแลสุขภาพและองค์กรสุขภาพดีอย่างน้อยหนึ่งด้านที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานของพนักงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ พนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในบริษัทที่ดำเนินธุรกิจรับเหมาก่อสร้างจำนวน 2 แห่ง ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งออกเป็น บริษัท A จำนวน 457 คน และบริษัท B จำนวน 836 คน มีจำนวนทั้งหมด 1,293 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ พนักงานบริษัทในธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง คำนวณหาขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมในการวิจัย โดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane (Yamane, 1973) โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของบริษัท (Stratified Random Sampling) โดยคิดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนทั้งสิ้น 305 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ เพื่อทดแทนแบบสอบถามที่ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลจึงมีจำนวน 350 คน โดยมีการคำนวณจำนวนแบบสอบถามที่ต้องการแจกจริงคือ บริษัท A จำนวน 124 คน บริษัท B จำนวน 226 คน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ทำให้ได้จำนวนของแบบสอบถามที่กลับคืนมาจำนวน 357 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุงาน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) และสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ องค์กรสุขภาพดี และประสิทธิผลการทำงานมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารของบริษัท 2 แห่ง เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยติดต่อยื่นหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลและติดต่อประสานงานผ่านทางบริษัท เพื่อดำเนินการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการตอบ รวมทั้งแนบคำชี้แจงในการทำแบบสอบถามอย่างละเอียด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ Google Form ในการเก็บข้อมูล

3. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 357 ฉบับ นำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์สำหรับการประมวลผลข้อมูลทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุงาน
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการวิเคราะห์หรืออธิบายถึงระดับพฤติกรรม การดูแลสุขภาพ องค์กรสุขภาพดี และประสิทธิผลการดำเนินงานของพนักงาน
3. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อใช้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรตามสมมติฐาน
4. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ใช้พยากรณ์ประสิทธิผลการดำเนินงานของพนักงาน

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 357 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 55.74 อายุของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 30-39 ปี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 42.57 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 70.02 อายุงานของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 6 – 10 ปี จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 38.65

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรม การดูแลสุขภาพ องค์กรสุขภาพดี

ตัวแปร	\bar{X}	SD	ระดับ
พฤติกรรมดูแลสุขภาพ	3.56	.47	มาก
- ด้านโภชนาการ	3.52	.60	มาก
- ด้านการออกกำลังกาย	3.16	.91	ปานกลาง
- ด้านการพักผ่อน	3.67	.57	มาก
- ด้านการป้องกันอุบัติเหตุ	3.90	.53	มาก
องค์กรสุขภาพดี	3.69	.60	มาก
- ด้านความต้องการด้านภารกิจ	3.70	.61	มาก
- ด้านความต้องการด้านการบำรุงรักษา	3.63	.68	มาก
- ด้านความต้องการด้านการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์	3.73	.67	มาก
ประสิทธิผลการดำเนินงาน	4.05	.53	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า พฤติกรรมการดูแลสุขภาพโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, $SD = .47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พนักงานมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพด้านการป้องกันอุบัติเหตุ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.90$, $SD = .53$)

องค์กรสุขภาพดีโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, $SD = 0.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า องค์กรสุขภาพดีด้านความต้องการด้านการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.73$, $SD = 0.67$)

ประสิทธิผลการทำงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, $SD = .53$)

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์และตัวแปรเกณฑ์

ตัวแปร พยากรณ์	ตัวแปรเกณฑ์ (ประสิทธิผลการทำงาน)			
	r	(r) ² x100	p	ระดับความสัมพันธ์
พฤติกรรมการดูแลสุขภาพ	.200**	20.20	.00	ระดับต่ำ
องค์กรสุขภาพดี	.338**	34.13	.00	ระดับต่ำ

**อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า พฤติกรรมการดูแลสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการทำงานของพนักงานในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .200$) คิดเป็นร้อยละ 20.20 องค์กรสุขภาพดีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการทำงานของพนักงานในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .338$) คิดเป็นร้อยละ 34.13

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อคัดเลือกพฤติกรรมการดูแลสุขภาพและองค์กรสุขภาพดีอย่างน้อยหนึ่งด้านที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานของพนักงาน

ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	Adj R ²	SE _{est}	F	p
ค่าคงที่	.567	.321	.313	.443	41.59**	.000
- พฤติกรรมการดูแลตัวเองด้านการป้องกันอุบัติเหตุ						
- องค์กรสุขภาพดีด้านความต้องการด้านการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์						
- พฤติกรรมการดูแลสุขภาพด้านออกกำลังกาย						
- องค์กรสุขภาพดีด้านความต้องการด้านภารกิจ						

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า จากการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ในขั้นที่ 4 พบว่า พฤติกรรมการดูแลตัวเองด้านการป้องกันอุบัติเหตุ องค์กรสุขภาพดีด้าน

ความต้องการด้านการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์ พฤติกรรมการดูแลสุขภาพด้านออกกำลัง ภาย องค์กรสุขภาพดีด้านความต้องการด้านภารกิจ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .567 สามารถ พยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานของพนักงาน ได้ร้อยละ 31.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และมีความ คลาดเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับ .443

สามารถสร้างสมการพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานของพนักงานได้ดังนี้

ประสิทธิผลการทำงานของพนักงาน = 1.672 (ค่าคงที่) + .439 (พฤติกรรมการดูแลตัวเองด้าน การป้องกันอุบัติเหตุ) + .125 (องค์กรสุขภาพดีด้านความต้องการด้านการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง อย่างสมบูรณ์) - .096 (พฤติกรรมการดูแลสุขภาพด้านออกกำลังกาย) + .136 (องค์กรสุขภาพดีด้านความ ต้องการด้านภารกิจ)

เมื่อแปลงคะแนนดิบให้เป็นคะแนนมาตรฐาน (Z-Score) แล้วได้สมการพยากรณ์ในรูปคะแนน มาตรฐานดังนี้

ประสิทธิผลการทำงานของพนักงาน = .435 (พฤติกรรมการดูแลตัวเองด้านการป้องกันอุบัติเหตุ) + .156 (องค์กรสุขภาพดีด้านความต้องการด้านการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์) - .165 (พฤติกรรมการดูแลสุขภาพด้านออกกำลังกาย) + .154 (องค์กรสุขภาพดีด้านความต้องการด้านภารกิจ)

จากผลการวิเคราะห์ทางสถิติ สรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐาน พฤติกรรมการดูแลตัวเองและองค์กร สุขภาพดีอย่างน้อยหนึ่งด้านสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานของพนักงานได้

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 พฤติกรรมการดูแลสุขภาพมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการทำงานของพนักงาน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการดูแลสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการทำงาน ของพนักงาน ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งยอมรับสมมติฐาน โดยที่พนักงานต้องมีความ พยายามที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพส่วนบุคคล ให้เป็นพฤติกรรมที่ปลอดภัยไม่ต้องตกอยู่ใน สภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคร้ายไข้เจ็บ พฤติกรรมของบุคคลย่อมส่งผลโดยตรงต่อสภาวะและการเจ็บป่วย ของคนคนนั้น ถ้าหากบุคคลมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี ก็ย่อมส่งผลดีต่อสภาวะโดยรวม สอดคล้องกับ งานวิจัยของ Walker et al (1990) พบว่า พฤติกรรมการดูแลสุขภาพ เป็นการกระทำทางบวกของชีวิต และมีผลโดยตรงต่อการคงไว้หรือเพิ่มระดับความสุขสมบูรณ์ของบุคคล การบรรลุเป้าหมายในชีวิตและ ความสมปรารถนาของบุคคล

สมมติฐานที่ 2 องค์กรสุขภาพดีมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการทำงานของพนักงาน

ผลการวิจัยพบว่า องค์กรสุขภาพดีโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการทำงานของพนักงาน ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งยอมรับสมมติฐาน โดยที่องค์กรสุขภาพดีต้องเริ่มต้นจากการที่บุคลากรในองค์กรมีสุขภาพดีก่อน โดยมองว่าสถานที่ทำงาน (Workplace) คือ ที่เริ่มต้นของการสนับสนุนสุขภาพที่ดีของบุคลากรในองค์กร โดยการใช้เครื่องมือทางเลือกที่ช่วยให้การสนับสนุนทำให้สุขภาพ (Health) และความเป็นอยู่ที่ดี (Well-being) ของบุคลากรดีขึ้น ซึ่งจะกลายเป็นเครื่องมือที่ทำให้เป้าหมายทางธุรกิจสำเร็จ และทำให้บุคลากรในองค์กรอยู่ได้อย่างมีความสุข มีความเพลิดเพลิน และมีพลังในการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Brian Dive (2004) กล่าวว่า องค์กรสุขภาพดี คือ องค์กรที่สามารถบรรลุถึงพันธกิจที่ตั้งไว้ พร้อมกับมีความสามารถในการเติบโตและพัฒนาบุคลากรในองค์กรไปพร้อมกัน โดย Dive กล่าวเสริมว่า การมีชีวิตของบุคลากรในองค์กรนั้นมีมากกว่าลำดับขั้นที่มีในองค์กร

สมมติฐานที่ 3 พฤติกรรมการดูแลสุขภาพและองค์กรสุขภาพดีอย่างน้อยหนึ่งด้านที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานของพนักงาน

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอำนาจในการพยากรณ์ตัวแปรประสิทธิผลในการทำงานของพนักงาน มีทั้งหมด 4 ตัวแปร คือ การป้องกันอุบัติเหตุ ความต้องการด้านการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์ ออกกำลังกาย ความต้องการด้านภารกิจ สามารถพยากรณ์ตัวแปรประสิทธิผลการทำงานของพนักงาน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .567 สามารถพยากรณ์ตัวแปรประสิทธิผลการทำงานของพนักงาน ได้ร้อยละ 32 อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ .01 และมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์เท่ากับ .44 ซึ่งยอมรับสมมติฐานที่ 3

โดยที่ การป้องกันอุบัติเหตุ ความต้องการด้านการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์ ออกกำลังกาย ความต้องการด้านภารกิจ ร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานของพนักงาน เนื่องจากในการทำงานต้องมีองค์ประกอบที่ชัดเจน สามารถทำให้เกิดประสิทธิผลการทำงานของพนักงานได้ อย่างเช่น ในการทำงานพนักงานก็ต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ต้องการพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ต้องการการดูแลสุขภาพที่ดีไม่ว่าจะเป็นการกินอาหารหรือการออกกำลังกาย ต้องการเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นที่ยอมรับ และก้าวไปสู่ความสำเร็จได้ มีการติดต่อ สื่อสารอย่างเหมาะสม มีวิธีการที่ดี และรับรู้ได้อย่างฉับพลันโดยเฉพาะ การติดต่อสื่อสารภายใน มีการใช้อำนาจในทางที่ดี โดยกระจายอำนาจอย่างเป็นธรรม และทั่วถึง สอดคล้องกับทฤษฎีของ Gibson and Others (1988) พบว่า ประสิทธิผลการทำงาน เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของงาน โดยพนักงานปฏิบัติงานในหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถและทำงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่วางไว้ด้วยความกระตือรือร้น และสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรเพื่อให้

องค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องประสิทธิผล (Effectiveness) เป็นเรื่องของการกระทำหรือความพยายามที่มีจุดมุ่งหมายว่าจะได้รับผลอย่างไรอย่างหนึ่ง ทั้งนี้การกระทำหรือความพยายามจะมีประสิทธิผลการทำงานสูงต่ำเพียงใดขึ้นอยู่กับว่า ผลที่ได้รับนั้นครบถ้วนทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และใช้พลังงานมากน้อยเพียงใดในการดำเนินงานของทุกหน่วยงานจำเป็นต้องใช้ผลสำเร็จของงานเป็นตัวชี้วัดว่าการดำเนินงานนั้นประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปปรับใช้ได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ตัวแปรพฤติกรรมการดูแลตัวเองด้านการป้องกันอุบัติเหตุสามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานเป็นอันดับที่ 1 ดังนั้น องค์กรควรมีการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพและพัฒนาคนในองค์กรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ครอบคลุมทั้งด้านกาย ใจ สังคม และจิตปัญญา ซึ่งจะนำไปสู่ผลลัพธ์การมีสุขภาพที่ดีและประสิทธิผลในการทำงานของพนักงาน

2. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า องค์กรสุขภาพดีด้านความต้องการด้านภารกิจ สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานเป็นอันดับที่ 4 ดังนั้น ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกายและการให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ เพื่อให้พนักงานได้ตระหนักหันมาใส่ใจเรื่องสุขภาพให้มากขึ้น เพราะองค์กรจะมีประสิทธิผลการทำงานที่ดีได้นั้นเริ่มต้นจากการมีสุขภาพที่ดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของพนักงานได้ชัดเจนมากขึ้น

2. การวิจัยครั้งต่อไปควรเป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อทำให้องค์ความรู้เกี่ยวกับความประสิทธิผลการทำงานมีมิติของการศึกษาให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

3. การวิจัยครั้งนี้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานในธุรกิจรับเหมาก่อสร้างหากผู้วิจัยสนใจนำไปศึกษาต่อกับประชากรที่เป็น พนักงานธุรกิจอื่นๆ อาจมีบริบทที่แตกต่างกันออกไป

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ ธนาเลิศสมบูรณ์. (2546). **ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการ กองการเงินและบัญชีกรมชลประทาน. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, แขนงวิชาบริหารธุรกิจ, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.**
- ธงชัย สันติวงศ์. (2540). **พฤติกรรมบุคคลในองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.**
- ธนวรรณ อิมสมบูรณ์. 2546. **พฤติกรรมสุขภาพและการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ. เอกสารการสอนชุดวิชาสุขศึกษาและการประชาสัมพันธ์งานสาธารณสุข. หน่วยที่ 1-8. มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช. พิมพ์ครั้งที่ 2. บริษัทประชุมช่างจากัด, กรุงเทพฯ.**
- วสันต์, ชนิษฐ์, ธราดล, วรพรรณ, สุปรียา, มังกร, และคณะ, 2548 รายงานผลการวิจัย โครงการย่อยที่ 4 เรื่อง **การวิจัยพฤติกรรม สุขภาพของคนไทย. ใน (ไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์, เยาวรัตน์ ปรปักษ์ขาม และลินดา วงศานุพัทธ์), รายงานผลการ วิจัยโครงการแม่บทและโครงการย่อย ภายใต้ชุดโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาสุขภาพ คนไทย. (หน้า 347-366). กรุงเทพฯ มหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัย แห่งชาติ.**
- สุวรรณนา เทพจิต และจุฑามาส ทวีไพบูลย์วงศ์. (2557). **สุขกันเถอะเรา HR Care Meter. กรุงเทพมหานคร : สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย.**
- Dive, B. 2004. **THE HEALTHY ORGANIZATION: A Revolutionary Approach to People & Management 2nd ed .VA.: KOGAN PAGE, London and Sterling: 2-3, 78 - 246.**
- Gibson, J.H., John, M.I. & James H.D. (1982). **Organizations : Behavior structure and Processes. (4 the ed) Austin, TX: Business Publications.**
- Orem, D. 1985. **Nursing: Concepts of Practice. 3rd ed. Mc Graw Hill Book Company, New York.**
- Pender, N.J. 1982. **Health Promotion in Nursing Practice. Appleton Century-Crofts. Norwalk.**
- Price, R. M. (1968). **Organizational effectiveness: An inventory of proposition. New York: Richards Irwin.**
- Taylor, S. E. (2009). **Health Psychology. 7th ed. New York : McGraw-Hill.**
- Walker, S.N., M.J. Kerr, N.J. Pender and K.R. Sechrist. (1990). **A Spanish Language Version of the Health-Promoting Lifestyle Profile. Nursing Research. 39(5): 268 - 273.**
- Yamane, T. (1973). **Statistic: Introductory Analysis. Harper International Edition, Tokyo, Japan.**

ในวัยรุ่นและความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ชั้นปีที่ 1-4 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ชั้นปีที่ 1-4 ที่มีผลการศึกษา ผลการเรียนเฉลี่ย วิชาประจำตัว ค่าใช้จ่ายต่างกัน มีภาวะซึมเศร้าแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ชั้นปีที่ 1-4 ที่มีเพศ อายุ ระดับชั้นปี ต่างกัน มีภาวะซึมเศร้าไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะซึมเศร้า ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายชั้นปีที่ 1-4 นั่นหมายความว่า ถ้าความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษา มากขึ้น ภาวะซึมเศร้าของนักศึกษาก็จะลดลง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ -0.228 ($r = -0.228$)

คำสำคัญ: ความภาคภูมิใจในตนเอง, ภาวะซึมเศร้า

Abstract

The objectives of this research were 1. to study the level of self-esteem and depression of Chiang Rai Rajabhat University students 2. To compare the level of depression of Chiang Rai Rajabhat University students with Different personal factors 3. To find the relationship between self-esteem and depression of Chiang Rai Rajabhat students by a sample of 375 people from Chiang Rai Rajabhat University It is used as a general information inquiry form. Measure your self-esteem with a confidence factor of .866 and a measurement value. Depression with a confidence value of .920. Data were analyzed using statistical software packages.

The results showed that Chiang Rai Rajabhat University students, year 1-4 had moderate depression. The mean was 1.353 ($\bar{X} = 1.353$) and had moderate self-esteem. with an average of 3.537 ($\bar{X} = 3.537$), comparing the characteristics of adolescent depression and pride in It was found that the students of Chiang Rai Rajabhat University, year 1-4 with Faculty under study GPA, congenital disease, different expenses There are Depression is different. with a statistically significant level of .05 and found that the students of Chiang Rai Rajabhat University, year 1-4 with different gender, age and year level had Depression is no different. With a statistically significant level of .05 Self-esteem was negatively associated with depression of Chiang Rai Rajabhat University students, year 1-4 It means that if the self-esteem of the students increases Depression is reduced with a correlation coefficient of -0.228 ($r = -0.228$)

Keywords: Self-esteem, Depression

บทนำ

โรคซึมเศร้าเป็นภัยเงียบของสุขภาพจิตที่สำคัญสามารถเป็นได้ทุกช่วงวัย หากไม่ได้รับการแก้ไข จะมีผลกระทบต่อแรง ทำงานหรือเรียนหนังสือไม่ได้กลายเป็นภาวะการดูแลรักษาอันดับ 1 ของทั่วโลก ในอีก 18 ปีข้างหน้า หรือใน พ.ศ.2573ข้อมูลจากศูนย์โรคซึมเศร้า กรมสุขภาพจิต รายงานว่า พบคนไทย อายุ 15 ปีขึ้นไป ป่วยเป็นโรคซึมเศร้า 1.5 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 2 ของประชากรทั้งหมดและ มีมากขึ้นในกลุ่มวัยรุ่นอายุระหว่าง 15-25 ปี(ทวีตังเสรี, 2555) นิสิตนักศึกษาที่เป็นโรคว่าซึมเศร้า ส่วนใหญ่จะศึกษาอยู่ในชั้นปีที่สูงขึ้น มีนิสิตที่พยายามฆ่าตัวตาย 6.4 % ของนิสิตทั้งหมด ส่วนผู้ที่นิสิต ขอความช่วยเหลือเป็นคนแรก เมื่อพบว่าตนเองมีปัญหา คือเพื่อน ขณะที่สถานที่ใช้ฆ่าตัวตาย คือ หอพัก บ้านและสาเหตุของการฆ่าตัวตาย ได้แก่ ทะเลาะกับคนใกล้ชิด การเรียน และความรัก ทั้งนี้ ในชีวิต ของนิสิตนักศึกษา 50% เป็นเรื่องการเรียน (ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ, 2019)

สถานการณ์ของภาวะซึมเศร้าของนิสิตนักศึกษาในประเทศไทย จากผลศึกษาตลอด 4 ปีที่ผ่านมา พบว่า ยิ่งชั้นปีที่สูง ยิ่งพบภาวะซึมเศร้ามาก เพราะการเรียนทำทนายมากขึ้น ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง มีนิสิตพยายามฆ่าตัวตายเป็นร้อยละ 6.4 ของนิสิตทั้งหมด คนที่ขอความช่วยเหลือ คือ เพื่อน ส่วนสถานที่ ฆ่าตัวตาย คือ หอพักและบ้านเป็นสถานที่คุ้นเคย สำหรับสาเหตุฆ่าตัวตาย ได้แก่ ทะเลาะกับคนใกล้ชิด ปัญหาการเรียน ปัญหาความรักตามลำดับ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าในนิสิตนักศึกษา ภาวะสุขภาพ โรคประจำตัว ความเครียดความสัมพันธ์ไม่ดีกับพ่อแม่ มีความทุกข์ทางใจ ความคิดอัตโนมัติลบ ครุ่นคิด เหตุการณ์เชิงลบ บุคลิกภาพของพ่อแม่ ปัจจัยทางลบหมุนรายได้ที่เพียงพอ ความสามารถในการฟื้นหลัง บรรยากาศครอบครัวที่ดี การเห็นคุณค่าในตนเอง ในชั้นเรียนมีความหลากหลาย บรรยากาศในห้องเรียน มาจากเพื่อนร่วมชั้น อาจารย์ ซึ่งส่งผลขณะเรียนบางคนเกิดอารมณ์ทางบวก นำไปสู่การเรียนรู้ มีความสุข อยากรเรียน แต่ถ้าเกิดอารมณ์ทางลบอาจไม่อยากรเข้าชั้นเรียนนี้อีกเลย บางคนไม่สามารถจัดการอารมณ์ ทางลบตนเองได้ อาจเรื้อรัง สู่ว่าซึมเศร้า บรรยากาศในชั้นเรียนมีความหลากหลาย ทักษะคิดของนิสิต นักศึกษา ทุนชีวิต ภูมิทัศน์ทางแตกต่างกัน (กรมสุขภาพจิต, 2562)

สถานการณ์ของภาวะซึมเศร้าของนิสิตนักศึกษาในประเทศไทย จากผลศึกษาตลอด 4 ปีที่ผ่านมา พบว่ายิ่งชั้นปีที่สูง ยิ่งพบภาวะซึมเศร้ามาก เพราะการเรียนทำทนายมากขึ้น ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง มีนิสิตพยายามฆ่าตัวตายเป็นร้อยละ 6.4 ของนิสิตทั้งหมด คนที่ขอความช่วยเหลือ คือ เพื่อน ส่วนสถานที่ ฆ่าตัวตาย คือ หอพักและบ้านเป็นสถานที่คุ้นเคย สาเหตุของการฆ่าตัวตาย มีการทะเลาะกับคนใกล้ชิด ปัญหาการเรียน ปัญหาความรักตามลำดับ ปัจจัยที่สัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าในนิสิตนักศึกษา ภาวะสุขภาพ โรคประจำตัว ความเครียดความสัมพันธ์ไม่ดีกับพ่อแม่ มีความทุกข์ทางใจ ความคิดอัตโนมัติลบ ครุ่นคิด เหตุการณ์เชิงลบ บุคลิกภาพของพ่อแม่ ปัจจัยทางลบหมุนรายได้ที่เพียงพอ ความสามารถในการฟื้นหลัง บรรยากาศครอบครัวที่ดี การเห็นคุณค่าในตนเอง ในชั้นเรียนมีความหลากหลาย บรรยากาศในห้องเรียน

มาจากเพื่อนร่วมชั้น อาจารย์ ซึ่งส่งผลกระทบเรียนบางคนเกิดอารมณ์ทางบวก นำไปสู่การเรียนรู้ มีความสุข อยากรเรียน แต่ถ้าเกิดอารมณ์ทางลบอาจไม่ยอมเข้าชั้นเรียนนี้อีกเลย บางคนไม่สามารถจัดการอารมณ์ ทางลบตนเองได้ อาจเรื้อรัง สู่ภาวะซึมเศร้า บรรยากาศในชั้นเรียนมีความหลากหลาย ทัศนคติของนิสิต นักศึกษา ทุนชีวิต ภูมิตำนานแตกต่างกัน (กรมสุขภาพจิต, 2562)

โรคซึมเศร้าคือโรคที่เกิดจากความผิดปกติของสมอง ในส่วนที่มีผลกระทบต่อความคิด อารมณ์ ความรู้สึกพฤติกรรม รวมถึงสุขภาพทางกาย ทั้งนี้คนส่วนใหญ่รับรู้ว่าเป็นเพียงอาการหรือ สภาพจิตใจที่เปลี่ยนไปจึงคิดว่าโรคซึมเศร้าเกิดจากความผิดหวัง หรือการได้รับความกระทบกระเทือน ทางจิตใจ เช่น ภาวะเศรษฐกิจการเงิน ความผิดหวัง ความสัมพันธ์ ความรัก ความสูญเสีย ฯลฯ และ จะสามารถรักษาหรือแก้ไขได้ด้วยการให้กำลังใจ แต่อย่างไรก็ตามหากไม่สามารถจัดการกับปัญหาต่างๆ ได้จะกลายเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความเครียดวิตกกังวล จนพัฒนาไปสู่ภาวะซึมเศร้า และคิดทำร้ายตัวเอง หรือฆ่าตัวตายได้ ทั้งนี้ทางการแพทย์ระบุว่า โรคซึมเศร้าเป็นโรคที่เกิดจากความไม่สมดุลของสาร สื่อประสาท 3 ชนิด คือ ซีโรโทนิน นอร์เอปิเนเฟริน และโดปามีนจึงจำเป็นต้องได้รับการรักษาจาก จิตแพทย์ เพราะนอกจากจะต้องบำบัดอย่างถูกวิธีแล้ว ยังอาจจะต้องใช้ยาในการรักษาด้วย (กรมสุขภาพจิต, 2562)

ภาวะซึมเศร้า (Depression) ต่างจากความเศร้าปกติตรงที่อาจไม่ได้เกิดจากเหตุการณ์จริงแต่อาจ เกิดจากการคาดการณ์ล่วงหน้าหรือคิดไปเอง และถ้าเกิดจากเหตุการณ์สูญเสียจริงก็มักจะมีอาการเศร้า มากเกินควรและนานเกินไป ไม่ดีขึ้นแม้ได้กำลังใจหรืออธิบายด้วยเหตุผล มักรู้สึกด้อยค่า รู้สึกผิด อยากร ตาย และพบบ่อยว่ามีผลกระทบต่อหน้าที่การงาน กิจกรรมประจำวัน และการสังคมทั่วไป ในรายที่รุนแรง ก็จะมีอาการทางกายด้วย เช่น มีความผิดปกติของการนอน (นอนมากเกินไปหรือนอนไม่หลับ) เบื่ออาหาร น้ำหนักลด หรืออยากอาหารมากขึ้นน้ำหนักเพิ่มขึ้น (พิทยา พิสิฐเวช, 2020)

อารมณ์เศร้ากับภาวะซึมเศร้าต้องแยกแยะให้ได้ หากอารมณ์เศร้าซึมอยู่เป็นเวลานาน ส่งผล ทางกายและอารมณ์ระยะยาวจะกลายเป็นภาวะซึมเศร้า ความเศร้าเกิดขึ้นได้ แต่ละคนรับมือต่างกัน และ การพัฒนาเป็นภาวะซึมเศร้าของแต่ละคนต่างกัน ภาวะซึมเศร้า กลุ่มใจ หดหู่ วิตกกังวล ไร้ค่า หากมีคำพูด "อยากจมอยู่คนเดียว ไม่ลุกขึ้นมา " เป็นสัญญาณภาวะซึมเศร้า นิสิตนักศึกษาระดับสถาบันอุดมศึกษาที่อยู่ใน ภาวะเสี่ยง พบว่ามี 3 ตัวกระตุ้นหลัก คือ 1. การถูกประเมิน เช่น ผลการสอบหรือเกรดผิดจาก คาดหวังมีโอกาสเสี่ยง หากไม่ได้เกรด A จะรู้สึกผิดกับพ่อแม่ ครูอาจารย์ เป็นบุคคลสำคัญของเรา 2. เงินทอง 3. ความรัก ไม่ใช่แค่รักฉันท์หนุ่มสาว แต่เป็นความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน การเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม พฤติกรรมที่แสดงเมื่อถึงขั้นเสี่ยงจะแยกตัวเองออกจากสังคมไม่สนใจ การเรียน และพฤติกรรมทำร้าย ตัวเอง กรีดข้อมือ ต่อยกำแพง ซึ่งพวกเขาต้องการคนช่วยคิดและช่วยดูแลอารมณ์จิตใจ ที่อยากเน้นที่สุด ปัจจุบันที่อยู่รอบ ถ้าดี ดีใจหาย ถ้าร้าย ร้ายลงเหว ครอบครัว เพื่อน และอาจารย์ โดยเฉพาะอาจารย์สำคัญ

มาก ในงานศึกษา หากสื่อสารกับคนกลุ่มนี้ได้ จะช่วยได้ แต่ถ้าได้รับ การตีความทางลบของคนกลุ่มนี้ สถานการณ์จะแยกลง (กรมสุขภาพจิต, 2562)

นักศึกษาจะอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายซึ่งอายุประมาณ 18-21 ปี ในระยะนี้การพัฒนาการของวัยรุ่น เริ่มเข้าสู่วุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์แบบ ซึ่งมักมีการพัฒนาทางด้านจิตใจมากกว่าทางร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเกี่ยวกับความนึกคิดและปรัชญาชีวิตเด็กวัยรุ่นตอนนี้มักพยายามปรับปรุงร่างกายของตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมมากยิ่งขึ้น โดยพยายามหัดตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆด้วยตนเอง ก่อให้เกิดความมั่นใจด้วยตัวเอง แต่ก็ต้องขึ้นกับสภาพครอบครัวด้วย คือ ในบุคคลที่อยู่ในครอบครัวใหญ่ มีฐานะมั่นคง และพ่อแม่ไม่เข้มงวดจนเกินไป จะมีความมั่นใจและมั่นคงมากกว่าคนที่อยู่ในครอบครัวเล็ก และได้รับความเข้มงวดจากพ่อแม่เมื่อประสบปัญหาในระยะนี้เด็กมักหลีกเลี่ยงการขอความช่วยเหลือ จากพ่อแม่ ครูบา-อาจารย์ แต่มักพยายามหาทางแก้ปัญหาด้วยตัวเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดการปรับตัวที่ดีขึ้นและอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ด้วยความสะดวกสบายใจ แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าแก้ปัญหาไม่ได้ก็จะทำให้อารมณ์ไม่ดี ใจคออ่อนไหวง่าย แต่จะพยายามดับอารมณ์ด้วยความสุขุมเยือกเย็นมากยิ่งขึ้น (บ้านจอมยุทธ, 2543)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองและภาวะซึมเศร้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้นักศึกษาได้เห็นคุณค่าของตัวเองช่วยเป็นแนวทางให้นักศึกษาที่กำลังอยู่ในภาวะซึมเศร้าอีกทั้งช่วยป้องกันการเกิดปัญหาภาวะซึมเศร้าในกลุ่มนักศึกษาเพราะสถานการณ์ของภาวะซึมเศร้าของนิสิตนักศึกษาในประเทศไทย จากผลศึกษาตลอด 4 ปีที่ผ่านมา พบว่ายิ่งชั้นปีที่สูง ยิ่งพบภาวะซึมเศร้ามาก เพราะการเรียนที่ท้าทายมากขึ้นทำให้ปัจจัยที่สัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าในนิสิตนักศึกษา ภาวะสุขภาพ โรค รายได้ที่เพียงพอ การเห็นคุณค่าในตนเอง และการใช้ชีวิตในทุกสถานการณ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความภาคภูมิใจในตนเองและภาวะซึมเศร้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับภาวะซึมเศร้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองและภาวะซึมเศร้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ขอบเขตการวิจัย

ด้านประชากร

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายชั้นปีที่ 1-4 ภาคปกติ ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 8,590 คน

ด้านกลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายชั้นปีที่ 1-4 ภาคปกติ ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 5 คณะ โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย คือ การจับฉลากเลือกบางคณะทั้งหมด 5 คณะ ได้แก่ 1. คณะครุศาสตร์ 2. คณะมนุษยศาสตร์ 3. สำนักวิชาสังคมศาสตร์ 4. สำนักวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 5. สำนักวิชาบัญชี และกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรยามานะ (Yamane) รวมทั้งหมดจำนวน 375 คน

2.1 ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ,อายุ,คณะที่ศึกษา,ระดับชั้นปี,ผลการเรียนเฉลี่ย, รูปแบบการเรียน, ค่าใช้จ่ายที่ได้รับ, โรคประจำตัว, โรคทางจิตเวช, สถานภาพของบิดา/มารดา, ที่พักอาศัยปัจจุบัน) และ ความภาคภูมิใจในตนเอง

2.2 ตัวแปรตาม คือ ภาวะซึมเศร้าของนักศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

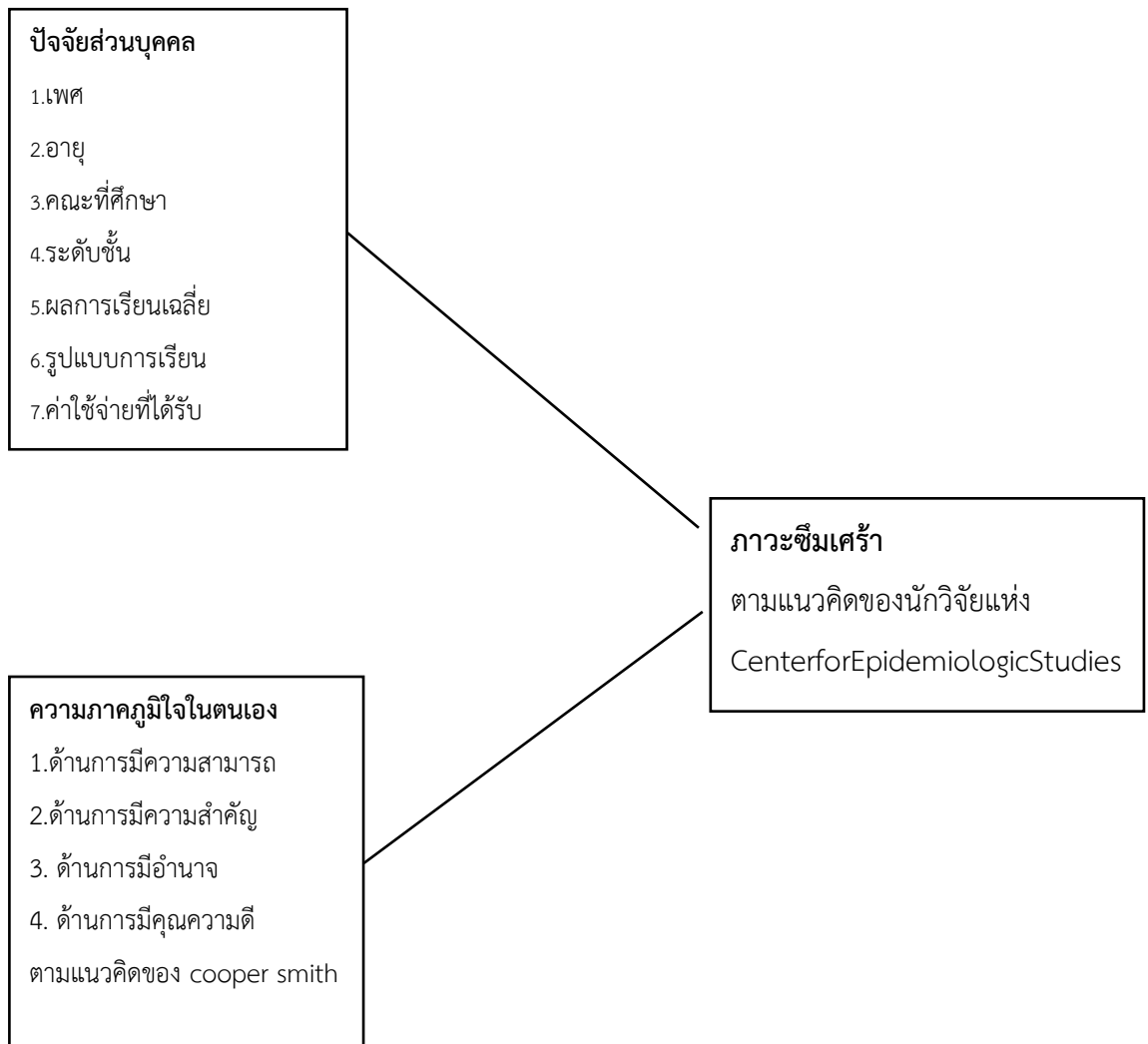
เนื้อหาในวิจัยเกี่ยวกับภาวะซึมเศร้ากับความภาคภูมิใจ

นิยามศัพท์

ภาวะซึมเศร้า หมายถึง ความผิดปกติของการหลั่งสารเคมีในสมองส่งผลให้เกิดความผิดปกติทางอารมณ์ หรือเกิดจากความผิดปกติของการหลั่งสารเคมีในสมอง ส่งผลให้เกิดความผิดปกติทางอารมณ์ กลายเป็นคนมองโลกในแง่ลบ รู้สึกท้อแท้ สิ้นหวัง เศร้าหมอง ไม่มีความสุข รู้สึกว่าตนเองไร้ค่าไร้ประโยชน์ ดำเนินตัวเอง เชื่องซึม ขาดสมาธิ ไม่มีชีวิตชีวา มีอาการเบื่ออาหาร น้ำหนักลด นอนไม่หลับ ภาวะซึมเศร้าที่เกิดขึ้นรุนแรงจะมีความผิดปกติและส่งผลต่อกิจวัตรประจำวันและความสัมพันธ์กับผู้อื่น จนอาจนำไปสู่การทำร้ายตัวเองหรือการฆ่าตัวตายได้

ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ระดับของเจตคติในการยอมรับว่าตนเองนั้นมีคุณค่า มีความเชื่อมั่นในตนเองรับรู้ว่าตนเองมีความเชี่ยวชาญและความสามารถในการกระทำสิ่งต่างๆ มีความสำคัญ มีความเข้มแข็ง มีศักดิ์ศรี คุณค่าที่ดี ได้รับความสำเร็จ หรือ ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นการตัดสินคุณค่าของตนเองที่แสดงออกในรูปของทัศนคติต่อตนเองเป็นการตัดสินคุณค่าเชิงอัตนัย ที่แสดงออกเป็นคำพูดและการกระทำอื่นๆที่แสดงถึงการยอมรับหรือการไม่ยอมรับตนเอง

กรอบแนวคิด

สมมติฐาน

1. ความภาคภูมิใจในตนเองอยู่ในระดับปานกลางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือครอบครัว ควรจะส่งเสริมให้ความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้น
2. นักศึกษาที่มีภาวะซึมเศร้ารุนแรงทั้งครอบครัวหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมและป้องกันปัญหาด้านสุขภาพจิตให้ดียิ่งขึ้น
3. ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะซึมเศร้าของนักศึกษา หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและครอบครัวช่วยเพิ่มระดับความภาคภูมิใจในตนเองมากยิ่งขึ้นจะช่วยให้ภาวะซึมเศร้ามลดลง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะซึมเศร้าและความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลเพื่อกำหนดโครงสร้างและขอบเขตของเนื้อหา โดยจัดเนื้อหาให้ครอบคลุมตามนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรโดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา

2. นำแบบวัดภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น (Center for Epidemiology Studies-Depression Scale: CESD) ฉบับภาษาไทยโดย ศาสตราจารย์ แพทย์หญิงอุมาพร ตรังคสมบัติ และ แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง (Coopersmith Self-esteem Inventory [SEI]) ตามแนวคิดของ Coopersmith แปลและเรียบเรียงเป็นภาษาไทยโดย นาดยา วงศหลีกภัย มาใช้เป็นแบบวัดในแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) ของข้อความตลอดจนความครอบคลุมและภาษาที่ใช้ให้มีความชัดเจนเป็นที่เข้าใจตรงกัน

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามบางส่วนตามข้อแนะนำของผู้เชี่ยวชาญหลังจากที่ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามแล้วผู้วิจัยได้ทำการจัดทำแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 375 ชุด

6. ลงพื้นที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายโดยแบ่งเป็น 5 คณะ คือ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ สำนักวิชาสังคมศาสตร์ สำนักวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศสำนักวิชาบัญชี

7. แนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่างอธิบายรายละเอียดของงานวิจัยเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถ ทำแบบสอบถามได้ถูกต้องและรวบรวมข้อมูลตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบสอบถามที่เก็บได้ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติต่อไป

8. นำข้อมูลที่วิเคราะห์จากโปรแกรมสำเร็จรูปมาทำการประเมินผลและสรุปเพื่อจัดทำรูปเล่มวิจัยเพื่อส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบพบข้อผิดพลาดจะนำมาแก้ไขเมื่อแก้ไขรูปเล่มวิจัยเสร็จผู้วิจัยจึงได้จัดทำเล่มที่สมบูรณ์เพื่อให้บุคคลที่สนใจได้ศึกษาต่อไป

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ลักษณะส่วนบุคคลของนักศึกษา

ผลการศึกษาลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามในเชิงปริมาณพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 229 คน มีอายุระหว่าง 21-22 ปี จำนวน 168 คน อยู่ชั้นปีที่ 3 จำนวน 149 คน อยู่คณะครุศาสตร์ จำนวน 140 คน มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ที่ 2.01-3.00 จำนวน

178 คน เรียนทั้งในมหาวิทยาลัยและออนไลน์ จำนวน 176 คน มีค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่อเดือน 5,001–7,000 บาท จำนวน 143 คน ไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 318 คน ไม่มีโรคจิต จำนวน 347 คน สถานภาพของบิดา/มารดาอาศัยอยู่ร่วมกัน จำนวน 138 คน และอาศัยอยู่หอพัก จำนวน 255 คน

ส่วนที่ 2 ระดับความภาคภูมิใจในตนเองและภาวะซึมเศร้าของนักศึกษา

2.1 ความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ชั้นปีที่ 1-4 ทั้งชายและหญิง โดยรวมเมื่อพิจารณาจากข้อคำถาม การเห็นคุณค่าในตนเอง จำนวน 25 ข้อ จากผลโดยรวมแล้วมีการเห็นคุณค่าในตัวเองในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.52$)

2.2 ภาวะเศร้าของนักศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะซึมเศร้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พบว่า ภาวะซึมเศร้าโดยรวมนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=1.353$)

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

3.1 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1

การเปรียบเทียบลักษณะบุคคลกับแบบวัดภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ลักษณะบุคคลด้านเพศ พบว่า เพศต่างกัน มีภาวะซึมเศร้าไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ลักษณะบุคคลด้านอายุ พบว่า อายุต่างกันมีภาวะซึมเศร้าไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ลักษณะของคณะที่กำลังศึกษาอยู่ พบว่า คณะที่กำลังศึกษาต่างกัน มีภาวะซึมเศร้าแตกต่างกันซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานลักษณะของระดับของชั้นปี พบว่า ระดับชั้นปีที่ต่างกันมีภาวะซึมเศร้าไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตาม ด้านผลการเรียนเฉลี่ย พบว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ชั้นปีที่ 1-4 ที่มีผลการเรียนต่างกัน มีภาวะ ซึมเศร้าแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานด้านโรคประจำตัว พบว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ชั้นปีที่ 1-4 ที่มีโรคประจำตัวต่างกันมีภาวะซึมเศร้าแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ด้านค่าใช้จ่าย พบว่า นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ชั้นปีที่ 1-4 ที่มีค่าใช้จ่ายต่อเดือนที่ต่างกัน มีภาวะซึมเศร้าแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัยความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะซึมเศร้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะซึมเศร้าเมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แล้วพบว่า -.228 ซึ่งแสดงว่าความภาคภูมิใจและภาวะซึมเศร้ามีความสัมพันธ์กันระดับต่ำ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองกับภาวะซึมเศร้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายสามารถแบ่งการอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความภาคภูมิใจในตนเองและภาวะซึมเศร้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ผลการวิจัยที่นักศึกษามีความภาคภูมิใจในตนเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางนั้น นาทายาวงศ์เหล็กภัย ได้อธิบายไว้ว่าเมื่อวิเคราะห์ผลการประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองจากการใช้แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองพบว่านักศึกษาเห็นคุณค่าในตนเองในระดับปานกลางอาจจะเนื่องมาจากการที่กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติหลายประการคล้ายคลึงกัน เช่น เพศ อายุ ชั้นปี การศึกษา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะซึมเศร้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีภาวะซึมเศร้า อยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X}=1.353$) ซึ่งผลจากการวิจัยที่นักศึกษามีภาวะซึมเศร้าโดยรวมอยู่ในระดับรุนแรงนั้น อาริรัตน์สิริ พงศ์พันธ์ (2561) ได้อธิบายไว้ว่าเนื่องจากปัญหาสำคัญที่ทำให้เกิดภาวะซึมเศร้าและความเครียดนั้นมีสาเหตุมาจากปัญหาความสัมพันธ์กับครอบครัวมากที่สุดซึ่งสถาบันครอบครัวถือเป็นพื้นฐานของทุกชีวิตเป็นสิ่งแรกที่ทำให้เราทุกคนได้รับเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนเติบโตให้มีชีวิตความเป็นอยู่มาจนถึงปัจจุบันครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อตัวเด็กอย่างมาก ดังนั้นหากต้องการให้เด็กมีลักษณะนิสัยเป็นแบบไหนต้องเริ่มต้นที่ครอบครัวก่อนเป็นอันดับแรก เพื่อหล่อหลอมเด็กให้มีพื้นฐานจิตใจ และนิสัยที่ดีสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขไม่ก่อความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความภาคภูมิใจในตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายพบว่าความภาคภูมิใจในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.537$)

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับภาวะซึมเศร้าของนักศึกษาที่มีปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ผลการศึกษาพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่มีเพศแตกต่างกันมีภาวะซึมเศร้าไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานโดยอาจจะเพราะว่าเพศชายและเพศหญิงอยู่ในสังคมมหาวิทยาลัยเดียวกันจึงไม่เห็นถึงความแตกต่างของภาวะซึมเศร้า โดย สุนันทยา คงประพันธ์ (2563) ได้อธิบายไว้ว่าภาวะซึมเศร้าในนักศึกษาชายและหญิงไม่แตกต่างกัน เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทั้งชายและหญิงอยู่ในสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมใกล้เคียงกันและสังคมไทยปัจจุบันให้ความสำคัญกับสิทธิและเสรีภาพ เรื่องความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

ผลการศึกษาพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่มีอายุแตกต่างกันมีภาวะซึมเศร้าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานอาจจะเพราะว่า นักศึกษาที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ มีอายุที่ไม่ค่อยแตกต่างกันมากจึงอาจส่งผลให้มีภาวะซึมเศร้า

ที่ไม่แตกต่างกัน โดย วิลาลินี สุรวรรณ อธิบายไว้ว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีอายุแตกต่างกัน มีภาวะซึมเศร้าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ผลการศึกษพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่มีคณะแตกต่างกันมีภาวะซึมเศร้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน อาจจะเป็นเพราะว่า แต่ละคณะที่นักศึกษาได้ศึกษาอยู่มีเนื้อหาการเรียนที่แตกต่างกันจึงส่งผลให้นักศึกษามีภาวะซึมเศร้าที่แตกต่างกัน โดย สุกัญญา รักษ์จิกุล (2552) ได้อธิบายไว้ว่า นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะศึกษาศาสตร์มีโอกาสเกิดภาวะซึมเศร้าน้อยที่สุด รองลงมาคือนิสิตคณะสาธารณสุขศาสตร์

คณะวิทยาศาสตร์การแพทย์และคณะสังคมศาสตร์ตามลำดับ ในขณะที่นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะอื่น ๆ มีแนวโน้มที่จะเกิดภาวะซึมเศร้าน้อยกว่านิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะพยาบาลศาสตร์

ผลการศึกษพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่มีชั้นปีแตกต่างกันมีภาวะซึมเศร้าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อาจจะเป็นเพราะว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายแต่ละชั้นปีมีอายุที่ไม่ได้แตกต่างกันมากจึงทำให้ภาวะซึมเศร้าไม่แตกต่างกัน โดยวิลาลินี สุรวรรณ อธิบายไว้ว่า นักเรียนที่เรียนระดับชั้นแตกต่างกัน มีภาวะซึมเศร้าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0560

ผลการศึกษพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่มีผลการเรียนแตกต่างกันมีภาวะซึมเศร้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน อาจจะเป็นเพราะว่า นักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ยที่ต่ำอาจส่งผลให้นักศึกษาเกิดภาวะซึมเศร้านอกจากศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ยที่สูง โดย สุกัญญา รักษ์จิกุล (2552) ได้อธิบายไว้ว่า ผลการเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะซึมเศร้า

ผลการศึกษพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่มีค่าใช้จ่ายแตกต่างกันมีภาวะซึมเศร้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน อาจจะเป็นเพราะว่า นักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายเยอะก็จะทำให้มีภาวะซึมเศร้าที่แตกต่างกับนักศึกษาที่มีค่าใช้จ่ายน้อย โดย นฤมล สมรรคเสวี (2558) ได้อธิบายไว้ว่า ความเพียงพอของรายได้มีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะซึมเศร้าในนักศึกษา ($r_s = -.144, p < .001$)

ผลการศึกษพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่มีโรคประจำตัวแตกต่างกันมีภาวะซึมเศร้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน อาจจะเป็นเพราะว่า นักศึกษาที่มีโรคประจำตัวจะส่งผลให้เกิดภาวะซึมเศร้านอกจาก โดย สุกัญญา รักษ์จิกุล (2552) ได้อธิบายไว้ว่า นักศึกษาที่มีโรคประจำตัวจะมีแนวโน้มเกิดภาวะซึมเศร้านอกจากนี้สติกกลุ่มที่ไม่มีโรคประจำตัว 1.69 เท่า

ผลการศึกษาพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่มีสถานภาพบิดา/มารดาแตกต่างกัน มีภาวะซึมเศร้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน อาจจะเป็นเพราะว่า นักศึกษาที่อยู่ในสถาบันครอบครัวที่แตกต่างกันจะมีผลต่อภาวะซึมเศร้าที่ต่างกัน โดย ศิริลักษณ์ ศุภปีติพร (2560) อธิบายไว้ว่าบุคคลที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ด้วยกันพบว่ามีภาวะซึมเศร้าสูงกว่าบุคคลที่บิดามารดาอาศัยอยู่ด้วยกัน 0.047 ($P=0.047$)

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองกับภาวะซึมเศร้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ผลการทดสอบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองกับภาวะซึมเศร้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พบว่าความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะซึมเศร้าของนักศึกษานั้นหมายความว่าถ้านักศึกษามีความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้นภาวะซึมเศร้าก็จะลดลงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คือ -0.228 ($r=-0.228$) โดย พัชรวิไล วรรณตรง ได้อธิบายไว้ว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยสำคัญอย่างมากที่ส่งผลต่อการเกิดภาวะซึมเศร้าของบุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าต่อตนเองสูงจะมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้นสามารถแก้ไขปัญหาที่รู้ปัญหาได้ตามสถานภาพความเป็นจริงมีความเคารพตนเองรู้สึกว่าคุณค่าและมีความสุขส่งผลให้เกิดภาวะซึมเศร้าน้อยลง สอดคล้องกับการศึกษาของ เอกลักษณ์ สรวมศิริ (2564) โดยจากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความภาคภูมิใจในตนเองระดับสูงซึ่งจะคิดเป็นร้อยละ 57 และเมื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน พบว่ามีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะซึมเศร้า ($r= -0.406$; $p < 0.001$)

ข้อเสนอแนะ

1. ความภาคภูมิใจในตนเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทางครอบครัวหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองเพื่อให้นักศึกษามีระดับความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้น
2. ภาวะซึมเศร้าของนักศึกษาอยู่ในระดับรุนแรงครอบครัวหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดกิจกรรมที่ช่วยป้องกันและส่งเสริมทางด้านสุขภาพจิตของนักศึกษาให้มีสุขภาพจิตที่ดีมากขึ้น เพื่อจะช่วยให้ภาวะซึมเศร้าของนักศึกษาลดลง
3. จากการศึกษาพบว่าความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับภาวะซึมเศร้าของนักศึกษาหากครอบครัวหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถเพิ่มระดับความภาคภูมิใจในตนเองให้นักศึกษามากขึ้นก็จะช่วยให้ภาวะซึมเศร่าลดลงได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2562). **ข่าวจากหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต**. สืบค้นเมื่อ 16 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30114>.
- กรมสุขภาพจิต. (2562). **ข่าวจากหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต**. สืบค้นเมื่อ 16 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=29586>.
- ทวีตังเสรี. (2555). **ภัยเงียบ โรคซึมเศร้า ทุกคนมีสิทธิ์ป่วย**. ค้นเมื่อเมื่อ 10 พฤษภาคม 2565, จาก <http://www.office.bangkok.go.th>.
- นฤมล สมรรคเสวี และ คุณโสภิต แสงอ่อน. (2558). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าในนักศึกษาพยาบาล.โครงการพัฒนาศักยภาพประชากรไทยคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพ, 29(3)**. สืบค้นเมื่อ 27 ธันวาคม 2564 จาก <https://he02.tci-thaijo.org/index.php>.
- บ้านจอมยุทธ. (2543). สืบค้นเมื่อ 8 มกราคม 2565 จาก <https://www.baanjomyut.com/library>.
- ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ. (2562). **เข้าใจปัญหาเยาวชนกับภาวะซึมเศร้า**. Chula. สืบค้นเมื่อ 8 มกราคม 2565, จาก <https://www.chula.ac.th/news/17824>.
- ปิยวรรณ วิเศษสุวรรณภูมิ. (2562). **เข้าใจโรคซึมเศร้าในวัยรุ่น**. หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาคณะครุศาสตร์จุฬาฯ. สืบค้นเมื่อ 16 ธันวาคม 2565, จาก <https://www.chula.ac.th/cuinside/17693>.
- พัชรราวไล ควรเนตร. (2561). **ผลของโปรแกรมการสร้างความเข้มแข็งทางใจต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้ป่วยโรคซึมเศร้า**. วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต, 32(2). สืบค้นเมื่อ 27 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.he02.tci-thaijo.org/index.php>.
- พิทยา พิสิฐเวช. (2563). **ศูนย์ตรวจสุขภาพ**. ธนบุรี:โรงพยาบาลธนบุรี บำรุงเมือง. สืบค้นเมื่อ 18 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.thonburibamrungmuang.com/th/news/detail/10>.
- วิลาสินี สุราวรรณ. (2564). **ความชุกและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น**. สืบค้นเมื่อ 27 ธันวาคม 2564 , จาก https://www.psychiatry.or.th/JOURNAL/66-4/66-4-04_Wilasinee.pdf.
- ศิริลักษณ์ ศุภปีติพร. (2560). **ภาวะซึมเศร้าและอิทธิพลของครอบครัวต่อการเลือกอาชีพของบุคคลที่สอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต**. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย, 62(1), 35-46. สืบค้น 8 มกราคม 2565, จาก <http://www.psychiatry.or.th/JOURNAL>.

สุกัญญา รักษ์ชจิกุล. (2556). ภาวะซึมเศร้าและพฤติกรรมการฆ่าตัวตายในนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร.

ภาควิชาจิตเวชศาสตร์คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร. **วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย, 58(4)**. สืบค้น 17 ธันวาคม 2564, จาก <http://www.psychiatry.or.th>.

อุมาพร ตรังคสมบัติ, วชิระ ลาภบุญทรัพย์, ปิยลัมพร หะวานนท์. (2540). การใช้ CES-D ในการคัดกรองภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่น. **วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย, 42**,2-13. สืบค้น 24 มกราคม 2565, จาก <https://suicide.dmh.go.th/abstract/details.asp?id=2168>.

เอกลักษณ์ สรวมศิริ. (2564). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะซึมเศร้าในนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2563. **วารสารโรงพยาบาลมหาสารคาม, 18(2)**. สืบค้น 16 ธันวาคม 2564, จาก <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/MKHJ/article/view/249603>.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหกิจ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การศึกษารูปไวยากรณ์ระดับ N4 จากเพลงประกอบอะนิเมะ

A Study of N4 Japanese Grammar from Anime Song

ปฐพล อ่อนศรี¹ ปณณัตน์ ผันเจริญ² ต่อศักดิ์ ร่มสั่มซ่า³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปไวยากรณ์ระดับ N4 ที่ปรากฏในเพลงอะนิเมะ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย คือ เพลงอะนิเมะ ประกอบด้วย เพลง Opening Song 15 เพลง และ เพลง Ending Song 15 เพลง รวมทั้งหมด 30 เพลง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า รูปไวยากรณ์ระดับ N4 ที่ปรากฏในเพลงทั้ง 30 เพลง มีจำนวน 46 รูป เมื่อพิจารณาความถี่ในการใช้ พบว่า รูปที่มีความถี่ในการใช้มากที่สุด คือ รูปกริยาธรรมดา พบ 247 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.93 รองลงมา คือ ㄟ (ㄟ) พบ 225 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.33 รองลงมา รูปปฏิเสธ พบ 183 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.28 รองลงมา คือ ㄥㄟㄣ พบ 83 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.02 และรูป ㄟㄎㄣ (รูปสามารถ) พบ 65 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.72 ตามลำดับ

คำสำคัญ: รูปไวยากรณ์ระดับN4, ภาษาญี่ปุ่น, เพลงอะนิเมะ

Abstract

This research aimed to study N4 grammatical forms appeared in Anime song. Data were collected Anime songs including Opening Song 15 songs and Ending Song 15 songs. The data were analyzed by using frequency and percentage. The result showed that there were 46 N4 grammatical forms used in 30 songs. When considering the frequency of use, it was found that the form with the highest frequency of use was simple verb form, found 247 times, or 17.93, followed by the ㄟ (ㄟ) form, found 225 times, or 16.33, followed

¹ นักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

² นักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

³ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

by the followed by negative form, found 183 times, accounting for 13.28, んです form, found 83 times or 6.02, and できません form, found 65 times, or 4.72 times per heat, respectively.

Keywords: N4 grammatical form, Japanese, Anime songs

บทนำ

ในโลกใบนี้มีภาษาที่หลากหลาย ภาษาแม่ หรือ ภาษาที่ 1 ซึ่งเป็นภาษาที่เราต่างก็คุ้นเคยกันเป็นอย่างดี จึงทำให้ผู้คนทั่วโลกที่สนใจศึกษาภาษาต่าง ๆ มีทางเลือกในศึกษาภาษาที่ 2 และภาษาที่ 3 ได้อย่างหลากหลาย ซึ่งภาษาญี่ปุ่นก็เป็นหนึ่งในภาษาที่ได้รับความนิยมจากผู้คนที่ทั่วโลกที่จะเลือกเรียนเป็นภาษาที่ 3 โดยภาษาญี่ปุ่นนั้นมีการสอบวัดระดับความสามารถภาษาญี่ปุ่น หรือ JLPT : Japanese Language Proficiency Test คือ การสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นของชาวต่างชาติ โดยมีการวัดความสามารถทั้งการฟัง การอ่าน และการจดจำคำศัพท์ ซึ่งในการสอบแต่ละระดับมีการวัดความสามารถของผู้เรียนที่สามารถนำภาษาญี่ปุ่นมาใช้ได้มากน้อยเพียงใด (หน่วยงานอิสระของรัฐบาลญี่ปุ่น องค์การสนับสนุนนักศึกษาแห่งประเทศไทย สำนักงานประเทศไทย. ไม่ปรากฏปี. ออนไลน์.) ซึ่งสิ่งจำเป็นที่ทำให้การสอบผ่านในระดับ N4 ก็คือ ไวยากรณ์ในระดับ N4 ที่เป็นไวยากรณ์พื้นฐานในชีวิตประจำวัน

การเรียนรู้ไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นระดับ N4 เป็นทักษะสำคัญอันดับแรกสำหรับผู้เรียนภาษาที่จะพัฒนาไปสู่ทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน จากการสำรวจรูปไวยากรณ์ระดับ N4 จากหนังสือ TRY! เตรียมสอบวัดระดับ JLPT N4 และหนังสือ มินนะ โนะ นิฮงโกะ [2nd Edition] เล่ม 1-4 พบรูปไวยากรณ์พื้นฐานทั้งหมด 92 รูป ดังนี้ (てはいけません)、(てもいいですか)、(なければなりません)、(なくてもいいです)、(てあげます)、(てもらいます)、(てくれます)、(たら)、(んです)、(たらいいですか)、(し、し)、(てしまいます)、(てあります)、(ておきます)、(つもりです)、(ほうがいいです)、(でしょう)、(かもしれせん)、(ましょう/よう(รูปตั้งใจ))、(といういみです)、(といていました)、(なら)、(ように)、(ようになりす)、(ようにします)、(て(で))、(かどうか)、(てみます)、(でしょうか)、(ために)、(そうです(ที่มาจากการมองเห็น))、(そうです(ที่มาจากการได้ยิน))、(すぎます)、(やすいです)、(にくいです)、(にします)、(のに)、(とこです)、(ようです)、(できます (รูปสามารถ))、(されす(รูปถูกกระทำ/ยกย่อง))、(ことにします)、(たことがあります)、(〜と)、(N1はN2より〜)、(〜ば(รูปเงื่อนไข))、(でも)、(しろ(รูปคำสั่ง)/な

さい)、(A~さ)、(お~します(ถ่อมตน))、(กริยายกย่องรูปพิเศษ)、(お~なります(ยกย่องการกระทำ))、(方)、(なくてはならない、なくてはいけない)、(がします)、(らしい)、(といです)、(ことになります)、(んじゃない)、(つて(แทน~と/は))、(ようと思っています)、(~中)、(ことになっています)、(てほしい)、(だけ)、(たいです)、(ています(แสดงสภาพ))、(ています(กิจวัตร))、(までに)、(とおもいます)、(といます)、(とき)、(ていただけませんか)、(ていません)、(つたえていただけませんか)、(とおりに)、(ので)、(途中で)、(によつて)、(てくれませんか)、(ばあい(は))、(ばかりです)、(はずです)、(รูปปฏิเสธ)、(รูปกิริยาธรรมชาติ)、(予定です)、(กริยาพจนานุกรมのは)、(กริยาพจนานุกรมのが)、(กริยาพจนานุกรมのを)、(しか)、(とか)、(させます(รูปให้กระทำ))

ในปัจจุบันมีสื่อต่างๆที่สามารถช่วยให้ผู้ศึกษาภาษาญี่ปุ่น ไม่ว่าจะเป็น ผู้ที่เริ่มศึกษาในระดับ N5 จนถึงในระดับ N1 ก็สามารถศึกษาได้นอกจากในตำรา เช่น เพลง รายการโทรทัศน์ โฆษณาต่างๆ เป็นต้น โดยสื่อเหล่านี้ ผู้ศึกษาภาษาญี่ปุ่นสามารถเลือกให้เหมาะแก่ความสนใจของตัวเองได้ เพราะสื่อในข้างต้น ที่ผู้วิจัยกล่าวมา เป็นสื่อที่มีรูปแบบของไวยากรณ์ไม่ยากจนเกินไป สามารถเลือกให้เหมาะแก่ระดับภาษาของผู้เรียนได้ แต่ถ้าพูดถึงสื่อที่สามารถศึกษาผ่านการฟังได้และมีคำศัพท์ที่เป็นปัจจุบัน นั่นก็คือ เพลง เพราะเพลงในแต่ละยุคสมัย จะมีเนื้อหาและเนื้อเพลงที่เป็นรูปแบบไวยากรณ์ในปัจจุบัน ตามยุคสมัย รวมถึงคำศัพท์ก็เช่นกัน และเพลงในปัจจุบัน ไม่ได้มีเพียงแค่การนำเสนอเพลงในรูปแบบ เพลงประกอบละครชุด หรือ การโฆษณาในโทรทัศน์เท่านั้น แต่ยังมีเพลงประกอบอะนิเมะ ที่ถูกนำเสนอให้มีความน่าสนใจและเข้าถึงกับคนในแต่ละช่วงอายุได้ดี ผู้วิจัยจึงเลือก เพลงประกอบอะนิเมะ มาเป็นข้อมูลหลัก ในการหาข้อมูลเกี่ยวกับไวยากรณ์

ในการทำการศึกษาผู้วิจัยได้ทำการเลือกการศึกษารูปไวยากรณ์พื้นฐานที่ปรากฏในเพลงญี่ปุ่น ของ ฮารารัตน์ จันทรรักษ์ สุภักขจี พุทธระกูล ปิยวัฒน์ จานตาศี และกนกรัตน์ ปีลาผล (2563) ที่ได้ทำการศึกษาการปรากฏของไวยากรณ์ขั้นพื้นฐานในเพลงญี่ปุ่น โดยได้นำเพลงญี่ปุ่น 5 ประเภท ได้แก่ เพลงแจ๊ส เพลงอาร์แอนด์บี เพลงฮิปฮอป เพลงป๊อป และเพลงร็อก ประเภทละ 5 เพลง รวมทั้งสิ้น 25 เพลง มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ โดยผลการวิจัยพบว่า รูปไวยากรณ์พื้นฐานที่ปรากฏในเพลงทั้ง 5 ประเภท มีจำนวน 24 รูป มาเป็นแนวทางในการศึกษา จากความเป็นมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า ในเพลงประกอบอะนิเมะช่วงเดือนมกราคม – มีนาคม ในปีพุทธศักราช 2564 เพราะตอนที่เริ่มงานวิจัยอะนิเมะในช่วงนี้ คือ ช่วงที่เป็นปัจจุบันที่สุด โดยทำการศึกษาความถี่

ของไวยากรณ์ระดับ N4 ผ่านเพลงประกอบอะนิเมะที่มียอดการเข้าชมมากที่สุดจำนวน 30 เพลง ในช่วงเดือนมกราคม – มีนาคม ในปีพุทธศักราช 2564

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาไวยากรณ์ระดับ N4 ที่ปรากฏในเพลงประกอบอะนิเมะ

ขอบเขตการวิจัย

ข้อมูล ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ รูปไวยากรณ์ระดับ N4 จากหนังสือมินนะ โนะ นียงโกะ [2nd Edition] เล่ม 1-4 กับหนังสือ TRY! เตรียมสอบวัดระดับ JLPT N4 จำนวน 92 รูป

แหล่งข้อมูล ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เพลงประกอบอะนิเมะ ทั้งหมด 30 เพลง โดยใช้ความนิยมของผู้เข้าชมใน Youtube เป็นเกณฑ์

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูล ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ รูปไวยากรณ์ระดับ N4 จากหนังสือมินนะ โนะ นียงโกะ [2nd Edition] เล่ม 1-4 กับหนังสือ TRY! เตรียมสอบวัดระดับ JLPT N4 จำนวน 92 รูป

แหล่งข้อมูล ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เพลงประกอบอะนิเมะ ทั้งหมด 30 เพลง โดยใช้ความนิยมของผู้เข้าชมใน Youtube เป็นเกณฑ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

1. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรูปไวยากรณ์ระดับ N4 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นเกณฑ์ในการทำเครื่องมือในการวิจัยและดำเนินการวิจัย

2. สร้างแบบบันทึกข้อมูลโดยสร้างเป็นรูปแบบตารางวิเคราะห์ข้อมูล

3. นำตารางวิเคราะห์ข้อมูลเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม

4. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3. การเก็บข้อมูล

1. รวบรวมประโยคในเนื้อเพลงที่มีรูปไวยากรณ์ระดับ N4 จากอินเทอร์เน็ตและรวบรวม รูปไวยากรณ์ระดับ N4 ที่ปรากฏในเนื้อเพลงและบันทึกรูปไวยากรณ์ลงในตารางวิเคราะห์
2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ
3. นำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย สรุป และอภิปรายผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ เปรียบเทียบข้อมูลและหาค่าความถี่ของรูปไวยากรณ์ระดับ N4 ที่ปรากฏในเพลงประกอบอะนิเมะทั้ง 2 ประเภทจากค่าความถี่มากไปหาน้อย
2. สรุปผลค่าความถี่ของรูปไวยากรณ์ระดับ N4 ที่ปรากฏในเพลงประกอบอะนิเมะ และนำเสนอในรูปแบบพรรณนา

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการศึกษาไวยากรณ์ระดับ N4 จากเพลงอะนิเมะ จำนวน 30 เพลง ได้ผลวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

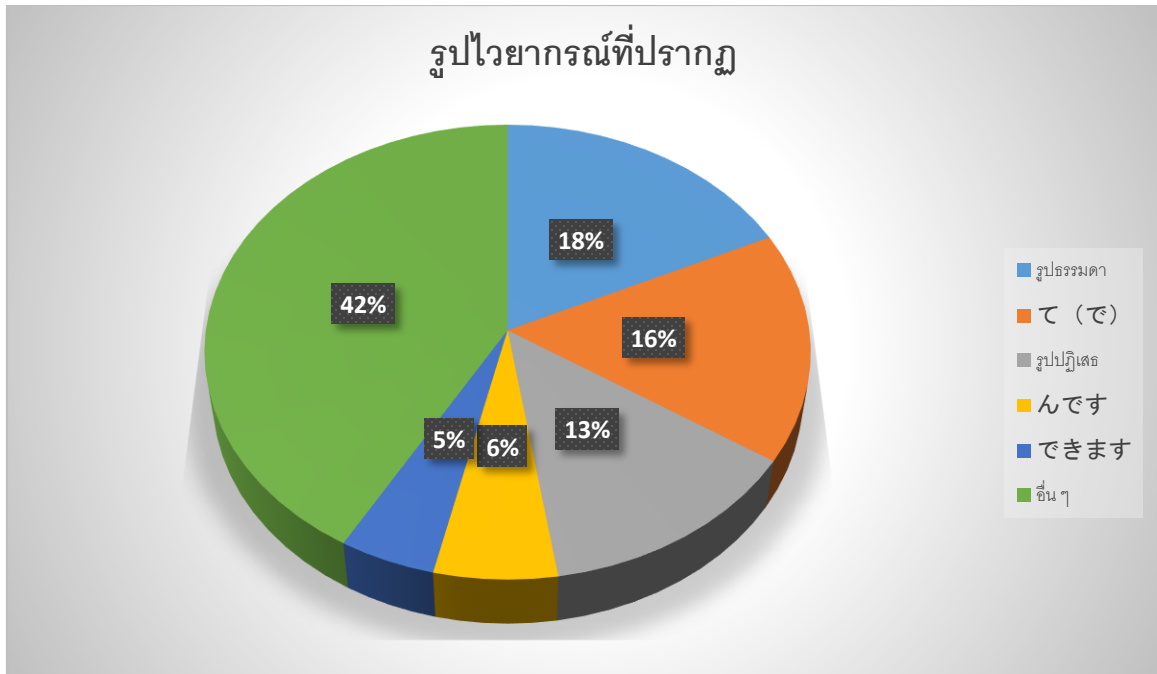
โดยในรายละเอียดนั้นผู้วิจัยจะขอเสนอความถี่และร้อยละของรูปไวยากรณ์ที่ปรากฏทั้งหมดจำนวน 46 รูป โดยผู้วิจัยจะขอเสนอในรูปแบบตารางและแผนภูมิ ดังนี้ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงคำร้อยละและความถี่ของรูปไวยากรณ์ระดับ N4 ที่ปรากฏในเพลงอะนิเมะทั้ง 30 เพลง

ลำดับ	ไวยากรณ์	ความถี่	ร้อยละ
1.	(รูปกริยาธรรมดา)	247	17.93
2.	(て(で))	225	16.33
3.	(รูปปฏิเสธ)	183	13.28
4.	(んです)	83	6.02
5.	(できます(รูปสามารถ))	65	4.72
6.	(たいです)	60	4.35
7.	(ています(แสดงสภาพ))	57	4.13
8.	(でも)	54	3.92
9.	(ように)	49	3.55
10.	(されませ(รูปถูกกระทำ))	37	2.68
11.	(だけ)	29	2.10
12.	(なら)	27	1.96
13.	(~ば(รูปเงื่อนไข))	25	1.81
14.	(って(แทน~と/は))	25	1.81
15.	(てしまいます)	23	1.67
16.	(させませ(รูปให้กระทำ))	21	1.52
17.	(ましよう/よう(รูปตั้งใจ))	18	1.30
18.	(~と)	15	1.08
19.	(そうです(ที่มาจากกรมองเห็น))	15	1.08
20.	(てくれます)	14	1.01
21.	(でしょう)	10	0.72
22.	(A~さ)	10	0.72
23.	(กริยาพจนานุกรม のは)	9	0.65
24.	(のに)	9	0.65
25.	(ばかりです)	8	0.58
26.	(てほしい)	8	0.58
27.	(ようです)	6	0.43

ลำดับ	ไวยากรณ์	ความถี่	ร้อยละ
28.	(てきます)	6	0.43
29.	(N1 は N2 より～)	5	0.36
30.	(ために)	5	0.36
31.	(てみます)	4	0.29
32.	(たら)	3	0.21
33.	(てあります)	2	0.14
34.	(しか)	2	0.14
35.	(とか)	2	0.14
36.	(にします)	2	0.14
38.	(とき)	2	0.14
39.	(すぎます)	2	0.14
40.	(～中)	2	0.14
41.	(方)	2	0.14
42.	(でしょうか)	2	0.14
43.	(しろ (รูปคำสั่ง))	1	0.07
44.	(ておきます)	1	0.07
45.	(กริยาพจนานุกรม のを)	1	0.07
46.	(はずです)	1	0.07
รวม		1,377	100

จากตารางที่ 1 พบว่า รูปไวยากรณ์ระดับ N4 ที่ปรากฏในเพลงอะนิเมะ พบไวยากรณ์จำนวน 46 รูปไวยากรณ์ จากทั้งหมด 92 รูปไวยากรณ์ พบมากที่สุด คือ รูปกริยาธรรมดา พบเป็นจำนวน 247 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.93 รองลงมา คือ รูปปฏิเสธ พบ 183 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.23 รองลงมา คือ **ん** **です** พบ 83 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.02 รองลงมา คือ รูป **できます** (รูปสามารถ) พบ 65 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.72 รองลงมา คือ รูป **たいです** พบ 60 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.35 รองลงมา คือ รูป **ています** (แสดงสภาพ) พบ 57 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.13 รองลงมา คือ รูป **でも** พบ 54 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.92 รองลงมา คือ รูป **ように** พบ 49 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.55 รองลงมา คือ รูป **されます** (รูปถูกกระทำ) พบ 37 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 2.68 และอื่น ๆ ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 1 แสดงค่าร้อยละของรูปไวยากรณ์ระดับ N4 ที่ปรากฏในเพลงอะนิเมะทั้ง 30 เพลง

จากแผนภูมิที่ 1 พบว่า รูปไวยากรณ์ระดับ N4 ที่ปรากฏในเพลงอะนิเมะ จำนวน 30 เพลง พบทั้งเป็นความถี่ 1,377 ครั้ง พบไวยากรณ์จำนวน 46 รูปไวยากรณ์ จากทั้งหมด 92 รูปไวยากรณ์ รูปไวยากรณ์ระดับ N4 ที่พบมากที่สุด คือ รูปกริยากรรมมา พบเป็นจำนวน 247 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 18 ตัวอย่างประโยค เช่น

- 1) 今日は誰の番だ ที่มีความหมายว่า “วันนี้เป็นตาของใครกัน”
- 2) 横顔を月が照らした ที่มีความหมาย “ยังคงมีแสงจันทร์สาดกระทบอยู่”
- 3) 心地よかった ที่มีความหมาย “มันเป็นความรู้สึกดี”

รองลงมา คือ て(で)พบ 225 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16 ตัวอย่างประโยค เช่น

1) 見て見ぬフリしてるだけの作りもんさ ที่มีความหมายว่า “เป็นแค่ของที่สร้างขึ้น เพื่อสร้างทำเป็นไม่เห็น”

2) それが間違わないで生きること ที่มีความหมาย “นั่นคือการใช้ชีวิตอย่างไม่ผิดพลาด”

3) わずかな光を捉えて輝いたのは ที่มีความหมาย “แสงสว่างดวงเล็กๆระยิบระยับที่ฉันคว้ามาได้”

รองลงมา คือ รูปปฏิเสธ พบ 183 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13 ตัวอย่างประโยค เช่น

- 1) もう誰も傷付けない ที่มีความหมายว่า “ไม่อยากจะทำร้ายใครอีกแล้ว”

2) 姿形じゃないんだ ที่มีความหมาย “มันไม่เกี่ยวกับรูปร่างหน้าตาเลย”

3) 消えない消えない味が染み付いている ที่มีความหมาย “ซุบด้วยรสชาติที่ลิ้มชิมรสที่ไม่มีวันจางหายไป”

รองลงมา คือ んです พบ 83 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6 ตัวอย่างประโยค เช่น

1) 強く強くなりたいんだよ ที่มีความหมายว่า “แข็งแกร่ง อยากจะแข็งแกร่งขึ้น”

2) 愛しく思うんだ ที่มีความหมาย “นึกถึงด้วยความรัก”

3) 走る走る走るんだよ ที่มีความหมาย “จะยังมุ่งหน้าออกวิ่งต่อไป”

และรูป できます (รูปสามารถ) พบ 65 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4 ตัวอย่างประโยค เช่น

1) 僕が僕でいられるように ที่มีความหมาย “เพื่อที่ผมจะคงเป็นผมต่อไป”

2) 選択肢なんて世に見える ที่มีความหมาย “ตัวเลือกพวกนี้ก็ดูเหมือนกับดัก”

3) この世界で出会えたこと ที่มีความหมาย “ที่ได้พบเจอกันในโลกใบนี้”

โดยในรายละเอียดแต่ละเพลงนั้นผู้วิจัยจะขอเสนอความถี่และร้อยละของรูปไวยากรณ์

ที่ปรากฏมากที่สุด จำนวน 10 เพลง โดยผู้วิจัยจะขอเสนอในรูปแบบตารางดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของเพลงที่ปรากฏรูปไวยากรณ์ระดับ N4 มากที่สุด

ลำดับ	ชื่อเพลง	ความถี่	ร้อยละ
1.	声? “Koe?” by Hatena	73	5.50
2.	“Answers” by mol-74	70	4.73
3.	千夜想歌 “Senya Souka” by CIMLIAN	69	4.69
4.	“Only” by Yuiko Ohara	66	4.64
5.	麻痺 "Mahi" by yama	60	4.16
6.	"Identity" by Kiro Akiyama	60	4.11
7.	色香水 "Iro Kousui" by Yoh Kamiyama	59	3.97
8.	醜い生き物 "Minikui Ikimono" by CHIICO with HoneyWorks	57	3.97
9.	"STORYSEEKER" by STEREO DIVE FOUNDATION	57	3.87
10.	魔法 "Mahou" by Myuk	55	3.82

จากตารางที่ 2 พบว่า รูปไวยากรณ์ระดับ N4 ที่ปรากฏในเพลงอะนิเมะ โดยเพลง Koe พบไวยากรณ์มากที่สุด พบถึง 73 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 5.50 รองลงมา คือ เพลง Answers พบ 70 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.73 รองลงมา คือ เพลง Senya Souka พบ 69 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.69 รองลงมา คือ

เพลง Olmy พบ 66 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.64 รองลงมา คือ เพลง Mahi พบ 60 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.16 รองลงมา คือ เพลง Identity พบ 60 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.11 รองลงมา คือ เพลง Iro Kousui พบ 83 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.97 รองลงมา คือ เพลง Iro Kousui พบ 59 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.97 รองลงมา คือ เพลง STORYSEEKER พบ 57 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.87 และเพลง Mahou พบ 55 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.82 ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้ข้อสรุปว่า ไวยากรณ์ภาษาญี่ปุ่นในระดับ N4 มีปรากฏในเพลงเป็นจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารารัตน์ จันทรรักษ์ สุภคชจี พุทธระกุล ปิยวัฒน์ जानตาดี และกนกรัตน์ ปีลาผลที่ศึกษารูปไวยากรณ์พื้นฐานที่ปรากฏในเพลงญี่ปุ่น มีการปรากฏไวยากรณ์รูป $たいてす$, รูป $んてす$, รูป $から$ พบเป็น 3 อันดับมากที่สุด ซึ่งมีไวยากรณ์ รูป $んてす$ สอดคล้องในงานวิจัยชิ้นนี้ที่เกี่ยวข้องกับเพลงอะนิเมะ ที่มีหลากหลายแนว และสามารถหาศึกษาได้ตามสื่อในปัจจุบันที่มีหลากหลายช่องทาง ผู้วิจัยคิดว่า จากแนวเพลงของงานวิจัย ของ ธารารัตน์ จันทรรักษ์และคณะ รูปไวยากรณ์ที่พบนั้น มีความหมายเชิง สื่อความหมายในความต้องการของเนื้อเพลง และบอกความต้องการ เป็นอย่างทีกล่าวมา ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยชิ้นนี้เนื่องจาก รูปไวยากรณ์ที่ปรากฏในเพลงอะนิเมะ มีความหมายหมายเชิง บอกเล่าเป็นส่วนมาก และการสื่อความหมายออกมา เป็นภาษาตัวเอง มากกว่าเพลงทั้ง 5 ประเภทของงานวิจัยของธารารัตน์ จันทรรักษ์และกลุ่มคณะ

โดยงานวิจัยชิ้นนี้ เพลงอะนิเมะ มีการใช้ รูปกริยาธรรมดา มากที่สุด นั้นอาจเนื่องจาก รูปกริยาธรรมดา ใช้ในความหมายว่า “เป็นภาษาตัวเอง” รองลงมา คือ รูป $て(て)$ ใช้ในความหมายว่า “เชื่อมโยง” รองลงมา คือ ปฏิเสธ ใช้ในความหมาย “เชิงปฏิเสธ” รองลงมา คือ รูป $んてす$ ใช้ในความหมาย “เป็นภาษาพูด เชิงขอคำอธิบาย หรือบอกเหตุผลของประโยค” และรองลง คือ $できません$ (รูปสามารถ) ใช้ในความหมายว่า “สามารถทำอะไรได้” จากไวยากรณ์ที่พบในงานวิจัยชิ้นนี้ สามารถทำให้ผู้ที่ศึกษาในภาษาญี่ปุ่นที่อยู่ในระดับ N4 นี้ มีการพัฒนาในการใช้ และฝึกใช้ให้คล่องได้ เพราะว่า รูปไวยากรณ์ที่ปรากฏนั้น โดยส่วนมากเป็นภาษาที่เป็นรูปธรรมดา และมีการสื่อความหมายในรูปแบบหลากหลาย ดังนั้นผู้ที่ศึกษาสามารถศึกษาจากเพลงอะนิเมะนี้ได้ อีกทั้งยังมีรูปไวยากรณ์อื่นที่ปรากฏก็สามารถฝึกฝนเพิ่มเติมได้จากเพลงที่มีรูปไวยากรณ์นั้นๆปรากฏอยู่

- Jeducation.com. (ไม่ระบุปี). JLPT การสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น ในภาษาญี่ปุ่นคือ 日本語能力試験. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2564. จาก <https://jeducation.com/main/education>.
- Job board for Japanese speakers Japanese-Jobs.com. (2560). ความเคลื่อนไหวของผู้มีความรู้ทางด้านภาษาญี่ปุ่นและแนวโน้มของผู้สมัครงานในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2564. จาก <https://th.japanese-jobs.com/articles/107>.
- Papang. (2561). การสอบวัดระดับภาษาต่างๆ ที่สามารถเอาไปสมัครทุน และยื่นเข้ามหาวิทยาลัยได้. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2564. จาก <https://campus.campus-star.com/variety/90373.html>.
- Tonkit. (2562). ทำความรู้จัก “การสอบวัดระดับความรู้ทางภาษาต่างประเทศ”. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2564. จาก <https://tonkit360.com/47031>.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหกิจ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การศึกษารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

A Study of The Student's Professional Experience training model
Faculty of Management Science ThepsatriRajabhat University

ธานี วราโก¹ รจนา พุดหอม²

จินตนา การสี³ กาญจนา เจริญศักดิ์⁴ ปวีณา ทรัพย์นิมิตร⁵

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ให้สอดคล้องกับสถานภาพของนักศึกษา ข้อบังคับว่าด้วยการวัดและการประเมินผล นโยบายของกระทรวง และบริบทสังคม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร การสำรวจ การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม เก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในปีการศึกษา 2564 อาจารย์ และหน่วยงาน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะวิทยาการจัดการ มีประเด็นสำคัญ ดังนี้ 1) นักศึกษาภาคปกติและภาคพิเศษ ระดับปริญญาตรี (เทียบโอน) ซึ่งเคยผ่านฝึกประสบการณ์วิชาชีพเมื่อครั้งเรียนระดับ ปวส. หรืออนุปริญญา และนักศึกษาภาคพิเศษที่ทำงานประจำแล้ว ควรอนุญาตให้เทียบโอนผลการเรียนวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ 2) นักศึกษาภาคพิเศษที่ยังไม่ได้ทำงานประจำ ควรมี 2 ทางเลือก คือ ให้ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือจัดกิจกรรมทดแทนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 3) การเปลี่ยนข้อบังคับว่าด้วยการวัดและประเมินผลการศึกษากลุ่มวิชา

¹ นักวิชาการศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี E-mail: thanee.w@lawasri.tru.ac.th

² นักวิชาการศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี E-mail: odjana.p@lasri.tru.ac.th

³ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี E-mail: jintana.ka@lawasri.tru.ac.th

⁴ ผู้ปฏิบัติงานบริหารงาน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี E-mail: kanjana.j@lawasri.tru.ac.th

⁵ นักวิชาการการเงินและบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี E-mail: paveena.v.17@gmail.com

ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จากมีค่าระดับคะแนน เป็นไม่มีค่าระดับคะแนน อาจทำให้นักศึกษาไม่ให้ความสำคัญในฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และ 4) การจัดการเรียนการสอนที่ปรับเปลี่ยนไปตามนโยบายกระทรวงและบริบทสังคม หลักสูตรและคณะกรรมการออกแบบกิจกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่เหมาะสมกับสถานการณ์ได้อย่างยืดหยุ่น

คำสำคัญ: การฝึกงาน, การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ, คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

Abstract

This research aimed to develop a model of professional experience training for students of the Faculty of Management Science, ThepsatriRajabhat University in accordance with the student's status Regulations on the management of education and social context. Using quantitative and qualitative research methods were; document analysis, surveys, interviews, and group discussions from students practicing professional experience in the academic year 2021, teachers and agencies. Data were analyzed by percentage, mean, and content analysis.

The research findings were : the development of professional experience training of the Faculty of Management Sciences, follows: 1) Regular and special students Undergraduate degree (equivalent to transfer) which has experienced professional experience when studying at the vocational level or diploma, and special students who are already working full time should be allowed to transfer academic grades, practice, professional experience. 2) Special students who are not working full time, should have 2 options: to practice professional experience or organize activities in lieu of professional experience training. 3) Changing the regulation on measuring and evaluating the results of vocational training from having a score level to having no score level value, may cause students to not focus on professional experience, and 4) Education adjusted according to ministry policy and social context, Programs and faculties should flexibly design professional experience training activities appropriate for the situation.

Keywords: Internship, Professional Experience Training, Faculty of Management Science, ThepsatriRajabhat University

บทนำ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นวิชาที่กำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตรของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ในหมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาประสบการณ์ภาคสนาม เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรซึ่งนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายจะต้องลงทะเบียนออกฝึกประสบการณ์ ๑ หน่วยงาน/สถานประกอบการเป็นระยะเวลาประมาณ 1 ภาคการศึกษา หรือตามจำนวนชั่วโมงที่แต่ละหลักสูตรกำหนด ซึ่งปัจจุบันการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในระดับอุดมศึกษานั้น การออกแบบหลักสูตรจะกำหนดให้นักศึกษาเลือกฝึกงานได้ 2 รูปแบบ คือฝึกงาน ณ หน่วยงาน/สถานประกอบการ ซึ่งนิยมเรียกว่าการฝึกงานแบบปกติและรูปแบบสหกิจศึกษา ซึ่งจะต้องมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ให้แก่นักศึกษาตามกระบวนการและเงื่อนไขของการฝึกแบบสหกิจ โดยให้นักศึกษาเป็นผู้เลือกว่าจะฝึกงานในรูปแบบใด การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างหลักสูตร คณะวิชา มหาวิทยาลัย อาจารย์นิเทศ และหน่วยงาน/สถานประกอบการ (คณะวิทยาการจัดการ, 2564)

จุดมุ่งหมายสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของคณะวิทยาการจัดการ เพื่อต้องการให้นักศึกษาได้นำความรู้และทักษะจากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงในหน่วยงานหรือสถานประกอบการที่มีลักษณะงานเกี่ยวข้องกับศาสตร์หรือวิชาชีพของตน ได้เรียนรู้ระบบการทำงานจริง การใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ฝึกฝนการเป็นผู้ความรับผิดชอบ การแก้ไขปัญหา การปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน เสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ พัฒนาทักษะในการสื่อสาร ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรม เจคติที่ดีต่อองค์กร ที่สำคัญคือเป็นการประเมินศักยภาพของตนเองในทุกๆ ด้าน เพื่อนำมาพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมในการทำงาน มีคุณสมบัติตามที่แหล่งงานต้องการ (คณะวิทยาการจัดการ, 2564)

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ อยู่ในความรับผิดชอบของงานวิชาการและงานกิจการนักศึกษา โดยคณะวิทยาการจัดการได้จัดตั้งหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพขึ้นเพื่อดำเนินการและกำกับดูแลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทั้งในรูปแบบการฝึกงานแบบปกติและสหกิจศึกษา จะต้องมีการบริหารจัดการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาของคณะวิทยาการจัดการซึ่งมีนักศึกษา 2 ประเภท คือ นักศึกษาภาคปกติ (ที่เรียนเต็มเวลา) และนักศึกษาภาคพิเศษ (เรียนเสาร์ – อาทิตย์) มีทั้งนักศึกษาระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาตรี (เทียบโอน) เปิดสอน 8 สาขาวิชา ได้แก่ การบัญชี การตลาด การจัดการ การจัดการโลจิสติกส์ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ นิเทศศาสตร์ และการท่องเที่ยวและการโรงแรม (จินตนาการสี, 2565)

อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในปี 2563 จนถึงปัจจุบัน ทำให้การออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ หน่วยงาน/สถานประกอบการ ประสบปัญหา กันทั่วทุกสถาบัน ในปีการศึกษา 2564 คณะวิทยาการจัดการจึงมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการฝึกงาน สำหรับนักศึกษาภาคปกติ โดยมี 2 แนวทางให้เลือก คือ 1) ออกฝึกงาน ณ หน่วยงาน/สถานประกอบการ หรือ 2) ไม่ออกฝึกงานแต่หลักสูตรและคณะมีการจัดกิจกรรมทดแทนการฝึกงานให้ ซึ่งปัจจัยและเงื่อนไข สำคัญที่คณะวิทยาการจัดการต้องการดำเนินการดังกล่าว เนื่องจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 นโยบายและประกาศกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง มาตรการ และการเฝ้าระวังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) นโยบายการจัดการเรียนการสอน ของมหาวิทยาลัย มาตรการต่าง ๆ จากทางจังหวัด ตลอดจนความพร้อมของหน่วยงาน/สถาน ประกอบการ และความสมัครใจของนักศึกษาและผู้ปกครอง

จากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้วยเหตุปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ประกอบ กับปัจจุบันมหาวิทยาลัยได้ออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับ ปริญญาตรี พ.ศ.2564 โดยมีการเปลี่ยนแปลงการวัดและประเมินผลกลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จากที่เคยมีค่าระดับคะแนน เป็น ไม่มีค่าระดับคะแนน ซึ่งเริ่มใช้สำหรับนักศึกษารหัส 64 เป็นต้นไป ข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ว่าด้วยการโอนผลการเรียน การเทียบโอนผลการเรียนและ การเทียบโอนความรู้ทักษะ และประสบการณ์ ตามหลักสูตรระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยพ.ศ. 2550 ซึ่งนักศึกษาระดับปริญญาตรี (เทียบโอน) และนักศึกษาภาคพิเศษที่มีงานประจำทำอยู่แล้ว อาจนำผลการ เรียนมาเทียบโอนได้ หรือนำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ มาเทียบโอนได้ (หากหลักสูตรพิจารณาอนุญาต) นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงของนโยบายการศึกษาและรูปแบบการศึกษาทั้งระดับนานาชาติและของ ประเทศไทยที่ให้โอกาสผู้เรียนมีทางเลือกหลากหลาย มุ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และการทลายกฎเกณฑ์เพื่อลดระยะเวลาการศึกษาให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาได้เร็วขึ้น ทำให้หลักสูตร สามารถปรับโครงสร้างหลักสูตร ปรับแผนการเรียนได้อย่างยืดหยุ่นตามสถานการณ์โดยเฉพาะการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพซึ่งสามารถออกแบบกิจกรรมหรือจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสถานภาพ ของผู้เรียนอีกด้วย

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้คณะวิทยาการจัดการต้องมีการศึกษาข้อมูลเพื่อทบทวน หาแนวทางและหารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้มีความสอดคล้องกับปัจจัย เงื่อนไข นโยบายการ การจัดการศึกษาและสภาวะการณ์ของสังคม

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ให้สอดคล้องกับสถานภาพของนักศึกษา ข้อบังคับว่าด้วยการวัดและการประเมินผล นโยบายของกระทรวง และบริบทสังคม

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ทั้งภาคปกติและภาคพิเศษที่ลงทะเบียนรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในปีการศึกษา 2564 อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ และหน่วยงาน/สถานประกอบการที่นักศึกษาเข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ขอบเขตเนื้อหา มุ่งศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อหารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้สอดคล้องกับสถานภาพนักศึกษา นโยบายการจัดการศึกษา ข้อบังคับว่าด้วยการวัดและประเมินผล และบริบทสังคม

ขอบเขตระยะเวลา ปีการศึกษา 2564 (มิถุนายน 2564 – เมษายน 2565)

นิยามศัพท์

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึงชื่อวิชาในหมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาประสบการณ์ภาคสนาม จำนวน 4 หน่วยกิต 480 ชั่วโมง ซึ่งนักศึกษาทั้งภาคปกติและภาคพิเศษชั้นปีสุดท้ายต้องลงทะเบียนเรียน โดยออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ หน่วยงานหรือสถานประกอบการ และทำกิจกรรมต่าง ๆ ในช่วงระยะเวลาที่หลักสูตรหรือคณะกำหนด

สหกิจศึกษา หมายถึงชื่อวิชาในหมวดวิชาเฉพาะด้าน กลุ่มวิชาประสบการณ์ภาคสนาม จำนวน 6 หน่วยกิต 640 ชั่วโมง ซึ่งต้องฝึกงานในสถานประกอบการเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา และปฏิบัติตามเงื่อนไขการฝึกงานแบบสหกิจศึกษาตามมหาวิทยาลัยกำหนดและทำข้อตกลงร่วมกับหน่วยงานนั้นๆไว้

นักศึกษา หมายถึงนักศึกษาภาคปกติ และนักศึกษาภาคพิเศษของคณะวิทยาการจัดการ ซึ่งลงทะเบียนวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในปีการศึกษา 2564 ทั้งหลักสูตรปริญญาตรี และหลักสูตรปริญญาตรี (เทียบโอน) มีจำนวน 8 สาขาวิชา คือ การบัญชี การตลาด การจัดการ การจัดการโลจิสติกส์ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ การบริหารทรัพยากรมนุษย์ นิเทศศาสตร์ และการท่องเที่ยวและการโรงแรม

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) การสำรวจความคิดเห็น (Survey Research) การสัมภาษณ์ (Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ 1) นักศึกษาภาคปกติและภาคพิเศษที่ลงทะเบียนรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในปีการศึกษา 2564 จำแนกเป็นนักศึกษาภาคปกติ 351 คน ภาคพิเศษ 232 คน รวม 583 คน 2) อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 47 คน และ 3) หน่วยงาน/สถานประกอบการที่นักศึกษาเข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในปีการศึกษา 2564 ประกอบด้วย หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และอื่นๆ รวม 98 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง

1. นักศึกษาภาคปกติและภาคพิเศษที่ลงทะเบียนรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในปีการศึกษา 2564 คัดเลือกโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างถึงใน ศิริพงษ์ พุทธิพันธ์, 2553, น.203) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยใช้ความคลาดเคลื่อนในการสุ่ม 5% ทำให้ได้ขนาดตัวอย่าง 237 คน แต่ในการวิจัยนี้เก็บกลุ่มตัวอย่างเพิ่มอีก 10% จากที่คำนวณได้ ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่าง 260 คน

2. อาจารย์คณะวิทยาการจัดการ จำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ในการสัมภาษณ์ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Nonprobability Sampling) ด้วยวิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้ทำหน้าที่ประธานหลักสูตร และหัวหน้าสาขาวิชาจำนวน 5 คน ซึ่ง และ 2) เป็นผู้สนทนากลุ่มเจาะจงเลือกกลุ่มตัวอย่างในวันที่คณะวิทยาการจัดการจัดการจัดการความรู้ (KM) ถอดบทเรียนเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยแบ่งอาจารย์ที่เข้าร่วมกิจกรรมเป็นกลุ่มย่อยจำนวน 5 กลุ่ม

3) หน่วยงาน/สถานประกอบการที่นักศึกษาเข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจงเพื่อให้ได้ตัวแทนผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งอาจเป็นหัวหน้าหน่วยงาน หัวหน้างาน/แผนก/ฝ่าย หรือพี่เลี้ยงจำนวน 8 คน

เครื่องมือวิจัย

1. แบบวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปข้อมูลสำคัญจากเอกสาร ฎาระเบียบข้อบังคับต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

2. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามออนไลน์โดยใช้ Google Form จำนวน 3 ตอน เป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 3 ข้อ และแบบสอบถามชนิดปลายเปิด ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับจัดการเรียนการสอนและรูปแบบการฝึกวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน ซึ่งในงานวิจัยนี้จะเน้นนำการข้อมูลจากผลสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาต่อรูปแบบการฝึกวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมานำเสนอผลการวิจัย โดยนำแบบสอบถามไปให้รองวิชาการคณะวิทยาการจัดการและประธานหลักสูตรบริหารธุรกิจตรวจสอบข้อคำถามก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากต้องการได้ข้อมูลนำมาปรับใช้พัฒนาฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะโดยตรง

3. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structure Interview) จำนวน 5 ข้อ เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักโดยคำถามสำหรับอาจารย์จะเน้นประเด็นเพื่อหาแนวทาง/รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน ส่วนคำถามสำหรับตัวแทนหน่วยงาน/สถานประกอบการ เป็นคำถามความคิดเห็นทั่วไป เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์ของนักศึกษา

4. คำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม เป็นการสรุปข้อมูลสำคัญจากการวิเคราะห์เอกสารแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ นำมาเป็นประเด็นคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มจำนวน 5 ข้อ โดยมีประเด็นคำถาม ได้แก่ สภาพปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในปัจจุบัน การจัดทำสารนิพนธ์ การออกแบบกิจกรรมฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี ปริญญาตรี (เทียบโอน) การออกแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาภาคพิเศษ ระดับปริญญาตรี 4 ปี ปริญญาตรี (เทียบโอน) แนวทางการฝึกแนวทาง/รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน เพื่อรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากอาจารย์คณะวิทยาการจัดการซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การวิเคราะห์เอกสาร คณะผู้วิจัยศึกษารวบรวมข้อมูลสภาพการณ์ปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลสำคัญจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ได้แก่ 1) ข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ว่าด้วยการประเมินผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.2551 2) ข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2564 3) ข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ว่าด้วยการโอนผลการเรียน การเทียบโอนผลการเรียน และการเทียบโอนความรู้ทักษะ และประสบการณ์ ตามหลักสูตรระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยพ.ศ. 2550 4) ประกาศกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง มาตรการและการเฝ้าระวังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ฉบับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและ 5) คู่มือและเอกสารเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะวิทยาการจัดการ

2. แบบสอบถาม ให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานงานวิชาการเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลนักศึกษา ฝึกงานทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ ปีการศึกษา 2564 โดยส่งลิงก์แบบสอบถามเข้าช่อง chat โปรแกรม Zoom Cloud Meetings ในวันที่มีการปัจฉิมนิเทศ และส่งลิงก์เข้ากลุ่มไลน์นักศึกษาฝึกงาน เนื่องจาก มหาวิทยาลัยจัดการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การปัจฉิมนิเทศจึงดำเนินการผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตลอดปีการศึกษา

3. แบบสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามความสะดวกของผู้ตอบแต่ละท่าน ได้แก่ การสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้า ส่งคำถามผ่านอีเมลไลน์ เพื่อให้พิมพ์ตอบกลับ และการสัมภาษณ์ผ่านโปรแกรม Zoom Cloud Meetings

4. คำถามสำหรับการสนทนากลุ่ม เก็บข้อมูลในวันที่คณะจัดกิจกรรมการจัดการความรู้ (KM) ในวันที่ 30 มีนาคม 2565 ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยแบ่งอาจารย์ที่เข้าร่วมกิจกรรมออกเป็นกลุ่มย่อย (Breakout Rooms) ในโปรแกรม Zoom จำนวน 5 ห้องเพื่อร่วมกับแสดงความคิดเห็น หาแนวทาง รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน ตามคำถาม 5 ประเด็น ใช้เวลา 1 ชั่วโมง โดยมีตัวแทนคณะผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มในแต่ละห้องย่อย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และใช้วิธีการวิเคราะห์แก่นสาระ ละสังเคราะห์เพื่อสรุปข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ

สรุปผลการวิจัย

ในบทความนี้จะนำเสนอผลการวิจัยเฉพาะข้อมูลและประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

จำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม 260 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 71.54 ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาภาคปกติ ร้อยละ 57.69 และส่วนใหญ่สังกัดสาขาวิชาการจัดการ ร้อยละ 36.92

2. ความคิดเห็นต่อรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

จากข้อมูลผลความคิดเห็นของนักศึกษา การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักการสนทนากลุ่ม และการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่นข้อบังคับเรื่องการวัดและประเมินผล ข้อบังคับเรื่องการผลิต การเรียน การเทียบโอนผลการเรียนและการเทียบโอนความรู้ทักษะ และประสบการณ์ นโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงและสภาวะการณ์หรือบริบทสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนสถานการณ์ของนักศึกษาที่แตกต่างกัน หลักสูตรและคณะสามารถนำไปทบทวนและปรับปรุงรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสำหรับนักศึกษาที่เข้าศึกษา รหัส 64 เป็นต้นไป ดังนี้

2.1 กรณีนักศึกษาภาคปกติ ระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการศึกษาแบบเต็มเวลา นักศึกษาทุกคนต้องออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ หน่วยงาน/สถานประกอบการ โดยไม่มีข้อยกเว้น ไม่ว่าจะเลือกการฝึกงานแบบปกติ หรือแบบสหกิจศึกษาก็ตาม เนื่องจากนักศึกษากลุ่มนี้ยังไม่เคยมีประสบการณ์จากการทำงานหรือการฝึกงานก่อน การฝึกงานจะทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้การทำงานจริง ได้รับประสบการณ์จริง ฝึกฝนการใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ได้เรียนรู้งานในสายวิชาชีพของตน แก้ไขปัญหาอุปสรรค ฝึกฝนความอดทน การสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน คุณธรรมจริยธรรมและเจตคติต่อวิชาชีพ และบางคนอาจมีโอกาสดำรงตำแหน่งทำ ยกเว้นในกรณีที่สภาวะการณ์ไม่ปกติดังเช่นการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ผ่านมามักมีนักศึกษาไม่สามารถออกฝึกงานได้ หลักสูตรและคณะต้องออกแบบกิจกรรมทดแทนที่ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้งานและประสบการณ์ในงานทำงานที่เกี่ยวข้องกับสายวิชาชีพของนักศึกษาอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดอบรมสัมมนา การศึกษาดูงาน (กลุ่มย่อยๆ) การทำโครงการต่างๆ มอบหมายงานรายบุคคลหรือกลุ่มย่อยให้เรียนรู้หรือศึกษาหน่วยงานในระยะเวลาสั้นๆ โดยอาจารย์ในหลักสูตรเป็นประสานงานกับหน่วยงานและคอยอำนวยความสะดวกให้นักศึกษา

2.2 กรณีนักศึกษาภาคปกติ ระดับปริญญาตรี (เทียบโอน) นักศึกษาเหล่านี้เคยผ่านการฝึกงานมาแล้วเมื่อครั้งศึกษาระดับ ปวส. หรืออนุปริญญา หลักสูตรควรมีทางเลือกให้นักศึกษา 2 แนวทาง คือ 1) อนุญาตให้เทียบโอนผลการเรียนวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ (หากนักศึกษามีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์) หรือ 2) เลือกฝึกงานตามปกติหากนักศึกษามีความประสงค์ เนื่องจากนักศึกษาบางคนถึงแม้จะเคยผ่านการฝึกงานมาแล้วแต่อาจต้องการเรียนรู้การทำงานและเลือกฝึกงานในหน่วยงานที่มีลักษณะงานแตกต่างไปจากที่เคยฝึก อย่างไรก็ตาม การอนุญาตให้เทียบโอนได้จะส่งผลดีต่อการลดระยะเวลาการศึกษา เนื่องจากปัจจุบันเรื่องระยะเวลาการศึกษาถือเป็นจุดขายหรือใช้ในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ในการรับสมัครนักศึกษาของสถาบันการศึกษาต่างๆ

2.3 กรณีนักศึกษาภาคพิเศษ ระดับปริญญาตรี (เทียบโอน) ซึ่งเรียนวันเสาร์ – อาทิตย์ ซึ่งต้องลงทะเบียนวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แต่อาจมีทางเลือกได้ 2 แนวทาง คือ 1) กรณีนักศึกษาที่ยังไม่มีงานประจำ จะต้องออกฝึกงาน ณ หน่วยงาน/สถานประกอบการที่ตรงตามสายงานที่เรียน เช่นเดียวกับนักศึกษาภาคปกติ ระดับปริญญาตรี และ 2) กรณีนักศึกษาทำงานประจำ ควรปรับรูปแบบกิจกรรมการฝึกงานที่แตกต่างกัน เนื่องจากนักศึกษาเหล่านี้ต้องฝึกงานในหน่วยงานที่ตนทำงาน ในตำแหน่ง/แผนก/ฝ่าย/หน้าที่ความรับผิดชอบเดิมอยู่แล้ว ซึ่งมีทั้งที่ตรงสายงานที่เรียนและไม่ตรงสายงาน ที่เรียน หลักสูตรจึงควรออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับสถานภาพของนักศึกษาแต่ละกลุ่ม เช่น การสมุดบันทึกฝึกงาน การประเมินผลจากหน่วยงาน การจัดทำสารนิพนธ์ การนิเทศนักศึกษา ฯลฯ เพื่อให้

นักศึกษาได้เรียนรู้งานตามสายงานหรือนำความรู้ทักษะไปใช้ในการปฏิบัติงานตามสาขาวิชาที่เรียนได้อย่างแท้จริง

2.4 กรณีนักศึกษาภาคพิเศษ ระดับปริญญาตรี (เทียบโอน) ซึ่งเคยผ่านการฝึกงานมาแล้ว เมื่อครั้งเรียน ปวส. หรืออนุปริญญา และมีทั้งนักศึกษาที่ทำงานประจำและไม่ได้ทำงานประจำ ดังนั้น จึงควรให้นักศึกษามีทางเลือก 2 แนวทาง คือ 1) อนุญาตให้เทียบโอนผลการเรียนวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้ (หากนักศึกษามีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์) หรือ 2) เลือกฝึกงาน ณ หน่วยงาน/สถานประกอบการ หากนักศึกษามีความประสงค์ แต่สิ่งที่หลักสูตรจะต้องพิจารณาและออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องสถานภาพของนักศึกษาที่ทำงานไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน และนักศึกษาที่ไม่ได้ทำงานประจำ

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.1 รูปแบบการฝึกงานหรือการกำหนดกิจกรรมการฝึกงานไม่จำเป็นต้องมีรูปแบบเหมือนกันทั้งหมด เนื่องจากในคณะวิทยาการจัดการมีนักศึกษาที่เรียนต่างหลักสูตรต่างสาขาวิชากันและถึงแม้จะอยู่ในหลักสูตรบริหารธุรกิจเหมือนกัน แต่ก็แตกต่างสาขาวิชา แตกต่างวิชาเอก การกำหนดรูปแบบการฝึกงานที่เหมือนกันอาจไม่สอดคล้องกับสถานภาพของนักศึกษา จึงควรทบทวนการจัดการฝึกงานหรือกำหนดให้ทำกิจกรรมบางอย่างให้มีความแตกต่างกันตามสาขาวิชาชีพ

3.2 การเลือกหน่วยงาน/สถานประกอบการสำหรับฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ยังพบปัญหา นักศึกษาส่วนหนึ่งฝึกงานไม่ตรงกับสายวิชาชีพที่เรียน และบางหน่วยงานมีไปฝึกงานกันหลายคนในแผนกเดียวกันทั้ง ๆ ที่ไม่มีปริมาณงานมากพอจะให้นักศึกษาทำ โดยนักศึกษาอ้างเหตุผลและความจำเป็น เช่น ปัญหาค่าใช้จ่าย ปัญหาสุขภาพ ปัญหาภายในครอบครัว ฯลฯ จึงทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากการฝึกงานเท่าที่ควร ดังนั้น หลักสูตรและคณะจะต้องคิดหาวิธีบริหารจัดการและแก้ปัญหาเหล่านี้

3.3 การเปลี่ยนแปลงของนโยบายการศึกษาซึ่งให้โอกาสผู้เรียนมีทางเลือกหลากหลาย ยืดหยุ่นมุ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) และลดระยะเวลาให้สามารถสำเร็จการศึกษาได้เร็วขึ้นนั้น หลักสูตรควรทบทวนการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาประสบการณ์ภาคสนาม หรือทบทวน มคอ.2 หรือจัดแผนการเรียนและการออกแบบจัดกิจกรรมต่างๆให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ดังกล่าว

3.4 ข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.2564 โดยมีการเปลี่ยนแปลงการวัดและประเมินผลกลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จากที่เคยมีค่าระดับคะแนน (A, B+, B.....) เป็น ไม่มีค่าระดับคะแนน (ผ่านยอดเยี่ยม, ผ่าน, ไม่ผ่าน) ซึ่งเริ่มใช้สำหรับนักศึกษารหัส 64 เป็นต้นไป มีผลทำให้ไม่มีการนำค่าคะแนนไปหารเฉลี่ยค่า GPA จากที่นักศึกษาส่วนใหญ่จะได้เกรดเฉลี่ยหรือ GPA เพิ่มขึ้นจากวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เนื่องจากผลการประเมินวิชา

ฝึกงานจะไม่ต่ำกว่า C+ และนักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับผลการประเมิน A, B+, B ซึ่งสามารถช่วยให้นักศึกษาที่ GPA ต่ำ อาจไม่ต้องกลับมาเรียนเพิ่มหรือรีเกรดเพื่อให้จบตามเกณฑ์ GPA ไม่ต่ำกว่า 2.00 การปรับเปลี่ยนเกณฑ์การประเมินผลดังกล่าวอาจส่งผลให้นักศึกษาส่วนหนึ่งขาดความกระตือรือร้นที่จะออกฝึกงาน ณ หน่วยงาน/สถานประกอบการ และหากหลักสูตรอนุญาตให้นำมาเทียบโอนได้ นักศึกษาส่วนใหญ่มีแนวโน้มจะขอเทียบโอน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยซึ่งสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ ซึ่งพบว่ากรณีนักศึกษาภาคปกติ ระดับปริญญาตรี หลักสูตรและคณะต้องให้ความสำคัญผลักดันให้นักศึกษากลุ่มนี้ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ หน่วยงานหรือสถานประกอบการ เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้งานจากการปฏิบัติจริง ได้รับประสบการณ์ตรง สอดคล้องกับผลการวิจัยของนันทวัฒน์ ภัทรกรนันท์ (2560) เรื่องการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตฯ ที่ว่ารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่พัฒนาขึ้นต้องอาศัยหลักการของการให้นักศึกษาเรียนรู้จากการลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตนเองโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ด้านทักษะการปฏิบัติ นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริง สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ของ David A. Kolb (อ้างถึงใน อรุณฉัตร คุรุวาณิชย์ และชนันญา น้อยสันเทียะ, ม.ป.ป.) “การเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) คือกระบวนการสร้างความรู้ ทักษะ และเจตคติด้วยการนำเอาประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมาบูรณาการเพื่อสร้างการเรียนรู้ใหม่ ๆ ขึ้น” หรือนำสิ่งที่ลงมือทำมาตกผลึกความคิด เพื่อให้ได้รับรู้ถึงความรู้ใหม่ที่ได้รับเป็นการนำไปต่อยอดความรู้เดิม หรือสามารถนำไปปรับใช้ในบริบทอื่นๆ เชื่อว่าในแต่ละคนมีรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) ที่แตกต่างกันออกไป

ผลการวิจัยที่พบว่านักศึกษาที่เคยผ่านการฝึกงานมาแล้วเมื่อครั้งศึกษาระดับ ปสว. หรืออนุปริญญา รวมทั้งนักศึกษามีงานประจำทำแล้ว การออกแบบกิจกรรมวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพต้องมีความแตกต่างกันไปให้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะวิทยาการจัดการให้สอดคล้องกับสถานภาพของนักศึกษา นโยบายการศึกษา และบริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ศิลป์ชัย พูลคล้าย (2562) ที่ต้องคิดหาวิธีการและระบบในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ส่วน นันทวัฒน์ ภัทรกรนันท์ (2560) กระบวนการที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้นักศึกษามีความสามารถในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยผู้เรียนต้องสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ในชั้นเรียนกับการเรียนรู้นอกชั้นเรียน เพื่อให้สามารถมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ คือ คุณสมบัติด้านทัศนคติ คุณสมบัติด้านลักษณะนิสัย และคุณสมบัติด้านความรู้และทักษะ

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดุษณี คำมี (2557) ที่อธิบายว่า การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ทำให้ทุกคนในสังคมได้มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิตเปิดโอกาสให้ทุกคนได้รับการศึกษาตามความต้องการมีความยืดหยุ่นตามโอกาสและสถานการณ์ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีบทบาทในการจัดการศึกษามีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและสอดคล้องกับวิถีชีวิตของผู้เรียนการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับเพื่อพัฒนาคนให้เกิดการเรียนรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้ต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของ ทิศนา แชมมณี (2550) กฤษฏา วรพิน และยุพิน ยืนยง (2559) ที่อธิบายว่า การเรียนรู้ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่เน้นความสำคัญโดยไม่ได้จำกัดอยู่แต่ภายในห้องเรียน ผู้เรียนสามารถจะเรียนรู้สาระและกระบวนการเรียนจากสื่อ และสิ่งแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียน สามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้มาประยุกต์ได้จริง ซึ่งรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพต้องอาศัยหลักการเรียนรู้ที่ว่า การเรียนรู้ที่ตีมาจากการปฏิบัติ ลงมือกระทำจริงของผู้เรียนและในขณะเดียวกันการปฏิบัติ ก็จะทำให้เกิดประสบการณ์ใหม่ขยายความรู้การเรียนรู้ตามสภาพจริงเกิดการเรียนรู้เหตุการณ์ในบริบท ที่แตกต่างกัน มีกระบวนการคิดที่ยืดหยุ่นสามารถบูรณาการงานหรือสร้างแนวทางในการแก้ปัญหา จากสาขาต่างๆที่มีความเกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่าควรให้มีการเทียบโอนวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี (เทียบโอน) และเทียบโอนประสบการณ์การทำงานสำหรับนักศึกษา ภาคพิเศษ ระดับปริญญาตรี (เทียบโอน) ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ดังนั้น หลักสูตรจึงควรปรับแผนการเรียนแบบยืดหยุ่นโดยให้นักศึกษามีทางเลือกทั้งนักศึกษาที่มีความประสงค์จะเทียบโอน และนักศึกษาที่มีความต้องการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ หน่วยงาน/สถานประกอบการ
2. จากนโยบายด้านการจัดการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงโดยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตมากขึ้น ให้ผู้เรียนมีทางเลือกมากขึ้นโดยเฉพาะการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ดังนั้น หลักสูตรและคณะควรทบทวนปรับเปลี่ยนและหารูปแบบกิจกรรมเสริมความรู้และทักษะให้แก่ศึกษาในรูปแบบอื่นๆ ทดแทนการให้นักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ณ หน่วยงาน/สถานประกอบการ โดยเฉพาะในสภาวะการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น
3. ข้อบังคับเรื่องการวัดและประเมินผลของมหาวิทยาลัยที่เปลี่ยนแปลง โดยกลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพไม่มีการนำค่าระดับคะแนนมาคำนวณ GPA อาจทำให้นักศึกษาให้ความสำคัญกับการเลือกฝึกงาน ณ หน่วยงาน/สถานประกอบการน้อยลง หลักสูตรและคณะควรหาวิธีการโน้มน้าว ชักจูงใจและสร้างแรงบันดาลใจให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในกรณีที่มีการปรับปรุงแบบการฝึกงาน ทั้งเปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกออกฝึกงาน หน่วยงาน/สถานประกอบการ และเลือกไม่ออกฝึกงานแต่หลักสูตรจัดกิจกรรมทดแทนให้ ควรมีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์/ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม
2. ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงลึกกับนักศึกษาภาคพิเศษที่มีงานประจำทำถึงความจำเป็น หรือความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางพัฒนารูปแบบการฝึกงาน และการออกแบบกิจกรรมทดแทนการฝึกงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา วรพิน และยุพิน ยืนยง. (2559). การเรียนรู้ตามสภาพจริงในชั้นเรียนคณิตศาสตร์. *Journal of Humanities and Social Sciences Review*, 20(2), 43-55.
- คณะวิทยาการจัดการ. (2564). *คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*. ศูนย์เอกสารและตำรา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- จินตนา การสี. (2565). *คู่มือปฏิบัติงาน เรื่อง การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ*. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ดุชนิ คำมี. (2557). การศึกษาตลอดชีวิต : พัฒนาสังคมไทยสู่สังคมแห่งการเรียนรู้. *Mahidol R2R e-journal*, 1(2), 13-30.
- ทิตนา แคมมณี. (2550). *วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- นันทวัฒน์ ภัทรกรนนท์. (2560). การพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาดูชีวิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *Veridian E-journal*, 10(2), 1317-1329.
- ศิริพงศ์ พงษ์พิณฑ์. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับธุรกิจ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: ฮาซันพรีนติ้ง.
- ศิลปชัย พูลคล้าย. (2562). การพัฒนาระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนวัตกรรมและเทคโนโลยี การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับนักศึกษาครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา).
- อรุณฉัตร คุรุวานิชย์ และชนันญา น้อยสันเทียะ. (ม.ป.ป.). *ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ หรือ Experiential Learning Theory (ELT)*. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2565, จาก <https://www.lifeeducation.in.th/positive-education/>

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิชาการ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การศึกษาวิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติในละครซีรีส์ญี่ปุ่น

A Study of Modality's Translation Methods in Japanese Drama Series

จักรพงษ์ บัวยะ¹ ทศน์ชนันท์ บุญเรือง²

สุวพงษ์ สายจันทรา³ สุจิตรา เลิศเสม บุญยานันต์⁴ โยชิโกะ ยามาตะ⁵

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแปลหน่วยแสดงทัศนคติในละครซีรีส์ญี่ปุ่นจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย โดยวิเคราะห์ข้อมูลหน่วยแสดงทัศนคติต่อผู้ฟังที่ปรากฏในละครซีรีส์ญี่ปุ่น 3 แนวรวม 3 เรื่อง ผลการวิเคราะห์พบว่า 1) มีการใช้หน่วยแสดงทัศนคติ 6 ชนิด รวม 2,313 ครั้ง 2) พบใช้วิธีการแปลจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย 5 รูปแบบ ได้แก่ (1) การแปลโดยการถอดความโดยใช้ คำที่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ (2) การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ (3) การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายเป็นกลาง ๆ (4) การแปลโดยการละ และ (5) การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าภาษาต้นฉบับ ตามลำดับและ 3) หน่วยแสดงทัศนคติ ที่แสดงเนื้อความบอกเล่า พบวิธีการแปลทั้ง 5 รูปแบบ หน่วยแสดงทัศนคติที่แสดงคำถามต่อผู้ฟังพบวิธีการแปล 4 รูปแบบ หน่วยแสดงทัศนคติที่แสดงความตั้งใจของผู้พูดแก่ผู้ฟัง พบวิธีการแปล 3 รูปแบบ และหน่วยแสดงทัศนคติแสดงความต้องการ ความคาดหวัง หน่วยทัศนคติแสดงเนื้อความบังคับหรืออ่อนน้อม และหน่วยแสดงทัศนคติแสดงการชักชวน พบวิธีการแปลเพียง 2 รูปแบบ

คำสำคัญ: วิธีการแปล, หน่วยแสดงทัศนคติ, มาลา, ละครซีรีส์ญี่ปุ่น

¹ นักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม E-mail : jukkamong.b@psru.ac.th

² นักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม E-mail : thatchanan.b@psru.ac.th

³ นักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม E-mail : auonlyregis@gmail.com

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม E-mail : sujitra.b@psru.ac.th

⁵ อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม E-mail : yoshiko.y@psru.ac.th

Abstract

This paper aims to survey translation methods from Japanese to Thai of modality, focusing on expressing opinion or feeling towards message receiver, used in Japanese drama series 15 episodes of 3 titles of 3 genres of Japanese drama series. The findings reveal that 1) there are six types of Japanese modality used in Japanese drama series about 2,313 time. 2) Five translation methods are used to translate Japanese modality to Thai: (1) Translation by Paraphrase Using a Related Word (2) Translation by Paraphrase Using a Unrelated Word (3) Translation by a More Neutral/Less Expressive Word (4) Translation by Omission (5) Translation by a More General Word. And, 3) all five translation methods are used for Affirmation, four translation methods are used for Question, three translation methods are used for Desire or Hope, and two translation methods are used for Desire or Hope, Command or Request, Invitation.

Keywords: Translation method, Modality, Modal, Japanese drama series

บทนำ

ปัจจุบัน โลกเข้าสู่ยุคแห่งเทคโนโลยีซึ่งได้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน และการทำงานอย่างมาก โดยเฉพาะในด้านการสื่อสารข้ามภาษา บางกลุ่มคนเลือกใช้เทคโนโลยีในการแปลภาษาโดยไม่ได้คำนึงถึงความหมายที่ถูกต้องของสารที่ต้องการสื่อสารจริงๆ ส่งผลเป็นปัญหา ด้านการแปลความหมายที่ไม่ถูกต้อง การแปลเป็นภาษาที่ไม่ธรรมชาติ การแปลภาษาที่ไม่เหมาะสมกับ บริบท เป็นต้น

ในอดีต นิยมการแปลแบบตรงตัวตามรูปแบบทางภาษาในต้นฉบับ ภายหลังมีการเน้น การแปลแบบเอาความเพื่อถ่ายทอดความหมาย แต่ก็มีกลุ่มนักวิชาการที่เห็นว่าการแปลที่ดีควรถ่ายทอด ทั้งรูปแบบทางภาษาและความหมาย (สมเกียรติ เศวตกิจวณิช, 2559, น.38) ดังนั้น นอกจากการ แปลเนื้อความสารที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อความหมายให้ถูกต้องแล้ว การแปลในส่วนที่แสดงออกถึง ความคิดเห็น ท่าทีที่มีต่อเนื้อหานั้น ๆ ของผู้ส่งสาร หรือการสื่ออารมณ์ ความรู้สึก ท่าทีที่ต้องการถ่ายทอด สู่ผู้รับสารก็เป็นสิ่งสำคัญ หากขาดการแปลที่ถูกต้องเหมาะสม ก็อาจจะทำให้ผู้รับสารไม่เข้าใจหรือเข้าใจ ความคิดเห็น ท่าที ความรู้สึกของผู้ส่งสารคลาดเคลื่อนได้ ส่วนดังกล่าวเรียกว่า หน่วยแสดงทัศนคติ หรือ “modariti (モダリティ)” ในภาษาญี่ปุ่น ซึ่งหน่วยแสดงทัศนคติคือ มาลาหรือหน่วยทางไวยากรณ์ที่

แสดงความคิดเห็น ท่าทีของผู้ส่งสารต่อเรื่องราว การกระทำ เหตุการณ์ หรือแสดงความรู้สึกส่วนตัว หรือ มุมมองของผู้ส่งสารที่ต้องการสื่อต่อผู้รับสาร (ณัฐริธา ทับทิม, 2557, น. 181-186)

การสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติในภาษาญี่ปุ่น ยังมีน้อย เช่น งานของ กรรณิกา จิตรโสภา และเดวิช เสวตไอยาราม (2564) ที่ศึกษากลวิธีการแปลคำว่า “ต้อง” เป็นภาษาญี่ปุ่นและการแปล “Nakerebanaranai (なければならない)” เป็นภาษาไทย ซึ่ง ผลการวิจัยพบว่า “ต้อง” และ “Nakerebanaranai (なければならない)” ในความหมายของหน้าที่ และความจำเป็นถูกแปลด้วยกลวิธีการแปลประจำรูปมากที่สุด ส่วนอีก 4 ความหมาย พบกลวิธีการแปล โดยใช้คำอื่นมากที่สุด ส่วนงานวิจัยนอกนั้นจะเป็นการศึกษาวิเคราะห์วิธีการแปลคำ สำนวนประเภทอื่น เช่น การศึกษาวิธีการและประเภทการแปลคำเลียนเสียงธรรมชาติและคำบอกอาการ หรือสภาพจาก ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย ของณัฐริธา ทับทิม (2556) การแปลคำบุรุษสรรพนามในวรรณกรรมญี่ปุ่นแปล ไทย ของสุวัธน์ เรืองศรี (2561) กลวิธีการแปลสำนวนแสดงวัฒนธรรมภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย ของสมเกียรติ เศวตกิจฉนิช (2558) การศึกษากลวิธีการแปลการ์ตูนภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย ของเข้ม แสงคำ (2556) เทคนิคการแปลภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยให้เป็นธรรมชาติ -วิเคราะห์การแปลเอกสาร ธุรกิจ- ของสมเกียรติ เศวตกิจฉนิช (2560) อย่างไรก็ตาม ณัฐริธา ทับทิม (2555) ได้ศึกษาวิเคราะห์ ข้อผิดพลาดในการแปลภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พบความผิดพลาดด้านมาลา หรือมุมมองของผู้พูดที่แสดงในประโยค เช่น คำสั่ง ขอร้อง เป็นปัญหาหลัก ปัญหาหนึ่ง สอดคล้องกับที่ สมเกียรติ เศวตกิจฉนิช (2559, น.117) ได้กล่าวถึงสำนวนแสดงทัศนคติ ของผู้พูดหรือผู้เขียน (modality) เป็นหนึ่งในรูปประโยคและสำนวนที่มักเป็นปัญหาในการแปลญี่ปุ่น-ไทย จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อเป็นต้นแบบว่านักแปลมืออาชีพหรือผู้มี ประสบการณ์ด้านการแปลใช้วิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติในละครซีรีส์ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยใน รูปแบบใดบ้าง และมีความแตกต่างระหว่างแนวละครหรือไม่ เนื่องจากละครเป็นสื่อบันเทิงหนึ่งี่แสดงให้ เห็นตัวอย่างการใช้ภาษาในการสื่อสารจริงในสถานการณ์ที่หลากหลาย จึงเป็นที่มาของการวิจัยครั้งนี้ ซึ่ง ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นแนวทางสำหรับนักแปลมือใหม่หรือผู้ที่มีความสนใจในการแปลภาษาญี่ปุ่น สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแปลภาษาญี่ปุ่นต่อไปได้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติในละครซีรีส์ญี่ปุ่น จากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะหน่วยแสดงทัศนคติในภาษาญี่ปุ่น ประเภทหน่วยแสดงทัศนคติ ต่อคู่สนทนาที่มีรูปไวยากรณ์ปรากฏชัดเจน ตามแนวคิดของณัฐริธา ทับทิม (2557) จากละครซีรีส์ญี่ปุ่น 3 แนว โดยใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจงจากละครซีรีส์ญี่ปุ่นแนวโรแมนติก แนวตลกขบขัน และแนวสยองขวัญ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นแนวละครที่มีการแสดงอารมณ์และความรู้สึกของตัวละครปรากฏอยู่ค่อนข้างมาก จากนั้นเลือกตัวอย่างละครซีรีส์ญี่ปุ่นที่เผยแพร่ในแอปพลิเคชัน Netflix ระหว่างปี พ.ศ. 2558 – 2564 แนวละ 1 เรื่อง ได้แก่ แนวโรแมนติกเรื่อง Good Morning Call แนวตลกขบขันเรื่อง Kotaro Lives by Himself และแนวสยองขวัญ เรื่อง Ju-on Origins (2020) เรื่องละ 5 ตอน รวม 15 ตอน

นิยามศัพท์

หน่วยแสดงทัศนคติ หมายถึง คำ สำนวนที่แสดงถึงความรู้สึก ท่าที ความคิดเห็นของผู้พูด ต่อเนื้อหาของสารที่ต้องการสื่อสาร หรือต่อผู้รับสาร

มาลา หมายถึง ประเภททางไวยากรณ์ที่ใช้กับคำกริยาหรือภาคแสดงในประโยค มีหน้าที่แสดงว่าผู้พูดมีทัศนคติต่อเหตุการณ์หรือเรื่องที่ถูกพูดอย่างไร

ซีรีส์ญี่ปุ่น หมายถึง ละครชุดของประเทศญี่ปุ่นที่มีภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต้นฉบับ แบ่งฉายเผยแพร่เป็นตอน ๆ (episode) หลายตอนต่อเนื่องกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้มีกรอบแนวคิดในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการรวบรวมข้อมูล ใช้แนวคิดเกี่ยวกับหน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่น ของณัฐริธา ทับทิม (2557) และด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้แนวคิดเกี่ยวกับวิธีการแปล ของโมนา เบเกอร์ (Mona Baker, 1992) ดังนี้

1. หน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่น มี 2 ชนิด ได้แก่ หน่วยแสดงทัศนคติต่อส่วนเนื้อความ และหน่วยแสดงทัศนคติต่อคู่สนทนา (ณัฐริธา ทับทิม, 2557)

1.1 หน่วยแสดงทัศนคติต่อส่วนเนื้อความ แบ่งออกเป็น 2 ชนิดย่อย ดังนี้

1.1.1 มาลาที่ผู้พูดคิดว่าเรื่องหรือการกระทำเป็นหน้าที่ หรือสิ่งที่ควรทำหรือต้องทำ

1.1.2 มาลาที่แสดงว่าผู้พูดคิดว่าเรื่องหรือเหตุการณ์นั้นจริงหรือไม่จริง ได้แก่ แสดงความ

มั่นใจ แสดงเนื้อความคาดคะเน แสดงความเป็นไปได้แสดง ความเชื่อมั่นว่าจะเกิดขึ้น แสดง การตัดสินโดยดูจากสภาพและเหตุการณ์แวดล้อม แสดงการคาดการณ์บนพื้นฐานเค้าลางหรือการมองเห็น

1.2 หน่วยแสดงทัศนคติต่อคู่สนทนา แบ่งออกเป็น 2 ชนิดย่อย ดังนี้

- 1.2.1 มาลาแสดงเนื้อความบอกเล่า เช่น รูปไวยากรณ์ [-ru (~る)]
- 1.2.2 มาลาบอกความตั้งใจของผู้พูดแก่ผู้ฟัง เช่น รูปไวยากรณ์ [-you (~よう) “~ดีกว่า”]
- 1.2.3 มาลาแสดงการชักชวน เช่น รูปไวยากรณ์ [-you (~よう) “~กันเถอะ”]
- 1.2.4 มาลาแสดงเนื้อความบังคับ หรืออ่อนวอน เช่น รูปไวยากรณ์ [-ro (~ろ) “~สิ”] [-na (~な) “~อย่า”] [-te kure (~てくれ) “~สิ”]
- 1.2.5 มาลาแสดงความต้องการ ความหวัง เช่น รูปไวยากรณ์ [-tai (~たい) “อยาก~”]
- 1.2.6 มาลาแสดงคำถามต่อผู้ฟัง เช่น รูปไวยากรณ์ [-ka (~か) “~หรือ”]
2. วิธีการแปลภาษาต้นฉบับเป็นภาษาปลายทาง แบ่งออกเป็น 8 รูปแบบ (Mona Baker, 1992) ดังนี้
 - 2.1 การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าภาษาต้นฉบับ
 - 2.2 การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายเป็นกลาง ๆ
 - 2.3 การแปลโดยการแทนที่ทางวัฒนธรรม
 - 2.4 การแปลโดยการใช้คำยืมหรือการใช้คำยืมกับคำอธิบาย
 - 2.5 การแปลโดยการละ
 - 2.6 การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ
 - 2.7 การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ
 - 2.8 การแปลโดยการใช้ภาพประกอบ

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร โดยศึกษาวิเคราะห์วิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแปลและหน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่น
2. กำหนดขอบเขตของการวิจัยและกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย
3. รวบรวมข้อมูลหน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่นและคำแปลภาษาไทย และบันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกข้อมูลที่ผู้วิจัยออกแบบและสร้างขึ้น
4. วิเคราะห์วิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย ตามแนวคิดของโมนา เบเคอร์ (Mona Baker, 1992) และวิเคราะห์ค่าทางสถิติด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ จากนั้นวิเคราะห์วิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่นแต่ละชนิดเป็นภาษาไทย
5. สรุปและนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบการบรรยาย พร้อมตาราง อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยวิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติในละครซีรีส์ญี่ปุ่น จากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย จะนำเสนอใน 3 ประเด็น ได้แก่ หน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่นที่พบใช้ในละครซีรีส์ญี่ปุ่น วิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย และวิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่นแต่ละชนิดเป็นภาษาไทย มีรายละเอียดดังนี้

1. หน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่นที่พบใช้ในละครซีรีส์ญี่ปุ่น

การศึกษาหน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่น 6 ชนิดในละครซีรีส์ญี่ปุ่น พบใช้หน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่นทั้ง 6 ชนิด รวมจำนวน 2,313 ครั้ง ผลแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 หน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่นที่พบใช้ในละครซีรีส์ญี่ปุ่น

หน่วยแสดงทัศนคติ	จำนวน	ร้อยละ
หน่วยแสดงทัศนคติแสดงเนื้อความบอกเล่า	2,029	87.72
หน่วยแสดงทัศนคติบอกความตั้งใจของผู้พูดแก่ผู้ฟัง	53	2.29
หน่วยแสดงทัศนคติแสดงการชักชวน	18	0.78
หน่วยแสดงทัศนคติแสดงเนื้อความบังคับ หรืออ้อนวอน	22	0.95
หน่วยแสดงทัศนคติแสดงความต้องการ ความหวัง	30	1.30
หน่วยแสดงทัศนคติแสดงคำถามต่อผู้ฟัง	161	6.96
รวม	2,313	100.00

จากตาราง 1 แสดงหน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่นที่พบใช้ในละครซีรีส์ญี่ปุ่น จำนวน 2,313 ครั้ง พบหน่วยแสดงทัศนคติทั้ง 6 ชนิด เรียงตามลำดับจำนวนที่พบใช้มากที่สุด ได้แก่ (1) หน่วยแสดงทัศนคติแสดงเนื้อความบอกเล่า ร้อยละ 87.72 (2) หน่วยแสดงทัศนคติแสดงคำถามต่อผู้ฟัง ร้อยละ 6.96 (3) หน่วยแสดงทัศนคติบอกความตั้งใจของผู้พูดแก่ผู้ฟัง ร้อยละ 2.29 (4) หน่วยแสดงทัศนคติแสดงความต้องการ ความหวัง ร้อยละ 1.30 (5) หน่วยแสดงทัศนคติแสดงความต้องการ ความหวัง ร้อยละ 0.95 และ (6) หน่วยแสดงทัศนคติแสดงการชักชวน ร้อยละ 0.78

2. วิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย

การวิเคราะห์วิธีการแปลคำบรรยายได้ภาพของหน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย ในละครซีรีส์ญี่ปุ่น 8 รูปแบบ พบวิธีการแปล 5 รูปแบบ รวมจำนวน 2,313 ครั้ง ผลแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 วิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย

วิธีการแปล	จำนวน	ร้อยละ
การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าภาษา ต้นฉบับ	13	0.56
การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายเป็นกลาง ๆ	22	0.95
การแปลโดยการแทนที่ทางวัฒนธรรม	0	0.00
การแปลโดยการใช้คำยืมหรือการใช้คำยืมกับคำอธิบาย	0	0.00
การแปลโดยการละ	19	0.82
การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษา ต้นฉบับ	2,211	95.59
การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ	48	2.08
การแปลโดยการใช้ภาพประกอบ	0	0.00
รวม	2,313	100.00

จากตาราง 2 แสดงวิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติในละครซีรีส์ญี่ปุ่นภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย จำนวน 2,313 ครั้ง พบวิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติเพียง 5 รูปแบบ เรียงตามลำดับวิธีที่พบใช้มากที่สุด ได้แก่ (1) การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ ร้อยละ 95.59 (2) การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ ร้อยละ 2.08 (3) การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายเป็นกลาง ๆ ร้อยละ 0.95 (4) การแปลโดยการละ ร้อยละ 0.82 และ (5) การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าภาษาต้นฉบับ ร้อยละ 0.56 โดยไม่พบวิธีการแปลใน 3 รูปแบบ ได้แก่ (1) การแปลโดยการแทนที่ทางวัฒนธรรม (2) การแปลโดยการใช้คำยืมหรือการใช้คำยืมกับคำอธิบาย และ (3) การแปลโดยการใช้ภาพประกอบ

3. วิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่นแต่ละชนิดเป็นภาษาไทย

การวิเคราะห์วิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่นทั้ง 6 ชนิดเป็นภาษาไทย ในแต่ละชนิด (เรียงตามลำดับการพบใช้มากที่สุด) พบใช้วิธีการแปล ดังแสดงในตาราง 3-8

3.1 หน่วยแสดงทัศนคติ ชนิดมาลาแสดงเนื้อความบอกเล่า

ตาราง 3 วิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติแสดงเนื้อความบอกเล่า จำนวน 2,029 ครั้ง

วิธีการแปล	จำนวน	ร้อยละ
การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าภาษา ต้นฉบับ	13	0.64
การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายเป็นกลาง ๆ	19	0.94
การแปลโดยการละ	13	0.64

วิธีการแปล	จำนวน	ร้อยละ
การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษา ต้นฉบับ	1,959	96.55
การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ	25	1.23
รวม	2,029	100.00

จากตาราง 3 แสดงวิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติแสดงเนื้อความบอกเล่า พบว่าส่วนใหญ่ใช้วิธีการแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ ร้อยละ 96.55 นอกนั้นพบใช้วิธีการแปลรูปแบบอื่น ๆ เพียงเล็กน้อย เรียงตามลำดับการพบใช้มาก ได้แก่ การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ ร้อยละ 1.23 การแปลโดยใช้คำที่มีความหมายเป็นกลางๆ ร้อยละ 0.94 และการแปลโดยใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าภาษา ต้นฉบับ และการแปล โดยการละ ร้อยละ 0.64 เท่ากัน

ตัวอย่างประโยคต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นและประโยคแปลภาษาไทย

- การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ

[1] Mendo na yatsu ga kita mon da na. (Kotaro Lives by Himself)

面倒なヤツが来たんだな。

“มีเด็กก้อยู่ห้องข้าง ๆ แบบนี้ น่ารำคาญชะมัด”

- การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ

[2] Arienai. Ima no ima made neteta nante. (Kotaro Lives by Himself)

ありえない。今の今まで寝てたなんて。

“เหลือเชื่อจริง ๆ นี่นายเอาแต่หลับตุอยู่ชั้นหรือ”

- การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่มีความหมายเป็นกลาง ๆ

[3] Aa...furo wa motomoto nai zo. (Kotaro Lives by Himself)

ああ…風呂はもともとないぞ。

“ที่นี่ไม่มีอ่างอาบน้ำหรอก”

- การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าภาษาต้นฉบับ

[4] Watashi wa Hiromi da. (Kotaro Lives by Himself)

私は宏美だ。

“ฉันชื่อฮิโรมิยะ”

- การแปลโดยการถอดความโดยการละ

[5] Dame dame kouza motte nai mon. (Kotaro Lives by Himself)

ダメダメ口座持っていないもん。

“ไม่ได้ เขาไม่มีบัญชี”

3.2 หน่วยแสดงทัศนคติแสดงคำถามต่อผู้ฟัง

ตาราง 4 วิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติแสดงคำถามต่อผู้ฟัง จำนวน 161 ครั้ง

วิธีการแปล	จำนวน	ร้อยละ
การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าภาษา ต้นฉบับ	0	0.00
การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายเป็นกลาง ๆ	2	1.24
การแปลโดยการละ	3	1.86
การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษา ต้นฉบับ	146	90.68
การแปลโดยการถอดความโดยการใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ	10	6.21
รวม	161	100.00

จากตาราง 4 แสดงวิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติแสดงคำถามต่อผู้ฟัง พบว่าส่วนใหญ่ใช้วิธีการแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ ร้อยละ 90.68 นอกนั้นพบใช้วิธีการแปลรูปแบบอื่นๆเรียงตามลำดับการพบใช้มาก ได้แก่ การแปลโดยการถอดความโดยการใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ ร้อยละ 6.21 การแปลโดยการละ ร้อยละ 1.86 และการแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายเป็นกลาง ๆ ร้อยละ 1.25 ไม่พบใช้การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าภาษาต้นฉบับ

ตัวอย่างประโยคต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นและประโยคแปลภาษาไทย

- การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ

[6] Nee, anata-tachi wakatte kureru deshou? (Ju-on Origins (2020))

ねえ、あなたたち分かってくれるでしょう?

“นี่ คุณเข้าใจที่ฉันจะสื่อใช้ไหม”

- การแปลโดยการถอดความโดยการใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ

[7] Ano bengoshi ittai nani shi ni kita nda? (Kotaro Lives by Himself)

あの弁護士一体何しに来たんだ?

“ทนายคนนั้นมาทำอะไรที่นี้เนี่ย”

- การแปลโดยการถอดความโดยการละ

[8] Sakki kara kono oto shiteru no? (Ju-on Origins (2020))

さっきからこの音してるの?

“เพิ่งตีสาย เป็นอะไรไป”

- การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่มีความหมายเป็นกลาง ๆ

[9] Doko Iki no? (Kotaro Lives by Himself)

どこ行くの?

“จะไปไหนนะ”

3.3 หน่วยแสดงทัศนคติบอกความตั้งใจของผู้พูดแก่ผู้ฟัง

ตาราง 5 วิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติบอกความตั้งใจของผู้พูดแก่ผู้ฟัง จำนวน 53 ครั้ง

วิธีการแปล	จำนวน	ร้อยละ
การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าภาษา ต้นฉบับ	0	0.00
การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายเป็นกลาง ๆ	1	1.87
การแปลโดยการละ	0	0.00
การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษา ต้นฉบับ	42	79.25
การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ	10	18.87
รวม	53	100.00

จากตาราง 5 แสดงวิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติบอกความตั้งใจของผู้พูดแก่ผู้ฟัง พบว่าส่วนใหญ่ใช้วิธีการแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ ร้อยละ 79.25 รองลงมาพบใช้วิธีการแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ ร้อยละ 18.87 และการแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายเป็นกลาง ๆ ร้อยละ 1.87 ตามลำดับ ไม่พบใช้การแปล โดยการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าภาษาต้นฉบับ และการแปลโดยการละ

ตัวอย่างประโยคต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นและประโยคแปลภาษาไทย

- การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ

[10] Ashita mo tanoshimi zo. (Kotaro Lives by Himself)

明日も楽しみぞ。

“พรุ่งนี้กระผมก็จะไปอีกนะ”

- การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ

[11] Sore ja konya saisho no wadai kara mairimashou. (Ju-on Origins (2020))

それじゃ今夜最初の話題から参りましょう。

“งั้นมาเริ่มหัวข้อแรกกันเลยดีกว่า”

- การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่มีความหมายเป็นกลาง ๆ

[12] Kore wa itadaite okou. (Kotaro Lives by Himself)

これは頂いておこう。

“กระผมจะยอมรับของขวัญไว้”

3.4 หน่วยแสดงทัศนคติแสดงความต้องการ ความหวัง

ตาราง 6 วิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติแสดงความต้องการ ความหวัง จำนวน 30 ครั้ง

วิธีการแปล	จำนวน	ร้อยละ
การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าภาษา ต้นฉบับ	0	0.00
การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายเป็นกลาง ๆ	0	0.00
การแปลโดยการละ	0	0.00
การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษา ต้นฉบับ	29	96.67
การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ	1	3.33
รวม	30	100.00

จากตาราง 6 แสดงวิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติแสดงความต้องการ ความหวัง พบวิธีการแปลเพียง 2 รูปแบบ โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีการแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ ร้อยละ 96.67 นอกนั้นพบใช้วิธีการแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ ร้อยละ 3.33 ไม่พบใช้การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าภาษาต้นฉบับ การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายเป็นกลางๆ และการแปลโดยการละ

ตัวอย่างประโยคต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นและประโยคแปลภาษาไทย

- การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ

[13] Kaeritai. (Ju-on Origins (2020))

帰りたい。

“หนูอยากกลับบ้าน”

- การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ

[14] Tsumarananu mono da ga uketoru ga yoi. (Kotaro Lives by Himself)

つまらぬものだが受け取るがよい。

“นี่เป็นของขวัญเล็กน้อยเพื่อแสดงไมตรีจิต โปรดรับไว้ด้วย”

3.5 หน่วยแสดงทัศนคติแสดงเนื้อความบังคับ หรืออ่อนวอน

ตาราง 7 วิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติแสดงเนื้อความบังคับ หรืออ่อนวอน จำนวน 22 ครั้ง

วิธีการแปล	จำนวน	ร้อยละ
การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าภาษา ต้นฉบับ	0	0.00
การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายเป็นกลาง ๆ	0	0.00
การแปลโดยการละ	3	13.64
การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษา ต้นฉบับ	19	86.36

วิธีการแปล	จำนวน	ร้อยละ
การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ	0	0.00
รวม	22	100.00

จากตาราง 7 แสดงวิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติแสดงเนื้อความบังคับ หรืออ่อนวอน พบวิธีการแปลเพียง 2 รูปแบบ โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีการแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ ร้อยละ 86.36 นอกนั้นพบใช้วิธีการแปลโดยการละ ร้อยละ 13.64 ไม่พบใช้การแปลโดยใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าภาษาต้นฉบับ การแปลโดยใช้คำที่มีความหมายเป็นกลางๆ และการแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ

ตัวอย่างประโยคต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นและประโยคแปลภาษาไทย

- การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ

[15] Motto, bengoshi rashii shigoto kuremasen ka. (Kotaro Lives by Himself)

もっと、弁護士らしい仕事くれませんか。

“ของงานที่เหมาะสมกับตำแหน่งหน่อยได้ไหมคะ”

- การแปลโดยการถอดความโดยใช้การละ

[16] Kaeshite. (Ju-on Origins (2020))

返して。

“เอาคืนมา”

3.6 หน่วยแสดงทัศนคติแสดงการชักชวน

ตาราง 8 วิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติแสดงการชักชวน จำนวน 18 ครั้ง

วิธีการแปล	จำนวน	ร้อยละ
การแปลโดยใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าภาษา ต้นฉบับ	0	0.00
การแปลโดยใช้คำที่มีความหมายเป็นกลาง ๆ	0	0.00
การแปลโดยการละ	0	0.00
การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษา ต้นฉบับ	16	88.89
การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ	2	11.11
รวม	18	100.00

จากตาราง 8 แสดงวิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติแสดงการชักชวน พบวิธีการแปลเพียง 2 รูปแบบ โดยส่วนใหญ่ใช้วิธีการแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ ร้อยละ 88.89 นอกนั้นพบใช้วิธีการแปลโดยใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ ร้อยละ 11.11 ไม่พบ

ใช้การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าภาษาต้นฉบับ การแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายเป็นกลางๆ และการแปลโดยการละ

ตัวอย่างประโยคต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นและประโยคแปลภาษาไทย

- การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ

[17] Sore ja konya saisho no wadai kara mairimashou. (Ju-on Origins (2020))

それじゃ今夜最初の話題から参りましょう。

“งั้นมาเริ่มหัวข้อแรกกันเลยดีกว่า”

- การแปลโดยการถอดความโดยใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ

[18] Iku yo. (Kotaro Lives by Himself)

行くよ。

“กลับได้แล้วจ้ะ”

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยที่ไม่พบใช้วิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติในละครซีรีส์ญี่ปุ่น จากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย ตามแนวคิดของโมนา เบเคอร์ (Mona Baker, 1992) อีก 3 รูปแบบ ได้แก่ (1) การแปลโดยการแทนที่ทางวัฒนธรรม (2) การแปลโดยการใช้คำยืม หรือการใช้คำยืมกับคำอธิบาย และ (3) การแปลโดยการใช้ภาพประกอบ อาจเป็นไปได้ว่าแหล่งข้อมูลทางภาษาคือ ละครซีรีส์ญี่ปุ่นเป็นสารที่สามารถสื่อได้ทั้งความหมายของถ้อยคำผ่านเสียงและความหมายของท่าทางพร้อมๆกัน จึงไม่จำเป็นต้องอธิบายในสิ่งที่มีที่ความแตกต่างทางภาษา วัฒนธรรม หรือใช้สื่อเช่นรูปภาพประกอบเพิ่มเติม

นอกจากนี้ อาจเป็นไปได้ว่าเนื่องจากหน่วยแสดงทัศนคติเป็นหน่วยทางไวยากรณ์ ไม่ใช่ส่วนเนื้อหาหลักที่ปรากฏคำศัพท์หรือสำนวนเฉพาะวัฒนธรรม จึงไม่จำเป็นต้องอาศัยการแปลโดยการแทนที่ทางวัฒนธรรมหรือการใช้คำยืม หน่วยแสดงทัศนคติเป็นส่วนเสริมเนื้อหาที่มุ่งแสดงเจตนาของการสื่อสารที่เน้นการแสดงความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ฉะนั้น ผู้แปลสามารถแปลหน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยโดยความหมายตามรูปไวยากรณ์ เมื่อผู้แปลตีความเจตนาของการสื่อสารในต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นได้แล้ว จึงเลือกใช้คำหรือสำนวนภาษาไทยที่เข้าใจง่ายและใกล้เคียงกับต้นฉบับ ซึ่งสอดคล้องกับที่สมเกียรติ เศวงกิจฉนิช (2559, น. 237) กล่าวไว้ว่า ในการแปลบทสนทนา ผู้แปลควรตีความบทสนทนาให้ถูกต้องว่าแต่ละประโยคผู้พูดต้องการแสดงเจตนาใดและแสดงความรู้สึกเช่นไร หากพิจารณาแล้วว่าผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายได้ถูกต้อง ก็ควรแปลแบบตรงตัว แต่หากคาดว่าผู้อ่านอาจไม่เข้าใจการแปลแบบตรงตัวนั้นหรือเข้าใจยาก ผู้แปลค่อย ปรับบทแปลโดยตัด เสริมคำ ปรับสำนวน หรือเลือกใช้สำนวนที่นิยมใช้ในภาษาไทย

2. จากผลการวิจัยที่พบใช้วิธีการแปลโดยการถอดความโดยการใช้คำที่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ เป็นส่วนใหญ่ และพบใช้วิธีการแปลรูปแบบอื่นๆ น้อยมาก ได้แก่ วิธีการแปลโดยการถอดความโดยการใช้คำที่ไม่สัมพันธ์กับภาษาต้นฉบับ วิธีการแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายกลางๆ วิธีการแปลโดยการละ และวิธีการแปลโดยการใช้คำที่มีความหมายกว้างกว่าภาษาต้นฉบับ อาจเป็นไปได้ว่าข้อมูลหน่วยแสดงทัศนคติ ภาษาญี่ปุ่นที่นำมาใช้ในงานวิจัยนี้ได้คัดเลือกเฉพาะที่มีรูปไวยากรณ์ชัดเจน ซึ่งรูปไวยากรณ์แต่ละรูป มักมีความหมายที่กำหนดตามรูปไว้ชัดเจนอยู่แล้ว และอาจเป็นไปได้ว่าผู้แปลต้องการให้ความสำคัญกับวิธีการแปลที่เน้นการถ่ายทอดทั้งรูปแบบภาษาและความหมายให้มากที่สุด และกรณีที่ไม่สามารถรักษาความเท่าเทียมของทั้งสองอย่างได้ ผู้แปลจึงเลือกวิธีการแปลแบบเอาความที่เน้นการสื่อความหมายเป็นหลัก เนื่องจากละครซีรีส์เป็นสื่อที่มีเป้าหมายเพื่อความบันเทิงเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมเกียรติ เสงวนกิจวัฒน์ (2559) ที่กล่าวถึงลักษณะของการแปลที่ดีไว้ข้างต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นักแปลมือใหม่หรือผู้ที่มีความสนใจด้านการแปลภาษาญี่ปุ่นสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางหรือต้นแบบในการเลือกใช้วิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติชนิดต่างๆ จากต้นฉบับภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย ในกรณีที่ไม่มั่นใจว่าควรแปลหน่วยทัศนคตินั้น ๆ ว่าอย่างไร
2. ผู้สอนสามารถนำผลการวิจัยซึ่งเป็นตัวอย่างการแปลของนักแปลมืออาชีพไปใช้เป็นสื่อการสอน สำหรับการสอนวิธีการแปลภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยรูปแบบต่างๆ ในรายวิชาการแปลภาษาญี่ปุ่นได้ การได้เห็นตัวอย่างและเรียนรู้จากผลงานของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีประสบการณ์โดยตรงจะช่วยสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน และเป็นแนวทางสำหรับพัฒนาตนเองไปสู่ นักแปลภาษาญี่ปุ่นที่ดีต่อไปได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้วิจัยที่มีความสนใจเกี่ยวกับวิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย อาจนำผลการวิจัยที่ได้ไปพัฒนาต่อยอดผลงาน โดยขยายแหล่งข้อมูลให้มีความหลากหลายแนว และมีจำนวนมากขึ้น เพื่อสามารถพัฒนาเป็นคลังข้อมูลการแปลหรือการเลือกใช้คำภาษาไทยแทนที่หน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่นได้
2. ผู้วิจัยที่มีความสนใจเกี่ยวกับวิธีการแปลหน่วยแสดงทัศนคติภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย อาจเปลี่ยนลักษณะของแหล่งข้อมูลเป็นภาษาเขียน ซึ่งอาจให้ผลการวิจัยด้านวิธีการแปลที่มีรูปแบบแตกต่างออกไป

เอกสารอ้างอิง

- เข้ม แสงคำ. (2556). การศึกษากลวิธีการแปลการ์ตูนภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์: กรุงเทพฯ.
- ณัฐฉิรา ทับทิม. (2556). การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดในการแปลภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยของนักศึกษา **ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม** (รายงานผลการวิจัย). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ณัฐฉิรา ทับทิม. (2556). การศึกษาวิธีการและประเภทการแปลคำเลียนเสียงธรรมชาติและคำบอกอาการ หรือสภาพจากภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย. **วารสารญี่ปุ่นศึกษา**, 30(1), 41-56.
- ณัฐฉิรา ทับทิม. (2557). ภาษาศาสตร์ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเกียรติ เขวงกิจวิช. (2558). กลวิธีการแปลสำนวนแสดงวัฒนธรรมภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทย. **วารสารญี่ปุ่นศึกษา**, 32(2), 103-118.
- สมเกียรติ เขวงกิจวิช. (2559). **แปลญี่ปุ่น-ไทยเบื้องต้น (ฉบับปรับปรุง)**. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- สมเกียรติ เขวงกิจวิช. (2560). เทคนิคการแปลภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยให้เป็นธรรมชาติ วิเคราะห์การแปลเอกสารธุรกิจ. **วารสารอักษรศาสตร์**, 46(1), 210-246.
- สุวัจน์ เรืองศรี. (2561). การแปลคำบุรุษสรรพนามในวรรณกรรมญี่ปุ่นแปลไทย. **เครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา [ฉบับพิเศษ]**, 8(3), 116-130.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหกิจ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

กลวิธีการสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อร่วมต้านภัยโควิด-19

Techniques in Creating Morale to Fight against COVID-19

มูนา หวันนุรัตน์¹

สมิทธิ์ชาติ พุมมา² สิบพงศ์ ธรรมชาติ³

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อร่วมต้านภัยโควิด 19 ใน 3 ประเด็น ได้แก่ กลวิธีด้านรูปแบบ กลวิธีด้านการนำเสนอเนื้อหา และกลวิธีด้านการใช้ภาษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ แนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับกลวิธีการสร้างขวัญและกำลังใจ แนวคิดเกี่ยวกับการทำสื่อหรือนิเทศศาสตร์ แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ภาษาในการสื่อสาร และแนวคิดเกี่ยวกับมานุษยวิทยา ผลการศึกษาพบว่า กลวิธีการสร้างขวัญและกำลังใจด้านรูปแบบมี 5 รูปแบบ ได้แก่ ป้าย กลอน เพลง คำคมและอื่นๆ กลวิธีด้านเนื้อหา พบว่ากล่าวถึงบุคคล 5 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ป่วย ครอบครัว แพทย์และพยาบาล รัฐบาล และสังคมส่วนรวม กลวิธีด้านการใช้ภาษา พบ 3 ชนิด ได้แก่ คำ วลี และประโยค จะเห็นได้ว่ากลวิธีการสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อร่วมต้านภัยโควิด-19 ดังกล่าวข้างต้นที่คนไทยได้ร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้นมา สามารถนำไปใช้ติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็ว และเป็นเสมือนยาป้องกัน หรือรักษาโรคระบาดโควิด-19 ในสังคมไทยปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ: กลวิธีการสร้างขวัญและกำลังใจ, โควิด 19, กลวิธีด้านรูปแบบ, กลวิธีด้านเนื้อหา, กลวิธีด้านการใช้ภาษา

¹ นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ E-mail : aussareena334@gmail.com

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ E-mail : samiththicha@tsu.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ E-mail : thammachat@tsu.ac.th

Abstract

This article aims at analyzing techniques in creating morale to fight against COVID 19 in 3 aspects: techniques on form, techniques on content presentation, and techniques on language use. Data were collected from the websites posted. The concepts employed for data analyzing were the concepts in creating morale, concepts in producing medias or communication arts, concepts on communicating language, and concepts on anthropology. The study results revealed that there were 5 types of techniques in creating morale which were sign, poem, song, epigram, and others. As for the techniques on content presentation, there were 5 types: patient, doctor-nurse, government, and the whole society. On the language use, there were 3 types: word, phrase, and sentence. It was obvious that techniques in creating morale to fight against COVID-19 which the Thai people helped create could be quickly use in communication. It also acted as medicine in preventing and curing COVID-19 which was currently spreading in the Thai society.

Keywords: techniques in creating morale, COVID-19, techniques on form, techniques on content, techniques on language use

บทนำ

ปัจจุบันทุกประเทศทั่วโลกกำลังเผชิญปัญหาสถานการณ์เชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) ระบาดรุนแรง ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสภาพสังคม การเมือง และระบบเศรษฐกิจของประเทศต่างๆเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากรายงานข่าวเรื่องจำนวนผู้เสียชีวิตในสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศอิตาลี ประเทศเยอรมนี และประเทศอิหร่าน ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้คนทั่วโลกต่างวิตก หวาดผวา ตระหนกและตระหนัก ในการหาวิธีการรักษา และป้องกันโรคนี้ อย่างเร่งด่วน

การระบาดของผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) เป็นไปอย่างรวดเร็วและรุนแรง จึงทำให้บุคลากรทางการแพทย์ของแต่ละประเทศต้องทำงานหนัก จนถึงขั้นสูญเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้แพทย์ พยาบาลจึงเปรียบเสมือนนักรบชุดขาวที่คอยต่อสู้กับเชื้อโรคและช่วยเหลือผู้ป่วยที่ติดเชื้อให้หายกลับมาเป็นปกติได้ ซึ่งหลายท่านต้องทำงานหนัก พักอยู่ที่โรงพยาบาล และไม่สามารถกลับบ้านไปดูแลครอบครัว หรือมีเวลาให้ได้ ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตเปลี่ยนแปลงไปจากปกติ

นอกจากนี้ สถานการณ์การแพร่ของเชื้อไวรัสโคโรนายังส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ซึ่งทำให้เกิดภาวะวิกฤต ตัวอย่างเช่น การปิดประเทศ การปิดจังหวัด การหยุดทำธุรกิจการค้า การหยุดกิจกรรมต่างๆ และส่งเสริมให้คนทำงานอยู่ที่บ้าน ไม่เดินทางออกไป ยิ่งที่ไกลๆ เนื่องจากต้องการหยุดเชื้อโควิด 19 ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบในวงกว้าง ตั้งแต่ธุรกิจขนาดใหญ่จนถึงระดับบุคคล เช่น เกิดปัญหาการปิดโรงงาน ปัญหาการว่างงาน ปัญหาการขาดแคลนรายได้ ปัญหาการขาดแคลนอาหาร ปัญหาการทะเลาะเบาะแว้ง และปัญหาความเครียดของคนในสังคม

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ผู้ศึกษาพบว่า สถานการณ์การแพร่ของเชื้อไวรัสโคโรนา สร้างปรากฏการณ์แปลกใหม่ในสังคมไทยหลายประการ ซึ่งมีทั้งที่ดีและไม่ดี ทั้งนี้เพื่อเป็นการปรับตัวให้อยู่รอดของผู้คนท่ามกลางสงครามเชื้อไวรัส ตัวอย่างสถานการณ์ที่ไม่ดี เช่น การกักตุนหน้ากากอนามัย การขายหน้ากากอนามัยและเจลล้างมือในราคาที่สูงกว่าปกติ หรือการหลอกลวงให้ผู้ซื้อทางออนไลน์ โอนเงินให้แล้วแต่ไม่ยอมส่งของให้ หรือส่งให้แล้วแต่เป็นสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐาน ส่วนสถานการณ์ที่ดีๆ ที่พอจะมีให้เห็นหรือชื่นใจอยู่บ้าง เช่น การส่งกำลังใจให้กับผู้ป่วยที่ติดเชื้อ การส่งกำลังใจให้แพทย์และพยาบาลที่ทำงานหนัก การแบ่งปันน้ำใจของคนในสังคม เช่น ดารา นักร้อง ที่ออกมาบริจาคสิ่งของและจิตอาสา รวมทั้งพระสงฆ์ที่ออกมาปรุงอาหาร และแจกจ่ายตามบ้านเรือน

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้คนในสังคมมีการสร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อร่วมต้านภัยโควิด-19 ให้แก่กันและกัน ไม่ว่าจะเป็นการส่งกำลังใจให้ผู้ติดเชื้อ การส่งกำลังใจให้แพทย์และพยาบาล หรือส่งกำลังใจให้เพื่อนในสังคมด้วยตัวเอง ซึ่งการสร้างขวัญและกำลังใจดังกล่าวอาจจะมีลักษณะต่างๆ เช่น การชูป้ายที่มีข้อความให้กำลังใจของดารา นักร้อง การแต่งเพลงที่เกี่ยวข้องกับการส่งกำลังใจให้ต่อสู้ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 หรือการแต่งกลอนให้กำลังใจ เป็นต้น ซึ่งลักษณะการให้กำลังใจหรือส่งความปรารถนาดีของมนุษย์ด้วยกันดังกล่าวข้างต้นเป็นเสมือนน้ำทิพย์ขมิ้นใจในยามแล้ง เป็นเสมือนยาวิเศษรักษาโรคภัยไข้เจ็บ และสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้สังคมมนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เป็นสังคมที่มีคุณภาพและน่าอยู่ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาข้อความ หรือการส่งกำลังใจด้านบวก โดยไม่ศึกษาข้อความที่เป็นด้านลบ เพราะสิ่งนั้นจะเป็นเสมือนการเพิ่มเติมหรือซ้ำทุกข์ให้แก่คนในสังคมทางหนึ่งด้วย ผลการศึกษาครั้งนี้จะทำให้เห็นว่า วิธีการสร้างขวัญและกำลังใจของคนในสังคมไทยมีการนำเสนอในรูปแบบใดบ้าง เนื่องจากการนำเสนอกล่าวถึงกลุ่มบุคคลใด และการนำเสนอ นั้นใช้กลวิธีทางภาษาอย่างไร ผลการศึกษานี้จะช่วยให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้ภาษาในการสื่อสาร เพื่อการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อร่วมต้านภัยโควิด-19 ใน 3 ประเด็น ได้แก่ กลวิธีด้านรูปแบบ กลวิธีด้านการนำเสนอเนื้อหา และกลวิธีด้านการใช้ภาษา

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้จะเก็บรวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ จำนวน 80 เว็บไซต์ ซึ่งจะมีเนื้อหาเกี่ยวกับข่าว บทความ หรือข้อมูลต่างๆ ที่มีการพูดถึงสถานการณ์เกี่ยวกับไวรัสโคโรนา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล 3 ประเด็นใหญ่ ได้แก่ กลวิธีด้านรูปแบบ กลวิธีด้านการนำเสนอเนื้อหา และกลวิธีด้านการใช้ภาษา

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยบูรณาการแนวคิดจากศาสตร์ต่าง ๆ หลายด้าน ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับกลวิธีการสร้างขวัญและกำลังใจ แนวคิดเกี่ยวกับการทำสื่อหรือนิเทศศาสตร์ แนวคิดเกี่ยวกับการใช้ภาษาในการสื่อสาร และแนวคิดเกี่ยวกับมานุษยวิทยา

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เอกสารเกี่ยวกับกลวิธีการสร้างขวัญและกำลังใจ การทำสื่อหรือนิเทศศาสตร์ การใช้ภาษาในการสื่อสาร และแนวคิดเกี่ยวกับมานุษยวิทยา

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์ต่าง ๆ จำนวน 80 เว็บไซต์ ซึ่งข้อมูลนั้นมีทั้ง วจนภาษาและอวจนภาษาที่เกี่ยวข้องกับการให้กำลังใจเพื่อต่อสู้กับเชื้อไวรัสโคโรนา โดยข้อมูลต่าง ๆ นั้น เผยแพร่ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2565

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้แต่ต้น โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับกลวิธีการสร้างขวัญและกำลังใจ การทำสื่อหรือนิเทศศาสตร์ การใช้ภาษาในการสื่อสาร และแนวคิดเกี่ยวกับมานุษยวิทยา

ขั้นตอนที่ 4 เรียบเรียงข้อมูลให้เป็นระเบียบด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 6 เผยแพร่ผลการศึกษา

ผลการศึกษา

จากการศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อร่วมต้านภัยโควิด-19 ใน 3 ประเด็น ได้แก่ กลวิธีด้านรูปแบบ กลวิธีด้านการนำเสนอเนื้อหา และกลวิธีด้านการใช้ภาษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ สามารถสรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

1. กลวิธีการสร้างขวัญและกำลังใจด้านรูปแบบ พบ 5 รูปแบบ ได้แก่ ป้าย กลอน เพลง คำคม และอื่นๆ ดังนี้

1.1 ป้าย ในช่วงที่โควิด 19 ระบาด จะมีกลุ่มคนที่ประกอบอาชีพต่างๆ ได้ออกมาชูป้าย เพื่อให้กำลังใจ และคอยตักเตือนให้ระมัดระวังภัยที่เกิดขึ้น ซึ่งป้ายที่เผยแพร่เหล่านั้นอาจเป็นป้ายที่ทำจากกระดาษ ผ้า ไม้ พลาสติก และมีข้อความเป็นภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือทั้งสองภาษา ทั้งนี้เพื่อเป็นการสื่อสารให้คนในสังคมได้เข้าใจและตระหนักถึงโรคร้ายไข้เจ็บ ตัวอย่างเช่น

ที่มา : ศิลปิน “อาร์สยาม” ส่งกำลังใจให้แพทย์ พยาบาล สู้ภัยโควิด-19 : PPTVHD36

1.2 กลอน การให้กำลังใจอีกรูปแบบหนึ่งคือการแต่งกลอน ดังที่ทราบกันว่าคนไทยมักมีนิสัยเจ้าบทเจ้ากลอน ดังนั้น คนที่มีความถนัดในการแต่งคำประพันธ์ก็มักจะแต่งบทกลอนให้กำลังใจ ตัวอย่างเช่น บทกลอนของคุณอภิชาติ คำดี ดังนี้

ชั ว ย ห ม อ

- สงครามโรค ยุคใหม่ ยังไม่จบ
เหล่านักรบ ต่อสู้ อยู่แนวหน้า
มีเพียงใจ เต็มเต็ม เข็มฉีดยา
เสียงชีวา ฝ่าฟัน ภัยอันตราย

- เราแนวหลัง เพียงสู้ อยู่กับบ้าน
รักษาฐาน ป้อมคู ประตูค่าย
บ่อนเลาจน์แหล่ง อโคจร บ่อนทำลาย
แพร่กระจาย ไวรัส ล้วนศัตรู

- ยามโรครุก ทุกข์เข็ญ เราเห็นไหม
หมอยังสู้ สุดใจ ไข้ไม่สู้
ผู้ป่วยเหลือ คณานับ ดังรับรู้
ทุกอณู หนักหนา น้ำตาคลอ

- เฝ้าระวัง ตัวไว้ อย่าให้ป่วย
เท่ากับเรา ร่วมด้วย ได้ช่วยหมอ
คลื่นทะเล ลามไหล เตี้ยงไม่พอ
จะไปต่อ เราต้อง ป้องกันตัว
- ใส่หน้ากาก เว้นระยะห่าง ล้างมือไว้
หยุดโควิด เคลื่อนไหว ลามไปทั่ว
ท่ามกลางยุค วิบโยค โลกมืดมัว
ต้องตื่นกลัว และไม่อาจ ประมาทเลย...

ที่มา: “อภิชาติ คำดี” แต่งกลอนให้กำลังใจบุคลากรทางการแพทย์สู้โควิด (thansettakij.com)

1.3 เพลง บทเพลงสำหรับให้กำลังใจในสถานการณ์โควิดระบาดมีอยู่เป็นจำนวนมาก มีทั้งเพลงไทยสากลและเพลงไทยลูกทุ่ง ซึ่งบางเพลงเป็นเพลงที่ถูกแต่งขึ้นใหม่ บางเพลงเป็นเพลง ที่มีอยู่แล้ว แต่นำมาร้องใหม่ เนื่องจากมีเนื้อหาที่เป็นการให้กำลังใจเพื่อต่อสู้กับปัญหาที่เกิดขึ้น ตัวอย่าง เพลงที่ถูกแต่งขึ้นใหม่เช่น เพลง จะไม่ทิ้งกัน ของ บอย โกสิยพงษ์ ซึ่งมีเนื้อเพลง ดังนี้

Verse 1

จากวันนี้ไป ไม่รู้อะไรจะเกิดขึ้นบ้าง
ไม่รู้หนทางที่วางข้างหน้า
นั้นจะหนักหนา สักเท่าไร?

เรื่องที่เผชิญ ไม่รู้มันจะจบลงเมื่อไหร่?
ต้องพบต้องเจอความทุกข์ยังงี้ แคไหน เพียงใด ไม่มีใครจะตอบได้

Pre Chorus

แต่สิ่งเดียวที่ฉันรู้
จากนี้ไปเราเท่านั้น
ที่ต้องร่วมชะตากรรมที่เราเจออยู่

จะปวดร้าวสักเพียงไหน
จะทุกข์ทนสักเท่าไร
สิ่งที่พวกเรานั้นพอจะทำได้

Chorus

คือส่งกำลังใจให้กันและกันก่อน
ในความทุกข์ร้อนที่เราเจออยู่
จะดีร้ายสักเท่าไรแคไหนก็ต้องสู้
ถึงแม้ไม่รู้จะเจออะไร

ขอส่งกำลังใจให้เราได้เดินผ่าน
ไม่ว่าเหตุการณ์เป็นแบบไหน
และถึงแม้ทุกอย่าง นั้นต้องเริ่มใหม่
แต่เธอและฉัน จะไม่ทิ้งกัน จำไว้

Rap

เราเหมือนเป็นกวางในฤดูล่าสัตว์
เหมือนหนังดราม่าที่อยากให้ภาพตัด
วันที่ท่วมเทและเกหมดหน้าตัก
กลับกลายเป็นสูญสลายและกลายเป็นกองซากปรัก
กลายเป็นลากหนักมานานแล้วติดแหงกเหมือนกับกา
กลายเป็นสถานการณ์ที่ต้องอยู่บ้านแล้วหลับกันยาว
เวลาเดินเข้าไปทั้งเข็มสั้นและทั้งเข็มยาว
แต่แล้วเธอเชื่อหรือไม่ว่าฟ้ามืดจะยังเห็นดาว
ฉันเห็นแสงแพรวพราวปรากฏอยู่ในไมตรี
เห็นความรับผิดชอบและกำลังใจผ่าน IG
เราจะสู้หวัด COVID
ด้วยคำว่ามิตรภาพไม่ใช่สงครามหรือไฟรี
ฟังให้ดีๆ โลกทั้งผองคือพี่น้องกัน
ฝากเพลงนี้แทนกำลังใจให้เราได้ร้องกัน
คืนอับแสงขอให้เรามองแสงดาวที่ล้อมจันทร์
เผื่อรอแสงของเช้าวันใหม่ที่จะมา ไปพร้อมๆ กัน

Chorus

คือส่งกำลังใจให้กันและกันก่อน
ในความทุกข์ร้อนที่เราเจออยู่
จะดีร้ายสักเท่าไรไรแค่ไหนก็ต้องสู้
ถึงแม้ไม่รู้ต้องเจออะไร
ขอส่งกำลังใจให้เราได้เดินผ่าน
ไม่ว่าเหตุการณ์เป็นแบบไหน
และถึงแม้ทุกอย่าง นั้นต้องเริ่มใหม่
แต่เธอและฉัน จะไม่ทิ้งกัน จำไว้

ที่มา: เพลง จะไม่ทิ้งกัน บอย โกสิยพงษ์ feat. รวมศิลปิน ฟังเพลง MV เพลงจะไม่ทิ้งกัน (kapook.com)

1.4 คำคม จะเห็นได้ว่า ในช่วงสถานการณ์โควิดมักจะมีคำคมใหม่ๆเกิดขึ้น ซึ่งเป็นข้อความที่ทำให้กำลังใจ หรืออวยพรให้หายป่วย ซึ่งคำคมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นมักจะเผยแพร่อยู่ในโลกออนไลน์ ผู้เขียนมักจะเป็นคนรุ่นใหม่ มีการใช้ภาษาที่ทันสมัย สั้น กระชับ หรือเป็นภาษาวัยรุ่นนั่นเอง และบางข้อความอาจทำให้ขบขันได้ ตัวอย่างเช่น

- ป่วยใจ พารา 10 เม็ดก็เอาไม่อยู่ แต่ถ้าอยากได้คนเลิฟยู โทรหาเราได้ตลอดเวลา
- ตากฝนทำให้ไม่สบาย แต่ถ้ามีเราข้างกายถึงไม่สบาย เราก็พร้อมไปดูแล
- ใส่หน้ากากเวลาเป็นหวัด แล้วอย่าลืมใส่ใจเราด้วยนะ
- นอกจากอวยพรขอให้หายป่วยไวๆ แล้ว ขอหัวใจเธอด้วยได้ไหม รบกวบนกินไปหรือเปล่า
- I LOVE U ฟังแล้วน่ารักจัง แต่ถ้าไอแค่ก ๆ เสียงดัง ควรพบแพทย์ด่วน เป็นห่วงนะจ๊ะ
- ฉันรู้ว่าเวลาเธอเป็นไข้ก็ไปหาหมอ แต่จะทำยังไงหนอถึงจะได้เธอมาเป็นแฟน
- ความรัก และความคิดถึงของฉัน เยอะยิ่งกว่าฝุ่น PM 2.5 ที่อยู่รอบตัวเธอตลอดเวลา
- ได้ข่าวว่าเธอไม่สบายเพราะสูดฝุ่นเข้าไปเยอะ ใส่หน้ากากอนามัย แล้วอย่าลืมใส่ใจเราด้วยนะ
- โรคประจำตัวไม่ป่วยก็เป็นไข้ โรคประจำใจไม่ห่วงใยก็คิดถึง ขอส่งกำลังใจให้คุณหายป่วย สุขภาพ

กลับมาแข็งแรง

- ถึงเธอจะป่วย แต่ก็อยากให้รู้สึกดี เพราะจะมีฉันเป็นห่วงตลอดเวลา
- ปวดใจต้องใช้เวลา แต่ถ้าเธอปวดหัวขึ้นมา อย่าลืมกินพารา 2 เม็ดนะคนดี
- ดูแลสุขภาพดี ๆ นะ แม้ช่วงนี้อากาศเปลี่ยน แต่ใจฉันไม่เคยเปลี่ยนจากการเป็นห่วงเธอ
- แยกกันเราอยู่ รวมหม้ออันตราย สถานการณ์โควิด เราคงต้องห่างกันสักพัก แต่ใจฉันไม่เคยหยุดพัก

รักเธอ

- ช่วงนี้เห็นคุณแล้วโอบ่อยมาก คงจะเป็นเพราะอาการไอเกิดจากไวรัส อาการรักเกิดจากคุณ ขอให้หายป่วยไว ๆ

ที่มา : 20 แคปชั่นหายป่วย รวมคำคมส่งกำลังใจให้หายไว ๆ 2021 (thairath.co.th)

1.5 อื่นๆ นอกจากรูปแบบต่างๆที่ได้กล่าวไปแล้ว ผู้ศึกษาพบว่า ยังมีการให้กำลังใจด้วยวิธีอื่น เช่น การใช้วจนภาษา ได้แก่ การใช้ท่าทาง เช่น ทำสัญลักษณ์มินิฮาร์ท หรือสัญลักษณ์สู้ตาย และการเปิดไฟเป็นรูปหัวใจตามโรงแรมหรือตึกสูง เป็นต้น และมาระยะหลัง จะเห็นว่ามึหน่วยงานต่างๆ ส่งเสริมให้มีการประกวดคำขวัญเพื่อป้องกันโรคโควิดขึ้นด้วย

2. กลวิธีด้านเนื้อหา มีการกล่าวถึงกลุ่มบุคคล 5 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ป่วย ครอบครัว แพทย์และพยาบาล รัฐบาล และสังคมส่วนรวม ดังนี้

2.1 เนื้อหาเกี่ยวกับผู้ป่วย ในช่วงสถานการณ์โรคระบาดโควิด จะมีการให้กำลังใจผู้ป่วยหรือผู้ติดเชื้อให้มีกำลังใจที่เข้มแข็ง ต่อสู้กับโรคร้าย และแข็งแรง สามารถออกจากโรงพยาบาล และกลับออกมาหาครอบครัวที่รักและรออยู่ ซึ่งมักจะใช้คำหรือข้อความที่สื่อถึงตัวผู้ป่วยให้มีกำลังใจและอย่าท้อแท้

2.2 เนื้อหาเกี่ยวกับครอบครัว การให้กำลังใจครอบครัวของผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนามีจำนวนมาก และเป็นกลวิธีที่ต้องการให้กำลังใจเพื่อสร้างความอดทนทั้งทางกายและทางใจ เนื่องจากสถานการณ์ช่วงนี้เกิดทั้งโรคระบาด และเศรษฐกิจตกต่ำ ต้องงดประกอบอาชีพ ทำให้คนมีรายได้น้อย บางครอบครัวก็สิ้นเนื้อประดาตัว ดังนั้นข้อความต่างๆ จึงมุ่งเน้นให้กำลังใจครอบครัวของผู้ประสบภัยให้มีสติ มีกำลังใจ และต่อสู้เพื่อเอาชนะและรอวันฟ้าสว่าง

2.3 เนื้อหาเกี่ยวกับแพทย์-พยาบาล ช่วงนี้จะเกิดวาทกรรมที่เกี่ยวกับแพทย์ พยาบาล และผู้ทำงานในโรงพยาบาลหลายคำ เช่น นักรบชุดขาว นักรบโควิด เชื่อหมอย่าเชื่อหมา เป็นต้น ซึ่งบุคลากรทางการแพทย์เป็นผู้ที่มีความเสียสละ เสียภัย และทำงานหนักมาก ดังนั้นคนทั่วไป จึงให้กำลังใจโดยการส่งข้อความ ส่งอาหารการกิน ซักเสื้อผ้า มีที่อยู่ฟรี ลดค่าเช่าบ้าน หรือ ดอกเบี้ยบ้าน ให้แก่บุคลากรทางการแพทย์ เพื่อสร้างขวัญกำลังใจในยามลำบาก

2.4 เนื้อหาเกี่ยวกับรัฐบาล กลวิธีการให้กำลังใจผู้คนที่อยู่ในสถานการณ์โควิด ระบาดวิธีการที่เห็นอยู่เป็นจำนวนมากคือการเรียกร้องให้รัฐบาลรับผิดชอบกับชีวิตผู้คน การใส่ใจการทำงานให้ตรงจุด การจัดหาวัคซีน การดูแลสวัสดิการต่างๆ ให้แก่ผู้ป่วย รวมทั้งมีการเยียวยาผู้ประสบภัยด้วย

2.5 เนื้อหาเกี่ยวกับสังคมส่วนรวม จะเห็นได้ว่า มีการเรียกร้องให้คนในสังคมตระหนักถึงภัยที่เกิดขึ้น เช่น การรณรงค์ให้คนสวมใส่หน้ากากอนามัย ล้างมือบ่อยๆ และเว้นระยะห่าง ทั้งนี้เพื่อป้องกันการติดเชื้อ ซึ่งคนในสังคมก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เนื่องจากมีการตระหนักถึงพิษภัยและความสูญเสียจากโรคระบาดโควิด-19

3. กลวิธีด้านการใช้ภาษา พบ 3 ชนิด ได้แก่ คำ วลี และประโยค ดังนี้

3.1 คำ ผู้ศึกษาพบว่า การสร้างขวัญและกำลังใจเพื่อร่วมต้านภัยโควิด-19 ของคนในสังคมที่ปรากฏตามสื่อต่าง ๆ มักจะเลือกสรรคำที่ดีมาใช้ คำเหล่านั้นอาจจะเป็นคำนาม คำกริยา หรือวิเศษณ์ก็ได้ การใช้คำสั้น ๆ นี้เพื่อเป็นการให้ผู้รับสารรู้สึกดี และมีพลังในการต่อสู้กับชีวิต เช่น

สู้ ๆ

กำลังใจ

ร่วมใจ

นักรบชุดขาว

3.2 วลี วลีที่เกิดขึ้นในช่วงโรคโควิดระบาดมีอยู่เป็นจำนวนมาก และมักจะอยู่ในรูปของ คำขวัญ ทั้งนี้เพื่อเป็นการแนะนำวิธีการปฏิบัติตนให้ตนเอง และผู้อื่นปลอดภัยจากเชื้อโรค เช่น

กินร้อน ช้อนกลาง ล้างมือ

หยุดเชื้อ เพื่อชาติ

ไม่แพร่เชื้อ เพื่อทุกคน

ไม่ประมาท การ์ดอย่าตก

3.3 ประโยค การใช้ประโยคในรูปของการสร้างขวัญและกำลังใจมีอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น การแนะนำให้ป้องกันตนเองเพื่อระวังโรคระบาดโควิด หรือเนื้อเพลงต่าง ๆ ที่มีการให้กำลังใจต่อสู้กับ โรคร้ายไข้เจ็บ เช่นเรื่องเล่าสร้างแรงบันดาลใจกับวิกฤตโควิด ซึ่งประโยคที่ว่านั้นอาจจะอยู่ในรูปประโยค บอกล่า หรือประโยคปฏิเสธก็ได้ และสามารถปรากฏได้มากกว่าหนึ่งประโยค หรือเป็นลักษณะ ของ ข้อความนั้นเอง ตัวอย่างเช่น

เราจะสู้ไปด้วยกัน (ประโยคบอกล่า)

เราจะไม่ทิ้งกัน (ประโยคปฏิเสธ)

“ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองคุณหมอ พยาบาล และทีมบุคลากรทางการแพทย์ทุกท่านให้แข็งแรง และเป็นกำลังใจหลักที่แข็งแรงให้พันวิกฤตินี้ไปด้วยดีนะค่ะ” (ข้อความ)

“ขอส่งกำลังใจให้บุคลากรทางการแพทย์ทุกท่านที่อดทน เสียสละ ต่อสู้กับโรคโควิด-19 เพื่อคนไทย ทุกคน ขอขอบคุณมาก ๆ นะค่ะ พวกคุณคือฮีโร่ของคนไทย” (ข้อความ)

“Everything will be okay. I believe in you.” (ข้อความ)

ที่มา: โรงพยาบาลสันกำแพง – (chiangmainews.co.th)

โรงพยาบาลนทเวช - หนึ่งคำพูด ล้านกำลังใจ สู้ภัย COVID-19 (nonthavej.co.th)

อภิปรายผล

1. กลวิธีการสร้างขวัญและกำลังใจด้านรูปแบบมี 5 รูปแบบ ได้แก่ ป้าย กลอน เพลง คำคม และ อื่น ๆ กลวิธีที่นิยมมากที่สุดในช่วงเริ่มแรกที่มีการเกิดโรคระบาดชนิดนี้จะเป็นการชูป้าย เนื่องจากทำได้ ง่าย ใช้ระยะเวลาไม่นาน และสามารถเผยแพร่ได้รวดเร็ว เช่น ในเว็บไซต์ ในเฟซบุ๊ก และมักมีผู้คน ลอกเลียนแบบ จึงเกิดเป็นกระแสสังคมอยู่ช่วงหนึ่ง และต่อมาจึงเกิดการแต่งกลอน แต่งเพลง เพื่อให้ กำลังใจขึ้น เนื่องจากสิ่งเหล่านี้ต้องใช้ระยะเวลาในการแต่งและการแก้ไขให้สมบูรณ์

2. กลวิธีด้านเนื้อหาพบว่า มีการกล่าวถึงบุคคล 5 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ป่วย ครอบครัว แพทย์และ พยาบาล รัฐบาล และสังคมส่วนรวม จะเห็นได้ว่าเมื่อเกิดโรคระบาดขึ้นแล้ว ผู้คนในสังคมต่างตระหนัก

ถึงความสำคัญ ช่วยกันรักษาเยียวยา และให้กำลังใจกัน ซึ่งวิธีการให้กำลังใจในรูปแบบต่างๆ ทั้ง 5 วิธี ในข้อ 1 จะส่งผลมาถึงข้อ 2 เมื่อพิจารณาดูด้านเนื้อหา จะมีการพูดถึง ผู้ป่วย ครอบครัว แพทย์และพยาบาล รัฐบาล และสังคมส่วนรวม ซึ่งเนื้อหาในช่วงที่มีการระบาดแรก ๆ จะกล่าวถึง การป้องกันตนเองและสังคมส่วนรวม และให้กำลังใจบุคลากรทางการแพทย์เป็นอย่างมาก จึงทำให้ประเทศไทยสามารถป้องกันสถานการณ์โรคระบาดโควิดได้เป็นอย่างดี

3. กลวิธีด้านการใช้ภาษา พบ 3 ชนิด ได้แก่ คำ วลี และประโยค ซึ่งกลวิธีที่พบมากที่สุด คือ การใช้ประโยคหรือข้อความ เนื่องจากสามารถสื่อความเข้าใจได้ชัดเจนและมากที่สุด ส่วนการใช้คำมักจะพบมากที่สุดในป้ายขนาดเล็กซึ่งเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ เพราะเป็นคำสั้น ๆ ในส่วนของวลี มักจะพบ ในรูปของคำคมหรือคำขวัญ ที่เป็นการกล่าวเตือนสติหรือให้กำลังใจ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาคำคมที่เกี่ยวกับการให้กำลังใจอย่างละเอียด เนื่องจาก ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อมูลอยู่เป็นจำนวนมากและมีความน่าสนใจ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นงานเขียนที่ใช้ภาษาวัยรุ่นและสามารถสะท้อนความคิด ความเข้าใจของวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี

2. ควรนำผลการศึกษาค้นคว้าไปประยุกต์ใช้ในการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่คนในทุกวงการ โดยเฉพาะคนที่อยู่ในภาวะซึมเศร้าหรือเกิดความท้อแท้ เช่น ออกหัก ตกงาน สูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก และประสบภัยต่าง ๆ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อช่วยให้คนในสังคมมีกำลังใจ เกิดความเข้มแข็งทั้งทางกายและจิตใจ มีพลังในการต่อสู้ และท้ายที่สุดจะสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข ซึ่งจะส่งผลให้คนทุกคน ในสังคมไทยมีความสุขมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ พวงประยงค์. (2564). พฤติกรรมการช่วยเหลือสังคมในช่วงวิกฤตโควิด – 19 ของคนวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร. *สังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(5), 202-224.
- กาญจนา ปราบปัญจะ. (2553). การศึกษาลีลาการใช้ภาษาและกลวิธีการเขียนของ ว.วชิรเมธี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- คณิตา มีชูบท. (2564). การศึกษาวิธีการเสริมสร้างอารมณ์เชิงบวกให้กับผู้ชมด้วยการออกแบบการ์ดภาพประกอบให้กำลังใจในระหว่างการแพร่ระบาดเชื้อไวรัสโควิด-19. *นิเทศสยามปริทัศน์*, 20(1), 8-16.
- ณทิตา ททรัพย์สินวิวัฒน์ และรัตนาภรณ์ ตฤณวรรณ. (2561). การสร้างสรรค์สื่อเพื่อการเรียนรู้จากงานวิจัย. *นวัตกรรมการสื่อสารสังคม*, 6(1), 146-158.

- บรรจบ พันธุมธา. (2532). **ลักษณะและการใช้ภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประทีป วาทิกทินกร. (2539). **ลักษณะและการใช้ภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปรีชา ดิษย์เมธาโรจน์. (2560). **ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรที่ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบตู้คอนเทนเนอร์สินค้าด้วยเครื่องเอ็กซเรย์**. (การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสยาม).
- ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพบูลย์. (2560). **จิตวิทยาศิลปะ: สุนทรียศาสตร์เชิงประจักษ์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาโนช กงกะนันท์ (2539). **ศิลปะการออกแบบ**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วัลยา ช่างขวัญยืน. (2533). **ภาษาเพื่อการสื่อสาร**. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุพรรณษา ภัทธรนิกร. (2565). วาทกรรม “โควิด 19” ในการ์ตูนขายหัวเราะ ชุด “KnowCovid : รู้ทันโควิด”: สื่อเผยแพร่อุดมการณ์รัฐ. **ศิลปศาสตร์**, 22(1), 124-156.

Abstract

This research aimed to 1) study the presence management of academic administration of Schools Under the Jurisdiction of The Secondary Educational Service Area Office, Singburi Anghong; 2) study the process of academic administration of schools under the Jurisdiction of The Secondary Educational Service Area Office Singburi Anghong in the 21st century. The samples are school directors, deputy academic directors, teachers total of 338 persons, and Information provider 6 experts with experience in academic administration. The research instrument consisted of questionnaires with reliability of 0.984 and a Semi-structured interview form. Quantitative data analysis was analyzed using a computer program—data analysis from interviews using content analysis. Moreover, The statistics used in this research were percentage, mean, and Standard Deviation.

The research found that 1) The academic administration of schools under the Jurisdiction of The Secondary Educational Service Area Office Singburi Anghong was practiced at a high level. 2) The academic administration process of schools under the Jurisdiction of The Secondary Educational Service Area Office Singburi Anghong in the 21st century consisted of 4 steps: 1) plan, 2) do, 3) check, and 4) act

Keywords: Academic administration, 21st century, Academic administration process

บทนำ

สถานศึกษาทุกระดับมีภารกิจหลักสำคัญอยู่ที่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่คาดหวัง มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นกลไกสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ที่ทำให้การปฏิรูปการศึกษาขับเคลื่อนไปได้ทั้งระบบ วางระบบโครงสร้างการบริหารที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์ เชื่อมโยง และส่งเสริมการปฏิรูปด้านอื่นทุกด้าน จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ซึ่งเป็นแผน ระยะยาว 20 ปี ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ตัวชี้วัด และยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษา แห่งชาติ ไว้ดังนี้ "คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็น สุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21" พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดสาระสำคัญให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น

มนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข จากขอบข่ายงานหลัก ดังข้างต้น ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 15) ได้กล่าวว่างานบริหารวิชาการเป็นงานหลักของ การบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษา จะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรม การศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหาร สถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องโดยตรงหรือทางอ้อม ขึ้นอยู่กับ ลักษณะของงานนั้น หากสถานศึกษามีการบริหารจัดการที่ดีจะส่งผลให้บรรลุเป้าหมาย เนื่องจาก งานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจ ของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะ เกี่ยวข้องโดยตรงหรือทางอ้อม ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานนั้น หากสถานศึกษามีการบริหารจัดการที่ดี จะส่งผลให้บรรลุเป้าหมาย แต่ในการบริหารงานวิชาการมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ดังที่ โบรफी (Brophy, G. M. 2006: 171-A) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเมือง ฮาร์ทฟอท ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ทั้งนี้เพราะครูมีงานในหน้าที่หลายอย่างนอกเหนือจากการสอนมี เวลาที่จะเตรียมทำสื่อ น้อย และไม่มีความชำนาญเรื่องจัดหาสื่อจากคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556: 1-2) ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของการบริหารงาน วิชาการดังนี้ ด้านการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีคัดลอกระหว่างโรงเรียนเกิดขึ้นและยังขาด การพัฒนา/จัดหลักสูตรเฉพาะทางที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมผู้เรียนที่มีความเป็นเลิศให้เทียบเคียงระดับ นานาชาติ รวมถึงปัญหาด้านการบริหารและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้การนิเทศการศึกษา การ แนะแนว ปัญหาด้านมาตรฐานและคุณภาพการจัดการศึกษา ปัญหาด้านการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่ไม่ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับงานวิจัย ของวิไลวรรณ สุดโลก (2555: 145-146) ที่ศึกษาปัญหาของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาไม่สนับสนุนให้ครู จัดทำแผนการสอนด้านการวัดผลประเมินผลและงานทะเบียนนักเรียนไม่ส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือ ประเมินผลตามสภาพจริง ด้านการวางแผนงานวิชาการสถานศึกษา ไม่จัดทำเอกสารวิชาการและกำหนด แนวปฏิบัติให้เป็นหมวดหมู่ และสอดคล้องกับ สุภารัตน์ อึ้งถาวรดี (2559) ที่ศึกษาปัญหาการบริหารงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 พบว่า มีปัญหาในการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ด้าน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการ วัดผลประเมินผลการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง (2564: ออนไลน์)

ได้กำหนดตัวชี้วัดเพื่อเป็นทิศทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตามจุดเน้น 3 ด้าน (3H) ได้แก่ จุดเน้นด้านผู้เรียน นักเรียนดัง (High Quality Students: HQS) จุดเน้นด้านผู้บริหารสถานศึกษาและครู บุคลากรดี (High Quality Personals: HQP) จุดเน้นด้านสถานศึกษา องค์กรเด่น (High Quality Organization: HQO) ซึ่งโรงเรียนในสังกัดมีการพัฒนางานด้านวิชาการจัดการ ศึกษาให้เป็นไปตาม มาตรฐานและสอดคล้องกับการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการ ประเมินคุณภาพการศึกษาและตามจุดเน้น 3 ด้าน (3H) แต่จากผล การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน(O-NET) ปีการศึกษา 2563 และ 2564 ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความรู้ และความคิด รวบยอดของนักเรียนในแต่ละช่วงชั้น ได้แก่ ม.3 และ ม.6 ที่สะท้อนคุณภาพของผู้เรียนในภาพรวมของ สถานศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของโรงเรียนในสังกัดต่ำกว่า ค่าเป้าหมายร้อยละ 50 แสดงให้ เห็นถึงคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่โรงเรียนต้องเร่งพัฒนา ผู้บริหารและครูต้อง ร่วมกันวางแผนพัฒนางานวิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและแนวทางในการบริหารงาน วิชาการในศตวรรษที่ 21 เพื่อใช้ในการบริหารงานวิชาการ ช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันนำไปสู่ เป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา และประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง
2. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทองในศตวรรษที่ 21

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีการดำเนินการแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จำนวน 26 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน 26 คน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ จำนวน 26 คน และครู จำนวน 2,713 คน รวมทั้งสิ้น 2,763 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ซึ่งได้มาจากการใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) แล้วสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนจำนวนแต่ละโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 338 คน ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ตามขอบข่าย 9 ด้าน

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ จำนวน 6 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทองในศตวรรษที่ 21

นิยามศัพท์

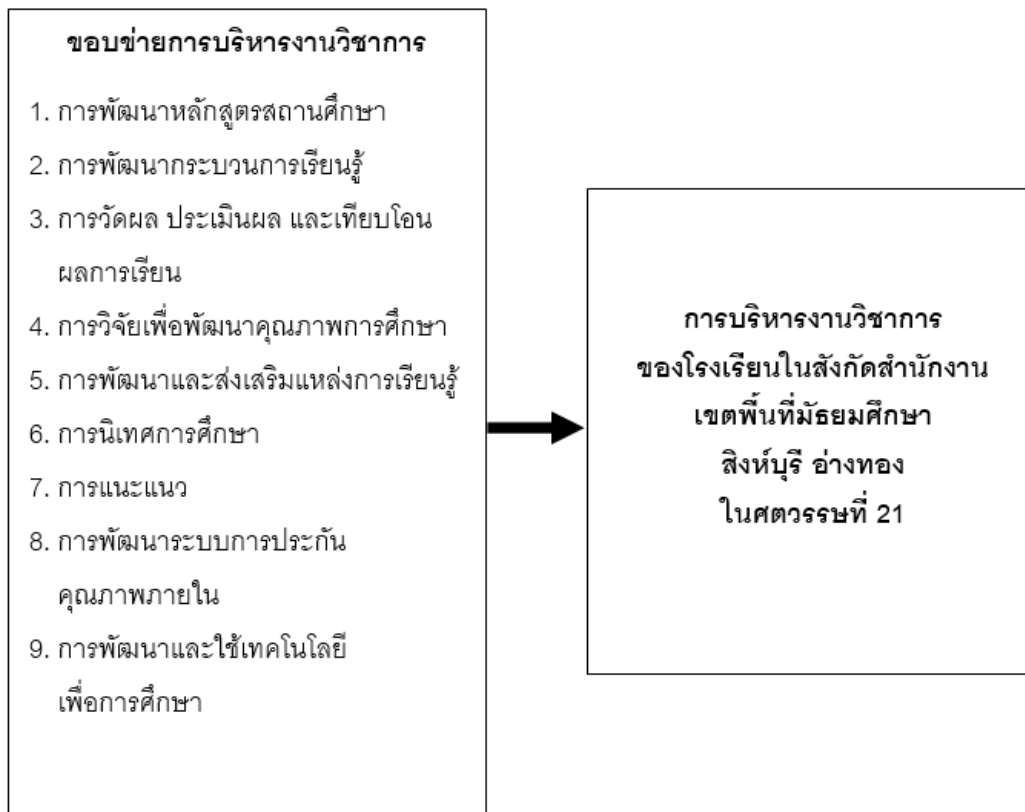
ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติตามในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาและส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ 6) การนิเทศการศึกษา 7) การแนะแนวการศึกษา 8) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และ 9) การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กระบวนการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานตามภารกิจของการบริหารงานวิชาการอย่างมีระบบและเป็นไปตามกระบวนการบริหาร ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผนการ ตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน และการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของหน่วยงานและนักวิชาการ ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556: 41) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552: 6-7) สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (2554: 32-33) ภารดี อนันต์นาวี (2557: 281-286) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 3-4) และเกษม โสมศรีแพง (2554: 45) โดยใช้เกณฑ์ 50% พบว่า ขอบข่ายและภารกิจสำคัญของการบริหารงานวิชาการที่สามารถนำไปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ประกอบด้วย 1) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) พัฒนาระบบการ

เรียนรู้ 3) วัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) พัฒนา และส่งเสริมแหล่งการเรียนรู้ 6) นิเทศการศึกษา 7) แนะนำ 8) พัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายใน และ 9) พัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทองในศตวรรษที่ 21

1. ศึกษา และวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศ และ ต่างประเทศเกี่ยวกับขอบข่ายงานวิชาการ

2. ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทองในปัจจุบัน โดยใช้แบบสอบถาม

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จำนวน 26 โรงเรียน จำแนกเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน 26 คน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานวิชาการ จำนวน 26 คน และครู จำนวน 2,713 คน รวมทั้งสิ้น 2,763 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงาน วิชาการ และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ซึ่งได้มาจากการ ใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) แล้วสุ่มตัวอย่าง แบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนจำนวนแต่ละโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 338 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ประกอบไปด้วย 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence; IOC) ระหว่าง ข้อคำถามกับจุดประสงค์ พบว่าทุกข้อคำถามที่สร้างขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.8-1.00 ถือว่า ข้อคำถามมีคุณภาพตามเกณฑ์ นำแบบสอบถามไปตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ โดยไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายใน โดยใช้ สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของ แบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.81

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ไปยังโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง จำนวน 26 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามออนไลน์ ผู้วิจัยนำหนังสือขอความ อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและลิ้งค์แบบสอบถามออนไลน์ไปส่งยังโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทองด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่างมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้รวบรวมแบบสอบถามจนครบแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปตารางพร้อมบรรยายประกอบ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (Mean)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ หรือ มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ จำนวน 6 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการสถานศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติด้านการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หรือมีประสบการณ์ หรือผลงานทางวิชาการด้านการบริหารสถานศึกษา ไม่ต่ำกว่า 5 ปี

2. ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติด้านการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษา หรือมีประสบการณ์ หรือผลงานทางวิชาการด้านการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา หรือมีวิทยฐานะตั้งแต่ชำนาญการพิเศษขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในส่วนนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) ประเด็นคำถามเป็นแบบปลายเปิดเกี่ยวกับ

1. ปัญหา หรืออุปสรรคการบริหารงานวิชาการ
2. กระบวนการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21

ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Interview) ตามประเด็นคำถามที่ได้กำหนดไว้ นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุม ความเหมาะสม แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำให้แบบสัมภาษณ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการขอสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี กรุงเทพมหานคร ไปยังผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน

2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ก่อนการสัมภาษณ์

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการถอดเทปและบันทึกอย่างละเอียด พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Contents Analysis) แล้วสรุปเป็นองค์ความรู้เชิงบรรยาย (Narrative Form)

ผลการวิจัย

1. มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวนทั้งสิ้น 338 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 79.88) ส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นครูผู้สอน (ร้อยละ 84.61) มีระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 46.75) มีอายุน้อยกว่า 30 ปี (ร้อยละ 33.43) มีประสบการณ์การทำงานตำแหน่งปัจจุบัน ระหว่าง 5 – 10 ปี (ร้อยละ 32.25) และส่วนใหญ่เป็นครูในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 141 คน (ร้อยละ 41.72) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ยกเว้นการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมากที่สุดและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดด้วย ($\bar{x} = 4.53$) ส่วนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x} = 4.16$) ตามลำดับ

2. จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คน ถึงกระบวนการของการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นำมาวิเคราะห์และสามารถสรุปผลได้ว่ามีกระบวนการที่สำคัญ 4 ขั้นตอนได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check) และการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา (Act) โดยมีการดำเนินการแต่ละขั้นตอน ดังนี้

การวางแผน (Plan) มีการดำเนินการ 5 ประการ ดังนี้ 1) กำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย และเป้าหมายของสถานศึกษาในอนาคต 2) กำหนดเป้าหมายในการทำงานให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจของสถานศึกษา 3) วางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 4) กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือวิธีการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา 5) มอบหมายผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอน

การปฏิบัติตามแผน (Do) มีการดำเนินการ 6 ประการ ดังนี้ 1) นำภาพอนาคตที่ได้วางแผนไว้ลงสู่การปฏิบัติ 2) ลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนหรือวิธีการดำเนินงานตามที่วางแผนไว้ 3) มีการเสริมแรงทางบวกแก่ผู้ปฏิบัติงานให้ลงมือปฏิบัติตามกรอบแนวทางการปฏิบัติงานที่วางไว้ 4) อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน 5) ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมาย 6) เก็บรวบรวมข้อบกพร่องเพื่อนำไปพัฒนางาน และแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นซ้ำ

การตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check) มีการดำเนินการ 4 ประการ ดังนี้ 1) ติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน 2) ตรวจสอบการปฏิบัติงานเป็นระยะ 3) แจ้งข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ปฏิบัติงาน 4) นำปัญหาที่พบมาวิเคราะห์สาเหตุ

การปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา (Act) มีการดำเนินการ 4 ประการ ดังนี้ 1) พิจารณาผลที่ได้จากการตรวจสอบ 2) นำผลการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาไปปรับปรุงคุณภาพในการปฏิบัติงาน 3) เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหรือปัญหา ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในภายหลัง 4) นำแนวทางหรือกระบวนการปฏิบัติที่บรรลุเป้าหมายมาจัดทำเป็นมาตรฐาน

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง มีการปฏิบัติบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากการบริหารงานวิชาการเป็นการดำเนินงานทุกอย่างในสถานศึกษา เพื่อมุ่งหวังให้บรรลุภารกิจหลักของสถานศึกษาเป็นการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ การพัฒนา และการปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยมีผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะและกระบวนการ ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อันจะส่งผลกระทบต่อประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน สอดคล้องกับ เดชดำรงค์ ตระชะอง (2550: 20) ที่ได้กล่าวถึงงานวิชาการว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษา ส่วนงานอื่นเป็นงานเสริมงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ผู้บริหาร และบุคลากรในสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับงานวิชาการเป็นลำดับแรก ต้องมีความตระหนัก มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการศึกษา และจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนที่จัดให้ผู้เรียน เพื่อให้เป็นคนมีคุณภาพตามต้องการ และเป้าประสงค์ (Goal) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทองที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ตามความถนัด ความสนใจ เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรม มีทักษะความสามารถที่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และเปลี่ยนบทบาทครูผู้สอน เป็น Coach ที่ มีประสิทธิภาพเรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงเท่าเทียม เสมอภาค และมีคุณภาพได้มาตรฐานสากล และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน จึงน่าจะเป็นเหตุผลที่สนับสนุนให้การปฏิบัติบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง ในศตวรรษที่ 21 มีขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน การปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาซึ่งตรงตามวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) ที่มีแนวคิดว่าคุณภาพสามารถปรับปรุง พัฒนาได้ กระบวนการนี้สามารถประยุกต์ใช้ได้กับการบริหารงานของสถานศึกษาและองค์กรทุกประเภท เริ่มต้นที่การวางแผน (Plan) ซึ่งจะกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย และเป้าหมายในการทำงานให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานหรือวิธีการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา แล้วจึงปฏิบัติตามแผน (Do) โดยลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนหรือวิธีการดำเนินงานตามที่วางแผนไว้ มีการเก็บรวบรวมข้อบกพร่องเพื่อนำไปพัฒนางาน และแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นซ้ำ มีการตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน (Check) ตรวจสอบการปฏิบัติงานเป็นระยะ แจกข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ปฏิบัติงาน นำปัญหาที่พบมาวิเคราะห์หาสาเหตุ และขั้นตอนสุดท้าย แก้ไข (Act) จะพิจารณาผลที่ได้จากการตรวจสอบนำไปปรับปรุงคุณภาพในการปฏิบัติงาน ส่วนการปฏิบัติที่บรรลุเป้าหมายมาจัดทำเป็นมาตรฐานในการ

ปฏิบัติงาน สอดคล้องกับกระบวนการบริหารงานวิชาการ ตามแนวคิดของ กมล ภู่งประเสริฐ (2545: 7-8) ที่กล่าวว่ากระบวนการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) การวางแผนพัฒนา ซึ่งเป็นการวางแผนที่มีพื้นฐานมาจากสภาพที่เป็นปัญหา หรือความต้องการที่จะพัฒนางานและงบประมาณ 2) การนำแผนไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และ 3) การประเมินผลการปฏิบัติตามแผน เพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานสามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้หรือไม่ จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่ากระบวนการ PDCA เป็นกระบวนการที่ไม่ซับซ้อน ผู้ปฏิบัติสามารถเข้าใจได้ง่าย นำไปใช้ในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายได้โดยไม่ยุ่งยาก มีผู้นำไปใช้ในกระบวนการบริหารงานวิชาการ ดังเช่น เบญจวรรณ เสวีวัลลภ (2560: 209) ที่พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททพรปราการ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ และภาระงานของแต่ละองค์ประกอบจะประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงานวงจรคุณภาพ เดมมิ่ง

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการส่งเสริมให้นำการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ไปใช้ในสถานศึกษา โดยควรทำความเข้าใจกระบวนการบริหารงานวิชาการตามวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) ก่อนนำไปใช้จริง
2. ควรมีการศึกษาดูงานของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภู่งประเสริฐ. (2545). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เมธีทิปส์.
- กษม โสมศรีแพง. (2554). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- เดชดำรง ตระทอง. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- เบญจวรรณ เสวีวัลลภ. (2560). รูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททพรปราการ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาเอก, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2557). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มนตรี.
- วิไลวรรณ สุตโลก. (2555). สภาพและปัญหาการบริหารงานของสถานศึกษาตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5.
 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
 สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. (2554). แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนา
 แห่งชาติ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. (2560). **แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะ 5 ปี
 2560-2564.** อุดรธานี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสิงห์บุรี อ่างทอง (2564). เข้าถึงเมื่อ 8 เมษายน 2564
 เข้าถึงได้จาก <http://www.secondary5.go.th/main/?q=content/policy>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู.**
 กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2556). **คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล.**
 กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สุภารัตน์ อึ้งถาวรดี. (2559). **ปัญหาการบริหารวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา
 และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5.** [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (ThaiLis).
- Brophy, G. M. (2006). A study of the process used by academic affairs administrators
 at participating institutions of higher education to select instructional
 technology tools faculty use in instruction in undergraduate classes.
Dissertation Abstract International, 24(2), 171-A. Bigos, C. J. (1997).
 Identification of principal instructional lead.
- Krejcie, R. V.; & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement. 30(3), 607-610.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหกิจ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การพัฒนาศักยภาพของนักสื่อความหมายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน Developing the potential of tourist interpreter to promote community tourism

กนกวรรณ ภิรมย์ราช¹ มยุรดา มหิพันธ์² มัลลิกา นาจันทอง³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักสื่อความหมายบ้านโนนเที่ยงศิริมงคล ตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ กลุ่มปลูกผักปลอดภัย ผู้นำชุมชน และนักเรียน จำนวน 37 คน โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ชุมชนเพื่อค้นหา วิเคราะห์เรื่องราวที่เป็นอัตลักษณ์โดดเด่นในท้องถิ่น และศักยภาพของนักสื่อความหมาย 2) การวางแผน 3) การปฏิบัติตามแผนอบรมเชิงปฏิบัติการ นักสื่อความหมายการท่องเที่ยวชุมชน การสร้างแนวปฏิบัติ และการดำเนินการ และ 4) การประเมินผล การพัฒนา เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการประชุมกลุ่มย่อยผู้ที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบข้อมูล ร่างเกณฑ์มาตรฐาน การสร้างนักสื่อความหมาย ตลอดจนเข้าร่วมการพัฒนา นักสื่อความหมาย โดยมีนักวิชาการร่วมวิพากษ์ มาตรฐานหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยสถิติเชิงพรรณนาทั้งความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนมีวิถีชีวิตแบบเกษตร มีศักยภาพโดดเด่นของทรัพยากรทางการเกษตร โดยมีเรื่องเล่าที่สะท้อนชุมชนวิถีเกษตรปลอดภัย และการเลี้ยงกระบือสร้างมูลค่า มาตรฐานการพัฒนา นักสื่อความหมายด้วยเทคนิคทักษะ การปฏิบัติงาน 5 ด้าน และการฝึกปฏิบัติการสื่อความหมายในพื้นที่จริง โดยมีผู้เข้ารับการพัฒนาเป็น นักสื่อความหมาย ผลการประเมิน นักสื่อความหมายการท่องเที่ยวชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: การพัฒนาศักยภาพ นักสื่อความหมายการท่องเที่ยว

¹ อาจารย์ ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

² อาจารย์ ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

³ อาจารย์ ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

Abstract

This research aims to develop the potential of Ban Non Teng Sirimongkol community, Namon subdistrict, Namnon district, Kalasin Province. The sample included a safe vegetable growing group, community leaders, and 37 students using participatory workshop research protocols consisting of four stages: 1) community analysis to find, analyse stories of local identity and descriptive potential, 2) planning, 3) implementation of community tourist interpreter training plans. 4) Evaluation of development, collecting data with focus group discussion of relevant subgroups. Check data Draft criteria for creating interpreter, as well as participating in the development of interpreter, with academics criticizing the standard of the curriculum. Analyse qualitative data with content analysis. Analyse quantitative data with descriptive statistics across frequencies. Percentage, average, and standard deviation. The results showed that the community has an agricultural lifestyle. There is a remarkable potential of agricultural resources, with stories that reflect communities, safe agricultural practices, and buffalo farming creates value. Standard of development of descriptors with 5 operational skills techniques and operational training developing as interpreter. The evaluation of community tourist interpreter is moderate.

Keywords: Developing the potential, Tourist interpreter

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความสำคัญเนื่องจากพื้นฐานของประเทศเป็นเกษตรกรรม มีทรัพยากร การเกษตรที่หลากหลาย วิธีการดำเนินชีวิตแบบเกษตรกรรมของคนในท้องถิ่นเสมือนเป็นสิ่งดึงดูดใจ แก่นักท่องเที่ยวให้มาเยือนได้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2555) การสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการให้ผู้มาเยือนได้มีโอกาส ในการเรียนรู้ เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับพื้นที่ ง่ายต่อการเข้าใจวิถีชีวิตที่ต้องการถ่ายทอดให้นักท่องเที่ยวเกิด ความรู้ และความเข้าใจ การสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวควรมีกระบวนการคัดเลือกความรู้ ที่จะ นำเสนอให้เหมาะสม สามารถเป็นตัวแทนและเป็นสื่อกลางในการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจระหว่าง แหล่งท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยว รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำคัญในการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางมา ท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ มากขึ้น

ชุมชนบ้านโนนเที่ยงศิริมงคล ตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นชุมชนที่ให้บริการด้านการท่องเที่ยวศึกษาดูงานกลุ่มปลูกผักปลอดภัย อย่างไรก็ตาม จากการสัมภาษณ์ผู้ใหญ่บ้าน พบว่าชุมชนมีความต้องการพัฒนานักสื่อความหมายการท่องเที่ยวของชุมชนโดยมุ่งเน้นการพัฒนาให้นักสื่อความหมายและได้เรื่องเล่าที่สอดคล้องกับบริบทความเป็นชุมชนท้องถิ่น ชุมชนยังประสบปัญหาด้านการท่องเที่ยวอยู่มาก โดยเฉพาะปัญหาทางด้านภายในชุมชนที่ยังไม่มีโครงสร้างการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการนักสื่อความหมายในท้องถิ่น จึงส่งผลให้ชุมชนขาดแนวทางและกระบวนการพัฒนาความรู้ ความสามารถและการสร้างมาตรฐานของนักสื่อความหมายที่มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มศึกษาดูงานเพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้น และขยายสู่นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

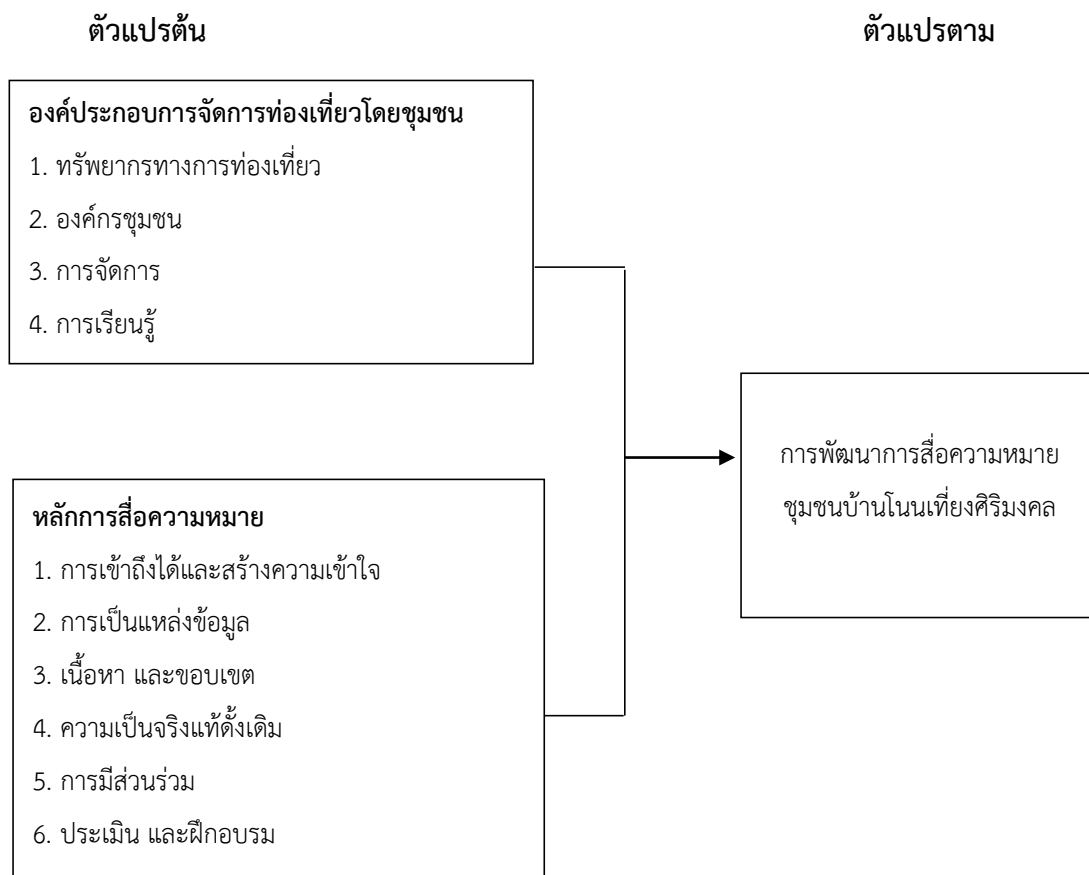
เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักสื่อความหมายชุมชนบ้านโนนเที่ยงศิริมงคล ตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

นิยามศัพท์

การพัฒนาศักยภาพ หมายถึง การนำเอาความสามารถของคนในชุมชนนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างมีกระบวนการ มีความรู้ ความพยายาม มุ่งมั่น การจัดการลำดับความสำคัญของข้อมูลอย่างมีระบบ

นักสื่อความหมายการท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่จะส่งมอบองค์ความรู้ ถ่ายทอดข่าวสาร ความคิดเห็น ข้อเท็จจริงของชุมชนให้กับนักท่องเที่ยวผ่านการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวจะมีส่วนร่วมกับชุมชน เพื่อให้เกิดความรู้สึก เข้าใจที่ตรงกันในพื้นที่บ้านโนนเที่ยงศิริมงคล ตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ
2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยศึกษากลุ่มตัวอย่างโดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม จำนวน 37 คน ดังนี้
 - กลุ่มที่ 1 กลุ่มปลูกผักที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม จำนวน 6 คน
 - กลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 15 บ้านโนนเที่ยงศิริมงคล จำนวน 1 คน
 - กลุ่มที่ 3 นักเรียนโรงเรียนบ้านโนนเที่ยง จำนวน 30 คน
3. เครื่องมือ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การประชุมกลุ่มย่อย (focus group discussion) ประเด็นขอบเขตที่สนใจศึกษา เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้อภิปรายแลกเปลี่ยน ระดมความคิดเพื่อหาแนวทางในการสร้างอัตลักษณ์ของพื้นที่ รวมถึงร่วมกันวางแผน และกำหนดแนวทางในการดำเนินการ รวมทั้ง

เครื่องมือแบบสอบถามในการประเมินผลปฏิบัติการของนักสื่อความหมาย แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป เทคนิคนักสื่อความหมายทางการท่องเที่ยว และข้อเสนอแนะ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็นส่วนที่หนึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการอภิปรายแลกเปลี่ยนบริบทเกษตรปลอดภัย และการเลี้ยงสัตว์ การวางแผนเทคนิคเรื่องเล่าชุมชน การมีส่วนร่วมของนักวิชาการ และการประเมินผลการปฏิบัติการนักสื่อความหมายจากนักท่องเที่ยว จำนวน 30 คน ส่วนที่สองการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักสื่อความหมาย เรื่องเล่าชุมชน และการมีส่วนร่วม ซึ่งได้ศึกษา ค้นคว้ารวบรวมจากหนังสือ ตำรา เอกสารสิ่งพิมพ์ บทความ วารสาร งานวิจัยจากหลากหลายแหล่งที่มา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสรุปประเด็นจากการอภิปรายแลกเปลี่ยน ระดมความคิดตามบริบทลักษณะจุดเด่นของพื้นที่เพื่อวางแผนและกำหนดแนวทางในการพัฒนานักสื่อความหมาย วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนาทั้งความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

จากการอภิปรายแลกเปลี่ยน ระดมความคิดเห็น สามารถสรุปประเด็นได้ ดังนี้

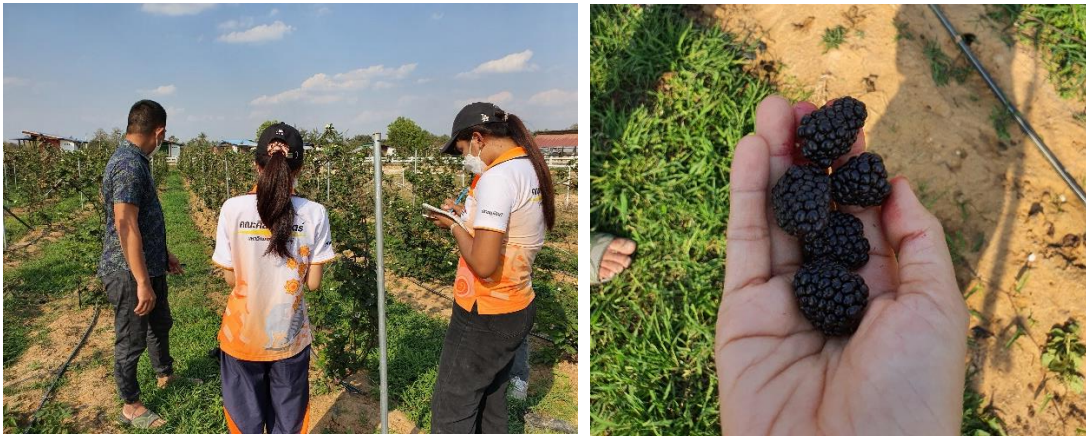
1. เรื่องเล่าของชุมชน

1.1 การเป็นชุมชนที่ปลูกผักที่เป็นมิตรกับผู้ปลูก และผู้บริโภค โดยเล่าที่มาของการรวมกลุ่มบนพื้นที่ของภาครัฐ ก่อตั้งเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม 2561 โดยผู้ใหญ่บ้านเหรียญทอง กุลกิจ ได้รวมเกษตรกรในหมู่บ้าน จำนวน 9 คน จัดตั้งเป็นกลุ่มปลูกผักบ้านโนนเที่ยง และสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่กลุ่มผักนวม โดยใช้ที่ดินสาธารณะของหมู่บ้าน พื้นที่จำนวน 5 ไร่ 2 งาน ปลูกผักร่วมกัน แล้วรวบรวมผลผลิตส่งจำหน่าย ต่อมาได้มีเจ้าหน้าที่จากบริษัทเบทาโกร จำกัด (มหาชน) ร่วมกับสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ เพื่อสนับสนุนระบบการจัดการน้ำโดยใช้เซ็นเซอร์อัตโนมัติ ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 11 คน ชาวบ้านได้มีการรวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่ายรวมทั้งผลิตสารชีวภัณฑ์ใช้เอง ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ เป็นชุมชนเข้มแข็ง ภายในแปลงมีผักหลากหลายชนิด เช่น ผักสลัด ผักเคล มะเขือเทศราชินี ซึ่งเป็นการปลูกตามความต้องการของตลาด นอกจากนี้ยังมีเรื่องเล่ากระบวนการผลิตที่ปลอดภัย การบริหารจัดการกลุ่ม และการตลาดด้วย

ภาพ 1 กลุ่มปลูกผักปลอดภัยชุมชนบ้านโนนเที่ยงศิริมงคล
 ที่มา : มัลลิกา นาจันทอง, 2565.

1.2 สวนเกษตรแบบคเบอร์รี่ พืชที่ไม่เคยมีการปลูกในพื้นที่ ได้รับการพัฒนา ปรับปรุง พันธุ์ในห้องปฏิบัติการเพื่อให้มีความเหมาะสม ส่งขายบนห้างสรรพสินค้าในราคาสูงกว่า 1400 บาทต่อกิโลกรัม

ภาพ 2 สวนแบบคเบอร์รี่ที่ไอรินฟาร์มควายงาม บ้านโนนเที่ยงศิริมงคล
 ที่มา : มัลลิกา นาจันทอง, 2565.

1.3 กระป๋องสร้างมูลค่าสูง จากกระป๋องเพื่อการไถพรวน ความสนใจนำมาสู่การเลี้ยง กระป๋องเพื่อการค้าในราคาหลักแสน หลักล้านบาท กว่า 20 คริวเรือน ยกตัวอย่างเช่น ไอรินฟาร์มควายงาม ภายในฟาร์มมีการควายงาม 6 สายพันธุ์ มีควายที่มีอัตลักษณ์ที่สำคัญของควายไทย

ภาพ 3 ไร่นาฟาร์มควายงาม บ้านโนนเที่ยงศิริมงคล
ที่มา : มัลลิกา นาจันทอง, 2565.

2. มาตรฐานและเทคนิคของนักสื่อความหมายในชุมชน คุณลักษณะมาตรฐานเบื้องต้นของนักสื่อความหมายของชุมชนจะต้องมีความรู้จริงเกี่ยวกับพื้นที่และกิจกรรมในพื้นที่ ยิ้มแย้ม พร้อมเรียนรู้ ส่วนเทคนิคของนักสื่อความหมายในชุมชน ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

2.1 เทคนิคการมองและเลือกวัตถุที่จะบรรยาย ต้องเลือกวัตถุที่จะบรรยายโดยลำดับความสำคัญจากความโดดเด่นของสิ่งของที่อยู่ในสถานที่ท่องเที่ยว นั้น อาจพิจารณาจากปัจจัยด้านขนาด คุณค่า หรือสีสัน เช่น การเลือกพืชผักที่จะบรรยาย ผักเคลมีราคาและคุณค่าสูง มะเขือเทศราชินีมีสีสันสวยงาม

ภาพ 4 ผลผลิตจากกลุ่มปลูกผักปลอดภัยชุมชนบ้านโนนเที่ยงศิริมงคล
ที่มา : มัลลิกา นาจันทอง, 2565.

2.2 เทคนิคการเดิน ต้องเดินนำหน้านักท่องเที่ยว ต้องดูแลนักท่องเที่ยวระหว่างเดิน ต้องส่งสัญญาณให้นักท่องเที่ยวทราบทุกครั้งเมื่อมีการเปลี่ยนเส้นทาง ต้องคอยระวังเหตุที่อาจจะเกิด อันตรายต่อนักท่องเที่ยวระหว่างเดิน

2.3 ตำแหน่งการยืนบรรยาย วัตถุประสงค์เล็กการยืนบรรยายต้องสร้างความโดดเด่นให้กับ วัตถุประสงค์มากที่สุด วัตถุประสงค์กลางหรือขนาดเท่ากับหรือสูงกว่าผู้บรรยายเล็กน้อย ต้องยืนอยู่ด้านข้างของวัตถุ ที่จะบรรยายเพื่อไม่ให้บังและเพิ่มความโดดเด่นให้กับวัตถุนั้น กรณีวัตถุที่มีขนาดใหญ่ จะต้องยืนอยู่ ด้านหน้าของสิ่งนั้น เว้นระยะห่างระหว่างสิ่งนั้นและนักท่องเที่ยวพอสมควร

ภาพ 5 ตำแหน่งการยืนบรรยาย

ที่มา : มัลลิกา นาจันทอง, 2565.

2.4 เทคนิคการบรรยายนำชม ต้องคำนึงถึงสิ่งที่ต้องพูด หมายถึง สิ่งที่จะต้องบอก กับนักท่องเที่ยวเป็นอันดับแรกก่อนที่จะให้ข้อมูลอื่น สิ่งที่ต้องพูด หมายถึง สิ่งที่สำคัญเป็นลำดับต่อมา ที่จำเป็นจะต้องอธิบายให้นักท่องเที่ยวทราบ และสิ่งที่สามารถให้ข้อมูลเพิ่มเติมได้เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความเข้าใจ เห็นภาพ

2.5 เทคนิคการตอบคำถาม การถามตอบเป็นโอกาสดีเพื่อสร้างความเข้าใจ ต้องตอบคำถามให้กระชับ เข้าใจง่าย การตอบคำถามโดยกล่าวขอบคุณพร้อมชื่นชมคำถาม ทวนคำถาม ตอบคำถามด้วยความกระชับ เข้าใจง่าย ตรงประเด็น

3. การพัฒนานักสื่อความหมายและผลการประเมิน

กลุ่มเป้าหมายได้ถูกคัดเลือกตามเกณฑ์คุณลักษณะมาตรฐานเบื้องต้นของ นักสื่อความหมายของชุมชนจะต้องมีความรู้จริงเกี่ยวกับพื้นที่และกิจกรรมในพื้นที่ ยิ้มแย้ม พร้อมเรียนรู้ ซึ่งได้รับคัดเลือกจำนวน 37 คน ที่เป็นตัวแทนผู้ใหญ่บ้าน 1 คน กลุ่มปลูกผัก 6 คน และนักเรียน 30 คน

ผลการประเมินนักสื่อความหมายในการปฏิบัติการทดลองท่องเที่ยวจริงมีภาพรวมในระดับปานกลาง โดยมีข้อเสนอแนะในด้านความครบถ้วนของข้อมูล และการกำกับเวลาในบางกิจกรรม

อภิปรายผล

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนานักสื่อความหมายชุมชนบ้านโนนเที่ยงศิริมงคล ผลการศึกษาพบว่า เรื่องเล่าของชุมชนที่จะนำเสนอนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และธุรกิจการท่องเที่ยวภาคเอกชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วาริชต์ มัชฌิมบุรุษ (2552) ได้กล่าวไว้ว่าท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่จะสามารถนำรายได้มาสู่ชุมชน โดยเฉพาะเกษตรกร ผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นยังสามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนี้ได้อีกด้วย นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มมูลค่าทรัพยากรด้านการเกษตรของเกษตรกรและผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ครอบครัวชุมชนสังคม มีความเข้มแข็งเจริญก้าวหน้าด้านเศรษฐกิจ สังคมสิ่งแวดล้อมวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีหน่วยงานเข้ามาให้ข้อมูลความรู้ และทักษะในการสื่อความหมาย เพื่อนำไปพัฒนานักสื่อความหมายในชุมชนอย่างต่อเนื่อง
2. กิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่แปลกใหม่น่าสนใจ
3. ควรมีแต่งตั้งนักสื่อความหมายในชุมชน เพื่อให้ทราบหน้าที่ในการทำงานอย่างเป็นระบบ
4. ชุมชนควรนำเรื่องเล่าของชุมชนมาเชื่อมโยงกับสินค้าที่ระลึกและผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวอื่นๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าและคุณค่า และใช้เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวขอชุมชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2555). การท่องเที่ยวไทยวิสัยทัศน์. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย.

วาริชต์ มัชฌิมบุรุษ. (2552). รูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวสำหรับ

นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในประเทศไทย. ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารอุตสาหกรรมบริการ, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 7 และนานาชาติ ครั้งที่ 4

วิทยาการจัดการเกษตรวิสาหกิจ

วันที่ 26 – 27 พฤษภาคม 2565 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

การศึกษาวรรณกรรมใบเขียนซีของศาลปู่แะย่าแะ จังหวัดเชียงใหม่

A Study of The Prediction Leaflet Literature

at San Pu Sae Ya Sae in Chiang Mai Province

สุชาดา สุดจันทร์¹ สมิตร์ชาติ พุมมา²ไพบุลย์ ดวงจันทร์³

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวรรณกรรมใบเขียนซีจากศาลปู่แะย่าแะในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ โครงสร้างของใบเขียนซี เนื้อหาของใบเขียนซี และคำถามที่ปรากฏในใบเขียนซี ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างของใบเขียนซีมี 5 ส่วน ได้แก่ หมายเลข ชื่อเรื่อง เนื้อหา คำถาม และชื่อผู้แต่ง ด้านเนื้อหาของใบเขียนซี พบ 3 ชนิด ได้แก่ เนื้อหาที่เกี่ยวกับการ กระทำ การพุดจา และความรู้สึกรู้สึกคิด ส่วนคำถามของใบเขียนซี พบ 3 ชนิด ได้แก่ คำถาม “อะไร” “อย่างไร” และ “อื่นๆ” ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า วรรณกรรมใบเขียนซีของศาลปู่แะย่าแะ ในจังหวัดเชียงใหม่ ถูกสร้างสรรค์ขึ้นด้วยรูปแบบที่มีความแปลกใหม่ ทันสมัย และหลากหลาย กลวิธีต่างๆเหล่านี้ ล้วนเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ และความพิถีพิถันของผู้แต่ง

คำสำคัญ: วรรณกรรมใบเขียนซี, โครงสร้างของใบเขียนซี, เนื้อหาของใบเขียนซี, คำถามในใบเขียนซี, ศาลปู่แะย่าแะ

Abstract

This article aims to look into three parts of the prediction leaflet literature: the structure of prediction leaflet, the content of prediction leaflet, and the questions in

¹ นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ E-mail : suchada_nancy@hotmail.com

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ E-mail : samiththicha@tsu.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยทักษิณ E-mail : duangchan@tsu.ac.th

prediction leaflet. The study results revealed there were 5 types of the structure of prediction leaflet: number, title, content, question, and author's name. As for the content of the prediction leaflet literature, there were 3 types which were action, speech, and feelings. On the questions in prediction leaflet, there were 3 types of questions: "What", "How", and "Others". The results show that the prediction leaflet literature at San Pu Sae Ya Sae in Chiang Mai province was created with a new, modern, and diverse style, which all these different techniques are all caused by creativity and meticulousness of the author.

Keywords: the prediction leaflet literature, the structure of prediction leaflet, the content of prediction leaflet, the questions in prediction leaflet, San Pu Sae Ya Sae,

บทนำ

คนไทยมีความเชื่อเกี่ยวกับการเสี่ยงทายดวงชะตามาช้านาน จะเห็นได้ว่า ตามวัดหรือศาลเจ้าต่างๆทุกภาคในประเทศไทย มักจะมีการจัดสถานที่เสี่ยงทายดวง และมีใบเซียมซีไว้ให้บริการแก่ผู้ไปกราบไหว้สักการบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือไปเยี่ยมชมความสวยงาม ณ สถานที่นั้นๆ ตัวอย่างเช่น วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จังหวัดกรุงเทพฯ วัดพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม วัดพระธาตุพนม จังหวัดนครพนม วัดพระแท่นศิลาอาสน์ จังหวัดอุดรธานี วัดแหลมพ้อ จังหวัดสงขลา ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง จังหวัดกรุงเทพฯ ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว จังหวัดปัตตานี ศาลเจ้าพ่อมอดินแดง จังหวัดขอนแก่น ศาลพันท้ายนรสิงห์ จังหวัดสมุทรสาคร และศาลปู่แสะย่าแสะ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

ศาลปู่แสะย่าแสะ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และมีความสำคัญมาตั้งแต่อดีตผู้คนในท้องถิ่น ต่างถิ่น และชาวต่างชาติจึงมักเดินทางไปกราบไหว้ ขอพร และบนบานในสิ่งที่ตนเองต้องการ เช่น ขอให้ได้ลูก ขอให้ถูกสลากรางวัลใหญ่ ขอให้ซื้อขายที่ดินได้สำเร็จ ขอให้สอบเข้ารับราชการได้ และขอให้สมหวังในความรัก เป็นต้น นอกจากการขอพร หรือบนบานแล้ว สถานที่แห่งนี้ยังมีการจัดเตรียมเซียมซีไว้สำหรับเสี่ยงทายดวงชะตา หากผู้ใดเสี่ยงเซียมซีเสร็จแล้ว ก็สามารถไปดู คำทำนายจากใบเซียมซีที่ติดไว้บนป้ายขนาดใหญ่

ใบเซียมซีที่ศาลปู่แสะย่าแสะนั้น มีอยู่จำนวนทั้งสิ้น 24 ใบ แต่ละใบระบุคำทำนายตามตัวเลขที่ทำนายจากไม้ตี ผู้ศึกษาพบว่า จำนวนใบเซียมซีที่มีอยู่ในศาลเจ้าจะแตกต่างจากใบเซียมซีของสถานที่อื่นๆ เพราะส่วนใหญ่ใบเซียมซีทั่วไปจะมีจำนวนทั้งสิ้น 28 ใบ และมักแต่งเป็นบทร้อยกรอง จะแต่งเป็น

ร้อยแก้วบ้างก็เช่น ใบเขียนซีจากศาลเจ้าแม่กวนอิม เป็นต้น นอกจากนี้ ใบเขียนซีจากศาลปู่แสะย่าแสะ จะมีโครงสร้าง หรือส่วนประกอบแตกต่างจากใบเขียนซีที่อื่นๆ และลักษณะเด่นประการหนึ่งก็คือ ใบเขียนซีแต่ละใบจะมีคำถามที่หลากหลาย ดังภาพต่อไปนี้

ที่มา : ภาพใบเขียนซีจากศาลปู่แสะย่าแสะ จังหวัดเชียงใหม่

ผู้ศึกษาสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาใบเขียนซีเบื้องต้น พบว่า มีอยู่หลายผลงาน ตัวอย่างเช่น พรทิพย์ ไวแสง (2534) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในคำทำนายของใบเขียนซี เพ็ญศรี บุรพาวิจิตรนนท์ (2539) ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์ภาพพจน์ เนื้อหาและความเชื่อจากใบเขียนซีของวัดในภาคเหนือ มะลิ จรุงเกียรติ (2549) ศึกษาเรื่องวรรณกรรม ใบเขียนซีของวัดในจังหวัดภาคกลาง กำพล แสงวงบุญสถิต (2557) ศึกษาเรื่อง ใบเขียนซีสี่สุภาพ: วาทกรรมวิเคราะห์ สุภาภรณ์ สุธรรมรักษ์ และสุกัญญา โสภีใจกล้า (2563) ศึกษาเรื่อง ฆราวาสธรรมที่ปรากฏในใบเขียนซีของวัดในเขตอำเภอเมืองพิษณุโลก รพีพรรณ เทียมเดช (2564) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์วรรณกรรมเขียนซีของวัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ตอศักดิ์ เกษมสุข (2558) ศึกษาเรื่อง ใบเขียนซีของไทยและลาว และสโรชา รัตนเพียร (2550) ศึกษาเรื่อง วิเคราะห์คำทำนายเขียนซีในบริบทสังคมไทย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาวรรณกรรมใบเซียมซีจากศาลปู่แสะย่าแสะในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้เห็นลักษณะโดดเด่นและความแตกต่างจากใบเซียมซีที่อื่นๆ การศึกษาครั้งนี้คาดว่าจะประโยชน์ในด้านความคิด ความเข้าใจ เกี่ยวกับใบเซียมซีที่เกิดขึ้นในยุคสมัยใหม่ ตลอดจนสามารถนำเนื้อหา คำแนะนำ และคำตักเตือนที่เป็นประโยชน์จากใบเซียมซีไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันให้เกิดประโยชน์สุขได้

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวรรณกรรมใบเซียมซีจากศาลปู่แสะย่าแสะในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ โครงสร้างของใบเซียมซี เนื้อหาของใบเซียมซี และคำถามที่ปรากฏในใบเซียมซี

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าจะเก็บรวบรวมข้อมูลใบเซียมซีทั้งหมดที่มีอยู่ศาลปู่แสะย่าแสะ จำนวนทั้งสิ้น 24 ใบ

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้านี้ได้ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล 3 ประเด็นใหญ่ ได้แก่ โครงสร้าง เนื้อหา และคำถามที่ปรากฏในใบเซียมซี

กรอบแนวคิดในการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อเกี่ยวกับการทำนายดวงชะตา ใบเซียมซี โครงสร้าง และเนื้อหาของใบเซียมซี การใช้ภาษาและการนำเสนอเนื้อหา

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเกี่ยวกับการทำนายดวงชะตา ใบเซียมซี โครงสร้างและเนื้อหาของใบเซียมซี การใช้ภาษาและการนำเสนอเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลใบเซียมซีจากศาลปู่แสะย่าแสะ ซึ่งเขียนโดยหมอภักดิ์ จำนวนทั้งสิ้น 24 ใบ

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้แต่ต้น

ขั้นตอนที่ 4 เรียบเรียงข้อมูลให้เป็นระเบียบด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 6 เผยแพร่ผลการศึกษา

ผลการศึกษา

จากการศึกษาวรรณกรรมใบเซียมซีจากศาลปู่แสะย่าแสะในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 3 ประเด็น ได้แก่ โครงสร้างของใบเซียมซี เนื้อหาของใบเซียมซี และคำถามที่ปรากฏในใบเซียมซี จำนวน 24 ใบ สามารถสรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

1. โครงสร้างของใบเซียมซี พบ 5 ส่วน ได้แก่

1.1 หมายเลข จะขึ้นต้นว่า

เซียมซีความสุข หมายเลข (ซึ่งจะเขียนด้วยเลขไทย)

1.2 ชื่อเรื่อง จะมีอยู่ 24 เรื่อง บางชื่อตั้งโดยใช้คำ บางชื่อเป็นวลี และบางชื่อเป็นประโยค

ดังนี้

หมายเลข	ชื่อเรื่องใบเซียมซี	รูปแบบของชื่อใบเซียมซี
1	อึดตา กับ ความสุข	วลี
2	ใส่ใจอย่างถูกต้อง	วลี
3	กล้าคิด กล้าทำ	วลี
4	มหัศจรรย์แห่งการเจรจา	วลี
5	สำเร็จได้ดังมุ่งหวัง	วลี
6	ภาษารัก	คำ
7	อดทนพากเพียรสู่ความสำเร็จ	วลี
8	ปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลง	วลี
9	โอกาสแห่งความสุข	วลี
10	กล้าคิด กล้าลอง	วลี
11	ที่ทุกข์ร้อนจะผ่อนคลายลงได้	วลี
12	อยู่กับสิ่งที่มี ไม่ใช่สิ่งที่ฝัน	ประโยค
13	ลิ้นกับฟัน	วลี
14	เมื่อนักเรียนพร้อม ครูก็ปรากฏ	ประโยค
15	พลังปัญญา	วลี
16	มั่งคั่ง ร่ำรวย	วลี
17	สมดุลชีวิต	วลี
18	มองภูเขา อย่ามองใกล้ ๆ	ประโยค
19	ทำในสิ่งที่ชอบ เป็นในสิ่งที่ใช่	ประโยค

หมายเลข	ชื่อเรื่องใบเชี่ยมซี	รูปแบบของชื่อใบเชี่ยมซี
20	ไม่ซ้ำแบบใคร	วลี
21	มิตรที่เลือกคบ	วลี
22	สุขจากการลงมือทำ	วลี
23	เย็นใจ	คำ
24	สำนึกขอบคุณ	วลี

จากชื่อดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า เชี่ยมซีบางใบจะมีชื่อคล้ายคลึงกัน เช่น หมายเลข 3 กล้าคิด กล้าทำ และ หมายเลข 10 กล้าคิด กล้าลอง นอกจากนี้ชื่อบางชื่อจะเป็นการนำสำนวนไทยมาใช้ เช่น หมายเลข 13 ลื่นกับฟัน

1.3 เนื้อหา ส่วนเนื้อหาใบเชี่ยมซี จะปรากฏต่อจากชื่อเรื่อง มีการพิมพ์ด้วยตัวอักษรที่เล็กกว่าชื่อเรื่อง ส่วนมากเนื้อหาคงจะสอดคล้องกับชื่อเรื่อง และมักนำชื่อเรื่องมาขยายความ โดยการอธิบาย การยกตัวอย่าง หรือการแสดงความคิดเห็น และนิยมขีดเส้นใต้ตรงข้อความที่สำคัญ ซึ่งส่วนเนื้อหานี้จะมีความยาวจำนวนหลายบรรทัด มีการจัดข้อความอย่างสวยงาม ทำให้ผู้อ่านสามารถอ่านได้อย่างชัดเจน และเข้าใจข้อความได้ง่าย

1.4 คำถาม ส่วนคำถามจะอยู่ต่อจากเนื้อหาของใบเชี่ยมซี และจะมีข้อความตัวเข้มกึ่งกลางหน้ากระดาษว่า “คำถามชวนคิด” ซึ่งเชี่ยมซีแต่ละใบจะมีคำถามจำนวน 1-3 คำถาม โดยอาจจะใส่ตัวเลขหน้าข้อหรือไม่ใส่ก็ได้ คำถามเหล่านั้นจะเน้นให้ผู้อ่านถุกคิด หรือเป็นการเตือนสติผู้อ่านนั่นเอง

1.5 ชื่อผู้แต่ง จะอยู่ส่วนท้ายสุดของแผ่นเชี่ยมซี ซึ่งจะลงท้ายว่า “โดย หมอภัจจ์” อยู่กึ่งกลางหน้ากระดาษ

2. เนื้อหาของใบเชี่ยมซี มักเป็นเนื้อหาที่สอนการใช้ชีวิต สอนให้มีสติ รู้จักการแก้ไขปัญหาที่พบจากผลการวิเคราะห์สามารถจำแนกเป็น 3 ชนิด ได้แก่

2.1 เนื้อหาเกี่ยวกับการกระทำ มักจะเป็นการสอนให้รู้จักลงมือกระทำสิ่งต่างๆอย่างเหมาะสม และสร้างสรรค์ ตัวอย่างเช่น

“ลองพาตัวเองออกไปจากกรอบการทำงานอันเคร่งเครียด สร้างโลกส่วนตัว
ใบใหม่ด้วยการลงมือทำอะไรสักอย่างที่ไม่ใช่งานประจำ ทำอย่างจดจ่อต่อเนืองยาวนาน
เพียงพอ ทำอย่างเพลิดเพลิน เป็นสมาธิ แล้วคุณจะพบว่าคุณเป็นคน “โชคดี” และ
“มีความสุข”

(เชี่ยมซีความสุข หมายเลข 12)

“คนที่เลือกทำในสิ่งที่ตรงกับความถนัดของตัวเอง ไม่ว่าจะทำอะไรก็มักจะประสบความสำเร็จได้ไม่ยาก”

(เชียมซีความสุข หมายเลข 19)

“หมั่นทบทวนการใช้จ่ายของตนและครอบครัว เพราะเมื่อเห็นเงินเข้าออกชัดเจน คุณจะจัดการการใช้จ่ายได้ดีขึ้น ไม่นาน คุณจะจัดการหนี้สินได้ มีเงินเหลือเก็บ รุ้สึกว่าร่ำรวย”

(เชียมซีความสุข หมายเลข 16)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผู้แต่งสอนให้รู้จักพักผ่อนโดยการทำงานอดิเรกที่ตนเองรัก เพื่อเป็นการผ่อนคลาย เลือกทำงานที่ตรงกับความถนัดของตนเอง เพื่อจะได้ทำได้นานและไม่เครียด จนเกินไป ท้ายสุดเป็นการเตือนให้รู้จักการวางแผนการใช้จ่ายเงิน เพื่อลดปัญหาหนี้สินที่จะทำให้เกิดความทุกข์ได้

2.2 เนื้อหาเกี่ยวกับการพูดจา มักเป็นเนื้อหาที่สอนให้รู้จักการพูด ต้องคิดก่อนพูด รู้จักใช้คำพูดให้เหมาะสมกับกาลเทศะ มีความฉลาด มีไหวพริบในการพูด และบางครั้งต้องให้อภัยคำพูดของผู้อื่นด้วย ตัวอย่างเช่น

“ดวงดาวแห่งการเจรจา กำลังส่งอิทธิพลต่อชีวิตและงานของคุณ แน่แน่นอนว่า “การเจรจา” เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเป็นประจำอยู่แล้ว บางคนอารมณ์ พูดจาดี เจริญกับใคร ก็ประสบความสำเร็จ บางคนปากไม่ดี พูดจาอะไร ใคร ๆ ก็ไม่ยอมฟัง จะทำอะไรก็ยากลำบาก ช่วงนี้คุณควรเพิ่มความระมัดระวังในการพูดจา ถ้าคุณเป็นคนพูดจาดีอยู่แล้ว โปรดรับฟังคนอื่นมากขึ้น แต่ถ้าคุณมีต้นทุนด้านนี้น้อยก็คงถึงเวลาที่ต้องฝึกฝนตนเอง”

(เชียมซีความสุข หมายเลข 4)

“ถ้าเรารู้ตัวว่าเป็นฝ่ายผิด ก็ควรกล่าวคำ ขอโทษ อย่างจริงใจ”

(เชียมซีความสุข หมายเลข 13)

“หากคุณมีเพื่อนที่ดีที่คอยว่ากล่าวตักเตือนชี้ข้อบกพร่องให้แม้บางทีอาจจะพูดไม่ถูกหู ไม่ถูกใจบ้าง ก็อย่าถือสาโกรธเคือง”

(เชียมซีความสุข หมายเลข 21)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผู้แต่งสอนให้รู้จักการใช้คำพูด ให้รู้จักการพูดกับคนอื่นด้วย ถ้อยคำอันดี หากพูดผิดก็ต้องรู้จักขอโทษ แต่บางครั้งหากมีคนพูดไม่ดีกับเรา เช่น มิตรคอยตักเตือนเรา ด้วยความหวังดี ก็อาจจะต้องให้อภัยคำพูดนั้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษามิตรภาพให้ยั่งยืน

2.3 เนื้อหาเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด มักจะเป็นคำสอนที่เป็นการเตือนจิตเตือนใจ ฝึกให้คิด เป็นคนดีมีเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์ ตัวอย่างเช่น

“ระวังการคิดเข้าข้างตัวเอง หรือคิดเพื่อพวกพ้อง คำทำนายชี้ว่า นี่คือจุดอ่อน ของคุณในช่วงนี้ มองให้กว้าง เป็นกลาง ไม่มีอคติ แล้วคุณจะเห็นภาพรวมของปัญหาชัดเจน จัดการได้ง่ายขึ้น ชีวิตก็จะดีขึ้น และมีความสุขได้มากขึ้น”

(เชื่อมโยงความสุข หมายเลข 18)

“พึงระลึกไว้ว่า สรรพสิ่งสำเร็จได้ด้วยใจ นี่เป็นโอกาสที่คุณจะได้ฝึกตน ฝึกใจ ให้ร่มเย็นท่ามกลางความร้อน เพราะเราเย็นใจได้แม้มีเรื่องร้อน ถ้าจิตไม่ผูกติดกับเรื่องที่เกิดขึ้น”

(เชื่อมโยงความสุข หมายเลข 23)

“ระหว่างที่คุณรอคอยลาภและการสมปรารถนาครั้งใหญ่ อย่ามองข้ามสิ่งดี ๆ ที่เป็นลาภในชีวิตประจำวัน ฝึกมองให้เห็นสิ่งดี ๆ ที่เกิดขึ้นแล้วในชีวิตของคุณ อยู่กับ สิ่งดี ๆ เหล่านั้น ด้วยความรู้สึกขอบคุณ”

(เชื่อมโยงความสุข หมายเลข 24)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผู้แต่งสอนให้รู้จักการคิดเป็น คิดบวก คิดในแง่ดี วางใจเป็นกลาง ไม่มีอคติใดๆ ต่อใครทั้งสิ้น ทั้งนี้เพื่อจะได้ทำให้ตนเองและผู้อื่นมีความสุขสบายใจ

3. คำถามในใบเชื่อมโยง คำถามที่พบในใบเชื่อมโยง จะมี 3 ชนิด ได้แก่

3.1 การใช้คำว่า **อะไร** เพื่อให้ผู้อ่านได้คิดทบทวนถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตของตนเอง ตัวอย่างเช่น

“มีเรื่องอะไรบ้างในชีวิตที่คุณต้องการความสำเร็จ” (งาน ความสัมพันธ์ สุขภาพ การเงิน ฯลฯ)

(เชื่อมโยงความสุข หมายเลข 5)

“มีเรื่องอะไรในชีวิต ที่คุณคิดว่าถ้าทำใจยอมรับและปรับไปตาม
สภาพที่เปลี่ยนแปลงได้ คุณจะมีความสุขขึ้น

(เชื่อมโยงความสุข หมายเลข 8)

“อะไร คือสิ่งสำคัญของชีวิตคุณ”

(เชื่อมโยงความสุข หมายเลข 15)

3.2 การใช้คำว่า **อย่างไร** เพื่อให้ผู้อ่านได้คิดทบทวน หรือหาวิธีจัดการกับปัญหาต่าง ๆ
ที่เกิดขึ้นในชีวิต ตัวอย่างเช่น

“ความสุข” กับ “เงินทอง” มีความสัมพันธ์กันอย่างไรสำหรับคุณ

(เชื่อมโยงความสุข หมายเลข 16)

“จะมีวิธีอย่างไรที่คุณจะได้ใช้ “ความถนัด” หรือ “ความสามารถพิเศษ”
ของตนเองให้มากยิ่งขึ้น

(เชื่อมโยงความสุข หมายเลข 19)

“คุณเคยรู้สึกล้าละ สับสนกับความต้องการลงสิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่คุ้นเคยบ้างหรือไม่
คุณผ่านพ้นช่วงเวลานั้นมาได้อย่างไร”

(เชื่อมโยงความสุข หมายเลข 20)

3.3 การใช้คำแสดงการถามในลักษณะอื่น ๆ เช่น **คำถาม หรือไม่** **น้อยไปหรือไม่** และ **นานสัก
แค่ไหน** เป็นต้น การใช้คำถามลักษณะนี้เพื่อให้ผู้อ่านได้ขบคิดถึงการกระทำของตนเองว่า ใช่มากหรือไม่
ทำมาน้อยแค่ไหน ทำมาเป็นระยะเวลาเพียงใด เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

“คุณเคยได้ยินสัญญาณเตือนจากร่างกาย” **หรือไม่**

(เชื่อมโยงความสุข หมายเลข 17)

“ทบทวนเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละสัปดาห์ที่ผ่านมา คุณคิดว่า
คุณรักตัวเอง ใฝ่ใจตัวเองน้อยไปหรือไม่”

(เชื่อมโยงความสุข หมายเลข 2)

“คุณมีเรื่องขัดแย้งที่ยังข้องค้าง ค้างคาใจ อยู่หรือไม่ คุณคิดว่าจะเก็บ “มัน”
ไว้อีกนานสักแค่ไหน”

(เชื่อมโยงความสุข หมายเลข 13)

จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่า คำถามที่ปรากฏในใบเชื่อมโยงจะมีคำถามที่ถามเกี่ยวกับ
“อะไร” และ “อย่างไร” ซึ่งมีเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีคำถามอื่น ๆ แต่ไม่มากนัก เช่น หรือไม่
น้อยไปหรือไม่ และนานสักแค่ไหน เป็นต้น การที่ใบเชื่อมโยงแต่ละใบมีการตั้งคำถาม ถือเป็นกลวิธีในการ
เขียนของผู้แต่งซึ่งไม่ได้ต้องการคำตอบ แต่เป็นการตั้งคำถามเพื่อเป็นการเตือนสติของผู้อ่าน หรือผู้เสี
งหายให้รู้จักกลับไปคุยกับตนเอง หรือกลับไปคิดใหม่ วิเคราะห์ถึงปัญหา หรือความทุกข์ที่ตนเองกำลัง
เผชิญ เพื่อให้สามารถหาวิธีการแก้ไขปัญหานั้นได้ เป็นวิธีการฝึกให้ผู้อ่านพิจารณาถึงความ
จริงที่เกิดขึ้น ซึ่งตรงกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา นั่นก็คือ อริยสัจ 4 อันประกอบด้วย ทุกข์ สมุทัย
นิโรธ และมรรค กลวิธีการแต่งดังกล่าวนี้จะแตกต่างจากเนื้อหาในใบเชื่อมโยงที่มีลักษณะเป็นคำกลอน
ซึ่งบอกแต่เพียงว่า ผู้อ่านหรือผู้เสีงหายจะประสบพบเจออะไรบ้าง แต่ไม่ได้บอกวิธีการแก้ไขปัญหาหรือ
ทางออกของชีวิตมากนัก

อภิปรายผล

1. โครงสร้างของใบเชื่อมโยงที่ปรากฏอยู่ในศาลปู่แสะย่าแสะ จังหวัดเชียงใหม่ มีความโดดเด่น และ
แตกต่างจากใบเชื่อมโยงที่อื่น ๆ กล่าวคือ ตอนต้นมีชื่อเรื่อง และในตอนท้ายจะมีคำถาม พร้อมทั้งบอกชื่อ
ผู้แต่ง ซึ่งเชื่อมโยงที่อื่นจะบอกชื่อโรงพิมพ์ นอกจากนี้แล้ว ด้านการตั้งชื่อเรื่องก็มีความน่าสนใจ ชื่อที่ตั้งมา
อาจตั้งโดยใช้คำ วลี หรือประโยค ซึ่งชื่อเรื่องที่น่าดึงดูดมากที่สุดจะเป็นแบบวลี และบางวลีก็จะอยู่ในรูป
ของสำนวนไทยด้วย เช่น ลิ่นกับพิน

2 เนื้อหาของใบเชื่อมโยงที่พบสามารถจัดเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ 3 ชนิด คือ เนื้อหาเกี่ยวกับการกระทำ
เนื้อหาเกี่ยวกับการพูดจา และเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้สึกรู้สึกคิด ซึ่งเป็นลักษณะการเตือนสติให้ผู้อ่านรู้จัก
ระมัดระวังด้านกาย วาจา และใจ ของตนเองให้ดี หากไม่ระมัดระวังสามด้านนี้แล้วก็จะส่งผลเสียเป็นอย่างมาก
ต่อการใช้ชีวิต เช่น เสียชื่อเสียง เสียทรัพย์สิน เสียเพื่อน เสียญาติพี่น้อง และอาจเสียชีวิตได้โดยง่าย

3. คำถามที่ปรากฏในใบเขียนซี พบจำนวน 3 ชนิด คำถามที่เกี่ยวกับ “อะไร” และ “อย่างไร” พบเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ ผู้แต่งต้องการให้ผู้อ่านฉุกละเอิบ และเป็นการเตือนสติหรือทบทวนตนเองอีกครั้ง หลังจากอ่านใบเขียนซีจบแล้ว ถือเป็นหลักจิตวิทยาอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้อ่านเกิดความคิด ความรู้สึกดี และเป็นการบำบัดเยียวยารักษาความทุกข์ในใจได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งลักษณะการใช้คำถามในใบเขียนซีของศาลปู่แสะย่าแสะนี้มีลักษณะโดดเด่นและแตกต่างจากใบเขียนซีที่ปรากฏตามวัดหรือศาลเจ้าทั่วไปที่มักจะบอกให้ทราบเพียงโชคชะตาขณะนั้นว่าเป็นอย่างไร แต่ไม่ได้บอกวิธีการแก้ไขดวงชะตาให้ดีขึ้นอย่างละเอียด

4. ผลการศึกษาเรื่องใบเขียนซีครั้งนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับผลการศึกษาต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว ในบทนำ ในส่วนของเนื้อหา คือ เป็นเรื่องการทำนายดวงชะตาของผู้เสี่ยงทาย มีการทำนายทุกข์ สุข เพื่อน โชคเคราะห์ หนี้สิน เป็นต้น แต่จะมีส่วนที่แตกต่างกัน คือ การศึกษาที่ผ่านมา ยังไม่มีการพูดถึงโครงสร้างและคำถามของใบเขียนซี ดังนั้น ผลการศึกษานี้ถือเป็นการต่อยอดหรือขยายองค์ความรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

5. วรรณกรรมใบเขียนซีที่พบครั้งนี้ถือเป็นการแต่งใบเขียนซีที่ต้องการแต่งให้แตกต่างจากวรรณกรรมแนวเดิมที่มักเขียนเป็นแบบร้อยกรอง และมีเนื้อหาที่ซ้ำ ๆ กัน ตลอดจนผู้แต่งต้องการใบเขียนซีที่มีความสร้างสรรค์ เหมาะสมกับยุคสมัย ด้วยการนำวิธีการนำเสนอรูปแบบ เนื้อหา และภาษาที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากปัจจุบัน ประเทศไทยมีศาลเจ้าหรือที่พักสงฆ์แห่งใหม่ๆ เกิดขึ้นหลายแห่ง และในแต่ละแห่งก็มีบริการเสี่ยงทายเขียนซีไว้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของแต่ละสถานที่ หรือเป็นการช่วยทำนายโชคชะตาและวิธีการแก้ไขปัญหาชีวิตของแต่ละคน นอกจากนี้แล้ว ใบเขียนซีที่พบ ก็มีลักษณะที่แตกต่างจากเดิม มีคนแต่ง หรือคนประพันธ์คำทำนายมากขึ้น ลักษณะการแต่งหรือข้อความก็แตกต่างไปจากเดิม ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาคำทำนายจากใบเขียนซีจากแหล่งอื่นๆ ที่ยังไม่มีผู้ใดศึกษาไว้ ทั้งนี้ เพื่อจะได้เข้าใจ เข้าถึง และเห็นมุมมองใหม่ๆ เพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น

2. การศึกษาเกี่ยวกับใบเขียนซีมีอยู่หลายผลงาน จะเห็นได้ว่า จากอดีตจนถึงปัจจุบัน มีการศึกษาโดยใช้แนวคิดหรือทฤษฎีมาวิเคราะห์อย่างหลากหลาย ตัวอย่างเช่น ภาษาไทย ภาษาศาสตร์ วรรณคดีชนวิทยา และวรรณกรรม เป็นต้น หากในอนาคตมีแนวคิดหรือทฤษฎีใหม่ เกิดขึ้น ก็สามารถนำมาใช้ศึกษาเพิ่มเติมได้ เช่น จิตวิทยา เป็นต้น เนื่องจากว่า การศึกษาใบเขียนซียังคงมีความน่าสนใจ และผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลและความเจริญของสังคมได้

3. ควรมีการแปลใบเขียนซีที่ศาลปู่และย่าและเป็นภาษาอังกฤษและภาษาจีน เนื่องจากจังหวัด เชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเป็นจำนวนมาก หากใบเขียนซีมีหลายภาษาก็จะเป็น การเอื้ออำนวยความสะดวกและสร้างความเข้าใจอันดี

เอกสารอ้างอิง

- กำพล แสงบุญสถิต. (2557). ใบเขียนซีสี่สือสุขภาพ: วาทกรรมวิเคราะห์. **มนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยรังสิต, 9-10(16-17), 38-53.**
- ต่อศักดิ์ เกษมสุข. (2556). **วรรณกรรมใบเขียนซีไทยและลาว.** (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- พรทิพย์ ไฉแสง. (2535). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวัฒนธรรมที่ปรากฏในคำทำนายของ ใบเขียนซี.** (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- พิสิฎฐ์ โคตรสุโพธิ์ และคณะ. (2562). เมื่อช่าง : เขียนซีฉบับใบลานล้านนา. **พุทธศาสตร์ศึกษา, 10(1), 254-271.**
- เพ็ญศรี บูรพาวิจิตรนนท์. (2539). **วิเคราะห์ภาพพจน์ เนื้อหา และความเชื่อจากใบเขียนซีของวัดใน ภาคเหนือ.** (รายงานผลการวิจัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- มะลิ จรุงเกียรติ. (2549). **การศึกษาวรรณกรรมใบเขียนซีของวัดในจังหวัดภาคกลาง.** (สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- รพีพรรณ เทียมเดช. (2564). การวิเคราะห์วรรณกรรมเขียนซีของวัดในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี. **มนุษยสังคมปริทัศน์, 23(1), 86-10.**
- ลักขณา ไตรวิวัฒน์. (2539). **วรรณกรรมชวนคิด เก็บตกใบเขียนซีที่มอดินแดง. วรรณวิทัศน์, 1(2), 159-166.**
- ลักขณวิไล ภูษาวิโรจน์. (2551). **เขียนซี: การใช้คำ สำนวน และโวหารภาพพจน์. ภาษาไทยและ วัฒนธรรมไทย, 1(2), 171-185.**
- สโรชา รัตนเพียร. (2560). **บทวิเคราะห์คำทำนายเขียนซีในบริบทสังคมไทย. มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์, 34(1), 32-68.**